
Jaarstukken 2022

Inhoudsopgave

Jaarstukken 2022	1
1. Inleiding.....	3
2. In één oogopslag.....	5
Jaarverslag	7
3. Programmamaverantwoording 2022.....	8
Programma 1 Openbaar bestuur.....	9
Programma 2 Klimaat en milieu	25
Programma 3 Ruimte en Water	48
Programma 4 Bereikbaarheid	85
Programma 5 Groen.....	109
Programma 6 Economie, cultuur en welzijn.....	137
Programma 7 Economisch herstel en duurzaamheid.....	167
Programma 8 Overzicht Financiën en bedrijfsvoering.....	171
4. Paragrafen	178
4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	179
4.2 Onderhoud kapitaalgoederen	194
4.3 Financiering	198
4.4 Bedrijfsvoering.....	201
4.5 Wet open overheid	206
4.6 Verbonden partijen	207
4.7 Grondbeleid	223
4.8 Provinciale heffingen	228
5. Jaarrekening.....	236
6. Bijlagen	364

---

1. Inleiding

Inleiding

In het afgelopen jaar hebben we de ergste gevolgen van de coronapandemie achter ons kunnen laten. De beperkende maatregelen zijn in het voorjaar grotendeels opgeheven. Economisch is Nederland ook weer uit de crisis gekomen, met een groei van 4,6 %. De meeste Noord-Hollandse regio's hebben eveneens een krachtig economisch herstel laten zien. Het aantal arbeidsplaatsen is sterk gegroeid en er is in veel sectoren een grote vraag naar personeel.

Het jaar 2022 was echter niet alleen het jaar van economisch herstel, maar ook van oorlog. De Russische invasie van Oekraïne heeft tot een Europese crisis geleid die ook in Noord-Holland direct gevoeld wordt. Naast ongekend menselijk leed en een groot aantal vluchtelingen draagt de crisis bij aan de stijging van voedsel- en energieprijzen. Steeds meer mensen hebben moeite om de eindjes aan elkaar te knopen. Dit leidt tot op de dag van vandaag tot veel onzekerheid.

De gevolgen van de oorlog raken ook ons eigen provinciale beleid. Zo hebben we ons ingezet om samen met gemeenten voldoende opvangplaatsen te realiseren voor Oekraïense vluchtelingen. Ook is de import van Russisch gas in Europa nagenoeg gestopt. Dit heeft de noodzaak voor de energietransitie en de verduurzaming van onze gebouwde omgeving vergroot. Ook is te zien dat we als provincie door de hoge inflatie op bijvoorbeeld grondstofprijzen meer moeten uitgeven om hetzelfde doel te bereiken. De arbeidsmarkttekorten hebben invloed op onze eigen provinciale organisatie en op de inzet die nodig is voor de realisatie van de grote opgaven en projecten. Schaarste in grondstoffen én menskracht hebben een directe impact op ons werk.

Schaarste zorgt er voor dat de energietransitie, de woonopgave en opgaven in het landelijk gebied ten aanzien van stikstof, urgenter zijn geworden. Als provincie leveren we hieraan een onderscheidende bijdrage. In 2022 is verder vorm en richting aan deze grote opgaven gegeven.

Vanuit ons arbeidsmarktbeleid ondersteunt de provincie de zoektocht naar technisch personeel, dat onder meer nodig is voor de energietransitie. Die energietransitie ondersteunt de provincie ook met behulp van ROM InWest, dat daarnaast met de te beheren fondsen investeert in circulaire economie en innovatie. Gemeenten zijn door ons ondersteund in het aanpakken van energiearmoede en met het samenwerkingsproject 'Energieroute Noord-Nederland' is meer duurzame energie opgewekt. Binnen de Taskforce Energie-infrastructuur is en wordt hard gewerkt om de netcongestie te verminderen.

Om voldoende en betaalbare woningen te realiseren, hebben we initiatieven genomen om de woningbouw in Noord-Holland te versnellen. Zo ondersteunen we gemeenten met extra personele inzet om woningbouwprojecten te realiseren en knelpunten op te lossen. Prognoses laten zien dat de drukte op onze wegen en de vraag naar openbaar vervoer de komende jaren toeneemt. Hier is het afgelopen jaar op ingespeeld door te investeren in het beheer en onderhoud van de wegen, bruggen en sluizen en in te zetten op slimme verkeerssystemen en deelmobiliteit.

De door PS in 2021 vastgestelde stikstofstrategie is in 2022 verder uitgewerkt voor de sectoren landbouw, mobiliteit, wonen, havens-en industrie en de natuur zelf. Dit zijn bouwstenen voor het in 2023 op te leveren Provinciaal Programma Landelijk gebied.

De uitvoering van het coalitieakkoord ligt ondanks alle onzekerheden op schema. 2022 was het laatste volledige begrotingsjaar voor deze coalitie waarin is geïnvesteerd in de toekomst van Noord-Holland.

Leeswijzer

In deze leeswijzer geven wij u een overzicht van de opbouw van de jaarstukken en lichten we een aantal algemene onderdelen toe.

Het "Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)" schrijft voor welke onderdelen verplicht moeten zijn opgenomen in de jaarstukken van een provincie. Onze jaarstukken voldoen aan die voorschriften.

De jaarstukken 2022 van de Provincie Noord-Holland zijn als volgt opgebouwd:

Inleiding en leeswijzer

Jaarverslag

- Programmaverantwoording
- Paragrafen

Jaarrekening

- Overzicht van baten en lasten en toelichting
- Balans en toelichting
- Overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld
- Sisa-verantwoording

Jaarverslag

Het jaarverslag sluit qua opbouw verplicht aan bij de programmabegroting. In de programmabegroting 2022 zijn voor het eerst effectindicatoren opgenomen uit de Brede Basismonitor. Deze indicatoren geven inzicht in de maatschappelijke trends op verschillende domeinen waar de provincie actief is. Momenteel wordt de Brede Basismonitor weer geactualiseerd.

In de jaarstukken 2022 is de meest recente versie (juli 2022) opgenomen van de Brede Basismonitor. Voor de Brede Basismonitor gebruiken wij tijdens de jaarlijkse update de meest actuele cijfers zoals die beschikbaar zijn bij landelijke partners zoals onder meer het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Voor verschillende effectindicatoren zijn helaas niet altijd hele recente data beschikbaar zodat ook een beeld voor 2022 ontstaat.

De jaarrekening

De financiële jaarrekening bestaat uit het overzicht van baten en lasten, de balans, een overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld en van de specifieke uitkeringen. Dit is het onderdeel waar de accountant het grootste deel van zijn controle op richt. Hij beoordeelt daarbij of de getallen en toelichtingen een getrouwe weergave zijn van de werkelijkheid en of ons financieel handelen rechtmatig (volgens de regels) tot stand is gekomen.

2. In één oogopslag

In één oogopslag (x 1.000 euro)

	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil
Lasten	664.413	647.143	614.341	32.802
Baten	-513.207	-564.518	-559.567	-4.952
Saldo van baten en lasten	151.206	82.625	54.774	27.850
Storting reserves	158.337	245.105	281.195	-36.089
Onttrekking reserves	-310.085	-349.390	-360.580	11.189
Resultaat	-542	-21.661	-24.611	2.950

Toelichting op het resultaat, uitgaven, inkomsten, reserves en balans

Resultaat

Het rekeningresultaat 2022 voor bestemming bedraagt € 24,6 mln. voordelig. Bij de laatste begrotingswijziging werd uitgegaan van een voordelig resultaat van € 21,7 mln. Dit betekent dat het rekeningresultaat ten opzichte van het begrotingsresultaat met € 3,0 mln. is toegenomen.

Uitgaven (lasten)

De provincie heeft in 2022 € 614 miljoen uitgegeven ten behoeve van de beleidsterreinen Openbaar bestuur, Klimaat en Milieu, Ruimte en Water, Bereikbaarheid, Groen, Economie, cultuur en welzijn, Economische herstel en duurzaamheid en Bedrijfsvoering. De uitgaven zijn € 34,8 miljoen lager dan begroot. Het grootste verschil in de uitgaven ten opzichte van de begroting zit in de programma's Openbaar bestuur, Klimaat en Milieu en Ruimte en Water.

Project Koopvaardersschutsluis (KVSS)

Als gevolg van het vaststellen van de actualisatie van iMPI 2023-2030 in maart vervalt de verleningsopgave voor de Koopvaardersschutsluis (KVSS). Gevolg hiervan is dat de reeds hiervoor gemaakte kosten van € 1,7 miljoen direct ten laste van het resultaat worden gebracht.

Zie voor een volledige toelichting op de afwijkingen ten opzichte van de begroting het [overzicht baten en lasten \(5.1\)](#) en de toelichting hierop. Hieronder lichten we de belangrijkste verschillen toe.

Binnen het programma Klimaat en milieu is voor een aantal subsidieregelingen op het gebied van warmtetransitie en duurzame initiatieven voor burgerinitiatieven aan het eind van het jaar onverwacht meer subsidieaanvragen binnengekomen en gehonoreerd.

Binnen programma Ruimte en Water is sprake van een afdracht die niet was voorzien, vanwege de verkoop van een deel van het SLP-terrein aan Tennet/Liander.

De capaciteitskosten voor de provinciale organisatie zijn lager uitgevallen dan was begroot. Oorzaken zijn de krappe arbeidsmarkt en lagere opleidings- en reiskosten als gevolg van corona.

Inkomsten (baten)

De provincie heeft in 2022 € 560 miljoen aan inkomsten(baten) ontvangen. De grootste bronnen van inkomsten voor de provincie zijn:

- Lokale heffingen, provinciale opcenten op de motorrijtuigenbelasting): €229,8 miljoen;
- Algemene uitkering vanuit het Rijk, Provinciefonds: €257,2 miljoen;
- Ontvangen dividend: €13,8 miljoen.

Reservemutaties

Vanuit de reserves is in 2022 € 361 miljoen onttrokken ten behoeve van uitgaven in 2022. Er is in 2022 € 281 miljoen gestort in de reserves ten behoeve van uitgaven in toekomstige jaren.

Balans

In 2022 is voor € 111,5 miljoen geïnvesteerd in openbare ruimte met een maatschappelijk nut (grond- weg en waterbouwkundige werken). Hieronder onder andere HOV't Gooi (€ 23,1 miljoen) de N243 (€ 15,6 miljoen) en onderhoud aan de N241 (€ 12,3 miljoen).

Ook zijn er gronden aangekocht voor de realisatie van het programma NNN (€ 5,3 miljoen) en strategische grondaankopen (€ 1,9 miljoen).

We investeren ook in deelnemingen (verbonden partijen) die beleidsdoelen voor ons realiseren. In 2022 is € 14 miljoen aan kapitaal verstrekt voor het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland en € 4 miljoen aan de ROM. Onze liquide middelen zijn verder afgenomen als gevolg van het hoge niveau van investeringen. Onze liquiditeitspositie wordt toegelicht in de paragraaf financiering.

De stand van onze algemene reserve wordt toegelicht in de [paragraaf Risicobeheersing en Weerstandsvermogen](#). Ook in 2022 voldeed de algemene reserve aan de normen die hiervoor zijn afgesproken. De totale omvang van de algemene reserve bedraagt eind 2022 € 166 miljoen.

Zie voor een volledige [toelichting op de balans](#).

---

3. Programmaverantwoording 2022

Programma 1 Openbaar bestuur

Doelenboom

---

1. Openbaar Bestuur

1.1 Organiseren van provinciaal bestuur

1.1.1 Functioneren van Provinciale Staten faciliteren

1.1.2 Functioneren van Gedeputeerde Staten faciliteren

1.1.3 Kwaliteit van beleid borgen

1.1.4 Integriteit borgen en toetsen

1.2 Organiseren van openbaar bestuur in de provincie

1.2.1 Kwaliteit van het openbaar bestuur optimaliseren

1.2.2 Interbestuurlijk toezicht uitoefenen

1.2.3 Rijkstaken commissaris van de Koning uitvoeren

1.3 Verzekeren van veiligheid

1.3.1 Toezien op tunnelveiligheid en adviseren bij crises

1.3.2 Risicokaart beheren

1.3.3 Ondermijning tegengaan, weerbaarheid stimuleren

1.4 Representeren van het provinciaal bestuur

1.4.1 Bestuurshandelingen communiceren

1.4.2 Provinciale inzet leveren bij gemeenschappelijke opgaven op Europees, landelijk, regionaal en lokaal niveau.

Maatschappelijk doel

Inwoners van Noord-Holland moeten kunnen rekenen op een goed functionerend bestuur. De provincie zet daarop in door regelmatig te overleggen met gemeentebesturen. Ook door duidelijk te communiceren over wat de provincie zelf doet. En verder door het vertegenwoordigen van de Noord-Hollandse belangen in Europa en Den Haag en de financiële handel en wandel van gemeenten strak te volgen.

Wettelijk beleidskader

- [Gemeentewet](#)
- [Provinciewet](#)
- [Wet algemene regels herindeling](#)
- [Beleidskader gemeentelijke herindeling](#)

Provinciaal beleidskader

- [Evaluatiekader Subsidies 2018](#)
- [MRA agenda 2020-2024](#)
- [Europastrategie Noord-Holland 2022-2030](#)
- [IBT beleid 2022-2025](#)
- [Verordening systematische toezichtinformatie Noord-Holland](#)
- [Aanvullend beleidskader voor het interbestuurlijk archieftoezicht](#)
- [Beleidskader indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing](#)
- [Instellingsbesluit Eenheid Screening en Bewakingsaanpak 2019](#)
- [Beleidsregel Wet Bibob Noord-Holland 2019](#)
- [Gedragscode integriteit voor Statenleden, duo-commissieleden, gedeputeerden en de commissaris van de Koning van de provincie NH 2012](#)
- [Regeling gedragscode ambtelijke integriteit](#)
- [Regeling melden vermoeden misstand](#)
- [Beleidskader bestuurskrachtige regio's Noord-Holland](#)
- [Regionale Smart Specialisation Strategie voor Innovatie in West-Nederland \(RIS3\)](#)
- [Operationeel Programma Kansen voor West EFRO 2021-2027](#)
- [Samenwerkingsconvenant partners Kansen voor West 2021-2027](#)
- [Agenda toekomst van het toezicht](#)

Rekening Programma - Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 1	Openbaar bestuur			
	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *
Lasten	21.496	22.715	20.085	2.630
Baten	-59	-162	-150	-12
Saldo van baten en lasten	21.437	22.553	19.935	2.618
Storting reserves	1.000	2	2	0
Ottrekking reserves	-1.006	-215	-262	47
Resultaat	21.431	22.340	19.675	2.665

*een positief verschil is voordelig

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Publiek doel
1.1.1	Randstedelijke Rekenkamer	Rekenkamerfunctie
1.4.2	Interprovinciaal Overleg	Belangenbehartiging provincies

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

1.1 Organiseren van provinciaal bestuur

Toelichting

In de begroting 2022 zijn binnen dit beleidsdoel geen prioriteiten benoemd.

1.1.1 Functioneren van Provinciale Staten faciliteren

Toelichting

De Statengriffie ondersteunt Provinciale Staten bij onder meer het voorbereiden en afhandelen van vergaderingen, het openbaar maken van besluitvorming en het organiseren van diverse bijeenkomsten en activiteiten voor jongeren. In maart 2022 zijn de coronamaatregelen versoepeld. De Statenleden konden elkaar in het afgelopen jaar weer fysiek treffen tijdens commissie- en Statenvergaderingen. De Statenvergaderingen vonden tot het zomerreces in hybride vorm plaats. De commissievergaderingen bleven in hybride vorm plaatsvinden vanwege de flexibiliteit die dat commissieleden biedt.

De werkgroep burgerparticipatie is in 2021 van start gegaan. De werkgroep bestaat uit staten- en commissieleden, gedeputeerden en ambtenaren. In 2021 is een plan van aanpak gepresenteerd en is er een expertmeeting georganiseerd. In 2022 zijn de door de werkgroep opgestelde uitgangspunten van burgerparticipatie door Provinciale Staten vastgesteld. Tevens is een succesvolle tweede expertmeeting georganiseerd op 26 september 2022.

Op woensdag 21 september 2022 hield Jacobine Geel de Willem Arondéuslezing 2022 in de Grote of St. Bavokerk te Haarlem. Dit jaar waren er geen coronamaatregelen meer, daardoor kon iedereen weer naast elkaar zitten en is de traditionele borrel na afloop van de lezing in ere hersteld. De lezing was ook vanuit huis te volgen omdat via het YouTube-kanaal van de provincie en via Haarlem105 deze live uitgezonden werd.

De onafhankelijke jury van de Ribbius Peletierpenning ontving 36 inzendingen die het resultaat waren van een uitgebreide publiciteitscampagne met een oproep voor het aanmelden van een Noord-Hollandse kandidaat. De vakjury koos Marie-Anne van Reijen als de winnares van de Ribbius Peletierpenning 2022 voor haar initiatief 'Meer vrouwen in de Politiek'

'Whats Next' – een pilot op het gebied van jongerenparticipatie – werd positief geëvalueerd en kreeg een vervolg. What's Next is een tv- en social-mediaprogramma dat wordt gemaakt voor en door jongeren tijdens hun stageperiode bij AT5. Jonge Noord-Hollanders krijgen een korte mediaopleiding waarin ze leren filmen, monteren en verslaggeving doen. De thema's waarvan ze verslag doen hebben met jongeren te maken én met provincieonderwerpen zoals vervoer, wonen, energie, klimaat, milieu, natuur en landbouw. Met de Provinciale Statenverkiezingen van 15 maart 2023 in zicht gaan de jonge tv-makers daar natuurlijk ook op in.

Zo'n 60 jongeren verdiepten zich tijdens het Jeugddebat op 23 november in provincieonderwerpen zoals wonen & mobiliteit; hoe zorgen we voor (duurzame) energie; de verkiezingen & jongerenparticipatie en stikstof & natuur. Ze kregen daarover een toelichting van provincie medewerker en gingen erover in gesprek met Statenleden in de statenzaal van het provinciehuis.

Het hele jaar door konden scholieren weer deelnemen aan alle activiteiten van het programma 'Baas van Noord-Holland'. Daarmee maken jongeren kennis met politiek en de provincie. Dat deden zij bijvoorbeeld met een gastles Belastingbazen, het Provinciespel, scholierenbattles, het spel Red de gezonken provincie, de kinderpersconferentie voor basisschoolleerlingen of een challenge over voedselverspilling.

Bij de voorrondes van 'Op weg naar het Lagerhuis' op 17 en 18 februari debatteerden en spechten middelbare scholieren vanwege corona niet in de Statenzaal van het provinciehuis, maar in eventcenter Claus in Hoofddorp.

Doordat de Provinciale Statenvergaderingen vaak al om 10.00 uur starten en daaraan voorafgaand het Presidium plaatsvindt, bleek er geen gelegenheid te zijn om het programma 'Gast van de Staten' voor gemeenteraden te starten op een wijze waarbij de bezoekers voldoende aandacht gegeven kan worden.

In 2022 startte de Statengriffie met het voorbereiden van de voorlichting over de Provinciale Statenverkiezing en het inwerkprogramma voor nieuwe Statenleden.

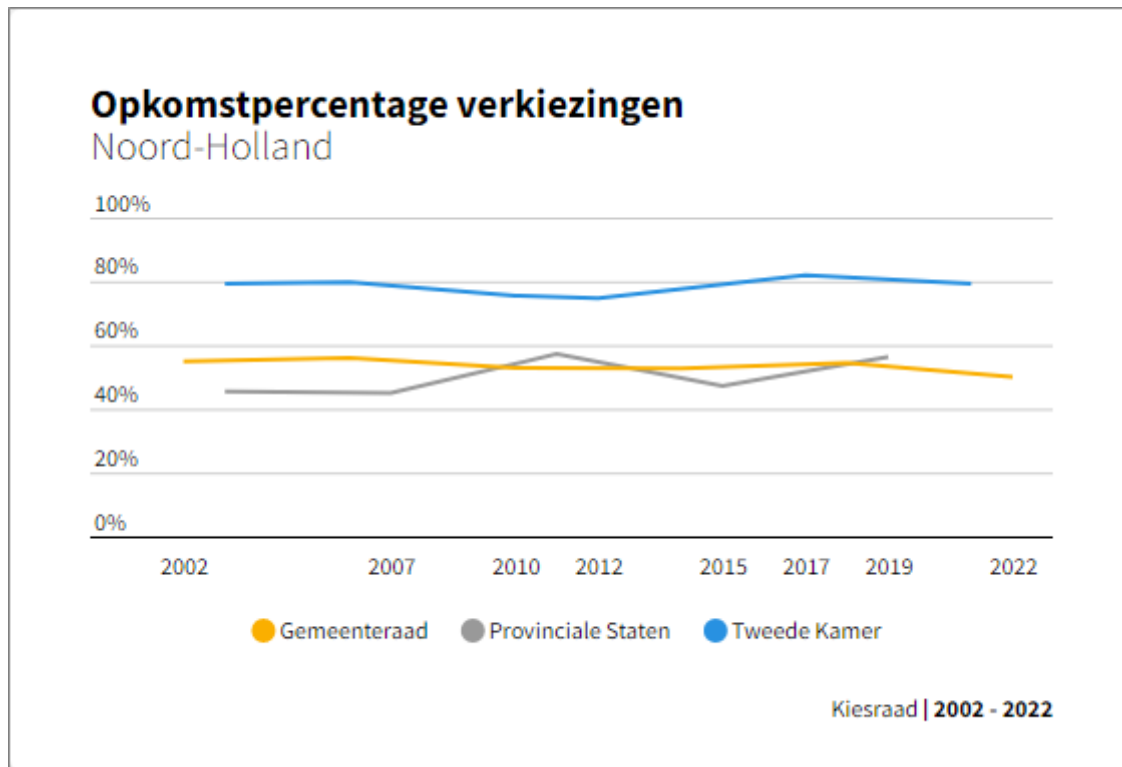
De Randstedelijke Rekenkamer voert jaarlijks diverse onderzoeken uit, gevraagd en ongevraagd.

Prestatie Indicatoren 1.1.1

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Organiseren en afhandelen van vergaderingen voor Provinciale Staten	Aantal	12	12	
Organiseren van de uitreiking van de Ribbius Peletierpenning	Aantal	1	1	
Rapporten van de Randstedelijke Rekenkamer	Aantal	3	4	
Organiseren van "Gast van de Staten" bijeenkomsten	Aantal	6	0	

Koppeling met brede basismonitor

Opkomst verkiezingen

Het opkomstpercentage voor de Provinciale Statenverkiezingen varieert in de tijd, in 2019 lag het op 56%, vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde. De opkomst voor de landelijke verkiezingen in 2021 was in Noord-Holland 79%. Dit was gelijk aan het landelijk gemiddelde. Ook de opkomst voor de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 was in Noord-Holland vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde (50%).

1.1.2 Functioneren van Gedeputeerde Staten faciliteren

Toelichting

Hier worden de kosten van het faciliteren van GS begroot en verantwoord. Het betreft onder meer secretariële en administratieve ondersteuning, het vervoer van de GS-leden en het organiseren en uitvoeren van representatieve bijeenkomsten.

1.1.3 Kwaliteit van beleid borgen

Toelichting

Onderzoeken, evaluaties en monitoring vinden plaats om inzicht te krijgen in de effectiviteit van het gevoerde beleid, om te leren, om beleid tussentijds bij te sturen en om verantwoording af te leggen.

De volgende beleidsonderzoeken en -evaluaties zijn in 2022 onder meer uitgevoerd: CO2 impactanalyse, evaluatie UVR Toekomstbestendige winkelgebieden, evaluatie subsidie Regiodeal ZaanIJ en de Evaluatie regionale afspraken nieuwe stedelijke ontwikkelingen.

In 2022 zijn onder meer de volgende viewers en dashboards opgesteld en/of geactualiseerd: RES viewer update, viewer quickscan erfgoed, NZKG viewer, viewer Klimaatadaptatie, viewer waarderingskaart stolpen, dashboard energietransitie, dashboard verblijfsrecreatie, dashboard detailhandel.

De belangrijkste in 2022 uitgevoerde/geactualiseerde monitors zijn: Brede Basismonitor, monitor Woningbouw, Monitor OV-knooppunten, Arbeidsmarktmonitor.

1.1.4 Integriteit borgen en toetsen

Toelichting

De integriteit van het openbaar bestuur, in het bijzonder bij het handelen van de provincie Noord-Holland zelf, is van groot belang. De provincie voert diverse integriteitsonderzoeken uit. Deze kunnen vallen onder de Wet Bibob (Wet bevordering integriteitsbeoordeling door het openbaar bestuur). In het kader van deze wet worden de volgende natuurlijke personen en rechtspersonen onderzocht: aanvragers en houders van omgevingsvergunningen (milieudeel), inschrijvers van aanbestedingen in de sectoren Bouw, ICT en Milieu, aanvragers of ontvangers van subsidies en participanten aan vastgoedtransacties. Als er sprake is van een ernstig gevaar dat een vergunning, subsidie, opdracht of vastgoedtransactie mede wordt of zal worden misbruikt, dan wel zal worden gebruikt om strafbare feiten te plegen, wordt de relatie verbroken of niet aangegaan. Indien nodig wordt nader advies ingewonnen bij het Landelijk Bureau Bibob. Met de Bibob-toetsen wordt de integriteit van het handelen van het provinciebestuur gewaarborgd. De toetsen worden risicogestuurd uitgevoerd. De provincie Noord-Holland voert op verzoek ook onderzoeken op grond van de Wet Bibob uit voor de provincies Utrecht en Flevoland en incidenteel voor Noord-Hollandse gemeenten. Daarnaast zet de provincie zich in om andere overheden te kunnen ondersteunen als kennispartner. Dit doet de provincie onder andere door bijeenkomsten te organiseren en te participeren als spreker bij bijeenkomsten.

Voor de provinciale organisatie is een coördinator integriteit aangesteld. Dit om integer handelen blijvend onder de aandacht te houden en om eventueel voorkomende dilemma's op het terrein van integriteit mee te bespreken. De provincie wil verder een goed en veilig werkklimaat bieden. Daarom wordt een actief beleid gevoerd om gewenst gedrag te bevorderen en ongewenst gedrag tegen te gaan. De provinciale organisatie beschikt over twee interne vertrouwenspersonen en 1 externe vertrouwenspersoon.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 1.1		Organiseren van provinciaal bestuur			
Lasten		Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *
1.1.1	Functioneren van Provinciale Staten faciliteren	4.110	4.461	4.280	181
1.1.2	Functioneren van Gedeputeerde Staten faciliteren	3.925	2.861	909	1.952
1.1.3	Kwaliteit van beleid borgen	3.328	3.994	3.952	42
1.1.4	Integriteit borgen en toetsen	697	717	689	28
Totaal lasten		12.060	12.033	9.830	2.203
Totaal baten		-16	-32	-30	-2
Totaal saldo		12.044	12.001	9.799	2.202

Storting				
	0	0	0	0
Onttrekking				
	0	0	0	0
Resultaat	12.044	12.001	9.799	2.202

*een positief verschil is voordelig

1.2 Organiseren van openbaar bestuur in de provincie

Toelichting

Prioriteiten

Om de regionale samenwerking te versterken hebben wij in 2022 West-Friesland, Noord-Holland Noord en Texel ondersteund bij hun onderzoek naar regionale samenwerking. Verder is op verzoek van het Rijk een plan van aanpak opgesteld voor de evaluatie van de herindeling Langedijk-Heerhugowaard. Daarnaast hebben wij op verzoek van de gemeenteraden van Hilversum en Gooise Meren een grenscorrectie vastgesteld. Om de kwaliteit van het openbaar te versterken hebben we in 2022 ook de verkenning ‘Sterke gemeenten, sterke regio’s’ uitgevoerd. Het doel van de verkenning was in beeld te brengen wat nodig is om de uitvoeringskracht van gemeenten te versterken en de slagkracht van de regio’s te vergroten. Hiervoor zijn aantal initiatieven genomen, zoals een expertmeeting met de Raad van het Openbaar Bestuur, interviews met gemeenten en een provinciale conferentie. De uitkomsten zullen wij begin 2023 met de Staten delen.

1.2.1 Kwaliteit van openbaar bestuur optimaliseren

Toelichting

De provincie heeft in 2022, gelet op de steeds complexere taken, de financiële uitdagingen en krapte op de arbeidsmarkt, in 2022 een verkenning gedaan naar ‘Sterke gemeenten, sterke regio’s’ zodat wij onze gemeenten nog beter kunnen ondersteunen in hun bestuurskracht. De verkenning bestond uit verschillende onderdelen. Zo zijn overzichten opgesteld van de beleidsperspectieven voor de kwaliteit van het openbaar bestuur van de andere provincies en van de rollen die wij als provincie kunnen aannemen. Daarnaast is een (ambtelijke) expertmeeting georganiseerd en is er een enquête onder gemeenten gehouden als ook aanvullende interviews. Met de bestuurlijke conferentie op 26 oktober 2022 werd de verkenning afgesloten. Provinciale Staten zijn begin 2023 geïnformeerd over de uitkomsten van de verkenning.

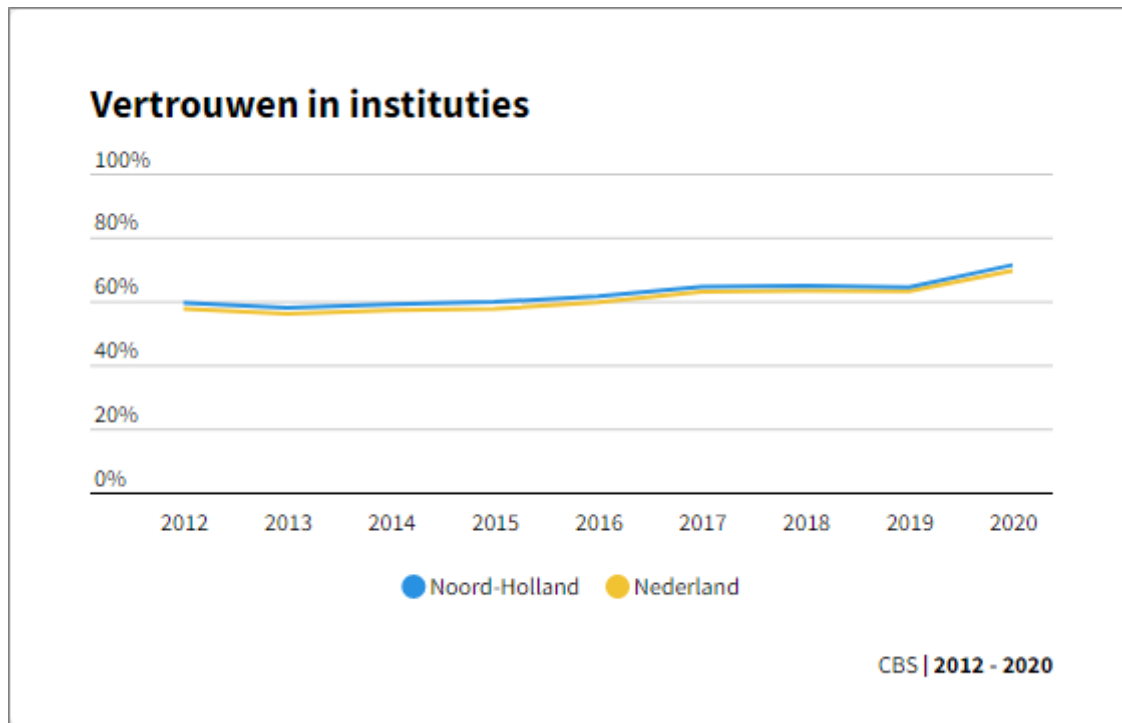
Daarnaast zijn de regio’s West-Friesland, Noord-Holland Noord en de gemeente Texel door de provincie ondersteund bij hun onderzoek naar hun regionale (strategische) samenwerking. Ook zijn de regio Kop van Noord-Holland, de regio West-Friesland en de regio Zuid-Kennemerland geholpen bij de organisatie van hun regionale raadsledenbijeenkomsten. Op verzoek van de gemeenteraden van Hilversum en Gooise Meren hebben wij een grenscorrectie vastgesteld. Deze is op 1 januari 2023 inwerking getreden. Verder hebben wij de registergoederen die betrokken waren bij de gemeentelijke herindelingen Beemster-Purmerend, Dijk en Waard en Amsterdam-Weesp in laten schrijven bij het Kadaster. Ook hebben wij, samen met de gemeente Dijk en Waard en op verzoek van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, een plan van aanpak opgesteld voor de evaluatie van de herindeling Langedijk-Heerhugowaard. Dit komt voort uit een Tweede Kamer-motie met een verzoek om evaluatie om te bezien of een grenscorrectie

voor Sint Pancras en Koedijk een duurzame oplossing is. Het evaluatie onderzoek vangt naar verwachting in oktober 2023 aan.

Koppeling met brede basismonitor

Vertrouwen in instituties

Het percentage personen van 15 jaar en ouder dat vertrouwen heeft in instituties is in Noord-Holland tussen 2013 en 2017 gestegen en bleef tot 2019 redelijk stabiel rond de 65%. In 2020 steeg het vertrouwen naar 71%. De coronapandemie is hiervoor waarschijnlijk een belangrijke verklaring. De meting voor 2020 vond plaats tijdens de beginperiode van de coronapandemie in Nederland toen het vertrouwen in de overheid fors toenam. Landelijk is de ontwikkeling over de jaren vergelijkbaar, maar is het percentage iets lager.

Technische toelichting

Percentage mensen van 15 jaar en ouder dat vertrouwen heeft in drie instituties (Tweede Kamer, politie, en rechters). De indicator betreft het gemiddelde van de drie scores.

1.2.2 Interbestuurlijk toezicht uitoefenen

Toelichting

De provincie draagt met het interbestuurlijk toezicht bij aan het juist uitvoeren van wettelijke taken door gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen. De provincie levert hiermee een bijdrage aan de kwaliteit van het openbaar bestuur. Met het systematische toezicht op de risicodomeinen: Financiën, Omgevingsrecht, Archief- en Informatiebeheer en Huisvesting verblijfsgerechtigde asielzoekers, bevordert de provincie het streven naar een gezonde en veilige leefomgeving voor mens en natuur. Noodzakelijke randvoorwaarden daartoe bij de lokale overheden zijn een goed informatie- en financieel beheer.

De wijze waarop GS toezicht houden, is neergelegd in de beleidsnota IBT 2022-2025 (met uitzondering van het financieel toezicht op de waterschappen). De resultaten van het interbestuurlijk toezicht in 2022 zijn te vinden in het [jaarverslag interbestuurlijk toezicht](#) zoals te raadplegen via de provinciale website.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Opkomst bij gemeenteraadsverkiezingen 2022 (BBV indicator)	Percentage		51%	Betreft het opkomstpercentage in Nederland Bron: www.verkiezingsuitslagen.nl
Opkomst bij Tweede Kamerverkiezingen 2021 (BBV indicator)	Percentage		79%	Betreft het opkomstpercentage in Nederland Bron: www.verkiezingsuitslagen.nl
Opkomst bij Provinciale Statenverkiezingen 2019 (BBV indicator)	Percentage		56%	Gegevens voor de verkiezingen in 2023 nog niet beschikbaar Bron: www.verkiezingsuitslagen.nl
Alle gemeenten/gemeenschappelijke regelingen beoordeeld a.d.h.v. vastgesteld toezichtregime en waterschappen beoordeeld	Aantal		2	Totaal Nederland: 8 Bron: Rijksoverheid.nl

1.2.3 Rijkstaken commissaris van de Koning uitvoeren

Toelichting

Als rijksheer heeft de commissaris van de Koning (cvdK) diverse taken die zijn vastgelegd in de ambtsinstructie. Over de uitvoering van zijn rijkstaken heeft de cvdK verantwoording afgelegd via het [jaarverslag van de commissaris](#).

Op het gebied van burgemeesterszaken zijn in 2022 4 kroonbenoemde burgemeesters door de cvdK beëdigd in de gemeenten Hilversum, Dijk en Waard, Purmerend en Heemskerk. Daarnaast zijn er door de cvdK 3 waarnemers benoemd in de gemeenten Medemblik, Purmerend en Dijk en Waard. Ook zijn er in het afgelopen jaar 5 burgemeesters herbenoemd in de gemeenten Texel, Drechterland, Velsen, Hoorn en Haarlem en Edam-Volendam. In het kader van functieonderhoud houdt de cvdK volgens een vaste cyclus in het eerste, derde en vijfde jaar van de ambtstermijn voortgangsgesprekken (zogenaamde jaargesprekken) met de burgemeesters in Noord-Holland. In 2022 zijn de geplande jaargesprekken voor 100% gerealiseerd.

Verder heeft de commissaris twee inhoudelijke burgemeestersbijeenkomsten georganiseerd. In juli 2022 werd tijdens de bijeenkomst aandacht besteed aan de ervaringen van de burgemeesters tijdens de coronacrisis en de manier waarop burgemeesters en de voorzitters van de veiligheidsregio's vaak moesten balanceren tussen de verschillende rollen. De tweede bijeenkomst in november 2022 werd in het kader van de Noord-Hollandse Weerbaarheidsdag georganiseerd.

De cvdK heeft in 2022 in zijn rol als rijksheer 8 ambtsbezoeken afgelegd aan de volgende gemeenten: Blaricum, Haarlemmermeer, Heemstede, Purmerend, Uitgeest, Waterland, Wijdmeren en Zandvoort. In geval van een bestuurlijke integriteitkwesitie kan de cvdK besluiten tot een zelfstandig integriteitsonderzoek. In 2022 zijn geen integriteitsonderzoeken door de cvdK geïnitieerd. In 2022 zijn 57 bemiddelingsverzoeken aan de cvdK afgehandeld.

De cvdK of de loco-commissaris hebben in 2022 in totaal 23 bezoeken van het Koninklijk Huis begeleid. Voor een koninklijke onderscheiding werden 652 adviezen afgegeven aan de Kanselarij der Nederlandse Orde. De cvdK heeft voorts over 15 aanvragen voor (bestendinging van) het predicaat Koninklijk en over 24 aanvragen voor het predicaat Hofleverancier geadviseerd. 17 verenigingen hebben een Koninklijke Erepennening aangevraagd, waarover de cvdK heeft geadviseerd aan de Dienst van het Koninklijk Huis.

Prestatie-indicator 1.2.3

Indicator	Begroot in 2022	Gerealiseerd	Toelichting
Afgelegde ambtsbezoeken aan gemeenten in de huidige ambtsperiode (cumulatief)	6	8	

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 1.2		Organiseren van openbaar bestuur in de provincie			
Lasten	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *	
1.2.1 Kwaliteit van optimaal bestuur optimaliseren	1.874	2.596	2.675	-79	
1.2.2 Interbestuurlijk toezicht uitoefenen	1.547	1.574	1.458	116	
1.2.3 Rijkstaken commissaris van de Koning uitvoeren	1.054	1.062	929	133	
Totaal lasten	4.475	5.232	5.062	170	
Totaal baten	-43	-43	-38	-5	
Totaal saldo	4.432	5.189	5.024	165	
Storting					
	0	0	0	0	
Onttrekking					
	0	0	0	0	
Resultaat	4.432	5.189	5.024	165	

*een positief verschil is voordelig

1.3 Verzekeren van veiligheid

Toelichting

Prioriteiten

In de begroting 2022 zijn binnen dit beleidsdoel geen prioriteiten benoemd.

1.3.1 Toezien op tunnelveiligheid en adviseren bij crises

Toelichting

Tunnelveiligheid

Tunnelveiligheid is een verantwoordelijkheid van GS. Om de advisering en het toezicht te organiseren is bij de sector Kabinet een tunnelveiligheidsbeambte benoemd. Deze geeft onafhankelijk (on)gevraagd advies aan de tunnelbeheerder werkzaam bij de directie Beheer en Uitvoering.

Adviseren bij crises

De crisisrespons ligt geheel bij de veiligheidsregio's. De cvdK organiseert voor de bestuurders van overheden, vitale infrastructuur en bedrijven jaarlijks nog wel twee netwerkbijeenkomsten onder de titel 'Bestuurlijk overleg veiligheid en crisisbeheersing', zo ook in 2022. In deze bijeenkomsten bespreken de deelnemers thema's rond veiligheid en crisisbeheersing

1.3.2 Risicokaarten beheren

Toelichting

Met [de Risicokaart](#) krijgen burgers een overzicht van risico's in hun omgeving die kunnen leiden tot rampen en ongevallen. Op grond van de Regeling provinciale Risicokaart maken en beheren de provincies de Risicokaart.

Gemeenten en omgevingsdiensten dragen zorg voor de actualiteit van de meeste risicogegevens. De provincie draagt daarbij specifiek zorg voor het actueel houden van de risico's van overstromingen. Voor de productie en vormgeving van de Risicokaart wordt in IPO-verband samengewerkt met de andere provincies. De Risicokaart is via internet in te zien op de Atlas van de Leefomgeving van de rijksoverheid. Voor het technische beheer en de doorontwikkeling van de Risicokaart wordt een jaarlijkse bijdrage aan het IPO verstrekt.

1.3.3 Ondermijning tegengaan, weerbaarheid stimuleren

Toelichting

De provincie Noord-Holland wil met de Agenda Weerbaar Noord-Holland (hierna: Agenda) een bijdrage leveren aan de preventieve aanpak van ondermijning. Hoofddoel van de agenda is om binnen de geografische grenzen van Noord-Holland de weerbaarheid te vergroten. Op bestuurlijk alsook op maatschappelijk vlak; binnen en buiten de eigen organisatie. De rol die de provincie daarmee inneemt, is die van facilitator en regisseur.

In september 2022 is PS geïnformeerd over de voortgang van de Agenda.

De aanbevelingen uit het rapport Werkbaar Weerbaar zijn vertaald naar een Plan van aanpak voor een integrale en weerbare organisatie. Het uitgangspunt is dat elke medewerker van onze organisatie zich veilig moet voelen om de eigen functie uit te oefenen. Middels diverse acties wordt bewustzijn gecreëerd over wat veilig en integer is en wat niet.

In 2022 zijn 20 quickscans van gemeentelijke (samenwerkings-) organisaties binnen het district van regionaal informatie en expertisecentrum (RIEC) Noord-Holland afgerond. Ook in de andere RIEC regio's zijn weerbaarheidsonderzoeken uitgevoerd. In totaal hebben 97% van de Noord-Hollandse gemeenten mee gedaan. Op basis van de quickscans is een rode draden onderzoek opgesteld om het ondersteuningsaanbod van de provincie en de RIEC's beter af te stemmen op wat er leeft en speelt in de gemeenten. In november 2022 is in samenwerking met de drie RIEC's de Noord-Hollandse Weerbaarheidsdag georganiseerd voor gemeenten. Voor deze dag waren zowel ambtenaren als bestuurders en de Minister van BZK uitgenodigd. Rode draad tijdens de dag was de vraag hoe gemeenten en andere overheden hun weerbaarheid tegen ondermijnende criminaliteit kunnen versterken. De commissaris van de Koning sprak met de burgemeesters en de minister onder andere over de mogelijkheden om de weerbaarheid van burgemeesters en gemeentebestuur verder te versterken.

Prestatieindicator 1.3.3

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Aantal gerealiseerde Quickscans Gemeentelijke Weerbaarheid (cumulatief)	Aantal	21	20	

Toelichting:

Aantal gemeenten (cumulatief) waarbij een quickscan gemeentelijke weerbaarheid is uitgevoerd.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 1.3		Verzekeren van veiligheid			
Lasten	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *	
1.3.1 Toezien op tunnelveiligheid en adviseren bij crises	177	123	114	9	
1.3.2 Risicokaarten beheren	132	120	111	9	
1.3.3 Ondermijning tegengaan, weerbaarheid stimuleren	150	424	340	84	
Totaal lasten	459	667	566	101	
Totaal baten		-87	-79	-8	
Totaal saldo	459	580	487	93	
Storting					
	0	0	0	0	
Onttrekking					
	0	0	0	0	
Resultaat	459	580	487	93	

*een positief verschil is voordelig

1.4 Representeren van het provinciaal bestuur

Toelichting

Prioriteiten

In de begroting 2022 zijn binnen dit beleidsdoel geen prioriteiten benoemd.

1.4.1 Bestuurshandelingen communiceren

Toelichting

De provincie Noord-Holland communiceert transparant, herkenbaar en inclusief. We versterken de band met onze inwoners en vergroten onze zichtbaarheid, zodat bekendheid met en vertrouwen in het werk van de provincie toeneemt. Zo zijn de Noord-Hollanders goed geïnformeerd over wat we doen en wat we niet doen en kunnen zij het beleid en de uitvoering daarvan beoordelen én hier invloed op uitoefenen. Onze belangrijkste ambitie is in verbinding staan met de samenleving. We gaan voortdurend in gesprek, zodat iedereen gehoord wordt én inbreng kan leveren.

Met deze aanpak groeien we door van een zappende provincie naar een provincie die in gesprek is. Dat doen we door participatie van onze bewoners te versterken, door het ambassadeurschap van onze medewerkers en bestuurders te verstevigen, door actief te monitoren wat speelt en dat te vertalen naar concrete communicatieve acties. Zowel online als offline blijven we continu in gesprek, bijvoorbeeld via sociale media, tijdens bijeenkomsten, op door de provincie gesponsorde evenementen en door bij scholen op bezoek te gaan. In 2022 hebben Provinciale Staten daarnaast de uitgangspunten participatie vastgesteld. Om onze communicatie beter te laten aansluiten op wat Noord-Hollanders bezighoudt werken we met een newsroom, zodat we signalen uit de samenleving eerder op kunnen vangen en waar nodig beschikbaar kunnen stellen voor beleidsontwikkeling.

Door het thuiswerken tijdens de coronapandemie en de mogelijkheden die hybride werken blijvend bieden, was de versterking van interne communicatie een belangrijk speerpunt in 2022. Om webinars en videoboodschappen vaker als communicatiemiddel in te zetten hebben we een eigen studio ingericht in het kantoor aan het Houtplein. Tevens vernieuwen we het intranet van de provincie, de centrale werkplek die onze medewerkers toegang biedt tot alle informatie en applicaties. De aanbesteding is afgerond en in het tweede kwartaal van 2023 zal het nieuwe intranet live gaan.

Na twee moeilijke jaren door corona, konden de meeste evenementen in 2022 weer doorgaan. De provincie sponsort grote regio-overstijgende evenementen, waarbij we met onze sponsorbijdrage extra aandacht geven aan duurzaamheid, dierenwelzijn en diversiteit & inclusie. Ook zijn inmiddels afspraken gemaakt met Sail Den Helder 2023, een groot tall ship evenement dat eens per vijf jaar plaatsvindt.

1.4.2 Provinciale inzet leveren bij gemeenschappelijke opgaven op Europees, landelijk, regionaal en lokaal niveau

Toelichting

Regionale samenwerking krijgt op verschillende niveaus vorm. De provincie is deelnemer in de regionale samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam (MRA). In 2022 is op basis van de in 2021 door raden en Staten bekrachtigde bestuurlijke samenwerkingsafspraken gewerkt. De provincie neemt ook deel aan de samenwerking in Noord-Holland Noord, waarin afgelopen jaar de ambtelijke en bestuurlijke governance opnieuw is vormgegeven. Op dit moment werken de betrokkenen aan een Economische agenda Noord-Holland Noord, waarvoor een aanvraag vanuit de Uitvoeringsregeling Versterking bestuurskracht is gehonoreerd.

Verkenningen naar regionale samenwerkingsagenda's tussen provincie en bestuurlijke deelregio's hebben in 2022 geresulteerd in de regionale samenwerkingsagenda voor de Kop van Noord-Holland. Dit is de derde regionale samenwerkingsagenda naast die van de Gooi- en Vechtstreek en Zuid-Kennemerland. In 2022 legde GS verschillende regiobezoeken af. Begin 2022 was er een digitale ontmoeting met de West-Friese colleges. Daarna heeft GS fysieke regiobezoeken kunnen afleggen naar de regio's West-Friesland, Kop van Noord-Holland en regio de IJmond. September 2022 zijn de nieuwe colleges en raden van de Noord-Hollandse gemeenten ontvangen op Paviljoen Welgelegen ter nadere kennismaking na de raadsverkiezingen.

De provincie is in Den Haag vertegenwoordigd door twee adviseurs Public Affairs, die Haagse ontwikkelingen volgen en delen met het provinciaal bestuur en de ambtelijke organisatie. Ook brengen de adviseurs actief Noord-Hollandse belangen onder de aandacht van Tweede Kamerleden, zoals in 2022 het belang van Zuidas dok, het doortrekken van de Noord/Zuid lijn en de Noord-Hollandse datacenterstrategie. Op bijvoorbeeld het stikstofdossier werd in de lobby richting Den Haag nauw samengewerkt met andere provincies.

De provincie volgt - en beïnvloedt waar mogelijk - de ontwikkeling van Europese wet- en regelgeving in Brussel. Het kader van de Noord-Hollandse EU activiteiten is vastgelegd in de [Europastrategie 2022-2030](#). Voor een efficiënte en impactvolle uitvoering van de strategie werkt de provincie samen met andere partijen. Met dat doel is de provincie bestuurlijk vertegenwoordigd in Europese instituties, zoals het [Comité van de Regio's](#), en in organisaties zoals de [CPMR](#) (de belangenorganisatie en denktank van maritieme- en kustregio's). Ook wordt samengewerkt met andere provincies en het IPO in het [Huis van de Nederlandse Provincies](#) (HNP) en de [Randstadsamenwerking](#), met andere overheden in MRA verband en met overige Europese stakeholders in netwerken als [POLIS](#) en [ERIAFF](#). Noord-Holland is medeverantwoordelijk voor de uitvoering van het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO); hieronder vallen [Kansen voor West 3](#) (KVVW3) en [Interreg](#). In 2022 zijn voor beide programma's de eerste openstellingen voor subsidieaanvragen gedaan. De Noord-Hollandse openstelling vanuit KVVW3 bedroeg € 18,3 miljoen.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 1.4		Representeren van het provinciaal bestuur			
Lasten		Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *
1.4.1	Bestuurshandelingen communiceren	1.522	1.207	983	224
1.4.2	Provinciale inzet leveren bij gemeenschappelijke opgaven op Europees, landelijk, regionaal en lokaal niveau	2.980	3.576	3.644	-68
Totaal lasten		4.502	4.783	4.628	155
Totaal baten				-4	4
Totaal saldo		4.502	4.783	4.624	159
Storting					
1.4.2	Resv. Cofinanciering Europese projecten	1.000	2	2	0
Onttrekking					
1.4.2	Resv. Cofinanciering Europese projecten	-1.006	-215	-262	47
Resultaat		4.496	4.570	4.364	206

*een positief verschil is voordelig

Programma 2 Klimaat en milieu

Doelenboom

---

2. Klimaat en milieu

2.1 Bijdragen aan de energietransitie

2.1.1 Opwekking van duurzame elektriciteit bevorderen

2.1.2 Bijdragen aan de warmtetransitie

2.1.3 Borgen van de energie-infrastructuur en bijdragen aan de waterstoftransitie

---

2.1.4 Bijdragen aan de transitie naar een circulaire economie

---

2.2 Bevorderen gezonde leefomgeving

2.2.1 VTH-taken uitvoeren en coördineren

2.2.2 Gezonde leefomgeving bevorderen

2.2.3 Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren

Maatschappelijk doel

Klimaat

De provincie onderschrijft de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs en werkt mee aan de uitvoering van de Rijksambities: 49 procent vermindering van de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 ten opzichte van 1990. Daarnaast wil de provincie in 2050 energieneutraal zijn.

Het Actieprogramma Klimaat is een vertaling van de klimaat-, duurzaamheids- en energietransitieambities uit het coalitieakkoord. Met dit Actieprogramma houdt de provincie de regie over de invulling van de specifieke acties in en door de provincie. Aandachtspunt is het verdelen van de lusten en lasten, gelet op het maatschappelijk draagvlak en de financiële consequenties. Het Actieprogramma Klimaat sluit aan bij de vijf thema's uit het nationale Klimaatakkoord: duurzame elektriciteit, gebouwde omgeving, industrie, landbouw en landgebruik, en mobiliteit.

Energietransitie

Een belangrijk onderdeel uit het Actieprogramma is de energie-infrastructuur, een randvoorwaarde voor een succesvolle energietransitie. Zowel warmte als elektriciteit, maar ook CO₂ en waterstof, worden straks ondergronds getransporteerd. Inmiddels zijn er stappen gezet met de uitwerking van de Regionale Energiestrategieën 1.0 (RES). Waterstof is een belangrijk thema, daarmee kan met name de industrie een grote duurzaamheidsslag maken. De havens in het Noordzeekanaalgebied en Den Helder spelen hierin een belangrijke rol. Een andere grote opgave is de verduurzaming van de bestaande gebouwde omgeving. Als woningen vanaf 2030 – of zoveel eerder als mogelijk is – van het aardgas af gaan, moeten verschillende alternatieven voor aardgas klaar zijn voor concrete toepassing. Het Noord-Hollandse Servicepunt Duurzame Energie vervult hier een belangrijke adviesrol voor gemeenten en hun partners.

De provincie verduurzaamt de Greenports door gebruik te maken van duurzame warmtebronnen en door de benodigde CO₂ op alternatieve manieren aan te voeren. De provincie werkt aan het

tegenaan van bodemdaling – een andere grote veroorzaker van de uitstoot van broeikasgassen – met het innovatieprogramma Veen. Verder hergebruikt de provincie grondstoffen zoveel mogelijk en willen we de voedselvoorziening verduurzamen. Op het gebied van mobiliteit werkt de provincie aan het Regionaal Mobiliteitsplan. Hierin komen veel duurzaamheidsambities samen, zoals het stimuleren van tankstations voor biobrandstoffen.

Samen met gemeenten, netbeheerders, havens en andere betrokkenen zoeken wij op al dit soort thema's de komende jaren naar oplossingen. Als provincie geven we daarbij het goede voorbeeld: de provinciale organisatie en het vastgoed zijn uiterlijk in 2030 geheel klimaatneutraal.

De verduurzaming van de provincie is in toenemende mate een opgave waar verschillende inhoudelijke portefeuilles bij betrokken zijn.

Circulaire economie

De provincie heeft als doel de transitie van de huidige lineaire economie naar een circulaire economie te versnellen. Dat doen we door het ondersteunen en stimuleren van bedrijven bij het zetten van een stap richting circulair ondernemen. Naast het versnellen van de transitie wil de provincie de noodzakelijke systeemverandering op de lange termijn realiseren. De ambitie is dat Noord-Holland in 2050 volledig over is naar een circulaire economie en dat er in 2030 een reductie van 50 procent in het gebruik van primaire grondstoffen is bereikt.

De noodzaak van een circulaire economie is in 2022 steeds duidelijker geworden. Grondstoffen en producten werden schaarser en daarmee moeilijker leverbaar. Mede om deze reden (naast inflatie) werden grondstoffen en producten duurder. Inwoners van Noord-Holland werden hiermee geconfronteerd. Ze moesten soms afzien van hun wensen of voornemens. Denk aan de bouw of verbouwing van woningen. De aanscherping van wet- en regelgeving vanuit de EU en het Rijk is een belangrijke motivatie voor veranderingen in productie en consumptie, met als doel vermindering van het grondstofgebruik. De provincie heeft zich ingezet voor deze aanscherping, onder meer via lobby bij het Rijk en de EU. Uit de tweede Integrale Circulaire Economie Rapportage van het Kabinet blijkt dat de afgelopen jaren nog nauwelijks vooruitgang is geboekt bij het bereiken van de doelen voor 2030 en 2050 en dat daarom meer verplichtend beleid nodig is.

Milieu

De provincie Noord-Holland streeft naar een gezondere fysieke leefomgeving voor de inwoners. De provincie richt zich op de aspecten van de leefomgeving die binnen het huidige takenpakket vallen of daaraan raken en waarbij de grootste gezondheidswinst is te behalen. De provincie richt zich in haar aanpak van een gezondere leefomgeving op de milieukwaliteiten lucht, omgevingsveiligheid, geluidbelasting, geur, stof, (grond)water, en (ontwikkelingen in de) bodem en ondergrond. De provincie voldoet in elk geval aan de wettelijke normen, maar bekijkt ook waar meer gezondheidswinst te behalen valt. Hiervoor heeft de provincie het programma Gezonde Leefomgeving. De aanscherping van de milieuvergunningen is onderdeel van het programma, alsook het monitoren van de luchtkwaliteit en het stimuleren van bovenwettelijke milieumaatregelen door bedrijven. De provincie werkt gebiedsgericht, met speciale aandacht voor de milieugerelateerde gezondheidsrisico's die samenhangen met de verdichting van het stedelijk gebied. Bijzondere aandacht is er voor de IJmond, waar een gezonde leefomgeving onder druk staat door de ligging in het Noordzeekanaalgebied en de nabijheid van Tata Steel. Met het Programma Tata Steel 2020-2050 werkt de provincie samen met de IJmond-gemeenten aan het zo veel mogelijk verminderen van de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de IJmond. Met het besluit van Tata Steel om voor de verduurzaming in te zetten op

de waterstofroute (met een tussenstap op gas) moet een groene en gezonde staalindustrie in de IJmond concreet en duurzaam vorm krijgen.

De vergunningverlening, het toezicht en de handhaving (VTH) zijn belangrijke instrumenten in de verbetering van de leefomgeving. Deze taken worden grotendeels in mandaat uitgevoerd door de vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten. Dit betreft onder andere het verlenen van vergunningen en ontheffingen voor industrie, flora en fauna, zwemwater en de controle op de naleving ervan. De omgevingsdiensten voeren soortgelijke taken uit namens gemeenten. Met deze gemeenten en andere zogenoemde 'ketenpartners' in Noord-Holland, zoals het Rijk, de waterschappen, de terreinbeheerders, het Openbaar Ministerie en de politie, werkt de provincie samen om maatschappelijke doelen in het fysieke domein te realiseren.

Wettelijk beleidskader

- [Klimaatwet](#)
- Warmtewet

Provinciaal beleidskader

- [Omgevingsvisie](#)
- [Omgevingsverordening](#)
- [Verkenning ondergrondvisie](#)
- [Beleidsregel geurhinder](#)
- [Actieplan geluid](#)
- [Actieprogramma klimaat](#)
- [Bouwstenen voor een adaptieve Uitvoeringsstrategie energie-infrastructuur 2020-2024](#)
- [PVA waterstof](#)
- [Actieagenda - Provincie Noord-Holland](#)
- [Warmtetransitie Noord-Hollandse aanpak 2022-2023](#)

Rekening Programma – Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 2	Klimaat en Milieu			
	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *
Lasten	47.550	59.631	56.426	3.205
Baten	-1.610	-3.661	-3.891	230
Saldo van baten en lasten	45.940	55.970	52.535	3.435
Stortingen reserves	28.497	33.560	33.560	0
Onttrekking reserves	-27.106	-39.009	-33.612	-5.397
Resultaat	47.331	50.521	52.484	-1.962

*een positief verschil is voordelig

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Publiek doel
2.2.2	Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
2.2.2	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
2.2.2	Omgevingsdienst Noord-Holland Noord	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
2.2.2	Omgevingsdienst IJmond	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
2.2.2	Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland	Beheer fonds ten behoeve van de nazorg stortplaatsen.
2.1.1	Alliander N.V.	Energievoorziening
2.1.1	N.V. Afvalzorg Holding	Efficiënt gebruik stortplaatsen
2.1.1	SolaRoad B.V.	Verduurzaming van de energiesector

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

2.1 Bijdragen aan de energietransitie

Toelichting

Prioriteiten

- **Opwekking van duurzame elektriciteit bevorderen**

In januari 2022 is het Uitvoeringsprogramma van de RES 1.0 vastgesteld. Uit de [RES monitor](#) NHN en NHZ die in oktober is besproken, blijkt dat de uitvoering van de RES hapert. Sinds eind 2022 onderzoeken we (onder andere op basis van een aangenomen motie op 14 november) hoe we de uitvoering van de RES kunnen versnellen. De focus ligt op nog meer ondersteunen en ontzorgen van gemeenten.

- **Bijdragen aan de warmtetransitie**

De provincie heeft als doel de gemeenten te ondersteunen bij het verduurzamen van de warmtevoorziening van 260.000 Noord-Hollandse woningen vóór 2030. De ondersteuning bestaat onder meer uit stimuleringsregelingen. Daarnaast is het Servicepunt Duurzame Energie een stabiele factor in het ondersteunen van gemeenten.

De provincie stimuleert energiebesparing op bedrijventerreinen. Hiertoe werd eind januari het energiebesparingsakkoord gelanceerd, met als doel stimulerend toezicht op energiebesparing bij provinciale bedrijven én bedrijven die vallen onder gemeentelijke bevoegdheid. Medio december hadden veertig Noord-Hollandse gemeenten zich aan het akkoord gecommitteerd en deden 35 gemeenten een aanvraag voor een SEB-subsidie.

Het SCAN-onderzoek MRA (Seismische Campagne Aardwarmte Nederland van EBN), waarbij de geschiktheid van de ondergrond voor geothermie in kaart is gebracht, is afgerond. De resultaten van de scan zijn in het vierde kwartaal bekendgemaakt. De acties uit de routekaart aardwarmte MRA worden uitgevoerd.

- **Borgen van de energie-infrastructuur en bijdragen aan de waterstoftransitie**

In 2022 gingen we verder met het uitvoeren de Adaptieve Uitvoeringsstrategie Energie-infrastructuur. Dit gebeurt via de Taskforce Energie-infrastructuur Noord-Holland, samen met de netbeheerders Liander en TenneT, gemeenten en stakeholders. De taskforce is in 2022 verder geprofessionaliseerd om te zorgen voor een goede uitvoering.

De provincie verkent de mogelijkheden voor de ontwikkeling van de waterstofmarkt in Noord-Holland. In 2022 is verder uitvoering gegeven aan de waterstofstrategie.

Omgevingsfactoren

De energietransitie – de overgang van fossiele brandstoffen naar duurzame energie – vraagt om verandering in alle sectoren van onze maatschappij. Dit vergt niet alleen grote investeringen in technologie, maar ook in mensen. Door omvang en impact van de transitie zijn er veel omgevingsfactoren waarmee we rekening moeten houden. Nu zijn dat onder andere een krappe arbeidsmarkt en een tekort aan specifieke kennis. Daarnaast is de oorlog in Oekraïne van invloed op de hoeveelheid gas die we tot onze beschikking hebben. Een ander aspect: als het stikstofprobleem niet wordt opgelost, dan komen de energietransitie en het verlagen van de CO₂-

uitstoot in gevaar. Verder kan bijvoorbeeld de netcongestie (krapte op het elektriciteitsnetwerk) de energietransitie vertragen.

De belangrijkste omgevingsfactoren die van invloed zijn op de uitvoering van de Actieagenda Circulaire Economie 2021-2025, zijn de economische situatie van de Noord-Hollandse bedrijven. De economische situatie is immers van invloed op de mate waarin bedrijven zich kunnen en willen richten op circulair ondernemen.

2.1.1 Opwekking van duurzame elektriciteit bevorderen

Toelichting

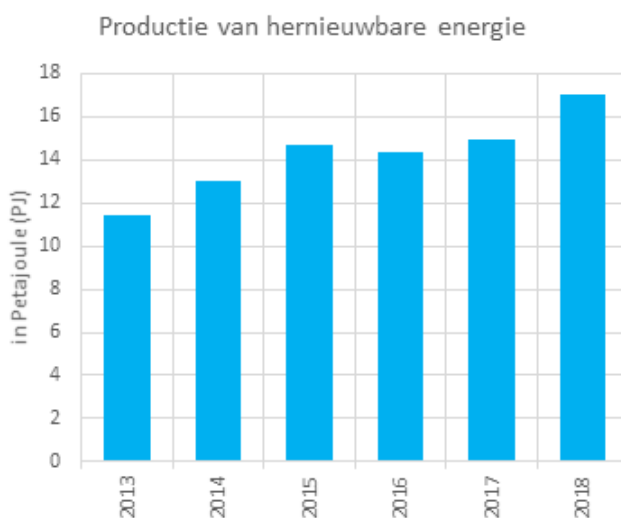
Begin 2022 is het uitvoeringsprogramma RES vastgesteld. De focus ligt op de realisering van de vastgestelde ambitie: het opwekken van 6,3 TWh duurzame elektriciteit in 2030. Het RES-programmabureau ging in afgeslankte versie verder, om zich vooral te richten op de ondersteuning van gemeenten bij uitvoering.

De provincie bood ondersteuning op diverse gebieden, zoals het aanbieden van regelingen voor ruimtelijke samenhang, het stimuleren van meervoudig ruimtegebruik en het bevorderen van participatie. Ook boden we ondersteuning aan energievoerders om lokaal eigendom te bevorderen. Daarnaast adviseerde de provincie over de opwekking via zon en wind. Voor zon heeft de provincie, waar nodig, stimuleringsgebieden aangewezen. Voor wind is de provincie bevoegd gezag.

De provincie ondersteunde de gemeenten ook met kennis en voorlichting via het Service Punt Duurzame Energie.

De provincie zorgde voor regie als het gaat om data en monitoring, zodat er zicht blijft op de voortgang ([RES monitor](#)).

Effectindicator 2.1.1

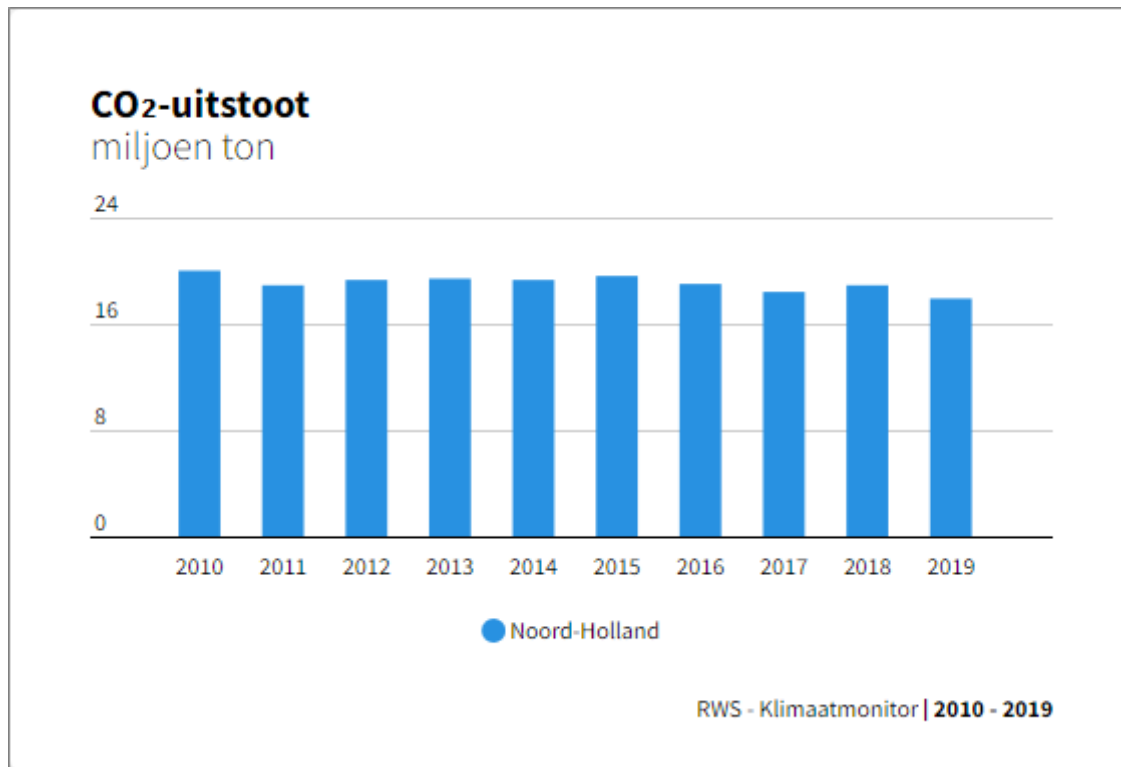
Toelichting

BBV indicator: Deze indicator geeft de energieproductie in PJ (Petajoule) per jaar weer. De berekening op provincie-niveau wordt gedaan middels de 'top down-methode', waarbij de Nederlandse totalen (klimaatmonitor) verdeeld worden over de gemeenten op basis van een vastgestelde verdeelsleutel.

Bron: *Klimaatmonitor*

Koppeling met brede basismonitor

Emissie van broeikasgassen

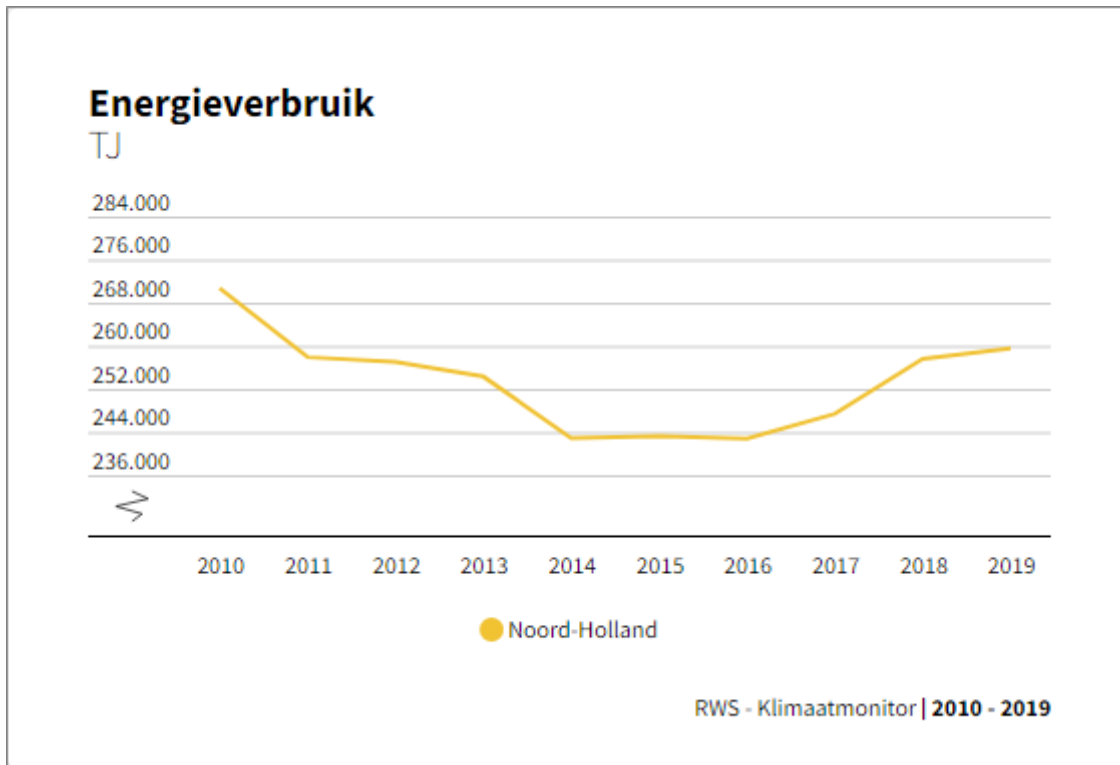

Landelijk neemt de CO₂-uitstoot sinds 2015 af. Een goede vergelijking tussen de verschillende provincies is niet mogelijk, omdat van een aantal provincies de dataset niet compleet is. Op basis van de beschikbare gegevens heeft provincie Noord-Holland de op een na hoogste CO₂-uitstoot, net onder de provincie Noord-Brabant. De uitstoot van Noord-Holland schommelt. Sinds 2015 is, in lijn met het landelijke beeld, wel een daling te zien.

Technische toelichting

CO₂-uitstoot totaal van de sectoren gebouwde omgeving – industrie, energie, afval en water – landbouw, bosbouw en visserij – verkeer en vervoer, inclusief autosnelwegen. De CO₂ uitstoot is berekend volgens de verbruiksbenadering, waarbij de uitstoot wordt toegerekend aan de gebruiker. Het eindverbruik van fossiele energie wordt gevolgd. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat door bij de verbruiksbenadering in vergelijking met de bronbenadering een deel van de CO₂-uitstoot niet in beeld is. De CO₂-uitstoot die door het productieproces van een grote speler als Tata Steel wordt uitgestoten is bijvoorbeeld bij de verbruiksbenadering niet in beeld. Op het dashboard energietransitie van Noord-Holland is te zien dat het verschil van rekenmethode (bronbenadering vs. verbruiksbenadering) 12.321.800 ton CO₂ bedraagt.

Energieverbruik

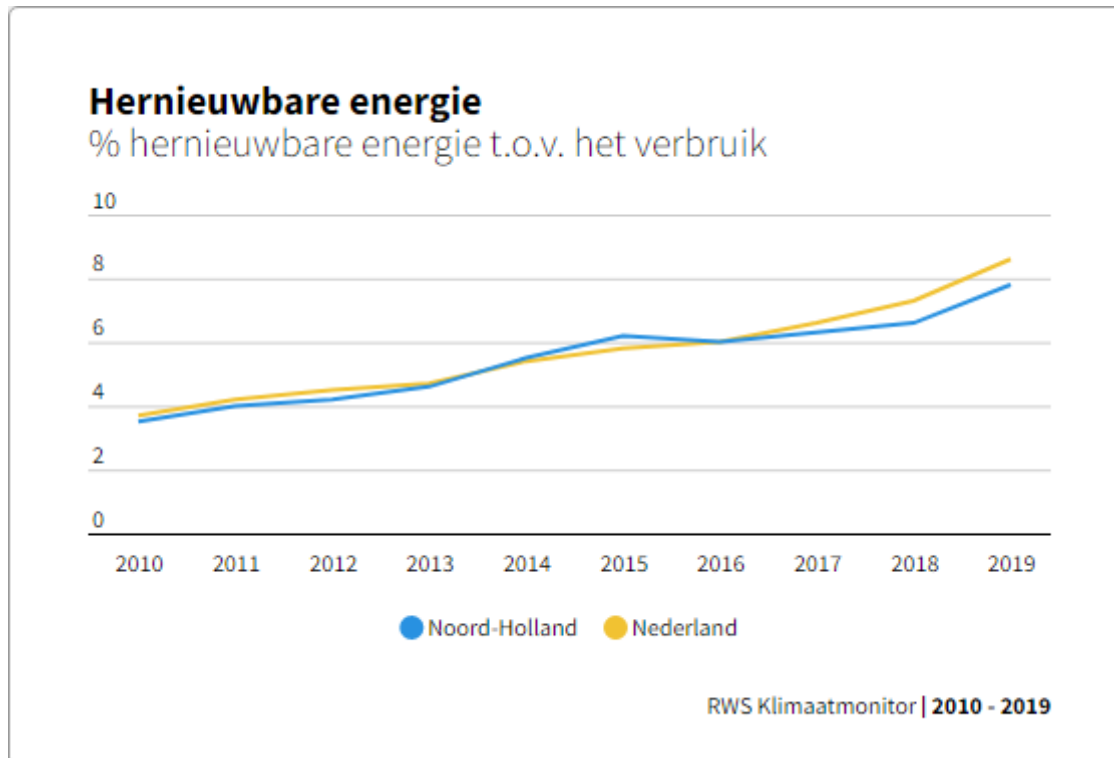
Bij het energieverbruik was tussen 2010 en 2014 een duidelijke afname te zien. Sinds 2014 is een lichte stijging te zien. Deze indicator geeft alleen het verbruik via het openbare net weer.

Technische toelichting

Energieverbruik totaal van de sectoren gebouwde omgeving - industrie, energie, afval en water - landbouw, bosbouw en visserij - verkeer en vervoer, inclusief autosnelwegen - hernieuwbare warmte, zonnestroom 'achter de meter'. Het gaat hier om het zogenaamde eindverbruik of finaal gebruik van energie.

Productie van hernieuwbare energie

Sinds 2010 is de hoeveelheid hernieuwbare energie in de provincie Noord-Holland toegenomen van 9.346 TJ naar 20.616 TJ. In 2010 bedroeg het aandeel van hernieuwbare energie 3,5% binnen het totaal aan niet-hernieuwbare en hernieuwbare energie; in 2019 was dit opgelopen tot 7,9%.

Technische toelichting

Het betreft hier de totaal bekende opwek van hernieuwbare elektriciteit, t.o.v. het totaal bekende elektriciteitsverbruik.

2.1.2 Bijdragen aan de warmtetransitie

Toelichting

In januari 2022 is de Noord-Hollandse aanpak van de warmtetransitie 2022-2023 opgeleverd. Hiermee maakt de provincie de bijdrage aan de doelstelling om in Noord-Holland in 2050 klimaatneutraal te zijn, concreet. De provincie ondersteunde gemeenten via het Servicepunt Duurzame Energie. In 2022 zijn diverse warmteregio's geïdentificeerd op basis van het gebruik van bovengemeentelijke warmte. Het servicepunt speelde hierin een belangrijke ondersteunende rol. Daarnaast bood de provincie diverse regelingen om verduurzaming te versnellen. Als vervolg op het programma Verduurzaming Bestaande Woningvoorraad kwam er in 2022 een nieuwe regeling naar aanleiding van een succesvolle ervaring van gemeenten.

De warmteviewer is in 2022 geactualiseerd. De viewer brengt vraag en aanbod van warmte in de provincie Noord-Holland in kaart. Voor geothermie (aardwarmte) werkten we samen met de provincie Flevoland. We gingen door met de uitvoering van het versnellingsplan Aardwarmte. Dat plan kent een aantal onderdelen, zoals: samenwerken met gemeenten en bedrijven in de uitvoering van de Routekaart Aardwarmte, voorlichting over aardwarmte, ondersteuning van beleidsvorming (bijvoorbeeld als het gaat over de verdeling van de warmte) en het opstellen van toetsingscriteria voor aardwarmtelocaties.

Daarnaast ondersteunde de provincie de glastuinbouwsector bij verduurzaming. Zo droeg de provincie financieel bij aan het ontwikkelen van samenwerkingsverbanden, zoals het Greenports-netwerk, en aan projecten die via deze samenwerkingsverbanden tot stand komen. Met geld van de provincie werd bij de Greenports een consultant energietransitie aangesteld.

2.1.3 Borgen van de energie infrastructuur en bijdragen aan de waterstoftransitie

Toelichting

Energie-infrastructuur

De Taskforce Energie-infrastructuur Noord-Holland volgde een driesporenbenadering:

Spoor 1 Versnelling van de uitbreiding van het elektriciteitsnet. In 2022 kwam een plan van aanpak gereed voor de versnelling van de geplande uitbreidingen van het elektriciteitsnet. Na de zomer gingen de deelregio's ermee aan de slag. Per deelregio zijn er afspraken over de uitvoering van de netuitbreidingen.

Spoor 2 Ontwerp en programmering van het toekomstige hybride integrale energiesysteem. In 2022 is een intensief proces met de regio Noord-Holland Noord doorlopen om tot een programmering van het toekomstige regionale energiesysteem te komen. In het najaar werden de resultaten bekend. Toen is ook gestart met een proces om tot programmering te komen in Noord-Holland Zuid.

Spoor 3 Stimulering van slimme energieoplossingen bij netcongestie. Daarnaast heeft de provincie het initiatief genomen om de toepassing van slimme energiesystemen te stimuleren. Deze slimme systemen dragen bij aan het oplossen van netcongestie. De provincie heeft kennissessies georganiseerd, een community opgezet en een subsidieregeling opengesteld. Er zijn veel aanvragen gedaan bij de subsidieregeling.

Waterstof

In 2022 gingen we verder met de uitvoering van de waterstofstrategie, onder andere door een waterstofconvenant af te sluiten, netwerkdiners te organiseren en verkenningen te financieren naar bunkerstations en fondsen. Daarnaast waren er diverse lobby- en positioneringsactiviteiten. Ook werkten we aan een uitvoeringsregeling voor waterstofprojecten, die in 2023 wordt opengesteld.

Energietransitie algemeen

In aansluiting op de data- en digitaliseringsstrategie stelden we in 2022 een concept-uitvoeringsagenda op, gebaseerd op het Actieprogramma Klimaat.

2.1.4 Bijdragen aan de transitie naar een circulaire economie

Toelichting

De Actieagenda is grotendeels volgens planning uitgevoerd. In 2022 hebben we onder andere een circulair ambassadeur, een circulair bouwexpert en een circulaire ketenaanrichter voor de bouw aangesteld. Hiermee is een grote impuls voor de prioritaire grondstofstroom uit de Actieagenda – de bouw – gerealiseerd. Met de inzet van de nieuwe rollen kunnen zowel gemeenten als ondernemers gestimuleerd worden om duurzaam en circulair te bouwen. Belangrijk, want de impact van de bouw op het grondstofgebruik en de CO₂-uitstoot zijn groot. Wereldwijd is de bouw verantwoordelijk voor 40 procent van het grondstoffenverbruik, voor 33 procent van de CO₂-emissies en voor 40 procent van de afvalproductie.

De onderzoeken naar reststromen, knelpunten en sturingsmogelijkheden voor de provincie en naar de kansen en mogelijkheden voor teelt van biograndstoffen in Noord-Holland, zijn zo goed als afgerond. De definitieve afronding en besluiten hierover volgen in 2023.

Ook is besloten een aantal acties niet uit te voeren, omdat de meerwaarde te beperkt was of – na het uitvoeren van een aantal projecten – omdat bleek dat de actie niet effectief genoeg was. Dit geldt voor de acties onderzoek Noord-Hollandse arbeidsmarkt en de voedselchallenges.

Begin 2022 organiseerde de provincie ook bestuurlijke overleggen om met gemeenten stil te staan bij de rol en mogelijkheden van de gemeenten in de Kop en Alkmaar en omgeving. Ook is gewerkt aan de uitvoering van de lobbyagenda. Met als belangrijk punt de verschuiving van belasting op arbeid naar belasting op grondstoffen. Dit heeft onder meer geleid tot het opzetten van een werkgroep in North Sea Commission-verband. Het doel is om te komen tot een resolutie waarmee partijen na afronding kunnen pleiten voor invoering van deze belastingwijziging bij hun nationale overheid en de EU.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Luchtverontreiniging: CO ₂ emissie in ton (BBV indicator)	Aantal		15.701.000	Betreft de totaal bekende CO ₂ uitstoot (Aardgas, elektriciteit, stadswarmte, voertuigbrandstoffen) in 2021 in de provincie Noord-Holland. Bron: De Klimaatmonitor Rijkswaterstaat
Energieneutraliteit: productie van energie in petajoule (BBV indicator)	Aantal		26.674.000	Betreft de totale productie van hernieuwbare energie in petajoule in 2021 Bron: Klimaatmonitor Rijkswaterstaat

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 2.1		Bijdragen aan de energietransitie			
Lasten		Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *
2.1.1	Opwekking van duurzame elektriciteit bevorderen	2.555	6.508	6.486	22
2.1.2	Bijdragen aan de warmtetransitie	1.500	5.756	7.578	-1.822
2.1.3	Borgen van de energie infrastructuur en bijdragen aan de waterstoftransitie	856	3.483	3.449	34
2.1.4	Bijdragen aan de transitie naar een circulaire economie	1.775	1.140	1.171	-31
Totaal lasten		6.686	16.887	18.685	-1.798
Totaal baten			-869	-86	-783
Totaal saldo		6.686	16.018	18.599	-2.581
Storting					
2.1.1	Resv. Duurzame elektriciteit	8.138	9.200	9.200	0
2.1.2	Resv. Warmtetransitie	12.423	12.977	12.977	0
2.1.2	Resv. Subsidies Warmtetransitie	0	2.630	2.630	0
2.1.3	Resv. Energietransitie	3.967	4.664	4.664	0
2.1.4	Resv. Circulaire Economie	350	350	350	0
Onttrekking					
2.1.1	Resv. Duurzame elektriciteit	-940	-3.664	-3.524	-140
2.1.2	Resv. Warmtetransitie	-1.500	-7.171	-7.176	5
2.1.2	Resv. Subsidies Warmtetransitie	0	-320	-311	-9
2.1.3	Resv. Energietransitie	-14.908	-17.535	-17.581	46
2.1.4	Resv. Circulaire Economie	-1.170	-520	-584	64
Resultaat		13.046	16.629	19.243	-2.614

*een positief verschil is voordelig

2.2 Bevorderen gezonde leefomgeving

Toelichting

Prioriteiten:

Er zijn voor dit beleidsdoel geen prioriteiten opgenomen in de begroting 2022

2.2.1 VTH taken uitvoeren en coördineren

Toelichting

De VTH-taken (vergunningverlening, toezicht en handhaving) op het gebied van water, milieu, groen, natuur, bodem en bereikbaarheid zijn door de omgevingsdiensten uitgevoerd. Dit betreft onder andere het verlenen van vergunningen en ontheffingen voor industrie, flora en fauna, (zwem)water en de controle op de naleving ervan.

De omgevingsdiensten voerden de VTH-taken uit namens ons college op basis van de doelen, prioriteiten en kwaliteitseisen van de provincie. In 2022 hebben de omgevingsdiensten deze VTH-taken uitgevoerd volgens de uitvoeringsprogramma's die zijn vastgesteld door de provincie. In het bijzonder de dossiers Tata Steel en stikstof vroegen extra aandacht. Dit vertaalde zich in meer

inzet voor VTH-taken en in meer inzet voor handhavings- en Woo-verzoeken, bezwaar- en beroepszaken.

De spanning tussen het vergroten van de leefbaarheid en het verder ontwikkelen van de economie is goed merkbaar bij de uitvoering van de VTH-taken. Na diverse uitspraken van de Raad van State over de aanpak van de stikstofproblematiek kreeg de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) meer aanvragen voor vergunningen en verzoeken om handhaving. De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) heeft structureel te maken met extra inzet op complexe dossiers zoals Tata Steel. Ook ziet deze omgevingsdienst een structurele toename van de vraag om milieu-specialistisch advies. De wervingstrajecten voor medewerkers met deze expertise duurt langer dan voorheen. Alle omgevingsdiensten ervaren daarnaast een structurele toename van het aantal juridische procedures en problemen met het werven en behouden van medewerkers. Op basis van risico-inventarisaties brengen zij prioriteit aan in hun werkzaamheden.

De coördinatie van de VTH-taken in Noord-Holland hebben we verdeeld over de beleidsvelden 'groen' (natuur) en 'grijs' (milieu). Voor 'groen' heeft de provincie volgens afspraak de handhavingsuitvoeringsprogramma's voor de Natura 2000-gebieden uitgevoerd. Dit deden we met de betrokken partijen, zoals gemeenten, waterschappen, terreinbeherende organisaties en de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN).

2.2.2 Gezonde leefomgeving bevorderen

Toelichting

Het Programma Gezonde Leefomgeving richt zich op opgaven die de fysieke leefomgeving verbeteren. De provincie is partner van het Schone Lucht Akkoord. Hiervoor is in 2022 een plan van aanpak vastgesteld. Jaarlijks presenteert de provincie datarapporten over de luchtkwaliteit in drie gebieden: IJmond, Westpoort en de Haarlemmermeer. De voorbereiding voor de evaluatie van deze luchtmeetnetten is in 2022 in gang gezet. Met het project Hollandse Luchten brengt de provincie met burgermetingen de luchtkwaliteit in kaart. In 2022 voegden we nieuwe meetgemeenschappen met inwoners toe aan het programma. Het Rijk heeft in 2022 de IJmondregio aangewezen als pilot hoogbloomgesteld in kader Schone Lucht Akkoord. Met deze pilot krijgen we zicht op de bronnen die bijdragen aan de verslechtering van de luchtkwaliteit in deze regio.

Op het gebied van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) maakten bedrijven voor wie de provincie bevoegd gezag is een inventarisatie om inzicht te krijgen in hun uitstoot van ZZS. Op basis hiervan moeten bedrijven een vermijdings- en reductieplan (VRP) opstellen. Voor Tata Steel heeft de beoordeling van het VRP door de omgevingsdienst plaatsgevonden en heeft de OD NZKG maatwerkbesluiten genomen.

In 2022 zijn we begonnen met een actualisatie van ons geurbeleid, dat in 2023 moet worden vastgesteld. Als het gaat om varend ontgassen kan de OD NZKG op basis van de beleidsregel ontheffingen geven aan mobiele ontgassingsinstallaties. Daarvan is in 2022 al gebruikgemaakt. Er wordt, dankzij de eNoses, ook actief toezicht gehouden op varend ontgassen in Noord-Holland. De OD NZKG monitort de eNoses en publiceert hierover jaarlijks een rapport.

De provincie publiceerde in 2022 nieuwe geluidbelastingkaarten en leverde de data aan bij het Rijk. In het kader van de pilot 'duurzaam slim verkeersmanagement' rondde de provincie in 2022 de eerste meetperiode af.

De evaluatie van de gebiedsvisie Omgevingsveiligheid Westpoort is in 2022 uitgevoerd. In de integrale afstemming en afweging bij grote gebiedsopgaven neemt de provincie het belang van een gezonde leefomgeving aan de voorkant mee. De provincie raakte in 2022 betrokken bij concrete gebiedsdossiers, zoals Ruigoord, Spoorzone Beverwijk en de ontwikkeling van het ADM-terrein. In deze dossiers gaat onze aandacht met namen uit naar de belangen van een gezonde leefomgeving en het in stand houden van de zogenaamde industrieterreinen van provinciaal belang .

Het kennisschakelpunt Gezonde Leefomgeving lieten wij in 2022 tot uitvoering komen. In 2022 is ook een kennisschakelpunt Bodem opgericht. De uitvoering ligt in de toekomst bij de OD NZKG.

De regeling voor complexe industriële bedrijven is in 2022 verruimd naar een lichtere categorie bedrijven. Deze regeling stond in 2022 open, wat uiteindelijk leidde tot aanvragen van vijf bedrijven.

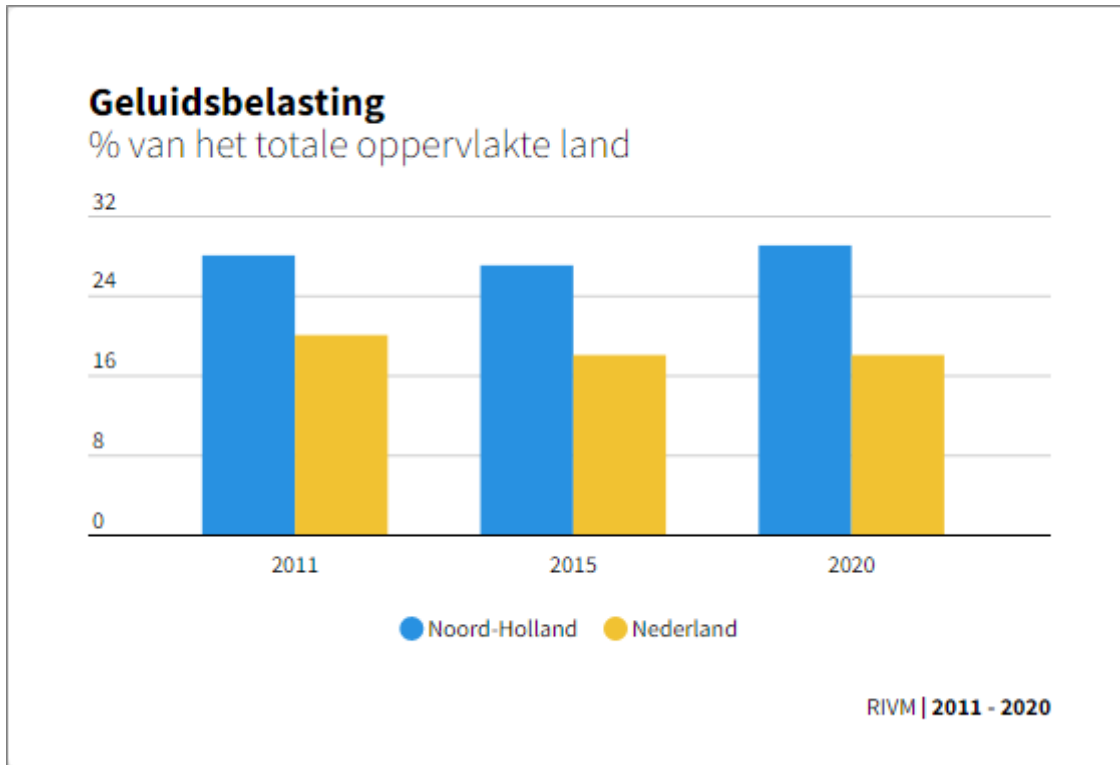
Op initiatief van de provincie vond in 2022 een dialoog plaats met de omgeving rondom de stortplaats Nauerna. Dit leidde tot een gezamenlijk geformuleerde opdracht aan het RIVM naar veilige recreatie op het park Nauerna. Ook leverde de provincie in 2022 een actieve bijdrage aan een informatieavond over stortplaats Nauerna voor bewoners. Initiatiefnemer was de gemeente Zaanstad.

Met het Programma Tata Steel 2020-2050 werkt de provincie samen met de IJmond-gemeenten aan het zo veel mogelijk verminderen van de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de IJmond. Dat doet de provincie met meer en intensiever toezicht, aangescherpte vergunningen, onderzoek en betere communicatie met de omwonenden. Op de langere termijn moet Tata Steel de transitie maken naar een innovatieve en duurzame staalproductie.

In 2022 is de vergunning van Tata Steel op verschillende onderdelen verder aangescherpt en is de handhaving opgevoerd. Bovendien is de Roadmap+ in volle uitvoering. In de tweede helft van 2022 vond veel voorbereiding plaats om de eerste stap naar groen staal van Tata Steel ruimtelijk en juridisch (vergunning) mogelijk te maken.

Koppeling met brede basismonitor

Geluidbelasting

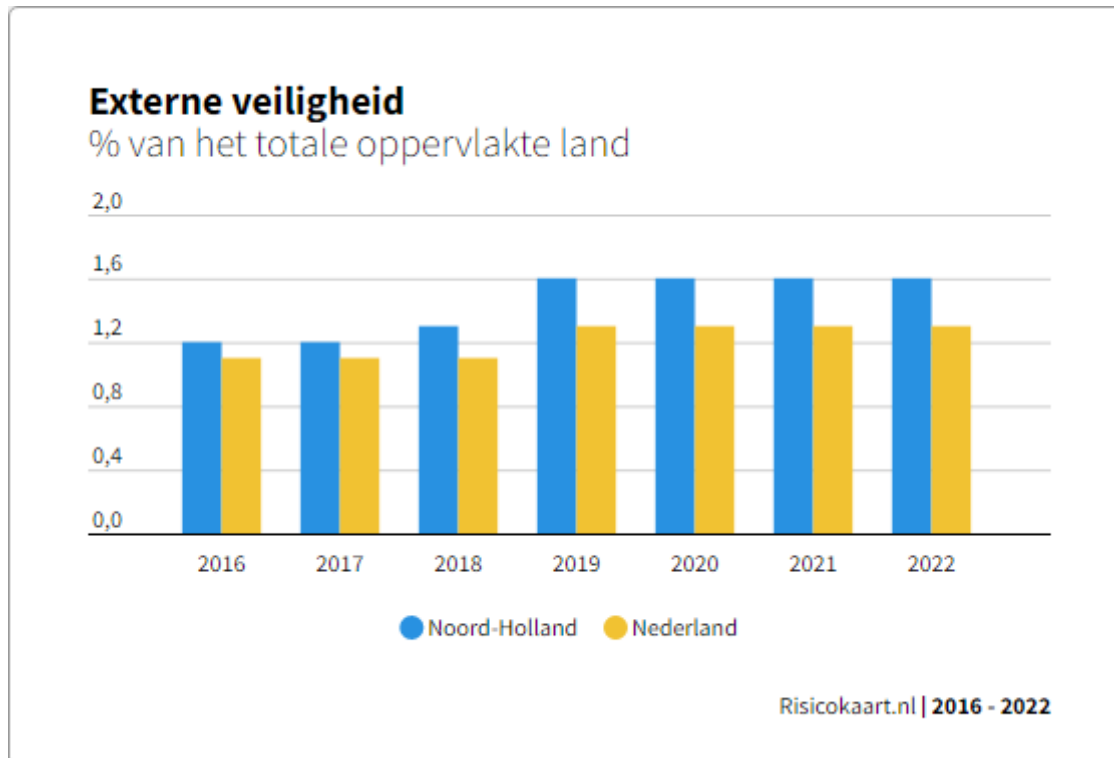

De meest recente cijfers uit 2020 laten zien dat in Noord-Holland 29% van het landoppervlak belast is met 55 decibel of meer. Dit is hoger dan het percentage in heel Nederland met 18% oppervlakte. De gemiddelde geluidsbelasting varieert weinig over de jaren, met maximale dalingen en stijgingen tussen de 2 en 4 procentpunten. De geluidsbelasting is in Noord-Holland wat toegenomen ten opzichte van 2015 en 2011. Toen was de geluidsbelasting respectievelijk 27% en 28% van de totale oppervlakte. Voor de andere provincies geldt doorgaans een stabiele of licht dalende trend.

Technische toelichting

Landoppervlakte belast met een geluidsniveau boven 55 dB. De indicator is opgesteld aan de hand van de cumulatieve geluidkaart. De cumulatieve kaart geeft een indicatief beeld van de geluidbelasting van weg-, rail- en vliegverkeer, windturbines en industrie. De hoeveelheid geluid wordt uitgedrukt in decibellen (dB Lden). De toevoeging Lden staat voor het geluidniveau gedurende de dag en nacht. Het aantal gridcellen in een klasse per gemeente is bepaald met behulp van GIS.

Externe veiligheid

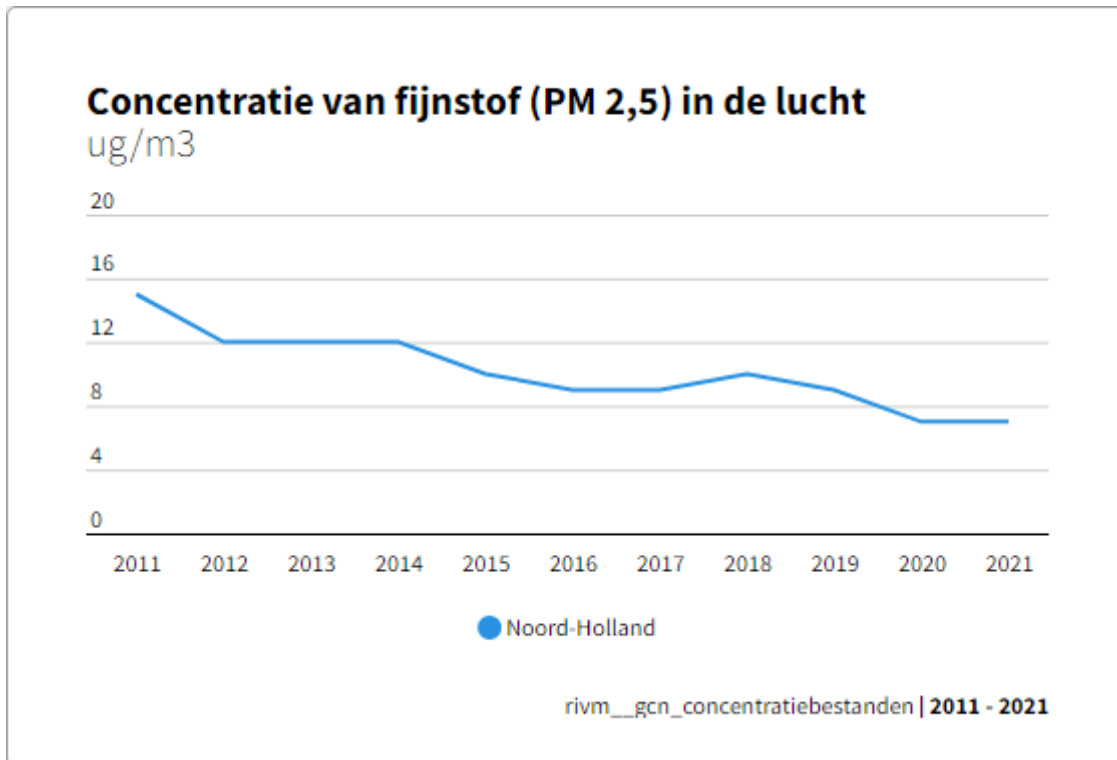
Het aandeel landoppervlakte in Noord-Holland binnen een risicocontour is 1,6%, wat iets meer is dan het percentage voor heel Nederland (1,3%). In Noord-Holland wonen 10.300 mensen binnen een risicocontour. Noord-Holland staat op basis van het aandeel landoppervlakte binnen een risicocontour op de achtste plaats. Zuid-Holland heeft het grootste aandeel landoppervlakte binnen een risicocontour met 3,6%.

Technische toelichting

De zogenoemde plaatsgebonden risicocontour geeft aan hoe groot in een bepaalde omgeving de overlijdenskans is door een ongeval met een risicobron. Het plaatsgebonden risico is de berekende kans per jaar dat een persoon overlijdt door een ongeval bij een risicobron. Voor het bepalen van de plaatsgebonden risicocontouren zijn risico's van bedrijven (installaties en inrichtingen), buisleidingen en vliegvelden meegenomen. In deze berekening is gebruik gemaakt van 10⁻⁶ risicocontour. Dat wil zeggen dat de kans dat daadwerkelijk een zwaar ongeval plaatsvindt 1 op een miljoen is.

Luchtkwaliteit Fijnstof

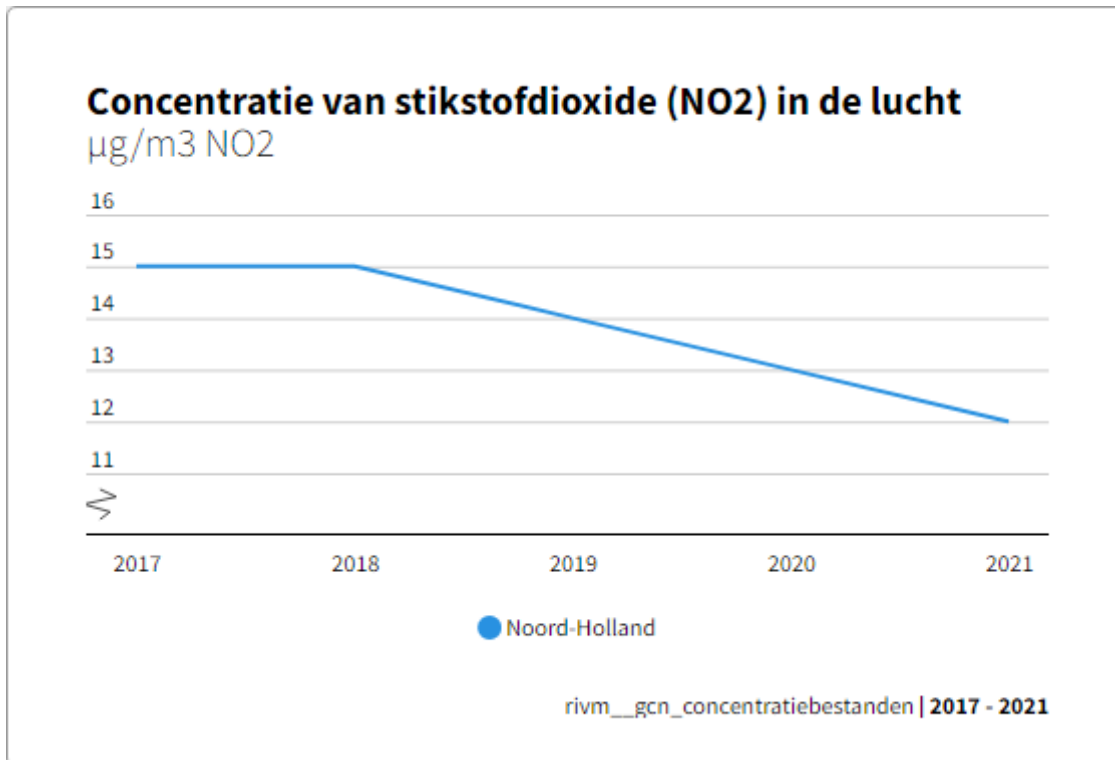

Fijnstof is een verzamelbegrip en omvat deeltjes van verschillende grootte. Fijnstof veroorzaakt gezondheidseffecten. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) stelt dat blootstelling aan PM 2,5 schadelijker is dan blootstelling aan PM10. In 2021 was de gemiddelde concentratie PM2,5 voor de provincie Noord-Holland 7 µg/m³. Het gemiddelde van Nederland was in 2021 ook 7 µg/m³.

Technische toelichting

Concentratie van fijnstof (PM 2,5) in de lucht. De indicator is gebaseerd op de Grootschalige Concentratiekaarten Nederland (GCN). In de GCN wordt op basis van modellen de luchtkwaliteit op iedere plek in Nederland berekend.

Luchtkwaliteit NO2

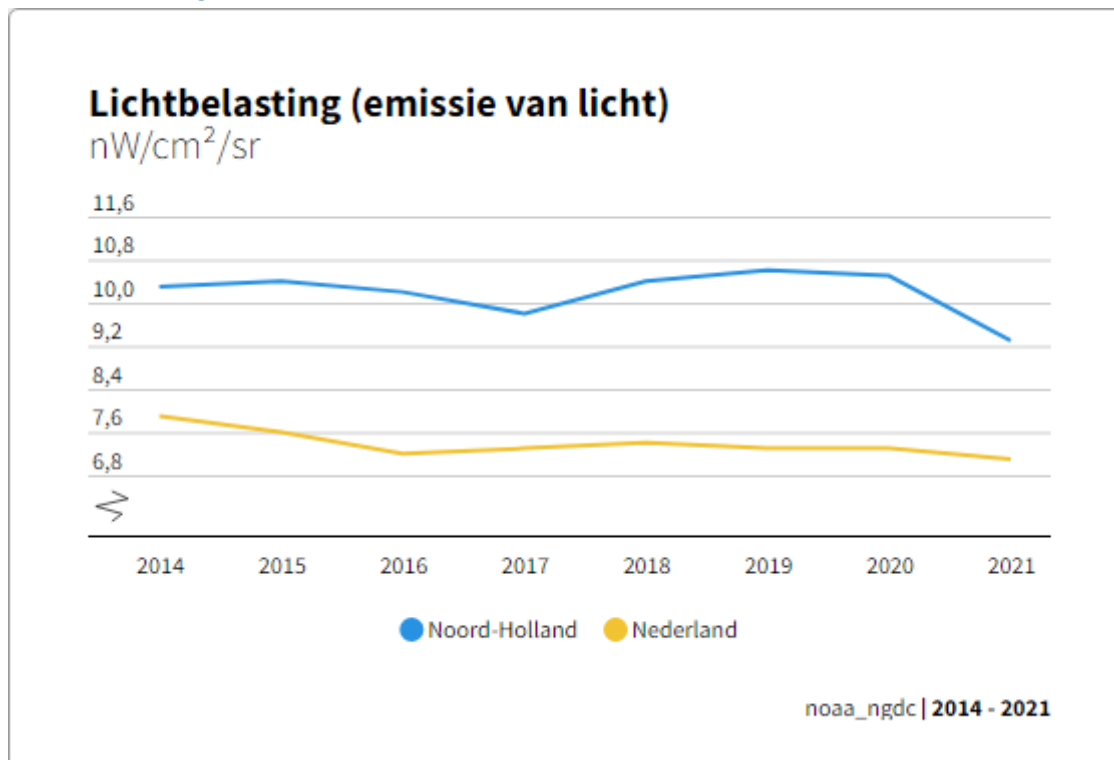

Stikstofdioxide (NO₂) is een gas dat in Nederland effect heeft op de luchtkwaliteit. Verkeer is de belangrijkste bron van stikstofdioxide, maar ook de industrie, raffinaderijen en de energiesector zijn bronnen van NO₂ emissie en hebben dus effect op de stikstofdioxide concentratie in de lucht. Blootstelling aan stikstofdioxideconcentratie (NO₂) kan schadelijk zijn voor de gezondheid. De gemiddelde concentratie van NO₂ in Noord-Holland was in 2021 12 µg/m³. De gemiddelde concentratie in Nederland was in 2021 ook 12 µg/m³.

Technische toelichting

De gemiddelde concentratie van stikstofdioxide (NO₂) in de lucht. De indicator is gebaseerd op de Grootschalige Concentratiekaarten Nederland (GCN). In de GCN wordt op basis van modellen de luchtkwaliteit op iedere plek in Nederland berekend.

Lichtbelasting (emissie van licht)

De lichtbelasting in Noord-Holland is, na Zuid-Holland, het grootst van Nederland. Dit zijn de twee provincies met de vier grootste stadsagglomeraties van Nederland. Friesland en Groningen hebben het minst last van lichtbelasting. De gemiddelde lichtbelasting in Noord-Holland is hoger dan het Nederlands gemiddelde.

Technische toelichting

Deze indicator geeft de lichtbelasting aan. Daarbij geldt: hoe hoger het getal, hoe groter de oppervlakte die last heeft van verlichting in de nacht. De gegevens voor deze indicator zijn bepaald aan de hand van satellietwaarnemingen van nachtelijke verlichting.

Bodemsanering

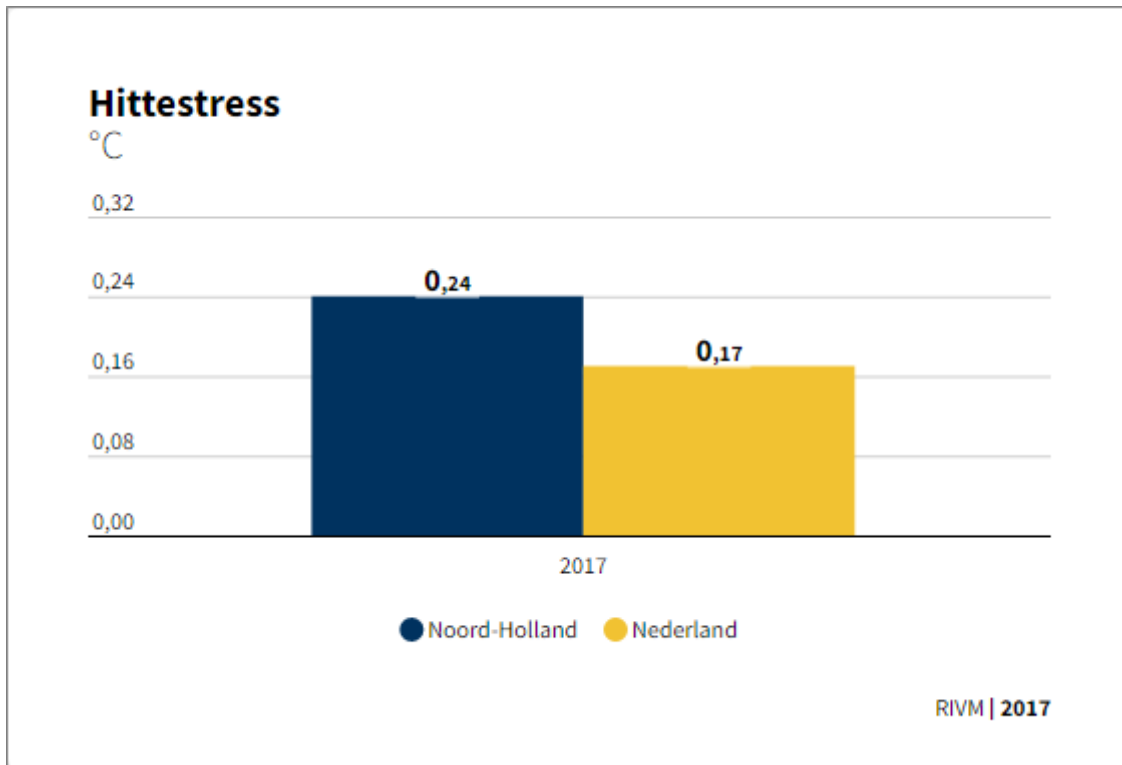

Noord-Holland heeft 2 spoedlocaties voor bodemverontreiniging waar de risico's nog niet beheerst zijn. Het totale aantal spoedlocaties bodemverontreiniging in Noord-Holland ligt momenteel op 94. Jaarlijks kunnen nieuwe spoedlocaties op de lijst komen, doordat verontreinigingen worden ontdekt en onderzocht. Binnen het aantal te saneren bodemlocaties zijn 31 locaties opgenomen waar de sanering op dit moment loopt. Bij 13 locaties loopt het onderzoek of zijn onderhandelingen gaande over de aanpak. De overige 52 locaties zijn voor wat betreft de sanering volledig afgehandeld. Deze indicator heeft alleen een meting voor 2021.

Technische toelichting

Aantal spoedlocaties voor bodemverontreiniging waar de risico's nog niet beheerst zijn.

Hittestress

Noord-Holland heeft relatief gezien een hoog stedelijk hitte-eiland effect ten opzichte van andere provincies. Alleen Zuid-Holland heeft te kampen met hogere gemiddelde temperaturen. Deze indicator heeft alleen een meting voor 2017.

Technische toelichting

De indicator geeft weer wat het jaarlijks temperatuurverschil (in graden Celsius) is dat ontstaat door het hitte-eiland effect, oftewel het fenomeen dat de temperatuur in een stedelijk gebied gemiddeld hoger is dan in het omliggende landelijk gebied. Het gemiddelde temperatuurverschil binnen de gemeente is bepaald door middel van een GIS-berekening op basis van 10x10 meter gridkaart.

2.2.3 Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren

Toelichting

Mijnbouwwet

In 2022 bracht de provincie verschillende adviezen op het gebied van opsporingsvergunningen en opslagplannen voor geothermie (aardwarmte) in het kader van de Mijnbouwwet uit aan het Rijk.

Bodemconvenant

De provincie heeft besloten de afspraken uit het Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020 in 2022 deels voort te zetten en de Uitvoeringsregeling subsidie Bodemsanering tot 1 januari 2023 te verlengen in verband met de uitgestelde inwerkingtreddingsdatum van de Omgevingswet.

In 2022 heeft de provincie op diverse manieren gemeenten verder voorbereid op de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Zo werkten we aan het versterken van de kennisinfrastructuur. Daaronder valt de deelname aan de pilot 'regionale kennisschakelpunten bodem en ondergrond'. Er zijn nieuwe landelijke bodemafspraken gemaakt, in vervolg op het Bodemconvenant. Het beleid voor PFAS in de bodem hebben we geactualiseerd (zie ook [PFAS - Provincie Noord-Holland](#)). Er is onderzoek gedaan naar verontreinigingen met diffuus lood en PFAS, inclusief het fenomeen seaspray, in relatie tot het voorkomen van PFAS in de bodem van de kuststrook en duintuinen. Hiervoor ontving de provincie SPUK-gelden.

Spoedlocaties bodemsanering

De provincie Noord-Holland heeft nog 94 spoedlocaties bodemsanering. Op 51 locaties is de sanering volledig afgehandeld. Hiermee is ook de sanering van spoedlocaties met loodverontreiniging op speelplaatsen afgerond. Op 38 locaties is een sanering gaande en op vijf locaties lopen onderzoeken of onderhandelingen. De provincie heeft ervoor gezorgd dat op alle locaties de risico's in ieder geval zijn beheerst. Als bodemsanering is afgehandeld blijven deze wel staan op de lijst van spoedlocaties. Ook zijn er 4 locaties overgegaan naar een ander Bevoegd Gezag, namelijk de gemeente Amsterdam. Verder is er onderzoek gestart naar loodverontreiniging in schooltuinen. Mogelijk leidt dit tot nieuwe spoedlocaties. Voor de sanering van de spoedlocatie Cindu te Uithoorn is een SPUK toegekend door het Rijk. De voorbereiding van deze sanering is begonnen.

De provincie blijft met de partners, de gemeenten Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren en Wijdemeren, de drinkwaterbedrijven Vitens en PWN, en het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, werken aan de uitvoering van het nieuwe convenant 'Gebiedsgericht grondwaterbeheer 't Gooi 2021-2030' (zie ook www.gwbeheergooi.nl). Het waterschap heeft met aanvulling van de provincie een extra financiële bijdrage geleverd in relatie tot de locatie Laarderwaschmeren.

Nazorg stortplaatsen Wet milieubeheer

De provincie is bezig met de sluiting van de stortplaats Insteekhaven in Den Helder. De sluiting staat gepland op 1 juli 2023.

De provincie heeft de monitoring laten uitvoeren van de stortplaats De Poel.

De Asset Liability Management-studie van het Nazorgfonds is in het najaar weer verdergegaan, na ontvangst van de eindrapportage 'Rekenrente nazorgfondsen stortplaatsen' van het Rijk. Hiermee heeft het Rijk de provincies een advies gegeven voor het bepalen van de rekenrente.

De provincie werkt mee aan een tienjarige pilot op stortplaats Wieringermeer naar verduurzaming van stortplaatsen. In 2022 kwam een rapportage van de tussentijdse evaluatie beschikbaar.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 2.2		Bevorderen gezonde leefomgeving			
Lasten	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *	
2.2.1 VTH taken uitvoeren en coördineren	30.332	30.781	30.734	47	
2.2.2 Gezonde leefomgeving bevorderen	4.666	3.754	4.039	-285	
2.2.3 Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren	5.866	8.209	2.969	5.240	
Totaal lasten	40.864	42.744	37.742	5.002	
Totaal baten	-1.610	-2.792	-3.805	1.013	
Totaal saldo	39.254	39.952	33.936	6.016	

Storting					
2.2.2	Resv. Gezonde leefomgeving	3.300	3.420	3.420	0
2.2.3	Resv. Bodemsanering	319	319	319	0
Onttrekking					
2.2.2	Resv. Verduurzaming bestaande Woningvoorraad	0	-554	-555	1
2.2.2	Resv. Gezonde leefomgeving	-3.400	-1.819	-1.856	37
2.2.3	Resv. Bodemsanering	-5.188	-7.426	-2.025	-5.401
Resultaat		34.285	33.892	33.240	652

*een positief verschil is voordelig

Programma 3 Ruimte en Water

Doelenboom

---

3. Ruimte en Water

3.1 Ontwikkelen ruimtelijk beleid

3.1.1 Omgevingsvisie en omgevingswet uitdragen

3.1.2 Ruimtelijke kwaliteit borgen en stimuleren

3.2 Uitvoeren ruimtelijk beleid

3.2.1 Bijdragen aan de optimalisering van OV- knooppunten en ketens

---

3.2.2 Beleid luchthavens uitvoeren

3.2.3 Visie Noordzeekanaalgebied en havencomplexen realiseren

---

3.2.4 Ruimtelijke structuur versterken

3.2.5 Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen

3.3 Bijdragen aan betaalbaar en toekomstbestendig wonen

3.3.1 Afstemming en regionale programmering woningbouw

3.3.2 Bijdragen aan versnelling woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen

---

3.4 Beschermen tegen overstromingen en bijdragen aan klimaatadaptatie

---

3.4.1 Kaders stellen voor regionale keringen en investeren in ruimtelijke kwaliteit

---

3.4.2 Beoordelen versterkingsplannen primaire keringen en investeren in ruimtelijke kwaliteit

---

3.4.3 Bijdragen aan ontwikkelen en uitvoeren regionale opgaven klimaatadaptatie

---

3.5 Verbeteren kwaliteit water en benutten en beheren water

3.5.1 Schoon en voldoende grondwater bevorderen

3.5.2 Schoon en voldoende oppervlaktewater bevorderen

3.5.3 Waterrecreatie stimuleren

Maatschappelijk doel

De provincie zorgt samen met andere overheden voor een goede ruimtelijke inrichting van de leefomgeving. In 2022 vroeg het Rijk de provincies om samen met gemeenten en waterschappen de opgaven voor de periode tot 2030 – met een doorkijk naar 2050 – ruimtelijk te vertalen, in te passen en te combineren met de provinciale opgaven. Dit moet leiden tot een ruimtelijk arrangement met het Rijk. Hiermee heeft de provincie een start gemaakt in 2022. Op 12 december heeft minister Hugo de Jonge voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) hiertoe het provinciaal startpakket voor de fysieke leefomgeving aan de provincies gestuurd. In het startpakket legt het Rijk de provincies de opgaven voor uit nationale programma's op het gebied van onze fysieke leefomgeving.

Via het programma OV-knooppunten en de inzet van het OV-fonds werkte de provincie samen met partners aan duurzame verstedelijking rondom OV-knooppunten en de verbetering van de multimodale bereikbaarheid. Deze centrale en goed bereikbare locaties zijn steeds meer van betekenis voor de woningbouwopgave en werkgelegenheid, het mobiliteitssysteem en de recreatie.

Het gaat om themagerichte programma's, zoals Woningbouw en het Nationaal Programma Landelijk Gebied, en om gebiedsgerichte programma's, zoals voor Noord-Holland de NOVEX-gebieden Noordzeekanaalgebied, Regio Schiphol, Metropoolregio Amsterdam en Groene Hart.

In 2022 stelden Provinciale Staten de Omgevingsverordening NH2022 (OV NH2022) vast. De OV NH2022 voldoet aan de Omgevingswet en ligt klaar om in werking te treden, zodra de wet van kracht wordt.

In 2022 is een stap gezet in het versterken van de interbestuurlijke samenwerking tussen Rijk en Bestuursraad Schiphol (BRS). Het doel is de leefomgevingskwaliteit in de Schipholregio te verbeteren en uitstoot en geluid te verminderen. Tegelijkertijd moet er ruimte komen voor natuurherstel, woningbouw, infrastructuur en de verbetering van het elektriciteitsnet. Hiertoe is de Bestuurlijke Overeenkomst Intenties Samenwerking Schipholregio vastgesteld tussen vijf ministeries en de BRS. Deze wordt uitgewerkt in de NOVEX Schipholregio. Ook heeft de provincie vanuit haar rol als bevoegd gezag van regionale luchtvaart besloten om de traumahelikopterstandplaats van het ziekenhuis VUmc te verplaatsten naar het Westelijk Havengebied.

De hoofddoelen op het gebied van water zijn het beschermen tegen overstromingen en het duurzaam gebruik van water voor verschillende doeleinden. Deze beide hoofddoelen sluiten aan op de doelen van twee belangrijke Europese richtlijnen: de Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR) en de Kaderrichtlijn Water (KRW). Bij het beschermen tegen overstromingen staan drie elementen centraal:

1. primaire en regionale keringen die aan de wettelijke norm voldoen;
2. een robuuste ruimtelijke inrichting;
3. effectieve calamiteitenplannen.

Bij het versterken van primaire waterkeringen is ingezet op: adaptieve versterkingsoplossingen die daarmee tegen lagere kosten uitgebreid kunnen worden bij klimaatverandering, en het toevoegen van extra ruimtelijke kwaliteit aan de dijk en de directe omgeving van de dijk. Hiervoor zijn de middelen ingezet uit de Reserve meekoppelkansen dijkversterkingen en kustontwikkeling.

De provincie heeft samengewerkt met gemeenten, veiligheidsregio's en waterschappen bij het verkrijgen van meer inzicht in vitale en kwetsbare infrastructuur. Eigen netwerken (onder andere wegen en kanalen) zijn beoordeeld op klimaatbestendigheid.

Wettelijk beleidskader

- [Woningwet/Huisvestingswet](#)
- [Wet ruimtelijke ordening \(incl. Besluit algemene regels ruimtelijke ordening \(Barro\) en Besluit ruimtelijke ordening\)](#)
- [Wet algemene bepalingen omgevingsrecht](#)
- [Omgevingswet \(in ontwikkeling\)](#)
- [Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte](#)
- [Structuurvisie Mainport Amsterdam Schiphol Haarlemmermeer](#)
- [Wet luchtvaart](#)
- [Luchthavenverkeersbesluit \(LVB\) Schiphol](#)
- [Luchthaven Indelingsbesluit \(LIB\) Schiphol](#)
- [Wet regelgeving burgerluchtvaart en militaire luchthavens \(RBML\)](#)
- [Waterwet](#)
- [Waterschapswet](#)
- [Drinkwaterwet](#)
- [Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden](#)
- [Europese Richtlijn Overstromingsrisico's](#)
- [Europese Kaderrichtlijn Water](#)

Provinciaal beleidskader

- [Provinciale Omgevingsvisie NH2050](#)
- [Omgevingsverordening Noord-Holland 2022](#)
- [Provinciale Woonagenda 2020 - 2025](#)
- [Masterplan Wonen versie 1 en Masterplan Wonen versie 1.5](#)
- [Programma OV-knooppunten \("Maak Plaats!"\)](#)
- [Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk Bouwen en Versnellen Woningbouw](#)
- [Visie Noordzeekanaalgebied 2040](#)
- [5e Nota Grondbeleid](#)
- [Watervisie 2021 'Buiten de oevers'](#)
- [Water, bron van recreatie, Visie op de waterrecreatie 2030](#)
- [Provinciale beleidsnota Regionale Luchthavens](#)
- [Visie OV2020](#)

Rekening Programma – Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 3	Ruimte en Water			
	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *
Lasten	35.793	36.498	35.039	1.459
Baten	-7.439	-17.969	-14.939	-3.030
Saldo van baten en lasten	28.354	18.529	20.101	-1.572
Stortingen reserves	16.312	25.397	25.320	76
Onttrekking reserves	-20.266	-23.012	-22.927	-85
Resultaat	24.400	20.914	22.494	-1.581

*een positief verschil is voordelig

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Publiek doel
3.1.2	Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio	Verbeteren leefkwaliteit Schipholregio.
3.2.3	Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied	Versterken van de internationale concurrentiepositie van het gebied.
3.1.1	Zeestad Beheer B.V.	Stadsvernieuwing Den Helder
3.1.2	Zeestad C.V.	Stadsvernieuwing Den Helder
3.5.2	N.V. Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN)	Drinkwatervoorziening en natuurbeheer

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

3.1 Ontwikkelen ruimtelijk beleid

Toelichting

Prioriteiten

- De Omgevingsvisie uitgedragen;
- de Omgevingsverordening NH2022 voorbereid die gelijktijdig met de Omgevingswet in werking treedt ;
- Ruimtelijke kwaliteit gestimuleerd.

3.1.1 Omgevingsvisie en omgevingswet uitdragen

Toelichting

Het gedachtegoed van de Omgevingsvisie NH2050 is binnen en buiten de provinciale organisatie levend gehouden. Intern: door advisering aan Gedeputeerde Staten, Provinciale Staten en de ambtelijke organisatie, bij de uitwerking en het bepalen van activiteiten die bijdragen aan het behalen van de ambities en doelen uit de Omgevingsvisie. Extern: door het geven van voorlichting, informatie en advies.

In 2022 stelden Provinciale Staten de Omgevingsverordening NH2022 (OV NH2022) vast. De OV NH2022 voldoet aan de Omgevingswet en ligt klaar om in werking te treden zodra de wet van kracht wordt.

Verder zijn werkprocessen opgesteld om het gedachtegoed van de Omgevingswet en onze Omgevingsvisie in te brengen in de visie- en planvorming van gemeenten en waterschappen. Dit is ook gedaan voor nieuwe instrumenten onder de Omgevingswet, zoals het Projectbesluit. Daarnaast zijn bestaande procedures, bijvoorbeeld voor vergunningverlening, in lijn gebracht met de Omgevingswet.

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) ondersteunt de uitvoering van de Omgevingswet. Het bestaat uit lokale systemen van overheden en de onderdelen van de landelijke voorziening (DSO-LV), zoals het Omgevingsloket. In 2022 is de provincie Noord-Holland volledig aangesloten op het DSO en deden we ervaring op met het werken in het DSO.

3.1.2 Ruimtelijke kwaliteit borgen en stimuleren

Toelichting

De provincie beschikt over twee instrumenten om ruimtelijke kwaliteit te stimuleren:

- de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO), met daarin experts op het gebied van stedenbouw, landschap, natuur, klimaat en erfgoed;
- de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK).

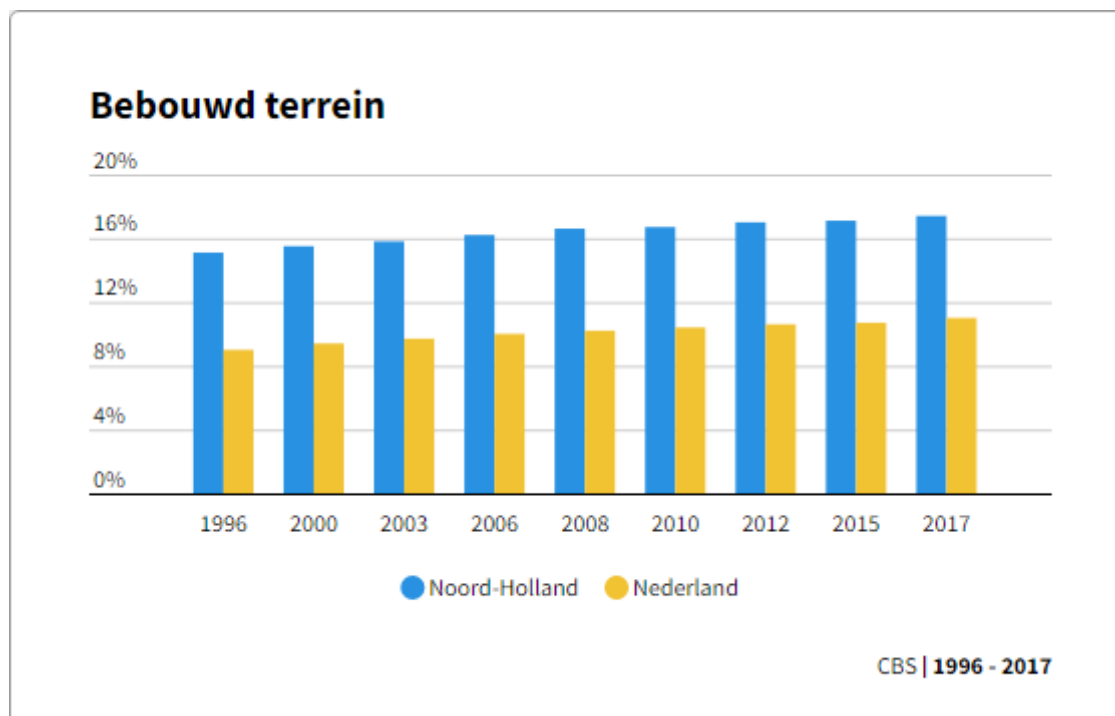
In 2022 bracht de ARO 32 adviezen uit. Dit betrof voornamelijk advisering over (flex)woningbouwplannen (17), enkele zonneweides (5) en transformatorstations (4). Ook nam de

ARO kennis van het provinciale onderzoek naar de energie-infrastructuur en de resultaten van het ontwerpend onderzoek naar inpassing en ontwerp van transformatorstations. In juni 2022 is het [jaarverslag](#) over de advisering in 2021 uitgebracht.

De PARK bracht in 2022 [twee adviezen](#) uit: een advies over Schiphol in relatie tot de omgeving en een advies over stikstofreductie als aanjager voor vitale landbouw in Noord-Holland. Ter voorbereiding van het laatstgenoemde advies organiseerde de PARK een diner pensant, onder de noemer 'natuur en landbouw in balans'. De bijeenkomst werd bezocht door de betrokken gedeputeerden en vertegenwoordigers van stakeholders, zoals LTO en natuurmonumenten, en eigenaren, waaronder een veehouder en een fruitkweker. Verder is een derde advies voorbereid: 'Leven met water in Noord-Holland'.

Koppeling met brede basismonitor

Bebouwd terrein

Het aandeel bebouwd terrein ligt in de provincie Noord-Holland zo'n 6 procentpunt hoger dan in heel Nederland. In zowel Noord-Holland als in heel Nederland nam dit percentage tussen 1996 en 2017 toe. Voor Nederland is dit een stijging van 2,3 procentpunt, voor Noord-Holland van 2 procentpunt. In 2017 bestond 17,4% van het landoppervlak in Noord-Holland uit bebouwd gebied. Op dit moment vormen de data uit 2017 de meest recente; deze indicator heeft een lange verwerkingstijd bij het CBS vanwege de complexiteit.

Technische toelichting

Terrein in gebruik voor wonen, werken, winkelen, uitgaan, cultuur en openbare voorzieningen als percentage van het totale oppervlakte land.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 3.1		Ontwikkelen ruimtelijk beleid			
Lasten	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *	
3.1.1	Omgevingsvisie en omgevingswet uitdragen	1.091	2.524	2.356	168
3.1.2	Ruimtelijke kwaliteit borgen en stimuleren	528	1.451	1.477	-26
Totaal lasten		1.619	3.975	3.833	142
Totaal baten					
Totaal saldo		1.619	3.975	3.833	142
Storting					
		0	0	0	0
Onttrekking					
		0	0	0	0
Resultaat		1.619	3.975	3.833	142

*een positief verschil is voordelig

3.2 Uitvoeren ruimtelijk beleid

Toelichting

Prioriteiten

- Met de partners gemeente Velsen, Zeehaven IJmuiden en Havenbedrijf Amsterdam hebben we uitwerking gegeven aan het convenant Averijhaven tot Energiehaven. Dit leidde tot een concept-businesscase en een aantal afspraken om in 2023 tot besluitvorming te komen.
- Om de ruimtelijke inpassing van de energietransitie in Noord-Holland mogelijk te maken, hebben we de verordening aangepast. Dat was nodig om de zoekgebieden uit de RES 1.0 verder ruimtelijk uit te werken. Ook hebben we binnen het programmabureau NZKG in samenwerking met de partners (gemeenten en havenbedrijven) een eerste aanzet gemaakt voor ruimtelijke inpassing van de energietransitie binnen het Noordzeekanaalgebied. Het vertrekpunt hierbij is de CES NZKG die in september is opgeleverd.
- Bij OV-knooppunten heeft de provincie prioriteit gegeven aan de knooppunten die bijdragen aan de doelen voor woningbouw en doelen uit de Omgevingsvisie.
- De provincie heeft – vanuit haar rol als bevoegd gezag voor regionale luchthavens – in 2022 besloten de traumahelikopterstandplaats van het ziekenhuis VUmc te verplaatsen naar het Westelijk Havengebied.
- Het Rijk heeft het traject voor een Omgevingsagenda Landsdeel Noordwest stopgezet na het aantreden van het nieuwe kabinet en ingaan nieuw kabinetsbeleid (ruimtelijke puzzel).

3.2.1 Bijdragen aan de optimalisering van OV-knooppunten en ketens

Toelichting

Algemeen:

Op 20 december stelde de provincie de [Voortgangsrapportage OV-fonds 2022](#) vast.

De provincie droeg in 2022 vanuit verschillende rollen bij aan de doelen op het gebied van OV-knooppunten, Openbaar Vervoer en Ketenmobiliteit.

Kennis en onderzoek

In 2022 voerde de provincie een aantal onderzoeken uit en ontwikkelde en actualiseerde een aantal instrumenten.

De belangrijkste zijn:

- het [Dashboard OV-knooppunten](#);
- [de Monitor OV-knooppunten 2021-2022](#);
- de [OV-knooppuntenviewer](#);
- de digitale stationsschouw;
- de [Actieagenda OV-knooppunten](#) (samenwerking tussen nationale en regionale partijen, IenW is de trekker);
- Toekomstbestendige Stationslocaties (Low Carbon Station Area District tool; oplevering eerste kwartaal 2023);
- Een TNO-onderzoek naar een toekomstbestendig en integraal hubontwerp voor Haarlem Nieuw-Zuid (onderdeel van actie uit de [Focus Koers Smart Mobility 2022-2025](#));
- een hubstrategie Noord-Holland met partners (vanuit het thema Duurzame gebiedsontwikkeling uit de Focus Koers Smart Mobility);
- Verkenning Mobility as a Service Provincie Noord-Holland (vanuit de Focus Koers Smart Mobility).

De ontwikkeling van het provinciale dataplatform is minder snel verlopen dan verwacht. Hierdoor is ook het structureren van de beschikbare data voor OV-knooppunten in een dataplatform uitgesteld. Ditzelfde geldt voor de doorontwikkeling van het Kennisportaal inclusief Vlindermodel. Het is de bedoeling dat beide acties in 2023 verder worden opgepakt.

De volgende onderzoeken uit de Onderzoeksagenda Regionaal OV Toekomstbeeld (ROVT) en projecten OV en ketenreis zijn gestart of uitgevoerd:

- verdiepend onderzoek naar de HOV-corridor Haarlem-Schiphol-Amsterdam met partneroverheden;
- concretisering van het ontwikkelperspectief Bus Rapid Transit;
- samenwerking met Transdev en NS aan de Ambitie Publieke Mobiliteit. Er wordt gewerkt aan een gezamenlijke analyse van het OV-systeem in Noord-Holland Noord.

- Realisatie van de nieuwe vrijliggende HOV-busbaan tussen het busstation en de A27 in Hilversum (onderdeel van HOV in 't Gooi) die bijdraagt aan de regionale bereikbaarheid en een snelle verbinding met Eemnes, Blaricum en Huizen.

Coördinerende en verbindende rol (samenwerking)

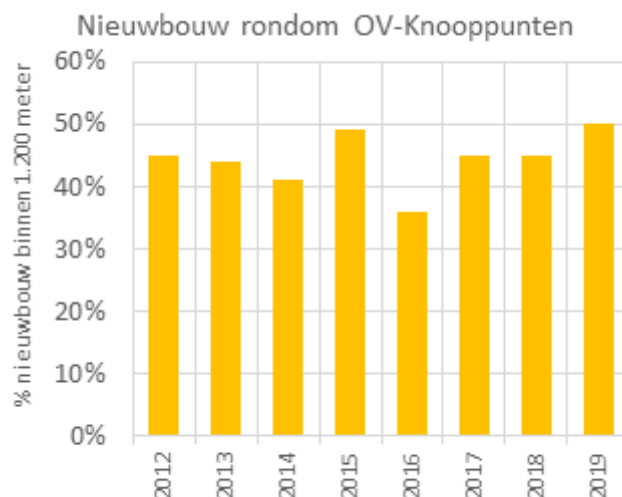
In 2022 werkte de provincie aan regionale strategieën en actieprogramma's voor zes corridors. De volgende programma's zijn in uitvoering: het [Actieprogramma Gooicorridor](#), [Actieprogramma OV-knooppunten IJmond Zuid-Kennemerland](#) en het [Ontwikkelbeeld Zaancorridor](#). Daarnaast gingen we verder met de uitwerking van de Ontwikkelagenda Hoornse Lijn, het 10-puntenplan voor de Helderse Lijn (spoorlijn Schagen-Den-Helder plus Texel) en de ontwikkeling van een strategie voor de Westfrieze Lijn (Hoorn-Enkhuizen). Naast het werk op de corridors zorgt de provincie voor het verbinden van OV-knooppunten aan verschillende provinciale, regionale en landelijke beleidstrajecten.

Stimulerende rol

We ondersteunden in 2022 gemeenten met kennis en procesinstrumenten bij 27 knooppunten (inclusief vier buitenpoorten en P+R/mobiliteitshubs). Voor twee knooppunten kregen we de vraag om cofinanciering. Dit betreft de subsidieaanvraag voor Hilversum en een aanvraag voor de ontwikkeling van Alkmaar Noord. Daarnaast selecteerden we met de samenwerkingspartners op de corridors projecten die in aanmerking komen voor subsidie (€ 2 miljoen) voor het nemen van maatregelen op het gebied van OV en ketenreis (boven het Noordzeekanaalgebied). NS reserveerde hiertoe eenzelfde bedrag.

Veel van de werkzaamheden die we hier noemen, hangen samen met de begroting van mobiliteit. Zie ook programma 4.

Effectindicatoren 3.2.1

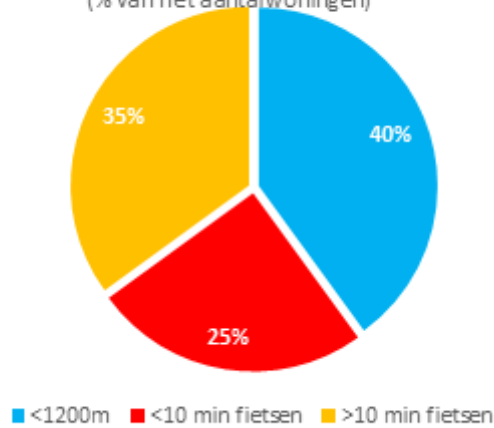
Toelichting

Woningbouw per jaar binnen 1.200 meter van OV-knooppunten, weergegeven in % van totale nieuwbouw

Bron: Provincie Noord-Holland

Plancapaciteit rondom OV-
Knooppunten
(% van het aantal woningen)

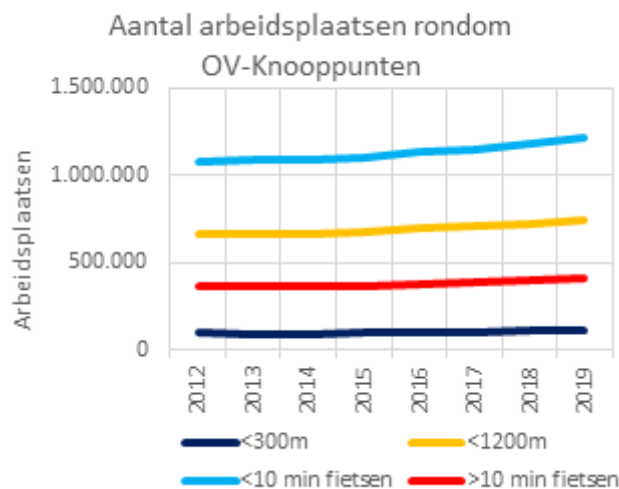

Toelichting

Plancapaciteit woningbouw binnen 1.200 meter van OV-knooppunten, weergegeven in aantallen woningen. Van de totale plancapaciteit (428.300 woningen) is 40% binnen 1.200 meter gepland en 65% binnen 10 minuten fietsen. Hierbij gelden de volgende disclaimers:

- Het programma heeft bijgedragen, maar er is meer van invloed op de ontwikkeling van OV-knooppunten;
- De cijfers zijn een gemiddelde voor heel Noord-Holland. Er zijn lokale en regionale verschillen.
- Het streven van 50% van de nieuwbouw binnen 1200 meter gaat over de destijds vastgestelde woningbehoefte van 240.000 woningen tot 2040 (Vraaggestuurd bouwen, Companen, 2012).

Bron: Provincie Noord-Holland

Toelichting

Aantal arbeidsplaatsen rondom OV-knooppunten uitgedrukt per gehanteerd bereik zijnde 300m, 1200m en 10 minuten fietsen

Bron: Provincie Noord-Holland

Voor meer gedetailleerde informatie over bovenstaande indicatoren verwijzen wij naar de [monitor OV knooppunten 2018-2019](#)

3.2.2 Beleid luchthavens uitvoeren

Toelichting

Het Rijk is het bevoegd gezag voor Schiphol en bepaalt hoe de luchtvaart (luchtvaartnota) en de

luchthaven (luchthavenverkeersbesluit Schiphol) zich de komende jaren verder mogen ontwikkelen. In 2022 kondigde de minister aan dat er gewerkt wordt aan een krimpbesluit: Schiphol moet (voorlopig) terug naar 440.000 vluchten. Ook nam de minister een voorkeursbesluit voor de herziening van het Nederlandse luchtruim.

Het belang van de luchtvaart en Schiphol voor goede internationale verbindingen met onze provincie en de MRA staat niet ter discussie. Maar de provincie vraagt het Rijk wel om bij de verdere ontwikkeling van de luchtvaart, de operatie op Schiphol en de inrichting van het luchtruim de Europese Green Deal en de Omgevingswet als kaders te hanteren. Zodat er een betere balans komt tussen connectiviteit en kwaliteit van de leefomgeving.

Governance

De impact van luchtvaart schuurt soms met andere maatschappelijke opgaven in de Schipholregio. Een goede afstemming tussen de diverse publieke belangen en bestuurslagen is daarom belangrijk. De provincie trekt intensief op met de 56 gemeenten en de drie andere provincies in de Schipholregio in de [Bestuurlijke Regie Schiphol \(BRS\)](#). De gedeputeerde luchtvaart van Noord-Holland is daarvan de voorzitter.

Na de [evaluatie](#) van de [Omgevingsraad Schiphol](#) (ORS) en het [adviesrapport](#) over een nieuw overleg- en governancemodel, heeft het Rijk in 2022 een nieuwe governancestructuur opgezet. Deze rust op twee pijlers:

1. Versterken van de interbestuurlijke samenwerking tussen Rijk en BRS. Daartoe is in 2022 de [Bestuurlijke Overeenkomst Intenties Samenwerking Schipholregio](#) vastgesteld tussen vijf ministeries en de BRS. Deze overeenkomst wordt uitgewerkt in de NOVEX Schipholregio.
2. Een pijler voor de maatschappelijke participatie via een nieuwe maatschappelijke raad (MRS) en het borgen van de informatievoorziening in een digitaal Omgevingshuis.

In lijn met de uitwerking van de evaluatie heeft de BRS per 1 januari 2022 het lidmaatschap van de ORS beëindigd. De provincie draagt daarmee niet meer financieel bij aan de maatschappelijke participatie en informatievoorziening van het Rijk. De vrijgevallen middelen zetten we in voor de interbestuurlijke samenwerking in het Schipholdossier.

Leefbaarheid

De tweede tranche van de Stichting Leefomgeving Schiphol (SLS) liep eind 2020 af, maar de uitvoering loopt nog enkele jaren door. Over de inzet van de resterende middelen maakte de provincie afspraken, in aanloop naar een nieuw Omgevingsfonds dat het Rijk wil instellen. De provincie stopt geen middelen in dit omgevingsfonds. Wel heeft de leefomgeving in de nabijheid van de luchthaven aandacht gekregen. In de zuidflank van de MRA werkte de provincie in 2022 samen met de betreffende gemeenten aan de verbetering van de leefomgeving via het Programma Westeinderscheg.

Regionale luchtvaart

Naast de ontwikkeling van Schiphol is de provincie zelf bevoegd gezag voor regionale luchthavens in de provincie. Dit betekent dat de provincie besluit over de milieugebruiksruimte en de ruimtelijke inpassing van deze vliegvelden. Vanuit deze rol heeft de provincie in 2022 een regionaal luchthavenoverleg opgestart. Verder verleenden we ontheffingen voor het starten vanaf en landen op terreinen die niet als luchthaven zijn aangewezen.

Zoals de provincie met het Rijk heeft afgesproken, begon het Rijk eind 2022 met de evaluatie van de Regeling Burgerluchthavens en Militaire Luchthavens (RBML).

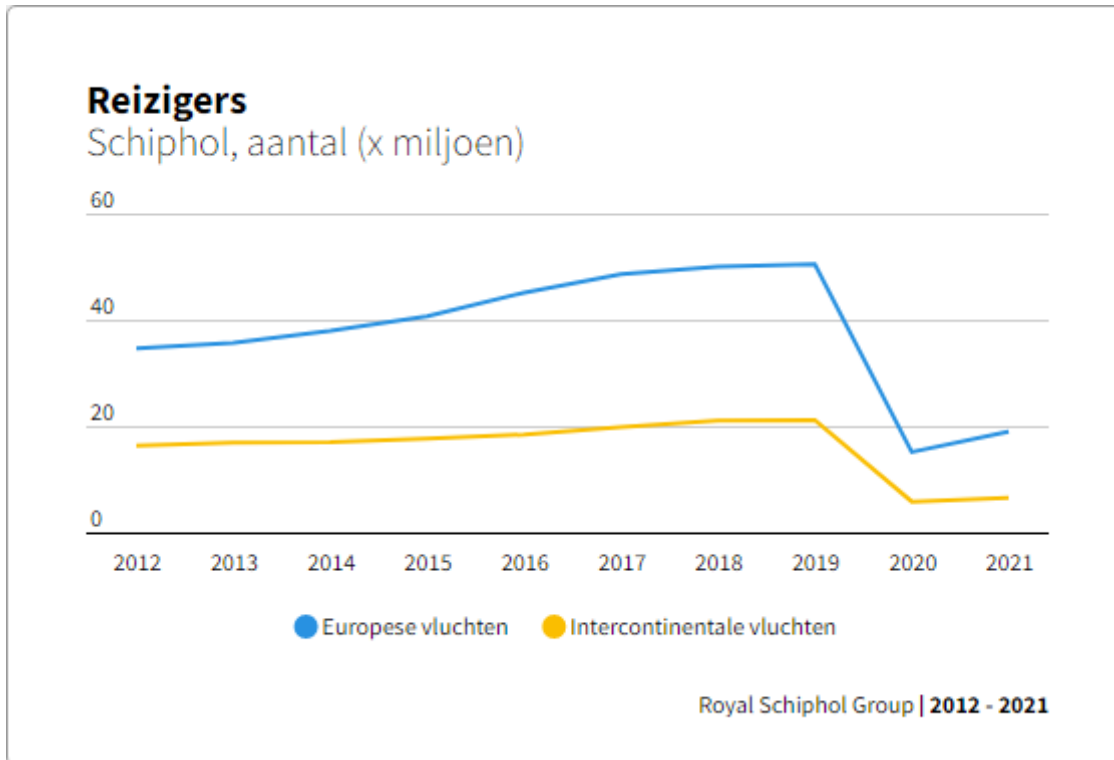
In 2022 heeft de provincie besloten om de traumahelikopterstandplaats van het ziekenhuis VUmc te verplaatsten naar het Westelijk Havengebied. De drop-off-functie bij het ziekenhuis blijft bestaan. Dit riep een aantal knelpunten op, waarover de provincie met het Rijk in gesprek is gegaan.

Innovative Air Mobility

De ontwikkelingen rondom elektrische vliegtuigen gaan snel. Als voorbereiding op de besluitvorming heeft de provincie in 2022 contacten gelegd met kennisinstututen en bedrijven binnen Nederland, maar ook binnen Europa en Californië om gezamenlijk kennis op te bouwen.

Koppeling met brede basismonitor

Schiphol

Door de coronacrisis daalde het totale aantal reizigers op Schiphol in 2020 met zo'n 70% ten opzichte van 2019 (voor Europese en intercontinentale vluchten samen). In 2021 is het aantal reizigers weer toegenomen naar 25,5 mln. Dit ligt nog fors onder het niveau van voor de coronacrisis (71,7 mln. in 2019).

Technische toelichting

Aantal passagiers wiens Europese of intercontinentale vlucht start of eindigt op Amsterdam Airport Schiphol.

3.2.3 Visie Noordzeekanaalgebied en havencomplexen realiseren

Toelichting

In 2022 maakte Het kabinet-Rutte IV kenbaar de regie te willen hernemen in het ruimtelijk domein. De lopende NOVI-trajecten zijn opgegaan in het nieuwe programma NOVEX (Nationale Omgevingsvisie Extra). De provincies kregen de vraag om per provincie voor een aantal specifieke gebieden de 'ruimtelijke puzzel' te leggen. De gebiedsgerichte aanpak voor het Noordzeekanaalgebied is daarmee voortgezet onder de noemer NOVEX-NZKG.

In vervolg hierop ging het ontwerp onderzoek voor NOVEX-NZKG van start. Er wordt - met een gezonde leefomgeving als randvoorwaarde - een antwoord geformuleerd op de vraag hoe we haven economie, circulaire economie, landschap, energietransitie en water(berging) kunnen inpassen in het Noordzeekanaalgebied. Doorsnijdende thema's, zoals CO₂-reductie, worden hierin meegenomen. Met het Rijk spraken we af het integraal Ontwikkelperspectief in de tweede helft van 2023 op te leveren. Op basis hiervan moeten eind 2023 wederkerige bestuurlijke afspraken worden gemaakt.

In 2022 stelden Provinciale Staten de Nota Zeehavens vast, die onze visie op de zeehavengebieden verwoordt. De Nota Zeehavens geldt als vertrekpunt voor de (ruimtelijke) trajecten in het Noordzeekanaalgebied en in Den Helder.

In 2022 werkten we met de convenantpartners verder aan de businesscase voor de realisatie van de energiehaven.

In maart 2022 verscheen de rapportage 'Maritiem Cluster Den Helder - toekomstbestendige haven en stad voor de Kop van Noord-Holland'. Dit document schetst kansen en mogelijkheden voor de lange termijn (2050) voor het kerngebied van de havens, het Nieuwe Diep-Nieuwe Werk. De focus ligt op de energietransitie, in combinatie met havenontwikkeling, maritieme stadsontwikkeling en bereikbaarheid. De samenwerking met Defensie is vastgelegd in een intentieovereenkomst (maart 2022) en is bekrachtigd in de brief aan de Tweede Kamer van 2 december 2022, waarin het Maritiem Cluster specifiek genoemd wordt.

Het Sluis Haven Informatie Punt (SHIP)

Op 26 januari heeft Koning Willem-Alexander de nieuwe Zeesluis IJmuiden officieel in gebruik genomen. In overleg met het Bestuursplatform NZKG is besloten om het Sluis Haven Informatie Punt (SHIP) per 1 oktober te sluiten. Het informatiepunt wordt afgebroken. Binnen het bestuursplatform NZKG is uitgesproken dat een informatiepunt rondom de ontwikkelingen binnen het Noordzeekanaalgebied van belang blijft om inwoners, bedrijven en belanghebbenden te informeren over de ontwikkelingen binnen het gebied. In 2022 is een start gemaakt met de uitwerking van een communicatiestrategie binnen de regio.

Effectindicatoren 3.2.3

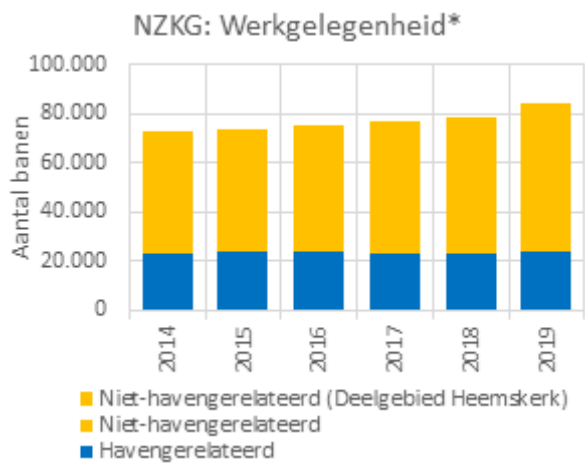

Toelichting

Toegevoegde waarde in Noordzeekanaalgebied (NZKG), weergegeven miljarden euro's.

*deelgebied Heemskerk is in 2019 toegevoegd. In verband met een wijziging in methodiek is er geen data beschikbaar voor 2017

Bron: <https://www.noordzeekanaalgebied.nl/projecten/monitor-ruimte-intensivering/>

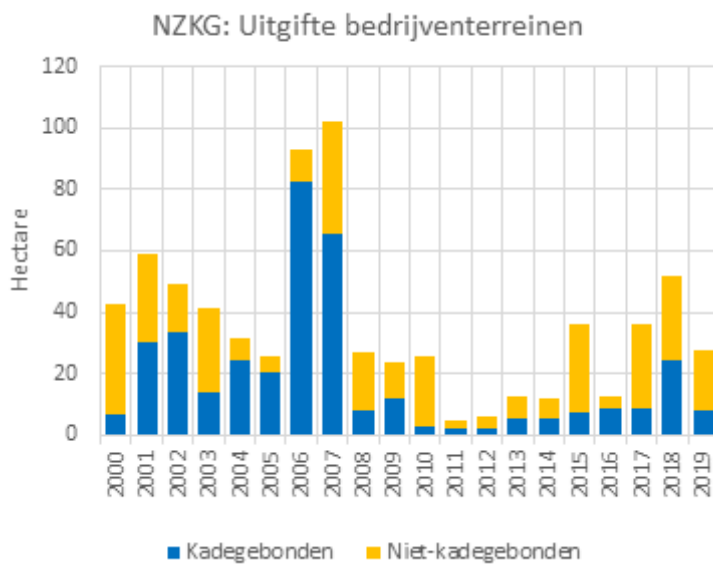

Toelichting

Indicator geeft het aantal banen weer in het NZKG gebied.

*Om de tijdreeks consistent te houden met voorgaande jaren zijn de nieuw toegevoegde bedrijventerreinen PolanenPark en Sloterdijk IV (De Heining) niet opgenomen in deze tijdreeks.

Bron: <https://www.noordzeekanaalgebied.nl/projecten/monitor-ruimte-intensivering/>

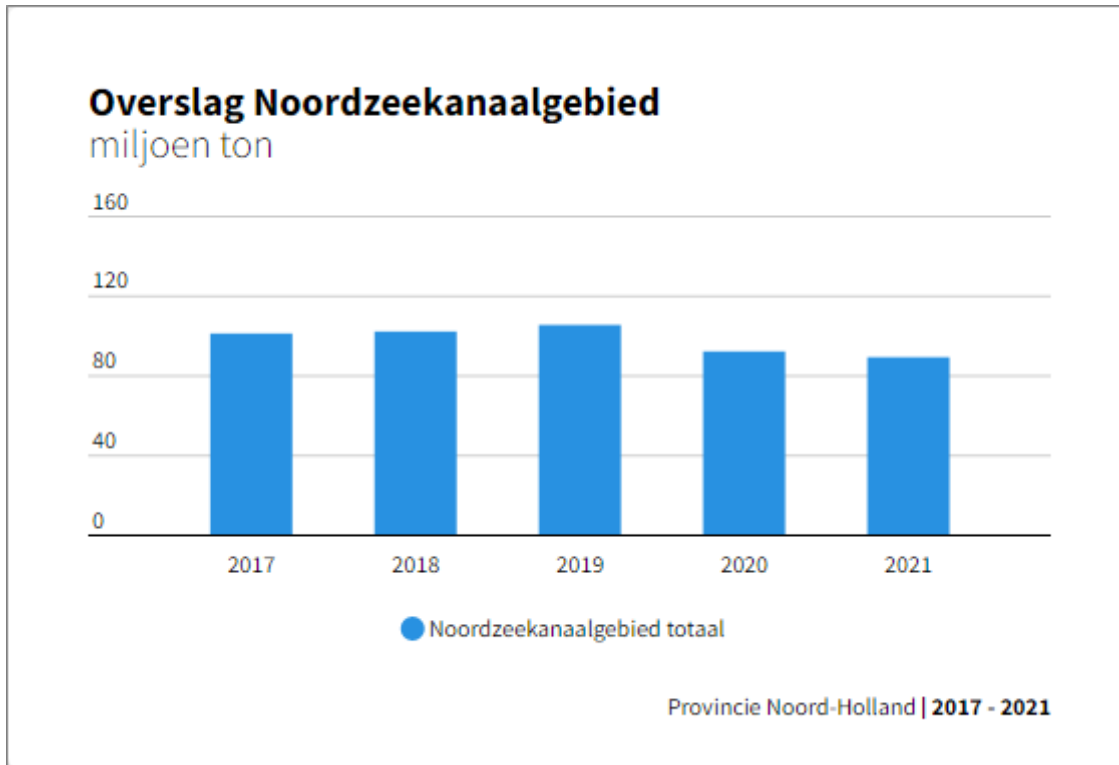

Toelichting

Bron: <https://www.noordzeekanaalgebied.nl/projecten/monitor-ruimte-intensivering/>

Koppeling met brede basismonitor

Noordzeekanaalgebied

De overslag in het Noordzeekanaalgebied (NZKG) groeide tussen 2010 en 2019 met 12%. In 2020 trad een flinke daling op. Ook in 2021 is de overslag gedaald. De overslag in het NZKG (exclusief Zeehaven IJmuiden) kwam in 2021 uit op bijna 89 miljoen ton. Volgens de Port of Amsterdam is de belangrijkste oorzaak voor deze daling de afgenomen vraag naar brandstoffen als gevolg van de energietransitie. Ook de coronacrisis werkte door in de cijfers.

Technische toelichting

Overslag x mln. ton in het Noordzeekanaalgebied exclusief de Zeehaven IJmuiden over de periode 2017-2021.

3.2.4 Ruimtelijke structuur versterken

Toelichting

In 2022 is de provinciale Omgevingsverordening herzien, een eerste aanzet om aan te sluiten bij de nieuwe Omgevingswet. De inwerkingtreding daarvan is uitgesteld tot 1 januari 2024. Onderdeel van de herziene provinciale Omgevingsverordening is de ruimtelijke inpassing van de energietransitie. De RES-zoekgebieden zijn daarmee in de omgevingsinstrumenten geborgd. Bestaande zoekgebieden kunnen verder worden onderzocht en eventueel worden uitgewerkt tot projectlocaties. Ook het versterken van het energienetwerk maakt deel uit van de nieuwe verordening. In 2022 is in samenwerking met TenneT het provinciale inpassingsplan Beverwijk-Oterleek voor de 150 kV hoogspanningsleiding afgerond.

Ook voerde de provincie een aantal onderzoeken uit naar projecten met een ruimtelijke impact. Zo gaven we samen met de gemeente Zaanstad, het ministerie van I&W en de Vervoersregio Amsterdam verder vorm aan de planstudie voor het provinciaal inpassingsplan Guisweg. En

samen met de partners in en om het IJsselmeergebied werkten we verder aan de gebiedsagenda IJsselmeergebied. Ook de Verkenning Binnenduinrand en het Metropolitaan Landschap binnen de MRA brachten we een stap verder.

De provincie waarborgt onze provinciale doelstellingen door zo vroeg mogelijk in gesprek te gaan met gemeenten en regio's over hun ruimtelijke plannen en lokale, regionale en bovenregionale visies. Deze gesprekken voerden we op ambtelijk niveau met alle gemeenten en regio's. In sommige gevallen vond bestuurlijk overleg plaats. De provincie diende diverse zienswijzen in. Er zijn geen reactieve aanwijzingen gegeven en er is geen beroep ingesteld. Er zijn enkele ontheffingen verleend van de Omgevingsverordening voor gemeentelijke ruimtelijke plannen.

3.2.5 Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen

Toelichting

Voor diverse beleidsdoelen – met name voor het beschermen en ontwikkelen van de groenstructuur en het verbeteren van de mobiliteit – koopt, ruilt en verkoopt de provincie grond en vastgoed. Als het nodig is, gaan we over tot onteigening. Ook zorgt de provincie voor het efficiënt beheren, verhuren en verpachten van gronden in eigendom van de provincie. Een beschrijving van de ontwikkelingen binnen de projecten, de financiële mutaties en de boekwaarden van de gronden per 31 december 2022 staat in de paragraaf Grondbeleid.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
MJOP-uitvoering (gerealiseerd onderhoud panden)	Aantal	4	4	MJOP loopt conform planning
Uitvoering pachtprogramma (klanttevredenheid pachters)	Cijfer 1-10	7,2	pm	De toetsing vind plaats aan hand van enquête die in begin 2023 wordt uitgezet, namelijk ná pachtperiode 2022
Verkoop t.b.v. Groen (verkopen strategische gronden Groen, behaalde opbrengst)	Bedrag	1 mln	0,03 mln	Door verwachting dat deze gronden nodig zijn als (ruil)grond in gebiedsprocessen is verkoopdoelstelling naar beneden bijgesteld
Aankoop NNN	Hectare	80	27	Door de keuze om meer tijd te nemen voor de verkenningsfase in de gebiedsprocessen en de onduidelijkheid rondom rijksregelingen, vertraagt de grondverwerving.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 3.2		Uitvoeren ruimtelijk beleid			
Lasten	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *	
3.2.1	Bijdragen aan de optimalisering van OV-knooppunten en ketens	11.391	3.116	2.910	206
3.2.2	Beleid luchthavens uitvoeren	729	303	183	120
3.2.3	Visie Noordzeekanaalgebied en havencomplexen realiseren	462	2.716	2.589	127
3.2.4	Ruimtelijke structuur versterken	3.263	1.999	2.425	-426
3.2.5	Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen	5.302	7.696	8.899	-1.203
Totaal lasten		21.147	15.830	17.006	-1.176
Totaal baten		-5.939	-13.197	-12.821	-376
Totaal saldo		15.208	2.633	4.185	-1.552
Storting					
3.2.1	Resv. OV-Knooppunten	5.000	5.000	5.000	0
3.2.1	Resv. subsidies OD 3.4.1	0	5.000	5.000	0
3.2.3	Resv. Ontwikkeling Havencomplexen	0	1.599	1.599	0
3.2.5	Resv. Waardevermindering grond Groen	7.000	4.541	4.541	0
Onttrekking					
3.2.1	Resv. OV-Knooppunten	-10.680	-5.360	-5.172	-188
3.2.1	Resv. subsidies OD 3.4.1	0	-2.400	-2.405	5
3.2.3	Resv. Ontwikkeling Havencomplexen	0	-1.679	-1.568	-111
3.2.3	Resv. Kapitaallasten Investerings Havencomplexen	-140	-140	-140	0
3.2.4	Resv. subsidies OD 3.4.4	0	-706	-1.206	500
Resultaat		16.388	8.488	9.833	-1.346

*een positief verschil is voordelig

3.3 Bijdragen aan betaalbaar en toekomstbestendig wonen

Toelichting

Prioriteiten

- Met het [Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk bouwen en versnellen woningbouw](#) voerden we maatregelen uit om de bouw van woningen te versnellen.
- In 2022 kwam de regio Kop als laatste een woonakkoord overeen, in Westfriesland is het woonakkoord geactualiseerd, in alle overige regio's zijn deze akkoorden in uitvoering.

3.3.1 Afstemming en regionale programmering woningbouw

Toelichting

In de provinciale [Woonagenda 2020-2025](#) staat dat alle regio's een woonakkoord opstellen waarin afspraken staan met de provincie over aantallen woningen, opgaven en acties. In 2022 kwam de regio Kop als laatste een woonakkoord overeen, in West-Friesland is het eerder gesloten woonakkoord in 2022 geactualiseerd, in alle overige regio's worden de woonakkoorden uitgevoerd.

Regio's kunnen subsidie aanvragen voor de uitvoering van afspraken uit het woonakkoord. Voor de regeling is in totaal € 2.635.000 beschikbaar tot en met 2025. Er is in 2022 voor circa € 400.000 subsidie verleend voor negen projecten.

De [Monitor Woningbouw](#) houdt zicht op de naleving van de afspraken uit de woonakkoorden. De voortgang kwam ter sprake in bestuurlijke overleggen met de regio's. In diverse regio's gingen projecten van start om op basis van het instrument [WoonZorgwijzer](#) afspraken te maken over de kwaliteit van woningen en over welzijn, zorg en voorzieningen.

In 2022 zijn drie digitale woonakkoord-overleggen georganiseerd met de regionale ambtelijke coördinatoren van de woonakkoorden. Ze zijn bedoeld om kennis uit te wisselen, bijvoorbeeld over het Masterplan Wonen, de woondeals en prestatieafspraken met het Rijk of over gezond, duurzaam en toekomstbestendig wonen.

Op 9 november 2022 organiseerde de provincie een (hybride) netwerkconferentie over onder andere de (tussen)resultaten van het Masterplan Wonen en de toekomstscenariostudie Ruimtelijke Verkenningen van het PBL. Ook werden enkele goedbezochte inspiratiesessies georganiseerd, onder andere over 'emissieloos bouwen' en 'een thuis voor iedereen'.

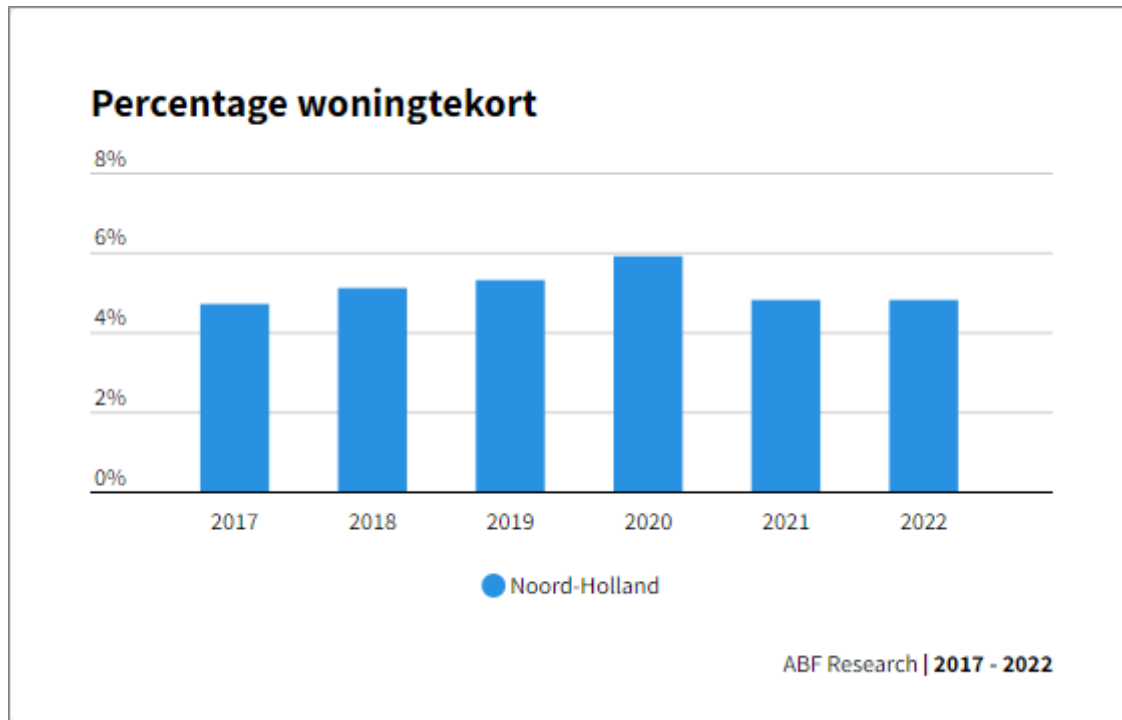
De provincie voerde stikstofberekeningen uit voor woningbouwplannen in Noord-Holland die tot 2030 gepland staan. Daaruit blijkt dat de woningbouw weliswaar in beperkte mate tot de uitstoot van stikstof leidt, maar ook dat een groot deel van de plannen ermee te maken heeft. De resultaten van het onderzoek bespraken we met gemeenten. De provincie helpt hen waar mogelijk met kennis en informatie. We hebben een brief naar de minister gestuurd over het stikstofprobleem en de Noord-Hollandse situatie, waaronder de grote woningbouwopgave en het tekort aan stikstofruimte om deze opgave te realiseren.

In MRA-verband is een publiek-private samenwerking uitgewerkt in het Convenant Toekomstbestendige Woningbouw. Hier komen de verschillende duurzaamheidsthema's samen in een toetsingskader. Bij woningbouwprojecten kan dit gebruikt worden om ambitieniveaus vast te stellen en afspraken te maken. In het convenant zijn energieneutraliteit, circulariteit, klimaatadaptiviteit, natuurinclusief bouwen, een gezonde leefomgeving en duurzame mobiliteit opgenomen. Op 29 september ondertekenden 99 partijen (inclusief de provincie) het convenant.

Om de transitie naar een circulaire bouw te versnellen, stelde de provincie in 2022 een circulair bouwexpert en een ketenaanjager voor de bouw aan. Zij richten zich respectievelijk op de ondersteuning aan gemeenten bij de uitvoering van plannen en het smeden van ketens in de bouw.

De [Viewer woningbouwlocaties](#) is in 2022 voor zowel de [MRA](#) als voor [Noord-Holland Noord](#) geactualiseerd. Het [Dashboard Wonen](#) is ook geactualiseerd.

Effectindicator 3.3.1

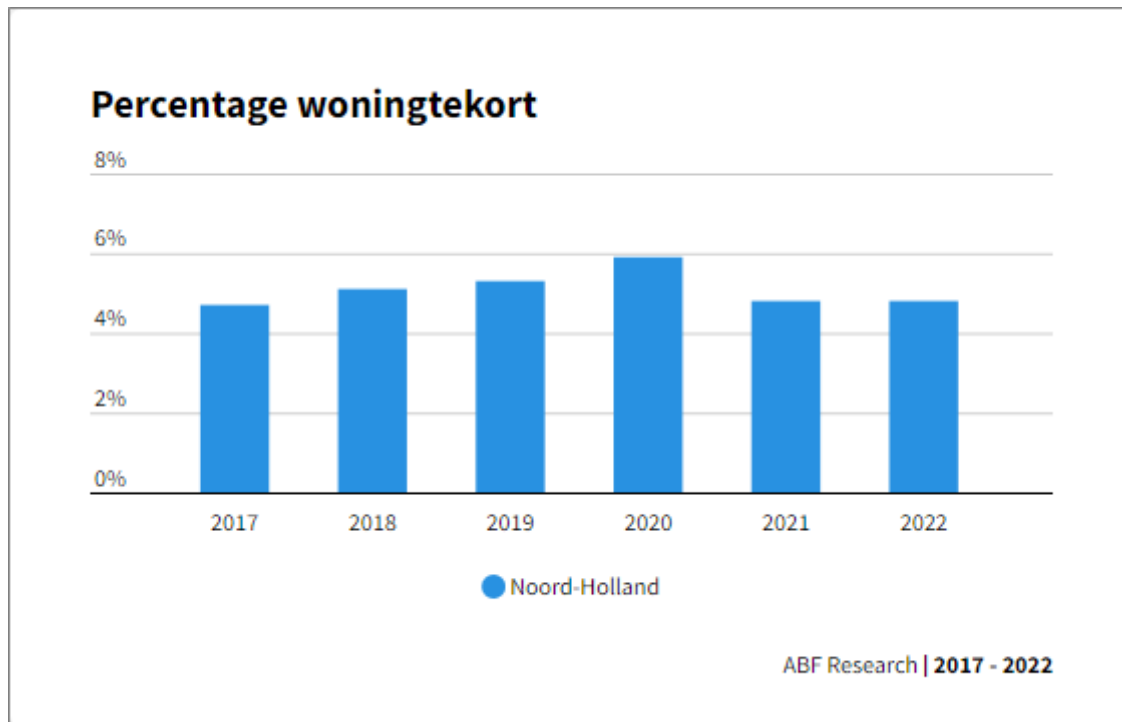
Toelichting

Het woningtekort is een indicator die de demografische druk op de woningmarkt weergeeft. Hierbij wordt gekeken wat de woningvraag is t.o.v. het aanbod. Tot 2020 liep het woningtekort op. Als gevolg van de Coronacrisis is de bevolkingsgroei gedaald. De verminderde bevolkingsgroei wordt veroorzaakt door een hogere sterfte en een sterk verminderd buitenlands migratiesaldo. De lagere bevolkingsgroei vertaalt zich in een lagere huishoudenstoename. Doordat het aantal gebouwde woningen groter was dan de huishoudensgroei is het woningtekort in de loop van 2020 gedaald. In Noord-Holland ligt het tekort begin 2022 op 4,8%. Om het tekort terug te brengen tot acceptabele proporties, het streven van het rijk is een tekort van maximaal 2%, zullen zo snel mogelijk meer woningen aan de voorraad moeten worden toegevoegd.

Bron: ABF Research

Koppeling met brede basismonitor

Woningtekort

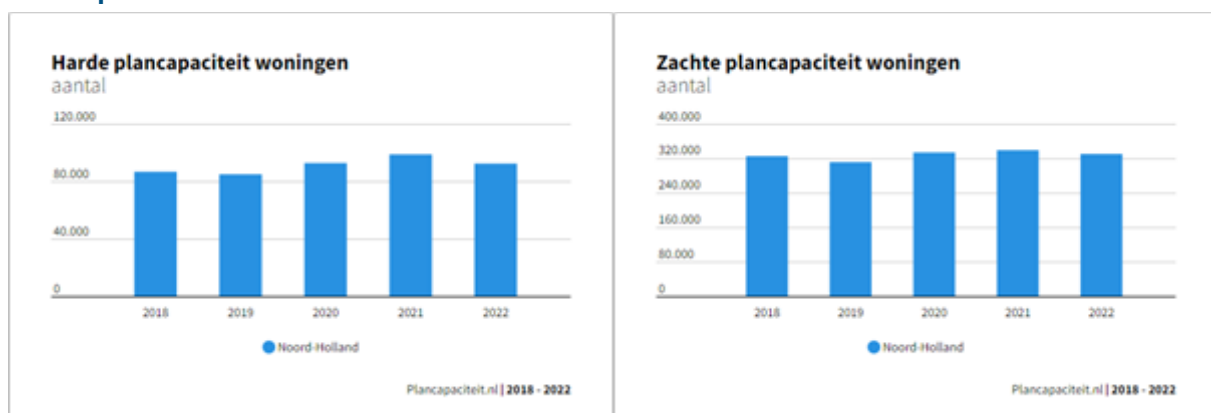

Tot 2020 liep het woningtekort op, om in de loop van 2020 licht te dalen. Dat heeft te maken met de bevolkingsgroei; die daalde tijdens de COVID-crisis, door een hogere sterfte en een verminderd buitenlands migratiesaldo. Het aantal gebouwde woningen was groter dan de groei van het aantal huishoudens, waardoor het woningtekort in 2021 afnam. Inmiddels is de bevolkingsgroei weer aangetrokken. In 2021 liep in Noord-Holland de groei van de vraag gelijk op met de groei van het aanbod. Het woningtekort begin 2022 is daardoor gelijk aan 2021 (4,8 procent). Nationaal steeg het tekort van 3,5 procent in 2021 naar 3,9 procent in 2022.

Technische toelichting

Percentage woningtekort: woningvraag t.o.v. het aanbod.

Plancapaciteit

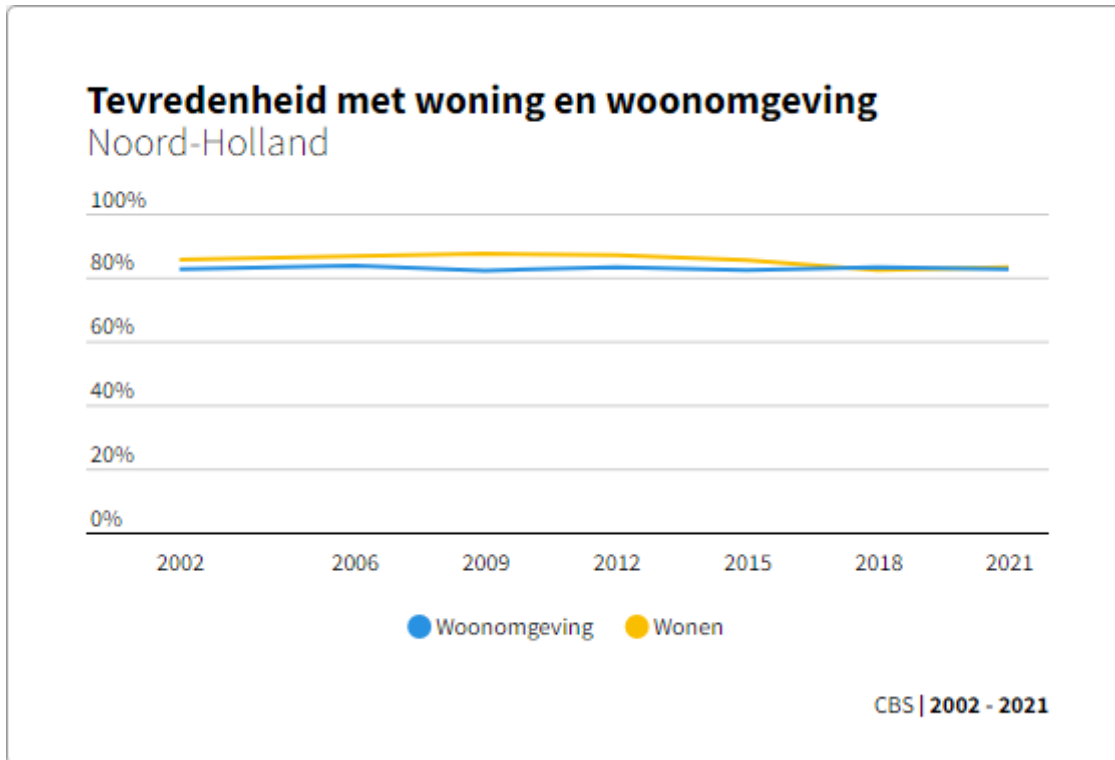
De cijfers voor plancapaciteit zijn gebaseerd op periodieke inventarisaties van de provincie. Bij gemeenten worden de bouwplannen geïnventariseerd. Het totaal aantal woningen in gemeentelijke plannen (zowel harde als zachte plancapaciteit) is gedaald van 437 duizend naar

422 duizend in 2022. De daling zit vooral in de gemeente Amsterdam. De harde plancapaciteit daalde in 2022 met ongeveer 6.000 woningen tot een totaal van 92 duizend woningen.

Technische toelichting

Netto capaciteit harde plannen (locaties met een vastgesteld bestemmingsplan) en zachte plannen (locaties die in voorbereiding of potentieel zijn).

Tevredenheid met woning en woonomgeving

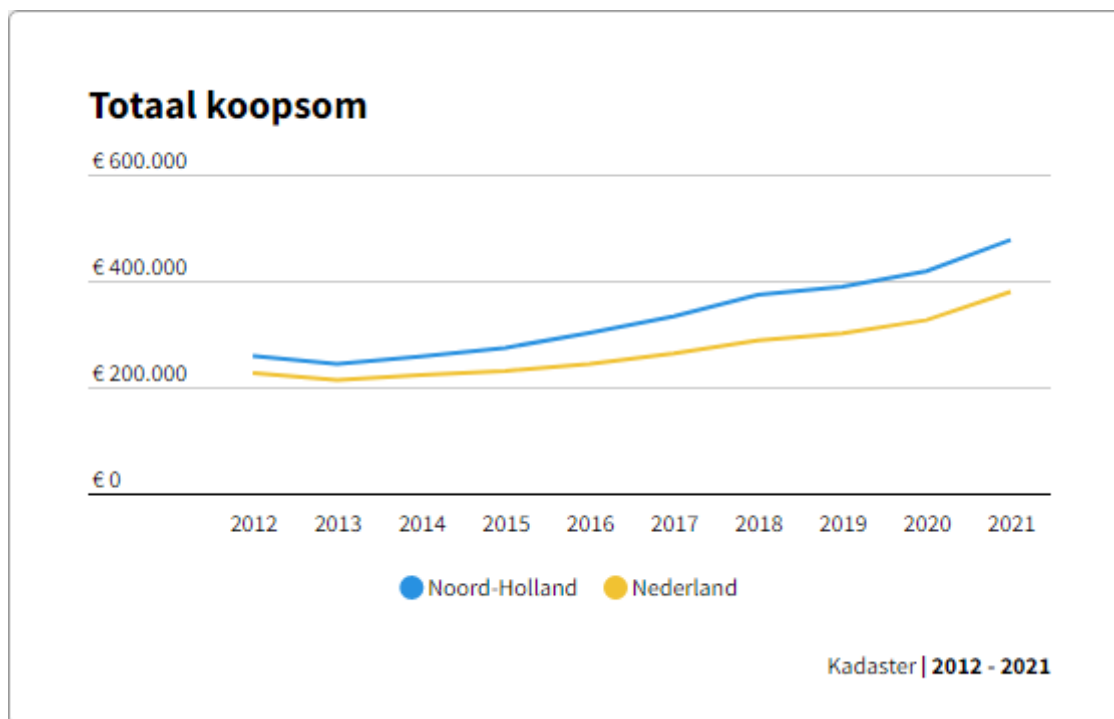

Het percentage inwoners van Noord-Holland dat tevreden is met de woonomgeving is redelijk stabiel. In 2021 was 83% van de inwoners in Noord-Holland tevreden met de woonomgeving; iets lager dan het landelijk gemiddelde (84%). Van 2012 tot 2018 nam het percentage inwoners dat tevreden is met de woning in de provincie Noord-Holland af, landelijk is ongeveer dezelfde trend waarneembaar. In 2021 is de tevredenheid t.o.v. 2018 licht gestegen van 82% naar 83%. In 2021 is 83% van de inwoners van de provincie Noord-Holland tevreden met de woning, landelijk is dit 86%.

Technische toelichting

Het percentage particuliere huishoudens dat o.b.v. enquêtes zeer tevreden of tevreden is met de huidige woning of woonomgeving. De woonomgeving is de omgeving en de buurt waarin een huishouden woont.

Betaalbaarheid wonen

In Noord-Holland steeg de gemiddelde verkoopprijs de afgelopen jaren explosief. Waar in 2015 nog gemiddeld € 274.000, - werd betaald voor een woning is dat bedrag inmiddels opgelopen tot gemiddeld € 477.000, - in 2021, een stijging van ruim 74% procentpunt.

Technische toelichting

De gemiddelde verkoopprijs van woningen betreft de gemiddelde koopsom van woningen en appartementen die betaald is door kopers gedurende de periode.

3.3.2 Bijdragen aan versnelling woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen

Toelichting

Toelichting

Met het [Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk bouwen en versnellen woningbouw](#) voerden we diverse maatregelen uit om de woningbouwproductie te versnellen.

De provincie stelde in 2018 een subsidie beschikbaar aan de MRA voor het inrichten en in stand houden van een flexibele schil. Gemeenten kunnen op die manier cofinanciering krijgen voor het inhuren van extra expertise voor woningbouwprojecten. Ook in 2022 zijn op die manier veel experts ingehuurd. Vanuit dit budget worden eveneens de bouwambassadeur en diens secretaris ingehuurd, die vanuit het Uitvoeringsprogramma in 2020 zijn aangesteld. In 2022 is het budget voor uitvoering van de flexibele schil en ondersteuning door het kernteam Versnelling MRA aangevuld. Vanuit dit budget biedt het kernteam gemeenten (ook in Noord-Holland Noord) extra expertise en ondersteuning voor (onder andere) aanvragen voor de Woningbouwimpuls van het Rijk.

Het uitvoeringsprogramma bevat ook een knelpuntenbudget, beschikbaar voor financiële knelpunten bij gemeentelijke woningbouwprojecten. Vanuit dit knelpuntenbudget is in 2022 subsidie verleend voor versnelling van de flexwoningen in De Nieuwe Kern in Ouder-Amstel en de woningbouw bij OV-knooppunten Weesperluis (Weesp) en Kogerveld (Zaanstad).

Voor Noord-Holland Noord en de kleinere MRA-gemeenten is de subsidieregeling [‘Uitvoeringsregeling versnelling woningbouw 2021’](#) ook in 2022 ingezet voor het cofinancieren van extra inhuur om de woningbouwopgave in kleinere projecten te versnellen (dit in aanvulling op de flexibele schil MRA, die op de grote opgaven is gericht, ook in Alkmaar, Hoorn en Heerhugowaard). Het gaat hier om aanvragen van de gemeenten Heemskerk, Enkhuizen, Medemblik, Langedijk, Bloemendaal en Waterland. De regeling loopt tot en met 2024.

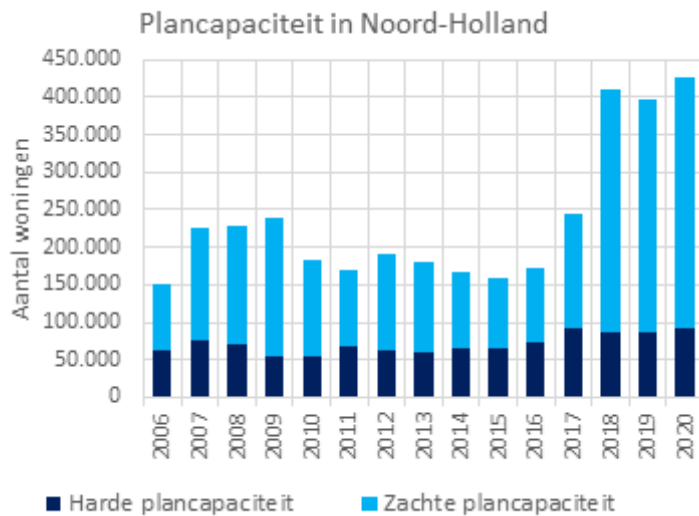
De provincie werkt via diverse bouwtafels samen met marktpartijen. Vanuit haar rol als kennismakelaar heeft de provincie in 2022 viermaal een Klankbordgroep Marktpartijen georganiseerd om kennis en ervaring te delen. Onderwerpen die de afgelopen keren op de agenda hebben gestaan, zijn woningbouwversnelling, een gezonde leefomgeving, een woningbouwbod met het Rijk en circulair bouwen.

De provincie heeft binnen de MRA een actieve rol in de aanpak Bereikbare Steden, de uitvoering van afspraken met het Rijk over de benodigde woningbouwproductie en het in beeld brengen van de plancapaciteit voor de korte, middellange en lange termijn.

Op verzoek van het Rijk hebben wij in juni 2022 een indicatief woningbouwbod aan het Rijk gedaan, met daarin ons potentiële aandeel in de nationale opgave van 900.000 woningen. Ofwel 100.000 per jaar, tot en met 2030. In vervolg daarop is een zogenaamde 'reality check' uitgevoerd, waarna de provincie in oktober bestuurlijke woningbouwafspraken maakte met het Rijk. Deze woningbouwafspraken zijn onder voorbehoud van de randvoorwaarden die het Rijk nog opstelt. Alleen wanneer hierin tijdig wordt voorzien, is het mogelijk om de afgesproken 184.000 woningen tot en met 2030 te realiseren. Deze bestuurlijke afspraken tussen Rijk en provincie vormen de basis voor de verdere uitwerking (begin 2023) in twee regionale woondeals voor Noord-Holland Noord (NHN) en de MRA (samen met Flevoland). Deze afspraken waren ook onderdeel van de BO MIRT-aanvragen in 2022. Hierbij kreeg Noord-Holland een substantieel deel van de beschikbare subsidie voor infrastructuur die aan woningbouw is gerelateerd.

Op 29 juni 2021 stelden Gedeputeerde Staten de eerste versie van het Masterplan Wonen vast. De focus ligt op aanvullende maatregelen voor het versnellen en betaalbaar houden van de woningbouw. In maart 2022 is deel 1.5 vastgesteld. Hierin is in kaart gebracht wat de zogenaamde 'reële plancapaciteit' is. Dit is de optelsom van nieuw te bouwen woningen in alle gemeentelijke bestemmingsplannen in Noord-Holland, die met hulp en ondersteuning (uit de provinciale 'Instrumentenkoffer') gebouwd kunnen worden tussen nu en 2030. Daartoe worden gebiedsontwikkelaars ingezet op de projecten die cruciaal zijn om de woningbouwopgave tot en met 2030 te realiseren. Ook zijn de mogelijkheden onderzocht van actief grondbeleid door de provincie en de oprichting van een Fonds Betaalbare Koop. Voor deze ingrijpende maatregelen werkte de provincie in 2022 de financiële uitgangspunten uit in de laatste (2.0) versie van het Masterplan Wonen, die begin 2023 gereed is.

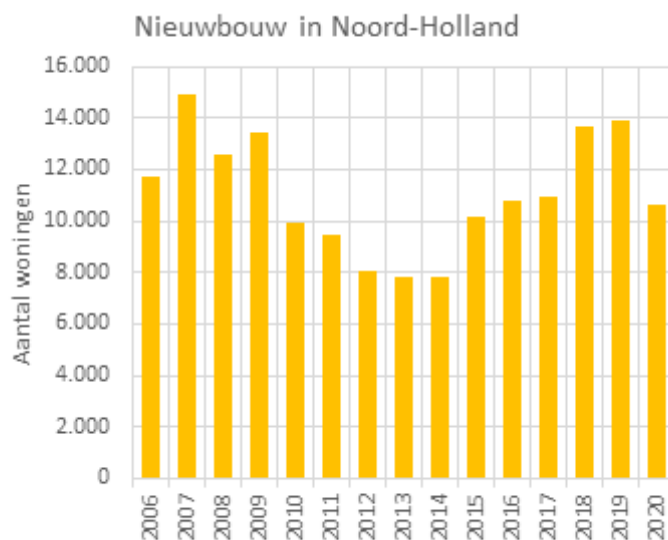
Effectindicatoren 3.3.2

Toelichting

De provincie inventariseert periodiek het aantal woningen dat gemeenten in bouwplannen hebben via de website www.plancapaciteit.nl. De grafiek toont het aantal harde plannen (locaties met een vastgesteld bestemmingsplan) en zachte plannen (locaties die in voorbereiding of potentieel zijn).

Bron: www.plancapaciteit.nl

De grafiek toont het aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen per jaar in Noord-Holland.

Bron: CBS

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 3.3		Bijdragen aan betaalbaar en toekomstbestendig wonen			
Lasten		Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *
3.3.1	Afstemming en regionale programmering woningbouw	2.066	1.388	1.711	-323
3.3.2	Bijdragen aan versnelling woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen	3.369	6.422	3.680	2.742
Totaal lasten		5.435	7.810	5.392	2.418
Totaal baten			-2.826	-337	-2.489
Totaal saldo		5.435	4.984	5.055	-71
Storting					
3.3.2	Resv. Woningbouw	1.200	1.200	1.200	0
3.3.2	Resv. verleende subsidies woningbouw	0	4.945	4.869	76
Onttrekking					
3.3.1	Resv. Woonbeleid	-1.427	-920	-1.200	280
3.3.2	Resv. Woningbouw	-3.315	-7.484	-7.170	-314
3.3.2	Resv. verleende subsidies woningbouw	0	-486	-485	-1
Resultaat		1.893	2.239	2.268	-29

*een positief verschil is voordelig

3.4 Beschermen tegen overstromingen en bijdragen aan klimaatadaptatie

Toelichting

Prioriteiten

Zie voor de realisatie van de prioriteiten de activiteiten die zijn geformuleerd onder 3.4.1, 3.4.2 en 3.4.3

3.4.1 Kaders stellen voor regionale keringen en investeren in ruimtelijke kwaliteit

Toelichting

De provincie is het bevoegd gezag voor het aanwijzen en normeren van regionale waterkeringen. De provincie Noord-Holland heeft besloten dat de normeringen van regionale keringen opnieuw beoordeeld moeten worden. De toenemende ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie kunnen namelijk zorgen voor hogere schade en meer slachtoffers bij een overstroming (verhoogd overstromingsrisico). Ook nieuwe inzichten rondom overstromingsscenario's, klimaatverandering en het berekenen van directe en indirecte schade, vragen om een periodieke herijking van de normen van de keringen. In 2022 is de provincie hier samen met onder andere de waterschappen mee gestart. De beoogde einddatum is 1 januari 2025, zodat de normen op orde zijn bij de start van de nieuwe toetsronde (2025-2036).

Om het toezicht op de taken van de waterschappen over de regionale keringen op eenzelfde manier in te vullen, zijn er op het niveau West-Nederland afspraken gemaakt tussen drie provincies (Zuid-Holland, Utrecht, Noord-Holland) en acht waterschappen. Deze zijn vastgelegd in het Uitvoeringsbesluit regionale waterkeringen West-Nederland 2014. De afspraken betreffen de aanpak van de toetsing en een verbeteringsprogramma in de periode van 2015 tot 2024. Voor de periode hierna is een nieuw Uitvoeringsbesluit nodig tussen de provincies en de waterschappen. In 2022 begon de provincie samen met de twee andere provincies aan een traject dat leidt tot een nieuw Uitvoeringsbesluit voor de periode na 2024.

In 2022 zorgde de provincie voor naleving van de gemaakte afspraken van het uitvoeringsbesluit. De provincie besprak de voortgangsrapportage van de waterschappen, en beoordeelde en bekrachtigde deze met een goedkeuring door Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten.

Ook al zijn de waterkeringen op orde, Limburg heeft in 2021 laten zien dat een overstroming nooit is uit te sluiten. In Noord-Holland Noord begon de provincie met de crisispartners aan het uitwerken van een nieuw samenwerkingsprogramma watercrises. Zodat we ons nog beter kunnen voorbereiden op overstromingen.

Verder nam de provincie Noord-Holland haar verantwoordelijkheden in landelijke samenwerkingen op het gebied van regionale keringen. Zo speelden er landelijk discussies over een nieuwe veiligheidsbenadering voor regionale keringen, de implementatie van de Omgevingswet, de evaluatie van de Waterwet en het toepassen van een zorgplicht voor regionale keringen. Al deze onderwerpen zijn samen met de overige provincies, waterschappen en Rijkswaterstaat verder uitgewerkt in het Ontwikkelprogramma Regionale Keringen III (ORK III). Andere belangrijke onderwerpen waren: de meerlaagse veiligheid en de kennisontwikkeling als het gaat om de toetsing van dijken, kunstwerken en niet-waterkerende werken. De provincie participeerde in het begeleidingsteam Visie en in de werkgroepen veiligheidsbenadering en zorgplicht binnen ORK III. Ook was de provincie een van de trekkers van het IPO-waterveiligheidsberaad en participeerde de provincie, zowel ambtelijk als bestuurlijk, namens alle provincies in de Stuurgroep Management Watercrises en Overstromingen (SMWO).

Ook in 2022 is de provincie Noord-Holland in al deze gremia erg actief geweest. De provincie was samen met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier de trekker van een landelijke pilot omtrent de mogelijke invoering van de zorgplicht voor regionale keringen. De provincie was gastheer van de STOWA-kennisdag Regionale Keringen en leverde ambtelijk de voorzitter van de Landelijke Database Overstromingsinformatie (LDO).

3.4.2 Beoordelen versterkingsplannen primaire keringen en investeren in ruimtelijke kwaliteit

Toelichting

Coördinatie dijkversterkingsprocedures, goedkeuringsbesluiten dijkversterkingsplannen, opstellen programma's ruimtelijke kwaliteit

In 2022 keurden Gedeputeerde Staten het projectplan voor de versterking van de dijk bij Katwoude goed.

De provincie adviseerde en ondersteunde initiatiefnemers die projecten ontwikkelen in relatie tot dijkversterkingen. Met bijdragen en een subsidieregeling cofinancierde de provincie deze

initiatieven ook in 2022. Lopende ruimtelijke kwaliteitsprogramma's zijn: de Afsluitdijk, het eiland Marken en de Markermeerdijken.

De afspraken in de Samenwerkingsovereenkomst (SOK) meekoppelkansen dijkversterking Markermeerdijken zijn in 2022 geëvalueerd en verder uitgewerkt. De uitwerkingen en de prijsstijgingen van de afgelopen periode leidden tot een aanvulling van de overeenkomst, die inmiddels in concept gereed is.

Voor de dijk tussen Den Oever en Den Helder is in 2022 gewerkt aan een projectplan.

Uitvoeringsprogramma's ruimtelijke kwaliteit

Via de vergunningverantwoordelijkheid, het subsidieprogramma APRK en de opdrachtverlening en financiering van meekoppelkansen investeert de provincie in de ruimtelijke kwaliteit van en rondom de primaire keringen.

De meekoppelprojecten bij de Afsluitdijk zijn grotendeels gereed. In 2022 heeft het Rijk besloten om de scope van de versterking van de Afsluitdijk te wijzigen. Dit leidt ertoe dat de toegankelijkheid van een aantal meekoppelprojecten vertraagd wordt, waaronder die van het fietspad en de vismigratierivier.

In 2022 is subsidie vanuit het APRK beschikbaar voor recreatie-, natuur- en cultuurhistorische projecten. Deze projecten worden de komende jaren gerealiseerd met een bijdrage van de provincie.

Bijdragen aan Deltaprogramma

Voor het Programma Kust als onderdeel van het Deltaprogramma gaven we invulling aan de rapportage van het Deltaprogramma 2023. Voor het deelgebied 'Kust' startte de provincie met het organiseren van kennisateliers voor het Kennisprogramma Zeespiegelstijging. Dit om meer zicht te krijgen op ruimtelijke ontwikkelingen met een lange levensduur en hun impact op de toekomstige zeespiegelstijgingsscenario's.

3.4.3 Bijdragen aan ontwikkelen en uitvoeren regionale opgaven klimaatadaptatie

Toelichting

In 2022 werkten we verder aan het realiseren van de ambities uit de notitie 'Klimaatadaptatie Noord-Holland, Bouwstenen voor een provinciale aanpak 2020-2023'. De provincie werkt hiervoor nauw samen met waterschappen en gemeenten. Zo stimuleerden we gemeenten via de uitvoeringsregeling Fysieke Uitvoeringsprojecten Klimaatadaptatie om klimaatadaptatieve maatregelen te nemen. Ook ging een inventarisatie van start om vitale en kwetsbare functies en netwerken beter mee te nemen in zowel provinciale opgaven als gebiedsopgaven. Verder werkt de provincie met diverse partijen nauw samen aan het programma Toekomstbestendig Watersysteem Amsterdam-Rijnkanaal/Noordzeekanaalgebied (TB ARK-NZKG). Dit programma werkt aan een robuust en klimaatadaptief watersysteem dat oplossingen in beeld brengt voor toenemende wateroverlast, watertekort en verzilting in relatie tot de ruimtelijke ontwikkelingen die spelen in het ARK/NZK-gebied. Klimaatadaptatie en de uitkomsten van het programma Toekomstbestendig Watersysteem worden meegenomen in het NOVEX NZKG en de Nota Zeehavens Noord-Holland.

Het afgelopen jaar ontwikkelde de provincie een Signaalkaart Klimaatadaptatie. Deze kaart geeft inzicht in de risico's van klimaatverandering voor de huidige gebiedsinrichting en signaleert wat de gevolgen van klimaatverandering mogelijk betekenen voor het landgebruik en gebiedsontwikkelingen op de lange termijn (2050). Daarnaast is er een [Quickscan Klimatrisico's Erfgoed](#) uitgevoerd. Deze quickscan geeft een eerste indicatie van de gevolgen van klimaatverandering op het Noord-Hollandse erfgoed.

Om klimaatadaptatie in de gebouwde omgeving te stimuleren, past de provincie de basisveiligheidsniveaus uit de [Intentieverklaring klimaatbestendige nieuwbouw MRA en Noord-Holland](#) toe. Deze zijn ook integraal, samen met de andere duurzaamheidsonderwerpen, verwerkt in het [Convenant Toekomstbestendige Woningbouw](#). Zowel de basisveiligheidsniveaus als het Convenant Toekomstbestendige Woningbouw gelden als randvoorwaarden bij het woningbouwbod en worden verwerkt in de afspraken van de woondeals.

Om de voortgang van de ambities en resultaten uit de notitie 'Klimaatadaptatie Noord-Holland, Bouwstenen voor een provinciale aanpak' in beeld te brengen, vond een tussenevaluatie plaats, zowel intern als extern. Het afgelopen jaar kwamen vanuit het Rijk veel ontwikkelingen op de provincie af. We inventariseren nog wat de gevolgen op het provinciale beleid rondom klimaatadaptatie zijn. Daarom voeren we een aantal onderzoeken pas in 2023 uit, zodat we rekening kunnen houden met alle nieuwe ontwikkelingen. Mede hierdoor zijn de uitgaven in 2022 lager dan begroot; de geplande activiteiten schuiven door naar 2023.

Koppeling met brede basismonitor

Wateroverlast

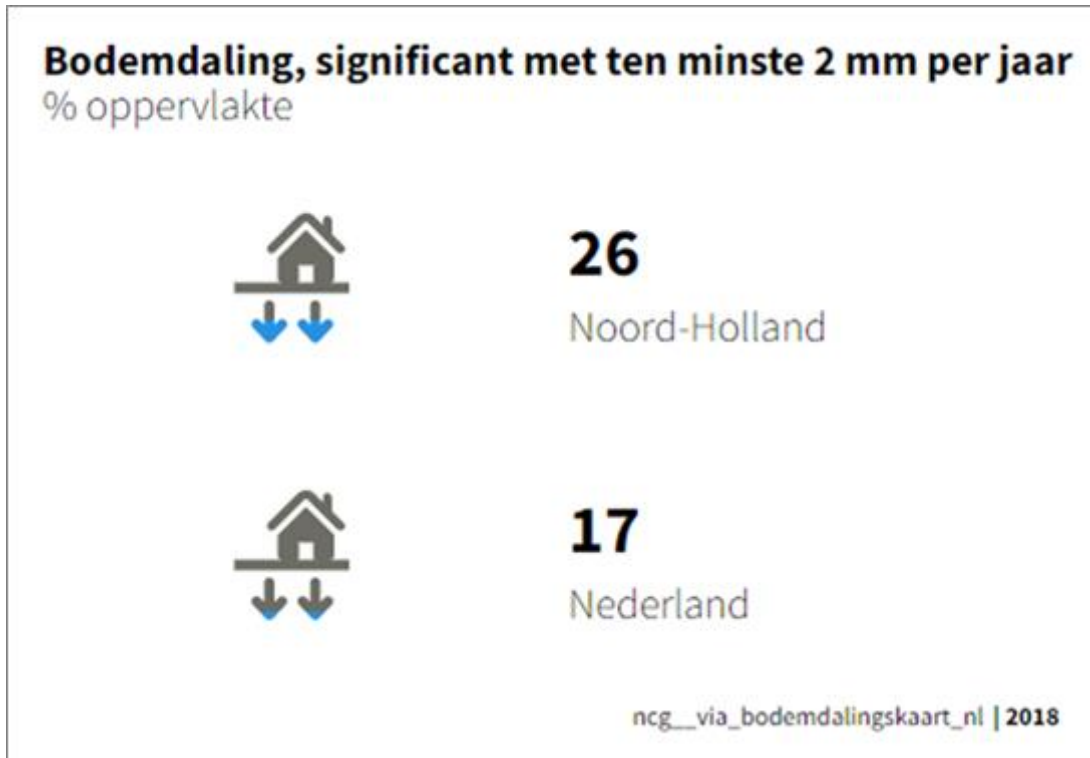
Het gaat in deze cijfers nadrukkelijk om de wateroverlast in bebouwd gebied. Daaruit volgt dat de percentages in de steden en het stedelijk gebied doorgaans hoger zijn dan in de bebouwde omgeving in het landelijk gebied. Wateroverlast in het landelijk gebied, zoals water dat langer

dan een dag op het maaiveld staat kan echter ook schade veroorzaken aan bijvoorbeeld gewassen en kan effect hebben op het grondgebruik. Dit laatste is nog geen onderdeel van deze indicator. In Noord-Holland loopt gemiddeld genomen 19,3% van de gebouwen het risico op wateroverlast bij hevige neerslag. In Nederland is dat gemiddelde hetzelfde. Deze indicator heeft alleen een meting voor 2018.

Technische toelichting

Het percentage gebouwen in stedelijk gebied waar de kans aanwezig is dat water het gebouw binnen loopt via de drempel bij een hevige bui van 100 millimeter in 2 uur.

Bodemdaling

Van de 12 provincies van Nederland treedt de ergste bodemdaling op in de provincie Groningen, gevolgd door de provincies Flevoland en Zuid-Holland. Na Zuid-Holland volgt Noord-Holland, waar 26% van het oppervlak te maken heeft met significante bodemdaling. In Nederland heeft 17% van het oppervlak te maken met significante bodemdaling. Deze indicator heeft alleen een meting voor 2018.

Technische toelichting

Binnen deze indicator is gekeken naar het percentage van het oppervlakte land dat te maken heeft met bodemdaling of -stijging. Dit wordt weergegeven in drie categorieën, namelijk een significante bodemdaling van ten minste 2 mm per jaar, niet significante bodemdaling of -stijging kleiner dan 2 mm per jaar en een significante bodemstijging van ten minste 2 mm per jaar. De bodemdaling of -stijging is bepaald over een periode van 3 jaar (mei 2015 – mei 2018).

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 3.4		Beschermen tegen overstromingen en bijdragen aan klimaatadaptatie			
Lasten		Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *
3.4.1	Kaders stellen voor regionale keringen en investeren in ruimtelijke kwaliteit	270	531	529	2
3.4.2	Beoordelen versterkingsplannen primaire keringen en investeren in ruimtelijke kwaliteit	2.315	1.470	1.449	21
3.4.3	Bijdragen aan ontwikkelen en uitvoeren regionale opgaven klimaatadaptatie	1.854	2.005	1.887	118
Totaal lasten		4.439	4.006	3.865	141
Totaal baten					
Totaal saldo		4.439	4.006	3.865	141
Storting					
3.4.2	Resv. Meekoppelkansen bij Dijkversterkingen	50	50	50	0
3.4.3	Resv. Klimaatadaptatie	1.500	1.500	1.500	0
Onttrekking					
3.4.2	Resv. Meekoppelkansen bij Dijkversterkingen	-1.425	-559	-538	-21
3.4.3	Resv. Klimaatadaptatie	-1.886	-1.678	-1.546	-132
Resultaat		2.678	3.319	3.331	-12

*een positief verschil is voordelig

3.5 Verbeteren kwaliteit water en benutten en beheren water

Toelichting

Prioriteiten

Het Regionaal Waterprogramma Noord-Holland 2022-2027 is op 31 januari 2022 vastgesteld door Provinciale Staten. Dit programma geeft invulling aan het waterbeleid in de Omgevingsvisie Noord-Holland 2050, voor zover het de uitvoering van Europese richtlijnen over water betreft. In het Regionaal Waterprogramma staat welke doelen de provincie wil bereiken en hoe we hieraan met een breed pakket aan maatregelen een bijdrage leveren.

3.5.1 Schoon en voldoende grondwater bevorderen

Toelichting

In 2022 ging de uitvoering van het Deelprogramma Grondwater van start, een onderdeel van het Regionaal Waterprogramma Noord-Holland 2022-2027. Een goede waterkwaliteit en duurzaam voorraadbeheer zijn belangrijke doelen van dit programma. In het programma staan maatregelen die onder andere betrekking hebben op het saneren en beheersen van verontreinigingen, het beschermen van drinkwaterwinningen, het optimaal gebruik van de ondergrond voor bodemenergie en de bestrijding van verdroging van natuurgebieden.

De provincie is het bevoegd gezag voor het verlenen van vergunningen voor grondwateronttrekking en infiltratie. Via vergunningverlening en toezicht wordt ervoor gezorgd dat de ondergrond duurzaam wordt gebruikt. Er mag geen uitputting of verzilting van grondwatervoorraden plaatsvinden. In 2022 zijn 47 vergunningen verleend.

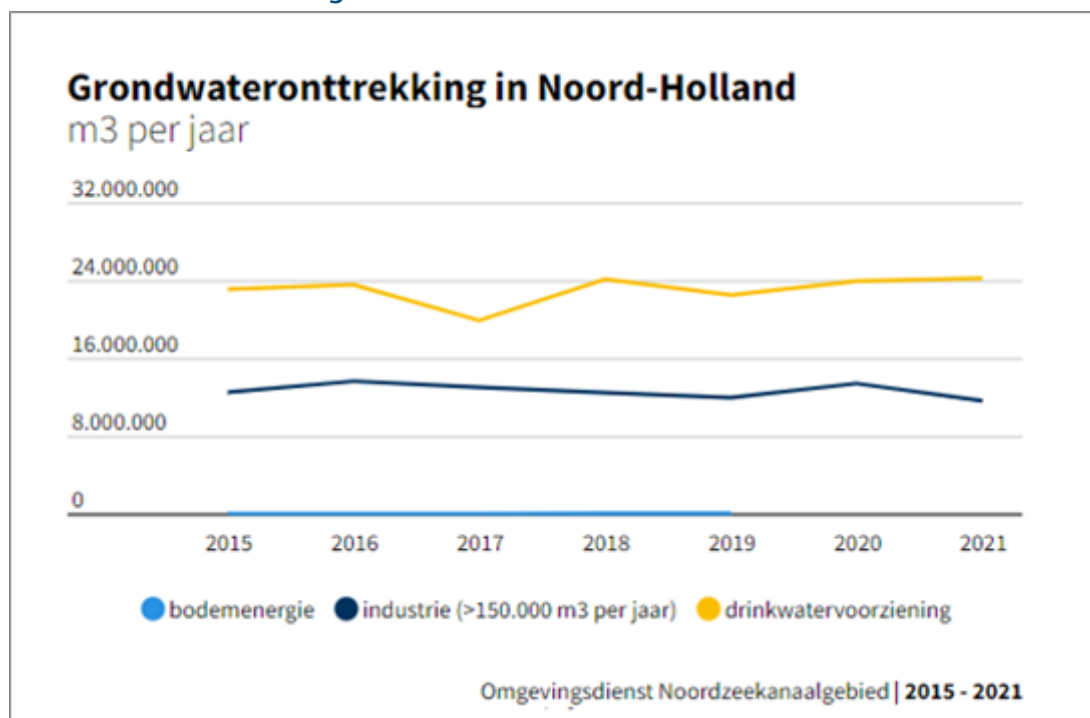
De provincie monitort de toestand van het grondwater met behulp van een provinciaal grondwatermeetnet waarmee grondwaterstanden en -kwaliteit worden gemeten. In 2022 is een rapport uitgebracht over de grondwaterkwaliteit in Noord-Holland. Het grondwater is over het algemeen in een goede toestand. Overschrijdingen van normen en signaleringswaarden worden in beperkte mate waargenomen, ze leiden niet tot nieuwe risico's voor drinkwaterwinningen of andere kwetsbare gebieden.

Prestatie indicator 3.5.1

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Vergunningverlening grondwateronttrekking	Aantal	25	47	Vanwege de energietransitie zijn er meer vergunningen verleend dan begroot.

Koppeling met brede basismonitor

Kwaliteit en kwantiteit grondwater

In de periode 2015 tot en met 2021 werd gemiddeld per jaar 23 miljoen m3 grondwater voor drinkwater onttrokken. Het aandeel van de grootste onttrekking hierin, de Amsterdamse Waterleidingduinen, bedroeg gemiddeld 48%. De jaarlijkse industriële grondwateronttrekking (>150.000 m3/jaar) is over de periode 2015 tot en met 2021 gemiddeld 13 miljoen m3 per jaar. Grondwater wordt in 2019 op 376 locaties gebruikt voor bodemenergie. De onttrekkingen voor bodemenergie zijn nagenoeg nul.

Technische toelichting

Grondwateronttrekking voor drinkwatervoorziening, industrie (>150.000 m³ per jaar) en bodemenergie. Het gaat hier om de netto grondwateronttrekking (onttrekking - infiltratie).

3.5.2 Schoon en voldoende oppervlaktewater bevorderen

Toelichting

Kwaliteit oppervlaktewater/KRW

In januari 2022 stelden Provinciale Staten het Regionaal Waterprogramma Noord-Holland 2022-2027 vast. In het deelprogramma oppervlaktewater staan de ecologische KRW-doelen voor de regionale KRW-waterlichamen en zijn maatregelen beschreven om de waterkwaliteit te verbeteren. De KRW-pilot, zoals genoemd in het coalitieakkoord, bestaat uit drie deelpilots: stikstoflimitering Sloterplas (AGV), Uitgeester- en Heemskerkerbroek (HHNK) en baggeren Amstelveense Poel (Rijnland). Voor de uitvoering van de KRW-pilot is € 1,5 miljoen gereserveerd dat via subsidies aan de drie waterschappen beschikbaar wordt gesteld. Voor de deelpilots stikstoflimitering Sloterplas en baggeren Amstelveense Poel is de subsidie reeds toegezegd.

Zwemwater

Gedeputeerde Staten wijzen jaarlijks zwemlocaties in oppervlaktewater aan. Hierbij wordt rekening gehouden met het te verwachten aantal zwemmers, de kwaliteit van het water en de veiligheid van de zwemlocatie. Voor het zwemseizoen 2022 zijn 151 locaties aangewezen. Dit waren twee locaties minder dan in 2021. Daarnaast stimuleert de provincie het ontwikkelen van nieuwe zwemplekken en het verbeteren van de waterkwaliteit met een subsidieregeling.

Als het een (potentiële) zwemlocatie betrof die door de provincie is aangewezen, konden locatiebeheerders en waterbeheerders een subsidie aanvragen voor onderzoek, beheermaatregelen en/of investeringsmaatregelen. Het subsidiebedrag in 2022 was € 200.000. Dit is volledig benut. Op basis van metingen in 2022 scoorden 19 van de 151 aangewezen locaties in 2022 nog niet 'goed' of 'uitstekend', maar 'aanvaardbaar' of 'slecht'.

Zoetwater

In 2022 is een start gemaakt met de uitvoering van de maatregelenpakketten van beide zoetwaterregio's volgens het Deltaprogramma Zoetwater 2021-2027. De provincie draagt financieel bij aan enkele van deze maatregelen. De aanvraag voor de cofinanciering uit het Deltafonds voor de zoetwatermaatregelen Ondergrondse drinkwateropslag ASR Hoorn (25 procent) is ingediend, die voor het zoutkarteringsonderzoek Freshem-NL (50 procent) is in voorbereiding. Het budget voor beide projecten is afkomstig uit de grondwaterheffing. In december 2022 is de regionale verdringingsreeks regio IJsselmeergebied opgenomen in de provinciale omgevingsverordening. Verder draagt de provincie financieel bij aan de ondersteuning van de regio's en projecten als Zoete Toekomst Texel en het Zoet Zout Knooppunt. Conform de kamerbrief 'Water en Bodem sturend' heeft het belang van de zoetwaterbeschikbaarheid bij de ruimtelijke inrichting onze aandacht. Voorbeelden daarvan zijn de uitrol van de waterprofielen industrie (inventarisatie watergebruik, bron en risico's bij bedrijven) en de start van de ontwikkeling van een beleidskader nieuwe watervragers.

Waterkwaliteit: % van de waterlichamen met een goede ecologische kwaliteit (oppervlaktewater)

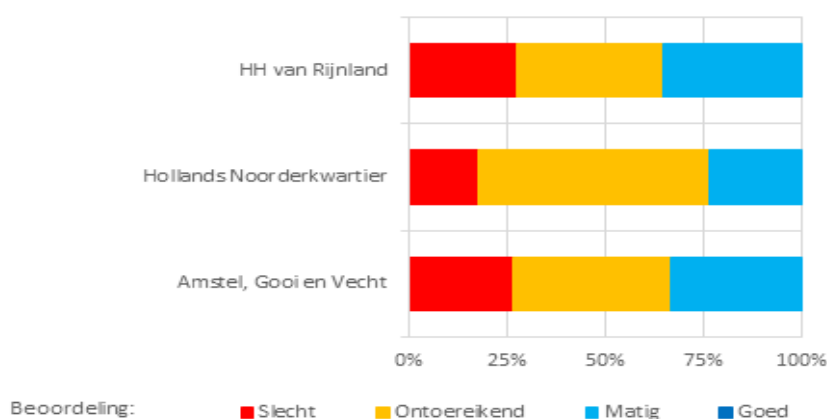
	Goed	Matig	Ontoereikend	Slecht
Hollands Noorderkwartier	0%	47%	47%	6%
Rijnland	0%	82%	0%	18%
Amstel, Gooi en Vecht	0%	44%	41%	15%
Peildatum	2022			

Bron: <https://www.waterkwaliteitsportaal.nl/krw-bronbestanden>

Toelichting BBV indicator: De indicator geeft de ecologische kwaliteit van het water per waterschap weer, onderverdeeld in vier categorieën. De beoordeling is conform de systematiek van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). De KRW heeft als doel de kwaliteit van de oppervlakte- en grondwateren te verbeteren en in stand te houden, zowel ecologisch als chemisch. De ecologische toestand wordt onder andere bepaald door de concentratie van stikstof en fosfaat en vier biologische kwaliteitselementen (macrofauna, overige waterflora, vis en fytoplankton). De beoordeling vindt plaats op basis van het 'one out-all out principe': indien één kwaliteitselement niet aan de eisen voldoet wordt de toestand van het waterlichaam niet als goed beoordeeld.

Effectindicator 3.5.2

Toestand waterlichamen KRW in 2019

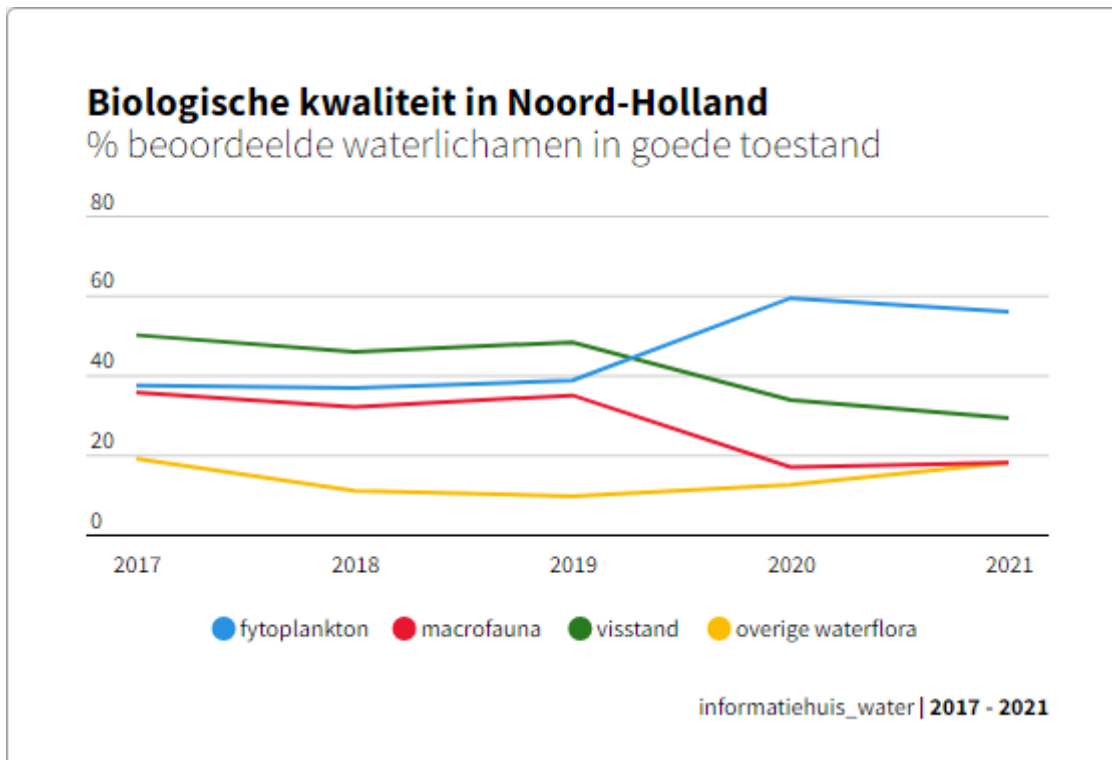
Toelichting

BBV indicator: De toestand van waterlichamen volgens de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW), weergegeven in % per ecologisch kwaliteitsniveau. De indicator geeft de ecologische kwaliteit van het water per waterschap weer, onderverdeeld in vier categorieën. De beoordeling is conform de systematiek van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). De KRW heeft als doel de kwaliteit van de oppervlakte- en grondwateren te verbeteren en in stand te houden, zowel ecologisch als chemisch. De ecologische toestand wordt onder andere bepaald door de concentratie van stikstof en fosfaat en vier biologische kwaliteitselementen (macrofauna, overige waterflora, vis en fytoplankton). De beoordeling vindt plaats op basis van het 'one out-all out principe': indien één kwaliteitselement niet aan de eisen voldoet wordt de toestand van het waterlichaam niet als goed beoordeeld.

Bron: <https://www.waarstaatjeprovincie.nl/Paginas/BBV/Kwaliteit-oppervlaktewater.aspx>

Koppeling met brede basismonitor

Kwaliteit oppervlaktewater

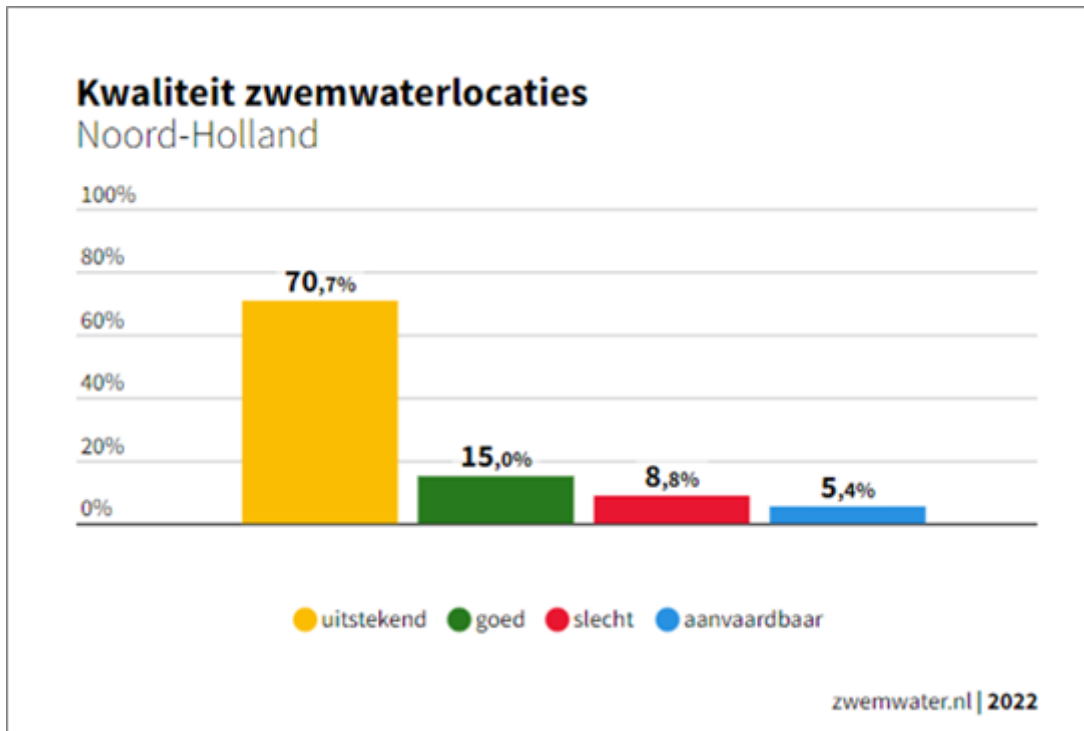

Bij geen van de 89 regionaal oppervlaktewaterlichamen in Noord-Holland zijn de KRW-doelen op basis van 'one out, all out-principe' bereikt. In 2021 voldeed 18% van de oppervlaktewaterlichamen voor macrofauna, 18% voor overige waterflora, 29% voor vis en 55% voor fytoplankton. Het percentage oppervlaktewaterlichamen in Noord-Holland dat goed scoort voor macrofauna is na 2019 afgenomen. Voor overige waterflora is het percentage afgenomen tussen 2017 en 2019, maar neemt sinds 2019 weer toe. Voor vis is het percentage sinds 2017 aan het afnemen. Voor fytoplankton is het percentage na 2019 juist gestegen.

Technische toelichting

Het percentage van de oppervlaktewaterlichamen dat een goede toestand heeft op het gebied van vier biologische kwaliteitselementen: vis, macrofauna (ongewervelde organismen die in zoetwater leven), overige waterflora (waterplanten) en fytoplankton (plantaardige deel van plankton, zoals algen en wieren).

Kwaliteit van zwemwater

Noord-Holland heeft ongeveer 150 officieel aangewezen zwemwaterlocaties in open water. Wanneer de kwaliteit van de aangewezen zwemlocaties van de binnenwateren en kustwateren in Noord-Holland samen wordt bekeken scoort in 2022, 71% van de locaties uitstekend, 15% goed, 9% aanvaardbaar en 5% slecht.

Technische toelichting

Gemiddelde zwemkwaliteit voor de gezondheid van de zwemmer van de locaties in kust- en overgangswateren en meren en rivieren, volgens de normen van de vigerende EU-zwemwaterrichtlijn.

3.5.3 Waterrecreatie stimuleren

Toelichting

De sector waterrecreatie levert een belangrijke bijdrage aan de regionale economie. De Visie Waterrecreatie in Noord-Holland 2030 en de bijbehorende Uitvoeringsagenda 2021-2025 heeft als doel de waterrecreatie in de provincie te stimuleren. In 2022 zijn de drie subsidieregelingen waterrecreatie gecontinueerd:

- Innovatie en duurzaamheid;
- Kleine voorzieningen en diensten;
- Waterrecreatie voor de kleinere pleziervaart.

De tenderregeling 'Waterrecreatie voor de kleine pleziervaart' wordt goed gevonden. In 2022 zijn verschillende projecten die al eerder uit dit fonds een bijdrage ontvingen in uitvoering gegaan, zoals [de uitbreiding van het Sloepennetwerk Zuid-Scharwoude door de bouw van bruggen](#).

In 2022 bleek ook dat de regelingen aanscherping behoeven op het thema 'duurzaamheid' als toetsingscriterium voor het toekennen van aanvragen.

Eind 2022 heeft de Gemeente Hoorn een subsidieaanvraag ingediend voor het realiseren van een zwemsteiger. De zwemsteiger is onderdeel van een ensemble aan waterrecreatiefaciliteiten aan het stadsstrand.

In 2022 is budget beschikbaar gesteld voor de inrichting van ten minste vier pilotgebieden voor bewustwording van het thema 'loodvrije sportvisserij'. Deze reservering is, vanwege problemen bij de organisatie die deze regeling zou uitvoeren, doorgeschoven naar 2023. In 2022 zijn er wel afspraken gemaakt met Sportvisserij Midwest Nederland, verschillende hengelsportverenigingen, en de waterschappen over dit initiatief. De publiekscampagne [Sportvisserij Loodvrij](#) ging van start.

De provincie heeft in 2022 haar bijdrage aan de ontwikkeling van locaties voor durfsporten en het beheer van waterplanten in het Markermeer gecontinueerd. In 2022 is de [webapp Waterplanten.nu](#) gelanceerd. Iedereen kan deze kosteloos raadplegen. De app geeft via satellietbeelden een indicatie van de aanwezigheid van (hinderlijke) waterplanten op het zuidelijk IJsselmeergebied. De webapp is gepromoot en met succes: de app is 80.000 keer bekeken. De app wordt vijf jaar door de samenwerkingsverbanden van gemeenten in het gebied beheerd.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 3.5		Verbeteren kwaliteit water en benutten en beheren water			
Lasten		Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *
3.5.1	Schoon en voldoende grondwater bevorderen	612	945	1.196	-251
3.5.2	Schoon en voldoende oppervlaktewater bevorderen	930	1.756	1.663	93
3.5.3	Waterrecreatie stimuleren	1.611	2.176	2.086	90
Totaal lasten		3.153	4.877	4.945	-68
Totaal baten		-1.500	-1.946	-1.781	-165
Totaal saldo		1.653	2.931	3.163	-232
Storting					
3.5.3	Resv. Waterrecreatie	1.562	1.562	1.562	0
Onttrekking					
3.5.3	Resv. Waterrecreatie	-1.393	-1.600	-1.497	-103
Resultaat		1.822	2.893	3.229	-336

*een positief verschil is voordelig

Programma 4 Bereikbaarheid

Doelenboom

---

4. Bereikbaarheid

4.1 Mobiliteitsbeleid en –strategie opstellen en uitvoeren

4.1.1 Mobiliteitsbeleid en –strategie opstellen

4.1.2 Mobiliteitsbeleid met partners uitvoeren

4.1.3 Investeringsstrategie en meerjarenprogramma's prov. infrastructuur opstellen

---

4.2 Openbaar vervoer waarborgen

4.2.1 OV-concessies beheren en verlenen

4.3 Gebruik infrastructurele netwerken optimaliseren

4.3.1 Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer uitvoeren

4.3.2 Centrales beheren en in stand houden

4.4 Provinciale infrastructuur in stand houden en ontwikkelen

---

4.4.1 Beheerstrategie en meerjarenprogramma's opstellen

4.4.2 Studiefase verbeter- en uitbreidingsprojecten uitvoeren

---

4.4.3 Studiefase vervangingsprojecten uitvoeren

4.4.4 Plan- en realisatiefase infrastructuurprojecten uitvoeren

---

4.4.5 Infrastructuur beheren en in stand houden

4.4.6 Vaarwegen beheren en in stand houden

4.4.7 Innovatieprojecten infrastructuur uitvoeren

Maatschappelijk doel

Duurzame bereikbaarheid en verstedelijking zijn belangrijke opgaven voor de provincie Noord-Holland. De Omgevingsvisie geeft aan dat de provincie streeft naar een balans tussen leefbaarheid en economische groei. De provincie Noord-Holland staat samen met alle organisaties en inwoners voor enorme veranderingen. Zo zal de bereikbaarheid in Noord-Holland de komende jaren steeds meer onder druk komen te staan. De groei van inwoners en werkgelegenheid zorgt voor meer mobiliteit, meer vraag naar energie(infrastructuur) en meer vraag naar ruimte.

Bij elkaar zijn deze opgaven groot en complex. In het Perspectief Mobiliteit heeft de provincie aangegeven hoe de toekomstige mobiliteit wordt gekoppeld aan de verstedelijkings-, klimaat- en energieopgave. Hierbij geven wij de voorkeur aan investeringen in het openbaar vervoer (OV), actieve mobiliteit en smart mobility toepassingen. In 2022 zijn samen met de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en Rijk afspraken gemaakt over de financiering van de Noord-Zuidlijn naar Schiphol en Hoofddorp. Ook hebben we geïnvesteerd in de verbetering van de provinciale infrastructuur, bijvoorbeeld om de verkeersveiligheid te verbeteren. Bestaande infrastructuur is op het gewenste kwaliteitsniveau gehouden door het uitvoeren van vast- en variabel onderhoud. Ook zijn er in 2022 meerdere vervangingsprojecten voorbereid en uitgevoerd.

Daarnaast is in 2022 samen met onze partners gewerkt aan het opstellen van Regionale Agenda's Mobiliteit, het Regionale Mobiliteitsprogramma (RMP) en de Agenda Slimme en Schone Logistiek. De provincie is opdrachtgever (concessieverlener) voor het regionale openbaar vervoer (OV) voor drie concessies: Haarlem-IJmond (2017-2027), Noord-Holland Noord (2018-2028) en Gooi en Vechtstreek (2021-2030). Het Rijk heeft tijdens de hele coronaperiode een beschikbaarheidsvergoeding (Beschikbaarheidsvergoeding Openbaar Vervoer, BVOV) gegeven om het OV-systeem te laten doorrijden. Na het wegvallen van de BVOV heeft de provincie gewerkt aan een Transitieplan en is in 2022 gestart met de uitvoering daarvan. In het Transitieplan staan voorstellen om het tekort aan reizigersopbrengsten voor langere tijd op te vangen en de OV-concessies sterker en toekomstbestendig te maken.

Wettelijk beleidskader

- [Omgevingswet \(2016\)](#)
- [Wet Personenvervoer 2000](#)
- [Wegenverkeerswet \(1994\)](#)
- [Wegenwet \(1930\)](#)

Provinciaal beleidskader

- [Omgevingsvisie NH2050](#)
- [Perspectief Mobiliteit](#)
- [Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen \(NIKG\) 2020 - 2023](#)
- [Investeringsstrategie Noord-Hollandse Infrastructuur \(iNHi\)](#)
- [Focus Smart Mobility 2022-2025](#)
- [Actieplan geluid](#)
- [Actieagenda Actieve Mobiliteit 2022-2027](#) (voorheen Perspectief Fiets)
- [Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030](#)

Rekening Programma - Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 4	Bereikbaarheid			
	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *
Lasten	278.297	266.017	259.687	6.330
Baten	-39.533	-19.631	-19.974	342
Saldo van baten en lasten	238.764	246.386	239.713	6.673
Storting reserves	56.173	91.616	128.851	-37.235
Onttrekking reserves	-106.949	-123.845	-154.532	30.687
Resultaat	187.988	214.157	214.032	124

*een positief verschil is voordelig

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Publiek doel
4.2.1	Coöperatieve Vereniging Samenwerkingsverband DOVA U.A.	Ontwikkelen van een beter mobiliteitsbeleid van de leden en het realiseren van een doeltreffend en efficiënt openbaar vervoer voor de reiziger.
4.3.1	Beheersregeling Amstel	Het beheer van de Amstel.

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

4.1 Mobiliteitsbeleid en -strategie opstellen en uitvoeren

Toelichting

Onze rol

In het Perspectief Mobiliteit heeft de provincie al haar beleidsambities op het gebied van mobiliteit gebundeld. De provincie ontwikkelt het mobiliteitsbeleid samen met partners in onder andere de Metropoolregio Amsterdam (MRA), nationaal verband, Interprovinciaal Overleg (IPO) en samen met de regio's binnen de grenzen van de provincie. In 2022 hebben gewerkt aan de uitwerking van beleidsambities met onze partners in samenwerkingsprogramma's zoals Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBaB) en aan strategische agenda's met de regio's en de Vervoerregio (Regionale Agenda's Mobiliteit; RAM). Onze rol varieert van initiatiefnemer tot partner, afhankelijk van de opgave en ons belang.

Samenwerkingspartners

De provincie heeft in 2022 intensief samengewerkt met andere overheden aan de mobiliteitsopgaven, zoals de rijksoverheid, gemeenten, de Vervoerregio en waterschappen. Maar ook met organisaties die belangen vertegenwoordigen in de wereld van de mobiliteit (zoals ANWB en Fietsersbond). Tot slot geldt de intensieve samenwerking natuurlijk ook voor de reizigers en inwoners. Op landelijk niveau werken we met het Rijk en mede-provincies samen in het IPO, het NOVB en nationale bestuurstafels (fiets, OV en Spoor, verkeersveiligheid en mobiliteit).

Prioriteiten

In 2022 hebben wij:

- verder gewerkt aan het opstellen van een Regionale Agenda's Mobiliteit (RAM) per regio. In navolging van de regionale agenda's voor de Gooi- en Vechtstreek en Zuid-Kennemerland-IJmond is een regionale agenda opgesteld voor Amstelland-Meerlanden, bestaande uit de Bereikbaarheidsagenda Zuidlob 2040 (vastgesteld in maart 2022) en de Adaptieve Agenda Haarlemmermeer (vastgesteld in november 2022). In de regio's West-Friesland, de Kop van NH en in de regio Alkmaar is de ontwikkeling van de RAM opgestart.
- op diverse onderdelen van het programma SBaB vooruitgang geboekt, met name via afspraken in het BO MIRT (najaar 2022), waarover Provinciale Staten per brief zijn geïnformeerd.
- een rapport aan de staatssecretaris van Infrastructuur & Waterstaat aangeboden over de potentie van mobiliteitsmaatregelen voor het behalen van de klimaatdoelen. Daarnaast hebben er diverse overleggen plaatsgevonden met het Interprovinciaal overleg (IPO), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Rijk over de inzet van duurzame mobiliteit en het behalen van de klimaatdoelen. De financiële regelingen op het gebied van duurzame mobiliteit zijn inzichtelijk gemaakt, op basis waarvan Rijk, IPO en VNG nadere afspraken hebben kunnen maken over de samenwerking. Op het vlak van communicatie is de duurzame mobiliteitsgame op diverse congressen ingezet en is een eerste versie van de webpagina van het Regionaal Mobiliteitsprogramma Noord-Holland - Flevoland (RMP) gelanceerd.

- per regio Contourendocumenten vastgesteld met de prioriteiten voor de uitvoering van verkeersveiligheidsmaatregelen. Vervolgens is gestart met de concretisering hiervan naar Regionale Uitvoeringsprogramma's Verkeersveiligheid. Ondertussen is ook gewerkt aan het stimuleren en realiseren van verkeersveiligheidsmaatregelen.
- het uitvoeringsprogramma Focus Smart Mobility verder ingericht en zijn we van start gegaan met het vervolg.
- een start gemaakt met de uitvoering van de Agenda Slimme en Schone Logistiek, nadat het in april 2022 door Provinciale Staten is vastgesteld.
- de Aanpak en de Monitor van de investeringsstrategie Noord-Hollandse infrastructuur (iNHi) volledig vernieuwd. In een technisch briefing aan de commissie Mobiliteit & Bereikbaarheid is de nieuwe iNHi toegelicht.
- het Nationaal Toekomstbeeld Fiets (NTF) uitgewerkt in een [Regionaal Toekomstbeeld Fiets \(RTF\)](#). Deze is in mei door Provinciale Staten vastgesteld, samen met de [Actieagenda Actieve Mobiliteit 2022-2027](#).
- de financiële opgave om te kunnen blijven investeren in de provinciale infrastructuur uitgewerkt in scenario's en deze zijn toegelicht in een technische briefing tijdens een gezamenlijke bijeenkomst van de commissies Mobiliteit & Bereikbaarheid en Economie, Financiën & Bestuur.

Omgevingsfactoren

- Voor de realisatie van maatregelen zijn we voor een deel afhankelijk van (co)financiering door het Rijk en Europa. In het BO MIRT zijn financiële afspraken gemaakt, over de voor de woningbouwopgave benodigde Mobiliteitsmaatregelen als ook over grote schaa spronginvesteringen (Noord-Zuidlijn, Zuidasdok, Ringlijn Amsterdam).

4.1.1 Mobiliteitsbeleid en -strategie opstellen

Toelichting

In de volgende samenwerkingsverbanden hebben wij in 2022 gewerkt aan strategische agenda's en uitvoeringsprogramma's met samenhangende maatregelen en projecten:

Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBaB):

Tijdens het BO MIRT is afgesproken dat het Rijk en de regio gezamenlijk (onder andere) het doortrekken van de Noord-Zuidlijn naar Schiphol en Hoofddorp financieren. Daarbij is ook het startdocument voor de MIRT verkenning OV Verbinding Amsterdam Haarlemmermeer vastgesteld.

Het Multimodaal Toekomstbeeld (MTB) is vastgesteld in de Programmaraad van het programma SBaB, inclusief het onderzoek naar het herontwerp van de hoofdwegen rond Amsterdam. Tijdens het Bestuurlijk Overleg (BO) MIRT van november 2022 is een vernieuwde versie van het MTB vastgesteld.

Binnen het Programma SBaB is gewerkt aan een ontwikkelperspectief Amsterdam Bay Area (ABA). In het BO MIRT van november 2022 is een Toekomstvast Investeringspakket (TVIP) ABA vastgesteld.

Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP) ([Regionaal mobiliteitsprogramma Noord-Holland - Flevoland](#)):

Het jaar 2022 stond voornamelijk in het teken van het op de kaart zetten van het belang van de verduurzaming van mobiliteit voor het behalen van de klimaatdoelen. Dit is gebeurd door het aanbieden van een prognose rapport aan de staatssecretaris ([Wat kunnen rmpps bijdragen aan de nationale klimaatdoelen?](#)) diverse overleggen met het IPO, VNG en het Rijk en door het inzichtelijk maken van financiële regelingen op het gebied van duurzame mobiliteit. Op het vlak van communicatie is de duurzame mobiliteitsgame op diverse congressen ingezet en is een eerste versie van de webpagina gelanceerd. Het programma [Bereikbare Steden](#) heeft als uitgangspunt gediend bij de aanvragen voor de Versnellingsmiddelen Woningbouw die vanuit de diverse steden, zowel binnen de MRA, maar ook in Noord-Holland Noord (Alkmaar en Hoorn) zijn gedaan. Deze aanvragen zijn voor een substantieel deel gehonoreerd tijdens het BO MIRT november 2022.

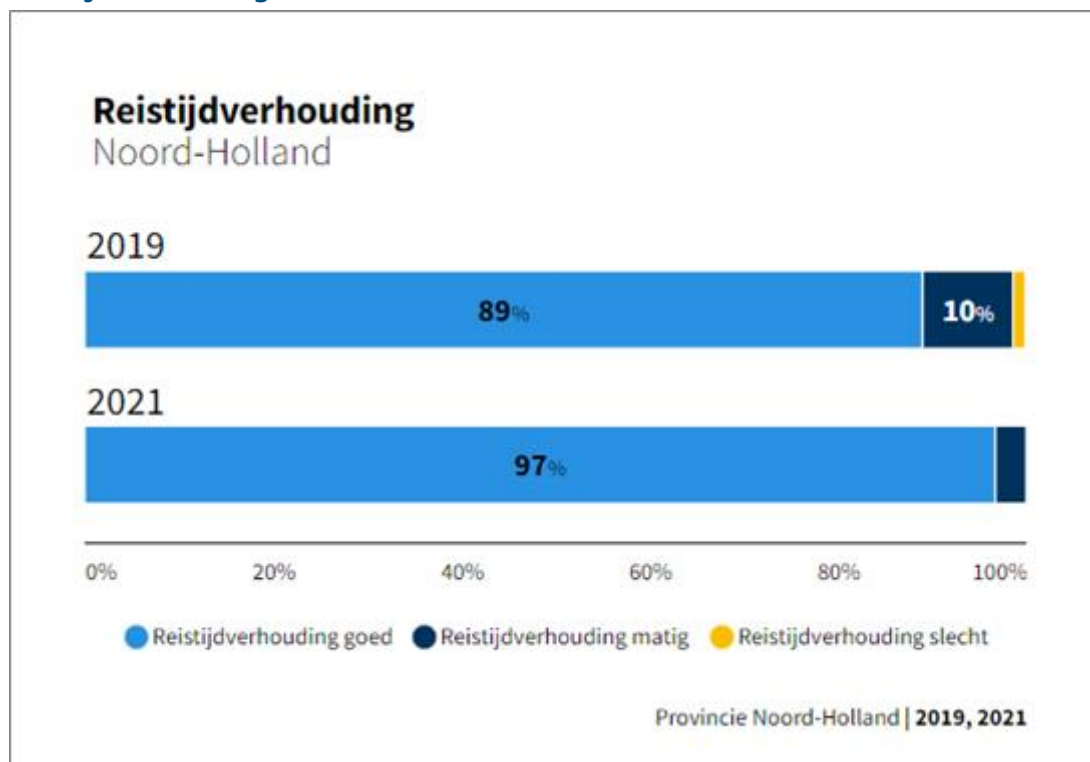
Regionaal Openbaar Vervoer Toekomstkomst (ROVT): Het ontwikkelperspectief Bus Rapid Transit is uitgewerkt voor de corridor Haarlem-Schiphol-Amsterdam. In Noord-Holland Noord wordt sinds het najaar 2022 samengewerkt met NS en Transdev aan de Ambitie Publieke Mobiliteit.

Nationaal Toekomstbeeld Fiets (NTF) en Regionaal Toekomstbeeld Fiets (RTF):

In mei 2022 hebben Provinciale Staten de regionale uitwerking van het NTF, het RTF, en de Actieagenda Actieve Mobiliteit (AAM) [2022-2027](#) vastgesteld. In het BO-MIRT van november 2022 hebben Rijk en regio afgesproken om als uitwerking van het NTF gezamenlijk een meerjarige adaptieve uitvoeringsagenda fiets op te stellen.

Koppeling met brede basismonitor

Reistijdverhouding

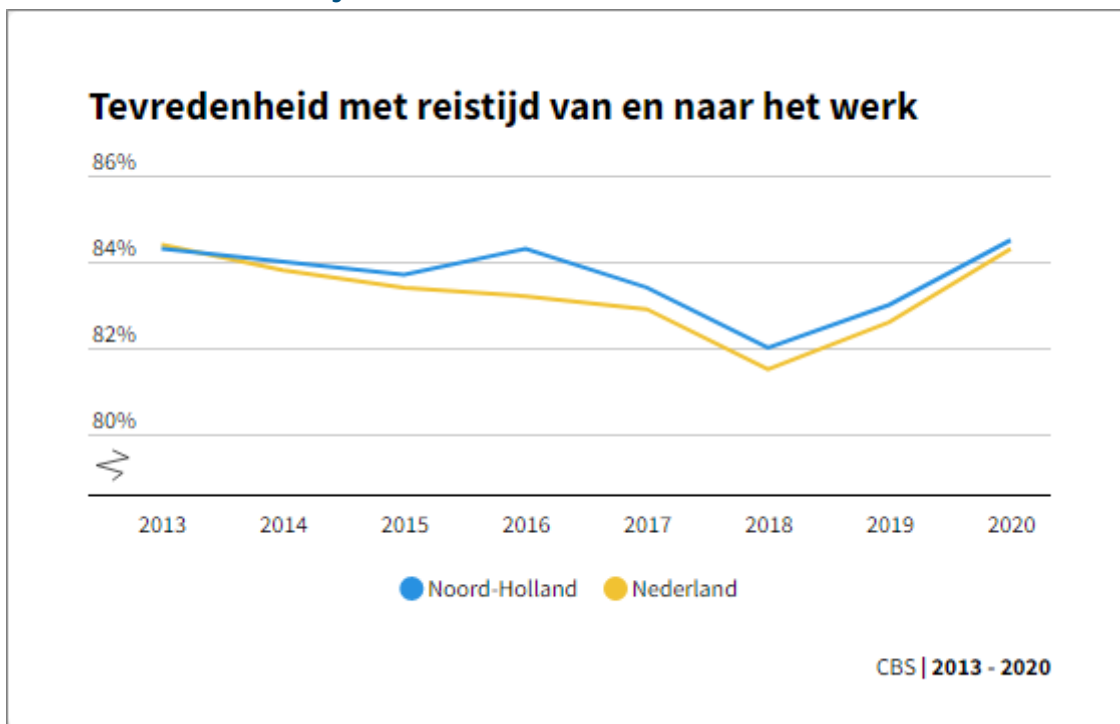

De doorstroming op provinciale wegen is een belangrijk onderdeel van het provinciaal beleid. De reistijdverhouding zegt iets over de gemiddelde vertraging in de spits op onze provinciale wegen. Hoe hoger het percentage 'goed', hoe meer trajecten in het gebied goed scoren. De doorstroming op de provinciale wegen is in 2021 verbeterd in vergelijking met 2019. Vanwege corona hebben meer mensen thuisgewerkt in 2021 en dat is de doorstroming ten goede gekomen.

Technische toelichting

De indicator geeft het percentage weer van de provinciale wegen waar de reistijdverhouding als goed/matig/slecht wordt beoordeeld. De huidige grenswaarde hiervoor is 1,50. In dat geval is de vertraging in de spits maximaal 50% van de minimale reistijd op (zeer) rustige momenten. Een traject scoort 'slecht' als de extra reistijd gemiddeld meer dan twee keer de normale/minimale reistijd is (de grenswaarde hiervoor is dus 2,00).

Tevredenheid met reistijd van en naar het werk

Het percentage inwoners van Noord-Holland dat tevreden is met de reistijd van en naar werk, ligt dicht bij het percentage voor heel Nederland (beide rond de 84%) en ontwikkelt zich hetzelfde. Sinds 2018 is een stijging te zien na een daling vanaf 2016.

Technische toelichting

Deze indicator bevat gegevens uit een steekproef van personen van 18 jaar en ouder, waarbij respondenten op een schaal van 1 tot en met 10 konden aangeven in welke mate ze tevreden zijn met de reistijd van en naar het werk. Een 1 staat daarbij voor volledig ontevreden, een 10 voor volledig tevreden. Een score van 7 tot en met 10 wordt geclassificeerd als tevreden.

4.1.2 Mobiliteitsbeleid met partners uitvoeren

Toelichting

Het jaar 2022 stond voornamelijk in het teken van de verduurzaming van mobiliteit voor het behalen van de klimaatdoelen en het op de kaart zetten van de belangen ervan. Dit heeft onder meer geresulteerd in de afspraak tussen Rijk, IPO en VNG om te kijken hoe we de samenwerking

(bestuurlijk) verder vorm kunnen geven. Hierbij is gebruikgemaakt van een menukaart waarop verschillende thema's en maatregelen gepresenteerd zijn. Daarnaast heeft duurzame mobiliteit een plaats gekregen in de Regionale Agenda's Mobiliteit (RAM's).

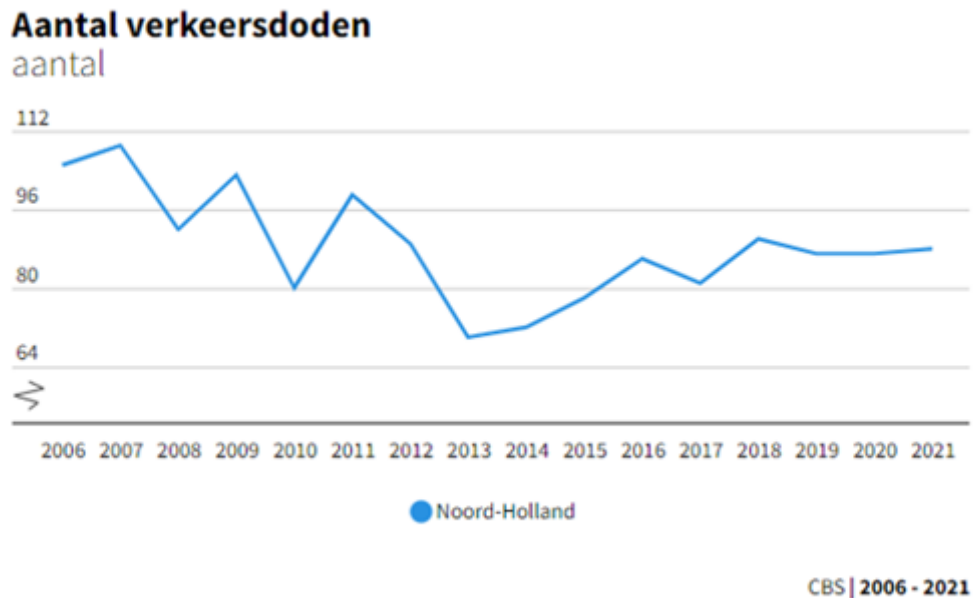
In 2022 hebben wij de volgende werkzaamheden verricht:

- Wij hebben gewerkt aan de ontwikkeling van de Regionale Uitvoeringsprogramma's Verkeersveiligheid. Begin 2022 is per regio een 'Contourendocument' met de prioriteiten voor de regio gemaakt. Vervolgens hebben we data verzameld over de risico indicatoren op wegen en fietspaden en is een interactief dashboard ontwikkeld. Op basis van de uitkomsten is in de tweede helft van 2022 gestart met het maken van concrete uitvoeringsprogramma's verkeersveiligheid.
- Met behulp van de subsidieregeling Kleine infrastructuur zijn 32 projecten van gemeenten gesubsidieerd.
- Hebben wij projecten uitgevoerd uit het programma OV-Knooppunten en Ketenaanpak, zie operationeel doel 3.2.1.
- Voor diverse OV-knooppunten zijn onderzoeken uitgevoerd ter bevordering van de regionale bereikbaarheid. Zo is bijvoorbeeld voor P+R Muiden een parkeeronderzoek en enquête uitgevoerd en voor busstation Crailo een quick scan uitgevoerd voor korte termijn maatregelen.
- We hebben gewerkt aan de uitvoering van de Actieagenda Actieve Mobiliteit (AAM) [2022-2027](#). Met de regio's zijn uitvoeringsplannen gemaakt voor de doorfietsroutes. De subsidieregeling Kleine infrastructuur is aangepast met hogere subsidiepercentages voor o.a. doorfietsroutes, met als gevolg de verlening van een recordbedrag aan subsidies.
- Wij hebben gewerkt aan plannen voor extra fietsparkeerplekken bij stations, in samenspraak met ProRail en verschillende gemeenten.
- De derde en laatste tranche is uitgekeerd van de incidentele subsidie voor de OV-Terminal van het project Zuidasdok, à € 30,2 miljoen. Uit het budget dat we namens het Rijk beheren zijn in 2022 geen subsidieaanvragen in het kader van OV SAAL (Openbaar Vervoer Schiphol Amsterdam Almere Lelystad) ingediend.
- Wij hebben uitvoering gegeven aan het plaatsen van laadinfrastructuur, via het samenwerkingsprogramma MRA-Elektrisch. In het afgelopen jaar zijn ruim 2000 nieuwe laadpunten geplaatst, waarvan circa 1500 in de provincie Noord-Holland. Dit is conform de verwachting.
- Wij hebben gewerkt aan regionale strategieën en actieprogramma's voor zes corridors in de provincie Noord-Holland. In uitvoering zijn het [Actieprogramma Gooicorridor](#), [Actieprogramma OV-knooppunten IJmond Zuid-Kennemerland](#) en het Ontwikkelbeeld Zaancorridor. Daarnaast zijn vervolgstappen gezet in de verdere uitwerking van de [Ontwikkelagenda Hoornse Lijn](#), het 10-puntenplan voor de Helderse [Lijn](#) (spoorlijn Schagen-Den-Helder plus Texel) en de ontwikkeling van een strategie voor de Westfrieze [Lijn](#) (Hoorn-Enkhuizen). De strategieën met actieprogramma's vormen samen de Regionale Ontwikkelagenda Noord-Holland.

- We hebben een voorstel opgesteld voor de ontwikkeling van een Ambitie Publieke Mobiliteit.

Koppeling met brede basismonitor

Verkeersveiligheid

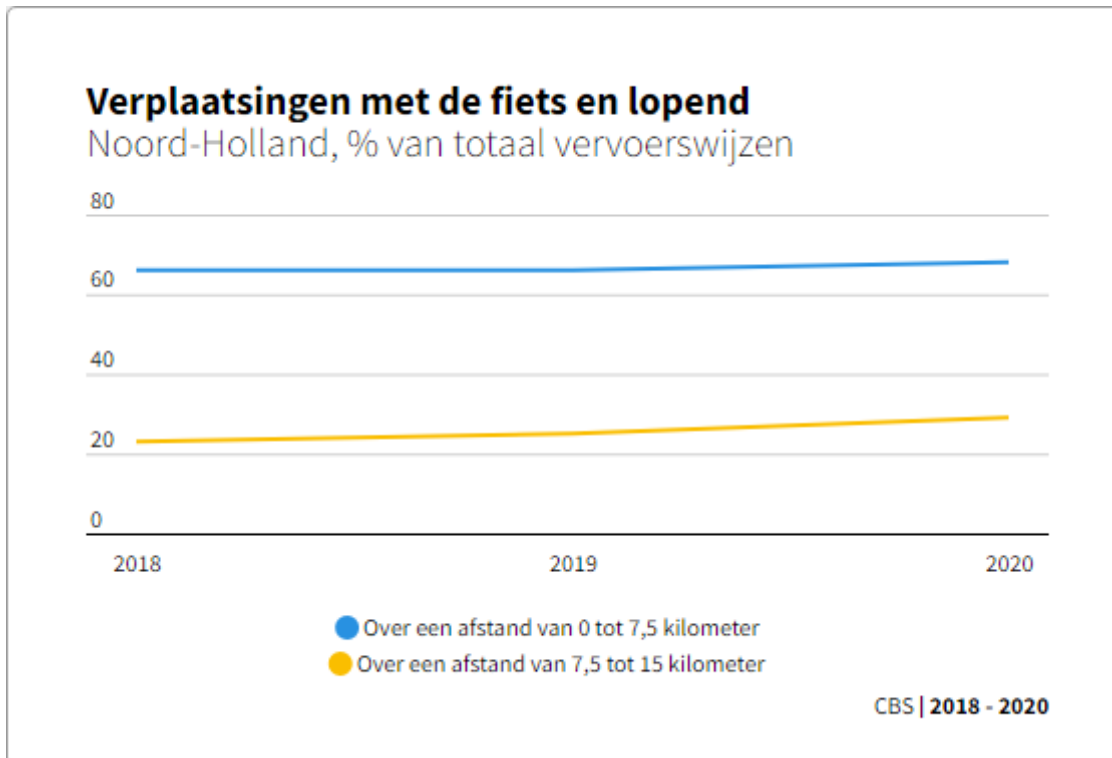

Na een decennialange daling van het aantal verkeersslachtoffers zien we helaas dat het aantal verkeersongevallen in de provincie de afgelopen jaren weer licht toeneemt. Het aantal verkeersdoden is tussen 2020 en 2021 met één toegenomen tot 88. De provincie Noord-Holland en Noord-Hollandse gemeenten werken samen aan verkeersveiligheid. De landelijke plannen hiervoor zijn vastgelegd in het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030. De gezamenlijke ambitie is nul verkeersslachtoffers in 2050.

Technische toelichting

Aantal verkeersdoden per jaar.

Actieve mobiliteit

In Noord-Holland is het percentage verplaatsingen met de fiets en lopend voor afstanden tot 7,5 kilometer 67,6% en voor de afstanden van 7,5 tot 15 kilometer 28,9%. Dit is beide hoger dan het Nederlands gemiddelde. In Utrecht ligt dit percentage het hoogst, in Limburg verreweg het laagst. In Noord-Holland zijn beide percentages met name tussen 2019 en 2020 toegenomen.

Technische toelichting

Het gemiddelde percentage verplaatsingen dat per persoon per jaar lopend of met de fiets wordt afgelegd over een afstand van 0-15 kilometer ten opzichte van de totaal vervoerswijzen (personenauto, trein, bus/tram/metro, fiets, lopen, overige vervoerswijze).

4.1.3 Investeringsstrategie en meerjarenprogramma's prov. infrastructuur opstellen

Toelichting

In 2022 is de Aanpak en de Monitor van de investeringsstrategie Noord-Hollandse infrastructuur (iNHi) in concept afgerond en toegelicht aan de Statencommissie Mobiliteit & Bereikbaarheid in een technische briefing. Hiermee komt een vernieuwd afwegingskader beschikbaar voor het doen van investeringen op provinciale infrastructuur. De iNHi is gebaseerd op het Perspectief Mobiliteit en bevat onder andere beïnvloedingsindicatoren voor verstedelijking, stikstof en klimaatadaptatie.

In het kader van de rijkssubsidie SV 2030 hebben we een subsidie aangevraagd en de beschikking ontvangen voor het verkeersveiliger maken van de provinciale weg tussen Sint Maartenszee en Grote Keeten (Noordkop).

Nieuwe studieprojecten, promoties naar de plan- en realisatiefase en de financiële stand van zaken zijn in november 2022 vastgesteld met het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2023-2030. Daarbij is bestuurlijk toegelicht dat uit de doorrekening van het iMPI blijkt dat

de stelpost Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen onvoldoende ruimte heeft om alle geprogrammeerde projecten in de studiefase te kunnen realiseren.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 4.1		Mobiliteitsbeleid en -strategie opstellen en uitvoeren			
Laasten		Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *
4.1.1	Mobiliteitsbeleid en -strategie opstellen	2.792	9.413	8.120	1.293
4.1.2	Mobiliteitsbeleid met partners uitvoeren	58.107	57.880	59.270	-1.390
4.1.3	Investeringsstrategie en meerjarenprogramma's prov. infrastructuur opstellen	600	600	0	600
Totaal lasten		61.499	67.893	67.389	503
Totaal baten		-2.992	-7.707	-6.541	-1.167
Totaal saldo		58.507	60.185	60.848	-663
Storting					
4.1.1	Resv. Mobiliteitsbeleid	205	405	405	0
4.1.2	Resv. Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid door Derden	11.233	24.761	24.761	0
4.1.2	Resv. verleende subsidies OD 4.1.2	0	6.490	6.490	0
Onttrekking					
4.1.1	Resv. Mobiliteitsbeleid	-1.485	-1.037	-728	-308
4.1.2	Resv. Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid door Derden	-55.006	-55.465	-58.247	2.782
4.1.2	Resv. verleende subsidies OD 4.1.2	0	-5.560	-5.560	0
Resultaat		13.455	29.779	27.968	1.811

*een positief verschil is voordelig

4.2 Openbaar vervoer waarborgen

Toelichting

Goed openbaar vervoer houdt regio's aantrekkelijk om te wonen, te werken, te leren, te ondernemen en te bezoeken. Om goed openbaar vervoer te waarborgen hebben wij in 2022 gewerkt aan de volgende prioriteiten:

- We hebben een Transitieplan opgesteld om de financiële gaten, die zijn ontstaan als gevolg van de coronacrisis, (deels) te dichten. Tevens is gestart met de uitvoering van het plan. Onderdeel van het plan is een overnameregeling van de Zero Emissie (ZE) voertuigen en laadinfrastructuur. Daarnaast is hiervoor een herfinancieringsregeling afgesproken. Ten slotte zijn aanpassingen doorgevoerd om de concessies flexibeler te maken om ze beter aan te laten sluiten bij de gewijzigde vervoervraag.
- In de concessies zijn nieuwe dienstregelingen ingegaan:
  - Concessie Gooi- en Vechtstreek (2021-2030)
  - In december 2022 is in de Gooi en Vechtstreek HOV in 't Gooi geopend en daarbij het lijnennet aangepast (conform de bieding van Transdev).

- Concessie Haarlem-IJmond (2017-2027)
In Haarlem-IJmond is begin 2022 het lijnnet aangepast in de IJmond, passend bij de gewijzigde vervoersvraag in deze regio. In de rest van de concessie Haarlem-IJmond zijn slechts beperkte wijzigingen doorgevoerd (bijv. aangepaste dienstregelingstijden i.v.m. aanpassing dienstregeling NS).
- Concessie Noord-Holland Noord (2018-2028)
- Voor Noord-Holland Noord geldt dat beperkte wijzigingen in het lijnnet zijn doorgevoerd. Sinds het najaar 2022 wordt samen met Transdev en NS gewerkt aan een gezamenlijke analyse van het OV-systeem in Noord-Holland Noord. Gekeken wordt hoe het OV kan worden behouden, dan wel worden versterkt waarbij ook gekeken wordt naar vraag gestuurd OV en deelsystemen.
- Op het gebied van verduurzamen zijn we gestart met het zekerstellen van laadinfra (aansluitingen elektriciteit) en stallingen zodat verdere verduurzaming de komende jaren mogelijk is. Afspraken worden gemaakt passend bij het Bestuursakkoord ZE Regionaal OV per bus. Ook de overname- en herfinancieringsregeling uit het Transitieplan maken onderdeel van het verduurzamen uit.
- Het Bestuursakkoord Toegankelijkheid Openbaar Vervoer is getekend.

Tot slot heeft de instroom van ZE-bussen in de Gooi en Vechtstreek vertraging opgelopen. Dit komt doordat onderdelen niet geleverd konden worden als gevolg van de oorlog in Oekraïne. Daardoor wordt de doelstelling (100% ZE in 2022) pas medio 2023 gerealiseerd.

Omgevingsfactoren

- Sinds de uitbraak van het Coronavirus is het aantal reizigers dat gebruik maakt van het OV fors gedaald en daarmee ook de reizigersopbrengsten. De coronamaatregelen in het OV zijn eind maart 2022 gestopt waarna reizigers weer langzaam terug zijn gekomen in het OV (instappers naar 80%). De groei lijkt inmiddels echter te stagneren (bijv. door thuiswerken, groei elektrische fiets en tweede autogebruik).
- Het Rijk heeft tijdens de hele coronaperiode een beschikbaarheidsvergoeding (BVOV) gegeven om het OV-systeem te laten doorrijden. Hierdoor zijn wij in 2022 in staat geweest om het voorzieningenniveau op 90 tot 95% t.o.v. 2019 te houden. De OV-sector heeft in 2022 gezamenlijk gestreden voor een voortzetting van de BVOV. Dit heeft geresulteerd in een TVOV (Transitie Vangnet Openbaar Vervoer). De meerwaarde van de TVOV voor onze concessies wordt nog nader beschouwd.
- In 2022 heeft de provincie te maken gehad met forse prijsstijgingen (inclusief inflatie) en kostenontwikkelingen. Dit heeft druk gelegd op het OV-budget. Daarnaast heeft dit geresulteerd in een tariefsverhoging voor de reizigers. We zien dat door deze ontwikkelingen de OV-markt verstoord is.
- Over de ontwikkeling van de dienstregeling van NS hebben wij onze zorg uitgesproken. Dit gezien de afschaling die daar heeft plaatsgevonden en de doorwerking hiervan op het Noord-Hollandse mobiliteitssysteem. Een verslechtering van de NS-dienstregeling resulteert in een groei van de automobiliteit. Daarnaast heeft dit ook invloed op de reizigersontwikkeling van onze buslijnen.

- Ten slotte zagen we in 2022 dat een krapte op de arbeidsmarkt de beschikbaarheid van chauffeurs onder druk heeft gezet. Dit heeft geresulteerd in rituitval in 2022 en maakt ook dat verdere groei/herstel van een dienstregeling in 2023 lastig is.

4.2.1 OV-concessies beheren en verlenen

Toelichting

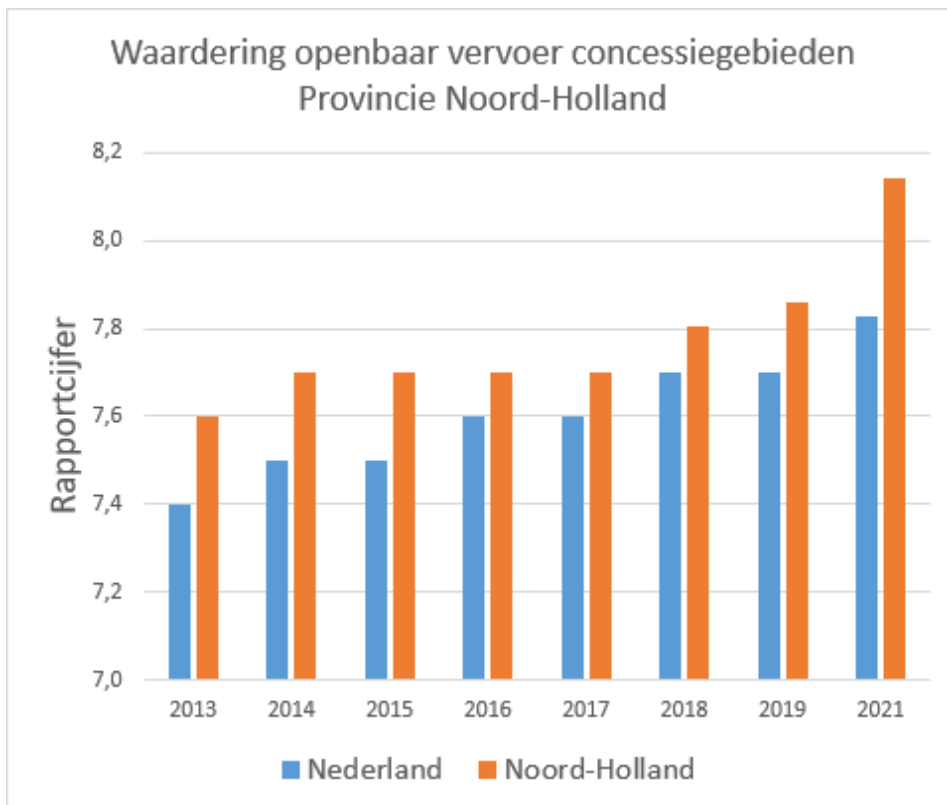
In de concessie Gooi- en Vechtstreek (GV) (2021-2030) is eind 2022 HOV in 't Gooi opgeleverd. Daarnaast is het lijnennet per december 2022 aangepast aan de nieuw aangelegde vrij liggende businfrastructuur. Hiermee is er sprake van een enorme kwaliteitsimpuls van het OV in GV. Door de oorlog in Oekraïne is er vertraging in de oplevering van een aantal ZE bussen in GV. De planning is nu dat medio 2023 deze concessie 100% Zero Emissie (ZE) uitgevoerd wordt.

De concessies Haarlem-IJmond (2017-2027) en Noord-Holland Noord (2018-2028) zijn inmiddels enkele jaren geleden gegund en in beheer. Op dit moment is het aandeel ZE in de concessie Haarlem-IJmond 70%. In Noord-Holland Noord is dit 50%. Het beleid van de provincie is om dit aandeel de komende jaren te laten toenemen. In Noord-Holland Noord hebben buurtbussen een belangrijke taak in het bereikbaar houden van de regio. Omdat er op dit moment nog geen elektrische buurtbussen zijn zullen dit de schoonste dieselbussen worden. Daarbij is een terugkoopregeling afgesproken zodra ZE buurtbussen op de markt komen.

De provincie wil met een aanbesteding van OV-concessies inzetten op meer reizigers (gemeten in reizigerskilometers) en meer tevreden reizigers in het openbaar vervoer (gemeten in klanttevredenheid). Het doel is om de klanttevredenheid jaarlijks 0,1% hoger uit te laten komen dan het landelijk gemiddelde en een reizigersgroei van ten minste 1% per jaar te bereiken. Deze indicatoren konden in 2020, 2021 en 2022 slechts beperkt gebruikt worden als gevolg van de coronacrisis. Over het kalenderjaar 2022 zal wel een nieuwe klanttevredenheidsmeting beschikbaar komen.

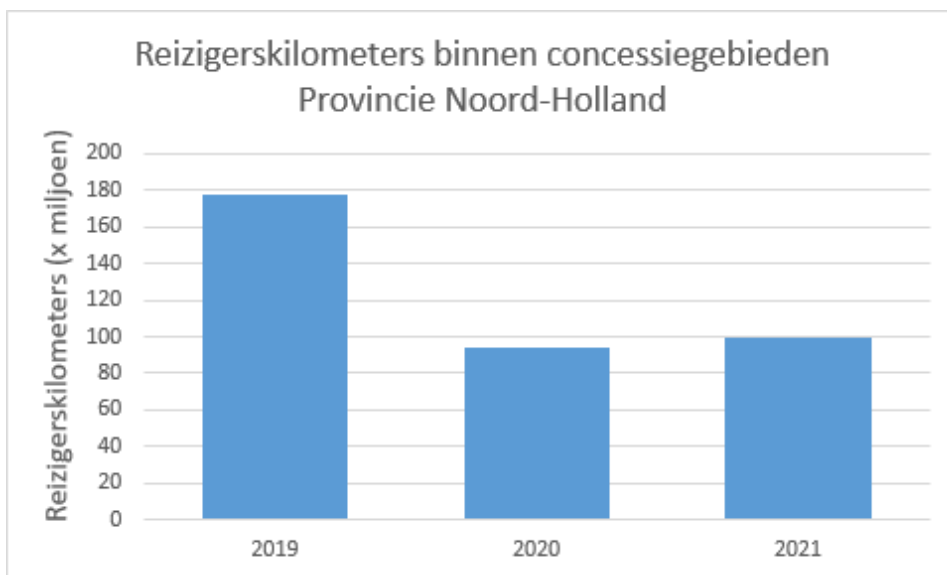
Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Klantenwaardering voor het openbaar vervoer waarvoor concessieverlening plaatsvindt door de provincie (BBV indicator)	Cijfer 1-10	> NL gem. 8.1		Betreft: Algemeen oordeel per ov- autoriteit, al het openbaar vervoer. (Bron: ov- klantenbarometer 2022)

Toelichting:

Klantwaardering laat nog steeds de 0,1 punt groei zien die we gedefinieerd hebben

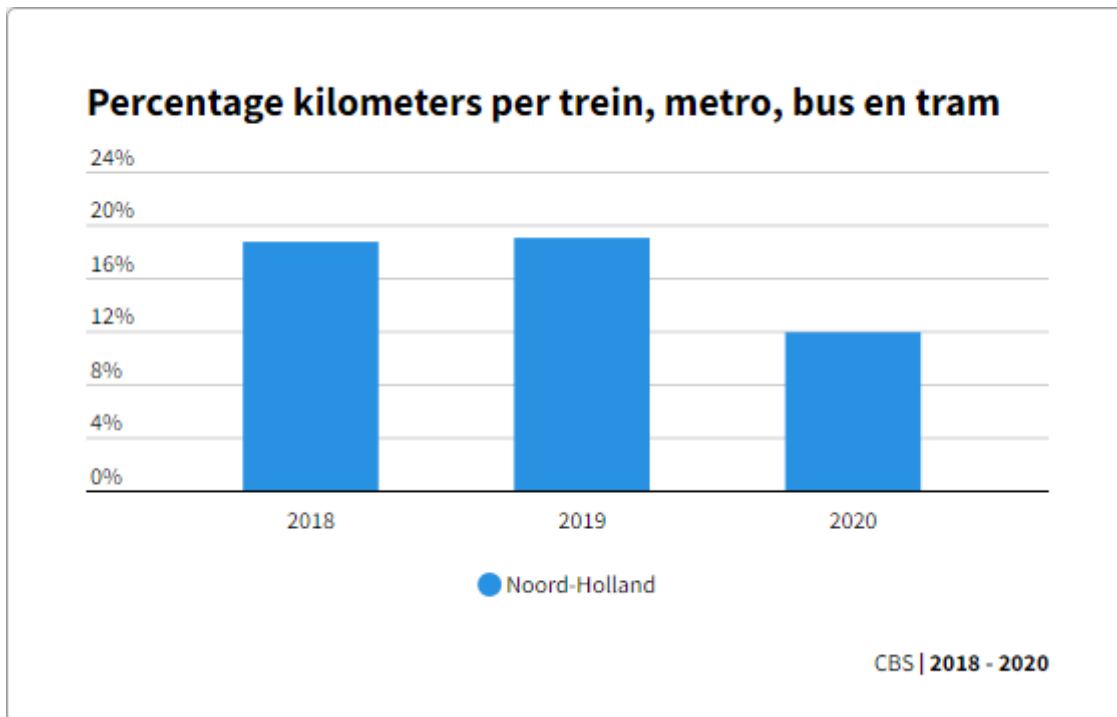

Toelichting:

Reizigerskm zijn t.o.v. 2020 met meer dan 1% gestegen maar de cijfers zijn door de invloeden van de coronapandemie niet representatief.

Koppeling met brede basismonitor

Gebruik OV

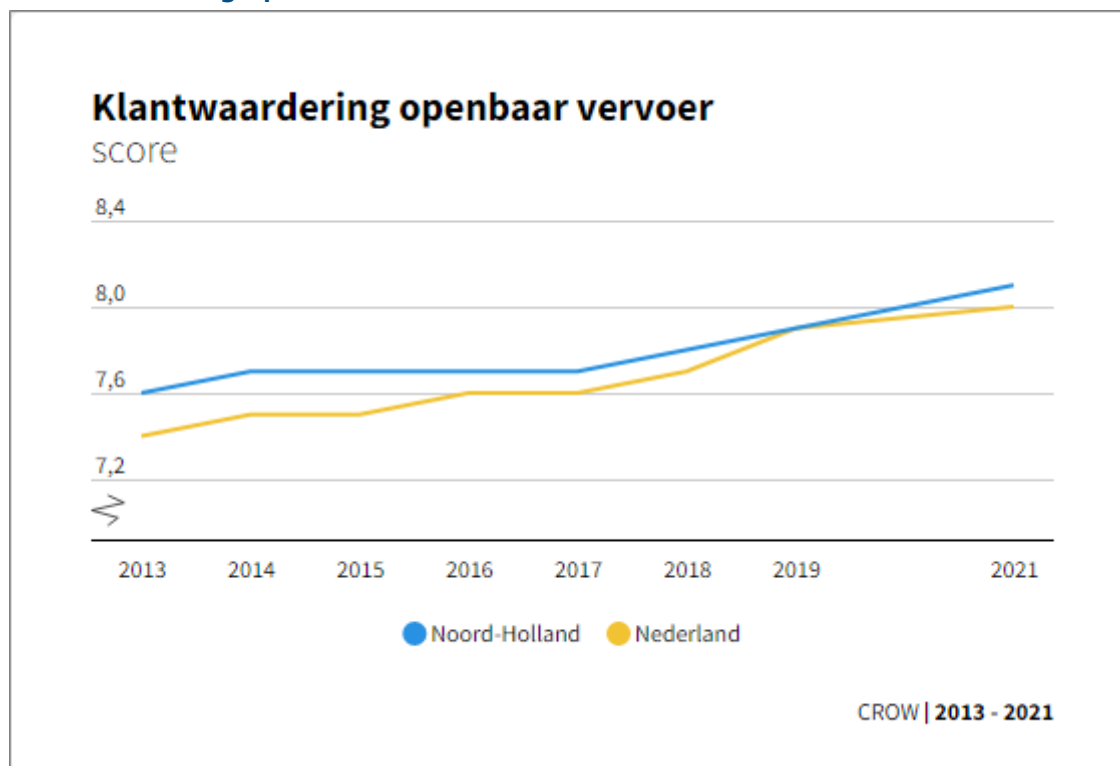

Het percentage kilometers dat afgelegd wordt per trein, metro, bus of tram ten opzichte van het totaal afgelegde kilometers (modal split) is in Noord-Holland het hoogste in vergelijking met de andere provincies. Dit percentage ligt in Noord-Holland consequent hoger in vergelijking met het Nederlands gemiddelde. In 2020 is het percentage kilometers per trein, metro, bus of tram flink afgenomen ten opzichte van 2019 in zowel de provincie als in Nederland. In 2020 daalde het aantal reizigers met het openbaar vervoer fors door de coronacrisis.

Technische toelichting

Percentage kilometers per trein, metro, bus en tram t.o.v. het totaal aantal reizigerskilometers in de populatie 6 jaar en ouder.

Klantwaardering openbaar vervoer

De algemene klantwaardering voor het openbaar vervoer is tussen 2013 en 2021 in Noord-Holland met 0,5 punten gestegen. De waardering in heel Nederland is gestegen met 0,6 punten. Noord-Holland scoorde in 2021 gemiddeld 0,1 punten hoger dan Nederland. In 2020 is er geen OV-klantenbarometer uitgevoerd. De cijfers van 2021 geven een beeld van de tevredenheid met het openbaar vervoer in coronatijd. Reizigers moesten verplicht een mondkapje dragen en de samenstelling van reizigers was anders in vergelijking met voorgaande jaren. Er waren bijvoorbeeld minder forenzen door meer thuiswerken en minder studenten door meer onlineonderwijs.

Technische toelichting

Algemeen oordeel over het openbaar vervoer op een schaal van 1 tot 10.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 4.2		Openbaar vervoer waarborgen			
Lasten	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *	
4.2.1 OV-concessies beheren en verlenen	59.700	60.257	61.948	-1.691	
Totaal lasten	59.700	60.257	61.948	-1.691	
Totaal baten			-4.315	4.315	
Totaal saldo	59.700	60.257	57.633	2.624	
Storting					
4.2.1 Resv. Openbaar Vervoer Projecten	67	67	67	0	

Onttrekking					
4.2.1	Resv. Openbaar Vervoer Projecten	-7.567	-2.972	-230	-2.742
Resultaat		52.200	57.352	57.470	-118

*een positief verschil is voordelig

4.3 Gebruik infrastructurele netwerken optimaliseren

Toelichting

Prioriteiten

In de Begroting 2022 zijn binnen dit beleidsdoel geen prioriteiten benoemd.

4.3.1 Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer uitvoeren

Toelichting

Verkeersmanagement op de vaarweg

Met de bediening van bruggen en sluisen vanuit één centraal punt stimuleert de provincie het vervoer over water én verbetert de doorstroming op de wegen. De provincie wil in 2026 vanuit brugbedieningscentrale minimaal 40 bruggen en sluisen bedienen. Er zijn al 13 bruggen aangesloten op de bedieningscentrale. 7 bruggen en sluisen worden aangesloten tijdens geplande werkzaamheden/renovatie. Voor de aansluiting van de overige bruggen en sluisen heeft de provincie in 2022 een raamovereenkomst gesloten.

Verkeersmanagement op de weg

In 2022 is een start gemaakt met het uitfasen van de verkeersmanagement centrale in Hoofddorp. PNH neemt verkeersmanagement als dienst af waarbij de regie bij de provincie blijft.

Afstemmen van werkzaamheden en evenementen

In 2022 is de provincie ook weer betrokken bij de afstemming rondom de verkeersstromen van en naar de Formule 1 in Zandvoort. Minder dan 5% van de 300.000 bezoekers kwam met de auto naar het evenement. Door optimale samenwerking was de F1 in Zandvoort wederom een groot succes.

Incidentmanagement

De gemiddelde aanrijtijden van de weginspecteurs over het jaar 2022

- 80% van de aanrijtijden van de weginspecteurs naar de incidenten ligt binnen de gestelde tijd van 30 minuten. Het betroffen 1968 incidenten (pech/ongevallen).
- 20% van de aanrijtijden lag tussen de 30 en 90 minuten. Het betrof 611 incidenten. Ook deze aanrijtijden vallen binnen de gestelde 45 minuten, daar deze buiten de reguliere werktijden plaats vonden

Gladheidsbestrijding

Het project Grass2grit (het sap uit bermgras gebruiken als dooimiddel) is medio 2022 afgerond. Alhoewel we veel hebben geleerd uit dit project, is helaas ook gebleken dat deze toepassing niet levensvatbaar is vanwege beperkte houdbaarheid van het grassap.

In 2022 heeft Provincie Noord Holland 25 nieuwe zoutstrooiers aangeschaft. We kunnen hiermee zo'n 20% zout besparen. Deze strooiers zijn dit gladheidseizoen (de winter van '22/'23) in gebruik genomen.

In 2022 zijn 13 preventieve strooibeurten uitgevoerd, waarbij het jaargemiddelde tussen de 30 en 35 strooibeurten ligt.

4.3.2 Centrales beheren en in stand houden

Toelichting

In 2022 is een start gemaakt met het uit faseren van de provinciale verkeersmanagement centrale. Dit heeft geen consequenties voor de bediencentrale van de tunnels en/of de bediencentrale van de beweegbare bruggen.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 4.3		Gebruik infrastructurele netwerken optimaliseren			
Laasten		Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *
4.3.1	Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer uitvoeren	31.170	34.907	33.498	1.409
4.3.2	Centrales beheren en in stand houden	8	0	0	0
Totaal lasten		31.178	34.907	33.498	1.409
Totaal baten		-1.763	-1.763	-1.556	-207
Totaal saldo		29.415	33.144	31.942	1.202
Storting		0	0	0	0
Onttrekking		0	0	0	0
Resultaat		29.415	33.144	31.942	1.202

*een positief verschil is voordelig

4.4 Provinciale infrastructuur in stand houden en ontwikkelen

Toelichting

In 2022 hebben wij onze infrastructuur in stand gehouden met behulp van onze gebiedsaannemers. De vervangingsprojecten zijn geprogrammeerd in het [integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur \(iMPI\) 2023-2030](#). Nieuwe studieprojecten, promoties naar de plan- en realisatiefase en de financiële stand van zaken van de onderhoudsbudgetten zijn in november 2022 vastgesteld met het iMPI. Daarbij is bestuurlijk toegelicht dat uit de doorrekening van het iMPI blijkt dat de stelpost Vervangingsinvesteringen onvoldoende ruimte heeft om alle geprogrammeerde vervangingen in de studiefase te kunnen realiseren.

In 2022 is de volgende inzet geweest op de prioriteiten:

- Verduurzaming infrastructuur;
- Uitvoeren programma Machinerichtlijn;
- Aanpak chroom-6 bruggen;
- Verbetering biodiversiteit.

Ten aanzien van de in de begroting 2022 vastgestelde prioriteiten is de voortgang hiervan als volgt.

Prioriteiten

- Verduurzaming infrastructuur: De verduurzaming van infrastructuur is meegenomen bij zowel de gebiedscontracten als in een aantal projecten waartoe door uw Staten is besloten.
- Verbetering biodiversiteit: De werkzaamheden ten behoeve van verbetering biodiversiteit zijn grotendeels ondergebracht bij de gebiedsaannemer. De laatste maatregelen worden in 2023 geïmplementeerd. In 2022 is ook gestart met het meetnet biodiversiteit om de biodiversiteit bevorderende effecten van het aangepaste maaibeheer te kunnen monitoren.

4.4.1 Beheerstrategie en meerjarenprogramma's opstellen

Toelichting

De provincie heeft de wettelijke zorgplicht voor de kapitaalgoederen. Dit staat beschreven in de [Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen 2020-2023 \(NIKG\)](#). Zo staat erin beschreven wat de opbouw van onze kapitaalgoederen is, hoe deze worden onderhouden en wat de kosten hiervan zijn. De NIKG stelt ook beleidskaders en financiële kaders vast voor het beheer en onderhoud. Zo wordt de lange termijn ontwikkeling van de financiën van deze kapitaalgoederen van de provincie inzichtelijk gemaakt.

Verder wordt op basis van de gestelde beleidskaders en kwaliteitseisen uit de NIKG het onderhouds- en vervangingsprogramma opgesteld. Dit is onderdeel van het [integraal Meerjaren Programma Infrastructuur \(iMPI\)](#).

Naast het reguliere beheer en onderhoud worden nieuwe ontwikkelingen ingebed in de beheerstrategie en het vervangingsprogramma, waaronder bijvoorbeeld verduurzaming en het verbeteren van de biodiversiteit. Vanzelfsprekend voldoen we aan wet- en regelgeving. Actueel zijn hierin bijvoorbeeld aanpak van Chroom-6 en de implementatie van de Machinerichtlijn (MRL).

Zie het [iMPI](#) voor een nadere toelichting.

Verduurzaming infrastructuur:

De provincie wil qua verduurzaming bijdragen aan de nationale en internationale klimaat- en CO2-doelstellingen en wil hier een voorloper in zijn. Om de ambities te verwezenlijken is volop ingezet op duurzaamheid binnen de projecten, zoals toepassen van duurzaam asfalt, elektrisch materieel, ledverlichting en circulair bouwen. Om de duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren is innovatie onontbeerlijk. Hier is dan ook in 2022 op ingezet, zie 4.4.2. Daarnaast is samenwerken essentieel voor de verduurzamingsopgave. Zo is in 2022 de ambitiebepaling

Provinciale Klimaat en circulaire Infrastructuur (PKCI) ondertekend. Met de Ambitiebepaling PKCI scharen de provincies zich gezamenlijk (in IPO verband) achter de doelstelling om in 2030 zoveel mogelijk klimaatneutraal en circulair te werken. Met de gezamenlijke doelstelling worden de individuele doelstellingen van de provincies ondersteund en waar mogelijk versneld.

Naar aanleiding van de groeiende vraag naar duurzaamheid-georiënteerde werknemers op de arbeidsmarkt, is het zij-instroomprogramma Duurzaamheid opgesteld. Dit programma is opgesteld ten behoeve van zij-instroom voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar nieuwe beroepen in verschillende sectoren met betrekking tot duurzaamheid en de bijbehorende complexe maatschappelijk opgaven. Het programma is inhoudelijk uitgewerkt door 17 MRA trainees in het najaar van 2022. Daarna heeft het programmateam van de Provincie Noord-Holland het van hen overgenomen. Medio 2023 zal voor de zij-instromers het opleidingstraject afgerond zijn.

Uitvoeren programma Machinerichtlijn:

In het programma Machinerichtlijn wordt een beoordeling gedaan van veiligheid van bruggen en sluizen en de noodzakelijke verbetermaatregelen uitgevoerd. Daarnaast wordt er ook gekeken naar verkeersveiligheid en Arboveiligheid, zodat alle bruggen en sluizen voldoen aan de gestelde veiligheidseisen. Het programma Machinerichtlijn wordt gecombineerd uitgevoerd met het programma 24u Centrale Bediening.

Aanpak chroom-6 bruggen

Sinds 2018 wordt bij geplande werkzaamheden aan (verflagen van) provinciale bruggen eerst preventief onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van Chroom-6. Indien een te hoge concentratie Chroom-6 wordt vastgesteld, wordt in overleg met de desbetreffende onderhoudsaannemer specifieke beheersmaatregelen bepaald volgens de door de RIVM voorgeschreven veiligheidsprocedures.

Verbetering biodiversiteit:

Zowel landschappelijk als vanuit het oogpunt van biodiversiteit zijn er verbeteringen aangebracht bij het onderhouden van onze bermen, een belangrijk leefgebied voor bijen en andere insecten. In 2022 is gestart met het meetnet biodiversiteit om de biodiversiteit bevorderende effecten van het aangepaste maaibeheer te kunnen monitoren. Deze laatste maatregelen worden in 2023 geïmplementeerd.

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd				
		2022	2022	2023	2024	2025
Percentage wegen (incl. kunstwerken) dat voldoet aan beeld kwaliteitseisen	Percentage	96%	95%	95%	95%	95%
Wegbelevings onderzoek (% (zeer) tevreden weggebruikers)	Percentage	83 % (2021)	80%	80%	80%	80%
Elektriciteitsverbruik voor exploitatie van infrastructuur (kWh)	Percentage t.o.v. 2019	74 %	70%*			

*Toelichting: de uitrol van Led-verlichting fase 2 is wat vertraagd en zal in 2023 worden afgerond.

4.4.2 Studiefase verbeter- en uitbreidingsprojecten uitvoeren

Toelichting

Een totaaloverzicht van de stand van zaken van de lopende studieprojecten is te vinden in het [iMPI](#). In 2022 hebben we gewerkt aan de studiefase van circa 50 verbeter- en uitbreidingsprojecten. Daarvan zijn inmiddels vijf projecten gepromoveerd naar de planfase/realisatiefase en drie studieprojecten beëindigd.

4.4.3 Studiefase vervangingsprojecten uitvoeren

Toelichting

De provincie beschrijft in het iMPI welke vervangingsinvesteringen geprogrammeerd staan. Een overzicht van alle projecten en projectfasen (studie-, plan- en realisatiefase) is terug te vinden in de digitale versie van het [iMPI2023-2030](#).

4.4.4 Plan- en realisatiefase infrastructuurprojecten uitvoeren

Toelichting

Een totaaloverzicht van alle projecten in de plan- en realisatiefase is te vinden in het [iMPI2023-2030](#).

In 2022 hebben factoren van buitenaf impact gehad op de projecten in de plan- en realisatiefase. De stijging van grondstofprijzen en oplopende levertijden van materialen is daarvan de belangrijkste. Dit heeft effect op diverse projecten. Eerst moest aanvullend krediet worden aangevraagd omdat de inschrijfsom vanwege prijsstijgingen hoger was dan het beschikbaar krediet. Daarnaast vormen de voortdurende wijzigingen in de uitvoering van de stikstofwetgeving een belangrijk risico voor projecten die in aanbesteding en uitvoering gaan doordat berekeningen opnieuw moesten worden uitgevoerd.

De inzet op duurzaamheidsmaatregelen in de projecten leidt tot een verkleining van het risico op vertraging door wijzigende stikstofkaders omdat in die projecten vaak minder stikstofuitstoot plaatsvindt.

In 2022 zijn ook mooie resultaten geboekt zoals de ingebruikname van de Alexiatunnel en HOV 't Gooi; de uitvoering van de N241 AC de Graafweg en de Zaanbrug; de aanschaf van tweedehands damwanden voor oeververvangingen en de openstelling van de 1e brug bij Ouderkerk.

De provincie voert noodzakelijke oeververvangingsprojecten uit op basis van inspectieonderzoeken en waarnemingen door (vaar)weginspecteurs. In 2022 is 4,04 km aan oeververvangingen gerealiseerd.

De provincie pakt de oeververvangingsprojecten voor de komende jaren op met één marktpartij. In deze samenwerking is duurzaamheid de belangrijkste ambitie. Denk daarbij aan het structureel verminderen met 80% van de milieukosten (door CO2-reductie, minder materiaal- en energiegebruik en toepassing van zoveel mogelijk herbruikbare materialen). Tot slot is het met

de huidige krapte op de arbeidsmarkt een uitdaging om de projectteams goed bemenst te houden. Dit zorgt voor meer verloop in de projectteams en vraagt soms om prioritering ten aanzien van inzet.

Prestatie indicator 4.4.4

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Realisatie (natuurvriendelijke) oevers (in km)	Aantal	13,4km	4,04km	

4.4.5 Infrastructuur beheren en in stand houden

Toelichting

Het onderhouden van het provinciaal areaal wordt uitgevoerd door aannemerscombinaties aan de hand van de gebiedscontracten. De aannemerscombinaties zijn verantwoordelijk voor het vast en variabel onderhoud, de programmering en planning hiervan, bouwcommunicatie en de klachtenafhandeling. Op basis van het beheerplan Biodiversiteit heeft de gebiedsaannemer voorstellen gedaan. 80% van de verbetervoorstellen is in 2022 uitgevoerd of doorgevoerd. De invulling van verhoging van biodiversiteit behelst ook de aanleg van houtrillen, broedhopen voor ringslangen, graven van paddenpoelen en transitie van beplanting.

4.4.6 Vaarwegen beheren en in stand houden

Toelichting

Het dagelijks beheer aan de vaarwegen wordt doorlopend binnen de verschillende gebiedscontracten uitgevoerd. Dit geldt ook voor de behandeling van schades. De samenwerking en overleg structuur met de waterschappen is het afgelopen jaar intensief opgepakt en zorgt voor betere afstemming met elkaar in het beheer.

4.4.7 Innovatieprojecten infrastructuur uitvoeren

Toelichting

De provincie zet in op innovaties die impact hebben op grondstoffen- en CO2-reductie. Samen met onze partners zijn we bezig om de inkoopleidraden te uniformeren om circulair en energieneutraal te bouwen. Zo is in de gebiedscontracten gebruik gemaakt van duurzaam Bio boundbeton en duurzaam asfalt. Er is gebruik gemaakt van groen gas asfaltcentrales, elektrisch materieel en transport. Samen met de TU Delft ontwikkelt de provincie levensduurverlengende innovaties zoals bijvoorbeeld epoxy-asfalt dat een vier tot vijf keer langere levensduur heeft. Daarnaast zijn wij als provincie gestart in 2022 met de aanleg van een pilotlocatie van een biodynamische oever waarbij natuurlijke, levende gewassen worden gebruikt in plaats van harde (dode) materialen. De provincie zet haar infrastructuur in voor innovaties ten behoeve van duurzame energieopwekking, zoals een fietspad uitgerust met een zonnepaneel. In 2022 is tevens het zonnefietspad op de N232 aanbesteed.

In 2022 heeft de provincie IFD (Industrieel, flexibel en demontabel) voor beweegbare en vaste bruggen als standaard verklaard. Industrieel Flexibel en Demontabel bouwen (IFD) is als eis opgenomen bij het project vervanging Stolpenbasculebrug. De beweegbare Cruquisbrug is energieneutraal ontworpen. Hiermee maken wij circulair bouwen mogelijk. Tevens draagt de provincie bij aan het initiëren van uitwisseling van/handel in grote gebruikte bouwonderdelen. In 2022 is gestart met het onderzoek naar de mogelijkheid voor hergebruik van brugliggers afkomstig van de A9 bij de bouw van de vaste brug in de N201.

Na de afronding van het uitvoeringsprogramma Smart Mobility is een start gemaakt met de Focus Smart Mobility. Dit heeft al concrete resultaten opgeleverd. Een kort overzicht van de behaalde resultaten in 2022:

- De Smart Mobility handelsmissie naar de Westkust van de VS (Californië) ten behoeve van de mobiliteitsuitdagingen voor de nabije toekomst.
- Op 12 intelligente verkeersregelininstallaties (iVRI's) worden gebruikerstoepassingen uitgebreid getest. Voorbeelden van toepassingen zijn geconditioneerde prioriteit voor vrachtverkeer en hulpdiensten. Dit grootschalig testen gebeurt ook bij andere wegbeheerders.
- Vanuit de Focus Smart Mobility 2022-2025 zijn o.a. de volgende projecten in 2022 opgestart, waarvan er een inmiddels een aantal zijn afgerond:
  - o Auto van de Straat (afgerond)
  - o Duurzaam Slim Verkeersmanagement (loopt door in 2023)
  - o Hubstrategie (afgerond)
  - o Connected Transport Corridors (loopt door in 2023)
  - o Road Monitoring (loopt door in 2023)
  - o Inrichten regionale Werkplaats Deelmobiliteit (afgerond)
  - o Hub Alkmaar & Haarlem Nieuw Zuid (langjarig traject)
  - o Verkenning MaaS (afgerond)

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 4.4		Provinciale infrastructuur in stand houden en ontwikkelen			
Lasten	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *	
4.4.2	Studiefase verbeter- en uitbreidingsprojecten uitvoeren	5.666	4.951	4.366	585
4.4.3	Studiefase vervangingsprojecten uitvoeren	1.011	4.263	4.072	191
4.4.4	Plan- en realisatiefase infrastructuurprojecten uitvoeren	13.367	10.925	12.063	-1.138
4.4.5	Infrastructuur beheren en in stand houden	77.093	65.316	62.319	2.996
4.4.6	Vaarwegen beheren en in stand houden	24.409	12.906	10.798	2.108
4.4.7	Innovatieprojecten infrastructuur uitvoeren	4.375	4.600	3.234	1.366
Totaal lasten		125.920	102.961	96.852	6.109
Totaal baten		-34.778	-10.161	-7.562	-2.599
Totaal saldo		91.142	92.800	89.290	3.510
Storting					
4.4.2	Resv. Ontwikkelen Provinciale Infrastructuur	21.034	21.034	21.034	0
4.4.4	Resv. Kapitaallasten Wegen	0	0	15.806	-15.806
4.4.4	Resv. Kapitaallasten OV	0	0	23.756	-23.756
4.4.5	Resv. Groot Onderhoud Wegen	17.207	20.278	20.278	0
4.4.6	Resv. Groot Onderhoud Vaarwegen	6.000	7.356	7.356	0
4.4.7	Resv. Innovatieprojecten Mobiliteit	427	7.195	7.195	0
4.4.7	Resv. Kapitaallasten innovatieprojecten	0	4.031	1.703	2.328
Onttrekking					
4.4.2	Resv. Ontwikkelen Provinciale Infrastructuur	-3.820	-21.176	-60.474	39.299
4.4.4	Resv. Kapitaallasten Wegen	-124	-131	-132	1
4.4.4	Resv. Kapitaallasten OV	-1.230	0	0	0
4.4.5	Resv. Groot Onderhoud Wegen	-27.581	-20.738	-17.489	-3.249
4.4.6	Resv. Groot Onderhoud Vaarwegen	-7.650	-9.214	-8.202	-1.012
4.4.7	Resv. Innovatieprojecten Mobiliteit	-2.486	-7.553	-3.470	-4.083
Resultaat		92.919	93.882	96.653	-2.771

*een positief verschil is voordelig

Programma 5 Groen

Doelenboom

---

5. Groen

5.1 Beschermen en ontwikkelen van de groenstructuur

5.1.1 Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura-2000 gebieden

---

5.1.2 Programma Groene uitweg uitvoeren

5.1.3 Programma Oostelijke vechtplassen uitvoeren

5.1.4 Gebiedsprogramma Laag Holland uitvoeren

5.2 Beheren van de groenstructuur

5.2.1 NNN en agrarische natuur beheren

5.2.2 Recreatiegebieden en recreatieve routes beheren

5.2.3 Uitvoeren geven aan de Wet natuurbescherming

5.2.4 Tegemoetkoming faunaschade uitkeren

5.3 Betrekken van onze partners bij bescherming en beheer van groen

---

5.3.1 Aanpak Groen Kapitaal uitvoeren

5.3.2 Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v. groen

5.3.3 Balans ecologie en economie Waddengebied nastreven

Maatschappelijk doel

In het jaar 2022 nam de aandacht voor de opgaven in het landelijk gebied sterk toe. Het belang van biodiversiteit, het terugdringen van de stikstofemissie, de transitie van de agrarische sector, het tegengaan van bodemdaling, verbetering van de waterkwaliteit: al deze opgaven hadden ook een grote invloed op het werk van de provincie. De provincie speelt als 'gebiedsautoriteit' een belangrijke rol om de verschillende partijen in het landelijk gebied bij elkaar te brengen, om keuzes te maken en kennis te delen. De provincie beschikt over wettelijke bevoegdheden, financiële middelen en menskracht. Tegelijkertijd is duidelijk dat deze vraagstukken zó complex zijn, dat ze onze samenleving nog tientallen jaren zullen bezighouden. Het landelijk gebied staat aan de vooravond van grote transities, die niet simpelweg zijn op te lossen met geld of wettelijke bevoegdheden. Nog veel belangrijker voor een realisatie van alle doelen zijn samenwerking tussen alle betrokken partijen, begrip voor elkaars belangen, duidelijkheid over de doelen aan de horizon en de durf om soms lastige keuzes te maken.

Samen met onze partners zoeken we naar een goede balans in de aanpak van genoemde opgaven. Om dit goed te kunnen doen hebben we – in een steeds krapper wordende arbeidsmarkt – de formatie uitgebreid om uiteindelijk tot een provinciedekkende aanpak te komen, waarin in alle regio's tegelijkertijd gewerkt kan worden. In 2022 zijn hiervoor de eerste stappen gezet.

In 2022 gingen beleidsontwikkeling, bijvoorbeeld op het gebied van stikstof, en beleidsuitvoering hand in hand. De provincie Noord-Holland heeft verdere stappen gezet met de uitvoering van

integrale gebiedsprocessen in het landelijk gebied, door gebiedsprogramma's te continueren of nieuw in te stellen en verder te bemensen. In deze gebiedsprogramma's wordt onder provinciale regie aan de hierboven genoemde opgaven gewerkt. De aanpak van de opgaven in het landelijk gebied in onderlinge samenhang en de samenwerking met alle belanghebbenden daarin zijn daarbij de sleutels. Stikstofaanpak kreeg in 2022 extra aandacht, zowel vanuit het belang voor natuur en biodiversiteit als vanwege de relatie met stagnatie bij andere grote transitie, zoals woningbouw en de energietransitie.

Alles bij elkaar zorgden deze grote opgaven voor een toenemende druk op zowel de provinciale organisatie als op onze partners en waren capaciteit en financiële middelen niet onbeperkt voorhanden. Dit betekent dat niet alles mogelijk was: er moesten keuzes worden gemaakt passend bij onze provinciale taken en de gewenste politieke focus.

Wettelijk beleidskader

- [Wet natuurbescherming](#)
- [Wet stikstofreductie en natuurherstel](#)
- [Omgevingswet](#)
- [Wet ruimtelijke ordening](#)

Provinciaal beleidskader

- [Omgevingsvisie NH 2050](#)
- [Programma Natuurnetwerk 2022](#)
- [Masterplan biodiversiteit](#)
- [Visie Recreatie & toerisme](#)
- [Groen Kapitaal](#)
- [Betrekken bij Groen](#)
- [Gebiedsakkoord Oostelijke-Vechtplassen](#)
- [Gebiedsprogramma Laag Holland \(i.o.\) / Regionale Veenweidenstrategie](#)

Rekening Programma - Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 5				Groen
	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *
Lasten	140.022	121.531	113.904	7.627
Baten	-7.392	-12.045	-9.828	-2.217
Saldo van baten en lasten	132.630	109.486	104.076	5.410
Stortingen reserves	37.479	70.904	67.948	2.956
Onttrekking reserves	-91.846	-80.901	-69.922	-10.979
Resultaat	78.263	99.489	102.102	-2.613

*een positief verschil is voordelig

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Publiek doel
5.2.2	Recreatieschap Spaarnwoude	Beheer recreatiegebied.
5.2.2	Recreatieschap Groengebied Amstelland	Beheer recreatiegebied.
5.2.2	Recreatieschap Twiske-Waterland	Beheer recreatiegebied.
5.2.2	Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer	Beheer recreatiegebied.
5.2.2	Recreatieschap Plassenschap Loosdrecht e.o.	Beheer recreatiegebied.
5.3.3	Openbaar lichaam Waddenfonds	Beheren en besteden Waddenfonds
5.2.2	Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH)	Beheer en onderhoud recreatiegebieden

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

5.1 Beschermen en ontwikkelen van de groenstructuur

Toelichting

In 2021 hebben Provinciale Staten (PS) een stikstofstrategie vastgesteld bestaand uit twee doelen en twee sporen. De doelen: reductie en herstel. De sporen: gebiedsgericht en provinciebreed. Voor de sectoren landbouw, mobiliteit, wonen, havens-en industrie en de natuur zelf, zijn in 2022 uitwerkingen voorbereid, die dienen als bouwstenen voor het tot stand te brengen en in 2023 te leveren Provinciaal Programma Landelijk gebied. Medio 2022 is een eerste proeve van het gebiedsplan Noord-Holland geleverd. Dat is te beschouwen als de voorloper van het PPLG. Basis daarvoor is het Nationaal Programma Landelijk Gebied, het Programma Stikstofreductie en Natuurversterking van het Rijk, een aanvullend advies van Johan Remkes (Wat wel kan) en een flink aantal daarop geënte uitwerkingsbrieven van het kabinet handelend over stikstof, klimaat en water. Het NPLG beperkt zich dan ook niet tot stikstofreductie en natuurversterking gericht op Natura-2000-gebieden alleen, maar ziet op een aanpak van het gehele landelijk gebied. Het PPLG als afgeleide daarvan is een integraal programma voor heel Noord-Holland. De benadering van PS in 2021 met de doelen en sporen voor de hele provincie 'betaalt' zich daarmee uit. Met de maatschappelijke partners is het overleg over de aanpak in 2022 voortgezet aan de Provinciale Regietafel Stikstof, de Landbouwtafel, de Havens- en Industrietafel en met de Tereinbeherende Organisaties (TBO's) afzonderlijk. Ook daarin is de verbreding van het PPLG doorgevoerd.

In 2022 is in Laag Holland een integraal gebiedsprogramma opgeleverd, met een koers voor deze regio en voor de afzonderlijke deelgebieden. Het proces om tot dit resultaat te komen heeft drie jaar in beslag genomen. Zo'n periode is nodig om draagvlak en diepgang te verwerven. Zo is met de landbouworganisaties bezien hoe de overheidsdoelen kunnen worden vertaald in kritische prestatie-indicatoren op bedrijfsniveau bij veehouderijbedrijven. Bestuurders van overheden, landbouw- en natuurorganisaties hebben aan tafel gezeten hoe zij hun eigen instrumentarium kunnen inzetten voor elkaars doelen om meer synergie in de uitvoering te krijgen. Parallel zijn een aantal gebiedsprocessen in 2022 -en sommige al eerder- opgestart in de deelgebieden. Niet eenvoudig in tijden met omgekeerde vlaggen in het landelijk gebied, maar toch wordt gestaag gewerkt aan het opbouwen van vertrouwen. Daartoe zijn externe werkgroepen opgericht, veel bedrijven bezocht en diverse bestuurlijke overleggen georganiseerd.

Prioriteiten

In 2022 werkten wij aan de volgende prioriteiten:

- Versnelling van de realisatie van het NNN, de uitvoering van natuurherstelmaatregelen in bestaande natuurgebieden en het terugdringen van de stikstofuitstoot door middel van een gebiedsgerichte aanpak (5.1.1.).
- Uitvoering van het Masterplan biodiversiteit en de Bossenstrategie (5.1.1.).
- Verdere besteding van middelen uit het Investeringsbudget Landschapsversterking (5.1.1.).
- Totstandkoming resp. uitvoering van de gebiedsprogramma's Laag Holland (5.1.4.), Groene Uitweg (5.1.2) en Oostelijke Vechtlassen (5.1.3).

Omgevingsfactoren

De uitvoering van provincie beleid wordt beïnvloed door:

- Klimatologische en fysisch-geografische omstandigheden, zoals temperatuurwisselingen en neerslag, droogte, bodemgesteldheid, zeespiegelstijging en verzilting.
- Niet, of slechts zeer beperkt door ons te beïnvloeden ecologische factoren, zoals populatiedynamiek van dier- en plantensoorten en de aanwezigheid van invasieve exoten (dier- en plantensoorten die niet op eigen kracht, maar door toedoen van de mens in Nederland terecht zijn gekomen).
- Wet- en regelgeving, financiële mogelijkheden en beschikbare capaciteit van andere overheidsorganisaties.

5.1.1 Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura-2000 gebieden

Toelichting

Beschermen en ontwikkelen van NNN en N2000-gebieden

Sinds vorig jaar zitten we midden in de transitie van het landelijk gebied. In de zomer van 2022 kwam het Rijk met de eerste brieven in het kader van het [Nationaal Programma Landelijk Gebied \(NPLG\)](#). In antwoord hierop formeert de provincie een organisatie om deze grote opgave te realiseren. Tegelijkertijd werken we aan de totstandkoming van het [Provinciaal Programma Landelijk Gebied \(PPLG\)](#), waarin de Rijksopgaven moeten landen, zodat we eind 2023 een deel van het budget krijgen uit het transitiefonds voor de opgaven in het landelijk gebied.

Ondertussen gaan we door met de realisatie van het [Natuurnetwerk Nederland \(NNN\)](#). Het [NNN vormt de ruggengraat van de Noord-Hollandse natuur](#) en omvat ook vrijwel alle Noord-Hollandse Natura 2000-gebieden en de grotere recreatiegebieden. Met het NNN realiseren we het natuurnetwerk, verhogen we de biodiversiteit en maken we de natuur robuuster, waardoor stikstofneerslag een minder negatief effect heeft. Aan het begin van 2022 moesten we nog 4.407 hectare NNN-gebied realiseren. In 2022 is 150 hectare NNN gerealiseerd. Eind 2022 resteerde dus nog 4.257 hectare. Hiervan moet nog 3.076 hectare aan gronden beschikbaar komen om te kunnen inrichten.

Noord-Holland heeft bovenop de afspraken uit het Natuurpact van 2013, vastgehouden aan een extra ambitie op het NNN van ongeveer 3.500 ha. Daarnaast is het NNN sinds 2013 met 1.376 ha gegroeid. Met het realiseren van het extra NNN werkt de provincie aan de doelstellingen van het NPLG. De extra NNN versterkt de natuur o.a. door het meer robuust maken van het netwerk en het opheffen van versnippering. Het draagt bij aan het terugbrengen van de kritische depositiewaarde omdat de bemesting rondom stikstofgevoelig habitat sterk afneemt. Omdat we in 2013 alleen geld hebben gekregen voor de hectares die onder het Natuurpact vielen, vragen we nu vanuit het PPLG geld aan voor deze extra hectares.

Met het [Programma Natuurnetwerk \(PNN\)](#) besluiten Provinciale Staten over de allocatie van budgetten voor gebiedsprocessen, terwijl Gedeputeerde Staten informeren over de voortgang van de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland. De huidige stand van zaken en een programmering vindt u in het PNN. Het PNN sluit aan bij de gebiedsgerichte en integrale werkwijze die vanaf 2020 is ingezet en steeds meer vorm krijgt in de 24 deelgebieden. In het huidige PNN is de informatie over de voortgang van het Natuurnetwerk gecombineerd met de

gebiedsgerichte aanpak stikstof en de natuurherstelmaatregelen, die deels worden gefinancierd vanuit het Programma Natuur. Ook het programma Groene Uitweg is opgenomen in het PNN.

Het PNN is een groeidocument. Andere opgaven krijgen hierin een plek. In het huidige PNN 2023 vermeldt het financiële hoofdstuk een overzicht van de andere opgaven, met bijbehorende budgetten en projecten. Komende jaren wordt verder gewerkt aan de integratie van de verschillende opgaven in het landelijk gebied. Het PNN is nu nog een zelfstandig document, maar wordt geïntegreerd in het PPLG.

Naast de aanleg van nieuwe natuur wordt binnen de bestaande natuurgebieden gewerkt aan kwaliteitsverbetering door maatregelen als baggeren, het verwijderen van de bovengrond, maaien en bomenkap ten gunste van verstuiving in de duinen. Het programma Natura 2000-herstelmaatregelen fase 1 (2015–2021) is eind 2021 afgerond. Fase 2 van het programma (2022–2027) is in uitvoering. In aanvulling hierop heeft het Rijk met het Programma Natuur aanvullende middelen beschikbaar gesteld ter verbetering van natuur die onder druk staat door de hoge stikstofdepositie. Voor de periode 2021–2023 is voor Noord-Holland circa 40 miljoen euro beschikbaar gesteld om dertig maatregelen uit te voeren. In 2023 kunnen we naar verwachting een nieuwe aanvraag doen, zodat we per 2024 een nieuw pakket aan maatregelen kunnen uitvoeren, dat tot 2030 loopt. De omvang hiervan is nog niet bekend. Daarnaast werken het Rijk en de provincies samen aan de Bossenstrategie, die in 2020 is vastgesteld en sinds 2021 wordt uitgevoerd. Zo worden boscompensatie-locaties voorbereid en komt er in het NNN extra bos.

De provinciale landschappen zijn van belang voor de leefbaarheid, rust en ontspanning, en herbergen bijzondere cultuurhistorische, aardkundige en ecologische waarden. De provincie beschermt deze landschappen via het beschermingsregime Bijzonder Provinciaal Landschap (in de Omgevingsverordening). Met het Investeringsbudget Landschapsversterking (IBL) wordt geïnvesteerd in enkele projecten die het landschap versterken en de toegankelijkheid verbeteren. Het IBL komt onder andere ten goede aan de liniedijken van de Stelling van Amsterdam. Hiervoor is in 2021 een uitvoeringsprogramma opgesteld. Het Noord-Hollandse landschap is van belang voor de leefbaarheid, rust en ontspanning, en herbergt cultuurhistorische, aardkundige en ecologische waarden. De provincie beschermt de landschappen via het beschermingsregime Bijzonder Provinciaal Landschap (in de Omgevingsverordening). Met het Investeringsbudget Landschapsversterking wordt geïnvesteerd in enkele projecten die het landschap versterken en de toegankelijkheid ervan verbeteren. Het Investeringsbudget Landschapsversterking (IBLV) komt onder andere ten goede aan de liniedijken van de Stelling van Amsterdam en de Westeinderscheg. Er is een start gemaakt met de uitvoering om de liniedijken van de Stelling weer zichtbaar en beleefbaar te maken. Voor de Westeinderscheg is een Uitvoeringsregeling opengesteld. Ook zijn bijdragen uit het IBLV geleverd aan de versterking van het beschermde landschap rond de kern Schagen en de beleving van het Oer-IJ landschap. Voor enkele gebieden lopen nog verkennende studies waaruit concrete uitvoeringsprojecten kunnen voortkomen.

Biodiversiteit

Onder de paraplu van het Masterplan Biodiversiteit is volop gewerkt aan activiteiten in en buiten de natuurgebieden die de biodiversiteit ten goede komen. De opzet van de gebiedsaanpak voor onder meer het behalen van de NNN-doelen kreeg in 2022 verder vorm. De kwaliteit van een deel van de Natura 2000-gebieden is geëvalueerd, leidend tot aangescherpte beheerplannen waar nodig. Ook is een begin gemaakt met de uitwerking van de Natuurdoelanalyses. Hierin wordt speciaal gelet op de kwaliteit en het toekomstperspectief van de stikstofgevoelige doelen in deze

gebieden. Maar ook buiten de bestaande natuurgebieden zijn veel kansen voor verbetering van de biodiversiteit. Een sterke algemene basiskwaliteit van de natuur draagt niet alleen bij aan gezondheid en welzijn van alle inwoners, maar is ook ondersteunend aan de bescherming van de kwetsbare natuurtypen in Noord-Holland. Vanuit dat besef hebben we de samenwerking opgezocht met partijen als de agrarische natuurverenigingen, CONO-kaasmakers, Boeren natuur, de waterschappen en recreatieschappen. We werken gezamenlijk aan meer inzicht en ervaring in aangepaste werkwijzen voor graslandbeheer. Werkwijzen die passen bij zowel de bedrijfsmatige doelstellingen van de boeren als bij de versterking van de ecologische randvoorwaarden. Denk aan een gezonde bodemkwaliteit en meer kruiden en insecten in en langs de percelen. Het bermbeheer en beheer van de dijken is op veel plekken geoptimaliseerd voor biodiversiteit. In het Living Lab Spaarnwoude werken we onder meer samen met de Vlinderstichting en Floron aan de ontwikkeling van zowel beheermethoden als monitoringmethoden voor oevers en slootkanten. Gemeenten die ambities hebben voor de groene ontwikkeling van hun bebouwde omgeving hebben we ondersteund met kennisbijeenkomsten, in samenwerking met de Stichting Steenbreek en de Natuur en Milieufederatie Noord-Holland. Ook geven we uitvoering aan een project voor de lerende aanpak gebiedsgerichte ontheffingen op basis van een soortenmanagementplan. Hierin werken we samen met gemeenten en de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord aan een werkwijze om gebouwde bewonende soorten te beschermen. Dit is actueel, gezien de grote isolatieopgave en de eventuele andere bouwopgaven die de gemeenten nu ook mogelijk willen maken.

Terugdringen CO₂-uitstoot en tegengaan bodemdaling

Op grond van de doelen in het Klimaatakkoord dienen de gezamenlijke veenweidenprovincies een opgave van 1 miljoen ton CO₂-equivalenten te realiseren. Het gaat hier om de CO₂-emissie die in veenbodems leidt tot bodemdaling. Om hier invulling aan te geven, stellen alle provincies een Regionale Veenweidenstrategie (RVS) op. In 2022 is de [Regionale Veenweidenstrategie 1.0](#) door Gedeputeerde Staten vastgesteld en hebben Provinciale Staten deze strategie op 21 november voor kennisgeving aangenomen. Het is een strategie op hoofdlijnen voor de (middel)lange termijn: 2030 met een doorkijk naar 2050. Bij het opstellen van de Regionale Veenweidenstrategie zijn de richtinggevende uitspraken van Provinciale Staten uit 2018 uitgangspunt geweest. De besteding van de Impulsgelden bodemdaling (€18 miljoen rijksmiddelen) zijn erin opgenomen. De verdere uitwerking en uitvoering vindt plaats via de lijn van het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG).

Aanpak stikstof

De voorziene gebiedsgerichte aanpak stikstof leidde in 2022 tot het opstarten en bemensen van een groot aantal gebiedsprocessen. In samenspraak met het Regiebureau NNN (Natuur netwerk Nederland) is een begin gemaakt met de opzet en uitwerking van een aanpak per gebied. Naast stikstofreductie zijn ook andere belangen relevant en vormen daarmee een aangrijpingspunt voor actie: verdroging, bodemdaling, NNN-realiseren, et cetera. Met Provinciale Staten werd een colleegetour naar zowel een veenweidegebied (Westzaan) als een duingebied (Kennemerland-Zuid) ondernomen om de problematiek en aanpak van dichtbij te bekijken. Daarbij zijn stakeholders met de leden van Provinciale Staten in gesprek gegaan over het 'hoe'. Eind 2022 zijn de 24 gebiedsprocessen ondergebracht in vijf programmagebieden voor de gehele provincie. Daardoor ontstaat meer overzicht voor zowel de gebiedsregisseurs als de maatschappelijke partners. Op

een aantal plekken zijn ook initiatieven van onderop in gang gezet. Het laat zien dat er niet alleen zorg is over stikstofreductie, maar de handen gaan ook uit de mouwen om concrete maatregelen te treffen. Bovenkerkerpolder, Ronde Hoep en Spaarnwoude zijn hier voorbeelden van. Ook denkt de industrie na over bijdragen vanuit die sector. De Haven & Industrietafel, maar ook bedrijfsbezoeken hebben als katalysator voor ideeën gewerkt en soms is men al veel verder met uitvoering dan gedacht. Bijdragen vanuit allerlei sectoren in evenredigheid krijgen zo gestalte.

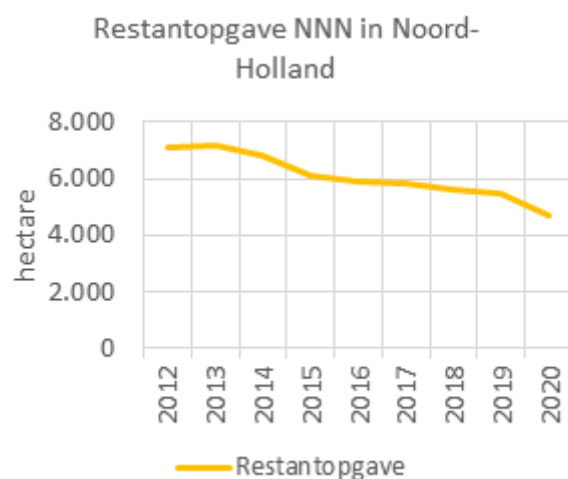
Stikstof is een relatief jong beleidsterrein en instrumenten voor de aanpak moeten tijdens het werk worden ontworpen. Daarin is veel energie gaan zitten (legalisering PAS-melders, actualisatie van Aerius, het inrichten en benutten van de stikstofdepositiebank en doelbanken, en het bevorderen van aankoopmogelijkheden in NH). We hebben fors geïnvesteerd in de Ambtelijke Commissie, de Bestuurlijke Commissie en het Bestuurlijk Overleg met de minister in IPO-verband. De provincie levert twee bestuurders hiervoor.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Verworven natuurgebied (BBV indicator)	Hectare		2.934	Betreft sinds 2011 totaal aantal verworven hectares t.b.v. NNN. (Bron: BIJ12, 8e Voortgangsrapportage Natuur)
Ingericht natuurgebied (BBV indicator)	Hectare		5.656	Betreft sinds 2011 totaal aantal ingerichte hectares t.b.v. NNN. (Bron: BIJ12, 8e Voortgangsrapportage Natuur)
Beheerde natuur (BBV indicator)	Hectare		52.170	Betreft hectares beheerde natuur NNN, gesubsidieerd en niet gesubsidieerd. (Bron: BIJ12, 8e Voortgangsrapportage Natuur)

Prestatieindicator 5.1.1

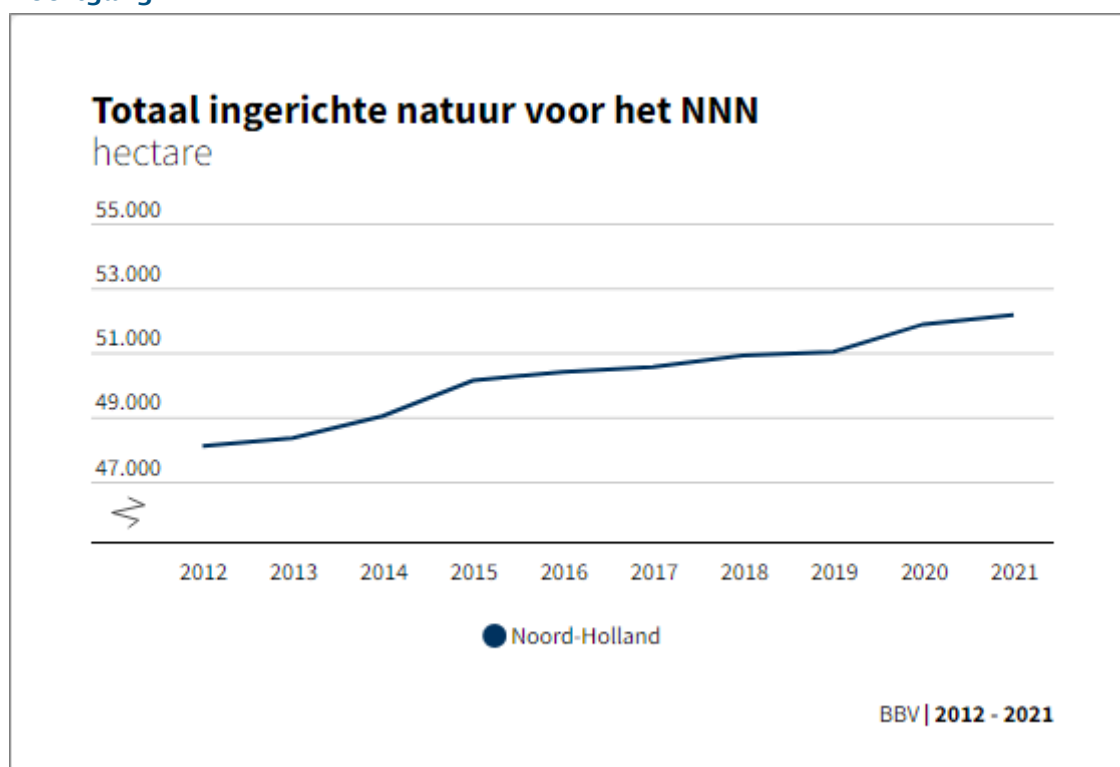
Toelichting:

Deze indicator geeft respectievelijk het totale oppervlakte ingerichte NNN en de restantopgave van de in te richten NN weer in het aantal hectare. De streefwaarde is een oppervlakte van 56.700 hectare NNN in 2027.

Bron: Provincie Noord-Holland

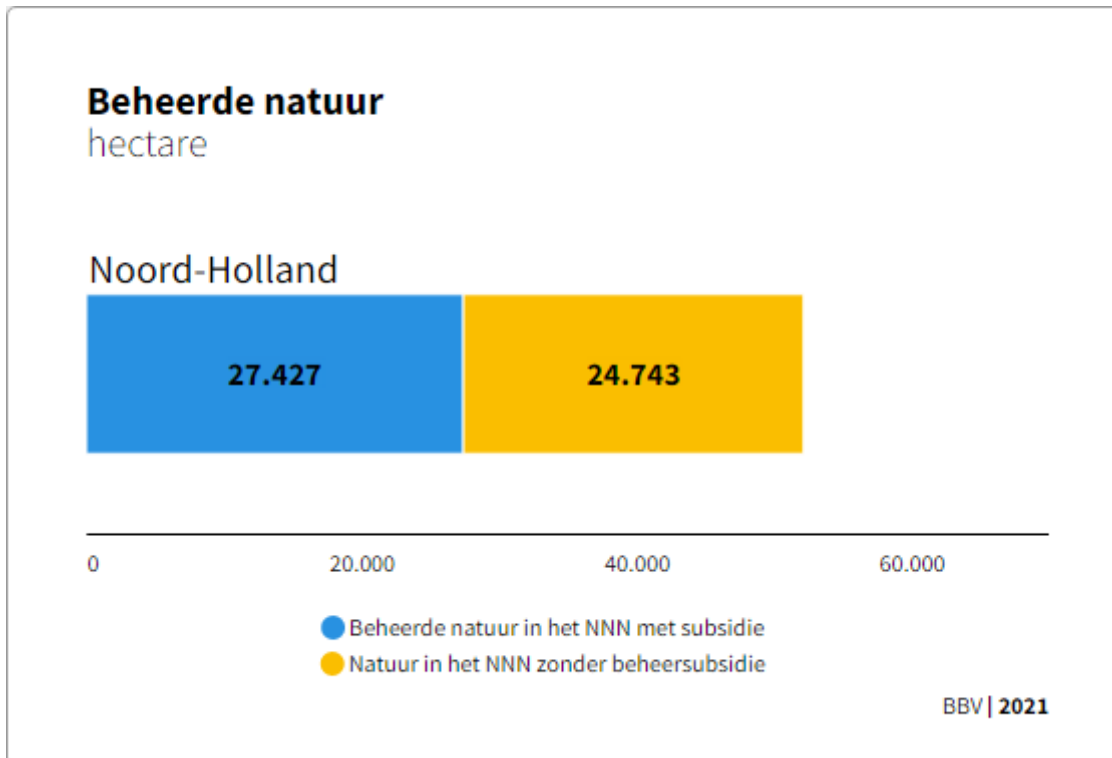
Koppeling met brede basismonitor

Voortgang NNN

Tot en met 2021 is er in de Provincie Noord-Holland 52.170 hectare NNN ingericht. Begin 2022 ligt in Noord-Holland het percentage ingerichte natuur op 92% van de totale doelstelling voor 2027. Op 1 januari 2022 moest de Provincie Noord-Holland nog 3.129 hectare aan gronden verwerven voor het NNN. Het gaat hier niet alleen om gronden die aangekocht moeten worden, maar ook om gronden die door afspraken ter beschikking kunnen komen.

NNN beheerde natuur

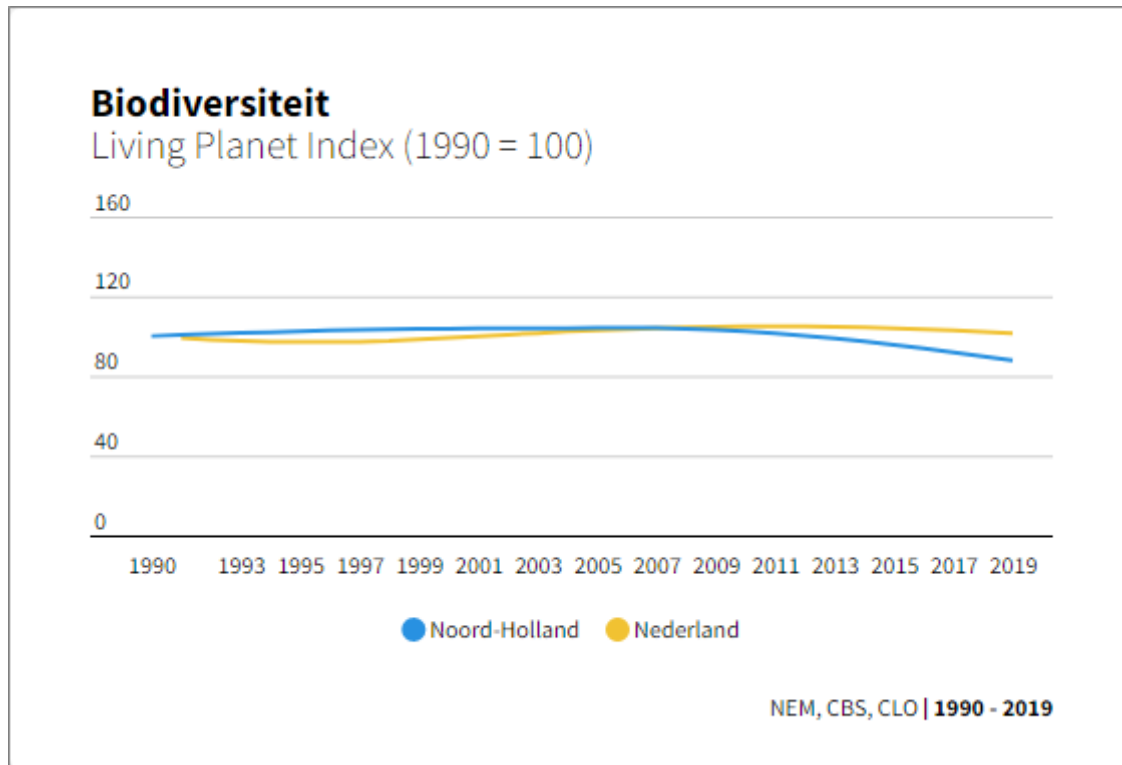

In januari 2022 had Noord-Holland 27.427 hectare NNN-natuur met subsidie; 115 hectare méér ten opzichte van januari 2021. Een ander deel van het NNN bestaat uit natuur zonder een SVNL-beheersubsidie. Voor het beheer van deze natuur zijn vaak wel beheercontracten afgesloten, met daarin beheerafspraken. In januari 2022 had Noord-Holland 24.743 hectare NNN-natuur zonder SVNL-subsidie.

Technische toelichting

Gerealiseerde NNN waar SVNL-beheersubsidie op ligt. SVNL is subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer. Op grond van SVNL is subsidie mogelijk voor natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer en landschapsbeheer.

Biodiversiteit

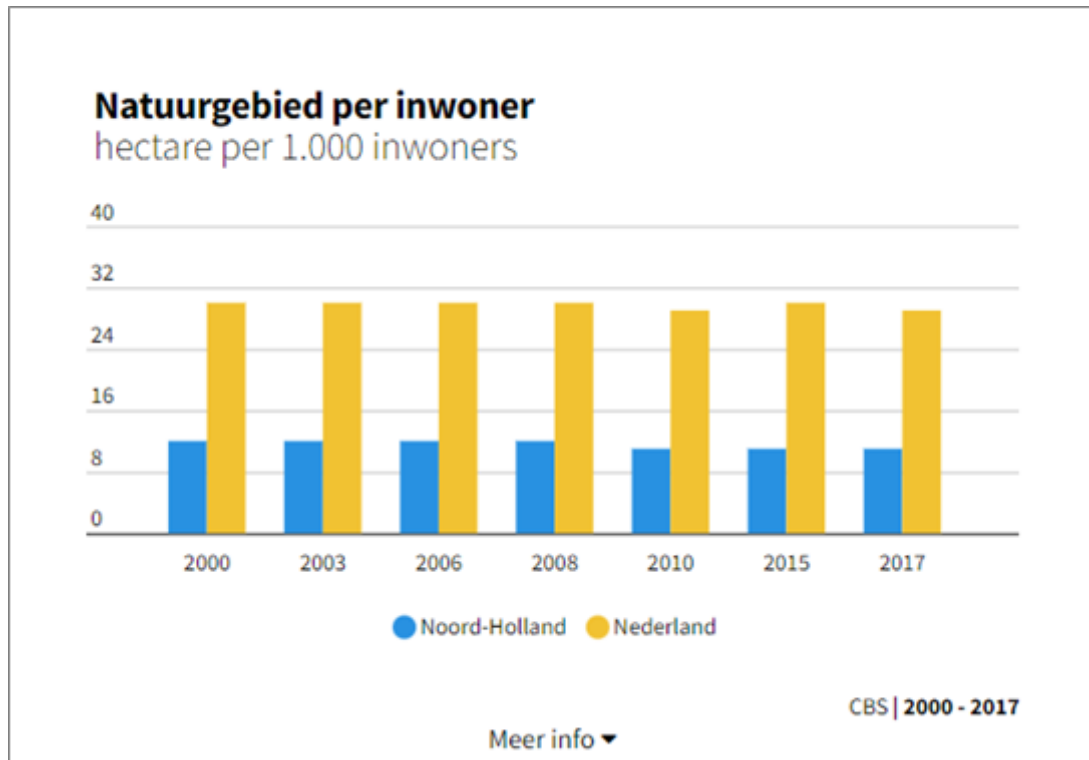

Over de periode 1990-2019 vertoont de Living Planet Index (LPI) in Noord-Holland een dalende trend. Voor deze achteruitgang zijn meerdere oorzaken aan te wijzen, zoals het verdwijnen van 'groene' elementen in het landschap (zoals heggen en bomenrijen) en schaalvergroting in het landgebruik. Verder is de toename van de stikstofdepositie te zien aan het steeds vaker voorkomen van stikstofminnende soorten: brandnetels, bramenstruiken en vergrassing van de duinen. Dit wordt ook aangeduid als vergrassing en verruiging van het open duin en moerassen. De LPI is een gemiddelde weergave van de trend. Er zijn dan ook positieve ontwikkelingen te zien, zoals gebieden waar de biodiversiteit juist verbetert. Oude bossen herbergen bijvoorbeeld meer biodiversiteit, en de verbetering van waterkwaliteit geeft bijzondere planten en dieren weer de ruimte. Dit is onder meer terug te zien in de Harger- en Pettemerpolder. Succesvolle natuurontwikkeling in de binnenduinrand heeft bijzondere natuur opgeleverd, maar ook geholpen om de impact van de heftige regenbuien van de zomer van 2021 op te vangen en zo te voorkomen dat de omliggende landbouwpercelen onderliepen.

Technische toelichting

De LPI geeft de gemiddelde trend weer in populatie-omvang van vrijwel alle inheemse soorten broedvogels, reptielen, amfibieën, vlinders en libellen, en ook van een aanzienlijk deel van de soorten zoogdieren en zoetwatervissen. Soorten van mariene habitats (Noordzee offshore en kustzone, Zeeuwse delta en Wadden) zijn (nog) niet meegenomen in deze indicator. Daarom betreft de LPI van Nederland feitelijk de fauna van land en zoetwater bij elkaar.

Natuurgebied per inwoner

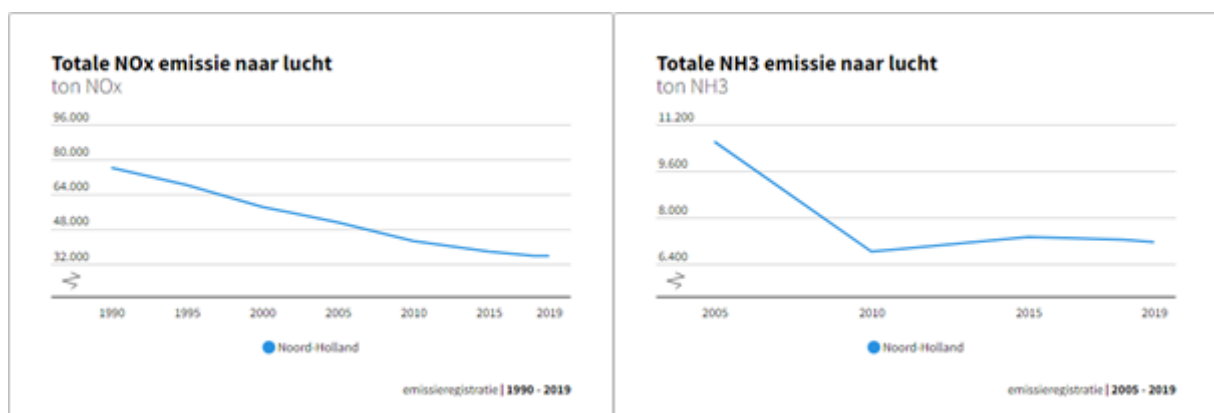

De indicator natuurgebied per inwoner bevat bos en open natuurlijk terrein in hectare; wateren zijn hier dus niet in opgenomen. In vergelijking met andere provincies had Noord-Holland in 2017 minder hectare natuurgebied per 1.000 inwoners beschikbaar, namelijk 11 hectare per 1.000 inwoners. Alleen Zuid-Holland heeft minder natuurgebied per 1.000 inwoners. Tegelijkertijd is Noord-Holland, na Zuid-Holland, ook de provincie met de meeste inwoners en relatief veel bebouwd gebied. Over de tijd gezien vertonen Nederland en Noord-Holland een licht dalende lijn.

Technische toelichting

Bos en open natuurlijk terrein per 1.000 inwoners. Bos: terrein beplant met bomen inclusief onverharde en half verharde wegen. Natuurlijk terrein: terrein in droge en natte natuurlijke staat.

Stikstof

Stikstof (N₂) is een kleur- en reukloos gas dat overal om ons heen is. Ongeveer 78% van alle lucht bestaat uit stikstof. Stikstof is van zichzelf niet schadelijk voor mens en milieu, maar er zijn ook verbindingen van stikstof in de lucht die wel schadelijk kunnen zijn. Dit zijn stikstofoxiden (NO_x,

een verbinding van stikstof en zuurstof) en ammoniak (NH₃, een verbinding van stikstof en waterstof). De uitstoot van deze stikstofverbindingen worden stikstofemissies genoemd.

Voor de totale stikstofoxide-emissie (NO_x) is de sterkste daling te zien voor 2015. Vanaf 2015 daalt de emissie nog steeds, maar minder snel. Deze daling wordt met name veroorzaakt door een lichte daling in stikstofoxide-emissie in de sector verkeer en vervoer en in de industrie- en energiesector. In 2019 heeft Noord-Holland van de 12 provincies in Nederland de op een na hoogste totale stikstofoxide-emissie. Alleen in Zuid-Holland is de totale stikstofoxide-emissie hoger.

Tussen 2005 en 2010 is een duidelijke daling te zien in de totale ammoniakemissie (NH₃) in Noord-Holland. Tussen 2010 en 2015 is een kleine toename te zien. Sinds 2015 neemt de ammoniakemissie weer heel licht af. Deze lichte daling wordt veroorzaakt door een lichte daling in de landbouwsector. In 2019 bevindt Noord-Holland zich ten opzichte van de andere provincies in de middenmoot. De provincies Drenthe, Utrecht, Zeeland en Flevoland hebben een lagere totale ammoniakemissie dan Noord-Holland.

Technische toelichting

Totale emissie stikstofoxiden en ammoniak van alle sectoren (landbouw, consumenten, verkeer en vervoer, handel, diensten, overheid en bouw) naar de lucht.

5.1.2 Programma Groene uitweg uitvoeren

Toelichting

Het programma Groene Uitweg versterkt de landschappelijke kwaliteit van de Vechtstreek, in samenhang met de infrastructurele ingrepen aan de rijkswegen A6, A1 en A9. Het programma komt voort uit de wens van het Rijk om dit gebied duurzaam open en groen te houden en de recreatieve aantrekkelijkheid ervan te vergroten. Het Rijk heeft 6 thema's benoemd en hiervoor € 86,1 miljoen beschikbaar gesteld. Deze rijksbijdrage is, tezamen met € 9 miljoen provinciale cofinanciering, gestort in de Reserve Groene Uitweg. De 6 thema's zijn: Natuurboulevard IJmeer, waterberging en natuurontwikkeling Horstermeer, recreatieve (vaar)verbindingen, fietspaden en -bruggen, Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie en behoud van het weidelandschap. De Groene Uitwegprojecten, hangend onder deze thema's, maken deel uit van het Programma Natuurnetwerk 2022 (PNN) dat jaarlijks wordt geactualiseerd. Een flink aantal projecten is al afgerond, zoals jaarlijks in het PNN wordt toegelicht.

Het bestuurlijk platform Gooi, Vecht en Diemerscheg heeft in 2021 besloten om vrijgevallen middelen toe te kennen aan een 25-tal nieuwe projecten. Enkele projecten voert de provincie zelf uit (bv. Faunapassages Gooimeer- en Waterlandtak), maar de meeste van deze projecten worden uitgevoerd door andere partijen met subsidie vanuit het programma Groene Uitweg. Voor een tiental projecten is inmiddels in 2022 subsidie of een deelsubsidie aangevraagd en verleend, maar voor een vijftal projecten is de subsidieaanvraag vertraagd tot na 2022 omdat de voorbereiding en afstemming met partners en andere projecten meer tijd kost.

Onder het programma valt ook een aparte subsidieregeling voor de agrarische sector voor vooral verduurzamingsprojecten (bv. zonnepanelen op stallen) of projecten die tot verbreding van de bedrijfsactiviteiten leiden (bv. opzetten van een Bed and Breakfast). Deze regeling is succesvol. Daarom heeft de provincie besloten de regeling ook in 2023 weer open te stellen. Een overzicht van de Groene Uitweg staat op [De Groene Uitweg - Provincie Noord-Holland](#).

5.1.3 Programma Oostelijke vechtplassen uitvoeren

Toelichting

Na de ondertekening, eind 2017, van het [Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen](#) wordt met 21 partijen gewerkt aan de uitvoering van dit programma. Aan de hand van een [tussentijdse evaluatie](#) heeft de stuurgroep Oostelijke Vechtplassen besloten tot een herijking van de organisatie, inhoud en financiën van het Gebiedsakkoord, om daarmee goed voorbereid de komende jaren het Gebiedsakkoord te kunnen voortzetten. Deze herijking is in 2022 geïmplementeerd.

Als vervolg op een in 2021 ingezet onderzoek naar alternatieve projecten ten behoeve van de (water)recreatiesector, heeft de stuurgroep Oostelijke Vechtplassen op 29 juni 2022 besloten om een nadere verkenning te doen naar de mogelijkheden van een 'Rondje om de Zuid', als mogelijke vervanging van het project Vaarverbinding Loosdrechtse Plassen – Hilversums Kanaal. Deze verkenning is tweede helft 2022 opgestart.

Op 16 november 2022 is het officiële startschot gegeven van het project Baggeren fase 1. Dit betekent dat het baggeren van de Loosdrechtse Plassen 1 t/m 5 nu gestart is. Naar verwachting zal dit baggeren ruim 2 jaar in beslag nemen.

In 2022 is een start gemaakt met het opstellen van een 'beheerplan Woekerende Waterplanten' (onder meer Cabomba) voor de plassen. Dit beheerplan, inclusief organisatieparagraaf en voorstel voor financiële dekking, zal in 2023 ter besluitvorming aan de stuurgroep worden voorgelegd.

In 2022 is ook verder gewerkt aan de NNN-realisatie in het gebied. In het kader van het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (in ontwikkeling) zullen de opgaven in de NNN-gebieden naar alle waarschijnlijkheid verbreed worden met andere doelen (bv. stikstof). In 2023 zal hier meer duidelijkheid in zijn.

5.1.4 Gebiedsprogramma Laag Holland uitvoeren

Toelichting

In 2022 is het integrale gebiedsprogramma Laag Holland vastgesteld, met een looptijd tot 2030. De Regiegroep Laag Holland -met bestuurders van gemeenten, hoogheemraadschap, landbouw- en natuurorganisaties onder voorzitterschap van de provincie- is hier nauw bij betrokken geweest en heeft haar waardering uitgesproken over het bereikte resultaat. De investeringskosten van het gebiedsprogramma zijn grofweg € 1 miljard, waarvan € 580 miljoen voor rekening komt van de overheden. De besluitvorming rondom het NPLG en het PPLG moet in de loop van 2023 duidelijkheid geven of dit bedrag al dan niet beschikbaar komt. Hieronder per gebied de belangrijkste ontwikkelingen in 2022:

- Voor Polder Westzaan is 2022 afgerond met de vaststelling van een gebiedsvisie door de provincie en de gemeente Zaanstad. Besloten is dat de koers ligt op verbrakking van de gehele polder, met inachtnaam van drie (brak)water gerelateerde onderzoeksvragen die nadere uitwerking verdienen.
- In Waterland-Oost is de planvormingsfase voor het deelgebieden Peereboom en Opperwoud nagenoeg doorlopen. Het voorlopig ontwerp (VO) van het inrichtings- en beheerplan is binnen het gebied gedeeld met eigenaren en pachters.. Het definitief ontwerp (DO) is vrijwel af. Voor het deelgebied de Nes geldt dat het VO gereed is.

- In de Eilandspolder en Polder Mijzen is het gebiedsproces gestart. Er is voor enkele bedrijven actie ondernomen om verplaatsing, stallenverbouw en NNN-realiserie mogelijk te maken.
- In het Oostzanerveld is het gebiedsproces in volle gang. Er is een werkgroep opgericht bestaande uit diverse organisaties die in gezamenlijkheid heeft bedacht hoe zij met het gebied wenst te komen tot een gedragen toekomstperspectief. Begin 2023 vinden informatieavonden plaats.
- In het deelgebied Wormer- en Jisperveld is een ambtelijke werkgroep opgericht en zijn de eerste bedrijven bezocht.

Zeven projecten van het programma Vitaal Platteland Laag Holland zijn in 2022 in uitvoering of in uitvoering gegaan. Dit zijn projecten in de deelgebieden Burkmeer, Landelijk Noord, Waterland-Oost, Ilperveld en het Alkmaarder- en Uitgeestermeer. In de Burkmeer wordt praktijkervaring opgedaan met de teelt en afzet van lisdodde; in het Ilperveld met aanleg van tenminste vijftig hectare groeiend veen en in Landelijk Noord met maatregelen om de bodemdaling te beperken. Van het achtste project (Wormer- en Jisperveld) is een concept Plan van Aanpak ontvangen. Van de overkoepelende deelprojecten Kennis & Inzicht en Recreatief Grid zijn deelproducten opgeleverd. Deze producten hebben inzicht gegeven in het watersysteem en de recreatieve en toeristische opgaven van de regio Laag Holland. Het Innovatieprogramma Veen is met een slotsymposium afgesloten. De agrarische natuurvereniging heeft met subsidie van de provincie een 'Veenweideloket' geopend om boeren met kennis en investeringen te helpen om meer ervaring op te doen met deze methoden. De experimenten met natte teelten (zoals lisdodde) gaan door in een landelijk onderzoeksprogramma, waarvan de provincie medefinancier is.

Terugdringen CO2-uitstoot en tegengaan Bodemdaling

T.a.v. het terugdringen van CO2-uitstoot en daarmee het tegengaan van Bodemdaling in Laag Holland wordt verwezen naar de passage hierover onder 5.1.1.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 5.1		Beschermen en ontwikkelen van de groenstructuur			
Laasten	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *	
5.1.1	Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura-2000 gebieden	50.298	34.702	32.265	2.437
5.1.2	Programma Groene uitweg uitvoeren	9.292	7.460	3.471	3.989
5.1.3	Programma Oostelijke vechtplassen uitvoeren	10.821	3.900	3.888	12
5.1.4	Gebiedsprogramma Laag Holland uitvoeren	8.120	1.141	1.241	-100
Totaal lasten		78.531	47.203	40.864	6.338
Totaal baten		-6.387	-8.580	-8.605	25
Totaal saldo		72.144	38.623	32.260	6.363

Storting					
5.1.1	Resv. Groen	25.800	25.237	25.530	-293
5.1.1	Resv. Kapitaallasten Groen	1.014	534	140	394
5.1.1	Resv. verleende subsidies OD 5.1.1	0	26.590	23.735	2.855
5.1.2	Resv. Groene Uitweg	107	368	368	0
5.1.3	Resv. Oostelijke Vechtplassen	2.058	2.163	2.163	0
5.1.4	Resv. Laag Holland	0	750	750	0
Onttrekking					
5.1.1	Resv. Groen	-55.655	-56.662	-49.842	-6.820
5.1.1	Resv. Kapitaallasten Groen	-70	-70	-70	0
5.1.1	Resv. verleende subsidies OD 5.1.1	0	-3.373	-3.989	616
5.1.2	Resv. Groene Uitweg	-9.768	-8.291	-4.306	-3.985
5.1.3	Resv. Oostelijke Vechtplassen	-10.034	-2.124	-1.707	-417
5.1.4	Resv. Laag Holland	-3.241	-415	-52	-363
Resultaat		22.355	23.330	24.979	-1.650

*een positief verschil is voordelig

5.2 Beheren van de groenstructuur

Toelichting

Prioriteiten

In 2022 werkte de provincie aan de volgende prioriteiten:

- Op een zorgvuldige wijze verstrekken van subsidies voor natuurbeheer via het Subsidiestelsel Natuur en Landschapsbeheer (SNL, 5.2.1).
- Uitvoering van het Actieplan weidevogels (5.2.1).
- Uitvoeren van de actiepunten die voortkomen uit de in 2021 vastgestelde Visie Recreatie en Toerisme en het aanpassingen in de governance van de recreatieschappen (5.2.2).
- Een zorgvuldige uitvoering van de bevoegdheden die de Wet natuurbescherming geeft (5.2.3).

Omgevingsfactoren

- Zie 5.1.

5.2.1 NNN en agrarische natuur beheren

Toelichting

De provincie Noord-Holland heeft veel natuurgebieden. Deze natuurgebieden zijn van belang voor de biodiversiteit, maar geven ook de mogelijkheid om er te recreëren. Ook veel van de agrarisch gebruikte gronden hebben een belangrijke functie voor de biodiversiteit. Met name voor [weidevogels](#) zijn deze gronden belangrijk. De provincie Noord-Holland verstrekt subsidie voor het beheer van natuurgebieden en agrarische natuur. De [subsidieregelingen voor het \(agrarisch\) natuur- en landschapsbeheer](#) zijn in 2022 voortgezet.

[Natuurbeheer](#) is van essentieel belang om de kwaliteit van ingerichte hectares conform vastgesteld natuurtype te waarborgen. Daarom zorgt de provincie ervoor dat iedere Terreinbeherende Organisatie (TBO) en particulier die dat wil, ook beheersubsidie kan aanvragen in het NNN. Om die reden worden in de openstelling meer hectares begroot dan verwacht, om te voorkomen dat aanvragen voor beheersubsidie moeten worden afgewezen vanwege het feit dat het subsidieplafond is bereikt.

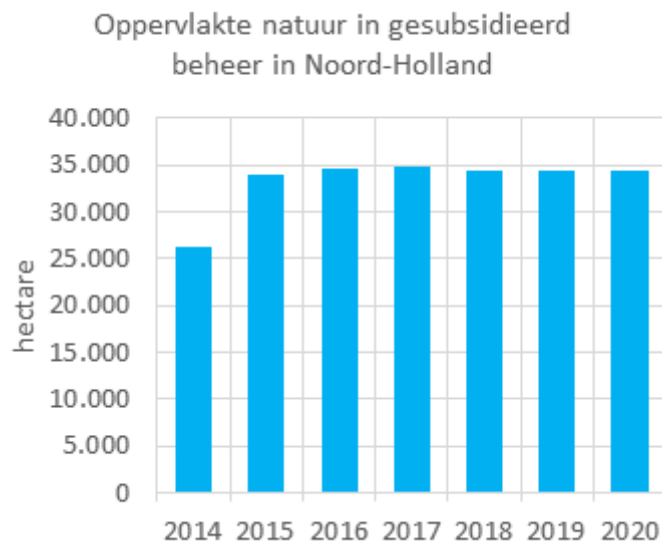
- Het areaal waarvoor natuurbeheersubsidie wordt verstrekt is in 2022 gestegen met 615 hectare, wat mede te verklaren is door de uitbreiding van het NNN. Dit aantal is conform verwachting. In diverse natuurgebieden waar de looptijd van de natuurbeheersubsidie zijn afgelopen zijn nieuwe subsidiebeschikkingen afgegeven. Zo kunnen deze natuurgebieden duurzaam beheerd blijven.
- In 2022 zijn de gebieden Zeevang en Amstelland opengesteld voor extra agrarisch natuurbeheersubsidie in het kader van het [landelijke Aanvalsplan grutto](#). Doel in deze gebieden is het optimaliseren van weidevogelbeheer. Door de openstelling is het areaal met agrarisch natuurbeheer in deze gebieden toegenomen.

Daarnaast is in 2022 gewerkt aan de 10 actiepunten van het [Actieplan weidevogels](#), waarbij ook het [landelijke Aanvalsplan grutto](#) werd gevoegd. Per 1 januari 2023 treedt het [vernieuwde Europese Gemeenschappelijke Landbouwbeleid \(GLB\)](#) in werking. De subsidies voor agrarisch natuurbeheer maken hier deel van uit. In 2022 is door de gezamenlijke provincies en het Rijk gewerkt aan de voorbereiding van de invoering.

Het Openstellingsbesluit agrarisch natuurbeheer- en landschapsbeheer voor een nieuwe 6 jarige periode vanaf 2023 is in 2022 voorbereid en opengesteld. Voortkomend uit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid is nu ook beheersubsidie voor klimaatmaatregelen mogelijk. Voor Amstelland, Spaarnwoude, West-Friesland en Laag Holland zijn voor de komende jaren extra middelen beschikbaar vanuit het landelijk Aanvalsplan grutto.

Op 7 april 2022 is door alle participanten in de Stichting Goois Natuurreservaat (GNR) de 'Overeenkomst m.b.t. de [uittreding](#) van de Provincie Noord-Holland uit het Samenwerkingsverband Stichting Goois Natuurreservaat' ondertekend, waarmee de provincie met terugwerkende kracht per 1 januari 2021 uit het GNR is getreden. Hiermee kwam een einde aan 90 jaar lidmaatschap van het GNR. De uittreding uit het GNR laat onverlet dat de provincie zich blijvend inzet voor het ontwikkelen, herstellen, beschermen en beheren van de Gooise natuurgebieden.

Prestatie-indicator 5.2.1

Toelichting

Dit betreft het oppervlakte grondgebied dat in beheer is als natuurgebied. Hierbij gaat het om gesubsidieerd natuurbeheer in het kader van het Subsiestelsel Natuur en Landschap.

Bron: Provincie Noord-Holland

5.2.2 Recreatiegebieden en recreatieve routes beheren

Toelichting

In 2022 heeft de provincie een gebied overstijgend [onderzoek](#) laten uitvoeren om inzicht te krijgen in het functioneren van onze tientallen natuur- en recreatiegebieden die een belangrijke rol spelen in het recreatief gebruik van inwoners en toeristen, en hoe de gebieden zich tot elkaar verhouden. Belangrijke conclusies uit het onderzoek zijn dat de recreatieve tekorten groot zijn en nog groter worden en dat de huidige balans tussen recreatie en natuur niet op orde is.

Een aantal conclusies uit het onderzoek waar we in 2022 gestart zijn om te werken aan oplossingen en in 2023 een vervolg geven:

Op dit moment is naar schatting in ca. 70% van de gebieden in Noord-Holland sprake van een probleem met de draagkracht en huidige opvangcapaciteit van bezoekers.

Het aantal inwoners in Noord-Holland groeit naar verwachting van bijna 2,9 miljoen in 2021 naar bijna 3,4 miljoen in 2050. De toename van het aantal inwoners leidt tot een verwachte forse stijging van het aantal vrijetijdsactiviteiten. Ook het aantal toeristische overnachtingen (binnenlands en buitenlands) neemt naar verwachting sterk toe. Hierdoor wordt de vraag naar groene recreatieruimte groter en neemt de recreatieve druk toe.

De recreatieve druk gaat in de toekomst het meest toenemen in de groen- en natuurgebieden in Zaanstreek Waterland, Amstelland-Meerlanden, Zuid-Kennemerland en IJmond. Ook de kustgebieden moeten met een extra groei rekening houden.

Op dit moment is er in alle delen van Noord-Holland (behalve de Kop van Noord-Holland) een groot tekort aan recreatieruimte. Het tekort is relatief gezien het grootst in de regio's West-Friesland, Zaanstreek-Waterland en Amsterdam, Amstelland-Meerlanden.

Als gevolg van de veranderende vraag ondervinden verschillende gebruikersgroepen in de natuur door botsende belangen hinder van elkaar.

De provincie Noord-Holland vindt een goede balans tussen natuur en recreatie noodzakelijk. Dit evenwicht komt steeds vaker in gevaar door toenemende drukte. Terreinbeherende organisaties (TBO's), natuurorganisaties, gemeenten en de provincie werken al samen om de druk op de natuur en recreatiegebieden te spreiden.

Onderdeel van deze opgave is om de bestaande recreatievoorzieningen optimaal te ontsluiten via recreatieve routenetwerken voor wandelen, fietsen en varen. Daarom levert de provincie een bijdrage aan organisaties [Wandelnet](#) en [Fietsplatform](#). In 2022 is de uitbreiding van het [Wandelnetwerk Noord-Holland](#) in Zuid-Kennemerland gerealiseerd. Aan het einde van 2022 is de gemeente Texel opgestart om ook in dit laatste deel van de provincie het Wandelnetwerk Noord-Holland uit te rollen.

Een groot deel van de omvangrijke Noord-Hollandse recreatiegebieden is in beheer van [recreatieschappen](#). De provincie participeerde ook in 2022, samen met gemeenten, in deze schappen. Om de governance van de recreatieschappen te verbeteren is in 2022 het Bestuursbureau Recreatieschappen gestart. Hiermee is de in het [coalitieakkoord](#) genoemde scheiding van beleids- en beheertaken gerealiseerd. In 2022 is hard gewerkt aan de opheffing per 31-12-2022 van Recreatie Midden-Nederland, die het beheer in het Plassenschap Loosdrecht voor haar rekening neemt. Dit beheer is per 1 januari 2023 overgenomen door de gemeente Wijdemeren.

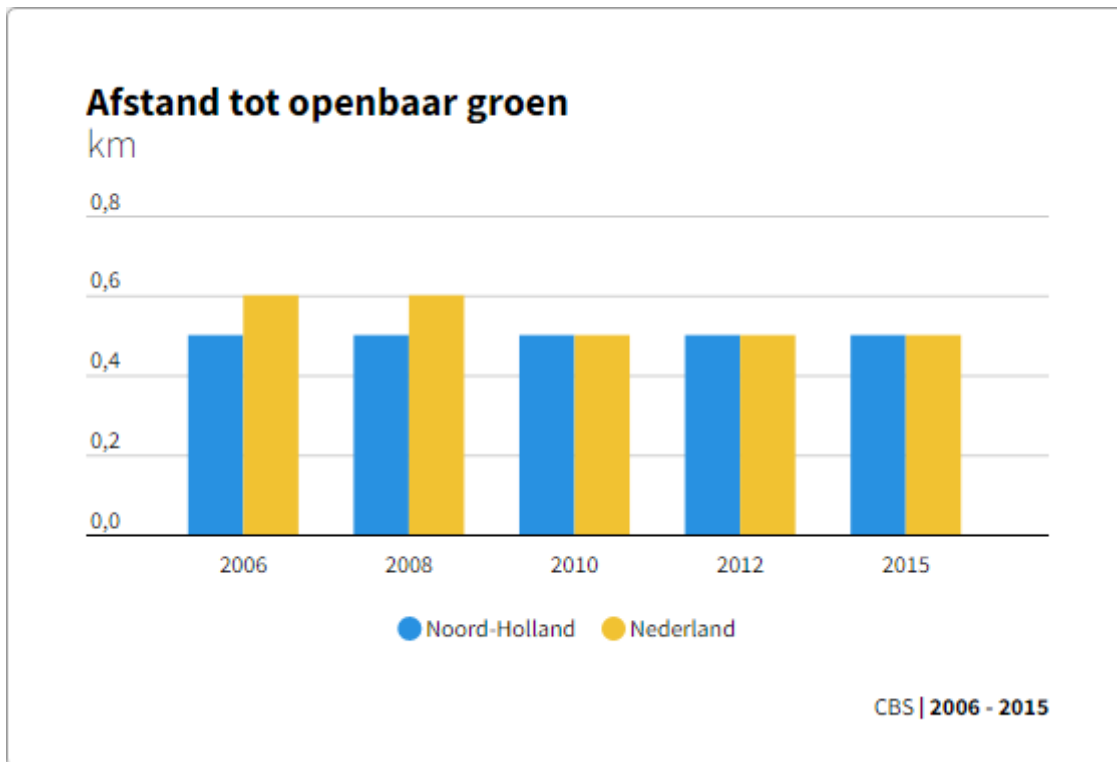
Prestatie indicator 5.2.2

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Bezoekersaantal recreatiegebieden	Aantal	11,2 mln.	13,8 mln.	Per 2022 wordt gebruik gemaakt van een nieuwe methodiek om de bezoekersaantallen te registreren (GPS signalen van telefoons van bezoekers i.p.v. meetlussen in de paden). Een nadere analyse van deze cijfers moet nog uitwijzen wat dit zegt over het gebruik van recreatiegebieden.

Koppeling met brede basismonitor

Afstand tot openbaar groen

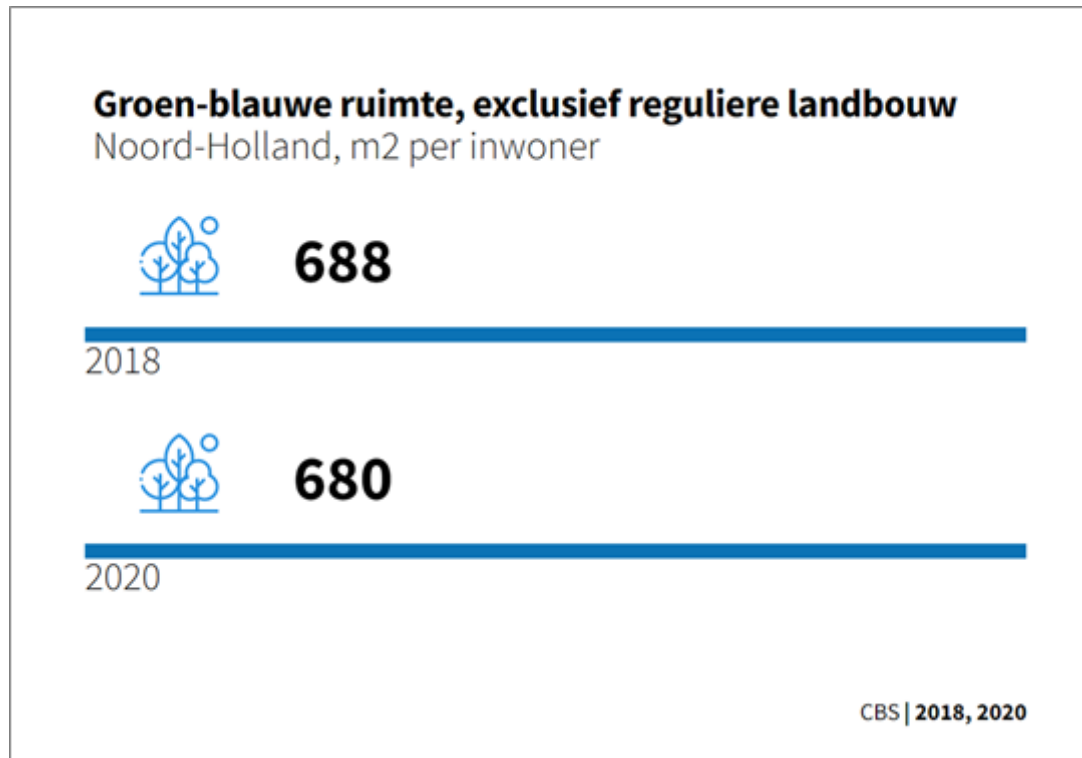
De gemiddelde afstand tot het dichtstbijzijnde openbaar groen is in Noord-Holland 0,5 kilometer. Dit is vergelijkbaar met de gemiddelde afstand in Nederland. In Utrecht en Flevoland is deze afstand kleiner; in Zeeland en Friesland is deze afstand gemiddeld groter. De gebruikte statistiek is helaas niet actueel, deze indicator heeft een lange verwerkingstijd bij het CBS vanwege de complexiteit. Volgend jaar wordt deze indicator geactualiseerd.

Technische toelichting

De gemiddelde afstand van alle inwoners in een gebied tot het dichtstbijzijnde openbaar groen, berekend over de weg. Openbaar groen is terrein in gebruik als park of plantsoen, voor dagrecreatie, natuur of als bos. Het terrein kan zowel privaat als publiek toegankelijk zijn. Het terrein heeft een omvang van minimaal één hectare.

Groen/blauwe ruimte

In vergelijking met andere provincies is het areaal groen/blauwe ruimte per inwoner in Noord-Holland kleiner dan gemiddeld. In 2020 bedraagt de groen/blauwe ruimte 680 m2 per inwoner. Er is sprake van een lichte daling van groene/blauwe ruimte per inwoner sinds 2013 over de hele provincie. Uit recent onderzoek van de provincie blijkt dat de komende jaren de vraag naar groene recreatieruimte steeds groter zal worden. Oorzaak is de toename in het aantal inwoners, de groei in het aantal toeristen als ook de toenemende behoefte aan buitenrecreatie. Noord-Holland is een dichtbevolkte provincie en heeft na Zuid-Holland het meeste inwoners. Bij dit onderwerp is niet zozeer de vergelijking met Nederland belangrijk, maar vooral de ontwikkeling in de tijd: hoe verhoudt de ontwikkeling van groen/blauwe ruimte zich tot de ontwikkeling van het aantal inwoners?

Technische toelichting

Dit areaal per inwoner omvat groene en/of natuurlijke gebieden in zowel stad als platteland, exclusief de reguliere landbouw inclusief water en met uitzondering van de Noordzee. Hieronder vallen o.a. stedelijk groen, kleine en grote wateren, landelijk groen zoals bermen, heggen en bomenrijen, bossen en natuurgebieden en gebieden onder agrarisch natuurbeheer. Reguliere landbouw is landbouw zonder natuurbeheer.

5.2.3 Uitvoering geven aan de Wet natuurbescherming

Toelichting

De wet natuurbescherming geeft de provincie Noord-Holland een aantal taken en bevoegdheden die hierna worden toegelicht.

Natura 2000 gebieden

In Noord-Holland liggen 19 Natura 2000 gebieden. Voor elk van deze gebieden is er een Natura 2000 beheerplan vastgesteld. De beheerplannen voor Laag Holland zijn in 2022 geëvalueerd en de

aanbevelingen worden verwerkt in nieuwe beheerplannen die in 2023 zullen worden vastgesteld. De evaluatie van de beheerplannen van de duingebieden is in 2022 opgestart. De planning is om deze evaluaties in de loop van 2023 af te ronden en zo nodig op te volgen door het opstellen van nieuwe beheerplannen. Voor de 12 Natura 2000 gebieden met daarin stikstofgevoelige doelen is in 2022 gestart met het opstellen van de Natuurdoelanalyses. De uitkomsten van deze analyses (verwacht in 2023) zullen één van de bouwstenen zijn van het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG).

Soortenbescherming en bestrijding van invasieve exoten

De provincie is verantwoordelijk voor de zogenoemde 'passieve' en 'actieve' soortenbescherming. Voor de 'passieve' soortenbescherming is in 2022 een project uitgevoerd; 'Lerende aanpak gebiedsgerichte ontheffing op basis van een soortenmanagementplan'. Deze vorm van ontheffing lijkt goed te passen bij de verduurzamingsopgave en biedt tegelijkertijd een kans om biodiversiteit in de bebouwde omgeving te verbeteren. In de lerende aanpak beproeven de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord en een aantal gemeenten gezamenlijk de werkwijze van het opstellen en uitvoeren van een werkbaar soortenmanagementplan.

Actieve soortenbescherming is het nemen van maatregelen voor het behoud en herstel van beschermde soorten, zoals de rode lijst soorten en hun leefgebied. Dat doen wij aanvullend op onze werkzaamheden in het NNN, Natura 2000 gebieden en het (agrarisch) natuurbeheer. In 2022 is gewerkt aan de bescherming van vier bedreigde bijensoorten op Texel, evenals de grote parelmoervlinder die nog voorkomt op het eiland. Voor deze soorten zijn na een inventarisatie beheeradviezen opgesteld. Deze zijn overgenomen door de natuurbeheerders en andere partijen die betrokken zijn, zoals gemeente en een recreatieondernemer. Een onderzoek naar het voorkomen van de laatste kwabalen is nog in uitvoering door RAVON, in samenwerking met provincie Utrecht en Waternet. Tevens is een minisymposium georganiseerd ten behoeve van kennisuitwisseling en evaluatie en actualisatie van de uitvoering.

Invasieve exoten zoals de Watercrassula en de Rosse Stekelstaart blijven de aandacht vragen. Ook in 2022 zijn diverse projecten uitgevoerd om deze, en andere soorten invasieve exoten, te bestrijden. Ook vindt over deze onderwerpen afstemming plaats met het ministerie van LNV, die in Europees verband verslag uitbrengen van de status van de invasieve exotenaanpak in Nederland.

Faunabeheer

De Wet natuurbescherming verbiedt het doden of verstoren van beschermde dieren. In het geval beschermde dieren toch problemen veroorzaken kan de provincie een vrijstelling of ontheffing verlenen op dit verbod. Hierbij wordt, zoals de wet ook voorschrijft, gelet op de balans tussen de instandhouding van de populaties en de intrinsieke waarde van de dieren enerzijds, en maatschappelijke belangen zoals volksgezondheid, openbare veiligheid en het tegengaan van belangrijk schade aan gewassen of flora en fauna, anderzijds. Deze ontheffingsverlening gebeurt door de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord die zich hierbij baseert op de verordening en beleidsregels van de provincie. Het faunabeheer zelf wordt planmatig voorbereid en gecoördineerd door de partijen die zijn verenigd in de Stichting Faunabeheereenheid (FBE) Noord-Holland. Deze stichting stelt de faunabeheerplannen op die nodig zijn voor de onderbouwing voor het planmatige faunabeheer. De provincie heeft de verantwoordelijkheid om deze plannen na beoordeling goed te keuren. In Noord-Holland is met name de problematiek rondom de grote ganzenpopulatie nog steeds urgent. Vooral de ganzen die het hele jaar in de provincie blijven (dus ook broeden) veroorzaken een groot deel van de faunaschade. In 2022 is uitvoering gegeven aan het faunabeheerplan voor de ganzen.

Dierenwelzijn

De provincie werkt op verschillende manieren aan het bevorderen van dierenwelzijn. In algemene zin kent de wet natuurbescherming een zorgplicht voor dieren. Dit houdt in dat een ieder verplicht is de nodige zorg te verlenen als een dier hulpbehoevend is. Daarnaast hebben we opvangcentra voor wilde dieren financieel ondersteund, zowel vanuit de coronamiddelen, als ook voor het opvangen van de gevolgen van het stoppen van een opvangcentrum in Den Helder. Op advies van de Raad voor Dieraangelegenheden is overleg gestart met de andere overheden om te onderzoeken welke rol en taakverdeling mogelijk is voor een verdere professionalisering van de opvang van wilde dieren.

In de voedselvisie 2020-2030 staan de kansen en uitdagingen om te komen tot een duurzaam voedselsysteem. Het rijk is middels de wet dieren verantwoordelijk voor het welzijn van alle gehouden dieren. Vanuit de voedselvisie stimuleren we vormen van landbouw, zoals regeneratieve landbouw, waarin de omstandigheden voor dieren extra aandacht krijgen.

Ook naast de specifieke inzet in de portefeuilles natuur en landbouw is dierenwelzijn onderwerp van gesprek bij overige beleidsontwikkeling. Zo zijn er afspraken gemaakt met evenementenorganisaties over het (verbeteren van) dierenwelzijn tijdens gesponsorde evenementen. Daar waar het aantasten van dierenwelzijn desondanks onvermijdelijk is, bijvoorbeeld bij het bestrijden van gewasschade door ganzen, zien onze ontheffingen toe op het gebruik van de laatste wetenschappelijke inzichten over methoden die het dierenwelzijn zo min mogelijk aantasten. Samen met de andere provincies investeren we in dit kader in IPO verband in onderzoeken via de onderzoek agenda [[Onderzoek BIJ12 - BIJ12](#)] van BIJ12 en wisselen we kennis uit.

5.2.4 Tegemoetkoming faunaschade uitkeren

Toelichting

De provincie Noord-Holland heeft de wettelijke plicht om agrarische ondernemers een tegemoetkoming te verstrekken in de schade die wilde dieren aan hun gewassen veroorzaken, wanneer deze ondernemers worden belemmerd bij beheer en schadebestrijding daar waar het om wettelijk beschermde diersoorten gaat. Deze tegemoetkomingen worden, in opdracht van de provincie, verstrekt door [BIJ12-unit Faunazaken](#). Verreweg het grootste deel van de tegemoetkomingen in faunaschade is het gevolg van vraatschade door ganzen. De totale omvang van deze tegemoetkomingen is zeer variabel en deels niet beïnvloedbaar, omdat de weersomstandigheden en prijsontwikkeling van agrarische producten (zoals gras) hier een belangrijke rol in spelen.

Wanneer grondgebruikers niet belemmerd worden in hun mogelijkheden om hun gewassen te beschermen, of op gepachte percelen met landbouwkundige beperkingen, is geen tegemoetkoming van toepassing. Voor schade aangericht door drie provinciaal vrijgestelde ganzensoorten is een uitzondering gemaakt. In veel gebieden in Noord-Holland zijn er ruime mogelijkheden om schade te voorkomen. Dat geldt voor de agrarische percelen buiten de Natura 2000gebieden en de Ganzenfoerageergebieden, inclusief de bufferzone daaromheen. Daarom is conform het coalitieakkoord het eigen risico voor agrarische ondernemers op deze percelen bij schade door drie ganzensoorten verhoogd van 5% naar 20%. De regeling is per 1 mei 2021 van kracht geworden.

Op basis van actuele cijfers van BIJ12/Faunafonds (januari 2023) ramen wij de totale lasten in 2022 (inclusief dossiers die over de jaargrens lopen, alle bijkomende) kosten en ná aftrek van de ontvangen leges) op circa € 13 miljoen. Dat is aanzienlijk meer dan begroot. De overschrijding heeft betrekking op zowel voorjaarsgras als ook zomergras en najaarsgras. De toename heeft meerdere oorzaken. Hier volgen de belangrijkste:

- Stijging van de [prijs per kilogram droge stof](#) (vervangend voer). De prijzen stegen voor voorjaarsgras met 7%, voor zomergras met 17% en voor najaarsgras met 25% t.o.v. 2021.
- Stijging met 8% van het aantal aanvragen voor verstrekking tegemoetkoming van faunaschade schade t.o.v. 2021, waarbij de grootste stijgingen zat bij aanvragen m.b.t. schade aan zomergras (18% meer aanvragen).
- Stijging van de gemiddelde getaxeerde schade bij voorjaarsgras per aanvraag.

Voor de toekomst schatten wij in dat de tegemoetkomingsaanvragen in aantallen zullen stijgen, omdat er steeds meer bekendheid ten aanzien van de regeling is en gewerkt is aan vergemakkelijken van de aanvraag, De taxatiemethoden zullen worden verbeterd maar dat leidt niet per definitie tot vermindering van het totale schadeniveau. De inzet van preventie van schade door verjagen of afschot is aan de grondgebruikers. Deze kan nog worden geoptimaliseerd.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 5.2		Beheren van de groenstructuur			
Lasten	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *	
5.2.1 NNN en agrarische natuur beheren	20.732	22.390	22.236	154	
5.2.2 Recreatiegebieden en recreatieve routes beheren	8.418	7.481	7.519	-38	
5.2.3 Uitvoering geven aan de Wet natuurbescherming	1.851	3.938	3.988	-50	
5.2.4 Tegemoetkoming faunaschade uitkeren	6.100	12.803	14.036	-1.233	
Totaal lasten	37.101	46.612	47.779	-1.167	
Totaal baten	-785	-855	-874	19	
Totaal saldo	36.316	45.757	46.905	-1.148	
Storting		0	0	0	
Onttrekking					
5.2.1 Resv. Uittreding Goois Natuurreservaat	-896	0	0	0	
Resultaat	35.420	45.757	46.905	-1.148	

*een positief verschil is voordelig

5.3 Betrekken van onze partners bij bescherming en beheer van groen

Toelichting

Prioriteiten

In 2022 werkten wij aan de volgende prioriteiten:

- Uitbreiden van het Groen Kapitaal-netwerk; voortzetten van de ondersteuning van initiatiefnemers en groene vrijwilligers via het programma Betrekken bij Groen; stabiliseren van het aantal groene vrijwilligers (5.3.1).
- Aansluiten van de Noord-Hollandse Nationale Parken op het Rijksprogramma 'Nationale Parken nieuwe stijl' (5.3.2).
- Uitvoeren van de Agenda voor het Waddengebied en goede aanwending van de middelen in het Waddenfonds, in lijn met het Investeringskader Waddengebied (5.3.3).

Omgevingsfactoren:

- Zie 5.1.

5.3.1 Aanpak Groen Kapitaal uitvoeren

Toelichting

Aanpak Groen Kapitaal

Het aantal Groen Kapitaal initiatieven is in 2022 toegenomen en bestaande initiatieven zijn doorontwikkeld. De provincie merkt dat door het delen van veel kennis en voorbeelden ons netwerk met digitale volgers nog steeds gestaag groeit. Vooral LinkedIn is gegroeid tot ruim 1600 actieve volgers. Een thema als natuurinclusief bouwen heeft veel aandacht gekregen, ook in relatie tot een gezonde leefomgeving. Lees hier verder: [Denken, dromen, doen en durven – 2022, een groen jaar - Groen Kapitaal](#).

Groene vrijwilligers

De provincie Noord-Holland is trots op de groene vrijwilligers. Veel mensen blijven graag hun steentje bijdragen aan het behoud van de natuur en natuureducatie. IVN en de terreinbeheerders hebben veel nieuwe vrijwilligers welkom geheten. In 2022 is een inhaalslag gemaakt t.a.v. alle activiteiten die tijdens de corona periode stil kwamen te liggen. Zo hebben er bijvoorbeeld 160 vrijwilligersgroepen (de herstellende) het beheer weer opgepakt. Het is een flinke groep natuurgidsen (vertellers) gelukt om af te studeren en ook de tellers konden weer monitoren. Via de [Groene Academie](#) heeft de provincie Noord-Holland natuurorganisaties op weg geholpen met het geven van zowel live als hybride cursussen. Rond de 50 vrijwilligersprojecten hebben een bijdrage ontvangen uit het [Betrekken bij Groenfonds](#). Wederom werd het fonds flink overtekend, een duidelijk signaal dat de inwoners van Noord-Holland aan de slag willen in de natuur, of dat zij de eigen buurt natuurvriendelijker willen maken. De twee pilots van het project Groen Kapitaal aan de Buurt zijn succesvol afgerond met als conclusie om in 2023 met deze methode verder te gaan. De jaarlijkse Dialoogdag op 30 november trok ongeveer 150 enthousiaste groene vrijwilligers die in dialoog gingen met de provincie en de terreinbeheerders om zich vervolgens te laten inspireren met wandelingen en workshops. Er hebben in onze provincie zo'n 1.100 mensen meegewerkt aan de [Natuurwerkdag](#) op 60 locaties.

5.3.2 Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v. groen

Toelichting

Het Groene Hart

Het Groene Hart kent een uniek landschap en is een gebied waar gewoond, gewerkt en geleefd wordt. Het landschap is divers, de openheid en karakter vormen een belangrijk en uniek contrast met de grote steden er omheen. Waar het Groene Hart in 2021 is aangewezen als NOVI-gebied, heeft het Groene Hart in februari 2022 de status van [NOVEX-gebied](#) gekregen. Met extra impuls en steun van het Rijk werken we toe naar de gezamenlijke uitvoering van de verschillende grote transitieopgaven. [Het Bestuurlijk Platform Groene Hart](#) is vanwege de vertegenwoordiging van alle vier de overheidslagen het aanspreekpunt voor het NOVEX gebied Groene Hart. Een belangrijke mijlpaal van het Bestuurlijk platform was de ondertekening van de [Bestuursovereenkomst Groene Hart](#) op 19 mei 2022.

Metropoolregio Amsterdam (MRA)

In de MRA Agenda 2020-2024 staat centraal dat in een druk en verstedelijkt gebied als de MRA, ook de groene leefomgeving van groot belang is om een plezierig woon- en werkklimaat te houden. Dit is verder uitgewerkt in het 'Verstedelijkingsconcept 2050, Metropool van grote klasse met menselijke maat' (MRA, november 2021). In dat kader heeft de provincie Noord-Holland in 2022, samen met de MRA-partners, voor het Metropolitain Landschap de volgende resultaten geboekt:

- Er is (verder) invulling gegeven het thema landschap t.b.v. de uitvoeringsagenda NOVEX-gebied MRA (voorheen Verstedelijkingsstrategie MRA).
- Het landschapsbelang ingebracht bij grote integrale opgaven, zoals het ontwikkelperspectief NOVEX-gebied NZKG en bij de haalbaarheidsstudie voor het transformatorstation A9-Zuid.
- Er is een tijdelijke samenwerking van zeven partners tot stand gebracht die ruim een halfjaar (tot maart/april 2023) samen aan het ontwerpend onderzoek 'Toekomstbestendige Heuvelrug Gooi en Vechtstreek' werken. Doel is om te komen tot een adaptieve Heuvelrug Gooi en Vechtstreek, waarin er een toekomstbestendige wisselwerking is tussen het bodem- en watersysteem, gebruik en inrichting. De zeven partners zijn Regio Gooi en Vechtstreek, Waterschap AGV, MRA Landschap, Vitens, Waternet (drinkwater), PWN en Provincie Noord-Holland. Dit onderzoek, dat o.a. als Rijk-regioproject opgenomen in het Verstedelijkingsconcept MRA, maakt deel uit van de samenwerkingsagenda van de Regio Gooi en Vechtstreek met de provincie Noord-Holland en is een van de landschapsopgaven in het Metropolitain Landschap.
- Er is een onderzoek uitgevoerd naar de ruimtelijke impact van de energietransitie op het landschap in de MRA. De resultaten zijn gebruikt voor het opstellen van een checklist hoe ruimtelijk zorgvuldig om te gaan met de 'energiebouwstenen': van het bepalen van een zoekgebied tot de ruimtelijke positionering en inpassing van de bouwsteen. Deze checklist is besproken in Platform Ruimte/MRA en vervolgens met provincie Noord-Holland t.b.v. het borgen van de checklist in de provinciale processen.

Nationale Parken

Nationaal Park Duinen van Texel (NPDvT) en Nationaal Park Zuid-Kennemerland (NPZK) richten zich op natuurbescherming, recreatie, educatie, promotie en onderzoek en zijn een visitekaartje van de Noord-Hollandse natuurgebieden. De provincie Noord-Holland beschouwt de Nationale Parken als een waardevol instrument om bewoners en bezoekers van Noord-Holland te betrekken bij hun groene leefomgeving. Beide parken werden ook in 2022 goed bezocht en de bezoekers waarden hun bezoek aan het park met een 8,5 (NPZK) en 8,4 (NPDvT). De provincie Noord-Holland levert een financiële bijdrage aan de Nationale Parken. Sinds 2020 zijn beide parken aangesloten op het rijksproject Nationale Parken Nieuwe Stijl. Met rijkssubsidie, gefinancierd met ambtelijke inzet van de provincie, werkten beide parken in 2022 verder aan een programma om een toekomstbestendig park te kunnen worden. In dat kader heeft de provincie in 2022 o.a. bijgedragen de pilots de [Duintuinen](#) en de [Tuinen van Texel](#).

5.3.3 Balans ecologie en economie Waddengebied nastreven

Toelichting

Het Waddengebied is het grootste natuurgebied van Nederland en daar werken de drie Waddenprovincies aan de uitwerking van het Investeringskader Waddengebied (IKW). Dit gebeurt deels met financiële middelen uit het Waddenfonds en de balans tussen economie en ecologie staat hierin centraal. In 2022 zijn geen nieuwe projecten ingediend en positief beoordeeld. Wel is er veel tijd gestoken in de voorbereiding.

Daarnaast hebben twee projecten subsidie ontvangen vanuit de provinciale cofinancieringsregeling Waddenfonds. Het gaat om het project 'bruinvis': rondom een opvang voor bruinvissen in Anna Paulowna worden een Waddenbelevingstuin met voetpad, een duinlandlandschap en een uitkijkpunt aangelegd. Het andere project is 'de jurk en het scheepswrak'. Op Texel ligt het wrak van een zeventiende-eeuws zeilschip, het Palmhoutwrak. Na archeologisch onderzoek is het afgedekt en niet langer toegankelijk. Via een interactieve opstelling kunnen mensen digitaal ronddwalen in het wrak en ontdekken welke vondsten eruit naar boven zijn gehaald.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 5.3		Betrekken van onze partners bij bescherming en beheer van groen			
Lasten		Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *
5.3.1	Aanpak Groen Kapitaal uitvoeren	1.089	1.305	1.285	20
5.3.2	Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v. groen	3.989	4.596	2.308	2.288
5.3.3	Balans ecologie en economie Waddengebied nastreven	19.312	21.815	21.668	147
Totaal lasten		24.390	27.716	25.261	2.455
Totaal baten		-220	-2.610	-350	-2.260
Totaal saldo		24.170	25.106	24.911	195
Storting					
5.3.2	Resv. Landschap	3.500	3.500	3.500	0
5.3.3	Resv. Cofinanciering Waddenzee	5.000	5.000	5.000	0
5.3.3	Resv. Subsidies Cofinanciering Waddenzee	0	6.762	6.762	0
Onttrekking					
5.3.2	Resv. Landschap	-3.180	-1.828	-1.790	-38
5.3.3	Resv. Cofinanciering Waddenzee	-9.002	-8.138	-8.166	28
Resultaat		20.488	30.402	30.217	185

*een positief verschil is voordelig

Programma 6 Economie, cultuur en welzijn

Doelenboom

---

6. Economie, cultuur en welzijn

6.1 Bevorderen van welvaart en welzijn door duurzame, vernieuwende en ondernemende economie

---

6.1.1 Ruimtelijke vestigingsklimaat bevorderen

6.1.2 Een innovatief klimaat bevorderen

6.1.3 Een veerkrachtige en duurzame arbeidsmarkt bevorderen

6.1.4 Een duurzame agrosector behouden en versterken

6.1.5 Europese landbouwprojecten cofinancieren

6.2 Toegankelijk en bereikbaar houden van culturele infrastructuur

---

6.2.1 Bovenlokale culturele samenwerking ondersteunen

6.3 Behouden van kwaliteit van cultuurlandschap

6.3.1 Cultuurhistorische waarden landschap versterken

6.3.2 Kennis cultuurhistorische structuren vergroten

6.3.3 Investeren in behoud van archeologisch erfgoed

6.4 Behouden en ontwikkelen erfgoed

6.4.1 Investeren in behoud en herbestemming monumenten

6.4.2 UNESCO stelling van Amsterdam behouden en herbestemmen

6.5 Uitvoeren welzijnstaken

6.5.1 Verbeteren van sportvoorzieningen en van de leefbaarheid in kleine kernen

---

Maatschappelijk doel

In ons beleid voor economie en cultuur in 2022 stond het bevorderen van welvaart en welzijn centraal. Zoals gesteld in de begroting zijn welvaart en welzijn intrinsiek aan elkaar verbonden. Dat heeft de Coronacrisis ook nog eens laten zien.

De economie is in transitie en deze transitie heeft zich het afgelopen jaar versneld, als gevolg van mondiale ontwikkelingen en de maatschappelijke opgaven op gebied van onder andere klimaat/energie, gezondheid, natuur en de arbeidsmarkt. 2022 stond vooral in het teken van de uitvoering van onze beleidsvisies gericht op deze transities.

Door het vertalen van onze in 2021 vastgestelde datacenterstrategie naar regels en afspraken over vestigingsvoorwaarden en door subsidies vanuit onze HIRB+ regeling hebben wij in 2022 sturing gegeven aan duurzaam ruimte-, energie- en watergebruik en verduurzaming van bedrijven.

De verduurzaming van de economie is een belangrijke drijfveer voor innovatie en andersom levert innovatie een belangrijke bijdrage aan oplossingen voor de grote maatschappelijke

uitdagingen. De mede door ons opgerichte regionale ontwikkelingsmaatschappij ROM InWest is hierin voor ons een belangrijk instrument, naast onze andere MKB-instrumenten. De ROM heeft het afgelopen jaar de eerste investeringen gedaan in projecten en bedrijven gericht op energietransitie, circulaire economie en innovatie.

Belangrijke randvoorwaarde voor verduurzaming en vernieuwing van de economie is de beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerd personeel en voldoende arbeidsparticipatie. In 2022 hebben we daarom verder uitvoering gegeven aan de acties uit het Manifest Arbeidsmarkt en Onderwijs die vooral gericht zijn op het versterken van de triple-helix samenwerking (bedrijven, kennisinstellingen en overheden), bijvoorbeeld in de vorm van campusontwikkeling.

Door de uitvoering van onze Voedselvisie, waarbij we ons nadrukkelijk richten op de samenwerking met agrariërs en kennisinstellingen, hebben we het afgelopen jaar de transitie en verduurzaming van de landbouw en het daarmee samenhangende voedselsysteem gestimuleerd.

Net als voor de economie, stond voor de culturele sector 2022 in het teken van herstel na Corona. Met een derde en laatste tranche van het noodfonds (motie 41) hebben wij steun geboden aan culturele instellingen van regionaal belang die in de problemen zijn gekomen als gevolg van de Coronamaatregelen. In 2022 hebben wij ook de deuren van ons eigen provinciale museum Huis van Hilde weer kunnen openen en vele bezoekers van binnen en buiten Noord-Holland ontvangen.

Onder meer met het opstellen van het uitvoeringsprogramma Hollandse Waterlinies Noord-Holland 2022 - 2025 en onze subsidies voor de restauratie van (Rijks)monumenten hebben wij in 2022 duurzaam behoud van ons erfgoed mogelijk gemaakt opdat ook toekomstige generaties van bewoners en bezoekers er gebruik van kunnen maken.

Ook voor sportvoorzieningen was 2022 een jaar van weer opstarten na Corona. Met subsidies, begeleiding en ontzorging hebben wij sportverenigingen ondersteund om duurzamer en inclusiever te worden.

Naast het economisch beleid zoals vastgelegd in het Strategisch Beleidskader Economie zet de provincie naar aanleiding van de Coronacrisis sinds 2021 extra in op economisch herstel en duurzaamheid. De inspanningen van de provincie op dit terrein zijn opgenomen in het hiervoor ingestelde begrotingsprogramma Economisch Herstel en Duurzaamheid.

Wettelijk beleidskader

- [Erfgoedwet](#)
- [Wet kenbaarheidpubliekrechtelijke beperkingen onroerende zaken](#)
- [Wet algemene bepalingen omgevingsrecht \(WABO\)](#)
- [Besluit algemene regels ruimtelijke ordening \(Barro\)](#)
- [Wet op de archeologische monumentenzorg](#)
- [Wet op de ruimtelijke ordening](#)
- [Wet op het specifiek cultuurbeleid](#)
- [Beleidsbrief "Erfgoed telt"](#)
- [Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen](#)
- [GLB-NSP](#)

Provinciaal beleidskader

- [Beleidskader Erfgoed en Cultuur 2022](#)
- [Omgevingsverordening NH 2020](#)
- [Uitvoeringsprogramma Hollandse Waterlinies 2022-2025](#)
- [Cultuur als onderdeel van de "Ruimtelijk Economische Actieagenda 2016-2020"](#)
- [Leidraad Landschap en Cultuurhistorie 2018](#)
- [Regioprofiel MRA 2019-2024 "Meer dan delen, Programma Kunst, Cultuur en Erfgoed"](#)
- [Voedselvisie](#)
- [Voedselvisie uitvoeringsagenda 2021 - 2022](#)
- [Strategisch Beleidskader Economie \(2016\) en uitvoeringsagenda economie 2021-2023](#)

Rekening Programma – Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 6	Economie, cultuur en welzijn			
	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *
Lasten	37.710	52.309	51.341	968
Baten	-72	-4.935	-5.071	136
Saldo van baten en lasten	37.638	47.374	46.270	1.104
Stortingen reserves	13.223	16.358	16.358	0
Ottrekking reserves	-13.900	-20.840	-18.109	-2.731
Resultaat	36.961	42.892	44.519	-1.627

*een positief verschil is voordelig

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Publiek doel
6.1.1	Stichting Administratiekantoor aandelen Zeehaven IJmuiden N.V.	Ontwikkeling haven en economie.
6.1.1	Stichting Voorbereiding Pallas-reactor	Voorbereiding bouw hoge-flux reactor.
6.4.2	Gemeenschappelijke Regeling Siteholderschap Werelderfgoed Hollandse Waterlinies	Behoud en uitdragen van de universele waarde van het UNESCO werelderfgoed van de Hollandse Waterlinies
6.1.1	Schiphol Area Development Company N.V. (SADC)	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden. Marketing en acquisitie.
6.1.1	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied N.V. in liquidatie (RON)	Ontwikkeling Noordzeekanaalgebied
6.1.1	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN)	Ontwikkeling Economie
6.1.1	PolanenPark B.V.	Ontwikkeling bedrijventerrein
6.1.1	PolanenPark C.V.	Ontwikkeling bedrijventerrein
6.1.1	Zeehaven IJmuiden N.V.	Ontwikkeling haven en economie
6.1.2	Life Sciences Fund Amsterdam B.V.	Ontwikkeling economie
6.1.2	Participatiefonds Duurzame Economie Provincie Noord-Holland B.V.	Stimuleren duurzame economie
6.1.2	Innovatiefonds Noord-Holland B.V.	Het beschikbaar stellen van financiering aan kleine en middelgrote ondernemingen teneinde (innovatieve) projecten te stimuleren binnen de provincie.
6.1.2	InWest Regio B.V. (ROM)	De vennootschap heeft als doel om binnen het werkgebied bij te dragen aan het versterken van de positie en de internationale concurrentiekracht van de regio Noord-Holland en Nederland en aan het realiseren van de transitieopgaven op energie en circulariteit door onder andere het beschikbaar stellen van financiering, adviseren en begeleiden van ondernemingen, stimuleren en faciliteren van innovatie, etc.

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

6.1 Bevorderen van welvaart en welzijn door duurzame, vernieuwende en ondernemende economie

Toelichting

Prioriteiten

De gestelde prioriteit van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij in het eerste volledige jaar van haar bestaan.

6.1.1 Ruimtelijke vestigingsklimaat bevorderen

Toelichting

In Noord-Holland Zuid heeft de provincie in het Plabeka-samenwerkingsverband de behoefte voor bedrijventerreinen en kantoorlocaties herijkt en vastgesteld. In Noord-Holland Noord hebben de drie regio's in 2022 de regionale afspraken vastgesteld over de planning en programmering van bedrijventerreinen.

Na de definitieve vaststelling van de [Datacenterstrategie](#) is een artikel over de voorwaarden ten aanzien van datacenterontwikkeling opgenomen in de Omgevingsverordening NH2022. Daarnaast worden in samenwerking met de drie cluster gemeenten en met input van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied vestigingsvoorwaarden opgesteld en is een landelijke en Europese lobby opgestart voor een gelijk speelveld voor datacenters.

In 2022 zijn er vijf aanvragen ontvangen voor de HIRB-regeling ([Herstructureren en Intelligent Ruimtegebruik Bedrijventerreinen](#)). Eén aanvraag is geweigerd. Van de overige aanvragen betrof het er drie voor een duurzaamheidsfonds waarmee gemeenten in staat worden gesteld verduurzaming bij bedrijven te stimuleren, en één voor de fysieke herstructurering van een bedrijventerrein. Het aantal aanvragen is hiermee achtergebleven ten opzichte van eerdere jaren. Mogelijk spelen de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 en de coronacrisis hierbij een rol. Onder de HIRB-aanpak zijn ook de eerste ondernemers ondersteund om te komen tot een kwaliteitsverbetering en verduurzaming van hun vakantiepark.

De uitvoeringsregeling HIRB+ Duurzaamheid die in het kader van het Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds was opgesteld in 2021, is verlengd tot eind 2022. Het plafond van de regeling is in het najaar bereikt. In totaal zijn er 43 subsidies verleend voor het realiseren van fysieke duurzaamheidsmaatregelen gericht op energiebesparing, gebruik en opwek van duurzame energie voor bedrijfspanden op bedrijventerreinen. Daarnaast liep ook de opdracht voor het aanjagen van beheer en verduurzamen van bedrijventerreinen, uitgevoerd door Projectbureau Herstructureren Bedrijventerreinen en Ontwikkelingsbedrijf NHN, door tot het eind van 2022.

We hebben het traject 'wonen voor winkels' voortgezet waarbij structurele winkelleegstand getransformeerd wordt naar woningen in centrumgebieden. In 2022 hebben we samen met gemeenten bij 13 locaties verdiepingstudies uitgevoerd en bij 5 gemeenten intensieve procesondersteuning geboden aan gemeenten en winkeleigenaren. Ten aanzien van detailhandel is in 2022 opnieuw een marktruimteonderzoek uitgevoerd, dat begin 2023 gepubliceerd zal worden. Voor de uitvoeringsregeling HIRB+ Toekomstbestendige Winkelgebieden zijn in totaal 24 subsidieaanvragen gedaan. Tenslotte is besloten om de twee regionale adviescommissies detailhandel voor de regio's noord en zuid samen te voegen tot één commissie.

In de MRA wordt het onderzoek naar de druk en draagkracht vanwege de toenemende aantallen toeristen en recreanten, vertaald in een nieuwe gezamenlijke uitvoeringsagenda. In NHN hebben we een toeristisch-recreatieve gebiedsanalyse uitgevoerd wat de basis vormt voor de regionale samenwerking op dit dossier voor de komende jaren.

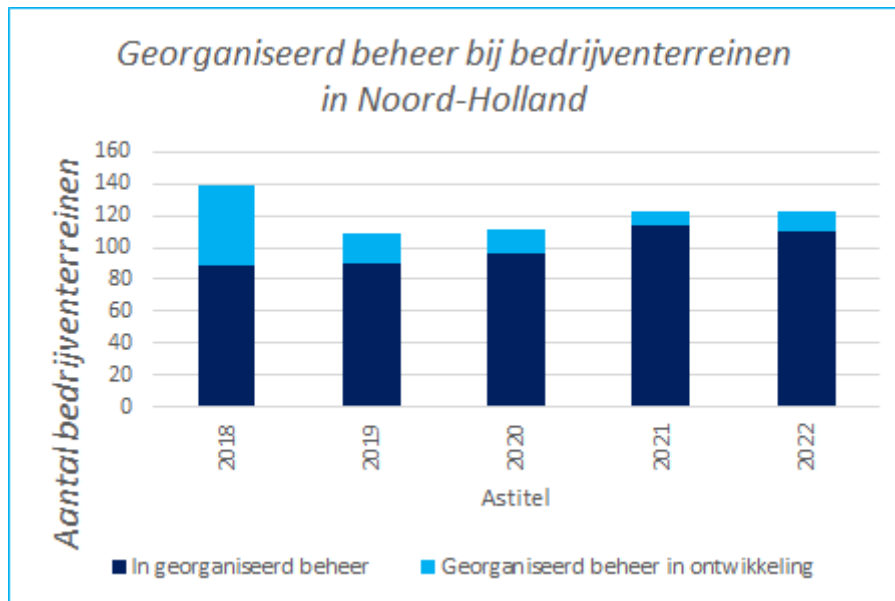
In de Schipholregio hebben we via onze 25%-deelneming in de Schiphol Area Development Company (SADC) een aantal belangrijke zaken bereikt. In vervolg op 2021 heeft SADC in samenwerking met Alliander en financiële ondersteuning van de provincie een virtueel energienet in het Schiphol Trade Park (STP) opgezet als tijdelijke oplossing voor de netcongestie aldaar. Ook in vervolg op 2021 is de 'digital twin' voor het gebied tussen Zuidas en Hoofddorp verder ontwikkeld.

De provincie zet via de Leidraad voor internationale zaken in op het aantrekken van en creëren van de meerwaarde van nieuwe en bestaande bedrijven bij onze maatschappelijke opgaven.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Werkgelegenheid (BBV indicator)	Percentage		74,5%	Betreft de bruto arbeidsparticipatie ten opzichte van de totale beroepsbevolking in 2021. Bron: CBS
Toename van het bruto regionaal product(BRP) (BBV indicator)	Percentage		6,5%	Het betreft de procentuele toename van het bruto regionaal product in 2021 ten opzichte van 2020 (waarde 2022 nog niet beschikbaar) Bron: CBS

Prestatieindicator 6.1.1

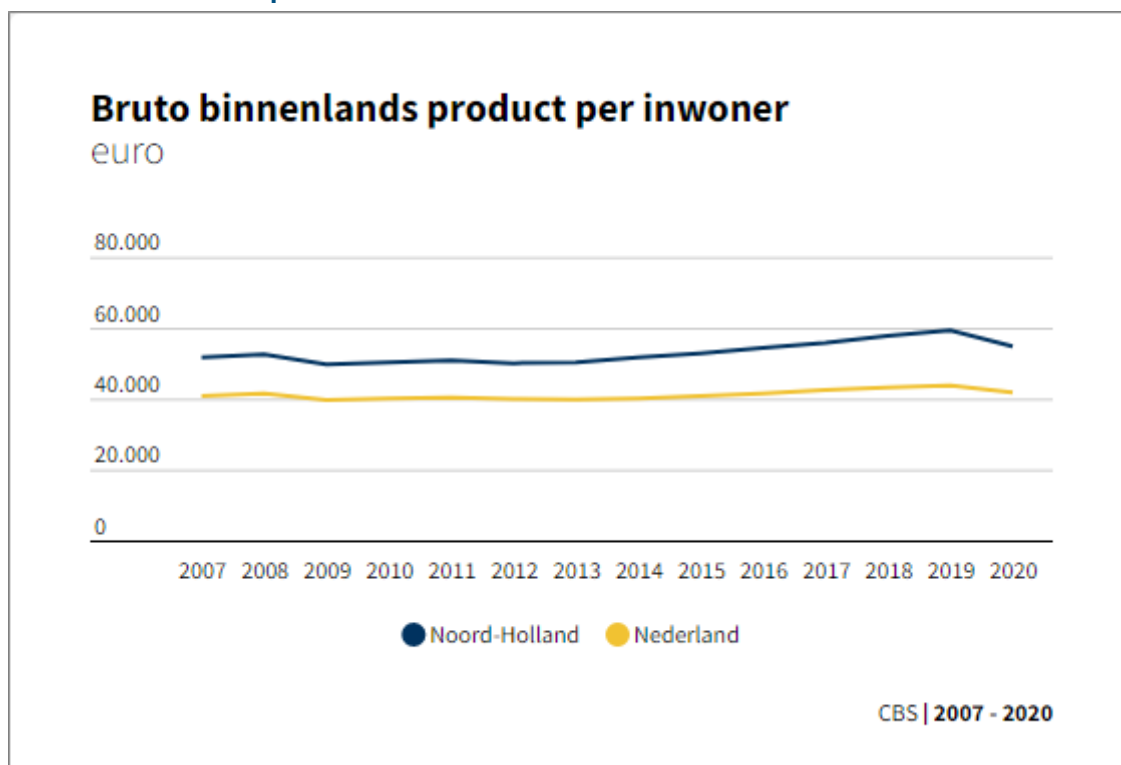
Toelichting:

Aantal bedrijventerreinen waarbij ondernemers ondersteund worden in o.a. verduurzaming, energiebesparing, relatienetwerken en criminaliteitspreventie.

Bron: Provincie Noord-Holland

Koppeling met brede basismonitor

Bruto binnenlands product

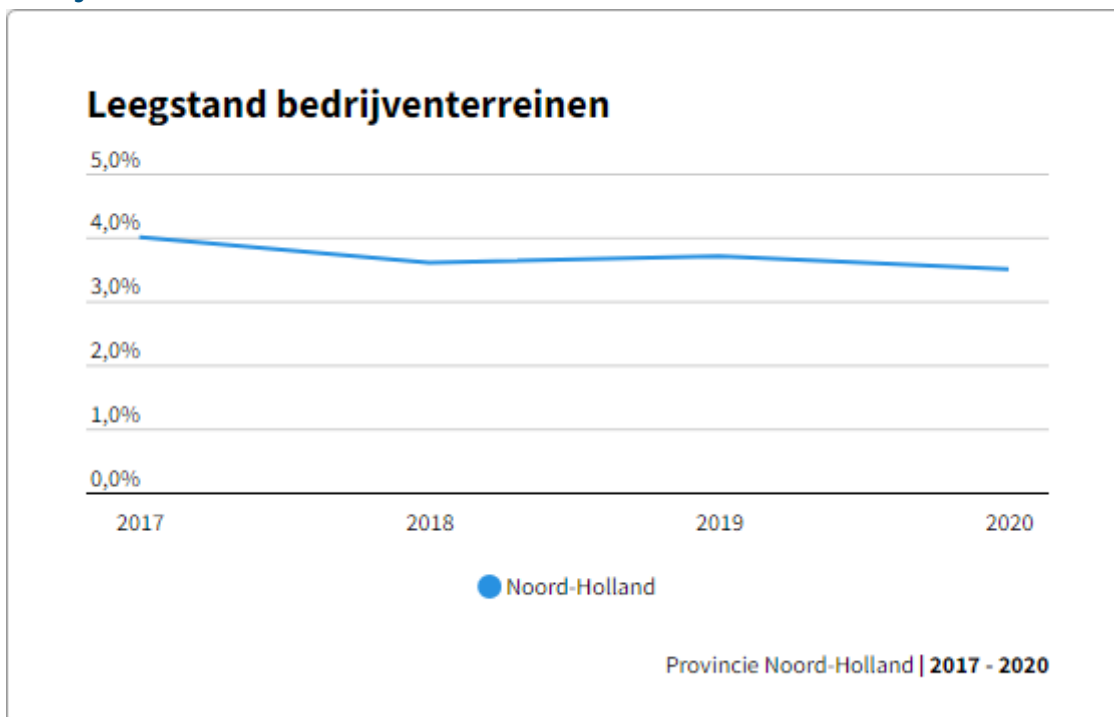

Het bruto binnenlands product (BBP) is tussen 2019 en 2020 in alle provincies gedaald. De daling geeft het negatieve effect weer van de COVID-crisis op de economie. Het totale BBP en BBP per inwoner worden hier weergegeven in euro's. De verschillen in BBP per inwoner tussen Nederland en Noord-Holland lopen steeds verder uiteen: waar eind jaren negentig Noord-Holland al een hoger BBP per hoofd van de bevolking had dan Nederland, is het verschil in 2020 toegenomen. Noord-Holland had in 2020 het grootste BBP per hoofd van de bevolking, met € 54.800, -. Dat is € 3.000, - meer dan de provincie Utrecht, dat het op één na hoogste BBP van de bevolking heeft. Het totale BBP was in 2020 in Noord-Holland €171.000,-, bijna €8.500,- minder dan in 2019.

Technische toelichting

Bruto binnenlands product per inwoner (bbp) tegen marktprijzen. Dit is een maat voor de omvang van de economie.

Bedrijventerreinen

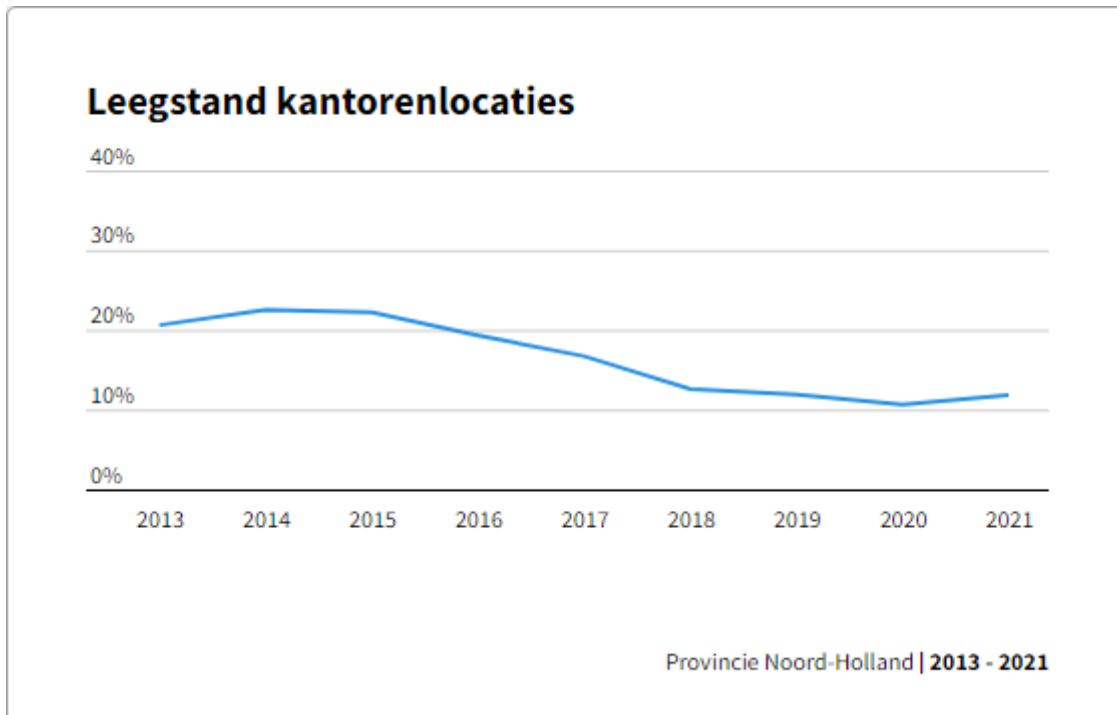
De leegstand op bedrijventerreinen is de laatste jaren afgenomen. In 2020 kwam de leegstand uit op 3,5%. In 2017 was dit nog 4%.

Technische toelichting

Bedrijventerreinen die op de peildatum niet in gebruik zijn. Leegstand wordt uitgerekend door de totale bestaande voorraad te verrekenen met bestaande voorraad in gebruik.

Kantoren

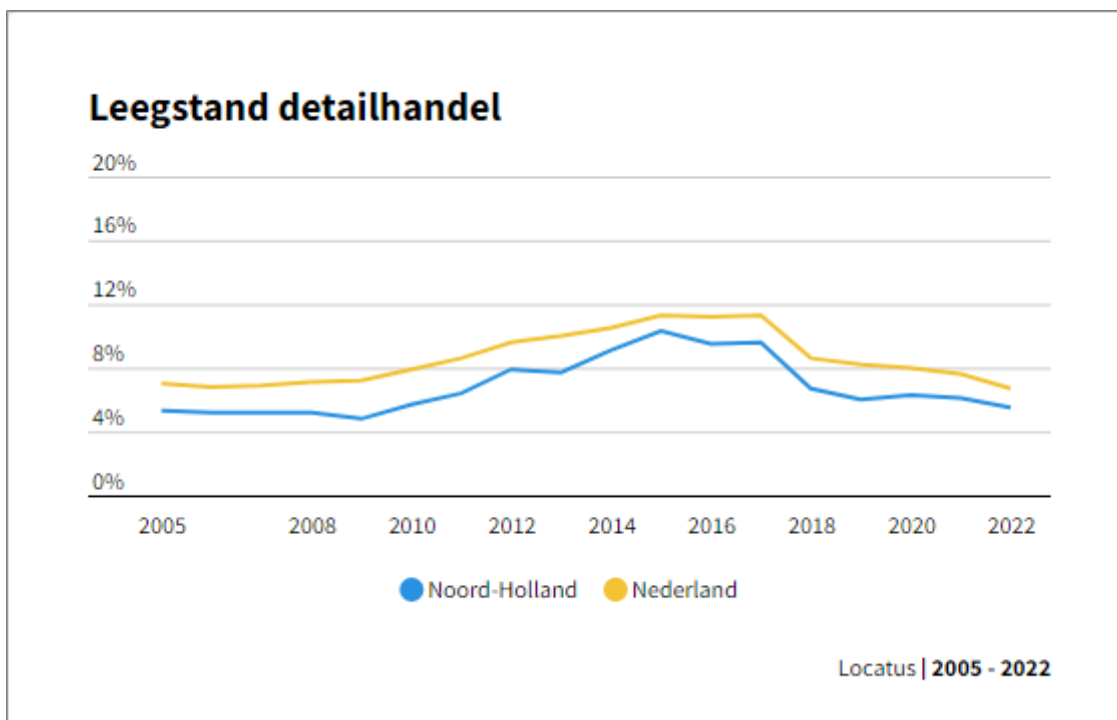

De totale kantorenvorraad in de provincie Noord-Holland is tussen 2018 en 2021 vrijwel stabiel gebleven. De procentuele leegstand van de kantorenvorraad is tegelijkertijd afgenomen; in 2021 is de leegstand 11,8%, bijna 9 procentpunt minder dan in 2013.

Technische toelichting

Kantoren die op de peildatum niet in gebruik zijn. Leegstand wordt uitgerekend door de totale bestaande voorraad te verrekenen met bestaande voorraad in gebruik.

Detailhandel

De leegstand in de detailhandel is in Noord-Holland lager dan in Nederland. Vanaf 2009 tot 2015 nam de leegstand toe, het hoogste percentage in Noord-Holland kwam uit op 10,3 procent in 2015. Vanaf 2015 is de leegstand bijna continu gedaald. In 2022 ligt de leegstand in Noord-Holland op 5,5 procent en landelijk op 6,7 procent.

Technische toelichting

Het percentage winkelvloeroppervlak (m²) dat leegstaat t.o.v. het totaal.

6.1.2 Een innovatief klimaat bevorderen

Toelichting

De provincie draagt jaarlijks bij aan het regionaal budget.

In 2022 is de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Holland, ROM InWest, van start gegaan. De ROM InWest heeft een (streef)kapitaal van circa 160 miljoen euro. Dit valt uiteen in 2 fondsen: een Transitiefonds (circa 100 miljoen) en een MKB-fonds (circa 60 miljoen). Met het Transitiefonds worden risicodragende investeringen op het gebied van energietransitie en circulaire economie gedaan en komt er op die manier aansluiting bij het landelijke fonds van Invest-NL. Het MKB-fonds biedt investeringen op het gebied van innovatief mkb. Daarnaast biedt de ROM ondersteuning in de vorm van business development. De provincie is met een kapitaalleg van 40 miljoen euro aandeelhouder. In 2022 heeft InWest de organisatie ontwikkeld en veel kennis en ervaring opgedaan met business development, investeringen en samenwerking met partners in het 'ecosysteem' voor innovatief mkb. Ook zijn in 2022 de 1e 5 investeringen gedaan.

Voor de verduurzaming van de Noord-Hollandse bedrijven heeft de provincie een aantal mkb- en innovatie-instrumenten ingezet. Het [Programma Investeringsgereed Innovatief MKB](#) (PIM) 2.0 zit in de 2e periode. Het aantal maatwerktrajecten staat eind 2022 op circa 360, waarvan de helft duurzame ondernemingen. In 2022 is gestart met de social return, waarbij 9 social impact bedrijven worden bijgestaan in verbeteren van bedrijfsvoering om nog meer impact te maken. De MKB Innovatiestimulering Topsectoren MIT heeft geleid tot circa 130 gehonoreerde aanvragen voor het onderdeel Haalbaarheid. Voor het onderdeel Research & Development worden de beschikkingen begin 2023 afgegeven.

Het [versnellingsprogramma GO NH!](#) heeft in 2022 drie verschillende programma's aangeboden. In 2022 zijn er 27 bedrijven ondersteund met de GO!-NH programma's. De streefwaarden voor aantallen te helpen bedrijven zijn daarmee gehaald.

Het Innovatiefonds NH is een samenwerking met externe partners (kennisinstellingen) gericht op de financiering van innovatieve ondernemers in de Proof-Of-Concept fase. In 2022 heeft het Innovatiefonds Noord-Holland 7 leningen verstrekt. Daarmee is in totaal ruim € 11 miljoen van het fondsvermogen van 15,5 miljoen geïnvesteerd in 41 bedrijven. Met deze investeringen gaat ruim € 13 miljoen aan co- en € 40 miljoen aan vervolgfianciering gepaard. Tot slot heeft de provincie in 2022 via het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland (PDENH) geïnvesteerd in 4 nieuwe bedrijven, en een aantal vervolginvesteringen gedaan in bestaande bedrijven in de portefeuille. Met deze 4 nieuwe bedrijven erbij heeft het fonds in totaal 35 bedrijven en projecten gesteund.

6.1.3 Een veerkrachtige en duurzame arbeidsmarkt bevorderen

Toelichting

In 2022 waren de maatregelen door de gevolgen van de coronapandemie nog duidelijk voelbaar. Begin dat jaar bleek dat de arbeidsmarkt weer sterk aantrok, maar de mate waarin verschilde per sector. De krapte op de arbeidsmarkt is nog meer toegenomen, zo ook voor beroepen die technologische en digitale skills vereisen.

In 2022 zijn de acties uit het [Manifest werken en ontwikkelen 2030 Noord-Holland](#) doorgezet. Inmiddels is er in elke arbeidsmarktregio van de provincie een Servicepunt Techniek (SPT) ingericht. Deze SPT's matchen kandidaten en werkgevers en kunnen vouchers verstrekken voor opleiding. Bij een SPT werken 4 techniekbranches, hun Opleiding- en Ontwikkelfondsen (O&O), de arbeidsmarktregio en de provincie, samen. Er is een succesvolle start gemaakt met de MKB-route: dit project slaat een brug tussen onderwijs en ondernemers ten aanzien van innovatie en digitalisering, gebruikmakend van skills i.p.v. diploma's. Met aantrekkelijke bijscholingstrajecten, zijn er inmiddels 500 werkenden bereikt.

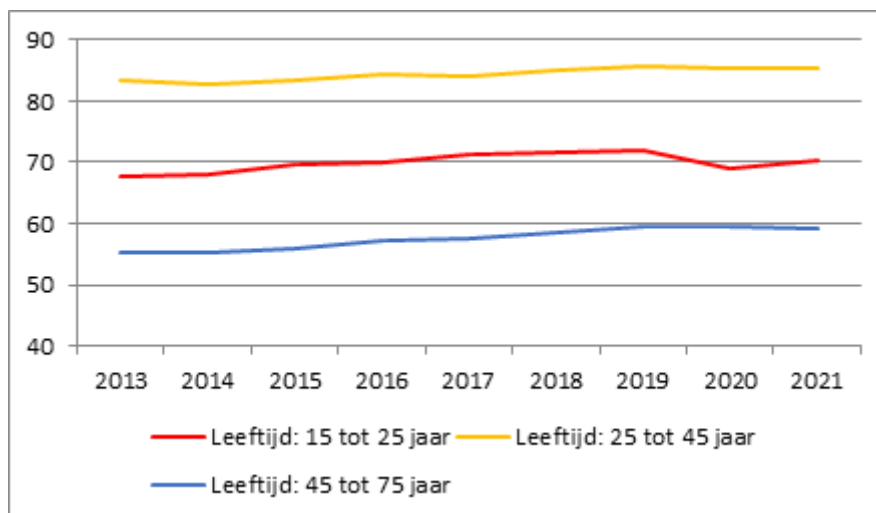
Met een bijdrage aan het programma Entree in Beweging wordt de positie van een kwetsbare doelgroep op de Noord-Hollandse arbeidsmarkt verbeterd. Het project richt zich op het ontwikkelen van leerwerklocaties voor opleidingsniveau MBO 1 en 2. Doel is 500 tot 1000 mensen naar werk te helpen.

Ook is er een afsprakenmodel binnen de luchtvaartsector gelanceerd. Met het project 'Mind your next step' richt Luchtvaart Community Schiphol zich op het begeleiden van mensen van werk naar werk. Samen met bedrijfsleven en onderwijs wordt gezocht naar een structuur waarin (jonge) mensen enthousiast worden gemaakt voor technische werkzaamheden. Hierbij wordt vooral naar de skills gekeken. Daarnaast is er een pilot voor een Ontwikkelfonds gestart in Noord-Holland Noord om de toegang tot de financiering voor scholing, makkelijker te maken. Voor techniekpromotie is er een up-to-date plan van aanpak gerealiseerd. Bovendien hebben ruim 19.000 leerlingen van 480 scholen de 13 PET(Promotie Event Techniek) events bezocht in Noord-Holland. Onze Werkambassadeur heeft, vanuit de actieagenda van het manifest, diverse projecten aangejaagd.

Sinds 2015 is campusvorming de continue in het arbeidsmarkt & onderwijs beleid van de provincie en blijkt ook in 2022 van grote waarde en biedt wendbaarheid op arbeidsmarktvragestukken zoals die zich in 2022 aandienden. De krapte in technisch geschoold personeel is aangepakt in samenwerking met de campussen. In 2022 is de stap gemaakt om de aangewezen campussen uit de [Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt & Onderwijs 2021-2023](#) bovendien meer met elkaar te verbinden zodat er meer synergie en crossovers ontstaan.

In 2022 is een NHinzicht gelanceerd die toegang geeft tot veel arbeidsmarktinformatie. Het geeft de gebruiker inzicht in de ontwikkeling van de Noord-Hollandse arbeidsmarkt en het onderwijs. Op NHinzicht is bovendien de voortgang te lezen van de acties uit het Manifest. Dit dashboard is een onmisbare informatiebron voor bestuurders, ondernemers en beleidsmakers.

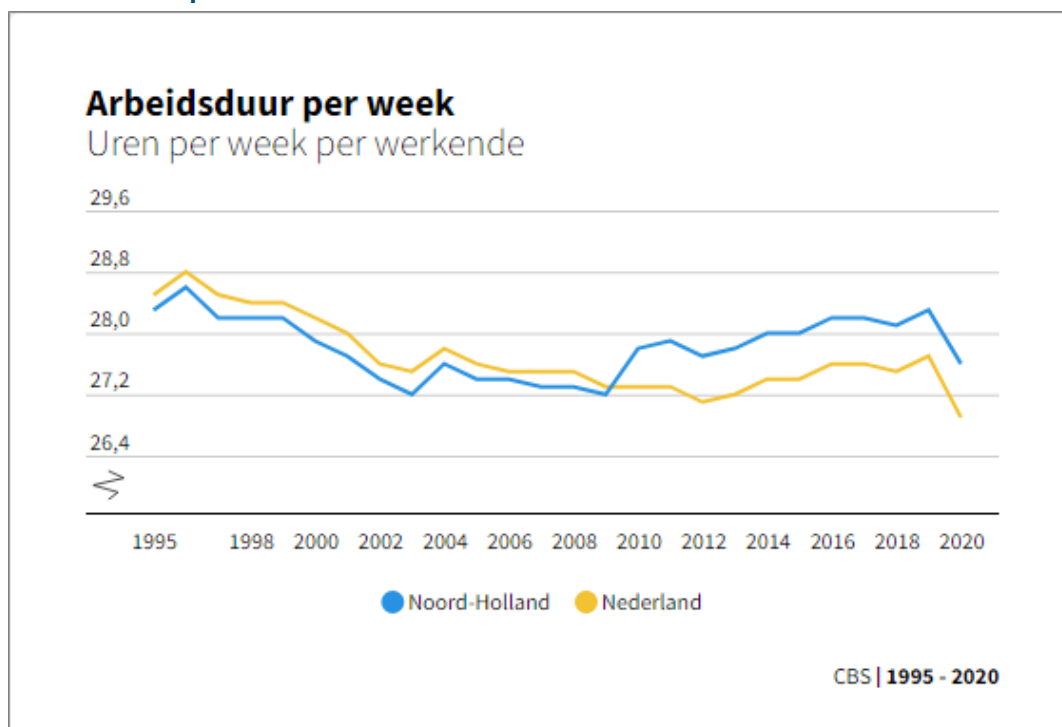
Figuur: Netto participatie (%) naar leeftijdsgroep in Noord-Holland, 2013-2021

Bron: CBS

Koppeling met brede basismonitor

Arbeidsduur per week

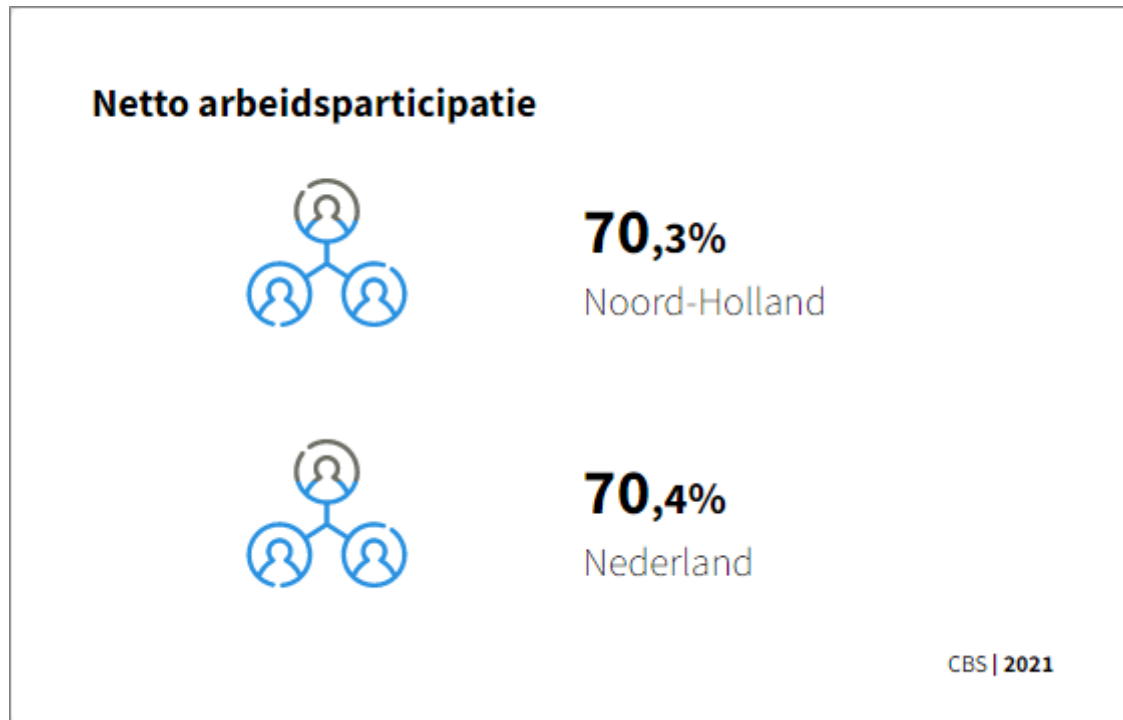

Het totaal aantal uren dat werknemers en zelfstandigen per week werken is in de provincie Noord-Holland licht gedaald tussen 2019 en 2020, namelijk van 28,3 uur naar 27,6 uur. Landelijk is er ook een lichte daling in de arbeidsduur te zien, met 28,5 uur in 1995 naar 26,9 uur in 2020. In de provincie Noord-Holland werken werknemers en zelfstandigen de meeste uren per week in vergelijking met de andere provincies.

Technische toelichting

Het totale aantal uren dat werknemers en zelfstandigen werkelijk hebben gewerkt. Niet-gewerkte uren door verlof of ziekte tellen dus niet mee.

Arbeidsparticipatie

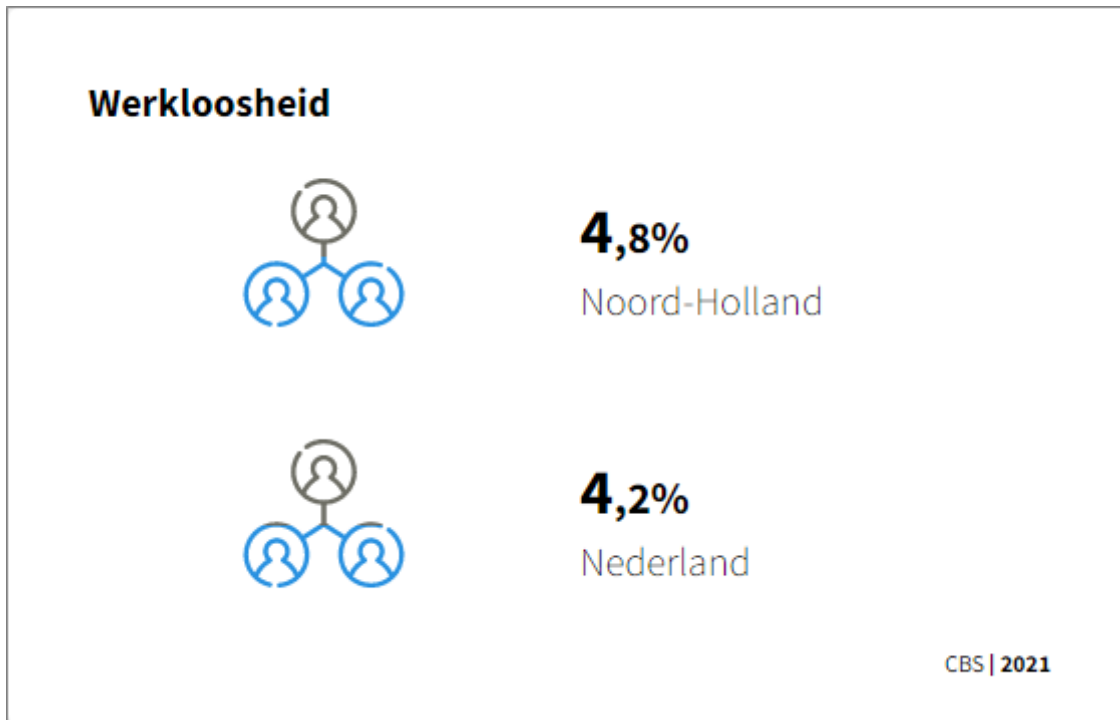

Een hoge arbeidsparticipatie wil zeggen dat, van de mensen die in staat zijn om te werken, relatief veel mensen aan het werk zijn. In 2021 was de netto arbeidsparticipatie 70,3% in de provincie Noord-Holland. In 2021 hadden Gelderland, Overijssel, Flevoland, Noord-Brabant en Utrecht een hogere netto arbeidsparticipatie. De percentages van 2021 zijn nog niet te vergelijken met voorgaande jaren door een aanpassing van het onderzoeksdesign. Het CBS is tijdens de actualisatie van de brede basismonitor bezig om de percentages van 2021 vergelijkbaar te maken met voorgaande jaren.

Technische toelichting

Netto arbeidsparticipatie: Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking 15 t/m 74 jaar in de bevolking van dezelfde leeftijdsgroep (beroeps- en niet-beroepsbevolking).

Werkloosheid

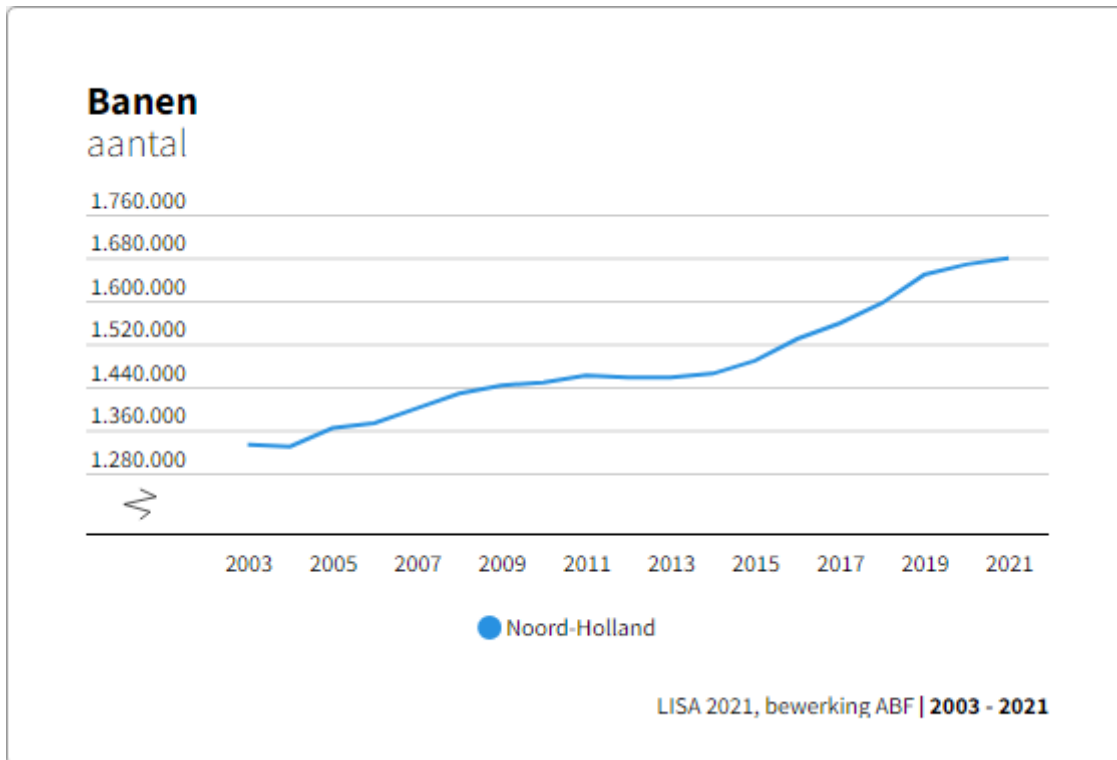

Het werkloosheidspercentage in Noord-Holland is 4,8% in 2021. Dit is hoger in vergelijking met het Nederlandse gemiddelde van 4,2%. In 2021 was het werkloosheidspercentage van Noord-Holland gelijk aan dat van Flevoland. Alleen de provincies Groningen en Zuid-Holland hadden een hoger werkloosheidspercentage. Het werkloosheidspercentage van 2021 is nog niet te vergelijken met voorgaande jaren door een aanpassing van het onderzoeksdesign. Het CBS is tijdens de actualisatie van de brede basismonitor bezig om het werkloosheidspercentage van 2021 vergelijkbaar te maken met voorgaande jaren.

Technische toelichting

De werkloze beroepsbevolking als percentage van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking.

Werkgelegenheid

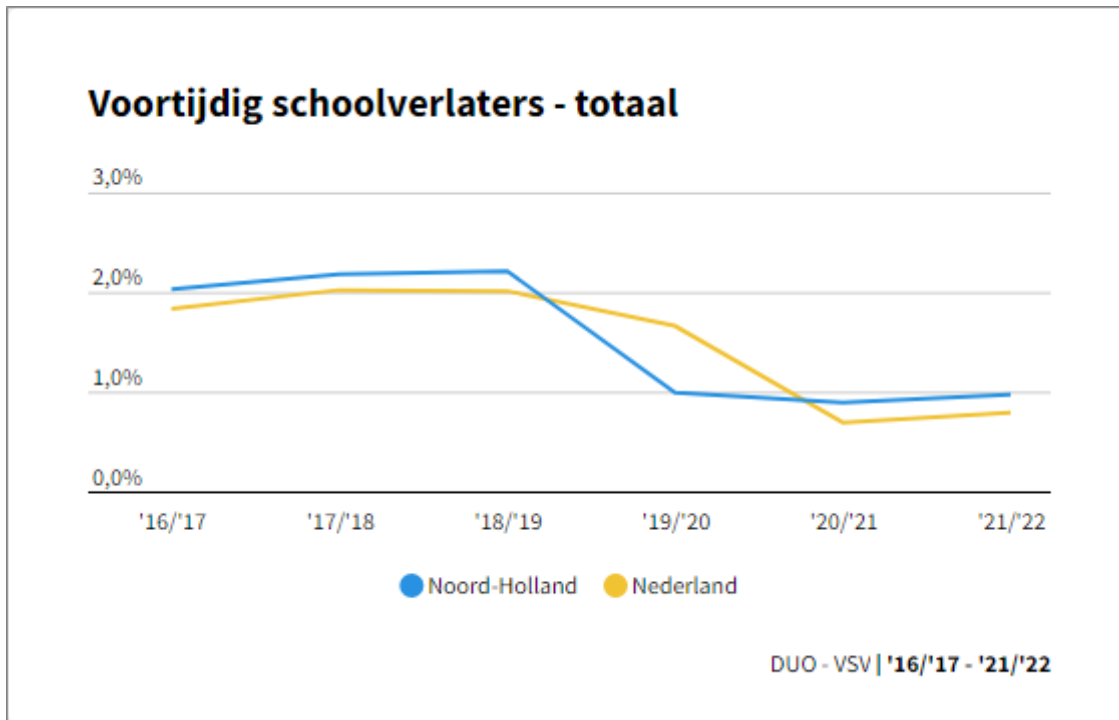

Het totaal aantal banen in Noord-Holland steeg tot 2011. Na een stabilisatie tot 2014 nam het aantal banen weer toe. Tussen 2020 en 2021 is het aantal banen gestegen naar 1.678.780 banen, een stijging van 0,7%.

Technische toelichting

Baan: Persoon die betaalde activiteiten verricht op of vanuit de vestiging: meewerkende eigenaar (directie, bedrijfshoofd), meewerkend gezinslid, zelfstandige beroepsbeoefenaar en/of werknemer. Uitzendkrachten zijn werknemers en worden meegeteld in het totaal aantal werkzame personen.

Voortijdige schoolverlaters

Het percentage voortijdig schoolverlaters steeg op zowel landelijk als provinciaal niveau iets tussen schooljaar 2019/2020 en 2020/2021, wat voor de provincie Noord-Holland neerkwam op een stijging van 0,08 procentpunt (van 0,89% naar 0,97%). In het schooljaar 2020/2021 had Noord-Holland het op drie na hoogste percentage vroegtijdig schoolverlaters, achter Flevoland en Zuid-Holland.

Technische toelichting

De indicator 'voortijdig schoolverlaters' laat het percentage leerlingen zien dat zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat, als deel van alle leerlingen in een gebied. Een startkwalificatie is een diploma op minimaal havo- of vwo-niveau of een diploma op mbo-2 niveau of hoger. De cijfers voor het schooljaar 2021/2022 zijn voorlopig.

6.1.4 Een duurzame agrosector behouden en versterken

Toelichting

In 2022 zijn er vanuit de Voedselvisie negen gebiedsprojecten gestart, ondertekenden wij in het kader van de eiwittransitie de Bean Deal, zijn wij partner geworden in een groot regionaal logistiek onderzoeksproject, verkenden wij regionale foodhubs, stimuleerden we vier korte keten projecten en gaven wij rond de veertig duurzame duwtjes aan ondernemers (kennis- en coaching). Daarnaast werkten wij samen met kennisinstellingen aan een drietal Publiek Private Samenwerkingen op bodem, gewasdiversiteit en agroforestry. Verder namen wij deel aan de samenwerkende netwerken van Voedsel Verbindt, de Landelijke samenwerking Korte Keten en de eiwitprovincies. Deze inzet en andere goede voorbeelden etaleren wij op ons communityplatform: www.boerenbusinessinbalans.nl. Dat doen we om inzicht te geven in alles wat we vanuit de Voedselvisie doen, maar ook ter inspiratie en om kennis te delen met anderen.

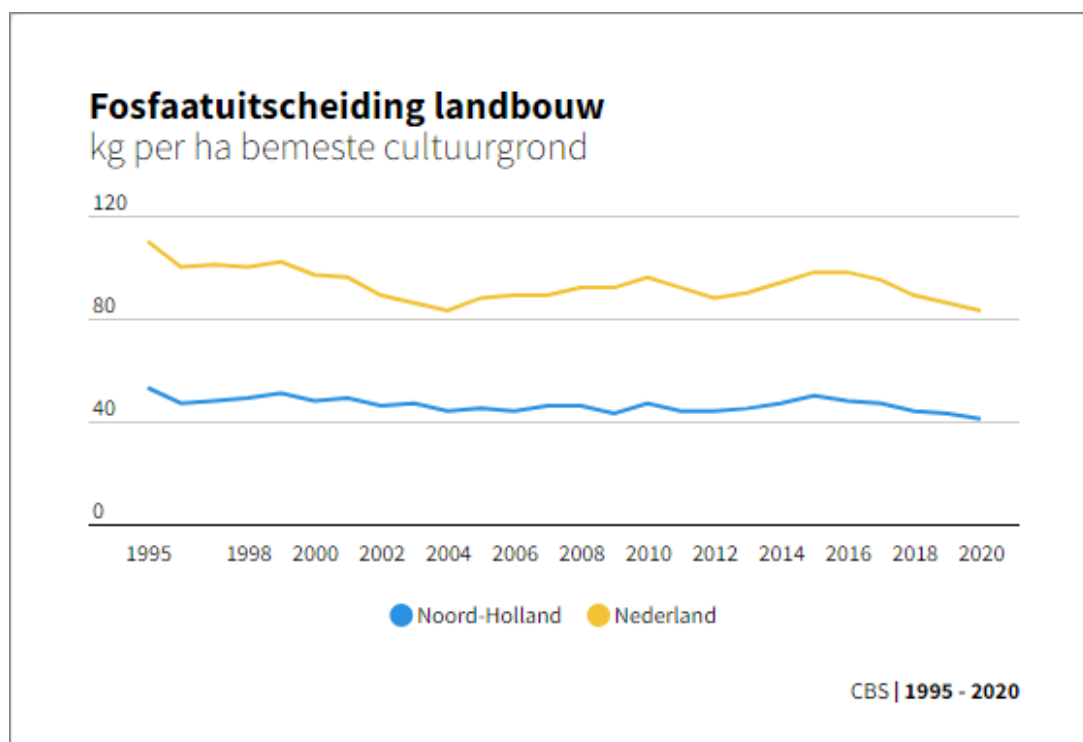
In de Greenports is in 2022 met de ondernemers en gemeenten gewerkt aan duurzame gebiedsontwikkeling, waaronder voorbereiding voor aanleg van een CO-2netwerk, versnellen van innovaties en het creëren van samenwerking (elektriciteit, warmte, waterstof, duurzaam

ruimtegebruik). Er zijn innovatiecafés; bedrijfsbezoeken en congressen georganiseerd. Er is met branches en overheden samengewerkt ten aanzien van (internationale) profilering. Op het gebied van arbeidsmarkt en onderwijs is inzet gepleegd op meer structurele matches en stageplekken; inzet om opleidingen beter te laten aansluiten op de high-tech in de glastuinbouw, en om talenten te interesseren voor banen in deze sector. Er is met gemeenten samengewerkt op het thema (huisvesting van) internationale medewerkers. Duurzame logistiek wordt opgepakt in samenwerking met de MRA. In de bollensector is het fieldlab van start gegaan waarin (biologische) telers en ketenpartijen samenwerken aan het versnellen van de verduurzaming van de teelt.

Koppeling met brede basismonitor

Fosfaat

In 2020 had Noord-Holland van alle provincies de op de twee na laagste fosfaatuitstoot per hectare, met 41 kg fosfaatuitscheiding afkomstig uit dierlijke mest per hectare cultuurgrond (grond bestemd voor het voortbrengen van landbouwproducten). Alleen Flevoland (32 kg/ha) en Zeeland (18 kg/ha) scoorden lager. Noord-Brabant en Limburg hebben de hoogste fosfaatuitscheiding per hectare vanuit de landbouw, met respectievelijk 149 en 144 kg/ha fosfaatuitscheiding in dierlijke mest per ha cultuurgrond. In deze provincies is het aandeel intensieve veehouderij hoger dan in provincie Noord-Holland. Landelijk neemt de fosfaatuitscheiding in dierlijke mest per hectare cultuurgrond sinds 1995 over het algemeen af, maar de lijn schommelt. Dit geldt ook voor Noord-Holland. Sinds 2015 is een duidelijk dalende trend zichtbaar.

Technische toelichting

De uitgescheiden hoeveelheid fosfaat in dierlijke mest per hectare uitgedrukt in P₂O₅. In tegenstelling tot stikstof treden bij fosfaat geen gasvormige verliezen op. Cultuurgrond is grond die, blijvend dan wel tijdelijk, bestemd is voor het voortbrengen van landbouwproducten.

6.1.5 Europese landbouwprojecten cofinancieren

Toelichting

Onder het POP3 heeft de provincie in 2022 verschillende subsidies opengesteld. Het POP is een Europees subsidieprogramma gericht op duurzame landbouw en plattelandontwikkeling.

Eind 2021 tot begin 2022 was er een openstelling voor LEADER. In het LEADER gebied Kop van Noord-Holland is er aan 6 projecten subsidie verleend, o.a. projecten gericht op recreatie. Eind 2022 is LEADER opnieuw opengesteld. De focus van deze openstelling ligt op het stimuleren van circulaire economie, biobased economy en duurzame energie. De openstelling loopt door in 2023, waardoor de resultaten in 2023 bekend worden

Er is tevens een POP subsidie verleend voor het verbeteren van de verkavelingsstructuur. Hiermee wordt ingezet op het ruilen van 1.050 ha en het verbeteren van bereikbaarheid en bewerkbaarheid van 500 ha.

Op 1 januari 2023 is het GLB-Nationaal Strategisch Plan (NSP) van start gegaan. Dit is de opvolger van het POP3 programma. Ter voorbereiding op LEADER in het NSP is er in lijn met landelijke afspraken eind 2022 een openstelling gedaan voor het oprichten van samenwerking (Lokale Actiegroep) en het ontwikkelen van een Lokale Ontwikkelingsstrategie. Deze openstelling loopt door in 2023 en is een voorbereiding op de openstelling voor LEADER-projecten later in 2023.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 6.1		Bevorderen van welvaart en welzijn door duurzame, vernieuwende en ondernemende economie			
Lasten	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *	
6.1.1 Ruimtelijke vestigingsklimaat bevorderen	6.905	6.170	5.553	617	
6.1.2 Een innovatief klimaat bevorderen	9.276	15.507	16.858	-1.351	
6.1.3 Een veerkrachtige en duurzame arbeidsmarkt bevorderen	1.124	1.034	1.038	-4	
6.1.4 Een duurzame agrosector behouden en versterken	2.928	3.198	2.937	261	
6.1.5 Europese landbouwprojecten cofinancieren	817	4.802	4.508	294	
Totaal lasten	21.050	30.711	30.893	-182	
Totaal baten	-72	-4.811	-4.876	65	
Totaal saldo	20.978	25.900	26.017	-117	
Storting					
6.1.1 Resv. Herstructurering Bedrijventerreinen	2.500	2.500	2.500	0	
6.1.2 Resv. MKB innovatie-instrumenten	5.672	5.672	5.672	0	
6.1.5 Resv. Europese landbouwprojecten	0	1.785	1.785	0	
Onttrekking					
6.1.1 Resv. Herstructurering Bedrijventerreinen	-2.575	-1.941	-1.479	-462	
6.1.2 Resv. MKB innovatie-instrumenten	-4.646	-5.559	-5.077	-482	
6.1.4 Resv. Duurzame Landbouw	0	-1.785	-1.785	0	
6.1.5 Resv. Europese landbouwprojecten	-732	-5.347	-4.189	-1.158	
Resultaat	21.197	21.225	23.444	-2.219	

*een positief verschil is voordelig

6.2 Toegankelijk en bereikbaar houden van culturele infrastructuur

Toelichting

Prioriteiten

Ten aanzien van culturele infrastructuur zette de provincie in op de volgende activiteiten:

- Doorontwikkelen van kennisnetwerk culturele infrastructuur en stimuleren en participeren in regionale cultuurnetwerken van MRA en Noord-Holland Noord.
- Toegankelijk en bereikbaar houden van het provinciaal bibliotheeknetwerk.
- Bevorderen van de kwaliteit van cultuureducatie in het basisonderwijs door middel van matching van het programma cultuureducatie met kwaliteit met gemeenten en OCW.
- Monitoring en verdere uitwerking van Covid-19 noodfondsen.

6.2.1 Bovenlokale culturele samenwerking ondersteunen

Toelichting

Regionale samenwerking

De provincie faciliteerde bestaande culturele netwerken van gemeenten en culturele instellingen om tot duurzame regionale afstemming en efficiënte samenwerking te komen. Het door de regio Noord-Holland Noord opgestelde regioprofiel werd in 2022 aangeboden aan het Rijk. Het actieagenda van het MRA programma Kunst, Cultuur en Erfgoed voor 2023 en 2024 werd herijkt.

ProBiblio

ProBiblio is de provinciale ondersteuningsinstelling (POI) voor bibliotheken en voert de provinciale wettelijke taken in het bibliotheekstelsel uit, met een provinciale subsidie. In 2022 is uitvoering gegeven aan het Meerjarenplan 2021-2024 dat nauw aansluit bij het landelijk bibliotheekconvenant en de landelijke netwerkagenda.

Cultuureducatie

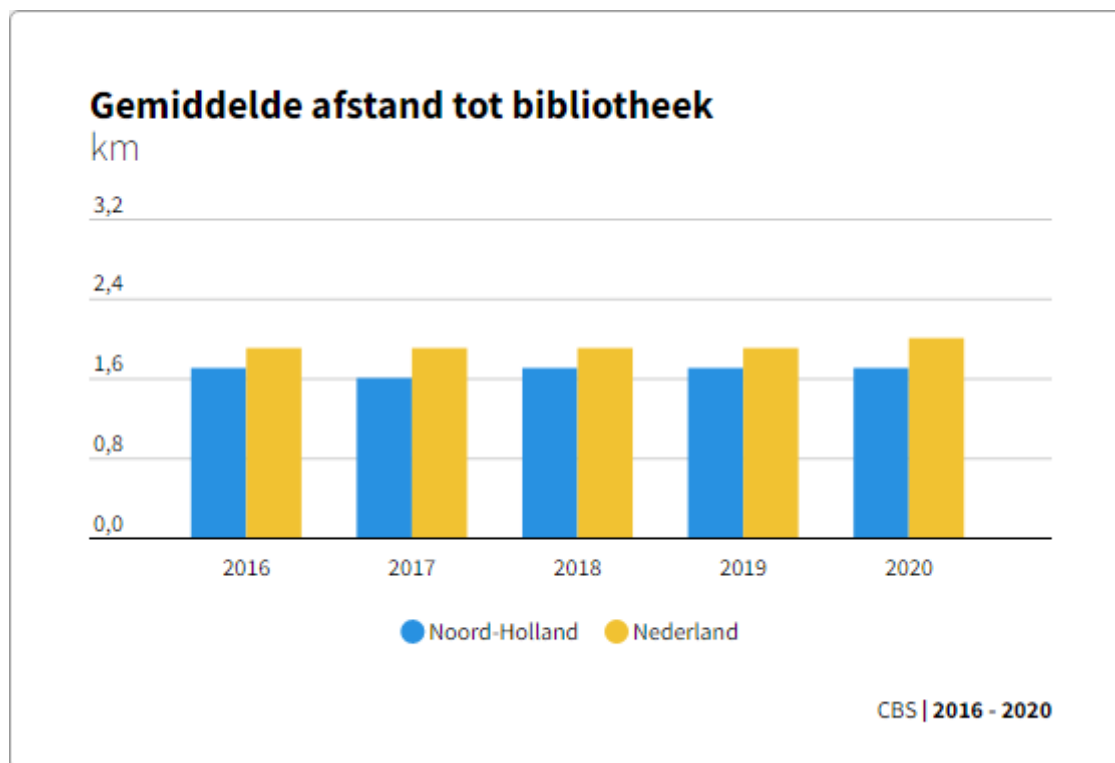
In het matchingsprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit is er samengewerkt met het Rijk en 26 gemeenten in Noord-Holland. De provincie verstrekke aan Plein C een subsidie om dit programma uit te voeren.

Noodfonds sociale infrastructuur

Middels motie 41 is door Provinciale Staten een bedrag van 10 miljoen euro beschikbaar gesteld als noodsteun voor de culturele instellingen van regionaal belang. In 2022 is in een 3e tranche aan 15 gemeenten subsidie verstrekt waarbij 27 culturele instellingen zijn ondersteund die eerder in financiële nood waren gekomen. Gemeenten hebben de provinciale noodsteun gematcht in een verhouding van 65% provinciale- en 35% gemeentelijke bijdrage.

Koppeling met brede basismonitor

Afstand tot bibliotheek

De brede basismonitor bevat een aantal indicatoren die een beeld geven hoe de afstand tot voorzieningen zich ontwikkelt. De trends van de afstandsindicatoren zijn vooral relevant voor het doel in de omgevingsvisie om in de hele provincie het voorzieningenniveau op peil houden. De gemiddelde afstand berekend over de weg van alle inwoners in een gebied tot de dichtstbijzijnde bibliotheek is in Noord-Holland beperkt (1,7 kilometer). Alleen in Zuid-Holland is de afstand kleiner (1,5 kilometer). In Drenthe, Friesland, Zeeland en Flevoland is de afstand met rond de 3 kilometer in 2020 het grootst.

Technische toelichting

De gemiddelde afstand van alle inwoners in een gebied tot de dichtstbijzijnde bibliotheek, berekend over de weg. De VOB (Vereniging van Openbare Bibliotheken) publiceert de locaties van de bibliotheken en hun vestigingen.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 6.2		Toegankelijk en bereikbaar houden van culturele infrastructuur			
Lasten		Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *
6.2.1	Bovenlokale culturele samenwerking ondersteunen	4.595	7.072	6.752	320
Totaal lasten		4.595	7.072	6.752	320
Totaal baten			-124	-79	-45
Totaal saldo		4.595	6.948	6.674	274

Storting				
	0	0	0	0
Onttrekking				
	0	0	0	0
Resultaat	4.595	6.948	6.674	274

*een positief verschil is voordelig

6.3 Behouden van kwaliteit van cultuurlandschap

Toelichting

Prioriteiten

Naast het behoud van het provinciale cultuurlandschap en de provinciale zorgplicht ten aanzien van de archeologische collectie heeft de provincie de volgende prioriteiten gesteld:

- Door middel van maatwerk wil de provincie gebiedsgericht een bijdrage leveren aan het versterken en benutten van de provinciale cultuurhistorische structuurdragers en het landschap.
- De publieksfunctie van het archeologisch depot in archeologiecentrum Huis van Hilde in Castricum wil de provincie blijven versterken zodat educatie geborgd is en archeologie en ander erfgoed nog toegankelijker wordt gemaakt voor een breed publiek.

6.3.1 Cultuurhistorische waarden landschap versterken

Toelichting

De provincie heeft de versterking van de cultuurhistorische waarden van het landschap en de ruimtelijke kwaliteit hiervan geïntegreerd door gemeenten tweewekelijks te adviseren bij hun planvorming voor ruimtelijke ontwikkelingen. Dit is gebeurd op basis van de waarden en ontwikkelprincipes uit de Leidraad Landschap & Cultuurhistorie. Daarnaast heeft het [Steunpunt Monumenten & Archeologie](#) de cultuurhistorische waarden van het landschap onder de aandacht van gemeente gebracht via netwerk- en kennisbijeenkomsten voor gemeenten en het uitgeven van handreikingen, waaronder de serie 'Erfgoed in de Omgevingswet'.

De provincie droeg bij aan de realisatie van het plan van aanpak van de Landschapstriënnale in 2023 waarin de Waddenkust centraal staat.

Het onderzoek naar de gevolgen van klimaatverandering voor Erfgoed heeft geresulteerd in een digitale kaart 'Klimatrisico's voor Erfgoed', waarin de gevolgen op termijn (2050) van hitte, droogte, wateroverlast en overstromingen, inzichtelijk zijn gemaakt voor gebouwd en natuurlijk erfgoed en archeologie.

6.3.2 Kennis cultuurhistorische structuren vergroten

Toelichting

Het Noord-Hollands Archief (NHA) heeft in opdracht van de provincie Noord-Holland in 2022 verschillende tentoonstellingen georganiseerd om kennis over cultuurhistorie en cultuurhistorische structuren bij de inwoners van Noord-Holland te vergroten:

- [‘Leven in lagen’](#) in Archeologiemuseum Huis van Hilde. De tentoonstelling vertelt hoe de mens al duizenden jaren in het Noord-Hollandse landschap leefde en het landschap ook vormde (looptijd april 2021 tot juni 2022).
- De overzichtstentoonstelling [‘Doc.Werk’](#) in de Janskerk in Haarlem waarin beeldmateriaal uit de documentaire foto-opdrachten in de jaren 1991-2022 is getoond.
- Online [verhalen uit de Provinciale Atlas](#). Op de website van het NHA zijn in 2022, zeven video’s verschenen over een uitgelicht object uit de collectie.

Alle drie de genoemde tentoonstellingen of presentaties, benutten de historische beeldcollectie van de Provinciale Atlas. Ze maakten een deel van de collectie voor een grote groep Noord-Hollanders toegankelijk.

Verhalenplatform Oneindig Noord-Holland (ONH) heeft in 2022 via social media 431.169 unieke bezoekers getrokken met verhalen, video’s en nieuwsberichten over de cultuurhistorie in Noord-Holland. Een wekelijkse nieuwsbrief bereikt ruim 1500 mensen. ONH was ook fysiek aanwezig op vier publieksevenementen om bezoekers te inspireren met verhalen over de Noord-Hollandse geschiedenis.

De provincie heeft de Noord-Hollandse waarderingskaart voor stolpboerderijen in april 2022 gelanceerd tijdens een netwerkbijeenkomst voor gemeenten, erfgoedpartijen en stolpeigenaren. Dit digitale kennisinstrument biedt inzicht in de cultuurhistorische en landschappelijke waarde van het totale stolpenbestand in de provincie. De kaart staat voor het belang dat de provincie hecht aan het behoud van de stolp als identiteitsbepaler van het landschap. Om die reden heeft de provincie met alle grote stolpengemeenten in Noord-Hollands gesprekken gevoerd over mogelijkheden behoud door economische benutting van dit stolpenbestand.

6.3.3 Investeren in behoud van archeologisch erfgoed

Toelichting

Archeologische waarden zijn een belangrijk onderdeel van het waardevolle cultuurlandschap van de provincie Noord-Holland.

Via onderzoek van de collecties werden archeologische vondsten en collecties voor een breder publiek beleefbaar gemaakt in Archeologiemuseum Huis van Hilde. Er werden in 2022 verschillende [archeologische publicaties](#) uitgegeven zoals een geïllustreerde [publieksbrochure](#) bij de tijdelijke tentoonstelling ‘Twee werelden in één wrak’, en de [Archeologische kroniek](#) over het jaar 2021. In Archeologiemuseum Huis van Hilde werden naast de vaste tentoonstelling, tijdelijke tentoonstellingen georganiseerd. Voor het primair en voortgezet onderwijs en de bezoekers werden educatieprogramma’s verzorgd.

Voor onderwaterarcheologie investeerde de provincie in conservering, restauratie en wetenschappelijk onderzoek naar de vondsten uit het Palmhoutwrak en het Plantageschip (beide ontdekt nabij het eiland Texel in de Waddenzee). In museum Kaap Skil zijn de belangrijkste vondsten uit het Palmhoutwrak inmiddels te zien in de permanente tentoonstelling, waaraan de provincie Noord-Holland een bijdrage leverde. In Huis van Hilde is de permanente tentoonstelling aangepast zodat er aandacht wordt besteed aan de zeehandel in en rond Noord-Holland in de 17e eeuw. Hier worden ook maritieme vondsten tentoongesteld.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 6.3		Behouden van kwaliteit van cultuurlandschap			
		Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *
Lasten					
6.3.1	Cultuurhistorische waarden landschap versterken	650	1.109	1.035	74
6.3.2	Kennis cultuurhistorische structuren vergroten	694	796	761	35
6.3.3	Investeren in behoud van archeologisch erfgoed	2.506	4.704	4.819	-115
Totaal lasten		3.850	6.609	6.614	-5
Totaal baten				-116	116
Totaal saldo		3.850	6.609	6.498	111
Storting					
		0	0	0	0
Onttrekking					
		0	0	0	0
Resultaat		3.850	6.609	6.498	111

*een positief verschil is voordelig

6.4 Behouden en ontwikkelen erfgoed

Toelichting

Prioriteiten

Ten aanzien van behoud en herbestemming van beschermde monumenten heeft de provincie de volgende prioriteiten:

- restaureren en verduurzaming met focus op religieus en agrarisch erfgoed.
- bevorderen van herbestemmen, bij bestemmen en verduurzamen bij leegstand en komende leegstand, met name in Noord-Holland Noord.

Ten aanzien van het UNESCO-werelderfgoed de Stelling van Amsterdam heeft de provincie de volgende prioriteiten:

- behoud van de Uitzonderlijke Universele Waarde (OUV) van dit werelderfgoed;
- breed uitdragen en bekendmaken van de OUV van dit werelderfgoed.

6.4.1 Investeren in behoud en herbestemming monumenten

Toelichting

Mede door de provinciale financiering verkeren rijks- en provinciale monumenten in Noord-Holland in goede bouwkundige staat. De Monumentenmonitor 2022 verbindt hieraan een percentage van ruim 83%. Een kleine 17% is nog een matige tot slechte bouwkundige staat. Dit is niet ver meer af van de provinciale streefwaarde van 16,8 % matig tot slecht in 2023.

De loods herbestemming heeft ruim 30 projecten aangejaagd en verder gebracht. Hij heeft hierbij monument eigenaren in diverse stadia van economisch haalbare herontwikkeling van hun monumenten begeleid. Met name kerkbesturen zijn hier geweest op mogelijkheden voor breder maatschappelijk gebruik van hun kerken door bij bestemming ten bate van publiek gebruik.

De provincie heeft in het kader van het adviesrecht (WABO) ongeveer 50 adviezen verleend aan gemeenten of Omgevingsdienst bij aanvragen voor omgevingsvergunningen bij rijksmonumenten en provinciale monumenten.

Het aantal aanvragen voor restauratiesubsidies overtrof in 2022 fors de beschikbare middelen. Hierdoor heeft de provincie slechts 50 van de 70 aanvragen kunnen honoreren. De 50 gehonoreerde projecten dragen evenwel substantieel bij aan het toekomstbestendig gebruik van het gebouwde erfgoed. Dit laatste vanwege de sterk toegenomen combinatie van restauratie met energiebesparende en energie opwekkende voorzieningen. Dit past binnen de provinciale ambitie om monumentenbehoud niet los te zien van verduurzaming.

Laagrentedragende financiering uit het Noord-Holland Fonds voor monumenten heeft de afgelopen jaren veel aftrek gevonden, met name voor maatschappelijk hergebruik van agrarisch en industrieel erfgoed. De revolterend werking van de uitstaande monumentenhypotheek is weliswaar gunstig, maar bood in 2022 ruimte voor maximaal één lening.

Om eigenaren van monumenten te ondersteunen bij het verduurzamen ondersteunde de provincie de ontwikkeling van een Adviestool duurzaam monument en een Tool box uitvoerinstrumenten voor erfgoedpanden, als hulp bij verduurzamingsopgaven.

Om te voorzien in langdurig gebruik en publieke openstelling is het monument Kasteelterrein Nuwendoorn overgedragen aan een professionele monumentenorganisatie.

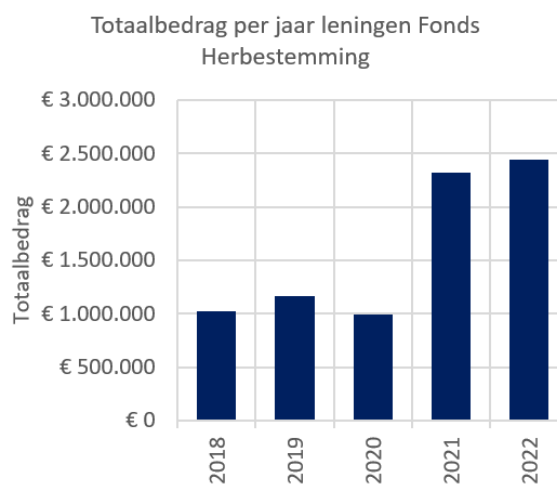
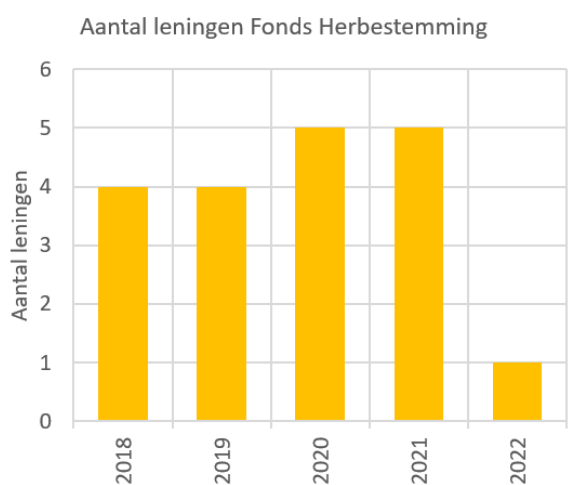
Daarnaast droeg de provincie bij aan de realisatie van een wandel app met achtergrondinformatie die de wandelaar langs verduurzaamde monumenten in de stad Haarlem voert. En stimuleerde de provincie de verduurzaming van culturele panden en monumenten door de ontwikkeling van Groene Menukaarten voor podia en musea.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
% Rijksmonumenten (exclusief oorspronkelijke functie woonhuis), weergegeven naar de staat van het casco, categorie 'matig' en 'slecht' (BBV indicator)	Percentage		15%	Betreft fysieke staat: matig Rijksmonumenten (geen woonhuis) in Noord-Holland In Nederland: 12% Bron: Monumentenmonitor Provincies/De erfgoedmonitor
	Percentage		3%	Betreft fysieke staat: slecht Rijksmonumenten (geen woonhuis) in Noord-Holland In Nederland: 3% Bron: Monumentenmonitor Provincies/De erfgoedmonitor

Prestatie-indicatoren 6.4.1

Toelichting:

Het aantal leningen en het totaalbedrag van deze leningen verleend vanuit het Fonds Herbestemming.

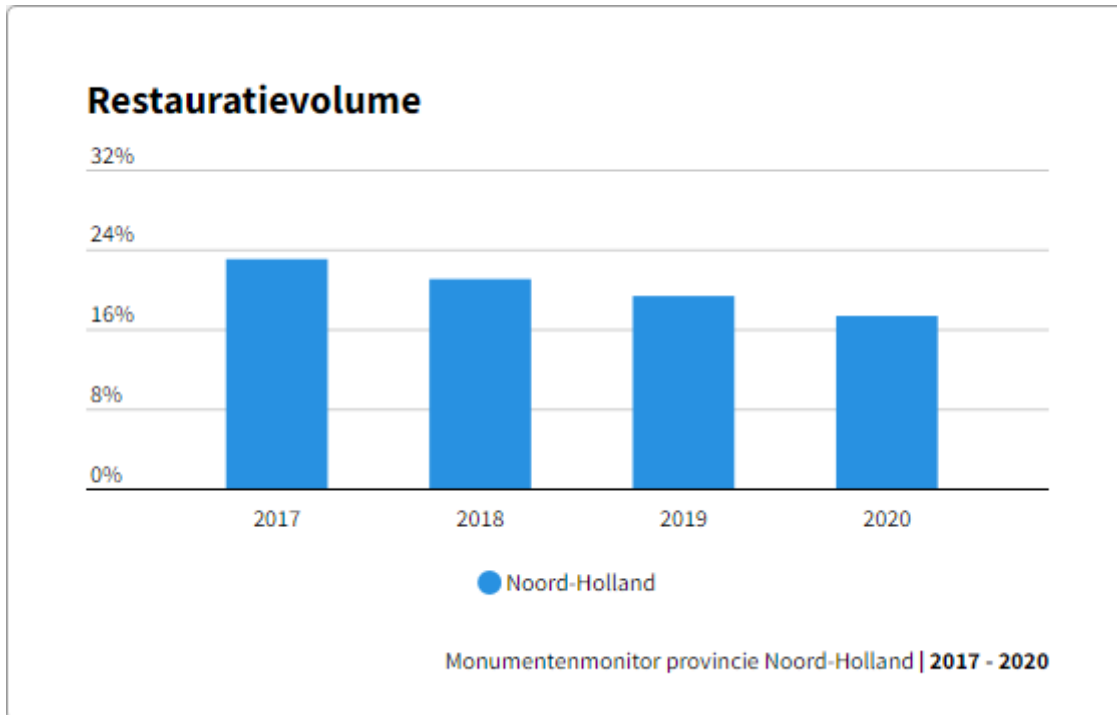
In 2022 is één lening verstrekt van € 120.000.

Het totaalbedrag komt daarmee uit op bijna € 2,5 miljoen. Het was in 2022 niet mogelijk om meer leningen te verstrekken omdat het fonds is uitgeput.

Bron: Provincie Noord-Holland

Koppeling met brede basismonitor

Restauratievolume monumenten

Het percentage restauratievolume daalt sinds 2017. In 2020 had Noord-Holland een restauratievolume van 17%. In 2017 was dit nog 23%.

Technische toelichting

Het restauratievolume is het percentage rijksmonumenten zonder woonfunctie en het percentage provinciale monumenten, met en zonder woonfunctie, dat als onderhoudsstaat slecht of matig heeft.

6.4.2 UNESCO stelling van Amsterdam behouden en herbestemmen

Toelichting

Het UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies is gelegen in de provincies Noord-Brabant, Gelderland, Utrecht en Noord-Holland. Deze provincies zijn samen verantwoordelijk voor het behoud en de bescherming van de '[Outstanding Universal Value](#)' (OUV) van het werelderfgoed en het uitdragen van deze OUV. Om deze gezamenlijke verantwoordelijkheid in goede banen te leiden hebben de vier provincies op 24 maart 2022 het Gemeenschappelijk Orgaan (GO) Hollandse Waterlinies opgericht. Dit GO heeft met name een coördinerende rol. De provincie heeft voor een beperkt aantal taken mandaat overgedragen, dus het grootste deel van de taken en activiteiten voor de Hollandse Waterlinies blijft de provincie zelf uitvoeren.

In 2022 heeft de provincie de volgende activiteiten ondernomen in het kader van het siteholderschap van de Hollandse Waterlinies:

- opstellen en vaststelling Uitvoeringsprogramma Hollandse Waterlinies Noord-Holland 2022 - 2025;
- opstellen gebiedsanalyses laagdynamische gebieden Hollandse Waterlinies (Stelling van Amsterdam Noord en Vechtstreek Zuid) ;

- voorbereiding uitvoering maatregelen liniedijken;
- opdracht verleend voor publiekscommunicatie Hollandse Waterlinies.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 6.4		Behouden en ontwikkelen erfgoed			
Laasten		Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *
6.4.1	Investeren in behoud en herbestemming monumenten	6.618	6.299	5.589	710
6.4.2	UNESCO stelling van Amsterdam behouden en herbestemmen	1.112	1.120	1.021	99
Totaal lasten		7.730	7.419	6.611	808
Totaal baten					
Totaal saldo		7.730	7.419	6.611	808
Storting					
6.4.1	Resv. Monumenten	5.051	5.051	5.051	0
6.4.2	Resv. SvA/NHW Werelderfgoed	0	1.350	1.350	0
Onttrekking					
6.4.1	Resv. Monumenten	-5.947	-5.947	-5.292	-655
6.4.2	Resv. SvA/NHW Werelderfgoed	0	-261	-287	26
Resultaat		6.834	7.612	7.433	179

*een positief verschil is voordelig

6.5 Uitvoeren welzijnstaken

Toelichting

Prioriteiten

in de begroting 2022 zijn binnen dit beleidsdoel geen prioriteiten benoemd.

6.5.1 Verbeteren van sportvoorzieningen en van de leefbaarheid in kleine kernen

Toelichting

In 2022 heeft Dorpswerk NH (gesubsidieerd door de provincie) haar activiteitenplan uitgevoerd en werd er een werkbezoek voor gedeputeerde en Statenleden georganiseerd in dorpshuizen.

Ter verbetering van sportvoorzieningen in Noord-Holland is 1 februari 2022 de Uitvoeringsregeling Verduurzaming Sportaccommodaties 2022 opengesteld. Met middelen uit het Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds hebben wij het subsidieplafond verhoogd naar € 1.000.000. De regeling was opnieuw een groot succes en het subsidieplafond werd eind april 2022 bereikt.

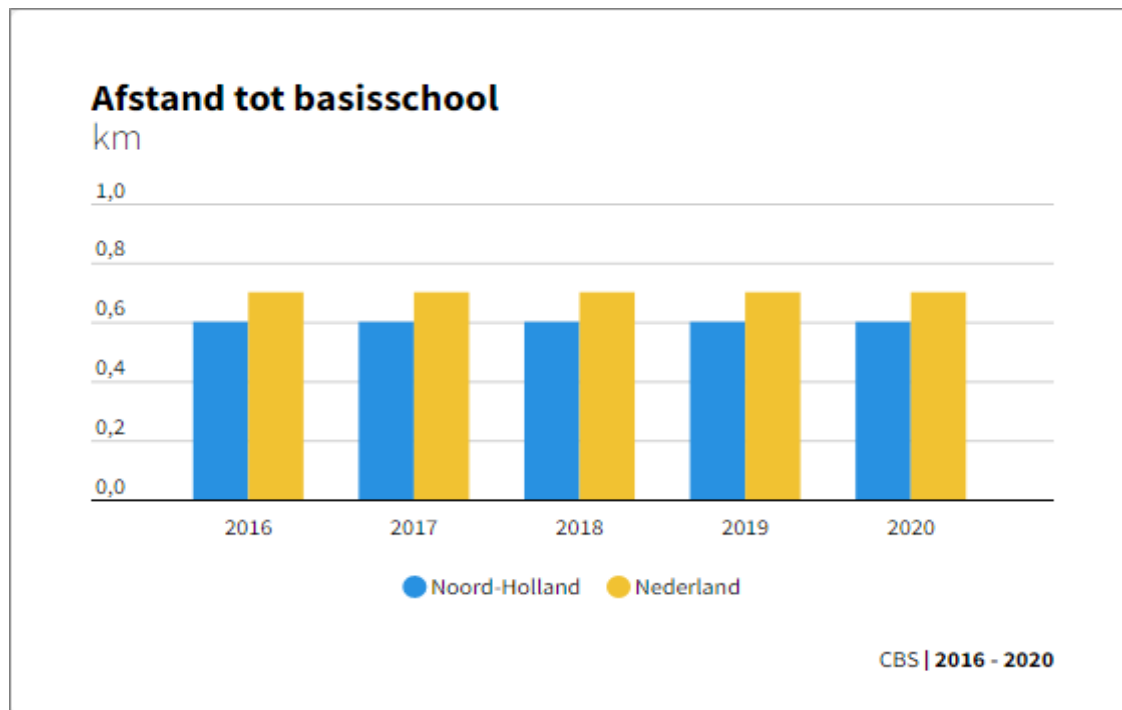
Daarnaast hebben we een subsidie verleend aan NOC*NSF voor het Stimuleringsbudget Noord-Holland. Dit budget is specifiek beschikbaar voor Noord-Hollandse verenigingen om exclusiviteit en diversiteit binnen club bespreekbaar te maken.

Ook hebben wij Sportservice Noord-Holland een subsidie verleend voor het uitvoeren van de kennisfunctie sport. Deze kennisfunctie sport dient als kennisbank voor gemeenten en sportverenigingen voor ontwikkelingen op het gebied van sport binnen het Rijk en de sportbonden. Daarnaast helpt Sportservice veel gemeenten met het opstellen van (verplichte) sportakkoorden tussen verenigingsleven, sociale diensten en de gemeente.

Tenslotte hebben wij de organisatie van twee kennisbijeenkomsten financieel mogelijk gemaakt: een communicatiecampagne over de 'gezonde sportkantine' en een bijeenkomst met het netwerk van LHBTIQ sportorganisaties in Noord-Holland.

Koppeling met brede basismonitor

Afstand tot basisschool

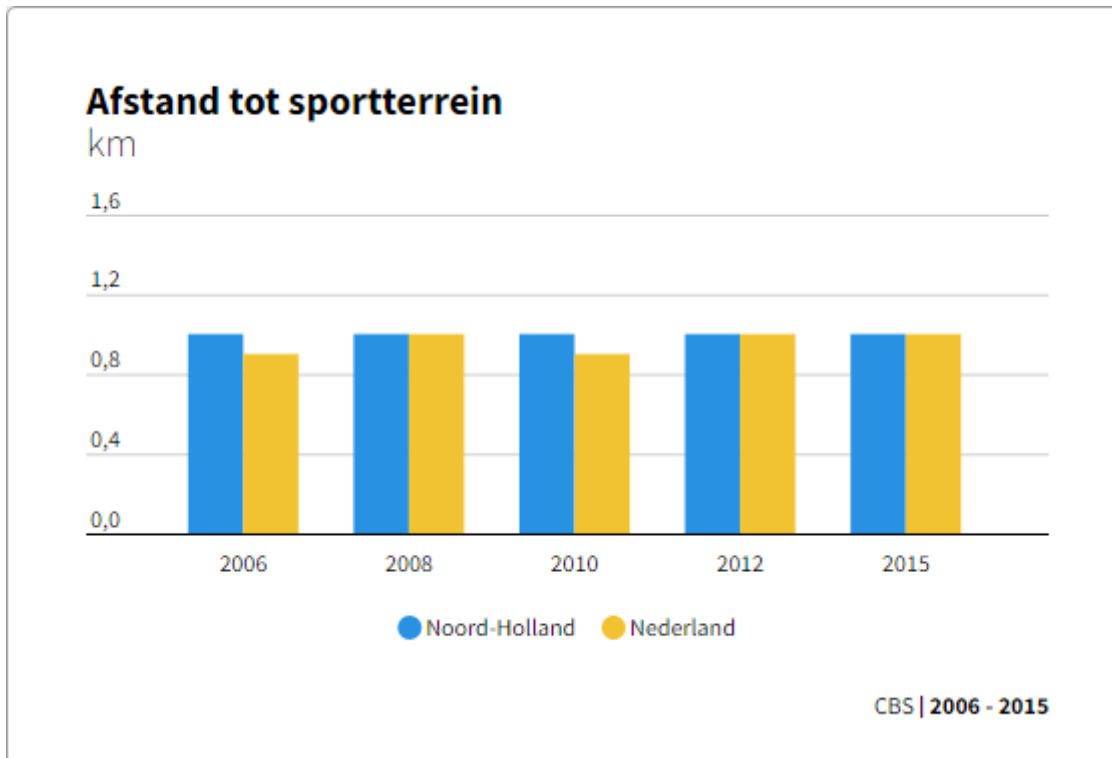

De brede basismonitor bevat een aantal indicatoren die een beeld geven hoe de afstand tot voorzieningen zich ontwikkelt. De trends van de afstandsindicatoren zijn vooral relevant voor het doel in de omgevingsvisie om in de hele provincie het voorzieningenniveau op peil houden. De gemiddelde afstand tot de dichtstbijzijnde reguliere basisschool is in Noord-Holland 0,6 kilometer. Dit is redelijk vergelijkbaar met de gemiddelde afstand in Nederland (0,7 kilometer). In Utrecht en Zuid-Holland zijn de gemiddelde afstanden tot de dichtstbijzijnde reguliere basisschool vergelijkbaar met die in Noord-Holland, in de overige provincies is de afstand gemiddeld groter.

Technische toelichting

De gemiddelde afstand van alle inwoners in een gebied tot de dichtstbijzijnde basisschool, berekend over de weg. Het basisonderwijs omvat alleen de basisscholen zoals bekend bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Het speciaal basisonderwijs en de speciale scholen zijn niet meegenomen.

Afstand tot sportterrein

De brede basismonitor bevat een aantal indicatoren die een beeld geven hoe de afstand tot voorzieningen zich ontwikkelt. De trends van de afstandsindicatoren zijn vooral relevant voor het doel in de omgevingsvisie om in de hele provincie het voorzieningenniveau op peil houden. De indicator afstand tot sportterrein heeft geen directe link met het provincie sportbeleid. Dit richt zich op het stimuleren van een positieve sportcultuur en het verduurzamen van sportaccommodaties.

De gemiddelde afstand tot het dichtstbijzijnde terrein in gebruik voor sportactiviteiten is in Noord-Holland 1,0 kilometer. Deze afstand is de afgelopen jaren stabiel gebleven, en vergelijkbaar met het Nederlands gemiddelde. In Friesland, Zuid-Holland, Noord-Brabant en Limburg is de afstand kleiner dan in Noord-Holland; in Groningen, Drenthe en Flevoland zijn de afstanden gemiddeld groter. De gebruikte statistiek is helaas niet actueel, deze indicator heeft een lange verwerkingstijd bij het CBS vanwege de complexiteit. Volgend jaar wordt deze indicator geactualiseerd.

Technische toelichting

De gemiddelde afstand, berekend over de weg, van alle inwoners in een gebied tot een terrein in gebruik voor sportactiviteiten, zoals sportveld, sporthal, zwembad, kunstijsbaan, motorcrossbaan en bos in het sportterrein, inclusief bijbehorende parkeerplaatsen en tribunes. Het terrein heeft een omvang van minimaal 0,5 hectare.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 6.5		Uitvoeren welzijnstaken			
Lasten	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *	
6.5.1	Verbeteren van sportvoorzieningen en van de leefbaarheid in kleine kernen	485	498	471	27
Totaal lasten		485	498	471	27
Totaal baten					
Totaal saldo		485	498	471	27
Storting					
		0	0	0	0
Onttrekking					
		0	0	0	0
Resultaat		485	498	471	27

*een positief verschil is voordelig

Programma 7 Economisch herstel en duurzaamheid

Doelenboom

---

7. Economisch herstel en duurzaamheid

7.1 Economisch herstel en duurzaamheid bevorderen

7.1.1 Economisch herstel en duurzaamheid bevorderen

Maatschappelijk doel

In 2020 is het Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds (EHDF) ontwikkeld, met als doel de economische en maatschappelijke effecten in Noord-Holland, als gevolg van de uitbraak van het coronavirus te verzachten. De maatregelen zijn gericht op de drie doelen:

- Vermindering CO₂-uitstoot in de gebouwde omgeving;
- Versterkte culturele en maatschappelijke sector;
- Meer en goed geschoold personeel voor de technische sector.

In de loop van 2022 hebben we meer focus gelegd op de uitvoering en de verduurzaming van de gebouwde omgeving. Eind 2022 is geconcludeerd dat de situatie met betrekking tot Corona gelukkig ten goede is gekeerd en dat geen nieuwe maatregelen nodig zijn bovenop wat al in uitvoering en voorbereiding is. Daardoor is binnen de reserve EHDF € 53 miljoen niet bestemd.

Wettelijk beleidskader

Het EHDF vloeit niet voort uit een wettelijk beleidskader.

Provinciaal beleidskader

- [Motie 42](#)
- [Raamwerk uitwerking motie 42 \(1494135/1494136\)](#)
- [Uitvoering Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds 2e tranche \(1494135/1640094\)](#)
- [Vervolg Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds \(1494135/1805595\)](#)
- [Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds \(1494135/1911986\)](#)

Rekening Programma – Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 7	Economisch herstel en duurzaamheid			
	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *
Lasten	17.425	13.484	12.329	1.155
Baten	0	-596	-669	73
Saldo van baten en lasten	17.425	12.888	11.660	1.228
Stortingen reserves	0	0	0	0
Onttrekking reserves	-17.425	-12.998	-11.776	-1.222
Resultaat	0	-110	-116	6

*een positief verschil is voordelig

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Publiek doel
----	------------------	--------------

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

7.1 Economisch herstel en duurzaamheid bevorderen

Toelichting

Prioriteiten

Verduurzaming gebouwde omgeving, versterken culturele en maatschappelijke sector en de arbeidsmarkt voor de technische sector. De focus is in 2022 vooral gelegd op verduurzaming.

Omgevingsfactoren

In de loop van 2022 hebben we geconcludeerd dat de situatie met betrekking tot Corona gelukkig ten goede is gekeerd en dat geen nieuwe maatregelen nodig zijn bovenop wat al in uitvoering en voorbereiding is.

7.1.1 Economisch herstel en duurzaamheid bevorderen

Toelichting

Particuliere woningeigenaren

Eind 2022 is de Uitvoeringsregeling energiebesparingsprogramma woningen vastgesteld. In de voorbereiding zijn de gemeenten betrokken geweest omdat wij met deze subsidie gemeenten ondersteunen om in Noord-Holland 50.000 woningen van particuliere eigenaren of private verhuurders met maximaal 10 woningen te verduurzamen. Gemeenten kunnen met deze subsidieregeling gedurende drie jaar een energieloket financieren voor onafhankelijk advies voor inwoners, een collectieve inkoop organiseren of energiecoaches inzetten.

Andere aangekondigde maatregelen zoals de energiebespaargarantie, de duurzaamheidslening en de contingentenaanpak (verduurzaming van grote aantallen woningen) zijn in 2022 niet tot uitvoering gekomen, omdat daarover nog overleg met externe partijen gaande is.

Corporaties

De bestaande regeling loopt door tot 1 oktober 2024. Inmiddels zijn vier trajecten gestart waarbij corporaties samenwerking om de markt uit te dagen de renovatiekosten te verlagen door het behalen van schaalvoordelen en innovatie.

Bedrijventerreinen

Ook in 2022 hebben bedrijven op bedrijventerreinen zich georganiseerd om samen te werken bij het nemen van maatregelen voor energiebesparing en opwek van duurzame energie. Daarbij zijn ook maatregelen genomen voor het terugdringen van netcongestie.

De subsidie HIRB+ Duurzaamheid, voor het energetisch verduurzamen van bedrijfspanden op bedrijventerreinen is eind 2022 gesloten en is volledig benut. In totaal zijn 43 subsidies verstrekt.

In augustus 2022 werd de Uitvoeringsregeling Subsidie oplossingen netcongesties (SON) opengesteld voor individuele en collectieve oplossingen. Deze regeling is in de plaats gekomen van de garantstelling die uitvoeringstechnisch te complex bleek. Er was zeer veel belangstelling waardoor deze regeling binnen twee weken was overschreven. Er zijn 33 subsidies verstrekt.

Maatschappelijk vastgoed

In 2022 heeft het Ontzorgingsprogramma verduurzaming maatschappelijk vastgoed volop gedraaid en loopt door tot eind 2023. In 2022 is met 140 eigenaren gesproken, zijn 107 trajecten opgestart en dat alles omvat in totaal meer dan 150 gebouwen (maatschappelijk vastgoed) waarvoor nu plannen worden gemaakt.

Eind 2022 is de Uitvoeringsregeling verduurzaming dorpshuizen opengesteld en de eerste 3 aanvragen zijn al snel ontvangen

Begin 2022 is de tweede tranche van de Uitvoeringsregeling verduurzaming Sportaccommodaties opengesteld. Van deze regeling is door 104 verenigingen gebruik gemaakt. Vanwege het succes is eind 2022 een derde tranche vastgesteld (openstelling januari 2023).

De Uitvoeringsregeling Verduurzaming Culturele Instellingen liep halverwege 2022 af en een herziene regeling is opengesteld tot eind 2023. In 2022 zijn 24 subsidies verstrekt.

Maatschappelijke sector

De aanvraagperiode voor de uitvoeringsregeling Versterken maatschappelijke sector is in 2022 verlengd tot 1 augustus 2023. In de loop van 2022 hebben 21 gemeenten subsidie ontvangen en is met 17 andere gemeenten overleg geweest. Zij zijn bezig met een aanvraag.

Cultuursector

Cultuurherstel heeft zich in heel 2022 gericht op coaching en begeleiding bij het ontwikkelen van nieuwe businessmodellen voor culturele organisaties. Er zijn 30 adviestrajecten gestart voor musea, cultuureducatie instellingen, festivals en (pop)podia.

Begin 2022 is de Cultuurlening gestart en zijn 5 aanvragen gehonoreerd.

De Uitvoeringsregelingen Impuls Innovatie en Impuls Samenwerking zijn in 2022 opengesteld en voor beide regelingen is het plafond bereikt. In totaal zijn ruim 30 aanvragen gehonoreerd.

Versterking arbeidsmarkt technieksector

Brancheorganisaties, Rijk, gemeenten en de provincie in de vijf arbeidsmarktregio's werken samen in techniek campussen om mensen te leren met nieuwe technieken te werken. Er zijn leer- en werktrajecten opgestart gericht op het het leren van digitale skills en innovatieve toepassingen vergroten voor MKB in de technologiesector (verduurzaming). Eind 2022 is gestart met het project zij-instromers, gericht op banen op het gebied van verduurzaming bij de provincie of partners in de MRA.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 7.1		Economisch herstel en duurzaamheid bevorderen			
Lasten		Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *
7.1.1	Economisch herstel en duurzaamheid bevorderen	17.425	13.484	12.329	1.155
Totaal lasten		17.425	13.484	12.329	1.155
Totaal baten		0	-596	-669	73
Totaal saldo		17.425	12.888	11.660	1.228
Storting		0	0	0	0
Onttrekking					
7.1.1	Resv. Economisch herstel en duurzaamheid	-17.425	-12.998	-11.776	-1.222
Resultaat		0	-110	-116	6

*een positief verschil is voordelig

Programma 8 Overzicht Financiën en bedrijfsvoering

Doelenboom

---

8. Overzicht Financiën en bedrijfsvoering

8.1 Overzicht van structurele algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB en onvoorzien

---

8.1.1 Lokale heffingen

8.1.2 Uitkering provinciefonds

8.1.3 Dividend

8.1.4 Financieringsfunctie

8.1.5 Overige algemene dekkingsmiddelen

8.1.6 Onvoorzien

8.1.7 Vennootschapsbelasting

8.1.8 Overhead

8.2 Bedrijfsvoering

8.2.1 Stelposten

8.2.2 Bedrijfsvoering realiseren

8.2.3 Decentrale arbeidsvoorwaarden

8.2.4 Afrekeningsverschillen

Maatschappelijk doel

Wettelijk beleidskader

- [Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten \(BBV\)](#)

Provinciaal beleidskader

- [Financiële verordening Noord-Holland](#)
- [Nota Reserves 2018](#)
- [Kadernota Risicomanagement en Weerstandsvermogen](#)
- [Financieringsstatuut](#)

Rekening Programma – Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 8	Overzicht Financien en bedrijfsvoering			
	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *
Lasten	86.120	74.958	65.530	9.429
Baten	-457.102	-505.519	-505.045	-474
Saldo van baten en lasten	-370.982	-430.561	-439.515	8.954
Stortingen reserves	5.653	7.268	9.155	-1.887
Onttrekking reserves	-31.587	-48.570	-49.441	871
Resultaat	-396.915	-471.863	-479.801	7.938

*een positief verschil is voordelig

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Publiek doel
8.1.1	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Belegging
8.1.1	Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)	Belegging

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

8.1 Overzicht van structurele algemene dekkingsmiddelen

Toelichting

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de posten die vallen onder de structurele algemene dekkingsmiddelen. De structurele algemene dekkingsmiddelen bestaan uit lokale heffingen (zie 8.1.1.), uitkering Provinciefonds (zie 8.1.2.), dividend (8.1.3.) en middelen die voortvloeien uit de financieringsfunctie (zie 8.1.4.).

In de tabel zijn daarnaast overige algemene dekkingsmiddelen opgenomen. Op dit moment heeft de provincie geen overige algemene dekkingsmiddelen. De post is in de tabel opgenomen omdat het een verplicht onderdeel van het BBV is.

Het bedrag voor de heffing van de vennootschapsbelasting wordt toegelicht in 8.1.7. en de kosten van overhead in 8.1.8.

8.1.1 Lokale heffingen

Toelichting

Voor de provincie Noord-Holland bestaan de lokale heffingen uit de opcenten op de motorrijtuigenbelasting, leges en grondwaterheffing. De opcenten motorrijtuigenbelasting is hiervan de belangrijkste provinciale inkomstenbron. Meer informatie over lokale heffingen is te vinden in de [paragraaf Lokale heffingen](#) in deze jaarrekening.

8.1.2 Uitkering provinciefonds

Toelichting

De totale uitkering uit het provinciefonds bestaat uit twee onderdelen: een algemene uitkering en zogenoemde decentralisatie-uitkeringen.

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven. Volgens de normeringssystematiek (trap-op-trap-af) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van de algemene uitkering. Dit wordt het accres genoemd. Het Rijk heeft aan het Interprovinciaal Overleg (IPO) het voorstel gedaan om voor 2022 t/m 2025 het volumedeel van het accres vast te zetten. Het IPO heeft niet met dit voorstel ingestemd zodat het accres voor 2022 op de gebruikelijke wijze is berekend.

Decentralisatie-uitkeringen zijn uitkeringen met een bepaalde doelrealisatie voor ogen die niet via het verdeelmodel van het provinciefonds uitgekeerd worden. Deze middelen zijn net als de algemene uitkering vrij besteedbaar. In 2022 had €15,2 miljoen betrekking op decentralisatie-uitkeringen.

8.1.3 Dividend

Toelichting

In 2022 heeft de provincie van de volgende deelnemingen dividend ontvangen:

- Alliander ad € 9,3 miljoen;
- Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) ad €1,4 miljoen
- Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied N.V. (RON) ad €1,2 miljoen
- Afvalzorg N.V. ad €1,1 miljoen
- PWN ad €0,6 miljoen
- Nederlandse Waterschapsbank (NWB) ad €0,089 miljoen
- Zeehaven IJmuiden ad €0,025 miljoen

8.1.4 Financieringsfunctie

Toelichting

Hieronder wordt het renteresultaat en de kosten van het betalingsverkeer van de provincie opgenomen. In 2022 heeft de provincie geen vreemd vermogen aan hoeven te trekken.

Zie voor meer informatie over het beheer van de financieringsfunctie [de paragraaf financiering](#).

8.1.5 Overige algemene dekkingsmiddelen

Toelichting

Op dit moment heeft de provincie geen overige algemene dekkingsmiddelen. Dit is in de tabel meegenomen omdat het een verplicht onderdeel van het BBV is.

8.1.6 Onvoorzien

Toelichting

Op dit operationeel doel staat geen budget geraamd en hebben ook geen werkelijke uitgaven plaatsgevonden. In 2022 zijn tegenvallers binnen het betreffende Programma opgelost door hiervoor dekking te vinden uit andere budgetten.

Daarnaast wordt in de [paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing](#) een overzicht van risico's gegeven die mogelijk gedekt moeten worden uit de weerstandscapaciteit.

8.1.7 Vennootschapsbelasting

Toelichting

De provincie is belastingplichtig voor de activiteiten waarmee zij in fiscaal opzicht een onderneming drijft. De wet- en regelgeving omtrent de vennootschapsbelasting alsmede wijzigingen in lopende activiteiten en/of nieuwe activiteiten worden blijvend gemonitord. Voorsnog wordt de aangifte vennootschapsbelasting ingediend voor de deelname van 40% van de provincie in PolanenPark C.V., waarin een actieve grondexploitatie wordt gevoerd. De C.V. is vanuit fiscaal perspectief een transparante entiteit. Dit betekent dat de cijfers (activa en passiva, alsmede de resultaten) van de C.V. op basis van deelgerechtigdheid moeten worden toegerekend aan de participanten in de C.V. De grondexploitatie vormt een belaste activiteit, zodat de cijfers van de C.V. partieel in de aangifte vennootschapsbelasting van de provincie moeten worden meegenomen.

Op landelijk niveau wordt er geprocedeerd over belastingplicht met betrekking tot privaatrechtelijke concessies door decentrale overheden. Het gaat daarbij onder andere om opbrengsten uit reclameconcessies en veiling van exploitatierechten aan tankstations. De uitkomst van deze procedures kan van invloed zijn op het belastbare resultaat van 2022 en toekomstige jaren van de provincie. Het risico is dat de Provincie wordt aangeslagen voor de VPB op de reclameconcessies voor een periode tot 5 jaar terug (2016-2022).

8.1.8 Overhead

Toelichting

De toewijzing van kosten aan overhead hebben wij gedaan op basis van de notities en aanwijzingen van de commissie BBV. Hierin zijn in 2022 geen wijzigingen opgetreden.

Alle overheadkosten die de provincie Noord-Holland maakt worden verantwoord in programma 8, onder operationeel doel 8.1.8. Overhead zijn alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De personele kosten van de medewerkers die in het primaire proces werkzaam zijn, worden verantwoord bij de betreffende operationele doelen.

In de [paragraaf bedrijfsvoering](#) wordt een overzicht gegeven van de totale capaciteitskosten van de Provincie.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 8.1		Overzicht van structurele algemene dekking			
Lasten		Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *
8.1.4	Financieringsfunctie	0	0	82	-82
8.1.7	Vennootschapsbelasting	1.036	338	350	-12
8.1.8	Overhead	74.138	76.023	75.650	373
Totaal lasten		75.174	76.361	76.082	279
Totaal baten		-453.965	-501.077	-502.835	1.758
Totaal saldo		-378.791	-424.716	-426.753	2.037
Storting					
8.1.8	Resv. Bedrijfsvoering	1.553	1.553	3.440	-1.887
Onttrekking					
8.1.8	Resv. Bedrijfsvoering	-1.317	-2.185	-3.175	990
8.1.8	Resv. Huisvesting	-782	-782	-762	-20
Resultaat		-379.337	-426.130	-427.250	1.120

*een positief verschil is voordelig

8.2 Bedrijfsvoering

Toelichting

Om een innovatieve, verbindende en inspirerende provincie te blijven en daarbij zorg te dragen voor een hogere kwaliteit van de dienstverlening aan burgers en bedrijven wordt de bedrijfsvoering continu verbeterd. In de [paragraaf Bedrijfsvoering](#) wordt een nadere toelichting gegeven op de hiervoor uitgevoerde activiteiten in 2022. In onderstaande paragrafen wordt een toelichting gegeven op de inhoud van de financiële posten.

8.2.1 Stelposten

Toelichting

In de begroting hebben wij een aantal stelposten opgenomen ter dekking van (mogelijke) toekomstige lasten. Hieronder worden de stelposten weergegeven die in 2022 zijn gebruikt:

Stelpost prijsstijgingen:

Daar waar contractuele verplichtingen dat vereisen wordt door de provincie indexering toegepast. Via een stelpost in de begroting worden de hiervoor benodigde budgetten gereserveerd. Bij de Laatste Begrotingswijziging 2022 is het restant van het budget van € 297.000 vrijgevallen naar de algemene middelen waardoor per jaareinde het saldo nul is.

Doorschuif BTW:

Doorschuif btw betreft btw op kosten gemaakt door bepaalde samenwerkingsverbanden van publiekrechtelijke lichamen. Op grond van de transparantieregeling mogen deze samenwerkingsverbanden, die zelf de btw op kosten niet kunnen terugvragen of compenseren, deze btw 'doorschuiven' naar de provincie. De provincie heeft de in 2022 doorgeschoven btw teruggevraagd bij het Btw-compensatiefonds in haar opgave over 2022.

8.2.2 Bedrijfsvoering realiseren

Toelichting

Hier worden de overige bedrijfsvoeringsactiviteiten verantwoord. Het betreft:

- Het verhuren van onroerend goed onder en in het pand aan het Houtplein en de verhuur van de parkeergarage aan de Dreef.
- De dienstverleningsovereenkomst met de recreatieschappen voor het bestuursbureau dat bij de provincie is gehuisvest.
- Detachering van personeel.

Met betrekking tot de verhuur zijn in 2022 geen wijzigingen in de contracten opgetreden ten opzichte van 2021.

Met ingang van 1 januari 2022 is een bestuursbureau voor vijf recreatieschappen ingesteld. Het bestuursbureau vervult, namens de besturen van de recreatieschappen, het ambtelijk opdrachtgeverschap naar de beheerder. De provincie heeft het formele werkgeverschap van het bestuursbureau op zich genomen en treedt op als gastheer met betrekking tot de huisvesting en facilitaire kosten. De kosten die de provincie maakt worden vergoed door de recreatieschappen.

In het kader van de ontwikkeling van het provinciaal personeel wordt soms een externe detachering mogelijk gemaakt. Voor deze externe detacheringen worden vergoedingen ontvangen. De ontvangen bedragen worden ingezet om vervangend personeel in te schakelen om de weggevallen capaciteit op te vangen. Er zijn geen wijzigingen opgetreden ten aanzien van het beleid met betrekking tot detacheringen.

8.2.3 Decentrale arbeidsvoorwaarden

Toelichting

Met de vakbonden zijn afspraken gemaakt over de beschikbare gelden voor de uitvoering van decentrale arbeidsvoorwaarden door het Georganiseerd Overleg (GO). In 2016 is een reserve GO-gelden ingesteld waarin eenmalig een storting heeft plaatsgevonden. Over de inzet van de reserve vindt overleg plaats met het Georganiseerd Overleg. De reserve wordt gebruikt om provinciale medewerkers extra opleidingsmogelijkheden te geven in de vorm van een Talentbudget. De kosten die medewerkers maken worden onttrokken uit deze reserve. Het Individueel Talent Budget is gestart op 1 oktober 2017. Tot 1 oktober 2022 hadden medewerkers de kans om in te schrijven op opleidingen. Omdat een deel van de betreffende opleidingen in 2023 plaats vinden, zullen de laatste kosten ten laste van de reserve in 2023 worden verantwoord.

8.2.4 Afrekeningsverschillen

Toelichting

Subsidies worden soms administratief afgehandeld in een later jaar dan waarop de subsidie betrekking heeft. Bij deze eindafrekening wordt aan de hand van de subsidievoorwaarden en de werkelijke kosten het precieze bedrag van de subsidie bepaald. Verschillen tussen de in eerste instantie afgesproken subsidie en de eindafrekening die in een verschillend jaar tot uiting komen,

komen op de post 'afrekeningsverschillen' terecht. Daarnaast zijn in de jaarrekening 2021 kosten opgenomen waarvoor op dat moment nog geen facturen waren binnengekomen. Het kan voorkomen dat de werkelijke facturen afwijken van de opgenomen schatting in de jaarrekening 2021. Ook deze verschillen worden in de jaarrekening 2022 onder afrekeningsverschillen verantwoord.

8.2.5 Algemene reserve beheren

Toelichting

De algemene reserve is bedoeld als buffer om risico's te kunnen opvangen. In de financiële verordening wordt een minimale omvang van de algemene reserve voorgeschreven die wij aanhouden om mogelijke risico's af te dekken. Bij de toelichting op de balans (zie 5.2.1) is onder de passiva een berekening gemaakt van de vereiste minimale omvang. Hieruit is geconcludeerd dat de algemene reserve voldoet aan de voorgeschreven minimale omvang.

In [de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing](#) zijn de risico's en de weerstandscapaciteit toegelicht. Voor een toelichting op het verloop van de algemene reserve wordt verwezen naar het verslag van de algemene reserve bij de staat van het verloop van reserves.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 8.2		Bedrijfsvoering			
Lasten	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil *	
8.2.1 Stelposten	2.785	0	-2.436	2.436	
8.2.2 Bedrijfsvoering realiseren	6.661	4.105	1.925	2.180	
8.2.3 Decentrale arbeidsvoorwaarden	1.500	2.262	2.163	99	
8.2.4 Afrekeningsverschillen	0	-7.770	-12.204	4.435	
Totaal lasten	10.946	-1.403	-10.553	9.150	
Totaal baten	-3.137	-4.442	-2.209	-2.233	
Totaal saldo	7.809	-5.845	-12.762	6.917	
Storting					
8.2.5 Algemene Reserve	4.100	5.715	5.715	0	
Onttrekking					
8.2.3 Resv. Go-gelden	-1.500	-2.262	-2.163	-99	
8.2.5 Algemene Reserve	-27.988	-43.341	-43.341	0	
Resultaat	-17.578	-45.733	-52.551	6.818	

*een positief verschil is voordelig

---

4. Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in de mate waarin de provincie in staat is om financiële gevolgen van risico's op te vangen. Risico's die reeds gedekt (al dan niet via een voorziening) of verzekerd zijn maken geen onderdeel uit van de hieronder genoemde risico-inventarisatie. De paragraaf begint met een samenvatting van de verschillende kengetallen. Vervolgens wordt kort het inventarisatie- en classificatieproces beschreven alvorens de relevante risico's worden uitgewerkt. Hierop volgt een overzicht van het verloop van de risico's en een indicatie van het risicobedrag (benodigde weerstandscapaciteit) van 1 en 4 jaar. Deze risicobedragen worden tegenover de middelen waarmee financiële gevolgen van risico's kunnen worden opgevangen (beschikbare weerstandscapaciteit) gezet, om de mate waarin de provincie in staat is om de financiële gevolgen van risico's op te vangen (weerstandsvermogen) te achterhalen. De paragraaf sluit vervolgens af met de uitwerking van de verplichte BBV-kengetallen.

Beleid

Het risicobeleid is vastgelegd in de kadernota Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2022-2025 en de financiële verordening. De kadernota bevat beleidsregels en normatiek over de wijze waarop de weerstandscapaciteit wordt opgebouwd en ingezet. De financiële verordening is bepalend voor de minimale hoogte van de Algemene Reserve en aan te houden risicoreservering (minimaal 25% van de structurele algemene dekkingsmiddelen).

Visie

De visie van de provincie Noord-Holland op risicomanagement luidt als volgt: "De provincie Noord-Holland streeft naar het systematisch inzichtelijk maken van alle significante risico's en kansen bij het realiseren van haar doelstellingen. Risicomanagement is daarmee onderdeel van het reguliere denken en doen. Het bewust verminderen, spreiden, vermijden, of accepteren van risico's leidt tot het 'in-control-zijn' van de organisatie". De provincie anticipeert actief op risico's en kansen om haar doelstellingen te bereiken.

Samenvatting

In onderstaande tabel wordt een samenvatting gegeven van het risicobedrag, het weerstandsvermogen en de kengetallen. Deze worden nader in de paragraaf uitgewerkt en toegelicht.

Risico-inventarisatie (x € 1000) *	Begroting 2022	Rekening 2021	Begroting 2023	Rekening 2022
Bruto risicobedrag	€ 35.471	€ 43.090	€ 43.843	€ 49.720
Hoogte risico's 1 jaar	€ 14.900	€ 13.700	€ 14.500	€ 19.289
Hoogte risico's 4 jaar	€ 22.300	€ 28.800	€ 29.600	€ 34.972
Weerstandsvermogen				
Weerstandsvermogen 1 jaar	10,4	13,6	8,5	8,6
Weerstandsvermogen 4 jaar	28,7	23,4	21,4	21,6
Kengetallen				
Netto schuldquote	66%	17%	103%	42%
Gecorrigeerde netto schuldquote	49%	-2%	86%	24%
Solvabiliteitsratio	59%	73%	52%	69%
Grondexploitatie	0%	0%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	0%	7%	2%	7%
Belastingcapaciteit	81%	82%	81%	81%

* Overige niet gekwantificeerde risico's kunnen niet in berekeningen worden meegenomen, maar hebben een significante invloed op het risicobedrag en de daaraan gerelateerde weerstandsvermogen.

Risico's

Binnen de organisatie worden risico's regelmatig geïnventariseerd. Om risico's af te dekken worden risico's met een bruto effect van € 100.000 of hoger meegenomen in de risico-inventarisatie. Aan elk geïnventariseerd risico wordt vanaf 2022 een risicoscore gegeven (het product van de gevolg- en kansklasse). De gevolg- en kansklassen worden per risico bepaald volgens onderstaande normering. Bij het bepalen van de scores is de hoogste score doorslaggevend.

Gevol klassen:

Financieel gevolg in euro's	
1	Kleiner dan € 0,5 miljoen
2	Tussen € 0,5 miljoen en € 2 miljoen
3	Tussen € 2 miljoen en € 5 miljoen
4	Groter dan € 5 miljoen

Imagoschade	
1	Interne imagoschade
2	Lokale imagoschade
3	Regionale / provinciale imagoschade
4	Landelijke imagoschade

Kansklassen:

Kansklasse naar frequentie	
1	Laag; minder dan één keer per 20 jaar
2	Middel; minimaal één keer per 20 jaar tot één keer per jaar
3	Hoog; één of meerdere keren per jaar

Kansklasse naar kanspercentage	
1	0% tot 25%
2	25% tot 50%
3	50% en hoger

Risicoscore

Het product van de gevolg- en kansklassen is de risicoscore. Risico's met een risicoscore 4 of hoger worden in de risicotabel opgenomen. Geïntariseerde risico's met een risicoscore 3 of lager worden wel meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen.

Gevolgklasse 4	4	8	12
Gevolgklasse 3	3	6	9
Gevolgklasse 2	2	4	6
Gevolgklasse 1	1	2	3
	Kansklasse 1	Kansklasse 2	Kansklasse 3

In de kadernota is een nieuwe opzet geïntroduceerd voor het presenteren van de geïntariseerde risico's. Vanaf de begroting 2023 worden strategische en externe risico's met een risicoscore 4 of hoger in de tabel opgenomen. In het kader van vergelijkbaarheid met de begroting 2022 wordt hieronder nog de oude opzet van de tabel gehanteerd. De risicoscore is hier wel aan toegevoegd om de informatiewaarde te verhogen. Onderstaande tabel geeft de geïntariseerde risico's met een risicoscore 4 of hoger weer per jaareinde.

Risico's	Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Risicoscore
Bedrijfsvoeringsrisico's				
1. Verkeerde Wet milieubeheerprocedure en fouten bij WABO - procedure	€ 3.000.000	Terugkerend	1x per 20 jaar	6
2. Kosten opruimen afvalinrichting	€ 1.000.000	Terugkerend	1x per 2 jaar	4
3. Wateroverlast: natuurontwikkeling Texel	€ 1.048.000	Terugkerend	1x per 10 jaar	4
Financieringsrisico's				
4. Lening Nationaal Restauratie Fonds	€ 9.100.000	Eénmalig	10%	4
5. Deelneming PDENH	€ 12.089.643	Eénmalig	20%	4
6. Subsidieregeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer	€ 7.200.000	Eénmalig	25%	8
7. Deelneming ROM	€ 12.000.000	Eénmalig	30%	8
Grondexploitatie- en risico's				
8. Strategische aankopen	€ 2.500.000	Eénmalig	10%	4
Risico's verbonden partijen				
9. Dividenduitkering	€ 1.782.750	Terugkerend	1x per 5 jaar	4

A. Beleidsrisico's

Bij de jaarrekening 2022 zijn geen beleidsrisico's geïnventariseerd met een omvang groter dan € 2 miljoen.

B. Bedrijfsvoeringsrisico's

1. Verkeerde Wet milieubeheerprocedure en fouten bij Wabo-procedure

De uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) taken op grond van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht en daarop betrokken wetten is gemandateerd aan omgevingsdiensten. Als mandaatgever is en blijft de provincie verantwoordelijk voor de vermogensrechtelijke gevolgen van de namens de provincie genomen besluiten. Bij vergunningverlening bestaat het risico dat onterecht vergunningen, ontheffingen of vrijstellingen worden verleend, gewijzigd of geweigerd. Hierdoor kunnen financiële gevolgen voor bedrijven of derden ontstaan. Dit geldt ook voor een handhavingsbesluit dat niet terecht tot stand komt, of een rechtsongelijkheid bij toezicht. Fouten in de procedures kunnen er toe leiden dat bedrijven schadeclaims indienen bij de provincie en dat er afbreuk wordt gedaan aan het imago van de provincie. Schadeclaims kunnen oplopen tot een bedrag van circa € 3 miljoen.

De provincie heeft privaatrechtelijke overeenkomsten gesloten met de omgevingsdiensten over de eisen waaraan de vergunningverlening, toezicht en handhaving moeten voldoen. De aansprakelijkheid voor tekortkomingen in de uitvoering van de VTH taken ligt tot het bedrag van de betreffende dienstverlening bij de omgevingsdiensten. De omgevingsdiensten dienen te voldoen aan de Verordening kwaliteit VTH omgevingsrecht. In de rol van opdrachtgever bewaakt de provincie dit.

2. Kosten opruimen afvalinrichting

De provincie is bevoegd gezag voor majeure risicobedrijven. In het geval dergelijke bedrijven in continuïteitsproblemen komen, mogelijk resulterend in een faillissement, dan 'kan' het bevoegd gezag de eventuele opruim- en saneringskosten moeten dragen. Er kunnen verschillende oorzaken zijn voor continuïteitsproblemen, zoals een incident of brand, marktfalen, wijziging van regelgeving waardoor bepaalde afvalstromen niet meer mogen worden verwerkt of als gevolg van handhavend optreden namens de provincie of het intrekken/weigeren van de vergunning door de provincie. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt het mogelijk bij dergelijke bedrijven een financiële zekerheidsstelling te eisen. Hiervoor moet wel ná de inwerkingtreding van de Omgevingswet de vergunning van de betreffende bedrijven worden geactualiseerd. Tot dat moment is de provincie verantwoordelijk voor dit risico. Het gaat om zo'n 145 bedrijven.

3. Wateroverlast: natuurontwikkeling Texel

Het risico betreft mogelijke wateroverlast als gevolg van meerdere peilopzetten bij een Natuurontwikkelingsproject. Hoewel redelijker wijs alle voorzorgsmaatregelen zijn genomen, is een gebeurtenis op voorhand nooit uit te sluiten. Wateroverlast zal allereerst gevolgen hebben voor agrarische productie. In periodes van droogte kan verzilting optreden. Vanwege dit laatste effect is de kans op botulisme in warme droge zomers gering. Daarnaast zijn er voorzieningen waarmee altijd water kan worden in- of uitgelaten.

De eerste fase van het project is in 2019 gestart. De eerste peilopzet is in 2020 uitgevoerd. In 2023 zijn de laatste werkzaamheden uitgevoerd. Eind 2022 is de derde peilopzet uitgevoerd. De verwachting is dat in 2024 de laatste kleine aanpassing aan het peil kunnen worden doorgevoerd. Bij de aanvang van het project is een 0- meting gedaan. De provincie zal t/m 2030 het waterpeil in het gebied blijven monitoren en de resultaten met het Hoogheemraadschap delen.

Als er ondanks alle onderzoeken en mitigerende maatregelen toch daadwerkelijk waterschade optreedt, wordt gekeken wat de oorzaak is van deze schade. Eventuele schade, voortvloeiende uit direct aan het project toerekenbare gevolgen, wordt vergoed. Het Hoogheemraadschap bekijkt wat de oorzaak is en wie hiervoor verantwoordelijk is. De provincie staat garant voor de betaling van de schadevergoeding. Schade die niet het gevolg is van het project of daaraan niet kan worden toegerekend valt hier dus buiten.

C. Financieringsrisico's

4. Lening Nationaal Restauratie Fonds

De provincie heeft geld uitgeleend aan het Nationaal Restauratie Fonds (hierna NRF) dat het op zijn beurt door leent aan eigenaren van monumenten voor het herbesteden/restaureren/verduurzamen van monumenten. Het risico bestaat dat de lening niet (volledig) wordt terugbetaald aan het NRF en in het verlengde daarvan aan de provincie. Ter beperking van dit risico toetst het NRF of de ontvangers van de leningen voldoende kredietwaardig zijn. Door middel van hypothecaire leningen, met het monument als onderpand, verkrijgt het NRF voldoende zekerheid. Ook bekijkt het NRF in hoeverre daadwerkelijk voldoende zekerheid kan worden verkregen uit het te financieren onderpand. Het risico bedraagt maximaal € 9,1 miljoen.

5. Deelneming PDENH

Het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland (PDENH) investeert in duurzame innovatieve bedrijven en initiatieven in Noord-Holland. Financiering vindt plaats met provinciale middelen. De provincie Noord-Holland loopt risico's op faillissementen van ondernemingen waarin het fonds heeft geïnvesteerd. Als beheersmaatregel wordt voor iedere investering een uitgebreid onderzoek uitgevoerd door een team gespecialiseerde investeringsmanagers in dienst van het participatiefonds. De investering wordt vervolgens voor advies voorgelegd aan een investeringscomité, waarna de provincie als aandeelhouder het uiteindelijke investeringsbesluit neemt.

Ondanks risicobeperkende maatregelen gaat het in absolute zin om grote bedragen. Het aantal investeringen en het door PDENH uitgezette kapitaal neemt in de toekomst verder toe. Zekerheidshalve is bij de berekening van het benodigde risicobedrag voor PDENH uitgegaan van 20% van het geïnvesteerd vermogen. Dit risicopercentage is recent geactualiseerd naar aanleiding van de coronacrisis. Hierdoor is het risicobedrag ten opzichte van de voorgaande periode gestegen. Naar verwachting is het risicobedrag ruimschoots toereikend, omdat ook reeds een verliesvoorziening is opgenomen.

6. Subsidieregeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer en Uitvoeringsregeling POP3 subsidies Noord-Holland

De provincie kent Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3) subsidies toe op grond van twee regelingen: de subsidieregeling ANLb en de Uitvoeringsregeling POP3 subsidies Noord-Holland. Deze subsidies bestaan uit EU-middelen en provinciale middelen. De POP3 subsidieverplichtingen overstijgen het bedrag waar wij als provincie aan Europese middelen aanspraak op kunnen maken. Dit leidt mogelijk tot kosten voor de provincie, maar het is ook mogelijk dat hier tot het jaar 2026 Europese middelen alsnog voor beschikbaar komen. In elk geval zijn tot en met 2025 - het einde van het POP3 - verschillende momenten dat extra EU-middelen beschikbaar kunnen komen. In 2019 was een risicobedrag opgenomen van € 4,6 miljoen. Dit betrof het bedrag tot en met 2019. In de jaren 2020 en 2021 hebben we voor ANLb voor € 2,6 miljoen meer aan

subsidiebetalingen gedeclareerd dan het bedrag aan Europese middelen waarop de provincie aanspraak kan maken. Daarmee komt het totale bedrag op € 7,2 miljoen.

7. Deelneming ROM

De provincie loopt met haar deelneming in de ROM een risico, omdat het gaat om investeringen in bedrijven/projecten die mogelijk niet in alle gevallen rendabel blijken. Uitgaande van het risicoprofiel van het ontwerp voor het Transitiefonds en mede op basis van de ervaringen met PDENH wordt dit risico ingeschat op 30%. Dit komt neer op een risico van maximaal € 12 miljoen.

D. Grondexploitatie- en grondbezettingrisico's

8. Strategische aankopen, materiële vaste activa

Voor de uitvoering van het provinciaal grondbeleid is onder meer het krediet voor strategische grondaankopen beschikbaar. Vooruitlopend op concrete provinciale projecten worden ten laste hiervan grondaankopen gedaan. Hierin ligt een zeker risico besloten dat de economische waarde van deze grond op enig moment (in negatieve zin) afwijkt van de boekwaarde. Om dit risico af te dekken is hiervoor een bedrag in het weerstandsvermogen opgenomen. Dit bedrag is gerelateerd aan de boekwaarde van de strategische aankopen en materiële vaste activa. Per 31 december 2022 bedraagt de boekwaarde van de strategische aankopen € 25 miljoen.

E. Risico's verbonden partij

9. Dividenduitkeringen

Jaarlijks worden dividendinkomsten geraamd van een aantal deelnemingen. Deze mogelijke inkomsten zijn een risicopost, doordat pas na afloop van een boekjaar bij een deelneming blijkt of het verwachte positieve resultaat is behaald.

Omdat de dividendinkomsten deel uitmaken van de structurele dekkingsmiddelen, reserveren we volgens besluitvorming van Provinciale Staten 25% van de voor dat jaar geraamde inkomsten als onderdeel van de Algemene Reserve. Door hetzelfde bedrag op te nemen in de risico-inventarisatie wordt het risico afgedekt dat 25% van de geraamde dividenden niet tot uitkering komt.

Het risico is structureel, doordat het zich elk kalenderjaar opnieuw kan voordoen. De kans dat dit risico zich voordoet is laag. De impact van het risico wordt beperkt door de dividendontvangsten voorzichtig te ramen. Daarnaast vinden jaarlijks diverse overleggen met de deelnemingen plaats waarin mogelijke risico's binnen de bedrijfsvoering worden besproken en eventueel maatregelen kunnen worden genomen. Tenslotte kan in bepaalde gevallen worden gekozen voor een dividenduitkering uit in het verleden behaalde winsten.

Verloop risico's

Risico-inventarisatie (bruto x € 1.000)	Begroting 2021	Rekening 2020	Begroting 2022	Rekening 2021	Begroting 2023	Rekening 2022	Afname / toename*
--	-------------------	------------------	-------------------	------------------	-------------------	------------------	----------------------

---

Beleidsrisico's	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	-
Bedrijfsvoeringsrisico's	€ 27.388	€ 8.948	€ 12.298	€ 13.248	€ 12.748	€ 5.048	Afname
Financieringsrisico's	€ 13.100	€ 17.400	€ 17.560	€ 25.559	€ 26.812	€ 40.390	Toename
Grondexploitatie- risico's	€ 2.400	€ 2.330	€ 2.100	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	-
Risico's verbonden partijen	€ 14.855	€ 3.513	€ 3.513	€ 1.783	€ 1.783	€ 1.783	-
Overig niet gekwantificeerd	PM	PM	PM	PM	PM	PM	-
Bruto risicobedrag	€ 57.743	€ 32.191	€ 35.471	€ 43.090	€ 43.843	€ 49.721	Toename

*ten opzichte van de meest recente inventarisatie bij de Begroting 2023

Ten opzichte van de Begroting 2022 is het risicoprofiel van de provincie toegenomen met bijna € 15 miljoen.

In vergelijking met de voorgaande inventarisatie (begroting 2023) is het totaal aan bruto risico's per saldo toegenomen met € 5,9 miljoen.

Deze toename wordt met name veroorzaakt door de eerste investeringen van de ROM en de actualisatie van het risico van PDENH. De belangrijkste afname wordt veroorzaakt door het vervallen van het risico ten aanzien van de beschikbaarheidsvergoeding OV.

Overige risico's niet gekwantificeerd

Naast genoemde risico's onderkent de provincie een aantal risico's die zich op dit moment zowel landelijk als wereldwijd voordoen, waarvan de omvang en eventuele schade die hieruit ontstaat nog niet verder te kwantificeren zijn. Wij denken hierbij aan:

Stikstof

De maatregelen en wetgeving vanuit de Rijksoverheid om stikstof te verminderen hebben gevolgen voor de snelheid en kosten om provinciaal beleid, zoals de verschillende grote opgaven en de aanleg, beheer en onderhoud van infrastructuur, uit te voeren.

Inflatie

De grondstof- en energieprijzen zijn in de afgelopen periode bovengemiddeld gestegen. De verdere ontwikkeling van deze inflatie is niet goed in te schatten en wordt gezien als een risico voor provinciale activiteiten. Hierdoor is het niet mogelijk om in te schatten of de indexatie die de provincie toepast toereikend zal zijn. Wanneer voor de inkomstenstroom geen sprake is van een vergelijkbare prijspeilstijging is dit een risico. Dit kan leiden tot hogere exploitatiekosten en/of hoger benodigde kredieten (wat leidt tot hogere kapitaallasten).

Klimaatverandering

De klimaatverandering is merkbaar in de wereld ook bij de wegen en waterweg infra van de provincie heeft dit invloed wat meerdere risico's met zich meebrengt. Als beheerder worden we geconfronteerd met grote afwisseling van natte periodes en droge periodes en meer water afvoer rond wegen en waterwegen. Ontwerp van infrastructuur is gestoeld op uitgangspunten met een klimaat waar er minder extreme situaties voorkomen. In de komende jaren zullen er meer en andere situaties optreden waar de infra en omgeving niet op ingericht is. Dit kan tot gevolg hebben dat bij wegen schades kunnen optreden en dijken mogelijk last krijgen van de klimaatveranderingen. Daarnaast kan verhoging van het grondwaterpeil effect hebben op de infra van wegen en waterwegen. Dit kan gevolgen hebben voor de fundering van wegen en bruggen of viaducten. Door monitoring van het areaal worden deze risico's in beeld gehouden.

Vervanging en realisatie

Einde levensduur van infrastructuur en kunstwerken zorgt voor een opgave die niet geheel goed te voorspellen is door veroudering en zwaardere belasting. Met de verschillende wegbeheerders Rijkswaterstaat, de gemeenten in Noord-Holland en de provincie staan wij als beheerders voor de zelfde situatie die voor alle beheerders ongeveer gelijk valt. De opgave is het om gezamenlijk op te trekken en de risico's en nadelige gevolgen zo klein mogelijk houden voor de gebruikers maar ook voor de beheerders. Dit betekent afstemmen en samen optrekken bij de vervanging van de infrastructuur.

Areaal data

De provincie werkt eraan om de areaaldata zowel kwantitatief als kwalitatief verder op orde te krijgen. De kwaliteit van de data kan financiële gevolgen hebben omdat de verwachte (begrote) vervangopgave en onderhoudslasten hierdoor af kunnen wijken van de werkelijke situatie. Het areaal en daarmee de beheerlasten komen steeds beter in beeld waardoor een forecast steeds nauwkeuriger te maken is.

Cybersecurity

Het aantal cyberincidenten neemt elk jaar toe. De provincie moet rekening houden met wanneer ze getroffen zullen worden. Belangrijk is om als provincie te voldoen aan de gestelde security normen en daar proactief invulling aan te geven om de kans op cyberincidenten te verminderen. Indien een cyberincident zich voordoet kan dit tot hoge kosten, reputatieschade en inbreuk op het vertrouwen in de overheid leiden.

Personeelsschaarste

Zowel kwalitatief als kwantitatief heerst er personele schaarste. De huidige krapte op de arbeidsmarkt heeft tot gevolg dat vacatures lastig zijn in te vullen. Deze krapte telt voor zowel het aantrekken van vast als van tijdelijk personeel. Als gevolg hiervan kan doorloop van projecten en het realiseren van provinciale doelstellingen in het gedrang komen.

Hogere kwaliteitseisen Assets

Aanscherping van wet- en regelgeving kan zorgen voor hogere kwaliteitseisen aan Assets. Wat in geval van vervanging en/of onderhoud leidt tot hogere investeringen en/of lasten.

PFAS

Bij civiele werken moet de grond worden onderzocht op de aanwezigheid van PFAS. Indien de grond meer schadelijke stoffen bevat dan de norm toestaat, zal dit vertraging in de projecten tot gevolg hebben.

Berekening risico's

Bij de begroting en bij de jaarrekening wordt jaarlijks het actuele totale weerstandsvermogen en het actuele incidentele weerstandsvermogen berekend voor een periode van vier jaar respectievelijk voor een periode van één jaar. Om tot het weerstandsvermogen te komen wordt de beschikbare weerstandscapaciteit geconfronteerd met de uitkomst van de simulatie van de risico's (benodigde weerstandscapaciteit). Het quotiënt van beide bedragen wordt het weerstandsvermogen genoemd. De totale bruto omvang van deze risico's bedraagt € 49,7 miljoen (exclusief PM posten).

Berekende hoogte van de risico's voor 1 jaar: € 19,3 miljoen

Op basis van de methode waarbij wordt gesimuleerd of een risico al dan niet voorkomt (de zogenaamde Monte Carlo simulatie), is berekend dat de provincie voor het komende jaar een risico loopt van € 19,3 miljoen. Dit betekent dat in 99% van de simulaties, en dus met 99% zekerheid, gesteld kan worden dat het komende jaar het bedrag aan schade niet groter zal zijn dan het hier genoemde risicobedrag.

Berekende hoogte van de risico's voor vier jaar: € 35,0 miljoen

Op basis van diezelfde methode is berekend dat de provincie voor de komende vier jaar een risico loopt van € 35,0 miljoen. Dit betekent dat in 99% van de simulaties, en dus met 99% zekerheid gesteld kan worden dat het komende jaar het bedrag aan schade niet groter zal zijn dan het hier genoemde risicobedrag.

Berekening weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen

Toelichting weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de provincie beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken. Bij weerstandscapaciteit wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele weerstandscapaciteit en structurele weerstandscapaciteit.

De incidentele weerstandscapaciteit is de capaciteit die eenmalig kan worden ingezet om financiële tegenvallers op te vangen, en is de som van:

- de algemene reserve;
- de post onvoorzien voor het betreffende boekjaar;
- stille reserves.

Stille reserves bestaan uit het verschil tussen de verkoopwaarde van activa en de waarde waarvoor deze activa op de balans staan. In de berekening van de weerstandscapaciteit worden stille reserves niet meegenomen, tenzij er een concrete intentie is betreffende activa binnen één jaar te verkopen.

De structurele weerstandscapaciteit is de capaciteit, die terugkerend kan worden ingezet om financiële tegenvallers op te vangen, en bestaat uit:

- de onbenutte belastingcapaciteit;
- de post onvoorzien in de jaren na het komende jaar;
- begrotingsruimte.

Toelichting weerstandsvermogen

Het kengetal weerstandsvermogen drukt uit in welke mate de provincie in staat is om met haar financiële reserves risico's op te vangen. Het kengetal weerstandsvermogen wordt berekend door de totale weerstandscapaciteit te delen door de hoogte van de risico's over een periode van één jaar (incidentele weerstandsvermogen) of vier jaar (structureel weerstandsvermogen).

De norm voor het minimaal aan te houden weerstandsvermogen bedraagt 1. Indien ondanks genomen beheersmaatregelen het totale weerstandsvermogen of het incidentele weerstandsvermogen lager wordt dan 1, dan doen Gedeputeerde Staten financiële voorstellen die ertoe leiden dat het weerstandsvermogen weer teruggebracht wordt op het minimale niveau.

Daarnaast is in de financiële verordening de norm bepaald om de algemene reserve op minimaal 25% van de structurele algemene dekkingsmiddelen te houden. Deze structurele algemene dekkingsmiddelen staan verder toegelicht in beleidsdoel 8.1.

Berekening weerstandscapaciteit (in miljoenen €)	Rekening 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025	Totaal
Incidentele capaciteit					
Algemene reserve	166,00				166,00
Onvoorzien					
Totaal incidentele capaciteit	166,00	-	-	-	166,00
Berekende risico's voor 1 jaar					19,29
Kengetal weerstandsvermogen voor 1 jaar					8,61

Berekening weerstandscapaciteit (in miljoenen €)	Rekening 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025	Totaal
Incidentele capaciteit					
Algemene reserve	166,00				166,00
Onvoorzien	-				-
Totaal incidentele capaciteit	166,00	-	-	-	166,00
Structurele capaciteit					
Onbenutte belastingcapaciteit		196,86	196,86	196,86	590,58
Onvoorzien		-	-	-	-
Meerjarenbegrotingsruimte		-	-	-	-
Totale structurele capaciteit	-	196,86	196,86	196,86	590,58
Totale weerstandscapaciteit					756,58
Berekende risico's voor 4 jaar					34,97
Kengetal weerstandsvermogen voor 4 jaar					21,64

Uit dit overzicht blijkt dat de berekende weerstandscapaciteit op basis van de incidentele capaciteit 8,6 bedraagt (was 8,5 bij begroting 2023). Voor een periode van vier jaar bedraagt de weerstandscapaciteit 21,6 (was 21,4 bij begroting 2023). In beide gevallen is de uitkomst groter dan 1. Dit betekent dat in beide gevallen de totale weerstandscapaciteit groter is dan de hoogte van de risico's.

Conclusies

Bij de jaarrekening 2022 zijn risico's geïnventariseerd met een totale bruto omvang van € 49,7 miljoen. Het berekende risicobedrag (na simulatie) voor het komende jaar bedraagt € 19,3 miljoen. Het berekende risicobedrag voor de komende vier jaar bedraagt € 35,0 miljoen. De incidentele weerstandscapaciteit bij de jaarrekening 2022 bedraagt € 166 miljoen. Het weerstandsvermogen voor één jaar komt dan uit op 8,6. De totale weerstandscapaciteit bedraagt € 757 miljoen. Het weerstandsvermogen voor een periode van vier jaar komt dan uit op 21,6. Met een zekerheid van 99% kan geconcludeerd worden dat de berekende weerstandscapaciteit toereikend is om financiële tegenvallers op te vangen.

Kengetallen

Conform het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) zijn de volgende zes kengetallen opgenomen:

1. Netto schuldquote;
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
3. De solvabiliteitsratio;
4. Kengetal grondexploitatie;
5. Structurele exploitatieruimte;
6. Opcenten (zie hiervoor de paragraaf Provinciale heffingen).

1. Berekening netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de provincie ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en afschrijvingen op de exploitatie.

Bij jaarrekening ultimo jaar	Rekening 2021	Begroting 2022*	Rekening 2022
A Vaste schulden (art. 46)	0	0	0
B Netto vlottende schuld (art. 48)	27	20	19
C Overlopende passiva (art. 49)	350	536	403
D Financiële activa (art. 36 lid d, e en f)	0	0	0
E Uitzettingen < 1 jaar (art. 39)	232	142	130
F Liquide middelen (art. 40)	5	1	0
G Overlopende activa (art. 40a)	53	30	60
H Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	518	578	560
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G/H * 100%	17%	66%	42%

*2022 t/m Tweede begrotingswijziging 2022

In 2022 heeft de provincie nog geen vreemd vermogen aan hoeven trekken om uitgaven te financieren. Dit zal in 2023 voor het eerst moeten gebeuren. De verhoging van de schuldquote van 17% in 2021 naar 42% ultimo 2022 wordt vooral veroorzaakt vanwege het feit dat de uitzettingen < 1 jaar met ruim €100 miljoen zijn afgenomen (zie regel E). Op deze regel zit het bedrag aan liquide middelen dat de provincie bij de Rijksschatkist heeft uitstaan, ofwel onze liquide middelen. De daling van het liquiditeitssaldo in 2022 bedraagt bijna €110 miljoen.

2. Berekening gecorrigeerde netto schuldquote

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

Bij jaarrekening ultimo jaar	Rekening 2021	Begroting 2022*	Rekening 2022
A Vaste schulden (art. 46)	0	0	0
B Netto vlottende schuld (art. 48)	27	20	19
C Overlopende passiva (art. 49)	350	536	403
D Financiële activa (art. 36 lid b, c, d, e en f)	99	99	101
E Uitzettingen < 1 jaar (art. 39)	232	142	130
F Liquide middelen (art. 40)	5	1	0
G Overlopende activa (art. 40a)	53	30	60
H Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	518	578	560
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G/H * 100%	-2%	49%	24%

*2022 t/m Tweede begrotingswijziging 2022

Zie voor opmerkingen hetgeen onder 1 is gemeld. Zoals hierboven is vermeld zit het verschil in het feit dat bij deze berekening tevens de verstrekte leningen zijn meegenomen. Het verschil met 1 is zichtbaar op regel D.

3. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de provincie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een provincie bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

Bij jaarrekening ultimo jaar	Rekening 2021	Begroting 2022*	Rekening 2022
A Eigen vermogen (art. 42)	1064	847	1009
B Balanstotaal	1463	1425	1460
Solvabiliteit A/B * 100%	73%	59%	69%

* 2022 t/m Tweede begrotingswijziging 2022

Hoe hoger de solvabiliteitsratio hoe hoger de weerbaarheid van de provincie. De mate van weerbaarheid in combinatie met de andere kengetallen geeft een indicatie over de financiële positie van de provincie. De solvabiliteit ultimo 2021 bedroeg 73% en ultimo 2022 is dat 69%. De daling wordt met name veroorzaakt door afname van de omvang van de reserves (eigen vermogen).

4. Grondexploitatie

Bij jaarrekening ultimo jaar	Rekening 2021	Begroting 2022*	Rekening 2022
Niet in exploitatie genomen bouwgronden (art. 38 lid a punt 1)	0	0	0
Bouwgronden in exploitatie (art. 38 lid b)	0	0	0
Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c))	518	578	560
Grondexploitatie (A+B)/C * 100%	0%	0%	0%

*2022 t/m

Begrotingswijziging 2022

Uit bovenstaande blijkt dat de provincie niet over in exploitatie genomen gronden beschikt, hetgeen past bij het grondbeleid van de provincie.

5. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij dit onderscheid is de aard van de activiteit leidend. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering uit het provinciefonds en eigen belastinginkomsten (motorrijtuigenbelasting). Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Het onderscheid tussen structureel en incidenteel is ook in een notitie van de commissie BBV vastgelegd. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17 onderdeel c van het BBV = exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. Om dit kengetal te relateren aan het overzicht van baten en lasten is het noodzakelijk om de volgende cijfers te presenteren:

Bij jaarrekening ultimo jaar	Rekening 2021	Begroting 2022*	Rekening 2022
A Totale structurele lasten	412	483	450
B Totale structurele baten	490	515	524
C Totale structurele toevoegingen aan de reserves	44	32	34
D Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	1	2	1
E Totale baten	518	578	560
Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E) * 100%	7%	0%	7%

*2022 t/m Tweede begrotingswijziging 2022

Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Daarnaast bevorderen hogere structurele baten de wendbaarheid (flexibiliteit) van de begroting. Voor Noord-Holland is in alle jaren sprake van een positief percentage. Voor een nadere opbouw van de baten en lasten verwijzen wij naar hoofdstuk 5 (de jaarrekening) onderdeel 5.1.3.

6. Belastingcapaciteit

Een provincie heeft de mogelijkheid om het aantal opcenten te verhogen tot het maximaal te heffen aantal opcenten zoals dat door het Rijk wordt bepaald. De belastingcapaciteit van provincies wordt berekend door het aantal opcenten in jaar t (het begrotingsjaar) te vergelijken met het gemiddelde van het aantal opcenten van alle provincies in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) en uit te drukken in een percentage.

	Bij jaarrekening ultimo jaar	Rekening 2021	Begroting 2022*	Rekening 2022
A	Aantal opcenten MRB	67,9	67,9	67,9
B	Landelijk gemiddelde opcenten in jaar er voor	83,0	83,5	83,5
	Aantal opcenten t.o.v. landelijk gemiddelde in jaar er voor $(A/B) * 100\%$	81,8%	81,3%	81,3%

*2022 t/m Tweede begrotingswijziging 2022

Uit bovenstaande blijkt dat de provincie Noord-Holland onder het landelijk gemiddelde zit qua heffen van opcenten. Dit is ook logisch omdat de provincie het laagste opcenten tarief heeft van alle provincies. Dit zorgt ervoor dat er nog voldoende capaciteit is om financiële tegenvallers op te vangen. Bij de jaarrekening 2022 is de onbenutte belastingcapaciteit berekend op € 170,4 miljoen.

	Rekening 2021	Begroting 2022*	Rekening 2022
1. Netto schuldquote	17%	66%	42%
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-2%	49%	24%
3. Solvabiliteitsratio	73%	59%	69%
4. Grondexploitatie	0%	0%	0%
5. Structurele exploitatieruimte	7%	0%	7%
6. Belastingcapaciteit	81,8%	81,3%	81,3%

*2022 t/m Tweede begrotingswijziging 2022

De bovenstaande tabel geeft op basis van een aantal kengetallen inzicht in de financiële positie van de provincie. Voor een beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken.

In de kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking dat de provincie over voldoende structurele baten beschikt, en dat de mogelijkheid bestaat om de structurele baten op korte termijn indien nodig te vergroten.

Voor de provincie Noord-Holland geldt dat de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit resulteert in een structurele exploitatieruimte in 2022 van 7%. Het percentage opcenten van Noord-Holland (67,9) ligt onder het gemiddelde van alle 12 provincies (83,5). Dit komt neer op een percentage van 81,3% wat betreft de verhouding van de geheven opcenten in Noord-Holland ten opzichte van het gemiddelden van alle provincies. In 2021 kwam dit percentage uit

op 81,8%. Het lage opcentarief dat de provincie Noord-Holland hanteert resulteert in een onbenutte belastingcapaciteit van € 170,4 miljoen in 2022.

De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans. Voor de schuldquotes zoals die berekend zijn onder 1 en laten een dalende trend zien dat veroorzaakt wordt door afname van de liquide middelen.

De solvabiliteitsratio over 2022 bedraagt 69% en is nagenoeg gelijk aan 2021. Wat de grondexploitatie betreft kan gezegd worden dat Noord-Holland geen actieve grondexploitatie kent. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is een bedrag opgenomen voor daling van boekwaardes van de grondposities. Uit de berekening van het weerstandsvermogen is gebleken dat als deze risico's zich voordoen er voldoende capaciteit is om de risico's af te dekken. Op basis van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat op grond van de huidige cijfers de financiële situatie van de provincie als robuust omschreven kan worden.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Duurzame toepassing van infrastructuur

Algemeen

De provincie heeft de ambitie uitgesproken om bij te dragen aan de nationale en internationale klimaat- en CO₂-doelstellingen en hier een voorloper in te zijn. Dit doet de provincie ook door zoveel mogelijk samen op te trekken met de markt en andere overheidsorganisaties. Zo is bijvoorbeeld in 2022 de ambitiebepaling Provinciale Klimaat en circulaire Infrastructuur (PKCI) ondertekend door alle provincies. Met deze Ambitiebepaling PKCI scharen de provincies zich achter de doelstelling om in 2030 zoveel mogelijk klimaatneutraal en circulair te werken. Met de gezamenlijke doelstelling worden de individuele doelstellingen van de provincies ondersteund en waar mogelijk versneld. Binnen de projecten, zoals de gebiedscontracten wordt samen met de markt gekeken of er nieuwe duurzaamheidsmaatregelen kunnen worden toegepast, zoals inzet emissieloos materieel, duurzamer asfalt, beton, etc. Ook zijn projecten voorbereid en of uitgevoerd, die gericht zijn op duurzaamheid. Zo is openbare ledverlichting fase 2 verder uitgerold, zal energie via de eigen infrastructuur worden opgewekt via zonnepaneel N232 en zijn grondstoffen hergebruikt bij verschillende projecten zoals bijvoorbeeld de N239 en N243. Ook worden er nieuwe bouwmethodes voorgeschreven om de circulariteit te bevorderen, zoals Industrieel Flexibel en Demontabel bouwen (IFD) wat dit jaar als eis is opgenomen bij het project vervanging Stolperbasculebrug.

Biodiversiteit

Landschappelijk en vanuit biodiversiteit zijn er verbeteringen aangebracht bij het onderhoud van de bermen. Bermen zijn een belangrijk leefgebied voor bijen en andere insecten. Bij wegconstructies wordt er een gevarieerd assortiment inheemse boom- en heestersoorten aangeplant zodat de ecologische waarde wordt verhoogd. In 2022 zijn ook de monumentale bomen en waardevolle houtopstanden langs de provinciale wegen in kaart gebracht. De beoogde extra impuls voor het verhogen van de biodiversiteit in de bermen van de wegen en vaarwegen heeft geleid tot plaatselijk ander maaibeeld hierdoor verandert het beeld van de berm van strak gemaaid naar bont en divers. De invulling van verhoging van biodiversiteit behelst ook het creëren insectenschuilplaatsen in de vorm van staand en liggend dood hout, aanleg van houtrillen, broedhopen voor ringslangen, graven van paddenpoelen, transitie van beplanting, etc. Op basis van het beheerplan Biodiversiteit heeft de gebiedsaannemer voorstellen gedaan. 80% van de verbetervoorstellen is in 2022 uitgevoerd of doorgevoerd.

Assetmanagement

Infrastructuur

De instandhouding van de provinciale infrastructuur legt een groot beslag op de provinciale begroting. Hierdoor is in de afgelopen jaren steeds nadrukkelijker de behoefte ontstaan om de infrastructuur professioneler, doelmatiger en efficiënter in stand te houden.

De provincie gaat in 2022 verder met de ontwikkeling van het assetmanagement. Het beheer van onze assets wordt verder in lijn gebracht met de provinciebrede doelstellingen. Zo is er in het Strategisch Assetmanagement Plan (SAMP) aandacht gekomen voor toepassing van duurzaamheid (ambitiweb), biodiversiteit, klimaatverandering (klimaatstresstest), energieverbruik, digitalisering (digital twins, een nieuw beheersysteem en dashboards) en innovatie. Voor deze extra eisen en functies zijn budgetten vrijgemaakt en in de pilotprojecten wordt de Plan Do Check Act (PDCA) cyclus doorlopen. Voor de toepassing van extra functies wordt echter altijd een afweging gemaakt tussen de risico's, de kosten en de opbrengsten.

Het bestuurlijk vastgesteld kwaliteitsniveau voor het functioneren van het areaal is leidend. Dit is vastgelegd in de Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen (NIKG). In de NIKG staat beschreven welke kapitaalgoederen de provincie in eigendom heeft en op welk kwaliteitsniveau deze in stand worden gehouden. Ook is hierin vastgelegd welke financiële middelen hiervoor noodzakelijk zijn. De afweging over beleidswijzigingen, trends en ontwikkelingen zoals omschreven in de NIKG wordt (jaarlijks) bij de Kaderbrief gemaakt. Gebaseerd op de landelijke CROW-systematiek, zijn de onderstaande kwaliteitsniveaus vastgesteld voor de verschillende onderdelen van de provinciale infrastructuur.

Netwerken	Bestuurlijk vastgesteld kwaliteitsniveau	Werkelijk kwaliteitsniveaus t.o.v. gehele netwerk (%)						Streefwaarde 95% ≥ kwaliteitsniveau	Realisatie
		A+	A	B	C	D	totaal		
Stroomwegen	B	16%	33%	51%	1%	0%	100%	95%	99%
Overige wegen	C	22%	44%	20%	11%	3%	100%	95%	98%
Fietspaden	B	40%	32%	20%	7%	1%	100%	95%	92%
Busbanen (incl. haltes)	B	4%	7%	89%	0%	0%	100%	95%	100%
Vaarwegen	C/D	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Totaal	-	-	-	-	-	-	-	95%	96%

Deze tabel geeft inzicht in de globale toestand van ons areaal op bestuursniveau. Uit inspecties blijkt dat 96 % van het areaal voldoet aan de vastgestelde kwaliteitsniveaus, dat is gelijk aan de streefwaarde die is gesteld in de begroting 2022. Netwerk 'fietspaden' zitten onder de 95%. Het areaal dat momenteel niet voldoet aan het vastgestelde kwaliteitsniveau zal in onderhoud worden genomen. Zoals bijvoorbeeld de fietspaden N196a en de N231b.

Gebouwen

De provincie Noord-Holland heeft verschillende panden in beheer. De meeste panden zijn in gebruik voor de huisvesting van medewerkers en/of opslag van eigendommen. De provincie verhuurt een klein deel van haar panden als winkel, dienstwoning of kantoor aan derden.

Het onderhoud aan de panden kan als volgt worden ingedeeld.

- maincontract;
- planmatig onderhoud, dit betreft werkzaamheden volgens het meerjarenonderhoudsplan;
- Niet-planmatig onderhoud, dit betreft storingen en niet-geplande kleine onderhoudswerkzaamheden.

Maincontract

Voor de nieuwbouw kantoorpanden Houtplein 33, Dreef 1 en 3 en Huis van Hilde is een “maincontract” afgesloten op basis van een prestatiecontract. Dit betekent dat er één contract is voor het onderhoud aan alle technische disciplines, waaronder bouwkunde, verwarming, lucht en elektrotechniek. Naast deze contractuele verplichtingen zijn er incidentele kosten die voortvloeien uit het maincontract voor deze panden. In 2022 zijn we begonnen met de aanbesteding van een nieuw maincontract. De gunning vindt plaats in 2023. In dit contract worden dan ook de historische panden opgenomen.

Planmatig onderhoud

Voor het planmatig (bouwkundig) onderhoud aan de overige (oudbouw) panden werken wij met een meerjarenonderhoudsplan. Dit meerjarenonderhoudsplan bevat het planmatig (bouwkundig) onderhoud aan de buitenzijde van de panden, zoals het schilderwerk, de vervanging of renovatie van daken en goten en noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden aan de terreinen (hekwerk, bestrating). In het meerjarenonderhoudsplan is ook de periodieke vervanging van cv-installaties en overige installaties meegenomen. Om de drie jaar vindt een herinspectie van de provinciale panden plaats, waarna het meerjarenonderhoudsplan indien nodig wordt aangepast. De laatste inspectie is in 2019 uitgevoerd. In 2022 zouden wij een nieuwe inspectie uitvoeren. Deze herinspectie hebben wij doorgeschoven naar 2023 omdat in aanloop naar het nieuwe maincontract, waarin ook het onderhoud van de overige (oudbouw) panden wordt opgenomen een herinspectie van de panden plaats zal vinden met de nieuwe contractant.

Er is onderhoud uitgevoerd in Paviljoen Welgelegen aan de installatietechnische onderdelen (Inbraakinstallatie). Tevens zijn reparaties uitgevoerd in verband met lekkages. Daarnaast worden aan de andere panden kleinere reguliere onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Op Houtplein 33 is de toegangscontrole vervangen.

Niet-planmatig onderhoud

Het niet-planmatig onderhoud beslaat het noodzakelijke klein onderhoud aan de panden, dat deels structureel plaatsvindt (onderhoud aan cv's, zonweringen, automatische deuren en tuin) en deels op ad hoc basis (wanneer een onvolkomenheid wordt geconstateerd, na melding van storing of incidentele inspectie) wordt uitgevoerd.

Storingen in de panden die onder het maincontract vallen, worden ook uit dit budget betaald.

Beheer en onderhoud meerjarig gepland

Informatie over de meerjarige planning beheer en onderhoud is opgenomen in de programmateksten onder OD 4.1.3.

Beheer en onderhoud meerjarig gepland (wegen)	Begroot	Besteed	Vershil
A. Vervangingsinvesteringen wegen (PMO)	€ 21.400.000	€ 33.904.236	€ -12.504.236
B. Groot onderhoud gepland	€ 9.370.000	€ 8.996.775	€ 373.225
C. Projecten reserve kap. lasten VIK v/h Res. GO	€ 178.000	€ 185.772	€ -7.772
D. Vast onderhoud wegen	€ 8.498.000	€ 7.656.707	€ 841.293
E. Gebiedscontracten (GBC1 t/m GBC7)	€ 40.161.000	€ 37.741.104	€ 2.419.896
F. Tunnels	€ 7.056.000	€ 6.994.354	€ 61.646
G. DVM-areaal wegen	€ 4.982.000	€ 4.129.797	€ 852.203
H. Planmatig onderhoud gebouwen	€ 1.217.000	€ 1.063.000	€ 154.000
I. Correctief onderhoud gebouwen	€ 249.000	€ 206.000	€ 43.000
Totaal onderhoud kapitaalgoederen	€ 93.111.000	€ 100.877.745	€ -7.766.745
Waarvan activa met een maatschappelijk nut	€ 21.400.000	€ 33.904.236	€ -12.504.236

Beheer en onderhoud meerjarig gepland (vaarwegen)	Begroot	Besteed	Vershil
A. Vervangingsinvesteringen vaarwegen	€ 18.200.000	€ 10.102.747	€ 8.097.253
B. Projecten reserve kap. lasten v/h Res GO	€ 513.000	€ 531.387	€ -18.387
C. Variabel onderhoud vaarwegen	€ 192.000	€ 108.650	€ 83.350
D. Beheer vaarwegen	€ 710.000	€ 753.327	€ -43.327
E. Vast onderhoud vaarwegen	€ 3.738.000	€ 3.628.825	€ 109.175
F. Gebiedscontracten (GBC1/GBC7)	€ 7.913.000	€ 6.810.040	€ 1.102.960
G. DVM areaal vaarwegen	€ 2.523.000	€ 2.170.549	€ 352.451
Totaal onderhoud kapitaalgoederen	€ 33.789.000	€ 24.105.525	€ 9.683.475
Waarvan activa met een maatschappelijk nut	€ 18.200.000	€ 10.102.747	€ 8.097.253

4.3 Financiering

Algemeen

De treasuryfunctie omvat alle activiteiten gericht op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen en de hieraan verbonden risico's.

Het treasurybeleid beslaat de doelstellingen, de richtlijnen en de limieten die voor het uitvoeren van de treasuryfunctie zijn vastgesteld. De wettelijke en provinciale kaders zijn vastgelegd in:

- Wet financiering decentrale overheden (Wet fido);
- Besluit leningsvoorwaarden decentrale overheden;
- Ministeriële regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden;
- Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- Financiële verordening Noord-Holland 2021;
- Financieringsstatuut Provincie Noord-Holland 2020;
- Uitvoeringsrichtlijn Leningen en Garantstellingen Noord-Holland 2020.

In deze wettelijke en provinciale kaders staan onder andere richtlijnen voor het aangaan en verstrekken van leningen en het verlenen van garanties uit hoofde van de publieke taak.

De belangrijkste doelstellingen van het provinciale treasurybeleid zijn:

- Duidelijke richtlijnen voor eenduidige behandeling van aanvragen voor geldleningen en garantstellingen (vanuit publieke taak);
- Zorgen voor de tijdige beschikbaarheid van de nodige financiële middelen;
- Beheersen van financiële risico's;
- Minimaliseren van de kosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities.

De provincie Noord-Holland heeft zich bij het uitvoeren van de treasuryfunctie aan de wettelijke kaders en provinciale regelgeving gehouden. Met de keuze voor het integraal schatkistbankieren (besluit Provinciale Staten november 2009) heeft de provincie de risico's van de treasuryfunctie kunnen begrenzen. Immers het debiteurenrisico van deze keuze is nihil, want het geld wordt uitsluitend ondergebracht bij het Rijk.

In het uitvoeren van het treasurybeleid stuurt de provincie daarom op het beheersen van het renterisico en het liquiditeitsrisico. Het renterisico is het risico van een lager financieel resultaat als gevolg van (negatieve) rentefluctuaties. Het liquiditeitsrisico is het risico van wijzigingen in het verloop van inkomsten en uitgaven in afwijking van de planning, waardoor financieringskosten hoger uitvallen.

Liquiditeitsprognoses

De liquiditeitsprognoses genereren informatie over de liquiditeitsbehoefte op de korte, middellange en lange termijn. De prognoses vormen een belangrijke basis voor het uitzetten van tijdelijk beschikbare financiële middelen in deposito's.

In 2022 heeft de provincie geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid tijdelijk overtollige middelen uit te zetten bij Nederlandse gemeenten, waterschappen en provincies, aangezien de liquiditeitsprognose voor de lange termijn dit niet toelaat. Voor het bepalen van de hoogte, de looptijd en het rentepercentage van de te plaatsen deposito's en uitzettingen wordt gebruik gemaakt van liquiditeitsprognoses en renteverwachtingen om de marktconformiteit vast te stellen.

Schatkistbankieren

De staat verzekert met het schatkistbankieren dat met de middelen van de provincie geen onnodige financiële risico's worden gelopen.

Op het aantrekken van middelen, dat via schatkistbankieren niet mogelijk is, wordt hier niet nader ingegaan omdat hiervan in 2022 geen sprake is geweest. Gelet op de korte termijn liquiditeitsprognose zal dit wel nodig zijn.

Financieringstekort

Voor het komende begrotingsjaar is sprake van het aantrekken van middelen op basis van de nu voorliggende liquiditeitsprognoses. In de aanloop van het aantrekken van langlopende financiering zal conform het financieringsstatuut gehandeld worden.

Renteverwachtingen

Een belangrijke basis is de renteverwachting, die in 2022 ieder kwartaal is opgesteld met 2 rentevisies van verschillende banken en treasury specialisten. Deze renteverwachting heeft de provincie geleerd dat de geraadpleegde instanties voor 2023 een hoger renteniveau voorspelt wordt dan het afgelopen jaar. Ondanks dat en gezien de ontwikkeling van saldo in de schatkist is besloten om de vrijkomende deposito's voorlopig op de rekening-courant te laten staan.

De provincie had eind 2021 bij de schatkist € 144,09 miljoen in rekening-courant staan. Eind 2022 is het bedrag dat de provincie in rekening-courant heeft staan 35,37 miljoen groot. Uitzettingen bij de schatkist leveren op peildatum 6 januari 2023 bij een deposito van 20 jaar een rente op van 2,62%.

Kasgeldlimiet/renterisiconorm

De Wet fido stelt normen voor de hoogte van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Bij het uitvoeren van het treasurybeleid is de provincie Noord-Holland in 2022 binnen deze normen gebleven. Overschrijding van de kasgeldlimiet was niet aan de orde, omdat in 2022 geen kasgeldleningen nodig waren.

De renterisiconorm is bedoeld om (her)financiering van de meerjarige leningen over de jaren te spreiden. Dit is echter voor de provincie Noord-Holland niet aan de orde geweest, omdat de provincie in 2022 niet over lang vreemd vermogen beschikt.

Berekening Kasgeldlimiet Jaarrekening 2022 (bedragen x € 1.000)

Stappen (1-4) (bedragen x € 1.000)	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Netto vlottend (+) of Overschot middelen (-)	Ruimte(+)/Overschrijding(-) = (5)-(3)
(1) - (2) = (3)				
Gemiddelde Kw 1	€ 12.965	€ 154.031	€ -141.066	€ 198.658
Gemiddelde Kw 2	€ 12.967	€ 154.350	€ -141.383	€ 198.975
Gemiddelde Kw 3	€ 9.634	€ 147.300	€ -137.665	€ 195.257
Gemiddelde Kw 4	€ 2.942	€ 117.771	€ -114.828	€ 172.420
(4) Gemiddelde van (3)	€ 9.627	€ 143.363	€ -133.736	€ 191.328
Stappen (5-9)				
	Variabelen			Bedragen
(5)	Kasgeldlimiet			€ 57.592
(6a) = (5>4)	Ruimte onder de kasgeldlimiet			€ 191.328
(6b) = (4>5)	overschrijding van de kasgeldlimiet			Geen overschrijding van de kasgeldlimiet
Berekening kasgeldlimiet (5)				
(7)	Begrotingstotaal ontwerp begroting			€ 822.749
(8)	Percentage regeling			7%
(5) = (7) x (8) / 100	Kasgeldlimiet			€ 57.592

Renteresultaat

De feitelijke realisatie van het treasurybeleid weerspiegelt het renteresultaat van de provincie. In 2022 heeft de provincie rentebaten van bijna € 1,82 miljoen, met name op verstrekte langlopende geldleningen en uitzettingen >1 jaar.

Naast de werkelijke kasstromen uit rentelasten/baten rekent de provincie Noord-Holland op basis van de Financiële verordening Noord-Holland in 2022 geen rente intern door aan taakvelden en activa.

Bronnen:

[Rentestanden decentrale overheden | Schatkistbankieren | DSTA.nl](#)

4.4 Bedrijfsvoering

Algemeen

De maatschappelijke opgaven van de Provincie zijn veelomvattend en -vanwege de onderlinge verwevenheid- in toenemende mate complex. Een robuuste én wendbare bedrijfsvoering draagt er zorg voor dat de Provincie deze opgaven en haar wettelijke taken adequaat kan vervullen. Zowel op het gebied van het interne functioneren van de organisatie, het faciliteren van in- en externe samenwerking als het politiek-bestuurlijke besluitvormingsproces. Doeltreffend, doelmatig én rechtmatig.

Naast dat we in 2022 verder gewerkt hebben om de basis op orde te krijgen en houden, ontwikkelen we ook door. Zodat we als organisatie in staat zijn om tijdig in te kunnen spelen op de politiek-maatschappelijke ontwikkelingen.

In de bedrijfsvoering hebben we dit doorvertaald in de volgende thema's:

- *Professionalisering en inzet van gebundelde expertise*
- *Digitalisering en data-gedreven werken*
- *Bedrijfsvoeringssystemen die ons functioneren en presteren ondersteunen*
- *Kaderstelling*
- *Sturing & beheersing*

In 2022 hebben we daarnaast rekening gehouden met de effecten van hybride werken en de krapte op de arbeidsmarkt.

De bedrijfsvoeringsparagraaf is ten opzichte van de begroting 2022 anders opgesteld om meer recht te doen aan de hierboven benoemde thema's. Om de Staten in staat te stellen de vergelijking te maken is cursief vermeld welke onderwerpen per thema zijn opgenomen.

Professionalisering en inzet van gebundelde expertise

Personeel en organisatie & Communicatie

De Provincie is een fijne plek om te werken in een omgeving vol dynamiek en met complexe opgaven. We bieden onze medewerkers de ruimte om zich continue te blijven ontwikkelen als professional om zo binnen en buiten de provincie te werken aan onze maatschappelijke opgaven. Het optimaliseren van de kennis van onze medewerkers is hierbij cruciaal om in een steeds veranderende omgeving aan onze opgaven te kunnen blijven werken. We investeren volop in de ontwikkeling van medewerkers. We leren in het werk en bieden een breed scala van opleidingen en trainingen aan. Het hiervoor bestemde algemeen opleidingsbudget is in 2022 volledig benut. Dit budget is onder andere gebruikt voor teamontwikkeling, de leerlijn Bestuurlijke Effectiviteit en Data- en Digitaal leiderschap.

Met de implementatie van het sturingskader is de span of control voor managers verkleind. Zo kunnen leidinggevenden medewerkers de aandacht geven die ze verdienen. Met Strategische Personeelsontwikkeling is de basis gelegd waarmee we richting geven aan de ontwikkeling van de organisatie om zo gesteld te staan voor ook toekomstige uitdagingen.

De Provincie is een organisatie waar ál onze medewerkers zich thuis voelen. Omdat wij geloven dat onze mensen dan de beste resultaten behalen. We streven naar een zo divers en inclusief mogelijk personeelsbestand om zo een afspiegeling te zijn van de maatschappij. Daarom hebben we in 2022 geïnvesteerd in bijvoorbeeld bewustwordingstrainingen, er zijn nieuwe ambassadeurs Diversiteit & Inclusie geworven, er is een spreekreeks gestart. In het medewerkerstevredenheidsonderzoek 2022 zijn vragen over inclusie toegevoegd. Dit en de input uit de klankbordgroep Diversiteit & Inclusie nemen we mee in het jaarplan Diversiteit & Inclusie 2023 om zo ons beleid door te ontwikkelen.

We hebben stevig ingezet op het vinden van nieuw personeel. We hebben ons onder andere gericht op een betere zichtbaarheid van de Provincie als werkgever en recruitment versterkt. Hierdoor hebben we ondanks de krappe arbeidsmarkt in 2022 van de 244 vacatures 222 vervuld. Ook hebben we geïnvesteerd in de vitaliteit van onze medewerkers. Zo hebben we een reeks workshops aan al onze medewerkers aangeboden waar breed aan is deelgenomen.

Interne communicatie is sinds de coronapandemie en de opkomst van het hybride werken nog belangrijker geworden. En daarmee is ook het belang van een goed en toegankelijk intranet. De provincie is daarom in 2022 een project gestart voor een nieuw intranet, dat voor medewerkers hét centrale startpunt voor de werkdag gaat vormen. De Europese aanbesteding is afgerond en in het tweede kwartaal van 2023 zal het vernieuwde intranet worden gelanceerd.

Digitalisering en datagedreven werken

In 2021 is de geactualiseerde datastrategie 2021-2023 door Provinciale Staten vastgesteld. Deze strategie heeft ook in 2022 ook uitvoering gekregen in de bedrijfsvoering van de provincie, onder meer door te voorzien in dashboards, rapportages en data-analyses. Daarnaast is een technisch platform gerealiseerd aan de hand waarvan data kunnen worden opgeslagen en gedeeld.

Afgelopen jaar zijn grote stappen gezet om onze ICT-basisdiensten te moderniseren. Zo is er gewerkt aan een nieuwe digitale werkplek, die nog beter het thuiswerken en mobiel werken ondersteunt. Tevens is, als onderdeel van de digitale werkplek, een samenwerkingsplatform ontwikkeld waarbinnen medewerkers van de provincie professioneel en veilig documenten kunnen delen en samenwerken, waar nodig ook met partners buiten de organisatie.

Tenslotte worden onderdelen van het ICT-netwerk van de provincie vernieuwd. Het bedrade en draadloze (4G/5G en wifi) netwerk worden hiermee geschikt gemaakt voor thuiswerken en mobiel werken op kantoor.

Bedrijfsvoeringssystemen

De komende jaren staan we voor een vervangingsopgave voor enkele van onze bedrijfsvoeringssystemen, die onze bedrijfsvoeringsprocessen -met name op gebied van financiën en personeel- ondersteunen. In 2022 hebben we daarom een strategische verkenning uitgevoerd naar ons bedrijfsvoeringslandschap en de stappen die in samenhang genomen moeten worden om tot een goede keuzes en een beheerste implementatie te komen.

Vooruitlopend op deze omvangrijke vervangingsopgave zijn we gestart met de implementatie van een applicatie die het proces van subsidieaanvraag en -uitvoering maximaal gaat ondersteunen en waarmee onze digitale dienstverlening wordt vergroot.

Kaderstelling

Het inkoopbeleid, dat in 2021 is vastgesteld, is in 2022 verder uitgewerkt.

Op dit moment werken wij aan de verschillende stappen hiervan, zoals het breed in de organisatie invoeren van contractmanagement, kennisontwikkeling binnen de inkooporganisatie en het ontwikkelen van een uitvoeringskader voor het toepassen van de in het inkoopbeleid genoemde inkoopthema's.

Sturing & beheersing

Planning & control, interne beheersing, processen en risicomanagement

Sturing en beheersing van de organisatie gaat over het sturen op de doelstellingen en het beheersen van de risico's voor het behalen van deze doelstellingen. Eén van de belangrijke risico's is het voldoen aan wet- en regelgeving (rechtmatigheid).

In 2023 zal het college van Gedeputeerde Staten voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording afgeven. Voor het afgeven van deze verantwoording is in 2022 een solide basis gelegd in de organisatie door het verder versterken van de (verbijzonderde) interne controles. In 2022 zijn de eerste stappen gezet in de omslag naar een systeem- en datagerichte benadering waarbij wordt gesteund op de procesbeheersing in de eerste lijn.

Risicomanagement is een essentieel onderdeel van interne beheersing. Risicomanagement was ook in 2022 een belangrijk middel om de kwaliteit van de besluitvorming en de effectiviteit en efficiëntie van projecten en bedrijfsvoering te vergroten. In 2022 is gewerkt aan het risicobewustzijn binnen de organisatie onder andere door het voeren van zogenoemde risicodialogen. Dergelijke dialogen zullen meer onderdeel gaan uitmaken van de reguliere bedrijfsvoering.

In het kader van de interne fiscale beheersing is op 1 december 2022 met de Belastingdienst een nieuwe convenant afgesloten. Door het geïmplementeerde tax control framework is de fiscale beheersing verder versterkt.

Kosten bedrijfsvoering

De totale capaciteit bestaat uit inhuur en eigen medewerkers en wordt zowel ingezet voor de realisatie van investeringen (balans) als voor de begrotingsprogramma's.

Verschil begroot – gerealiseerd in de exploitatie

Bedragen in € 1.000.000	Begroot	Gerealiseerd	Verschil (min is voordelig)
Loonkosten	106,9	102,3	-4,6
Inhuur	14,7	16,4	1,7
Overige kosten	6,2	6,4	0,2
Totaal	127,8	125,1	-2,7

In 2022 zijn € 2,7 miljoen minder capaciteitskosten toegerekend aan de exploitatie dan begroot. Aan lonen is € 4,6 miljoen minder besteed door openstaande vacatures. Een deel van de betreffende plekken is tijdelijk opgevuld met inhuur-medewerkers. Daarbij speelt de krappe arbeidsmarkt een belangrijke rol. Het is moeilijk om vaste medewerkers te werven. Daardoor staan formatieplaatsen soms langere tijd open. In de huidige arbeidsmarkt is het zelfs moeilijk

om deze openstaande plekken in te vullen met duurdere inhuur-medewerkers. Overigens zijn de inhuurkosten ten opzichte van 2021 verder gedaald door de ingezette verambtelijking : van € 24,6 miljoen in 2021 naar € 16,4 miljoen in 2022.

De overige kosten bevatten een onderuitputting van € 1,3 miljoen en een overuitputting van € 1,3 miljoen. De onderuitputting betreft onder andere opleidingskosten en reiskosten. Bij deze onderuitputting speelde waarschijnlijk de coronapandemie nog steeds een rol, waardoor opleidingsmogelijkheden in het kader van het Persoonlijk OntwikkelBudget (POB) minder werden benut en er minder werd gereisd. De overuitputting betreft een herberekening van de benodigde verplichte storting in de voorziening voor aangekocht verlof in het kader van het individueel keuzebudget conform de cao.

Toerekening aan de programma's en investeringen

Binnen de begroting en de rekening worden de capaciteitskosten toegerekend aan de begrotingsprogramma's en taakvelden. Dit betreft de totaal ingezette capaciteit inclusief extern ingehuurde capaciteit volgens het capaciteitssturingsbeleid.

Alle kosten van capaciteit worden verzameld bij de sectoren en vervolgens over de programma's verdeeld met een verdeelsleutel op basis van begrote capaciteitsinzet. Daarmee wordt de inzet toegeschreven aan de opgave(n) waar de provincie voor staat.

Toerekening capaciteitskosten aan de programma's en investeringen

Bedragen in € 1.000.000	A: Laatste begrotingswijziging (LBW)		B: Voor inhuur ingezet	C: Gerealiseerde toerekening in		Verschil begroot - gerealiseerd (A+B-C)	
	€	%		€	%	€	%
1. Openbaar bestuur	11,1	8,1%		11,2	8,2%	-0,1	-0,1%
2. Klimaat en Milieu	7,6	5,6%		7,8	5,7%	-0,2	-0,2%
3. Ruimte en Water	10,3	7,5%		10,6	7,8%	-0,3	-0,2%
4. Bereikbaarheid	27,3	20,0%		26,7	19,6%	0,6	0,4%
5. Groen	12,6	9,2%	0,1	12,8	9,4%	-0,1	-0,2%
6. Economie, Cultuur en Welzijn	5,2	3,8%		5,2	3,8%	-	0,0%
7. Economisch herstel en duurzaam	0,6	0,4%		0,6	0,4%	-	0,0%
8. Financiën en Bedrijfsvoering	49,3	36,1%	0,2	49,0	35,9%	0,5	0,2%
8. Voorziening Verlof verdeel deel	3,5	Nog te verdelen		-	0,0%	3,5	
8. Voorziening Verlof onverdeeld niet begroot deel*	-			1,3	Herberekening, niet volgens % verdeeld.	-1,3	
TOTAAL Programma's	127,5	90,8%	0,4	125,2	90,8%	2,6	0,0%
Investeringskredieten	12,6	9,2%	-	12,6	9,2%	-	0,0%
TOTAAL GENERAAL	140,1	100,0%	0,4	137,8	100,0%	2,6	0,0%

Het begrote toerekeningspercentage wordt in principe ook gebruikt voor de realisatie. Conform het capaciteitsbeleid zijn er drie redenen waarom het gerealiseerde percentage toch iets afwijkt van het begrote percentage.

1. Onderliggend in de organisatie wordt het toerekeningspercentage verfijnd tot het niveau van organisatorische eenheden op directieniveau. Omdat niet alle directies in gelijke mate werken aan de programma's, ontstaan kleine afwijkingen van de begrote percentages op programmaniveau. Dit verklaart bijvoorbeeld waarom programma bereikbaarheid een percentageverschil van 20% begroot naar 19,6% in de rekening laat zien.
2. Na de laatste begrotingswijziging kan er nog extra capaciteit worden gekocht van budget dat is begroot als opgavenbudget. Het betreft € 0,1 miljoen voor programma Groen en € 0,2 miljoen voor programma Financiën en bedrijfsvoering (Kolom B in de tabel). Ook dit veroorzaakt minimale verschuivingen in de percentages.
3. Bij de laatste begrotingswijziging heeft een uitgebreide analyse plaatsgevonden van de aan investeringen toe te rekenen capaciteit. Deze is in de begrotingswijziging naar beneden bijgesteld. Het betreft een structureel effect, omdat de komende jaren de kosten verschuiven van investeringen in wegen en vaarwegen naar het onderhoud daarvan. Onderhoudskosten komen ten laste van het programma bereikbaarheid. Vanwege deze analyse is besloten aan investeringskredieten het geraamde bedrag van 12,6 miljoen toe te rekenen en niet het percentage van 9,2%. Het betreft een verschil achter de komma.

In de laatste begrotingswijziging was de vorming van een nieuwe voorziening opgenomen voor aangekocht verlof. Omdat op dat moment nog niet precies bekend was hoe hiermee omgegaan moest worden, is in de begroting het totale bedrag in programma 8 "geparkeerd". In de realisatie is het begrote bedrag meeverdeeld over de programma's met dezelfde verdeelsleutel, omdat immers medewerkers uit alle programma's verlof gekocht kunnen hebben. Een restant naberekening van 1,3 miljoen op basis van het gerealiseerde aangekochte verlof is om administratieve redenen geheel opgenomen in programma 8 en niet in de percentages opgenomen.

4.5 Wet open overheid

Wet open overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid in werking getreden. Deze wet heeft de Wet openbaarheid van bestuur vervangen en hiermee is de verplichting om verantwoording af te leggen over de beleidsvoornemens met betrekking tot de Woo, in het bijzonder passieve openbaarmaking, digitale informatiehuishouding (eerder ook al met de Archiefwet) en actieve openbaarmaking, wettelijk vastgelegd.

Passieve openbaarmaking

In 2022 is de beleidslijn openheid en transparantie, die in 2021 door GS is vastgesteld, verder in uitvoering gebracht. Dit betekent bij het beoordelen van Woo-verzoeken dat transparantie wordt nagestreefd en dat ieder gevraagd document op inhoud wordt beoordeeld. Tevens is de informele aanpak vast onderdeel geworden van de afhandeling van Woo-verzoeken. De afdoeningstermijn is, vanwege het capaciteitsbeslag op de organisatie, een zorgpunt en kan alleen worden teruggebracht door uitbreiding van capaciteit en het verder op orde brengen van de digitale informatiehuishouding.

Digitale informatiehuishouding

In 2020 zijn het kwaliteitssysteem informatiebeheer en het beleidskader informatiebeheer vastgesteld door de Directie. In 2021 is een uitvoeringskader opgesteld, waarin het beleid nader is uitgewerkt. In 2022 heeft de unit Documentaire Informatievoorziening voor het eerst ambtelijk toezicht uitgeoefend op de naleving van de informatiebeheer kaders in de ambtelijke organisatie. Door dit vanaf nu jaarlijks uit te voeren -en ook het beleid up to date te houden- werkt de provincieorganisatie met dit kwaliteitssysteem samen aan structurele verbetering van de informatiehuishouding.

Actieve openbaarmaking

Een derde speerpunt van de Woo is actieve openbaarmaking. Er moeten 11 informatiecategorieën actief openbaar worden gemaakt. Oorspronkelijk is door de wetgever beoogd dat deze informatiecategorieën actief openbaar worden gemaakt via een centraal overheidsbreed platform (Platform Open Overheidsinformatie, 'PLOOI'). Hiertoe is de informatie-analyse van de publicatieprocessen uitgevoerd en de business case voor aansluiting op dit platform opgesteld. Inmiddels ligt de ontwikkeling, waar het ministerie van BZK verantwoordelijk voor is, stil omdat getwijfeld wordt aan de technische uitvoerbaarheid. Er wordt nu gekeken naar een eenvoudiger middel voor het centraal actief openbaar maken van informatie. De provincie Noord-Holland maakte in 2022 reeds diverse informatiecategorieën actief openbaar via de eigen website, zoals GS-besluitenlijst, Stateninformatie, Woo-besluiten, beslissingen op bezwaar en de organisatiegegevens.

4.6 Verbonden partijen

Algemeen

Onder een verbonden partij wordt verstaan: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Een financieel belang bestaat uit het door ons ter beschikking gestelde bedrag dat we niet kunnen verhalen indien de verbonden partij failliet gaat, of het bedrag waarvoor we aansprakelijk zijn indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Een bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij door vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij door stemrecht.

De verbonden partijen van de provincie Noord-Holland bestaan uit de provinciale deelnemingen (A), de gemeenschappelijke regelingen waaraan we deelnemen (B) en een aantal overige rechtspersonen waarmee een financieel belang en een bestuurlijk belang is gemoeid (C).

A. Deelnemingen

Naar hun aard kunnen deelnemingen worden onderscheiden in de categorieën (voormalige) nutsbedrijven, regionale ontwikkelingsmaatschappijen, beleggingen en overige.

De deelnemingen in de (voormalige) nutsbedrijven (PWN, Alliander, Afvalzorg) zijn vanuit de historie ontstaan. Regelmatig wordt beoordeeld of aanhouding van de belangen nog een provinciaal belang dient.

Ten aanzien van de ontwikkelingsvennootschappen (SADC, PolanenPark en Zeestad) kunnen sociaal-economische motieven en motieven vanuit ruimtelijke ordening worden aangevoerd voor de diverse participaties. Zolang de doelstelling van de desbetreffende ontwikkelingsmaatschappij actueel is, blijft de provincie vanuit dat oogpunt in principe deelnemen, tenzij nieuwe ontwikkelingen tot andere keuzes leiden.

De deelnemingen met een beleggingskarakter in de Bank Nederlandse Gemeenten en de Nederlandse Waterschapsbank dienen geen direct provinciaal belang, maar worden aangehouden vanwege het geringe risico en het hoge rendement.

Recreatie Noord-Holland is een uitvoeringsorganisatie waarin de provincie deelneemt en die als doel heeft het beheren en onderhouden van gebieden van een aantal recreatieschappen.

De provincie neemt deel in een viertal fondsen (PDENH, INH, ROM InWest en LSFA), actief op het gebied van duurzaamheid, innovatieve bedrijven dan wel life sciences.

B. Gemeenschappelijke regelingen

De provincie is actief in een aantal recreatieschappen in het kader van landschapsbeheer en het creëren van recreatievoorzieningen.

De Randstedelijke Rekenkamer is een gemeenschappelijke regeling en oefent voor de provincies Flevoland, Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Holland de wettelijk verplichte rekenkamerfunctie uit.

Het Openbaar lichaam Waddenfonds is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincies Noord-Holland, Groningen en Fryslân.

De provincie neemt deel aan een viertal omgevingsdiensten. Dat betreft gemeenschappelijke regelingen tussen de provincie en een aantal gemeenten in de provincie Noord-Holland. De

Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincie Noord-Holland, de provincie Flevoland en een aantal gemeenten in beide provincies.

C. Overige verbonden partijen

De provincie is lid van de vereniging Interprovinciaal Overleg (IPO). Met deze samenwerking wordt beoogd de condities waaronder provincies werken te optimaliseren en provinciale vernieuwingsprocessen te stimuleren.

De provincie is in 2019 lid geworden van de Coöperatieve vereniging samenwerkingsverband DOVA, ter behartiging van de belangen op het gebied van openbaar vervoer.

De provincie is betrokken bij een aantal stichtingen. Stichtingen worden als verbonden partij opgenomen als door de provincie een bestuurder wordt benoemd en er sprake is van jaarlijkse financiële bijdragen aan die stichting. Daarmee wordt een ruime invulling gegeven aan de definitie van verbonden partijen.

De stichtingen die het betreft zijn:

- Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio
- Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied
- Stichting administratiekantoor Aandelen Zeehaven IJmuiden
- Stichting Voorbereiding Pallas-reactor

Het fonds Nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland is op grond van de Wet milieubeheer tot stand gekomen als publiekrechtelijk rechtspersoon. Doel is het beheren van de gelden in het fonds, opdat deze gelden worden gebruikt ter dekking van de kosten van de eeuwigdurende nazorg van gesloten stortplaatsen.

Sturen op bijdrage aan provinciale doelen

De provincie stuurt actief op de bijdrage van een verbonden partij aan de provinciale doelen. De beleidsmatige afweging of continuering van participatie in bestaande verbonden partijen wenselijk is, komt aan de orde bij de vierjaarlijkse evaluatie van de verbonden partij. Naast (her)definiëring van het publieke belang zal voor elke verbonden partij, zowel bij het aangaan van de verbintenis als bij de periodieke evaluatie, worden getoetst of deze bijdraagt aan realisatie van beleidsdoelstellingen. Vanuit bedrijfseconomisch perspectief zal beoordeeld worden of de bedrijfsvoering van de verbonden partij voldoende zakelijk is. In alle gevallen wordt periodiek de beleidsmatige afweging gemaakt om betrokken te blijven of te zijn bij activiteiten die de verbonden partij verricht.

Invulling aandeelhouders- en commissarisrol

Er is voor gekozen de belangen van de provincie bij de deelnemingen primair via de aandeelhoudersrol te behartigen. De aandeelhoudersrol is geplaatst in de portefeuille van de gedeputeerde die ook belast is met het beleidsveld. Om het benodigde contact met de belangrijkste deelnemingen te hebben, worden door het jaar heen verschillende afstemmingsoverleggen gehouden tussen de portefeuillehouder en bestuurders van de onderneming.

Voor de overige aspecten van invulling van de aandeelhoudersrol wordt verwezen naar de [Kadernota verbonden partijen 2020](#).

Relevante ontwikkelingen verbonden partijen

De volgende wijzigingen hebben de afgelopen periode plaatsgevonden op het gebied van de verbonden partijen:

- Medio 2021 hebben GS besloten om een verkenning uit te voeren naar de vraag of en zo ja hoe een vervreemding van de aandelen in Recreatie Noord-Holland N.V. is te realiseren. Aan deze verkenning is in 2022 verder uitvoering gegeven. Op 21 februari 2023 hebben GS besloten door te gaan met het verkoopproces;
- De aandeelhouders van Alliander hebben in december 2021 een converteerbare lening van totaal € 600 miljoen verstrekt aan Alliander. Conform het provinciale aandelenbelang heeft de provincie Noord-Holland hiervan € 55 miljoen verstrekt. Eveneens in 2021 zijn gesprekken met de Staat gestart over het versterken van de kapitaalstructuur van Alliander. Het hieruit voortvloeiende Afsprakenkader zal naar verwachting medio 2023 worden getekend.
- SADC heeft voorjaar 2022 het nog openstaande deel van de aandeelhouderslening volledig terugbetaald aan de aandeelhouders. Voor de provincie Noord-Holland betrof dit een bedrag ad € 625.000.
- Op 24 maart 2022 heeft de oprichtingsvergadering plaatsgevonden van de gemeenschappelijke regeling siteholderschap werelderfgoed Hollandse Waterlinies.
- Per 1 september 2022 is het Corona Overbruggingsleningenfonds Noord-Holland door ROM InWest overgenomen van het Innovatiefonds Noord-Holland. Het beheer van dezelfde fondsen in andere provincies laten zij ook uitvoeren door de betreffende ROMs. De situatie in Noord-Holland is gelijk getrokken aan de rest van Nederland.
- Per 1 januari 2023 is het openbaar lichaam Plassenschap Loosdrecht e.o. omgevormd naar een bedrijfsvoeringsorganisatie. Dit is conform de besluitvorming van Provinciale Staten op 4 juli 2022.

Uitgaven

De lasten voor de verbonden partijen zijn terug te vinden in verschillende programma's. De lasten (rentelasten) voor de deelnemingen in SADC en Zeehaven IJmuiden staan in programma 6 'Economie, cultuur en welzijn' onder operationeel doel 6.5.1.

De bijdragen aan de recreatieschappen zijn opgenomen in programma 5 onder operationeel doel 5.2.2. De bijdragen aan de omgevingsdiensten zijn opgenomen onder operationeel doel 2.1.5. De bijdragen van de provincie aan het Interprovinciaal Overleg zijn verdeeld over de programma's op basis van de kerntaak waarvoor het IPO deze middelen inzet.

Inkomsten

In 2022 ontvingen wij circa € 13,8 miljoen aan dividend. In 2021 is een bedrag ontvangen van circa € 14,3 miljoen. Zie hiervoor het overzicht van de ontvangen bedragen per deelneming. De ontvangen dividenden worden gebruikt als algemeen dekkingsmiddel. Voor het jaar 2023 is een bedrag begroot ad € 8.920.000.

Leningen en garantstellingen verstrekt aan verbonden partijen

Aan een aantal provinciale verbonden partijen zijn bij oprichting of bij een latere financieringsbehoefte, leningen dan wel garanties verstrekt, namelijk:

- De in het verleden met PolanenPark afgesloten leningovereenkomst voor een maximum bedrag van € 23 miljoen is medio 2016 afgelost. De aandeelhouders in PolanenPark staan sindsdien naar rato garant voor een bancaire lening van PolanenPark van € 20 miljoen. Voor de provincie betekent dit een garantstelling van maximaal € 8 miljoen.
- Aan Zeehaven IJmuiden is in 2011 een lening verstrekt van € 0,6 miljoen. Deze lening is in 2021 verlengd tot 2026.
- Aan de Stichting Voorbereiding Pallas-reactor is een subsidie in de vorm van een rentedragende geldlening van € 40 miljoen verleend voor de activiteiten in de voorbereidingsfase van de Pallas-reactor.
- Aan SADC (Schiphol Area Development Company) is in 2018 een kredietfaciliteit van in totaal € 13,5 miljoen verstrekt door de vier aandeelhouders; voor de provincie derhalve € 3,375 miljoen. Ultimo 2021 is in totaal een bedrag van € 0,625 miljoen bij de provincie opgenomen onder deze faciliteit. Voorjaar 2022 is dit bedrag afgelost.
- Aan Alliander is in december 2021 een converteerbare lening van € 55 miljoen verstrekt voor de oplopende investeringen in de energietransitie.

Risico's verbonden aan verbonden partijen

De financiële risico's gerelateerd aan verbonden partijen zijn als volgt weer te geven (zie tevens de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing):

Gestort aandelenkapitaal bij deelnemingen

Een aandeelhouder in een vennootschap (deelneming) heeft een bedrag betaald voor de aandelen. In het geval dat de vennootschap slechte resultaten behaalt, kan sprake zijn van (gedeeltelijk) verlies van dit bedrag. Dit dient dan op de provinciale balans te worden gecorrigeerd.

Dividendopbrengsten van deelnemingen

Als een deelneming winsten behaalt, kan een deel van die winst als dividend worden uitgekeerd aan de aandeelhouders. Deze mogelijke dividenden zijn onzeker doordat pas na afloop van een boekjaar blijkt of het verwachte resultaat is behaald.

De provincie dekt in het weerstandsvermogen het risico af dat 25% van het verwachte dividend niet wordt uitgekeerd.

Dit risico is in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen als Risico's Verbonden Partijen.

Deelnemingen

Alliander N.V.

			2021	2022
Vestigingsplaats	Arnhem	Eigen vermogen	4.470.000.000	4.570.000.000
Nominale waarde aandelen	€ 62.654.400	Vreemd vermogen	5.730.000.000	6.106.000.000
% belang	9,16	Resultaat	242.000.000	198.000.000
Programma	Klimaat en Milieu (2.1.1)	Dividend	8.590.000	9.260.000
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Energievoorziening			
Eventuele ontwikkelingen/risico's	in december 2021 is door de PNH een lening van € 55 miljoen verstrekt aan Alliander			

N.V. Afvalzorg Holding

			2021	2022
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€73.934.000	€72.863.000
Nominale waarde aandelen	€ 12.600.000	Vreemd vermogen	€160.565.000	€139.978.000
% belang	90	Resultaat	€3.040.000	€177.000
Programma	Klimaat en Milieu (2.1.1)	Dividend	€1.125.000	€1.125.000
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Efficiënt gebruik stortplaatsen			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

N.V. Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN)

			2021	2022
Vestigingsplaats	Velserbroek	Eigen vermogen	€258.189.000	€268.967.000
Nominale waarde aandelen	€ 6.806.703	Vreemd vermogen	€523.897.000	€555.284.000
% belang	100	Resultaat	€9.316.000	€11.741.000
Programma	Ruimte en Water (3.5.2)	Dividend	€602.620	€623.278
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Drinkwatervoorziening en natuurbeheer			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH)

			2021	2022
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€2.999.303	
Nominale waarde aandelen	€ 370.000	Vreemd vermogen	€1.788.679	
% belang	100	Resultaat	€-95.407	
Programma	Groen (5.2.2)	Dividend		
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Beheer en onderhoud recreatiegebieden			
Eventuele ontwikkelingen/risico's	GS hebben in 2021 besloten om een verkenning uit te voeren naar de vraag of en zo ja hoe een vervreemding van de aandelen in RNH is te realiseren. Op 21 februari 2023 hebben GS besloten door te gaan met het verkoopproces.			

Schiphol Area Development Company N.V. (SADC)

			2021	2022
Vestigingsplaats	Schiphol	Eigen vermogen	€ 120.549.000	€ 121.887.000
Nominale waarde aandelen	€ 3.424.680	Vreemd vermogen	€ 24.348.000	€ 21.036.000
% belang	25	Resultaat	€ 4.219.000	€ 1.338.000
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.1.1)	Dividend	0	0
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA, Voordracht lid RvC			
Publiek doel	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden. Marketing en acquisitie.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Regionale Ontwikkelmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied (RON)

			2021	2022
Vestigingsplaats	Zaanstad	Eigen vermogen	€3.929.000	€719.162
Nominale waarde aandelen	€ 787.500	Vreemd vermogen	€10.780.000	€1.480
% belang	33,30	Resultaat	€7.954.000	€390.612
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.1.1)	Dividend	€2.833.333	€1.200.000
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Ontwikkeling Noordzeekanaalgebied			
Eventuele ontwikkelingen/risico's	De RON is op 23 december 2021 ontbonden. Het vermogen wordt thans vereffend. Er zal nog een liquidatie uitkering volgens als de vereffening is afgerond. Naar verwachting is dat in 2023.			

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN)

			2021	2022
Vestigingsplaats	Alkmaar	Eigen vermogen	€1.238.631	€1.279.170
Nominale waarde aandelen	€ 26.460	Vreemd vermogen	€2.747.526	€3.698.470
% belang	49	Resultaat	€70.002	€40.539
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.1.1)	Dividend		
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA, Voordracht voorzitter RvC			
Publiek doel	Ontwikkeling Economie			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

PolanenPark B.V.

			2021	2022
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	251.391	384.983
Nominale waarde aandelen	€ 7.200	Vreemd vermogen	2.471.160	2.088.332
% belang	50	Resultaat	61.266	322.792
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.1.1)	Dividend	0	0
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Ontwikkeling bedrijventerrein			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

PolanenPark C.V.

			2021	2022
Vestigingsplaats	Schiphol	Eigen vermogen	5.169.645	5.722.416
Nominale waarde aandelen	€ 7.200	Vreemd vermogen	10.551.970	10.241.743
% belang	50	Resultaat	278.950	2.152.177
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.1.1)	Dividend	0	0
Bestuurlijk belang	Stemrecht VvV			
Publiek doel	Ontwikkeling bedrijventerrein			
Eventuele ontwikkelingen/risico's	In 2020 heeft een winstuitkering vanuit de CV aan de provincie plaatsgevonden ten bedrage van € 240.000.			

Zeehaven IJmuiden N.V.

			2021	2022
Vestigingsplaats	IJmuiden	Eigen vermogen	26.954.000	29.128.000
Nominale waarde aandelen	€ 408.402	Vreemd vermogen	32.561.000	33.265.000
% belang	8,40	Resultaat	1.742.000	2.358.000
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.1.1)	Dividend	24.500	24.500
Bestuurlijk belang	Benoeming bestuurslid beherende stichting			
Publiek doel	Ontwikkeling haven en economie			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Zeestad Beheer B.V.

			2021	2022
Vestigingsplaats	Den Helder	Eigen vermogen	€ 18.000	
Nominale waarde aandelen	€ 9.000	Vreemd vermogen	€ 0	
% belang	50	Resultaat	€ 0	
Programma	Ruimte en Water(3.1.1)	Dividend		
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Stadsvernieuwing Den Helder			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Zeestad C.V.

			2021	2022
Vestigingsplaats	Den Helder	Eigen vermogen	€ 0	
Nominale waarde aandelen	0	Vreemd vermogen	€ 61.176.969	
% belang	49	Resultaat	€ 0	
Programma	Ruimte en Water (3.1.2)	Dividend		
Bestuurlijk belang	Stemrecht VvV			
Publiek doel	Stadsvernieuwing Den Helder			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

			2021	2022
Vestigingsplaats	Den Haag	Eigen vermogen	€5.062.000.000	€4.615.000.000
Nominale waarde aandelen	€ 1.525.875	Vreemd vermogen	€143.995.000.000	€107.459.000.000
% belang	1,10	Resultaat	€236.000.000	€300.000.000
Programma	Financiën en bedrijfsvoering (8.1.1)	Dividend	€1.104.734	€1.391.598
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Belegging			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)

			2021	2022
Vestigingsplaats	Den Haag	Eigen vermogen	€1.902.000.000	€1.995.000.000
Nominale waarde aandelen	€ 11.845	Vreemd vermogen	€94.117.000	€71.290.000
% belang	0,2	Resultaat	€121.000.000	€143.000.000
Programma	Financiën en bedrijfsvoering (8.1.1)	Dividend	€79.943	€88.826
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Belegging			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Life Sciences Fund Amsterdam B.V.

			2021	2022
Vestigingsplaats	Amsterdam	Eigen vermogen	€7.294.413	
Nominale waarde aandelen	€ 36.038	Vreemd vermogen	€24.434	
% belang	16,90	Resultaat	€-4.622.543	
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.1.2)	Dividend		
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Ontwikkeling economie			
Eventuele ontwikkelingen/risico's	Mate van revolverendheid: 100% Fondsomvang: €10 miljoen			

Participatiefonds Duurzame Economie Provincie Noord-Holland B.V.

			2021	2022
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€39.309.325	€51.396.267
Nominale waarde aandelen	€ 1	Vreemd vermogen	€5.677.900	€2.748.033
% belang	100	Resultaat	€-2.425.557	€-2.205.790
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.1.2)	Dividend		
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Stimuleren duurzame economie			
Eventuele ontwikkelingen/risico's	Mate van revolverendheid: 100%. Fondsomvang: €85 miljoen.			

Innovatiefonds Noord-Holland B.V.

			2021	2022
Vestigingsplaats	Amsterdam	Eigen vermogen	€6.241.981	€8.713.704
Nominale waarde aandelen	€ 8.000	Vreemd vermogen	€483.993	€609.686
% belang	50	Resultaat	€1.150.306	€600.723
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.1.2)	Dividend		
Bestuurlijk belang	stemrecht AvA			
Publiek doel	Het beschikbaar stellen van financiering aan kleine en middelgrote ondernemingen teneinde (innovatieve) projecten te stimuleren binnen de provincie.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's	Mate van revolverendheid: 100%			

SolaRoad B.V.

			2021	2022
Vestigingsplaats	Delft	Eigen vermogen	€97.970	-€10.049
Nominale waarde aandelen	€ 400	Vreemd vermogen	€119.422	€129.884
% belang	40	Resultaat	-€163.572	-€108.019
Programma	Klimaat en Milieu (2.1.1)	Dividend		
Bestuurlijk belang	stemrecht AvA			
Publiek doel	Verduurzaming van de energiesector			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

InWest Regio B.V. (ROM)

			2021	2022
Vestigingsplaats	Amsterdam	Eigen vermogen		
Nominale waarde aandelen	€ 40.000	Vreemd vermogen		
% belang	33,25	Resultaat		
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.1.2)	Dividend		
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	De vennootschap heeft als doel om binnen het werkgebied bij te dragen aan het versterken van de positie en de internationale concurrentiekracht van de regio Noord-Holland en Nederland en aan het realiseren van de transitieopgaven op energie en circulariteit door onder andere het beschikbaar stellen van financiering, adviseren en begeleiden van ondernemingen, stimuleren en faciliteren van innovatie, etc.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's	Deze B.V. is opgericht op 7 oktober 2021. Het eerste boekjaar loopt tot 31 december 2022; derhalve zijn geen cijfers over 2021 beschikbaar.			

Gemeenschappelijke regelingen

Recreatieschap Spaarnwoude

			2021	2022
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	€2.722.287	€ 2.797.710
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	33,33%	Eigen vermogen	€15.095.472	€14.528.570
Programma	Groen (5.2.2)	Vreemd vermogen	€3.538.271	€3.860.853
		Resultaat	-€1.093.430	-€566.901
Bestuurlijk belang	Portefuillehouder Recreatie en Toerisme is lid van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur. 1 lid van Provinciale Staten is lid van het algemeen bestuur			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Recreatieschap Groengebied Amstelland

			2021	2022
Vestigingsplaats	Amstelveen	Bijdrage Provincie NH	€944.528	€974.572
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	14,28%	Eigen vermogen	€1.720.949	€1.997.015
Programma	Groen (5.2.2)	Vreemd vermogen	€3.230.874	€3.123.956
		Resultaat	-€108.167	€276.066
Bestuurlijk belang	Portefuillehouder Recreatie en Toerisme is lid van het algemeen bestuur			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Recreatieschap Twiske-Waterland

			2021	2022
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	€1.425.932	€1.437.340
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	21,5%	Eigen vermogen	€5.091.543	€5.232.582
Programma	Groen (6.2.2)	Vreemd vermogen	€468.982	€605.680
		Resultaat	€120.345	€141.039
Bestuurlijk belang	Portefuillehouder Recreatie en Toerisme is lid van het algemeen bestuur			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer

			2021	2022
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	€818.950	€829.596
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	12,5%	Eigen vermogen	€1.760.722	€1.473.147
Programma	Groen (5.2.2)	Vreemd vermogen	€907.202	€1.094.471
		Resultaat	€353.586	-€287.576
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder Recreatie en Toerisme is lid van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Recreatieschap Plassenschap Loosdrecht e.o.

			2021	2022
Vestigingsplaats	Utrecht	Bijdrage Provincie NH	€ 442.936	€ 450.965
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	16,67%	Eigen vermogen	€1.386.872	
Programma	Groen (5.2.2)	Vreemd vermogen	€3.265.045	
		Resultaat	€-150.177	
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder Recreatie en Toerisme is lid van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur (wordt Plassenraad genoemd). 1 lid van Provinciale Staten is lid van het algemeen bestuur.			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Beheersregeling Amstel

			2021	2022
Vestigingsplaats	n.v.t.	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 0	0
Programma	Bereikbaarheid (4.3.1)	Vreemd vermogen	€ 0	0
		Resultaat	€ 0	0
Bestuurlijk belang	Door de beheersregeling is het beheer bij 1 provincie, de provincie Noord-Holland, belegd.			
Publiek doel	Het beheer van de Amstel.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Randstedelijke rekenkamer

			2021	2022
Vestigingsplaats	Amsterdam	Bijdrage Provincie NH	€ 370.800	€ 369.912
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	25%	Eigen vermogen	€ 527.706	€ 428.030
Programma	Openbaar bestuur (1.1.1)	Vreemd vermogen	€ 519.651	€ 502.249
		Resultaat	0	0
Bestuurlijk belang	De gemeenschappelijke regeling is aangegaan om gezamenlijk op een effectieve en efficiënte wijze de wettelijke opdracht voor het instellen van een rekenkamer vorm en inhoud te kunnen geven.			
Publiek doel	Rekenkamerfunctie			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Waddenfonds

			2021	2022
Vestigingsplaats	Leeuwarden	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	33,33%	Eigen vermogen	€ 107.522.102	€ 113.553.928
Programma	Groen (5.3.3)	Vreemd vermogen	€ 78.546.928	€ 84.554.798
		Resultaat	€ 6.536.675	€ 1.890.844
Bestuurlijk belang	Portefuillehouder Water is lid van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur. 2 leden Provinciale Staten nemen deel aan het algemeen bestuur			
Publiek doel	Beheren en besteden Waddenfonds			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek

			2021	2022
Vestigingsplaats	Lelystad	Bijdrage Provincie NH	€ 582.972	
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	4,24	Eigen vermogen	€ 1.642.644	
Programma	Klimaat en Milieu (2.2.2)	Vreemd vermogen	€ 4.266.090	
		Resultaat	€ 569.799	
Bestuurlijk belang	Portefuillehouder Toezicht houden op de omgevingsdiensten OD NHN en OFGV is lid van het algemeen bestuur.			
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

			2021	2022
Vestigingsplaats	Zaandam	Bijdrage Provincie NH	€ 18.230.000	€ 19.888.000
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	20%	Eigen vermogen	€ 4.010.000	€ 2.634.000
Programma	Klimaat en Milieu (2.2.2)	Vreemd vermogen	€ 18.534.000	€ 28.099.000
		Resultaat	€ 832.000	€ - 909.000
Bestuurlijk belang	Gedeputeerde Milieu is lid van het DB en AB. Plaatsvervanger is tevens lid van het AB.			
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

			2021	2022
Vestigingsplaats	Hoorn	Bijdrage Provincie NH	€ 8.809.892	€ 8.775.291
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	30%	Eigen vermogen	€ 5.977.742	€ 4.854.608
Programma	Klimaat en Milieu (2.2.2)	Vreemd vermogen	€ 5.326.310	€ 5.481.406
		Resultaat	€ 2.111.560	€ 1.110.040
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder; Toezicht houden op de omgevingsdiensten OD NHN en OFGV en is lid van het algemeen bestuur en dagelijks bestuur.			
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's	Voor 2021 zijn er extra middelen beschikbaar gesteld voor de VTH-plustaken in verband met de uitvoering van de Wet natuurbescherming waaronder stikstof			

Omgevingsdienst IJmond

			2021	2022
Vestigingsplaats	Beverwijk	Bijdrage Provincie NH	€ 897.013	€ 1.079.572
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	13%	Eigen vermogen	€ 648.213	€ 734.217
Programma	Klimaat en Milieu (2.2.2)	Vreemd vermogen	€ 11.095.048	€ 11.100.945
		Resultaat	€ 160.362	€ 121.955
Bestuurlijk belang	Gedeputeerde Milieu is lid van het AB.			
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Gemeenschappelijke regeling siteholderschap werelderfgoed Hollandse Waterlinies

			2021	2022
Vestigingsplaats	Utrecht	Bijdrage Provincie NH		€300.000
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	30	Eigen vermogen		€868.590
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.4.2)	Vreemd vermogen		€0
		Resultaat		€ 36.512
Bestuurlijk belang	Rosan Kocken is de voorzitter van het Gemeenschappelijk Orgaan			
Publiek doel	Behoud en uitdragen van de universele waarde van het UNESCO werelderfgoed van de Hollandse Waterlinies			
Eventuele ontwikkelingen/risico's	Opgericht in 2022			

Privaatrechtelijke rechtspersonen

Interprovinciaal overleg (vereniging IPO)

			2021	2022
Vestigingsplaats	Den Haag	Bijdrage Provincie NH	€ 2.304.076	
Eigenaars-/deelnemersbelang NH (%)	8,33%	Eigen vermogen	€5.169.720	
Programma	Openbaar bestuur (1.4.2)	Vreemd vermogen	€31.630.259	
		Resultaat	€2.979.000	
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder IPO-bestuur is lid van het bestuur van het IPO. 2 leden van Provinciale Staten nemen deel aan de algemene vergadering van het IPO.			
Publiek doel	Belangenbehartiging provincies			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Coöperatieve Vereniging Samenwerkingsverband DOVA U.A.

			2021	2022
Vestigingsplaats	Utrecht	Bijdrage Provincie NH	€ 248.947	€221.954
Eigenaars-/deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 871.413	
Programma	Bereikbaarheid (4.2.1)	Vreemd vermogen	€ 4.284.808	
		Resultaat	€ 229.773	
Bestuurlijk belang	Namens Gedeputeerde Staten is de teamsenior openbaar vervoer van de sector Mobiliteit de gevolmachtigde om deel te nemen aan de Algemene Ledenvergadering van de DOVA U.A.			
Publiek doel	Ontwikkelen van een beter mobiliteitsbeleid van de leden en het realiseren van een doeltreffend en efficiënt openbaar vervoer voor de reiziger.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio

			2021	2022
Vestigingsplaats	Haarlemmermeer	Bijdrage Provincie NH	0	
Eigenaars-/deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 40.199.132	
Programma	Ruimte en Water (3.1.2)	Vreemd vermogen	€ 231.935	
		Resultaat	€ -391.832	
Bestuurlijk belang	Gedeputeerde Schiphol: Voorzitter Raad van Toezicht			
Publiek doel	Verbeteren leefkwaliteit Schipholregio.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Stichting projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied

			2021	2022
Vestigingsplaats	IJmuiden	Bijdrage Provincie NH	€ 61.145	
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 311.501	
Programma	Ruimte en Water (3.2.3)	Vreemd vermogen	€ 944.602	
		Resultaat	€ 5.893	
Bestuurlijk belang	Gedeputeerde Havens: Voorzitter Bestuursplatform NZKG			
Publiek doel	Versterken van de internationale concurrentiepositie van het gebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Stichting administratiekantoor Aandelen Zeehaven IJmuiden N.V.

			2021	2022
Vestigingsplaats	IJmuiden	Bijdrage Provincie NH	0	
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 26.954.000	
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.1.1)	Vreemd vermogen	€ 32.561.000	
		Resultaat	€ 1.742.000	
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap bestuur Stichting.			
Publiek doel	Ontwikkeling haven en economie.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Stichting Voorbereiding Pallas-reactor

			2021	2022
Vestigingsplaats	Schagen	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ -197.541.333	
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.1.1)	Vreemd vermogen	€ 213.090.110	
		Resultaat	€ -44.472.444	
Bestuurlijk belang	Benoeming leden Raad van Toezicht.			
Publiek doel	Voorbereiding bouw hoge-flux reactor.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Publiekrechtelijke rechtspersonen

Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland

			2021	2022
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€58.997.343	
Programma	Klimaat en Milieu (2.2.2)	Vreemd vermogen	€14.419	
		Resultaat	€3.492.893	
Bestuurlijk belang	GS zijn beheerder van het Fonds.			
Publiek doel	Beheer fonds ten behoeve van de nazorg stortplaatsen.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

4.7 Grondbeleid

Algemeen

Grondaankoop, -bezit en -verkoop is voor de provincie een middel voor het realiseren van provinciale doelen en dus geen doel op zich. Onze grondactiviteiten vinden plaats binnen de kaders van de [5e Nota Grondbeleid](#). Belangrijkste uitgangspunten hierin zijn: rechtmatigheid, transparantie, marktconformiteit en duurzaamheid.

De aankoop van gronden geschiedt in beginsel op basis van onafhankelijke taxaties en de verkoop van gronden is in beginsel openbaar, om te voldoen aan het gelijkheidsbeginsel (arrest Didam) en de marktconformiteit te waarborgen. Als overheid mogen wij geen versturende werking op de grondmarkt hebben en mogen wij geen onrechtmatige staatssteun verlenen. Tevens zijn wij er als overheid aan gehouden om iedereen gelijk te behandelen en niemand een voorkeurspositie te geven. Verhuur, verpachting en verkoop van gronden vindt daarom op zodanige wijze plaats dat iedereen dezelfde positie heeft. Hiervan kan, op basis van een integrale afweging met inachtneming van het zorgvuldigheidsbeginsel, worden afgeweken als een provinciaal doel aan de orde is.

Aankoop van gronden voor de verschillende beleidsdoelen gebeurt zoveel als mogelijk op minnelijke (vrijwillige) basis. Indien noodzakelijk wordt een onteigeningsprocedure gestart. In 2022 is het Koninklijk Besluit geslagen over de onteigening van 3 eigenaren in de Schil Naardermeer. Vooralsnog zetten wij de gerechtelijke procedure hiervoor niet in gang, omdat wij de verwachting hebben dat we er met deze eigenaren minnelijk uitkomen. Voor het project N241 is de laatste gerechtelijke procedure van één onteigeningszaak afgerond. Verder lopen er momenteel geen onteigeningszaken.

Natuur

Grond vormt een essentiële schakel in de transitie van het landelijk gebied en in bijzonder de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Realisatie vindt plaats door middel van verschillende instrumenten, zoals de vestiging van kwalitatieve verplichtingen, kavelruilen, aankopen van grond binnen de NNN-begrenzing of daarbuiten om in te zetten als ruilgrond. Met name het vestigen van een kwalitatieve verplichting is een bijzondere vorm die specifiek voor de NNN-realisatie is ontwikkeld: De provincie gaat een overeenkomst aan met een eigenaar die zijn agrarische grond omzet in grond met een natuurfunctie. De eigenaar wordt vervolgens gecompenseerd voor de waardevermindering van de grond. In 2020 hebben Provinciale Staten besloten om voor de NNN-realisatie in en nabij Natura-2000 zo nodig het onteigeningsinstrument in te zetten. Hiermee is het mogelijk geworden om op basis van volledige schadeloosstelling de benodigde gronden minnelijk aan te kopen. Het onteigeningsinstrument zal enkel worden ingezet nadat in een gebiedsproces eerst een gezamenlijke gebiedsvisie is vastgesteld en de minnelijke verwerving onvoldoende is gebleken. Daarin zal vanzelfsprekend de zorgvuldige wettelijk procedure doorlopen worden met o.a. het opstellen van een ruimtelijk plan met de bijhorende inspraak en afweging.

Conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) worden de aankopen ten behoeve van de NNN op de balans opgenomen tegen de verwervingskosten (inclusief eventuele schadeloosstelling en aanvullende kosten). Door de aankoop van (meestal) agrarische gronden ten behoeve van de NNN treedt een (forse) waardedaling op. Dit geldt zeker voor de extra kosten ten gevolge van de aankoop van opstallen en de schadeloosstelling. Hierdoor is de balanswaarde van de NNN-gronden (fors) hoger dan de daadwerkelijke waarde en behelst

een risico voor het moment dat deze grond, als natuurgrond, weer verkocht gaat worden. Daarom is in 2020 een reserve voor de toekomstige afwaardering NNN-gronden aangelegd. Deze reserve wordt, ten laste van de reserves Groen en Oostelijke Vechtplassen, steeds bij de Tweede Begrotingswijziging van het opvolgende jaar aangevuld met het verschil tussen de verwervingskosten van de in het vorige jaar aangekochte NNN-gronden en de potentiële verkoopopbrengsten van NNN-gronden (deze is gestandaardiseerd op € 1,-/m²).

Een bijzondere vorm van activering betreft aankopen in het kader van de zogenaamde SPUK-regelingen. Zo heeft het Rijk met een SPUK-regeling budget beschikbaar gesteld voor de verwerving van gronden, om vervolgens in te zetten voor de bodemdalingsopgave. In 2022 hebben wij in dit kader 32 ha landbouwgrond in polder Rondehoep aangekocht voor € 1.911.361,-. Deze gronden worden ook voor de verwervingsprijs op de balans gezet. En direct daarna met de SPUK Rijksbijdrage (bijdrage derde) afgewaardeerd tot 1,-.

De provincie heeft in het verleden een grote grondportefeuille overgekregen van het Rijk ten behoeve van de realisatie NNN. Deze Strategische Gronden Groen worden in eerste instantie ingezet als ruilgrond t.b.v. de NNN-realisatie. Overtollige percelen worden verkocht, waarbij de opbrengst ten goede van de reserve Groen.

De ervaring leert dat grondpositie hét vliegwiel is voor gebiedsprocessen in het landelijk gebied. De gebiedsprocessen in de Starnmeer, Horstermeer en Noordelijke Vechtstreek zijn succesvol, omdat de provincie in deze gebieden een aanmerkelijke grondpositie heeft (gehad). Door deze gronden in te brengen in (kavel)ruilprocessen, vormt dit dé motor van de gebiedsgerichte aanpak in deze gebieden. Door de belangrijke opgaven in het landelijk gebied, zijn wij momenteel zeer terughoudend met het verkopen van gronden.

Infrastructuur

Ook in 2022 is, grond verworven ten behoeve van de provinciale infrastructuur. Het betreft de laatste noodzakelijke verwervingen van het majeure project N241, omdat het grootste deel van de noodzakelijke grond reeds op minnelijke wijze is aangekocht. Andere projecten waar grondverwerving aan de orde is, zijn de aanpassingen aan meerdere provinciale wegen (N-wegen) en de realisatie van enkele HOV-verbindingen. Ook spelen er diverse kleinere projecten, waarbij sprake is van verwerving ten behoeve van onderhoud, veiligheid en uitbreiding van wegen en fietspaden, en van de aanleg van rotondes en dergelijke.

Deze taakgebonden verwervingen vinden plaats ten laste van het budget dat PS beschikbaar hebben gesteld voor het desbetreffende project. Vaak lopen die budgetten via een projectkrediet en/of in het kader van het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI). De rol van de grondverwerving binnen deze projecten heeft een faciliterend karakter, waarbij tegelijkertijd de wettelijke kaders en de kaders van het door PS vastgestelde grondbeleid worden bewaakt.

Grondbanken

In het Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2019-2023 is besloten de voormalige beheergrondbank, Laag-Holland en Amstelland (zie regel 14 onderstaande tabel) af te bouwen en geen nieuwe in te stellen. De (beperkte) hoeveelheid grond in de voormalige beheergrondbanken wordt ingezet ten behoeve van provinciale doelen. Als dat niet aan de orde is, worden de gronden, conform afspraak, aangeboden aan de zittende pachters.

Strategische grondaankopen

Met het krediet 'Strategische grondaankopen' hebben PS het mogelijk gemaakt om anticiperend op mogelijke ontwikkelingen ten behoeve van provinciale doelen in brede zin, gronden aan te kopen. Per 31-12-2022 bedraagt het krediet € 40 miljoen. Hiervan zit circa € 25 miljoen 'vast' in de (grond)eigendommen vermeld in onderstaande tabel 'materiële vaste activa (strategische grondaankopen)'. In 2022 zijn hier geen mutaties op geweest. De belangrijkste strategische grondeigendommen zijn:

- zonneweide Jaagweg
- percelen aangekocht in de kavelruilen naar aanleiding van het voormalig gebiedsontwikkelingsplan Wieringerrandmeer
- het Regionaal Havengebonden Bedrijventerrein in Anna Paulowna (RHB);
- SLP-zuid
- percelen aangekocht in de kavelruil Zonnevanck (Bergen en Starnmeer)

Beheer en verkoop

De provincie bezit van ca. 13.500 hectare grond. Ca. 3.100 ha van deze grond valt binnen de beheergrenzen van de provinciale (vaar)wegen en ca. 7.300 hectare grond is in beheer gegeven aan PWN en Staatsbosbeheer via beheerovereenkomsten. Van de resterende 3.000 ha grond is 2.300 ha verpacht aan in totaal ca. 225 agrariërs. Het overige deel bestaat uit water, kleine incurante percelen, bermen en overhoeken.

De provincie verhuurt ca. 800 ligplaatsen en de grond onder 26 tankstations langs provinciale wegen. Met de verhuur en verpachtingen ontving de provincie in 2022 ongeveer € 3 miljoen per jaar. Ligplaatsen en tankstations zijn in permanent beheer uitgegeven. Het overige vastgoed wordt tijdelijk beheerd in afwachting van een definitieve bestemming, verkoop, ontwikkeling of sloop.

De percelen binnen de begrenzing van het Natuur Netwerk Nederland (NNN) en/of met een weidevogelstelling worden verpacht met gebruiksbepalingen. Deze bepalingen dragen bij aan doelstellingen ten aanzien van natuur, duurzame landbouw en biodiversiteit.

Verantwoording GS aan PS

Te allen tijde wordt gestreefd naar maximale transparantie ten aanzien van grondtransacties. In de begroting wordt zo goed mogelijk geraamd welke kosten en opbrengsten in enig jaar gerealiseerd worden. Hierbij gelden wel enkele kanttekeningen:

- Aan- en verkoop van grond is vaak een grillig proces dat sterk gekoppeld is aan de actuele economische situatie en is niet altijd goed te plannen of te voorspellen. Daardoor kan de realisatie afwijken van de raming.
- Zolang er onderhandeld wordt over aan- en verkoop van gronden kan vrijgeven van informatie (bijvoorbeeld ten aanzien van taxaties) de onderhandelingspositie van de provincie of derde partijen schaden. Er zal daarom zo nodig een beroep op geheimhouding worden gedaan.

Overzicht provinciale gronden op balans

Onderstaand treft u een overzicht van de boekwaarden per 31-12-2022 van de gronden die onderdeel zijn van de materiële vaste activa.

Perceel	Grond	Boekwaarde per 01-01-2022	Mutaties (waarde) 2022	Boekwaarde per 31-12-2022	Oppervlakte m2 31-12-2022
Materiële vaste activa (krediet strategische grondaankopen)					
1. Zonneweide Jaagweg Koggenland		€ 7.300.000	€ 0	€ 7.300.000	1.122.735
2. Regionaal Havengebonden Bedrijventerrein, Anna Paulowna		€ 2.011.000	€ 0	€ 2.011.000	165.988
3. Bergweg 30, Bloemendaal (in erfpacht gegeven)		€ 225.807	€ 0	€ 225.807	3.082
4. Perceel Hoofdweg 511, Haarlemmermeer		€ 380.000	€ 0	€ 380.000	48.000
5. Percelen Wieringen (aan- en verkopen in kader van kavelruilingen)		€ 4.717.894	€ 0	€ 4.717.894	1.009.723
6. SLP-zuid/deel NW, Rijssenhout		€ 4.626.281	€ 0	€ 4.626.281	92.183
7. Perceel grond aan de Horndijk, Loosdrecht		€ 170.000	€ 0	€ 170.000	70.500
8. Grasland Parallelweg, Burgerbrug		€ 1.073.952	€ 0	€ 1.073.952	184.730
9. Bollengrond Kolonel Sneepweg, Bergen		€ 1.071.708	€ 0	€ 1.071.708	67.880
10. Percelen kavelruil Zonnevanck, Stammeer/Bergen		€ 2.674.919	€ 0	€ 2.674.919	479.829
11. Percelen fietspad Wierwijk, Wieringen		€ 390.846	€ 0	€ 390.846	72.875
12. Percelen kavelruil Schoorldam, Schoorl		€ 347.590	€ 0	€ 347.590	63.768
Subtotaal		€ 24.989.998	€ 0	€ 24.989.998	3.381.293
Overige materiële vaste activa					
13. Percelen voormalig Wieringerrandmeer		€ 4.703.504	€ 0	€ 4.703.504	2.182.570
14. Voormalig beheergrondbank Laag-Holland en Amstelland		€ 1.133.722	-€ 23.175	€ 1.110.547	1.074.470
15. Strategische Gronden Groen (voorheen BBL & PASO)		€ 24.491.931	-€ 157.522	€ 24.334.409	12.846.365
16. NNN eigendom		€ 17.407.187	€ 3.183.702	€ 20.590.889	2.763.811
17. Ronde Hoep Bodemdaling		€ 0	zie tekst	€ 1	320.000
18. Renovatie Houtplein grond		€ 7.700.000	-	€ 7.700.000	-
19. Grond archeologisch depot te Castricum		€ 1.308.715	-	€ 1.308.715	-
Subtotaal		€ 56.745.059	€ 3.003.005	€ 59.748.065	19.187.216
Totalen		€ 81.735.057	€ 3.003.005	€ 84.738.063	22.568.509

Voorraad jaarrekening 2022	Categorie	Boekwaarde per 01-01-2022	Mutaties (waarde) 2022	Boekwaarde per 31-12-2022	Oppervlakte m2 31-12-2022
Verkoop Beheergrondbank Ouder-Amstel H 465, 543, 544	14. Voormalig beheergrondbank Laag-Holland en Amstelland	€ 43.698	€ 0	€ 43.698	42.425
ZO-deel SLP-zuid, Rijssenhout (beoogd transformatorstation)	6. SLP-zuid / deel NW, Rijssenhout	€ 4.736.231	-€ 4.736.231	€ 0	0
Beheergrondbank Assendelft P 1210	14. Voormalig beheergrondbank Laag-Holland en Amstelland	€ 128.625	-€ 128.625	€ 0	0
Totalen		€ 4.908.554	-€ 4.864.856	€ 43.698	42.425

Op regel 16. NNN eigendom, wijkt de beginstand boekwaarde 01-01-2022 (€ 17.4mln) af van de eindstand boekwaarde 31-12-2021 (€ 18,9 mln). De oorzaak is in 2021 aangekochte grond (€ 1,5 mln.) die werd gedekt vanuit een SPUK (specifieke uitkering). Dit SPUK-budget is als bijdragen derden in mindering gebracht op de balanswaarde NNN eigendom. Abusievelijk heeft dat niet met de jaarrekening 2021 plaatsgevonden. Door nu een gewijzigde beginstand weer te geven, wordt deze omissie hersteld. Deze wijziging heeft trouwens geen effect op de jaarrekening over 2021, doordat de mutatie in de jaarrekening 2021 al wel goed was verwerkt in de materiele vaste activa. Door deze aanpassing sluit de tabel binnen paragraaf Grondbeleid in 2022 met de materiële vaste activa.

Over 2022 is eenzelfde situatie aan de orde. Eén van de aankopen in 2022 komt in aanmerking voor een SPUK-bijdrage van € 2,1 mln. Met dit bedrag is het NNN-eigendom afgewaardeerd (als bijdrage derden). Dit is verrekend met de verhoging van de balanswaarde door deze en andere grondaankopen onder het kopje 'mutaties', waarmee de afwaardering direct in de balanswaarde per 31-12-2022 tot uiting komt.

4.8 Provinciale heffingen

Algemeen

Uit provinciale belastingen en heffingen ontstaan inkomsten, betaald door de inwoners en ondernemers in onze provincie. Met provinciale belastingen en heffingen creëren wij de mogelijkheid aanvullend op onder meer de uitkering uit het Provinciefonds, collectieve voorzieningen, zoals deze in de verschillende programma's zijn opgenomen, te financieren. Bij het heffen gaan wij zo veel mogelijk uit van het profijtbeginsel, waarbij het uitgangspunt is dat degene die profiteert van een voorziening voor die voorziening betaalt. Het profijtbeginsel manifesteert zich sterker bij heffingen (bijvoorbeeld leges) dan bij belastingen (bijvoorbeeld opcenten motorrijtuigenbelasting). De paragraaf Provinciale heffingen geeft de door Provinciale Staten vastgestelde beleidslijnen en te realiseren belastingopbrengsten weer. Bij het heffen wordt rekening gehouden met interne en externe kaders en wet- en regelgeving, waaronder verschillende artikelen uit de Provinciewet (art. 222 t/m 226).

Lastendruk

Provinciale belastingen en heffingen bepalen, zij het in geringe mate, de collectieve lastendruk en zijn dus mede bepalend voor de omvang van het besteedbaar inkomen. Wettelijk mag het bedrag van een provinciale belasting en heffing niet afhankelijk worden gesteld van het inkomen, de winst of het vermogen.

Provinciale heffingen moeten overheidsoptreden legitimeren

Wat krijgt de burger en/of het bedrijf terug voor de betaling aan de provincie? Wij streven naar evenwicht tussen het ervaren van overheidsoptreden en de hoogte van de te betalen bijdrage. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bepaalt dat de lokale heffingen maximaal kostendekkend mogen zijn. Bij overtreding van deze regels kan de belastingrechter in een beroepsprocedure de legesverordening onverbindend verklaren. Voor de opcenten motorrijtuigenbelasting wordt het maximum toegestane percentage jaarlijks bepaald door het Ministerie van Financiën.

Tarief Opcenten

In het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' is opgenomen dat de provinciale opcenten op de motorrijtuigenbelasting niet worden verhoogd. De opcenten motorrijtuigenbelasting zijn in de provincie Noord-Holland voor het laatst in 2009 verhoogd. Noord-Holland is de provincie met het laagste opcententarief motorrijtuigenbelasting.

Provincie	2020	2021	2022
Groningen	91,8	93,3	94,5
Drenthe	92,0	92,0	92,0
Zuid-Holland	90,4	90,4	91,8
Gelderland	87,2	89,5	90,6
Friesland	87,0	87,0	87,0
Zeeland	89,1	89,1	82,3
Flevoland	80,6	81,4	82,2
Overijssel	79,9	79,9	79,9
Noord-Brabant	78,0	78,4	79,6

Provincie	2020	2021	2022
Limburg	77,9	77,9	79,1
Utrecht	73,6	74,9	77,5
Noord-Holland	67,9	67,9	67,9
Gemiddeld	83,0	83,5	83,7

Maximum tarief	115,0	116,8	118,4
-----------------------	--------------	--------------	--------------

Kwijtscheldingsbeleid (art. 10 BBV)

Gelet op het karakter van de heffingen van de provincie Noord-Holland voert de provincie Noord-Holland het beleid om geen kwijtschelding toe te passen.

Onderbouwing per heffing

De provincie Noord-Holland kent de volgende provinciale belastingen en heffingen:

Belastingen: betalingen voor uitvoering van collectieve vormen van dienstverlening met een algemeen belang. De provincie kent provinciale opcenten op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting. De opbrengst van deze belasting is een algemeen dekkingsmiddel.

Heffingen: betalingen voor uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening. De provincie Noord-Holland kent de grondwaterheffing.

Leges: betalingen voor individuele dienstverlening van overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. De provincie Noord-Holland kent leges.

Naast de hier genoemde provinciale belastingen en heffingen kent de provincie Noord-Holland ook de nazorgheffing gesloten stortplaatsen. Bij besluit van Gedeputeerde Staten van 21 december 1999 is het fonds nazorg gesloten stortplaatsen opgericht (1999/30499). Het fonds is op grond van artikel 15.47 Wet milieubeheer (Wm) een rechtspersoon en Gedeputeerde Staten zijn belast met het beheer ervan. In het fonds worden de belastingopbrengsten verantwoord die door de provincie zijn geïnd. Hiertoe hebben Provinciale Staten op 29 maart 1999 de 'Verordening op de heffing en invordering van de nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 1999' vastgesteld.

Gerealiseerde opbrengsten

De totale opbrengst belastingen en lokale heffingen bedraagt over 2022 € 234,1 miljoen.

Belasting / Heffing	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022
Opcen motorrijtuigenbelasting	226,4	229,1*	229,8
Grondwaterheffing	0,8	0,8	0,8
Leges			
* WABO	1,8	1,8	2
* overige leges	1	1,5	1,5
Totaal	230	233,2	234,1

* t/m tweede begrotingswijziging 2022

Belastingen: opcenten motorrijtuigenbelasting

De motorrijtuigenbelasting wordt geheven over het bezit van een motorvoertuig. De heffing en inning van de motorrijtuigenbelasting, waarop de provinciale opcenten meeliften, verzorgt de belastingdienst. Bovenop de motorrijtuigenbelasting betalen houders van personenauto's en motoren 'provinciale opcenten'. De provincies stellen het opcenten tarief vast, en zijn daarbij gehouden aan het door het Rijk bepaalde wettelijk maximum. Het wettelijk maximum voor 2022 bedroeg 118,4 opcenten (Provinciewet artikel 222, 2de lid). Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd met het inflatiecorrectiecijfer.

De provincie Noord-Holland heeft sinds 2001 het laagste opcententarief.

Aantal leasevoertuigen in Noord-Holland

Sinds 2016 werkt een verandering in de provinciale belastinggrondslag (denk bijvoorbeeld aan de verhuizing van een grootwagparkhouder/leasebedrijf naar een andere provincie) direct en egaliserend door in de verdeling van het provinciefonds. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van het aantal leasevoertuigen in Nederland en in de provincie Noord-Holland.

Aantal leasevoertuigen in Noord-Holland

Noord-Holland	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
GWH			
Personenauto's	154.179	161.035	175.403
Motoren	77	100	103
	154.256	161.135	175.506
Particulieren			
Personenauto's	51.026	56.012	58.078
Motoren	40	52	78
	51.066	56.064	58.156
Totaal	205.322	217.199	233.662

Aandeel leasevoertuigen in Noord-Holland (2020-2022)

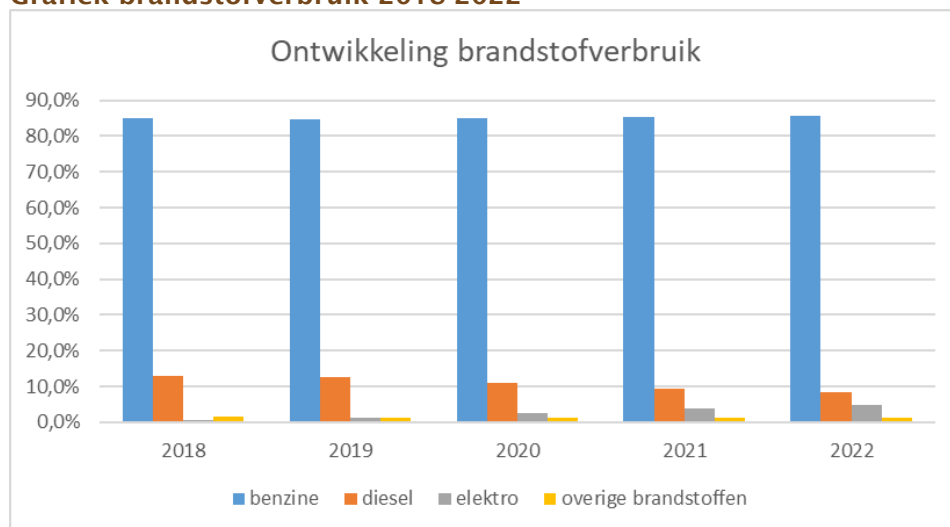
Aandeel Noord-Holland	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
Aandeel PNH in totaal aantal leasevoertuigen bij GWH's in Nederland	28,30%	29,20%	30,20%
Aandeel PNH in totaal aantal leasevoertuigen van particulieren in Nederland	19,60%	19,90%	19,80%
Aandeel PNH op totaal aan leasevoertuigen in Nederland	25,50%	26,10%	26,70%

Ontwikkeling brandstofgebruik voertuigen

De rijksoverheid heeft bepaald dat voor plug-in hybride auto's met een CO₂-uitstoot van niet meer dan 50 gr/km de MRB (en opcenten) tot en met 2024 de helft van het reguliere tarief bedraagt. Voor voertuigen met alleen een elektromotor of met waterstofverbranding is men geen

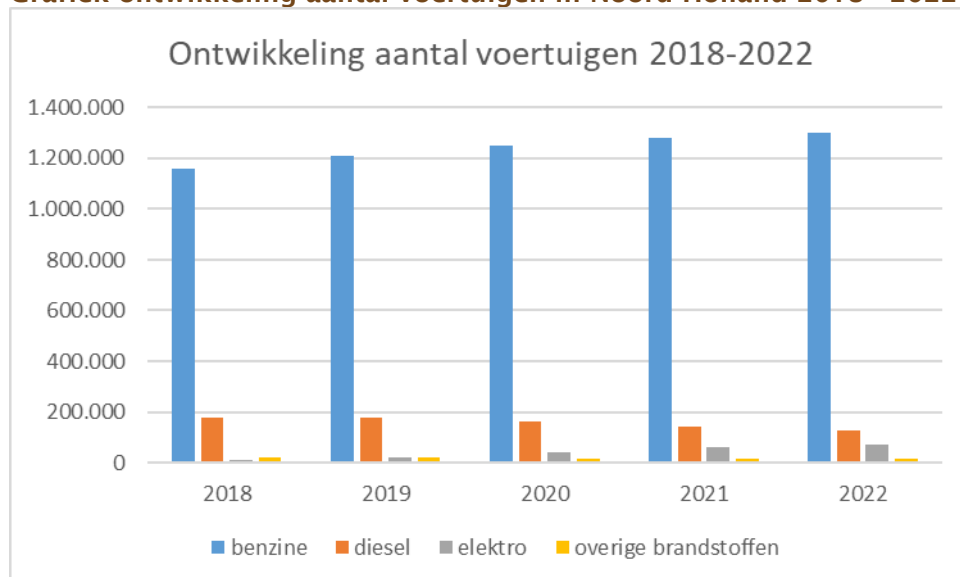
motorrijtuigenbelasting verschuldigd. Onderstaand overzicht geeft de ontwikkeling aan in het soort brandstof van de voertuigen (inclusief motoren) vanaf 2018 tot en met 2022.

Grafiek brandstofverbruik 2018-2022

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het aantal van benzine voertuigen nagenoeg gelijk blijft. De diesel voertuigen laten een lichte daling zien de afgelopen jaren. Het aandeel van elektrische voertuigen neemt daarentegen toe. Ultimo 2022 bedroeg het aandeel van benzine voertuigen 86% van het gehele voertuigenpart. Voor diesel was dat 8%, voor elektrische voertuigen was dat 5% en de overige categorie was 1% van het totaal.

Grafiek ontwikkeling aantal voertuigen in Noord-Holland 2018 - 2022

aantal voertuigen	2018	2019	2020	2021	2022
benzine	1.157.701	1.209.465	1.251.388	1.282.449	1.300.845
diesel	175.768	178.368	162.887	142.066	128.338
elektro	8.932	19.911	40.197	59.122	73.488
overige brandstoffen	20.000	18.866	17.818	17.327	17.141
totaal	1.362.401	1.426.610	1.472.290	1.500.964	1.519.812

Bovenstaande grafiek toont dat het totaal aantal voertuigen in onze provincie is gestegen van 1.362.401 voertuigen eind 2018 naar 1.519.812 voertuigen eind 2022.

Overzicht gerealiseerde en geraamde opbrengsten opcenten motorrijtuigenbelasting

Uit het overzicht gerealiseerde opbrengst d.d. 17 januari 2023 blijkt dat de provincie Noord-Holland over 2022 in totaal € 229,8 miljoen aan provinciale opcenten heeft ontvangen. Over de jaren 2020 en 2021 waren de totaalopbrengsten van de provinciale opcenten respectievelijk €223,6 en € 226,4 miljoen.

Opbrengsten opcenten MRB	2020	2021	2022
Jaarrekening	223,6	226,4	229,8
Begroting	222,7	225,1	229,1

De registratie van gegevens voor de motorrijtuigenbelasting wordt uitgevoerd door het CBM (Centraal Bureau Motorrijtuigenbelasting) en is daarmee een verantwoordelijkheid van het Rijk. Het CBM int de provinciale opcenten en draagt deze aan de provincies af. De provincies hebben geen controlemogelijkheden op deze afdrachten en zijn daarmee informatieafhankelijk van het CBM. De kwaliteit van de informatie over de ontvangen opcenten per provincie is derhalve niet geheel gewaarborgd en aldus blijft enige onzekerheid bestaan over de juistheid en volledigheid van de ontvangen opcenten.

Berekening onbenutte belastingcapaciteit

Opbrengst opcenten 2022 (x € 1 mln.)	Opcenten tarief 2022	Opbrengst per opcent (x € 1 mln.)	Maximum opcenten tarief 2022	Maximale opbrengst 2022 (x € 1 mln.)	Onbenutte belastingcapaciteit 2022 (x € 1 mln.)
229,8	67,9	3,4	118,4	400,2	170,4

Financiële kengetallen in relatie met het BBV

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022
A) Opcenten motorrijtuigenbelasting	67,9	67,9	67,9
B) Landelijke gemiddelde opcenten in het jaar ervoor	83	83,5	83,5
C) Aantal opcenten t.o.v. landelijke gemiddelde (A / B) x 100%	81,80%	81,30%	81,30%

Heffingen

Grondwaterheffing:

Sinds 1 januari 2010 is de grondwaterheffing gebaseerd op de Waterwet. De heffing is uitsluitend bestemd voor de ten laste van de provincie komende kosten voor het grondwaterbeheer, waaronder het tegengaan van verdroging in bepaalde gebieden. Ingaande 2020 zijn heffingsplichtig de onttrekkers (vergunningshouders) die 25.000 m3 of meer grondwater per heffingsjaar oppompen. In 2022 bedroeg de opbrengst van de grondwaterheffing € 787.000,- (afgerond). Voor 2022 was de opbrengst geraamd op € 800.000,-. In 2022 zijn de middelen ingezet voor de capaciteitskosten van zowel beleidsmedewerkers als technische medewerkers. Daarnaast zijn kosten gemaakt voor een bijdrage aan de Advies- en Schadecommissie, een

bijdrage aan Hydrologisch Instrumentarium, onderzoek grondwaterkwaliteit ter uitvoering van de Europese Kaderrichtlijn Water, het beheer en onderhoud van het grondwatermeetnet en het doen van metingen van grondwaterstanden. Er is een voorziening ingesteld met als doel onnodige fluctuaties van het heffingstarief tegen te gaan. De voorziening is tevens bedoeld om onvoorziene en ontoerekenbare schades te kunnen betalen. Het tarief is in 2010 vastgesteld op € 0,0085 per m³ onttrokken grondwater en nadien niet meer aangepast.

Saldi voorziening grondwaterheffing

Periode	Voorziening grondwaterheffing
1-1-2022	€ 2.761.231
31-12-2022	€ 3.271.762

Leges

Provincies hebben een aantal taken ter zake waarvan individuele diensten worden afgenomen door bewoners of bedrijven. Aan de afnemers van deze diensten worden leges in rekening gebracht ter bekostiging van de aan deze diensten gerelateerde kosten (zoals personeels-, huisvestings- en materiaalkosten). In de tarieventabel behorende bij de legesverordening zijn voor de provincie Noord-Holland tarieven opgenomen voor onder andere het afgeven van vergunningen in het kader van de fysieke leefomgeving (Wet wabo), Waterwet, Wet natuurbescherming en Wegenwet. In december 2019 is door Provinciale Staten besloten dat de leges kostendekkend dienen te zijn.

De kostendekkendheid dient in eerste instantie te worden bereikt door het optimaliseren van efficiency. Dit beleid vereist inzicht in de kostenstructuur, kostenbeheersing en kostentoerekening. Samen met onder andere de uitvoerende organisaties, de omgevingsdiensten is gewerkt aan het meer inzichtelijk maken van de kostentoerekening van de verschillende legestarieven. Bij de vaststelling van de legesverordening 2020, in december 2019, hebben Provinciale Staten besloten de legestarieven, voor zover die nog niet kostendekkend waren, gefaseerd in 3 jaar te verhogen.

Kostprijsberekening methode

Bij berekening van de leges wordt uitgegaan van de gemiddelde tijdsbesteding per vergunningsaanvraag.

Om de kostprijs van de diverse vergunningsaanvragen te berekenen wordt gebruik gemaakt van de Activity Based Costing method (ABC- methode). Deze methode wordt ook beschreven in de handleiding kostentoerekening 2016 van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). De ABC methode is de meest transparante methode. Bij deze methode worden alle handelingen om te komen tot een vergunning onderzocht en vervolgens vermenigvuldigd met een uurtarief van een behandelend ambtenaar bij de provincie Noord-Holland en/of de uurtarieven omgevingsdiensten. Voor de uurtarieven van de provincie worden de tarieven gehanteerd zoals opgenomen in de "Handleiding overheidstarieven".

Kostendekkendheid leges

De vergunningverlening, toezicht en handhaving is opgedragen aan de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG), regionale uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN), en is opgenomen in de lumpsum bekostiging. De door, de omgevingsdiensten gemaakte kosten voor de vergunningverlening kunnen worden doorberekend in de leges.

Tarieventabel leges	Kosten­dekkendheid begroting 2022				Baten realisatie
	Uitvoerende organisatie	Baten begroot	Lasten begroot	kosten­dekkendheid begroot	
WABO milieuleges	ODNZKG	€ 1.200.000	€ 1.250.000	96,0%	€ 1.978.945
	ODNZKG, ODJ	p.m.	p.m.		€ -
Wegen/waterwegen	provincie Noord-Holland	€ 475.000	€ 550.000	86,4%	€ 411.038
Waterwet	ODNZKG	€ 700.000	€ 767.000	91,3%	€ 315.452
Wet hygiëne zwembaden	OD NHN	€ 5.000	€ 35.000	14,3%	€ 18.550
Ontgrondingenwet	ODNZKG	€ 75.000	€ 63.000	119,0%	€ 55.987
Wadloop*)	provincie Fryslân	€ 19.900	€ 114.300	17,4%	€ 9.259
Wet Natuur­bescher­ming	Bij12/faunafonds	€ 300.000	€ 600.000	50,0%	€ 364.200
Wet Natuur­bescher­ming	OD NHN	€ 250.000	€ 2.196.500	11,4%	€ 318.108
Wet Luchtvaart	ODNZKG	€ 17.000	€ 40.000	42,5%	€ 17.850
Overige	provincie Noord-Holland	€ -	€ -	0,0%	€ 9.354
Totaal provinciale heffingen		€ 3.041.900	€ 5.615.800	54,2%	€ 3.498.743

*) betreft lasten en baten van de provincies Friesland, Groningen en Noord-Holland

Volgens artikel 10 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) mogen de geraamde baten de ter zake geraamde lasten (incl. overheadkosten) niet overschrijden, de kostendekkendheid mag maximaal 100% zijn.

De geraamde baten zijn als volgt berekend:

Aantal verwachte aanvragen vermenigvuldigd met de in de Tarieventabel 2022 opgenomen tarieven behorende bij het in behandeling nemen van de aanvraag.

De geraamde lasten zijn als volgt berekend:

Het verwachte aantal uren dat door de medewerker wordt besteed aan het afhandelen van de aanvraag vermenigvuldigd met het uurtarief van de omgevingsdienst en het aantal te verwachte aanvragen.

aantal verstrekte vergunningen		2022	2021	2020
WABO	OD NZKG	225	202	149
wegenwet	prov. Noord-Holland	392	453	441
verkeersreglement	prov. Noord-Holland	9	18	19
waterwegen	prov. Noord-Holland	291	353	243
Waterwet	OD NZKG	56	69	68
Wet hygiëne zwembaden	OD NHN	13	11	3
Ontgrondingenwet	OD NZKG	9	12	5
Wadloop*	prov. Friesland	145	195	252
Wet Natuurbescherming	Bij12/faunafonds	1214	1136	965
Wet Natuurbescherming*)	OD NHN	151	161	73
Wet Luchtvaart*)	OD NZKG	12	17	11
Overige	prov. Noord-Holland	17	0	0
Totaal aantal verstrekte vergunningen		2534	2627	2229
*) betreft totaal aantal verstrekte vergunningen van Friesland, Groningen en Noord-Holland				

Omgevingswet

Eind januari 2023 is bekend gemaakt dat de invoering van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2024. Bij de invoering van de Omgevingswet ontstaat de mogelijkheid om (weer) leges te heffen voor aanvragen van een milieuvergunning. De milieuleges worden met ingang van 1 januari 2024 bij de aanvragers in rekening gebracht. In het derde kwartaal van 2023 worden Provinciale Staten nader geadviseerd en worden de aangepaste legesverordening 2024 en tarieventabel 2024 ter vaststelling aan Provinciale Staten aangeboden.

Nazorgheffing gesloten stortplaatsen

In de zogenoemde Leemtetwet is op 1 april 1998 een regeling in de Wet milieubeheer opgenomen over de nazorg van operationele stortplaatsen. Dit zijn stortplaatsen waar het storten van afvalstoffen niet vóór 1 september 1996 is beëindigd. In de Leemtetwet is bepaald dat de provincies bestuurlijk en financieel ervoor verantwoordelijk zijn dat deze stortplaatsen na sluiting geen nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaken. Daartoe dient eeuwigdurende nazorg plaats te vinden. Dit houdt in dat maatregelen genomen dienen te worden om bodembeschermende voorzieningen op gesloten stortplaatsen in stand te houden, te onderhouden, te herstellen en eventueel te vervangen. Voorts dienen de bodembeschermende voorzieningen regelmatig geïnspecteerd en de bodem onder de stortplaats onderzocht te worden. Ter bestrijding van deze kosten is een nazorgheffing ingesteld, die wordt geheven bij de exploitanten van de operationele stortplaatsen. De jaarlijkse heffing wordt vastgelegd in een door Provinciale Staten vast te stellen tarieventabel en berekend aan de hand van het doelvermogen dat aanwezig moet zijn bij sluiting van de stortplaats en het opgebouwde kapitaal in het Nazorgfonds. De heffingen worden in het uitsluitend voor nazorg bestemde Nazorgfonds gestort. Het Nazorgfonds is een bij wet vastgestelde rechtspersoon. In het Nazorgfonds wordt een zodanig kapitaal opgebouwd, dat uit het rendement daarvan de eeuwigdurende nazorg gefinancierd kan worden. Voor het begrotingsjaar 2022 was geen opbrengst geraamd. In 2022 is een aanslag opgelegd van € 18.000,-. Het saldo van het Nazorgfonds is opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

---

5. Jaarrekening

5.1 Overzicht van baten en lasten en toelichting

5.1.1 Toelichting per programma

Programma Openbaar bestuur

Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 1	Openbaar bestuur					
	Jaarrekening 2021	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil	Begroting 2023
Lasten	19.955	21.496	22.715	20.085	2.630	23.129
Baten	-145	-59	-162	-150	-12	-59
Saldo van baten en lasten	19.810	21.437	22.553	19.935	2.618	23.070
Storting reserves	0	1.000	2	2	0	3.043
Onttrekking reserves	-2.740	-1.006	-215	-262	47	-395
Resultaat	17.070	21.431	22.340	19.675	2.665	25.718

Toelichting

#	Specificatie	OD	Bedrag x € 1.000	V/N	Dekking
Lasten			2.630	V	
1.	Functioneren van Provinciale Staten faciliteren	1.1.1	371	V	
2.	Functioneren van Gedeputeerde Staten faciliteren	1.1.2	1.949	V	
3.	Capaciteitskosten		-160	N	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ € 250.000		470	V	
Baten			-12	N	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000		-12	N	
Storting			0		
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000		0		
Onttrekking			47	V	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000		47	V	

Lasten

1. Functioneren van Provinciale Staten faciliteren - 1.1.1

In 2022 is € 158.000 minder besteed vanuit de fractievergoedingen dan beschikbaar was. Provinciale Staten hebben tijdens de vergadering van 6 maart besloten dit restantbedrag te doneren aan Giro 555 ten behoeve van de humanitaire noodhulp aan de slachtoffers van de aardbeving in Turkije en Syrië.

Overige afzonderlijke verschillen (totaal € 213.000) zijn kleiner dan € 250.000.

2. Functioneren van Gedeputeerde Staten faciliteren - 1.1.2

In de begroting wordt rekening gehouden met een storting in de voorziening voor pensioengelden voor GS-leden en oud-GS-leden. Aan het eind van ieder jaar krijgen we een opgave van APG over de benodigde hoogte van de voorziening. Die hoogte van de voorziening is per eind 2022 lager dan per eind 2021, zodat geen storting in de voorziening nodig is.

3. Capaciteitskosten

Voor de toelichting op de capaciteitskosten van programma 1. Openbaar Bestuur verwijzen wij naar de toelichting in paragraaf Bedrijfsvoering.

Programma Klimaat en Milieu

Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 2				Klimaat en Milieu		
	Jaarrekening 2021	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil	Begroting 2023
Lasten	47.895	47.550	59.631	56.426	3.205	51.727
Baten	-3.736	-1.610	-3.661	-3.891	230	-4.780
Saldo van baten en lasten	44.160	45.940	55.970	52.535	3.435	46.947
Stortingen reserves	19.526	28.497	33.560	33.560	0	14.069
Onttrekking reserves	-13.545	-27.106	-39.009	-33.612	-5.397	-11.163
Resultaat	50.141	47.331	50.521	52.484	-1.962	49.853

Toelichting

#	Specificatie	OD	Bedrag x € 1.000	V/N	Dekking
Lasten			3.205	V	
1.	Bijdragen aan de warmtetransitie	2.1.2	-1.822	N	Reserve Warmte transitie
2.	Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren	2.2.3	5.218	V	Reserve Bodemsanering
3.	Capaciteitskosten		-186	N	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000		-5	N	
Baten			230	V	
1.	Bijdragen aan de warmtetransitie	2.1.2	-767	N	Reserve warmte transitie
2.	VTH taken uitvoeren en coördineren	2.2.1	777	V	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000		220	V	
Stortingen			0		
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000		0		
Onttrekking			-5.397	N	
1.	Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren	2.2.3	-5.380	N	Reserve Bodemsanering
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000		-17	N	

Lasten

1. Bijdragen aan de warmtetransitie - 2.1.2

Aan het einde van het jaar 2022 zijn er nog onverwacht veel subsidieaanvragen binnengekomen en gehonoreerd voor de UVR SEB, de UVR Warmte transitie gebouwde omgeving NH 2022 en de UVR duurzame initiatieven burger collectieven.

2. Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren - 2.2.3

Minder uitgaven als gevolg van nog niet aangevraagde of uitgekeerde subsidies. Hier kan, door de provincie, beperkt invloed op worden uitgeoefend. Dit betreft onder andere een nog niet gestarte (water)bodemsanering door waterschap Amstel, Gooi- en Vechtstreek. Bovendien levert herhaald uitstel van de invoering van de Omgevingswet onzekerheid en daarmee vertraging op voor bodemprojecten.

Overige afzonderlijke verschillen zijn kleiner dan € 250.000.

3. Capaciteitskosten

Voor de toelichting op de capaciteitskosten van programma 2. Klimaat en Milieu verwijzen wij naar de toelichting in paragraaf Bedrijfsvoering.

Baten

1. Bijdragen aan de warmtetransitie - 2.1.2

In 2022 is ten onrechte een bijdrage van € 767.000 begroot van de Provincie Flevoland voor de lasten van Geothermie. Dit bedrag blijkt al in vorige jaren ontvangen te zijn.

2. VTH taken uitvoeren en coördineren - 2.2.1

De voornaamste oorzaak is dat de baten van dwangsommen hoger uit zijn gevallen met een bedrag van € 643.000. Vanwege de aard van deze post zijn deze baten vooraf niet goed in te schatten.

Overige afzonderlijke verschillen zijn kleiner dan € 250.000.

Onttrekking

1. Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren - 2.2.3

De bij punt 2 van de lasten verklaarde lagere uitgaven hebben geleid tot een lagere onttrekking aan de reserve Bodemsanering. Daarnaast is door een bate voor Bodemsanering Crailo € 267.000 minder onttrokken aan de reserve Bodemsanering.

Programma Ruimte en Water

Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

	Programma 3				Ruimte en Water	
	Jaarrekening 2021	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil	Begroting 2023
Lasten	32.172	35.793	36.498	35.039	1.459	24.328
Baten	-14.893	-7.439	-17.969	-14.939	-3.030	-7.049
Saldo van baten en lasten	17.279	28.354	18.529	20.101	-1.572	17.279
Stortingen reserves	23.409	16.312	25.397	25.320	76	24.462
Onttrekking reserves	-22.237	-20.266	-23.012	-22.927	-85	-16.482
Resultaat	18.450	24.400	20.914	22.494	-1.581	25.259

Toelichting

#	Specificatie	OD	Bedrag x € 1.000	V/N	Dekking
Lasten			1.459	V	
1.	Subsidie voor versnelling woningbouw	3.3.2	2.766	V	Reserve Woningbouw
2.	Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen	3.2.5	-1.163	N	
3.	Ruimtelijke structuur versterken	3.2.4	-415	N	Reserve verl. subs. OD 3.44 / Reserve subsidie Bloemendalerpolder
4.	Afstemming en regionale programmering woningbouw	3.3.1	-313	N	Reserve Woonbeleid
5.	Capaciteitskosten		-324	N	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000		908	V	
Baten			-3.030	N	
1.	Subsidie voor versnelling woningbouw	3.3.2	-2.511	N	
2.	Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen	3.2.5	-347	N	Reserve Groen
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000		-172	N	
Stortingen			76	V	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000		76	V	

Onttrekking			-85	N	
1.	Ruimtelijke structuur versterken	3.2.4	500	V	Reserve verl. subs. OD 3.4.4 / Reserve subsidie Bloemendalerpolder
2.	Bijdragen versnelling woningbouw	3.3.2	-443	N	Reserve Woningbouw
3.	Afstemming en regionale programmering woningbouw	3.3.1	280	V	Reserve Woonbeleid
Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000			-422	N	

Lasten

1 Subsidie voor versnelling woningbouw 3.3.2

De lagere lasten hebben betrekking de subsidieverlening voor versnelling woningbouw. De gemeente Amsterdam heeft minder hieraan besteed dan waarmee in de beschikking rekening was gehouden. Verwacht wordt dat de subsidie in de komende jaren alsnog wordt uitgekeerd.

2. Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen - 3.2.5

Met de verkoop van een deel van het terrein van het Schiphol Logistics Park (SLP) aan Tennet/Liander, moest een afdracht plaatsvinden aan SLP op basis van afspraken uit 2017.

3. Ruimtelijke structuur versterken - 3.2.4

De hogere lasten hebben onder andere betrekking op de subsidieverlening GEM Bloemendalerpolder. Deze was begroot op € 750.000,- maar is uiteindelijk € 1,3 mln. geworden doordat meer is uitgevoerd in 2022. De totale subsidie (looptijd 2022-2024) heeft een subsidieplafond van € 2,5 mln.

4. Afstemming en regionale programmering woningbouw - 3.3.1

In 2022 zijn meer subsidieaanvragen ontvangen met betrekking tot UVR Woonakkoorden.

5. Capaciteitskosten

Voor de toelichting op de capaciteitskosten van programma 3. Ruimte en Water wordt naar de toelichting in paragraaf Bedrijfsvoering verwezen.

Baten

1. Subsidie voor versnelling woningbouw 3.3.2

Doordat de gemeente Amsterdam minder heeft besteed aan deze subsidie, wordt er ook minder van het Rijk ontvangen voor de SPUK C41 Flexibele inzet woningbouw.

2. Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen - 3.2.5

Een grote ruiling is in 2022 toch niet gepasseerd bij de notaris. Daarentegen zijn enkele verkopen (beheergrondbank, OVP: Zeldenrijk) wel nog in 2022 gepasseerd. Daarnaast heeft een pachter een eerste recht van aankoop gelicht, waardoor onverwachts nog enkele percelen zijn verkocht in 2022. Per saldo leidt dit tot lagere baten van € 347.000.

Onttrekking

1. Ruimtelijke structuur versterken - 3.2.4

Meer uitgaven aan subsidieverlening GEM Bloemendalerpolder, zie toelichting lasten nr. 3.

2. Bijdragen versnelling woningbouw 3.3.2

De lagere lasten voor versnelling woningbouw worden deels onttrokken aan de reserve Woningbouw. Daardoor is de onttrekking ook lager. Zie toelichting lasten nr 1.

3. Afstemming en regionale programmering woningbouw - 3.3.1

De hogere lasten van de subsidie aanvragen van de UVR Woonakkoorden worden gedekt uit de reserve Woonbeleid, zie lasten nr. 4.

Programma Bereikbaarheid

Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

	Programma 4				Bereikbaarheid	
	Jaarrekening 2021	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil	Begroting 2023
Lasten	235.354	278.297	266.017	259.687	6.330	249.355
Baten	-22.576	-39.533	-19.631	-19.974	342	-21.434
Saldo van baten en lasten	212.778	238.764	246.386	239.713	6.673	227.921
Stortingen reserves	166.107	56.173	91.616	128.851	-37.235	60.245
Onttrekking reserves	-374.236	-106.949	-123.845	-154.532	30.687	-76.033
Resultaat	4.649	187.988	214.157	214.032	124	212.133

Toelichting

#	Specificatie	OD	Bedrag x € 1.000	V/N	Dekking
	Lasten		6.330	V	
1.	Mobiliteitsbeleid en- strategie opstellen	4.1.1	1.398	V	Reserve Mob. Bel.
2.	Mobiliteitsbeleid met partners uitvoeren	4.1.2	-1.398	N	Reserve Uitv. Mob. derden
3.	Investeringsstrategie en meerjarenprogramma's prov. Infrastructuur opstellen	4.1.3	600	V	
4.	OV-Concessies beheren en verlenen	4.2.1	-1.662	N	Reserve OV Projecten.
5.	Netwerkmanagement en verkeerskundige beheer uitvoeren	4.3.1	1.141	V	
6.	Studiefase verbeter- en uitbreidingsprojecten uitvoeren	4.4.2	644	V	Reserve Ontw. Prov. Infra
7.	Plan- en realisatiefase infrastructuurprojecten uitvoeren	4.4.4	-1.138	N	Reserve Dek. Kap.lasten. OV.inv
8.	Infrastructuur beheren en in stand houden	4.4.5	2.684	V	Reserve GO Wegen
9.	Vaarwegen beheren en in stand houden	4.4.6	2.041	V	Reserve GO VW
10.	Innovatieprojecten infrastructuur uitvoeren	4.4.7	1.310	V	Reserve Inn. proj. Mob
11.	Capaciteitskosten		710	V	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000		0		

Baten			342	N	
1.	Mobiliteitsbeleid en -strategie opstellen	4.1.1	-1.127	N	Resv. Mob. Bel.
2.	OV-concessies beheren en verlenen	4.2.1	4.315	V	Resv. OV Projecten
3.	Bijdragen projecten derden vaarwegen	4.4.6	-2.597	N	Resv. uitv. Mob. beleid
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000		-250	N	
Stortingen			-37.235	N	
1.	Plan- en realisatiefase infrastructuurprojecten uitvoeren	4.4.4	-39.563	N	Reserve Dek.kap.lst. OV.Inv. / Reserve. Dek.kap.lst.weg.Inv
2.	Innovatieprojecten infrastructuur uitvoeren	4.4.7	2.328	V	Reserve Inn. Proj. Mob.
Onttrekking			30.687	V	
1.	Mobiliteitsbeleid en -strategie opstellen	4.1.1	-308	N	Reserve Mobiliteit bel.
2.	Mobiliteitsbeleid met partners uitvoeren	4.1.2	2.782	V	Reserve Uitv. Mob bel. derden
3.	OV-Concessies beheren en verlenen	4.2.1	-2.742	N	Reserve OV Projecten
4.	Studiefase verbeter- en uitbreidingsprojecten uitvoeren	4.4.2	39.299	V	Reserve Ontw. Prov Infra
5.	Infrastructuur beheren en in stand houden	4.4.5	-3.250	N	Reserve GO Wegen
6.	Vaarwegen beheren en in stand houden	4.4.6	-1.012	N	Reserve GO VW
7.	Innovatieprojecten infrastructuur uitvoeren	4.4.7	-4.082	N	Reserve Inn. Proj. Mob.

Lasten

1. Mobiliteitsbeleid en- strategie opstellen - 4.1.1

PVVP Studiekosten – In dit operationeel doel worden de termijnbedragen voor de Agriport gestort. Voor de afwikkeling van Agriport is een voorziening gevormd. De lasten betreffen de stortingen van de ontvangen termijnbedragen in de voorziening Agriport A7. De werkelijke ontvangen termijnbedragen waren in 2022 hoger dan verwacht. Doordat de ontvangen bijdragen direct worden gestort in de voorziening Agriport A7, is de afwijking in de lasten (storting in voorziening) gelijk aan de afwijking van de baten (ontvangen termijnbedragen). Per saldo leveren de termijnbedragen voor de Agriport geen resultaatteffect op voor de jaarrekening.

2. Mobiliteitsbeleid met partners uitvoeren - 4.1.2

De volgende onderwerpen verklaren het verschil:

Zaanbrug – Omdat het proces sneller is gegaan dan verwacht is de subsidie voor de Zaanbrug in 2022 verstrekt (hogere lasten van € 2,9 miljoen).

Subsidie veilige uitwegen – Er zijn hogere lasten van € 230.000. Bij de laatste begrotingswijziging was de verwachting dat geen aanvragen meer zouden binnenkomen en zouden worden

toegewezen. Dit is echter wel gebeurd. Deze hogere lasten worden gedekt door een hogere onttrekking uit de Reserve Uitvoeren Mobiliteitsbeleid Derden.

Uitvoeringsregelingen Kleine Infrastructuur - Op deze regelingen staan lagere lasten van € 570.000 ten opzichte van begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat subsidies uit voorgaande jaren zijn terugbetaald en doordat subsidieaanvragen niet zijn toegekend. Dit leidt ook tot een lagere onttrekking uit de Reserve Uitvoeren Mobiliteitsbeleid Derden.

Doorfietsroutes - De projecten die voor 2022 gepland stonden zijn niet tot uitvoering gekomen door naweeën van de coronapandemie. Dit leidt tot een lagere last van € 874.000 in de jaarrekening en tot een lagere onttrekking uit de Reserve Uitvoeren Mobiliteitsbeleid Derden.

Overige afzonderlijke verschillen zijn kleiner dan € 250.000 (een lagere last van € 179.000).

3. Investeringsstrategie en meerjarenprogramma - 4.1.3

Voor Investeringsstrategie iMPI was € 600.000 begroot, maar de lasten zijn op operationeel doel 'Studiefase verbeter- en uitbreidingsprojecten' verantwoord 4.4.2. Op programmaniveau levert dat geen verschil op, maar op dit operationeel doel laat dit dus wel een voordeel zien.

4. OV-Concessies beheren en verlenen - 4.2.1

De volgende onderwerpen verklaren het verschil:

OV-concessies - Bij de laatste begrotingswijziging was al rekening gehouden met een forse toename aan lasten voor het busvervoer in 2022, onder andere vanwege hogere brandstofprijzen. Bij de voorlopige eindafrekening lijken de lasten hoger uit te vallen dan waar in de begroting vanuit was gegaan. Dit levert in de jaarrekening een nadeel op van € 2,76 miljoen. De definitieve eindafrekening kan hiervan afwijken.

Proceskosten OV - Over 2022 wordt een voordeel gerealiseerd van € 1,1 miljoen. Dat wordt veroorzaakt doordat er minder proceskosten (o.a. inhuur personeel) zijn gemaakt.

Overige afzonderlijke verschillen zijn kleiner dan € 250.000. (een lagere last van € 46.000)

5. Netwerkmanagement en verkeerskundig beheren - 4.3.1

Vanwege zachte weersomstandigheden waren minder strooimiddelen nodig hetgeen tot lagere lasten heeft geleid. Daarnaast zijn de energiecontracten dit jaar niet bijgesteld (vast contract tot en met maart 2023) waardoor er minder lasten zijn gemaakt dan verwacht. Per saldo leidt dit tot een voordeel van € 1,1 miljoen.

6. Studiefase verbeter- en uitbreidingsprojecten - 4.4.2- stelpost Kapitaallasten PMI

Voor projecten in de studie- en plan fase is meerjarig geraamd hoe de kapitaallasten verlopen van deze projecten. Uitgangspunt hierbij is dat deze projecten conform planning doorschuiven naar de realisatiefase en van een krediet worden voorzien. De kapitaallasten van deze onzekere projecten worden meerjarig gedekt vanuit de stelpost Kapitaallasten Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI). Omdat een deel van deze projecten niet of vertraagd doorschuiven naar de realisatiefase ontstaan lagere lasten van € 644.000.

7. Plan- en realisatiefase infrastructuur - 4.4.4 - kapitaallasten investeringen iMPI

Aan kapitaallasten verbeter- en uitbreidingsinvesteringen Integraal meerjarenprogramma infrastructuur (iMPI) is € 1,1 miljoen euro meer geboekt dan begroot.

8. Infrastructuur beheren en in stand houden - 4.4.5

Door uitgestelde onderhoudswerkzaamheden aan verschillende projecten en gebiedscontracten is € 1,68 miljoen minder uitgegeven dan begroot. Voor wat betreft de projecten gaat het met name om de projecten Vervanging bewegingsinstallatie Rekervlotbrug, Chroom 6, Hefbrug Oterleek, de N244a en de N247a. Verder is in de begroting de schade aan de Rekervlotbrug meegenomen terwijl deze in 2021 al in de Jaarrekening is verantwoord, een voordeel van € 750.000. Overige schades zijn € 252.000 minder gebleken dan vooraf werd verwacht.

9. Vaarwegen beheren en in stand houden - 4.4.6

Diverse werkzaamheden m.b.t. het langer in stand houden van 4 kunstwerken (Stolperbasculebrug, Zijperbrug, Waardbrug en Schagerbrug) zijn uitgesteld naar 2023, dat geeft lagere lasten van € 1,0 miljoen die minder onttrokken wordt aan de reserve Groot Onderhoud Vaarwegen. Voor projecten derden is een bedrag van € 560.000 geboekt als correctie op te verrekenen bedragen inzake de Boerenverdrietsluis. Daarnaast lagere uitgaven aan variabel onderhoud vaarwegen binnen de Gebiedscontracten en lagere lasten aan ligplaatsen. Dit levert per saldo een voordeel op van € 469.000.

10. Innovatieprojecten infrastructuur uitvoeren - 4.4.7

Meerdere projecten hebben vertraging opgelopen door een verlate start, de effecten van Corona en personele wisselingen. Dit zijn de projecten Focus Smart Mobility, Verkeersmanagement Openbaar Vervoer, Solarroad en innovatie projecten mobiliteit verduurzaming.

11. Capaciteitskosten

Voor de toelichting op de capaciteitskosten van programma 4. Bereikbaarheid wordt naar de toelichting in paragraaf Bedrijfsvoering verwezen.

Baten

1. Mobiliteitsbeleid en -strategie opstellen- 4.1.1

In dit operationeel doel worden de termijnbedragen voor de Agriport gestort. De werkelijke ontvangen termijnbedragen waren in 2022 hoger dan verwacht. Doordat de ontvangen bijdragen direct worden gestort in de voorziening Agriport A7 (zie toelichting lasten 1), is de afwijking in de lasten gelijk aan de afwijking van de baten. Per saldo leveren de termijnbedragen voor de Agriport geen resultaatteffect op voor de jaarrekening. Het overige verschil wordt veroorzaakt door kleine afwijkingen.

2. OV-Concessies beheren en verlenen - 4.2.1

Vanwege de hogere lasten voor de OV-concessies hebben we een voordeel op de baten i.v.m. hogere te ontvangen subsidie van het Rijk.

3. Projecten voor derden vaarwegen - 4.4.6

Meerkosten van het project Zaanbrug worden deels door de provincie betaald. Voor 2022 bedraagt dat € 2,6 miljoen. Deze lasten waren niet begroot. Deze lasten worden gedekt vanuit de reserve uitvoeren mobiliteitsbeleid derden.

Stortingen

1. Plan- en realisatiefase infrastructuurprojecten uitvoeren - 4.4.4

De stortingen in de reserve Dekking kapitaallasten Weginfrastructuur was € 15,8 mln. hoger en de reserve Dekking kapitaallasten OV-infrastructuur was € 23,8 mln. hoger. In de begroting was geen rekening gehouden met de investeringen van de projecten Trajectbenadering N243a en HOV-03 't Gooi Huizen-Hilversum. De kapitaallasten van deze projecten worden gedekt uit de genoemde reserves Kapitaallasten.

2. Innovatieprojecten infrastructuur uitvoeren - 4.4.7

Er is € 2,3 miljoen minder gestort in de reserve kapitaallasten innovatieprojecten mobiliteit vanuit de reserve innovatieprojecten mobiliteit dan begroot. Op basis van werkelijke lasten (nacalculatie) worden de investeringsuitgaven naar de reserve Kapitaallasten overgeheveld. Het project LED-verlichting en zonnefietspad N201 betreffen investeringen. Ter dekking van de toekomstige afschrijvingen vindt overheveling plaats van de reserve innovatieprojecten mobiliteit naar de reserve kapitaallasten innovatieprojecten mobiliteit. De afronding van de projecten is vertraagd waardoor de overheveling van de kapitaallasten later plaatsvindt. Daarom komt de storting in de reserve kapitaallasten lager uit.

Onttrekking

1. Mobiliteitsbeleid en -strategie opstellen - 4.1.1

Een aantal projecten hebben minder gekost in 2022 dan waar in de begroting rekening mee was gehouden. Dit levert een lagere onttrekking uit de reserve op.

2. Mobiliteitsbeleid met partners uitvoeren - 4.1.2

Er is ter dekking van per saldo hogere kosten aan projecten voor derden en lagere inkomsten van derden ten behoeve van projecten derden € 2,8 miljoen meer onttrokken aan de reserve dan was begroot.

3. OV-concessies beheren en verlenen - 4.2.1

Als gevolg van lagere lasten en hogere baten heeft er per saldo een lagere onttrekking uit de Reserve OV Projecten plaatsgevonden (zie ook lasten nr. 4 en baten 2).

4. Studiefase verbeter- en uitbreidingsprojecten uitvoeren - 4.4.2

Aan de reserve ontwikkeling provinciale infrastructuur is € 39,2 miljoen meer onttrokken. In de begroting was geen rekening gehouden met investeringsprojecten die in 2022 zouden worden afgerond, omdat daar ten tijde van het opstellen van de begroting nog geen zicht op was (zie tevens toelichting stortingen nr. 1).

5. Infrastructuur beheren en in stand houden - 4.4.5

In 2022 is € 3,25 mln. minder aan de Reserve Groot Onderhoud onttrokken dan begroot. Dat heeft te maken met lagere lasten voor projecten Vervanging bewegingsinstallatie Rekervlotbrug, Chrom 6, Hefbrug Oterleek, de N244a en de N247a.

6. Vaarwegen beheren en in stand houden - 4.4.6

Er is € 1,0 mln. minder onttrokken aan de Reserve Groot Onderhoud Vaarwegen omdat er minder lasten zijn gerealiseerd bij projecten die gedekt zijn uit de reserve. Dat heeft met name te maken

met uitgestelde onderhoudswerkzaamheden aan de Stolperbasculebrug, de Zijperbrug, de Waardbrug en de Schagerbrug (zie ook lasten nr. 9).

7. Innovatieprojecten infrastructuur uitvoeren - 4.4.7

De lagere onttrekking aan de reserve innovatieprojecten mobiliteit is het gevolg van de lagere uitgaven voor de vertraagde projecten Focus Smart Mobility, Verkeersmanagement Openbaar Vervoer, Solarroad en innovatieprojecten mobiliteit verduurzaming zoals verklaard bij de lasten nr. 10. Verder heeft er een lagere overheveling vanuit deze reserve naar de reserve kapitaallasten innovatieprojecten mobiliteit plaatsgevonden door vertraging van de projecten LED-verlichting en zonnefietspad N201 zoals verklaard bij de stortingen nr. 2.

Programma Groen

Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 5						Groen
	Jaarrekening 2021	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil	Begroting 2023
Lasten	96.445	140.022	121.531	113.904	7.627	148.110
Baten	-5.967	-7.392	-12.045	-9.828	-2.217	-20.242
Saldo van baten en lasten	90.478	132.630	109.486	104.076	5.410	127.868
Storting reserves	84.452	37.479	70.904	67.948	2.956	35.613
Onttrekking reserves	-50.924	-91.846	-80.901	-69.922	-10.979	-78.901
Resultaat	124.006	78.263	99.489	102.102	-2.613	84.580

Toelichting

#	Specificatie	OD	Bedrag x € 1.000	V/N	Dekking
Lasten			7.627	V	
1.	Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura-2000 gebieden	5.1.1	2.284	V	Onder andere SPUK L16/ Reserve Groen/ Reserve verleende subsidies OD 5.1.1
2.	Programma Groene uitweg uitvoeren	5.1.2	3.982	V	Reserve Groene Uitweg
3.	Tegemoetkoming faunaschade	5.2.4	-1.216	N	
4.	Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v. groen	5.3.2	2.305	V	SPUK L10
5.	Capaciteitskosten		-13	N	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000		285	V	
Baten			-2.217	N	
1.	Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura-2000 gebieden	5.1.1	-607	N	Onder andere Reserve Groen
2.	Gebiedsprogramma Laag Holland uitvoeren	5.1.4	447	V	SPUK L7
3.	Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v. groen	5.3.2	-2.260	N	SPUK L10
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000		203	V	

Stortingen			2.956	V	
1.	Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura-2000 gebieden	5.1.1	2.956	V	Reserve Groen en Reserve verleende subsidies OD 5.1.1
Onttrekking			-10.979	N	
1.	Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura-2000 gebieden	5.1.1	-6.204	N	Reserve Groen en Reserve verleende subsidies OD 5.1.1
2.	Programma Groene uitweg uitvoeren	5.1.2	-3.985	N	Reserve Groene Uitweg
3.	Programma Oostelijke Vechtplassen uitvoeren	5.1.3	-417	N	Reserve OVP (Oostelijke Vechtplassen)
4.	Gebiedsprogramma Laag Holland uitvoeren	5.1.4	-363	N	Reserve Laag Holland
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000		-10	N	

Lasten

1. Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura-2000 gebieden - 5.1.1

De volgende onderwerpen verklaren het verschil:

a. Voor Specifieke uitkering (SPUK) L16 Programma Natuur is een bedrag van € 1,3 miljoen minder uitgegeven, dit heeft betrekking op de volgende onderdelen:

- Grondaankopen van € 2,1 miljoen zijn geraamd als last, maar konden geactiveerd worden als investering in Materiële vaste activa (Gronden en terreinen) (€ 2,1 miljoen minder lasten). Deze investering is in 2022 gefinancierd met de subsidie van regeling L16;
- Hogere lasten voor Watercrassula Texel omdat er in de buurt van de oorspronkelijke besmetting een tweede besmetting gevonden is en die is meteen meegenomen in de bestrijding (€ 615.000 meer uitgegeven).
- Enkele projecten (bijv. Moerasvogels) zijn eerder opgestart dan vooraf verwacht (€ 150.000 meer uitgegeven).

b. Voor de projecten in de reserve Groen:

- Hogere lasten van € 288.000 bij project Waal en Burg door een voortvarende uitvoering, vooral veroorzaakt door het droge najaar;
- Voor het groenproject Groene Schakel zijn werkzaamheden voor onder andere beplanting later gestart. Dat veroorzaakt lagere lasten van € 392.000;
- Lagere lasten van € 300.000 in het project 'De Vlotter' bij dit project kon de aannemer vanwege gunstige omstandigheden het project uitvoeren voor een lager bedrag dan geoffreerd. Dit kwam o.a. omdat de aannemer een locatie had die dicht bij 'De Vlotter' lag waardoor de afvoer van grond financieel voordelig uitgevoerd kon worden.
- Tegenvallers in de uitvoering van diverse projecten als Faunapassages A1 en Maxisweg, schil Naardermeer en 'verbinden en ontsnipperen' leiden tot lagere lasten van in totaal € 880.000.

c. In de reserve verleende subsidies OD 5.1.1 hebben de hogere lasten (€ 616.000) te maken met de subsidie aan Staatsbosbeheer (SBB) uit de Uitvoeringsregeling Natuurherstelmaatregelen 2022 omdat het SBB toch gelukt is om al in 2022 te starten met de uitvoering hiervan.

d. Overige afzonderlijke verschillen zijn kleiner dan € 250.000 (€ 159.000).

2. Programma Groene uitweg uitvoeren- 5.1.2

De uitgaven van de Groene Uitweg betreffen vooral subsidies. Er zijn minder subsidies aangevraagd omdat van een aantal projecten de voorbereiding en afstemming met partners en andere projecten meer tijd heeft gekost. Daarnaast is een enkel project gesplitst in delen en vindt subsidieverlening over meerdere jaren plaats (i.p.v. 1 jaar).

3. Tegemoetkoming faunaschade uitkeren- 5.2.4

Op basis van recente informatie vanuit BIJ12/Faunafonds wordt verwacht dat de te betalen schade en bijkomende lasten over 2022 uit gaat komen op een totaalbedrag van € 13 miljoen. Hiernaast hebben we in 2022 nog een nabetalings over 2021 ontvangen van € 0,5 miljoen zodat de uitgaven in 2022 uitkomen op € 13,5 miljoen en we hogere lasten hebben van € 1,2 miljoen.

4. Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v. groen - 5.3.2

Grondaankopen van € 1,9 miljoen zijn geraamd als last, maar konden geactiveerd worden als investering in Materiële vaste activa (Gronden en terreinen). Deze investering is in 2022 gefinancierd met de subsidie van regeling L10.

Daarnaast is een bijdrage van € 288.000 aan de provincie Zuid-Holland ten behoeve van het VIP-NL-programma (Veeninnovatieprogramma-Nederland) doorgeschoven naar 2023. De reden hiervoor is dat de overeenkomst tussen Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Holland pas in december is ondertekend.

5. Capaciteitskosten

Voor de toelichting op de capaciteitskosten van programma 5. Groen wordt naar de toelichting in paragraaf Bedrijfsvoering verwezen.

Baten

1. Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura-2000 gebieden - 5.1.1

Een nadeel van € 239.000 wordt veroorzaakt door het groenproject Groene Schakel (project voor derden). Omdat daarvoor minder uitgegeven is hebben we hier ook minder baten voor ontvangen.

Overige afzonderlijke verschillen zijn kleiner dan € 250.000 (€ 210.000).

2. Gebiedsprogramma Laag Holland uitvoeren - 5.1.4

Deze Baten hebben betrekking op de subsidies die we eerder (in het jaar 2020) ten laste van de reserve Laag Holland gebracht hadden en we in 2022 alsnog ten laste van de SPUK (Specifieke uitkering) regeling Vitaal Platteland (L7) brengen.

3. Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v. groen - 5.3.2

Dit heeft te maken met de Specifieke uitkering (SPUK) L10 impuls gelden bodemdaling (zie ook Lasten nr. 4).

Stortingen

1. Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura-2000 gebieden - 5.1.1

De volgende onderwerpen verklaren het verschil:

a. Lagere storting reserve Kapitaallasten Groen

In 2022 zijn minder projecten gerealiseerd. Dit heeft ook gevolgen voor de onttrekking uit de Reserve Groen, die is verlaagd met € 394.000.

b. Hogere storting reserve Groen

Een hogere storting van € 293.000 komt door een hogere opbrengst bij de verkoop van de Strategische Gronden Groen (SGG), ook wel BBL&PASO gronden genoemd. Een pachter heeft een eerste recht van aankoop gelicht waardoor er onverwachts nog enkele percelen zijn verkocht in 2022.

c. Lagere storting in reserve verleende subsidies OD 5.1.1

Uit de UVR Natuurherstelmaatregelen is het in 2022 niet meer gelukt om de subsidie van € 2,3 miljoen aan Waternet AGV te verstrekken en de subsidie aan Staatsbosbeheer is € 548.000 lager uitgevallen. De storting in deze reserve vanuit de reserve Groen is hierdoor € 2,9 miljoen lager uitgevallen.

Onttrekkingen

1. Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura-2000 gebieden - 5.1.1

Er is een lagere onttrekking van € 6,8 miljoen uit de Reserve Groen. Dit heeft onder andere te maken met de uitgaven op verschillende projecten zie lasten nr.1b en de stortingen nr. 1b en 1c.

Daarnaast was een hogere onttrekking van € 616.000 met betrekking tot de subsidie aan SBB (zie lasten nr. 1c.).

2. Programma Groene uitweg uitvoeren - 5.1.2

Er zijn minder subsidies aangevraagd omdat van een aantal projecten de voorbereiding en afstemming met partners en andere projecten meer tijd heeft gekost (zie ook lasten nr. 2.).

3. Programma Oostelijke Vechtplassen uitvoeren - 5.1.3

Binnen het programma OVP worden projecten uitgevoerd, zowel door de provincie als door de partners binnen het gebiedsakkoord. De provincie draagt financieel bij aan de projecten door derden. De bijdrage van de provincie per project wordt berekend op basis van een verdeelsleutel. In dit geval zijn de lasten die de partners hebben gemaakt lager uitgevallen dan begroot. Dat houdt in dat onze bijdrage ook lager uitvalt, aangezien deze procentueel is gekoppeld aan de lasten derden.

4. Gebiedsprogramma Laag Holland uitvoeren - 5.1.4

De lagere onttrekking uit de reserve Laag Holland komt omdat we alsnog subsidies ten laste van de SPUK Vitaal Platteland (L7) gebracht hebben (zie ook baten nr. 2).

Programma Economie, cultuur en welzijn

Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 6	Economie, cultuur en welzijn					
	Jaarrekening 2021	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil	Begroting 2023
Lasten	38.862	37.710	52.309	51.341	968	40.832
Baten	-2.918	-72	-4.935	-5.071	136	0
Saldo van baten en lasten	35.944	37.638	47.374	46.270	1.104	40.832
Stortingen reserves	21.251	13.223	16.358	16.358	0	15.559
Onttrekking reserves	-13.460	-13.900	-20.840	-18.109	-2.731	-16.358
Resultaat	43.735	36.961	42.892	44.519	-1.627	40.033

Toelichting

#	Specificatie	OD	Bedrag x € 1.000	V/N	Dekking
Lasten			968	V	
1.	Ruimtelijke vestigingsklimaat bevorderen	6.1.1	640	V	Reserve Herstructurering bedrijventerreinen
2.	Een innovatief klimaat bevorderen	6.1.2	-1.359	N	Reserve MKB/ SPUKF14/SPUKF25
3.	Een duurzame agrosector behouden en versterken	6.1.4	261	V	
4.	Europese landbouwprojecten cofinancieren	6.1.5	295	V	Reserve Europese landbouwprojecten
5.	Bovenlokale culturele samenwerking ondersteunen	6.2.1	330	V	
6.	Investeren in behoud en herbestemming monumenten	6.4.1	699	V	Reserve Monumenten
7.	Capaciteitskosten		-66	N	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000		168	V	
Baten			136	N	
1.	Een innovatief klimaat bevorderen	6.1.2	-260	N	Reserve MKB/ SPUK F14/SPUK F25
2.	Europese landbouwprojecten cofinancieren	6.1.5	319	V	Reserve Europese landbouw projecten
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000		77	V	

Stortingen		0	N		
Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000		0	N		
Onttrekking		-2.731	N		
1.	Ruimtelijke vestigingsklimaat bevorderen.	6.1.1	-462	N	Reserve Herstructurering bedrijventerreinen
2.	Een innovatief klimaat bevorderen	6.1.2	-482	N	Reserve MKB
3.	Europese landbouwprojecten cofinancieren	6.1.5	-1.158	N	Reserve Europese landbouw projecten
4.	Investeren in behoud en herbestemming monumenten	6.4.1	-655	N	Reserve Monumenten
Overige verschillen afzonderlijk ≤ 250.000		26	V		

Lasten

1. Ruimtelijke vestigingsklimaat bevorderen - 6.1.1

Voor een aantal regelingen met betrekking tot duurzaam ruimtegebruik en herstructurering van bedrijventerreinen is minder uitgegeven (€ 462.000).

- UVR Winkelgebieden. De regeling is onlangs geëvalueerd. Daaruit blijkt dat met name in de kleinere gemeenten in het noordelijk deel van de provincie de aanvragen achterblijven (€ 200.000).
- UVR Ondersteuning Toekomstbestendige Werklocaties het aantal aanvragen is achtergebleven door de gemeenteraadsverkiezingen waardoor minder projecten in voorbereiding zijn gekomen (€ 125.000).
- Pilots verblijfsrecreatie en Revitalisering verblijfsrecreatie. Deze sector hard is getroffen door corona waardoor voor verblijfsrecreatie ondernemers de afgelopen jaren in het teken stond van overleven en men niet met verduurzaming en innovatie aan de slag kon gaan (€ 79.000).

Overige afzonderlijke verschillen (totaal € 235.000) zijn kleiner dan € 250.000.

2. Een innovatief klimaat bevorderen - 6.1.2

Het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland (PDENH) heeft over 2022 een negatief resultaat behaald van € 2,2 miljoen. Voor het verschil tussen de oorspronkelijke kapitaalverstrekking en het eigen vermogen van PDENH is een voorziening getroffen. Vanwege het lagere eigen vermogen van PDENH is een bedrag van € 2,2 miljoen aan deze voorziening toegevoegd.

Voor de MIT regeling topsectoren is minder uitgegeven. Dit valt onder andere te verklaren doordat minder verleningen plaats hebben gevonden (dit betreft zowel lasten die uit de reserve MKB worden gedekt als vanuit de SPUK regelingen F14 en F25):

- MIT regeling R&D projecten 2021 hierbij zijn een aantal subsidies lager vastgesteld dan de initiële toewijzingen. Deze verschillen zijn teruggevorderd (€ 309.000 minder uitgegeven).
- MIT regeling Haalbaarheid 2022, hierbij was het percentage weigeringen meer dan 50%, als gevolg van te lage kwaliteit van de subsidie aanvragen (€ 228.000 minder uitgegeven).
- Overige afzonderlijke verschillen (totaal € 310.000) zijn kleiner dan € 250.000.

3. Een duurzame agrosector behouden en versterken - 6.1.4

Voor een aantal regelingen is minder uitgegeven:

- 'De UVR Gebiedsinitiatieven, omdat een aantal projecten de minimale drempelscore niet behaalden zijn deze niet toegewezen. Alleen impactvolle projecten krijgen subsidie gekoppeld aan de doelen van de Voedselvisie (€ 80.000).
- De subsidieaanvraag Aeres Hogeschool/lectoraat bodem is te laat ingediend, waardoor het niet meer mogelijk was om tijdig de subsidiebeschikking nog op te stellen (€ 50.000).
- Overige afzonderlijke verschillen (totaal € 131.000) zijn kleiner dan € 250.000.

4. Europese landbouwprojecten cofinancieren - 6.1.5

Voor Europese projecten landbouw subsidies zijn minder subsidies toegekend (€ 295.000).

5. Bovenlokale culturele samenwerking ondersteunen - 6.2.1

COVID-19 heeft binnen de cultuursector lang doorgewerkt en heeft ook nog effect in 2023. De COVID-19 maatregelen hebben er toe geleid dat veel inzet en tijd van provincie en gemeenten is gaan zitten in de realisatie/uitvoering van de 3e tranche van het noodfonds met als gevolg dat minder is uitgegeven aan de opdrachten voor regionale samenwerking gemeenten.

Ook voor het noodfonds zelf is minder uitgegeven omdat de feitelijke aanvragen van gemeenten lager bleken.

6. Investeren in behoud en herbestemming monumenten - 6.4.1

Voor de subsidie regelingen gerelateerd aan onderhoud en behoud van monumenten is voor enkele regelingen minder uitgegeven, onder andere:

- UVR Restauratie Prov. Monumenten, er is geprobeerd alle vergunningen op tijd rond te krijgen, maar dat is niet gelukt, waardoor € 395.000 euro doorgeschoven is naar 2023.
- Opdrachten t.b.v. Rijks-/provinciale Monumenten. Vanwege het net in werking getreden beleidskader Erfgoed en Cultuur zijn er weinig opdrachten en onderzoeken uitgezet om het beleid uit te rollen of te evalueren (€ 84.000 minder uitgegeven).
- Overige afzonderlijke verschillen (totaal € 220.000) zijn kleiner dan € 250.000.

7. Capaciteitskosten

Voor de toelichting op de capaciteitskosten van programma 6. Economie, cultuur en welzijn wordt naar de toelichting in paragraaf Bedrijfsvoering verwezen.

Baten

1. Een innovatief klimaat bevorderen - 6.1.2

De lagere baten, betreft de cofinanciering vanuit het EZK voor de MIT regelingen topsectoren (SPUK regelingen F14 en F25), als gevolg van lagere verleningen, zie ook voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 2.

2. Europese landbouwprojecten cofinancieren - 6.1.5

Het Regiebureau POP heeft de mogelijkheid om Technische Bijstand te kunnen declareren voor Nederland. Hierdoor is een deel van de reeds betaalde uitvoeringskosten geretourneerd namelijk € 319.000 euro. Overige afzonderlijke verschillen (totaal € 55.000) zijn kleiner dan € 250.000.

Onttrekkingen reserves

1. Ruimtelijke vestigingsklimaat bevorderen - 6.1.1

Voor een aantal regelingen met betrekking tot duurzaam ruimtegebruik en herstructurering van bedrijventerreinen is minder uitgegeven (€ 462.000) zie ook lasten nr. 1.

2. Een innovatief klimaat bevorderen - 6.1.2

Ten behoeven van de uitvoering MIT regelingen topsectoren is € 412.000,- aan capaciteitskosten ten laste gegaan van de reserve MKB. Overige afzonderlijke verschillen (totaal € 70.000) zijn kleiner dan € 250.000.

3. Europese landbouwprojecten cofinancieren- 6.1.5

Voor Europese projecten landbouw subsidies zijn minder subsidies toegekend (€ 295.000). Als onderdeel van POP3 was een garantie (€ 599.000) voor een lopend project opgenomen, deze garantie is niet meer van toepassing. Aanvullend hierop de geretourneerde technische bijstand (€ 319.000) zie ook baten nr. 2.

4. Investeren in behoud en herbestemming monumenten- 6.4.1

Voor de subsidie regelingen gerelateerd aan onderhoud en behoud van monumenten is voor enkele regelingen minder uitgegeven, zie lasten nr. 6.

Programma Economisch herstel en duurzaamheid

Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

	Economisch herstel en duurzaamheid					
	Jaarrekening 2021	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil	Begroting 2023
Programma 7						
Lasten	3.474	17.425	13.484	12.329	1.155	16.617
Baten	-257	0	-596	-669	73	0
Saldo van baten en lasten	3.217	17.425	12.888	11.660	1.228	16.617
Storting reserves	100.000	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	-3.214	-17.425	-12.998	-11.776	-1.222	-16.325
Resultaat	100.003	0	-110	-116	6	292

Toelichting

#	Specificatie	OD	Bedrag x € 1.000	V/N	Dekking
	Lasten		1.155	V	
1.	Economisch herstel en duurzaamheid bevorderen	7.1.1	1.153	V	Reserve Economisch herstel en duurzaamheid
2.	Capaciteitskosten	7.1.1	2	V	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000	7.1.1	0		
	Baten		73	V	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000		73	V	
	Storting		0	V	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000		0		
	Onttrekking		-1.222	N	
1.	Resv. Economisch herstel en duurzaamheid		-1.222	N	

Lasten

1. Economische herstel en duurzaamheid bevorderen - 7.1.1

Omdat TNO, de penvoerder van het consortium dat bij de Provincie Noord-Holland voor het project Contingentenaanpak, heeft aangegeven meer tijd nodig te hebben voor het opstellen van een subsidieaanvraag zijn er minder uitgaven (€ 2,1 miljoen).

In 2022 zijn meer aanvragen (€ 985.000) binnen gekomen voor de uitvoeringsregeling HIRB+. Met de uitvoeringsregeling HIRB duurzaamheid wordt subsidie verleend aan gemeenten, parkmanagementorganisaties of samenwerkingsverbanden van minimaal drie ondernemers om initiatieven voor duurzame energemaatregelen op bedrijventerreinen tot uitvoering te brengen.

Voor de uitvoeringsregeling Versterken maatschappelijke sector is € 340.000 meer uitgegeven, omdat de regeling succesvoller was dan verwacht.

Overige afzonderlijke verschillen (totaal € 378.000) zijn kleiner dan € 250.000.

2. Capaciteitskosten

Voor de toelichting op de capaciteitskosten van programma 7. Economisch herstel en duurzaamheid wordt naar de toelichting in paragraaf Bedrijfsvoering verwezen.

Onttrekking

1. Reserve economisch herstel en duurzaamheid - 7.1.1

De lagere onttrekking hangt direct samen met de toegelichte lagere lasten.

Programma Financiën en Bedrijfsvoering

Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

	Overzicht Financiën en bedrijfsvoering					
	Jaarrekening 2021	Ontwerp begroting 2022	Actuele begroting 2022	Jaarrekening 2022	Bedrag verschil	Begroting 2023
Lasten	57.933	86.120	74.958	65.530	9.429	102.300
Baten	-467.521	-457.102	-505.519	-505.045	-474	-513.294
Saldo van baten en lasten	-409.587	-370.982	-430.561	-439.515	8.954	-410.994
Stortingen reserves	68.560	5.653	7.268	9.155	-1.887	3.620
Onttrekking reserves	-34.914	-31.587	-48.570	-49.441	871	-28.845
Resultaat	-375.941	-396.915	-471.863	-479.801	7.938	-436.218

Toelichting

#	Specificatie	OD	Bedrag x € 1.000	V/N	Dekking
Lasten			9.429	V	
1.	Stelposten	8.2.1	2.436	V	
2.	Afrekeningsverschillen	8.2.4	4.434	V	
3.	Capaciteitskosten		2.666	V	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000		-107	N	
Baten			-474	N	
1.	Lokale heffingen	8.1.1	705	V	
2.	Uitkering provinciefonds	8.1.2	-316	N	
3.	Dividend	8.1.3	1.281	V	
4.	Stelposten	8.2.1	-2.150	N	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000		6	V	
Stortingen			-1.887	N	
1.	Overhead	8.1.8	-1.887	N	Reserve bedrijfsvoering / Reserve HV
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000		0		
Onttrekking			871	V	
1.	Overhead	8.1.8	969	V	Reserve Bedrijfsvoering / Reserve HV
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €250.000		-98	N	

Lasten

1. Stelposten - 8.2.1

De doorschuif BTW is begroot onder de baten, maar in de realisatie opgenomen als lagere lasten. Dit zorgt voor een verschil op de lasten en baten.

2. Afrekeningsverschillen - 8.2.4

Dit betreft subsidies die administratief in een ander jaar worden afgehandeld dan waarop de subsidie betrekking heeft. Bij deze eindafrekening wordt aan de hand van de subsidievoorwaarden en de werkelijke lasten het precieze bedrag van de subsidie bepaald. Verschillen tussen de in eerste instantie afgesproken subsidie en de eindafrekening, komen op de post "afrekeningsverschillen" terecht (€ 4,4 miljoen minder uitgegeven).

3. Capaciteitskosten

Voor de toelichting op de capaciteitskosten van programma 8. Financiën en bedrijfsvoering verwijzen we naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Baten

1. Lokale heffingen- 8.1.1

De ontvangen opcenten op de motorrijtuigenbelasting (MRB) zijn € 700.000 hoger. Dit komt door een verschuiving van auto's naar een zwaardere gewichtsklasse van de motorrijtuigenbelasting. Bij zwaardere gewichtsklassen hoort een hoger tarief van de motorrijtuigenbelasting en dus ook een hogere opbrengst van de opcenten.

2. Uitkering provinciefonds- 8.1.2

Een lagere uitkering van de algemene uitkering als gevolg van het overboeken van de indexatie over de middelen voor Verkeer en Vervoer die al eerder naar de begroting van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) zijn overgeheveld (€ 1,1 miljoen).

In de decembercirculaire is een de nieuwe decentralisatie uitkering 'Natuur inclusief na-isoleren' opgenomen (€ 800.000).

3. Dividend - 8.1.3

Dankzij een liquiditeitsuitkering van de RON is meer dividend ontvangen (€ 1,3 miljoen).

4. Stelposten - 8.2.1

De doorschuif BTW is begroot onder de baten, maar in de realisatie opgenomen als lagere lasten. Dit zorgt voor een verschil op de lasten en baten. Zie ook lasten nr 1.

Stortingen

1. Overhead - 8.1.8

Bij de instelling van de reserve bedrijfsvoering is bepaald dat het bedrag dat in een jaar niet wordt besteed aan materiële overhead en materiële personeelskosten gestort wordt in de reserve bedrijfsvoering. Het gaat hierbij in 2022 vooral om lagere materiële personeelslasten(€ 1,9 miljoen). Deze lagere lasten zijn onderdeel van de capaciteitskosten en komen als voordeel op alle begrotingsprogramma's terecht. Zie ook de toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering.

Onttrekking

1. Overhead - 8.1.8

Aan het eind van 2022 zijn nog nieuwe laptops aan de provincie geleverd, die voorzien waren voor 2023. Deze extra lasten van € 811.000 worden onttrokken aan de reserve bedrijfsvoering.

Overige afzonderlijke verschillen (totaal € 158.000) zijn kleiner dan € 250.000.

5.1.2 Overzicht van baten en lasten (artikel 27 BBV)

Baten en lasten per beleidsprogramma exclusief mutaties reserves (x € 1.000)

Nr Programma	LASTEN			BATEN			SALDO		
	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp begroting	Actuele begroting	Saldo rekening
1 Openbaar bestuur	21.496	22.715	20.085	-59	-162	-150	21.437	22.553	19.935
2 Klimaat en Milieu	47.550	59.631	56.426	-1.610	-3.661	-3.891	45.940	55.970	52.535
3 Ruimte en Water	35.793	36.498	35.039	-7.439	-17.969	-14.939	28.354	18.529	20.101
4 Bereikbaarheid	278.297	266.017	259.687	-39.533	-19.631	-19.974	238.764	246.386	239.713
5 Groen	140.022	121.531	113.904	-7.392	-12.045	-9.828	132.630	109.486	104.076
6 Economie, cultuur en welzijn	37.710	52.309	51.341	-72	-4.935	-5.071	37.638	47.374	46.270
7 Economisch herstel en duurzaamheid	17.425	13.484	12.329	0	-596	-669	17.425	12.888	11.660
Saldo van baten en lasten	578.293	572.185	548.811	-56.105	-58.999	-54.522	522.188	513.185	494.289

Specificatie programma 8 Financiën en Bedrijfsvoering (x € 1.000)

Omschrijving	LASTEN			BATEN			SALDO		
	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp Begroting	Actuele Begroting	Saldo rekening
Overige Profit centers	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lokale heffingen	0	0	0	-225.100	-229.100	-229.806	-225.100	-229.100	-229.806
Uitkering provinciefonds	0	0	0	-220.934	-257.510	-257.194	-220.934	-257.510	-257.194
Dividend	0	0	0	-7.130	-12.514	-13.795	-7.130	-12.514	-13.795
Financieringsfunctie	0	0	82	-692	-1.844	-1.879	-692	-1.844	-1.797
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	1.036	338	350	0	0	0	1.036	338	350
Overhead	74.138	76.023	75.650	-109	-109	-162	74.029	75.914	75.488
Stelposten	2.785	0	-2.436	-2.150	-2.150	0	635	-2.150	-2.436
Bedrijfsvoering realiseren	6.661	4.105	1.925	-987	-2.292	-2.209	5.674	1.813	-285
Decentrale arbeidsvoorwaarden	1.500	2.262	2.163	0	0	0	1.500	2.262	2.163
Afrekeningsverschillen	0	-7.770	-12.204	0	0	0	0	-7.770	-12.204
Totaal	86.120	74.958	65.530	-457.102	-505.519	-505.045	-370.982	-430.561	-439.515
Saldo van baten en lasten	664.413	647.143	614.341	-513.207	-564.518	-559.567	151.206	82.625	54.774

Mutaties reserves per programma (x € 1.000)

Toelichting

Nr Programma	Toevoegingen			Onttrekkingen			Mutaties		
	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp Begroting	Actuele Begroting	Saldo rekening
1 Openbaar bestuur	1.000	2	2	-1.006	-215	-262	-6	-213	-260
2 Klimaat en Milieu	28.497	33.560	33.560	-27.106	-39.009	-33.612	1.391	-5.449	-52
3 Ruimte en Water	16.312	25.397	25.320	-20.266	-23.012	-22.927	-3.954	2.385	2.393
4 Bereikbaarheid	56.173	91.616	128.851	-106.949	-123.845	-154.532	-50.776	-32.229	-25.681
5 Groen	37.479	70.904	67.948	-91.846	-80.901	-69.922	-54.367	-9.997	-1.974
6 Economie, cultuur en welzijn	13.223	16.358	16.358	-13.900	-20.840	-18.109	-677	-4.482	-1.751
7 Economisch herstel en duurzaamheid	0	0	0	-17.425	-12.998	-11.776	-17.425	-12.998	-11.776
8 Overzicht Financien en bedrijfsvoering	5.653	7.268	9.155	-31.587	-48.570	-49.441	-25.934	-41.302	-40.286
Totaal mutaties reserves	158.337	245.105	281.195	-310.085	-349.390	-360.580	-151.748	-104.285	-79.385
Saldo van baten en lasten	822.750	892.248	895.535	-823.292	-913.909	-920.146	-542	-21.661	-24.611

5.1.3 Specificatie van incidentele en structurele baten en lasten (art. 28c en d)

Incidentele en structurele baten en lasten en mutaties reserves (x € 1.000)

2022	Programma	Incidenteel	Structureel	Eindtotaal
Totaal Exploitatie		128.704	-73.929	54.774
Baten		-35.844	-523.722	-559.567
	1 Openbaar bestuur	-82	-68	-150
	2 Klimaat en Milieu	-1.011	-2.880	-3.891
	3 Ruimte en Water	-9.524	-5.415	-14.939
	4 Bereikbaarheid	-10.728	-9.245	-19.974
	5 Groen	-8.929	-899	-9.828
	6 Economie, cultuur en welzijn	-4.876	-195	-5.071
	7 Economisch herstel en duurzaamheid	-669	0	-669
	8 Overzicht Financien en bedrijfsvoering	-25	-505.020	-505.045
Lasten		164.548	449.793	614.341
	1 Openbaar bestuur	1.109	18.976	20.085
	2 Klimaat en Milieu	18.675	37.752	56.426
	3 Ruimte en Water	19.165	15.874	35.039
	4 Bereikbaarheid	58.445	201.242	259.687
	5 Groen	35.231	78.673	113.904
	6 Economie, cultuur en welzijn	21.385	29.956	51.341
	7 Economisch herstel en duurzaamheid	11.831	498	12.329
	8 Overzicht Financien en bedrijfsvoering	-1.292	66.821	65.530
Totaal Reserves		-112.135	32.750	-79.385
Baten		-359.476	-1.104	-360.580
	1 Openbaar bestuur	-262	0	-262
	2 Klimaat en Milieu	-33.612	0	-33.612
	3 Ruimte en Water	-22.787	-140	-22.927
	4 Bereikbaarheid	-154.400	-132	-154.532
	5 Groen	-69.852	-70	-69.922
	6 Economie, cultuur en welzijn	-18.109	0	-18.109
	7 Economisch herstel en duurzaamheid	-11.776	0	-11.776
	8 Overzicht Financiën en bedrijfsvoering	-48.679	-762	-49.441
Lasten		247.341	33.854	281.195
	1 Openbaar bestuur	2	0	2
	2 Klimaat en Milieu	33.560	0	33.560
	3 Ruimte en Water	25.320	0	25.320
	4 Bereikbaarheid	128.851	0	128.851
	5 Groen	42.585	25.363	67.948
	6 Economie, cultuur en welzijn	11.307	5.051	16.358
	7 Economisch herstel en duurzaamheid	0	0	0
	8 Overzicht Financiën en bedrijfsvoering	5.715	3.440	9.155
Eindtotaal		16.569	-41.180	-24.611

Limitatief overzicht van incidentele baten en lasten (x € 1.000)

OD	Subproduct omschrijving	Incidentele baten
3.2.5	Verkoop onroer. goed	-8.879
4.1.1	Mobiliteitsbeleid	-3.873
4.4.5	Proj.v.derden wegen	-8.680
4.4.6	Projecten v. derden	2.497
5.1.1	Groenprojecten B&U	-2.604
5.1.1	PNO	-1.209
5.1.1	Proj. derden groen	993
5.1.1	SPUK L16 Pr. Natuur	-4.378
5.1.3	Oost. Vechtplassen	-659
6.1.2	MKB	-4.527
7.1.1	Maat. vastgoed	-669
	Overige incidentele baten < € 500.000	-3.856
	Totaal incidentele baten	-35.844

OD	Subproduct omschrijving	Incidentele lasten
2.1.1	ET - RES	2.772
2.1.2	ET - Warmtetransitie	7.370
2.1.3	Energietransitie alg	1.511
2.1.3	ET " Prov. Bezit	616
2.1.3	ET-Waterstof	526
2.2.2	Gezonde leefomgeving	1.521
2.2.3	Bodemsan ov projecte	1.840
3.2.1	OV fonds, incl.ov-kp	2.657
3.2.3	Havencomplexen	1.651
3.2.4	Ruimtelijke ontw.	1.206
3.2.5	Verkoop onroer. goed	5.758
3.3.1	Woonbeleid	1.184
3.3.2	Woningbouw	2.945
3.4.2	Meekoppelkansen	538
3.5.3	Waterrecreatie	1.497
4.1.1	Mobiliteitsbeleid	4.454
4.1.2	Mobiliteitbel. Fiets	1.159
4.1.2	Mobiliteitsbel. OV	30.725
4.1.2	Verl subs ov infra	5.560
4.3.1	Capaciteit BU 4.3.1	938
4.4.2	Ontw prov infra Wege	1.949
4.4.3	Capaciteit BU 2.3.1	667
4.4.5	Capaciteit BU 2.3.2	1.034
4.4.5	Proj.v.derden wegen	8.560
4.4.6	Projecten v. derden	-560
4.4.7	Inn proj mob Smartmo	1.090
5.1.1	Capaciteit BU 6.1.1	564

OD	Subproduct omschrijving	Incidentele lasten
5.1.1	Groenprojecten B&U	5.697
5.1.1	PNO	11.384
5.1.1	Proj. derden groen	-536
5.1.1	SPUK L16 Pr. Natuur	4.331
5.1.1	Verl. subs PNN	3.989
5.1.2	Groene uitweg	3.330
5.1.3	Oost. Vechtplassen	1.845
5.3.2	Landschappen	1.040
5.3.3	Cofin.Waddenzee	1.404
6.1.1	Herstruct bedrijfste	1.479
6.1.1	Regionale economie	631
6.1.2	Cofinanciering Regio	750
6.1.2	MKB	8.824
6.1.4	Duurzame landbouw	904
6.1.5	Europ. landbouw prj.	4.508
6.2.1	Cult. infrastructuur	1.959
6.4.2	Stelling v. Adam/NHW	996
7.1.1	Arbeidsmarkt	1.155
7.1.1	Bedrijventerreinen	3.422
7.1.1	Maat. vastgoed	2.117
7.1.1	Verst. cultuursector	1.747
7.1.1	Verst. maats. sector	2.919
8.1.8	Capaciteit BU 8.2.1	557
8.1.8	Capaciteit CZ 8.2.1	6.466
8.1.8	I-Portfolio res.bedr	1.018
8.2.3	GO-gelden	2.163
8.2.4	Afrek.Versch. TV 2.1	-663
8.2.4	Afrek.Versch. TV 5.1	-1.959
8.2.4	Afrek.Versch. TV 6.1	-713
8.2.4	Afrek.Versch. TV 6.2	-1.336
8.2.4	Afrek.Versch. TV 6.9	-5.373
8.2.4	Afrek.Versch. TV 7.1	-1.000
	Overige incidentele lasten < € 500.000	11.761
	Totaal incidentele Lasten	164.548

Structurele stortingen in reserves (x € 1.000)

OD	Onderwerp	Structurele stortingen
5.1.1	Resv. Groen	25.363
6.4.1	Resv. Monumenten	5.051
8.1.8	Resv. Bedrijfsvoering	3.440
Eindtotaal		33.854

Structurele onttrekkingen aan reserves (x € 1.000)

OD	Onderwerp	Structurele onttrekkingen
3.2.3	Resv. Kaplst. Haven	-140
4.4.4	Resv. Kaplst. Wegen	-132
5.1.1	Resv. Kaplst. Groen	-70
8.1.8	Resv. huisvesting	-762
Eindtotaal		-1.104

5.1.4 Toelichting op uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (art. 28e)

WNT-verantwoording 2022 Provincie Noord-Holland

De WNT is van toepassing op de Provincie Noord-Holland. Het voor de Provincie Noord-Holland toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000 (het algemeen bezoldigingsmaximum).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Gegevens 2022		
bedragen x € 1	R.M. Bergkamp	K. Bolt
Functiegegevens	Provinciesecretaris	Statengriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	160.997	113.253
Beloningen betaalbaar op termijn	22.502	21.233
<i>Subtotaal</i>	183.499	134.486
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	183.499	134.486

Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.			N.v.t.
Gegevens 2021				
bedragen x € 1	R.M. Bergkamp		K. Bolt	
Functiegegevens	Provinciesecretaris		Statengriffier	
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 – 31/12		01/01 – 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0		1,0	
Dienstbetrekking?	ja		ja	
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	153.092		106.209	
Beloningen betaalbaar op termijn	21.956		20.759	
<i>Subtotaal</i>	175.048		126.968	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000		209.000	
Bezoldiging	175.048		126.968	

Tabellen 1b, 1c, 1d, 1e, 1f, 1g en 2 zijn niet van toepassing.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

5.1.5 EMU-saldo

Omschrijving		Ontwerp begroting 2022	Werkelijk 2022	Vershil
		x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
(0)	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-152.010	-54.774	97.236
(1)	Mutatie (im)materiële vaste activa	40.588	84.859	44.271
(2)	Mutatie voorzieningen	-332	6.968	7.300
(3)	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	0	-4.865	-4.865
(4)	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	0	0	0
(0 -1+2-3-4)	EMU saldo	-192.930	-127.800	65.130

5.2 Balans en toelichting

5.2.1 Balans

BALANS

ACTIVA	31-12-2022	31-12-2021
	x € 1.000	x € 1.000
Vaste Activa	1.270.304	1.167.634
(1) Immateriële vaste activa	0	0
(2) Materiële vaste activa	997.981	913.122
a Investerings met een economisch nut	142.413	142.462
b Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	855.568	770.660
(3) Financiële vaste activa	272.323	254.512
a <i>Kapitaalverstrekingen</i>	<i>171.803</i>	<i>155.122</i>
waarvan aan deelnemingen	171.796	155.115
waarvan aan overige verbonden partijen	7	7
b <i>Leningen</i>	<i>88.789</i>	<i>89.414</i>
waarvan aan openbare lichamen	33.200	33.200
waarvan aan deelnemingen	55.589	56.214
c <i>Overige langlopende leningen</i>	<i>11.731</i>	<i>9.976</i>
Vlottende Activa	189.631	295.035
(4) Voorraden	44	4.909
Voorraad gronden	44	4.909
(5) Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar	129.506	231.502
Vorderingen op openbare lichamen	87.827	79.547
Uitzettingen s'Rijksschatkist korter dan een jaar	35.367	144.086
Rekening-courant verhouding met niet-financiële instellingen	4.457	6.197
Overige vorderingen	1.855	1.673
(6) Liquide middelen	456	5.169
Banksaldi	456	5.169
(7) Overlopende activa	59.624	53.455
<i>Nog te ontvangen voorschotbedragen op doeluitkeringen van</i>		
- Europese overheidsorganen	0	-
- het Rijk	3.009	405
- Overige Nederlandse overheidsorganen	3.114	3.337
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	53.501	49.713
Totaal	1.459.935	1.462.669
Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de Vpb 1969	0	0

BALANS

PASSIVA	31-12-2022	31-12-2021
	x € 1.000	x € 1.000
Vaste passiva	1.037.732	1.085.537
(8) Eigen Vermogen	1.008.892	1.063.665
Waarvan Algemene Reserves	166.258	185.996
Waarvan Bestemmingsreserves	818.023	859.781
Gerealiseerd resultaat	24.611	17.888
(9) Voorzieningen	28.840	21.872
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	28.840	21.872
Vlottende Passiva	422.203	377.132
(10) Netto-vlottende schulden	18.728	27.446
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	2.810	12.835
Overige schulden	15.918	14.610
(11) Overlopende passiva	403.475	349.686
Nog te betalen subsidieverplichtingen	219.108	184.036
Nog te betalen verplichtingen	69.777	73.202
<i>Nog te besteden voorschotbedragen op doeluitkeringen van</i>		
- Europese overheidsorganen	18	52
- het Rijk	103.411	80.568
- Overige Nederlandse overheidsorganen	10.920	11.740
Overige vooruitontvangen bedragen	241	87
Totaal	1.459.935	1.462.669
(11) Gewaarborgde geldleningen	0	113
Garantstellingen	8.986	48.206

Toelichting op de balans

Gehanteerde verdeelsleutels en waarderingsgrondslagen (art. 51)

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en gelet op artikel 216, 217 en 217a van de Provinciewet het Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 12 oktober 2021, tot vaststelling van de Financiële verordening Noord-Holland 2021, waarin de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De apparaatskosten zijn direct verantwoord als directe salariskosten dan wel materiële kosten op de voorgeschreven taakvelden (w.o. ook het taakveld Overhead) op basis van de bij de begroting 2022 (inclusief begrotingswijzigingen) vastgestelde verdeelsleutels. De verdeelsleutel is gebaseerd op de verwachte tijdsbesteding van het provinciaal personeel. Daarnaast is enkel een deel van de verantwoorde kosten van overhead toegerekend aan investeringsprojecten waarbij de tijdschrijfgegevens in het financiële systeem als basis dienden.

De provincie rekent geen interne rente toe aan investeringen of andere activiteiten aangezien er bij ons geen sprake is van een financieringstekort.

De lasten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten en lasten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Dividendopbrengsten van deelnemingen zijn als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar is gesteld. De in 2022 bevoorschotte (uitbetaalde voorschotten) provinciale subsidies groter dan € 1.5 miljoen worden naar rato van realisatie in de lasten genomen, de nog niet gerealiseerde lasten worden als vooruitbetaalde voorschotten in de balans opgenomen. De in 2022 toegekende provinciale subsidies (d.m.v. afgegeven subsidiebeschikkingen) kleiner dan € 1.5 miljoen zijn volledig als lasten verantwoord. Hierbij wordt de subsidielast toegerekend aan het jaar waarin de prestatie geleverd is. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanspost anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

Vaste activa

Indien sprake is van duurzame waardevermindering, dan hebben wij hiermee in de waardering rekening gehouden.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa met economisch nut zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, vermeerderd met bijkomende kosten en verminderd met bijdragen van derden en cumulatieve afschrijvingen. De activa worden lineair afgeschreven. Als basis voor de berekening van de

afschrijving wordt de netto aanschafwaarde gehanteerd. Na afstoting van materiële vaste activa worden boekwinsten of verliezen ten gunste of ten laste van de exploitatie verantwoord.

Gronden en terreinen	n.v.t.
Woonruimten	40
Bedrijfsgebouwen	40
Renovatie bedrijfsgebouwen	25
Machines, apparaten en installaties	15
Overige materiële vaste activa	3/10

Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut betreffen voornamelijk infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals aanleg en reconstructie van wegen, vaarwegen, bruggen, viaducten, groen en kunstwerken. Deze worden vermeerderd met bijkomende kosten en onder aftrek van bijdragen van derden geactiveerd. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd. Deze activa worden eveneens lineair afgeschreven in maximaal:

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	50
Vaarwegen	40/80
Wegen	50
Technische installaties	5/8/15

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn -tenzij hierna anders is vermeld - opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

De onder de financiële vaste activa opgenomen deelnemingen zijn tegen nominale en/of aanschafwaarde opgenomen tenzij is gebleken dat de marktwaarde lager is dan de nominale c.q. verkrijgingsprijs ofwel nihil is.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt indien nodig een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte inningskansen per individuele vordering (statische methode). De liquide middelen en overlopende activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

De reserves en voorzieningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Uitzondering hierop is de Voorziening pensioenen (oud-) leden Gedeputeerde Staten die tegen contante waarde van de pensioenaanspraken is gewaardeerd.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de provincie gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

Activa

Immateriële en materiële vaste activa

Staat van geactiveerde immateriële en materiële investeringen (Bbv artikel 34, 35 en 52)

Omschrijving van de investeringen	Boekwaarde per 31-12-2021	Reclassificatie	Investerings 2022	Des-investeringen 2022	Bijdragen van derden 2022	Afwaarderingen 2022	Afschrijving 2022	Boekwaarde per 31-12-2022
	x € 1.000		x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
1. IMMATERIËLE ACTIVA								
bijdragen aan activa in eigendom van derden	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal immateriële activa	-	-	-	-	-	-	-	-
2. MATERIËLE VASTE ACTIVA								
a. Investerings met een economisch nut	142.462	-	7.543	181	3.988	-	3.423	142.413
- Gronden en terreinen	81.734	-	7.172	181	3.988	-	-	84.737
- Bedrijfsgebouwen	60.728	-	218	-	-	-	3.423	57.523
- Machines apparaten installaties	-	-	153	-	-	-	-	153
b. Investerings in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	770.660	-	114.301	3	16.437	1.720	11.233	855.568
(Grond-, weg- en waterbouwkundige werken)	770.660	-	114.301	3	16.437	1.720	11.233	855.568
Totaal materiële vaste activa	913.122	-	121.844	184	20.425	1.720	14.656	997.981
TOTAAL GEACTIVEERDE INVESTERINGEN	913.122	-	121.844	184	20.425	1.720	14.656	997.981

Toelichting:

De investeringen in gronden en terreinen bestaan uit de aanschaf van NNN gronden ad € 5,3 mln en aankopen strategische gronden ad € 1,9 mln.

Daarnaast is er geïnvesteerd in netwerkvoorzieningen ad 0,15 mln (installaties).

De desinvesteringen zijn voornamelijk de verkoop van BBL gronden ad € 0,15 mln.

Investeringen PMI:

Wegen: N241 € 2,5 mln, N23 Westfisiaweg € 2,7mln, N239 € 4,1 mln, N247 Waterland € 7,6 mln, N243 € 15,6 mln (incl. bijdragen derden)

Bruggen: Oudekerk € 1,3 mln (excl. Bijdrage derden)

HOV: HOV 't Gooi € 23,1 mln, HOV Aalsmeer-Knooppunt Schiphol Zuid € 4,8 mln (Incl. bijdragen derden)

Technische installaties: Vervanging voor ledverlichting € 1,6 mln.

Investeringen PMO:

Wegen: € 14,6 mln. waarvan de N 241 voor € 12,3 mln

Bruggen/Sluizen: Brug oude kerk € 4,2 mln, Koopvaardersschutsluis € 4,4 mln, Cruiquisbrug 1 mln en brug Krommenie € 1,2 mln.

Waterwegen: € 10,1 mln voor onderhoud voor o.a oevers en houten beschroeiing.

Afwaarderingen:

Als gevolg van het vaststellen van de actualisatie van iMPI 2023-2030 in maart vervalt de verlengingsopgave voor de Koopvaardersschutsluis (KVSS). De reeds hiervoor gemaakte kosten van € 1,7 miljoen worden daarom direct ten laste van het resultaat gebracht (versneld afgeschreven).

Financiële vaste activa

Staat van Financiële vaste activa (Bbv artikel 36)

Omschrijving van de investeringen	Boekwaarde per 31-12-2021	Investeringen in 2022	Desinvesteringen in 2022	Herwaardering in 2022	Afschrijvingen oninbaarheid in 2022	Boekwaarde per 31-12-2022
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
FINANCIELE VASTE ACTIVA						
A. Kapitaalverstrekkingen aan:						
- deelnemingen	155.115	18.925	-	2.245-	-	171.795
- overig	7	-	-	-	-	7
B. Leningen aan:						
- openbare lichamen	33.200	-	-	-	-	33.200
- deelnemingen	56.214	-	625	-	-	55.589
C. Overige langlopende leningen	9.976	2.631	245	631-	-	11.731
TOTAAL FINANCIELE VASTE ACTIVA	254.512	21.556	870	2.876-	-	272.322

Toelichting

Investeringen

- Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen: De toename wordt voornamelijk veroorzaakt door een stortingen van kapitaal van € 14,1 mln in Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland, € 0,77 mln in het Innovatiefonds Noord-Holland en € 4,0 mln in ROM Regio B.V Holland.
- Overige langlopende leningen: Storting van kapitaal ad € 2,0 mln.aan Stichting Cultuur + Ondernemen en toevoeging rente Stg. Voorbereiding Pallas-reactor € 0,6 mln.

Desinvesteringen

- Leningen aan deelnemingen: Aflossing ad € 0,6 mln door Schiphol Area Development Company N.V. (SADC).
- Overige langlopende leningen: Aflossing ad € 0,16 mln door CPO en € 0,09 mln door het Collectief Agrarisch Natuurbeheer

Herwaarderingen

- Herwaardering op basis van de jaarstukken van het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland (PDENH). PDENH heeft een negatief resultaat behaald in 2022 van € 2,2 mln. De totale herwaardering op PDENH bedraagt door deze mutatie tot en met 2022 € 12,4 mln.
- Het bedrag van € 0,6 mln is een herwaardering op de toegevoegde rente op een lening aan Pallas. Deze gehele lening van € 42,7 mln is voorzien.

Investeringsuitgaven en kredieten

Overzicht van het verloop van investeringsuitgaven en kredieten

Omschrijving van de investeringsuitgaven x € 1.000	Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2021	krediet mutaties 2022	Beschikbaar gesteld krediet	Cumulatief besteed t/m 2021	rectificaties t/m 2021	Besteed in 2022	Cumulatief besteed t/m 2022	Afboekingen in 2022 (niet meer besteed)	Restant krediet 2022
2. MATERIELE VASTE ACTIVA										
a. Investerings met een economisch nut:										
Gronden en terreinen										
Krediet v. strategische grondaankopen	10-12-2001; 66	27.200	-	27.200	27.200	0	-	27.200	-	0
idem	25-06-2007;50	32.800	-	32.800	32.800	0	-	32.800	-	0
idem	NJN 2008	35.000	-	35.000	31.774	1	-	31.775	-	3.225
idem, verlaging krediet	18-11-2013;64	13.000-	-	13.000-	13.000-	0	-	13.000-	-	0
Strategisch grondbeleid(oud)	begroting 2007	15.000	-	15.000	15.000	0	-	15.000	-	0
Verlaging krediet	Jaarrekening 2016	17.000-	-	17.000-	17.000-	0	-	17.000-	-	0
Verlaging krediet	Jaarrekening 2017	40.000-	-	40.000-	40.000-	0	-	40.000-	-	0
grondverkopen		-			14.158-	1	181-	14.338-	-	14.338
subtotaal		40.000	-	40.000	22.616	2	181-	22.437	-	17.563
Natuurwerk Netwerk Nederland (NNN)	14-9-2020;40	250.000	-	250.000	18.917	-	5.259	24.176	0	225.824
krediet aankoop SPUK-gronden	13-07-2021;52	30.000	-	30.000		-	0	0	0	30.000
Veenweiden (CO2 red.)			-	0		-	1.912	1.912	0	-1.912
bijdrage Rijk (SPUK-gelden)	13-07-2021;52	-24.864	-	-24.864	-19.510	-	-1.912	-21.422	0	-3.442
verkoop van grond							-2.075	-2.075	0	2.075
subtotaal		255.136	-	255.136	593-	-	3.184	2.591	-	252.545

Investerings in steunpunten B&U	1e wijz.2015	5.400	-	5.400	-892	-	218	-674	0	6.074
Investerings in steunpunten B&U	23-05-2016;29	3.100	-	3.100	3.100	-	-	3.100	0	0
Investerings in steunpunten B&U	18-11-2019;81	45	-	45	45	-	-	45	0	0
Investerings in steunpunten B&U	1e wijz.2015	140	-	140	140	-	-	140	0	0
Investerings in steunpunten B&U	18-11-2019;81	3.820	-	3.820	3.820	-	-	3.820	0	0
subtotaal		12.505	-	12.505	6.213	-	218	6.431	-	6.074

netwerkvoorziening buiten- werklocaties	08-11-2022;68		1.405	1.405		0	153	153	-	1.252
subtotaal		-	1.405	1.405	-	-	153	153	-	1.252

b. Investerings in openbare ruimte met een maatschappelijk nut:

Grond-/weg-/waterbouwkundige werken:

Provinciale wegen en vaarwegen	diverse	2.091.520	87.359	2.178.879	1.769.266	1	70.136	1.839.403	-	339.476
Provinciale wegen en vaarwegen	diverse	894.124-	10.802-	904.926-	781.057-	14.840-	16.388-	812.285-	570	93.211-
Ontvangen vergoedingen/verkoop grond		-		-						
subtotaal		1.197.396	76.557	1.273.953	988.209	14.839-	53.748	1.027.118	570	246.265

Bereikbaarheid Haarlemmermeer-

Bollenstreek/Duinpolderweg	8-10-2018;51	4.800	-	4.800	1.050	-1	31	1.080	-	3.720
Bijdragen van Prov.Zuid-Holland en VRA		-3.200	-	-3.200	-483	-	-	-483	-	-2.717
subtotaal		1.600	-	1.600	567	1-	31	597	-	1.003

Vervangingsinvesteringen wegen (voor een specificatie van deze kredieten wordt verwezen naar bijlage PMO wegen)	diverse	190.591	10.501	201.092	163.747	-	26.819	190.566	-	10.526
Vervangingsinvesteringen vaarwegen (voor een specificatie van deze kredieten wordt verwezen naar bijlage PMO vaarwegen)	diverse	81.046	4.898	85.944	47.835	-	12.179	60.014	-	25.930
subtotaal		271.637	15.399	287.036	211.582	-	38.998	250.580	-	36.456
PMO-projecten:										
Projecten Machinerichtlijnen	6-11-2017;60 en 18-11-2019;81 en 09-03-2020;14 en 08-11-2021;58 en 19-09-2022;44A	29.090	-9.269	19.821	15.796	-	1.736	17.532	-	2.289
		-	-	-	-	-	-	-	-	-
24-uurs centrale brugbediening	6-11-2017;60 en 08-11-2021;58 en 19-09-2022;44A	9.000	-472	8.528	8.998	-	-740	8.258	-	270
	19-09-2022;44A	0	17.472	17.472	0	-	2.795	2.795	-	14.677
Vervangingsinvesteringen kunstwerken	6-11-2017;60	10.680	-26	10.654	8.488	27	442	8.957	-	1.697
Zelfbediening Roskamsluis	6-11-2017;60	442	-	442	72	-	0	72	-	370
Vervanging observatiecamera's VRI	18-11-2019;81	1.000	-	1.000	0	-	151	151	-	849
Waterwolftunnel, vervanging SCADA (bestuursingssysteem)	18-11-2019;81	1.500	-	1.500	1.076	-1	455	1.530	-	-30

Ontsteken verlichting, TF-relais vervangen door klok Ontsteken verlichting, TF-relais vervangen door een astronomische klok (totaal 780 stuks) in de kasten van de openbare verlichting en verkeersregelinstallaties	18-11-2019;81	750	-	750	414	-	-	414	-	336
SLS-01 vervanging - sleutelsysteem obj	27-03-2022;17	-	1.400	1.400	-	-	21	21	-	1.379
Led-verlichting 2e fase	17-05-2021;19 en 27-03-2022;17	5.500	450	5.950	-	-	-	-	-	5.950
Samenw zonnefietspaden (energieopwek)	13-07-2021;52 en 19-09-2022;44A	1.230	193	1.423	178	-	83	261	-	1.162
Uitrol intelligente verkeerslichten	25-9-2018;62 en 16-7-2019;68	4.515	-	4.515	-	-	-	-	-	4.515
subtotaal		63.707	9.748	73.455	35.022	26	4.943	39.991	-	33.464
Groenprojecten:										
Natuurbrug Zeepoort	Zomernota 2017 en 16-7-2019;68	3.168	-	3.168	3.118	-	-	3.118	-	50
Verkoop van grond					-					-
Verbinden en ontsnipperen faunapassages	Zomernota 2017 en 16-7-2019;68	2.072	-	2.072	105	-	140	245	-	1.827
subtotaal		5.240	-	5.240	3.223	-	140	3.363	-	1.877
Totaal		1.847.221	103.109	1.950.330	1.266.839	(14.812)	101.234	1.353.261	570	596.499

Specificatie van het verloop van investeringskredieten betreffende provinciale land- en vaarwegen in 2022

OMSCHRIJVING VAN HET KAPITAALWERK	Besluit van provinciale staten resp. begrotings-wijziging	Beschikbaar	Besteed in	Cumulatief	Afboekingen
		gesteld krediet	2022	besteed t/m 2022	(niet meer besteed)
		x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
WEGEN					
x					
N201 Corridor					
Grondaankopen	15-11-1999; 73 (pmi)	11.345	-		
Grondaankopen	05-11-2001;75 (pmi)	15.900	-		
Inrichting en opstarten projectorganisatie N201	05-11-2001;75 (pmi)	2.545	-		
Aanvullend krediet voorbereiding N201	13-05-2002; 31 (pmi)	1.550	-		
Subtotaal N201 uit PMI (kapitaalslasten)		31.340	-		
x					
Krediet bij Regio akkoord (UNA reserve)	13-01-2003;7	81.500	-		
Krediet Realisatie Overeenkomst (NCW 2005 EXINH)		31.300	-		
Krediet Realisatie besluit (NCW 1-1-2005)	25-10-2004; 72	418.420	-		
Krediet Realisatie Besluit herleid naar reële raming prijspeil 2011	25-10-2004;72	46.300	-		
Subtotaal krediet N201 bij Realisatie Besluit		577.520	0		
Scopewijziging ongelijkvloerse kruising Zijdeweg	10-11-2008; 78 (pmi)	20.000	-		
Scopewijziging N201 Amstelpassage Aquaduct	10-11-2008; 78 (pmi)	21.100	-		
Scopewijziging Verkeersveiligheid Legmeerdijk	8-11-2005 (pmi 2005)	725	-		
Subtotaal scopewijzigingen N201 uit PMI		41.825	0		
Totaal krediet Programma N201+		650.685	0		
Totale bijdrage derden		482.975-	-		
Totaal N201 incl terug te ontvangen kosten N201		167.710	0	632.262	0

Trajectbenadering grootonderhoud N201a					
N201-29 Cruquiusbrug A (traj.benadering)	16-12-2013;78	4.200	736	2.951	-
x	30-09-2019;69	5.500	-		-
N201-33 vervangen wegconstructie	08-11-2021;58	460	-	-	-
x					
N523-01 traj.ben gr onderh N523a-N236					
Aframing krediet	16-12-2013;78	13.800			
	27-06-2016;35	5.500-			
x		8.300	-	8.156	-
Totale bijdrage derden		10.125-			
x					
N23 Westfrisiaweg					
EXINH voorbereidingskrediet (2005-27515)	2005-27515)	2.500			
PMI 2007 voordracht 38, voorbereiding MER	2007;38	1.500			
PMI 2008 voordracht 40, voorbereiding PIP	2008;40	2.500			
PMI 2008 voordracht 40, grondverwerving	2008;40	5.000			
PMI 2009 voordracht 78; uitwerking voorl ontwerp (VO)	2009;78	2.000			
PMI 2009 voordracht 34, onderzoek en communicatie	2009;34	4.000			
PMI 2010 voordracht 35, uitwerking ontwerp naar VO+	2010;35	1.100			
1e begrotingswijziging 2011 (voordracht 24)	14-02-2011;24	81.400			
Subtotaal (EXINH)		100.000			
Kredietaanvraag N23-01 (2012)	12-11-2012;88	321.770			
Kredietaanvraag N23-02 (2014)	10-11-2014;78	2.150			
Kredietaanvraag N23-03 (2016)	27-06-2016;35	580			
Kredietaanvraag N23-03 (2016)	27-06-2016;35	1.778			
Kredietverlaging N23-03 (2021)	24-08-2021;55	-8.200			
Krediet N23 Westfrisiaweg		418.078	1.927	400.466	-
Bijdragen derden	12-11-2012;88	105.110-			
x	10-11-2014;78	775-			
x	27-06-2016;35	248-			

Bijdrage N23-03- (2021)	24-08-2021;55	970-	-	-	-
Bijdrage derden		107.103-	-	-	-
x					
Trajectbenadering groot onderhoud N202a	08-11-2021;58	660	398	398	-
x					
N203 rec op/afrit N246-Lindenlaan	13-05-2014;53	7.600			
Aframing krediet	27-06-2016;35	-850			
Verhoging krediet	02-11-2016;77	750			
x					
		7.500	-	7.354	-
Bijdrage derden		3.640-			
x					
N203 / N513 GO Uitgeest-Castricum	27-01-2015;14	1.800	-	1.762	-
N200-06, Kortetermijnmaatregelen Kop van de Zeeweg (N200) Bloemendaal	08-11-2022;68	150	-	-	-
N203-18, Kortetermijnmaatregelen N203, gedeelte Uitgeest-N513	08-11-2022;68	400	-	-	-
Bijdrage derden		58-			
Bermverharding N205, ged N232-Vijfhuizerweg	27-06-2016;35	450	-	389	-
x					
Verdubb. N207 gedeelte A4-N205					
Vorbereidingskrediet	10-11-2008; 78	1.000			
Aanvullend krediet	22-06-2009;34	9.400			
Aanvullend krediet	07-11-2011;78	54.150			
Aframing krediet	19-05-2015;62	-10.000			
Aframing krediet	27-06-2016;35	-4.000			
Aframing krediet (onderhoud)	27-06-2016;35	-7.200			
x					
		43.350	-	42.723	-
Bijdrage derden		20.650-			
x					

<i>N208 Fietsverbinding langs N208 gem Haarlem/Bloemendaal</i>	03-11-2015;99	1.750	299	1.806	-
x	30-09-2019;69	1.500	-	-	-
Bijdrage derden		350-			
x					
Trajectbenadering N231b, ged N201-N232 gem.Aalsmeer					
Krediet	07-11-2017;76	1.200	-	1.200	-
Verhoging krediet	29-05-2018;39	1.300	-	1.262	-
x	16-07-2019;68	70	14	84	-
OLV Greenport	30-09-2019:69	414	-	25	
Bijdrage derden		600-			
x					
N231-17 Ongestoorte Logistieke Verbinding, gemeente Aalsmeer					
N231-17 OLV Greenport, realisatie ingang	09-11-2020;53	1.567	137	488	-
	08-11-2021;58	193			
Bijdrage derden		194-			
x					
Trajectbenadering groot onderhoud N232a, gedeelte bebouwde kom Haarlem-N205					
	27-06-2016;35	100	-	77	-
x					
N235 doorstr./verk veiligheid N235/N247					
Extra krediet	22-05-2012;52	4.200	-	4.200	-
Extra krediet	12-11-2012;90	475	-	475	-
Extra krediet	16-12-2013;78	825	-	825	-
Extra krediet	27-01-2015;14	400	2	96	-
Voorschot uit algemeen voorbereidingskrediet	15-12-2016	0	-	-	-
Bijdrage derden		4.432-			
Bereikbaarheid Waterland, maatregelen N235 ged.IJpendam / P'end					
	03-11-2015;99	27.550			
x	23-05-2017;46	-1.300			
x		26.250	-	19.985	-
x					

Bijdrage derden	03-11-2015;99	15.424-			
Aframing bijdrage derden	23-05-2017-46	500			
x					
N236 Reconstructie Loosdrechtdreef - Noordereind					
(Wegvak naar RONA norm) Voorbereidingskrediet	21-06-2004;44	600	-	600	-
Aanvullend voorb.krediet	22-06-2009;34	650	-	650	-
Aanvullend voorb.krediet	23-09-2013;52	1.550	-	1.550	-
Aanvullend krediet	13-05-2014;53	3.800	-	3.800	-
Aanvullend krediet	02-11-2016;77	1.400	-	1.400	-
Verhoging krediet	23-05-2017;46	500	-	500	-
Verhoging krediet	29-05-2018;39	300	194	506	-
x		8.800	194	9.006	0
Bijdrage derden		467-			
x					
N236 dp4 duurzaam veilig & vv Vechtbrug					
Voorbereidingskrediet	23-09-2013;52	500			
Krediet	13-05-2014;53	14.900			
Aframing krediet	02-11-2016;77	-455			
x		14.945	32	14.197	-
Bijdrage derden		-			
x					
Faunapassage (ecol.verb.zone Naardermeer - Ankeveense Plassen), gemeente Wijdmeren					
	28-06-2010;35	12.660	-	12.660	-
Bijdrage derden	26-06-2011;51	2.857-			
x					
Reconstructie N236, deel 2:					
Gein Zuid-Verlengde Rijnkade gem A'dam en Weesp	23-09-2013;52	650	-	630	-
x					
N236 rec N236 deel 6: Faunapassage -Noordereind	19-05-2015;62	1.500	24	256	-

x					
N236 Trajectbenadering groot onderhoud Fr.Kampweg					
(N236) en N524, gem Gooise Meren en Hilversum	27-06-2016;35	260	-	299	-
x					
Herinrichting N239, ged Coppershorn-N240 gem Medemblik					
Krediet	23-09-2013;52	3.250	-	3.073	-
Bijdrage derden		185-			
x					
N240 herinrichting Kon. Emmaweg					
	07-11-2011;78	10.000	-	5.564	-
x					
N240 krpt Droge Wijmersweg					
Krediet	23-09-2013;52	2.550	-	2.440	-
	9-3-2020;14	200	-	-	-
Bijdrage derden		373-			
x					
N240 Trajectbenadering groot onderhoud N240a,					
gedeelte De Haukes, gemeent Hollands Kroon	27-06-2016;35	70	-	70	-
x					
N240-14 N240b, gedeelte A7-Medemblik					
	09-03-2020;14	3.750	685	2.359	-
x					
Herinrichting kruispunt N241-Langereis					
	14-12-2009;87	6.600	-	6.600	-
Aanvullend krediet	19-05-2015;62	2.600	-	2.600	-
Verhoging krediet	29-05-2018;39	225	-	225	-
	08-01-2019;9	175	-	121	-
Bijdrage derden		207-			
x					
Herinrichting N241 gedeelte N242-N248					
Vorbereidingskrediet	28-06-2010;35	4.000	-		
Krediet	12-11-2012;87	49.000	-		

Aframing krediet	16-12-2013;78	5.000-			
x		48.000	6	45.674	-
Bijdrage derden		696-			
x					
Trajectbenadering N241b, ged N242-A7					
Vorbereidingskrediet	23-05-2017;46	6.100	-	6.100	-
x	30-09-2019:69 en 8-03-2021:12	10.900	-	10.900	-
x	27-03-2022;17	43.000	2.758	2.217	-
Bijdrage derden		0			
Aanleg fietstunnel (Tunnel Q)					
Aanpassen krediet		1.511	-	1.511	-
x					
Aanleg weefvak N242 thv Nollencircuit gemeente Heerhugowaard	14-12-2009;87	1.891	-	1.891	-
x					
Reconstructie Smuigelweg- Nedorper Verlaat					
Verhogen voorbereidingskrediet	25-04-2006; 32	750			
Verhogen voorbereidingskrediet	08-05-2007; 38	250			
Verhogen voorbereidingskrediet	13-5-2008; 40	300			
Uitvoeringskrediet	14-12-2009;87	29.200			
Aframing krediet	27-06-2016;35	-7.500			
	jaarrekening 2018	-162			
x		22.838	-	22.838	-
Reconstructie N242, gedeelte N508-Westtangent					
Vorbereidingskrediet	14-12-2009;87	1.000	-	1.000	-
Uitvoeringskrediet	07-11-2011;78	14.300	-	11.431	-
Bijdrage derden		-3.051			
x					
Broekhornpolder, gemeente Heerhugowaard	28-06-2010;35	12.000	-	10.995	-

Bijdrage derden		-7.000			
Verlaging bijdrage derden GS 10-5-2011		2.400			
x					
<i>N242 rec Zuidtangent-N504</i>					
Krediet	23-09-2013;52	2.900			
Aframing krediet	27-06-2016;35	-900			
x	jaarrekening 2018	-130			
x		1.870	-	1.870	-
Bijdrage derden		-147			
x					
<i>Aanpassing N242, ged N504-Leijerdijk incl parallelweg</i>					
Krediet	23-05-2017-46	1.710	-	1.710	-
Verhoging krediet	07-11-2017;76	200	-	139	-
x					
<i>N242-12 rec oostelijke afrit N242-N243/4</i>	12-12-2011;100	520	3	407	-
x					
<i>VM-maatregelen N242</i>	voorschotkrediet 2021	50	19	33	-
<i>N243 Herinrichting Noordervaart gem Schermer en Beemster</i>					
Vorbereidingskrediet	28-06-2010;35	2.853	-	2.853	-
x					
<i>Trajectbenadering N243a gem Alkmaar, Beemster en Koggeland</i>					
Vorbereidingskrediet	10-07-2017;46	6.000	240	6.000	-
x	09-03-2020;14	35.320	15.809	15.809	-
x	27-03-2022;17	500	-	-	-
Bijdrage derden		-717			
<i>N244 Verdubbeling ged A7-N247</i>					
Vorbereidingskrediet	12-11-2012;90	5.000	-	5.000	-
Krediet	23-09-2013;52	4.700	-	4.700	-

krediet	13-05-2014;53	32.800	5-	31.793	-
x	30-09-2019;69	-3.000	-	3.000-	-
Bijdrage derden		-21.718			
x					
Trajectbenadering groot onderhoud N244a ged N242/N246 en N244/A8					
Vorbereidingskrediet	03-11-2015;99	2.000	-	2.000	-
Krediet	02-11-2016;77	4.600	-	4.600	-
Verhoging krediet	07-11-2017;76	900	-	900	-
x	30-09-2019;69	5.192	-	5.192	-
x	30-09-2019;69	500	8	2.836	-
Bijdrage derden		-5			
Trajectbenadering N244a: deel B, Kogerpolderbrug					
Krediet	02-11-2016;77	6.600	-	6.600	-
Verhoging krediet	07-11-2017;76	5.500	7	3.653	-
Bijdrage derden		-8			
Trajectbenadering N244a: deel C, Beatrixbrug					
Krediet	02-11-2016;77	5.200	-	5.200	-
Verhoging krediet	07-11-2017;76	2.500	-	2.500	-
x	30-09-2019;69	4.604	3	2.343	-
Bijdrage derden		-5			
Reconstr krpt N245-Nauertogt gem.Langedijk					
	27-06-2011;51	3.494	-	4.777	-
Bijdrage derden		-3.300			
x					
Trajectbenadering groot onderhoud N245a, gedeelte N245, gedeelte N508-N504, gem Alkmaar en Langedijk					
	27-06-2016;35	90	1	72	-
x					
N246 Aanleg fietstunnel Kerkstraat gemeente Zaanstad					
Voorschotkrediet	28-06-2010;35	1.100	-	1.100	-
Krediet	08-11-2010;66	4.200	-	4.200	-

Aanvullend krediet	23-09-2013;52	3.600	-	3.167	-
x		8.900			
Bijdrage derden		-1.864			
x					
N247+N235 Bereikbaar Waterland: langetermijnmaatregelen					
Vorbereidingskrediet	13-05-2014;53	2.500			
Verlaging voorbereidingskrediet	27-06-2016;35	-1.250			
x		1.250			
Verhoging voorbereidingskrediet	27-06-2016;35	875			
Verhoging voorbereidingskrediet	12-07-2016;52	800			
Verhoging voorbereidingskrediet	02-11-2016;77	1.500			
Krediet	23-05-2017;46	40.300			
x	08-01-2019;9	2.650			
	30-09-2019;69	4.120			
	09-11-2020;53	5.000			
x	17-05-2021;19	200			
x		56.695	7.629	36.677	-
Bijdrage derden		-23.775			
x					
Praktijkproef fietspad Broek in Waterland/Monnickendam					
	02-11-2016;77	400	-	380	-
Bijdrage derden		-198			
x					
N247-20Bereikbaar Waterland Maatregelen N247ged.A10Edam					
	01-11-2016;77	250	-	132	
x					
N248-16 SR 590 Verkeersveiligheid kruispunten N248-Wadweg en N248-Waardpolderhoofdweg					
	09-11-2021;72	575	183	183	
x					
Vervang. Stolperbasculebrug 14D35					
	*verseon 1278245 31-10-2019	100	97	236	
x					

Verlengen Koopvaardersschutsluis	*verseon 1316773 02-12-2019	500	-	500	
x	09-03-2020;14	7.200	748	1.216	
x					
Vaarverbinding BVSS K20-07	08-03-2021;12	6.500	-	-	
Bijdrage derden		-6.500			
x					
N248 Vervangen Stolperophaalbrug, gemeente Zijpe, Voorbereidingskrediet	26-06-2003; 57	420			
Verhoging voorbereidingskrediet	10-11-2008; 78	580			
Krediet	28-06-2010;35	16.600			
Aframing krediet	27-06-2016;35	-1.500			
x		16.100	107	15.627	-
Aanleg parallelweg N245-N249, gem. Zijpe en Schagen, voorber.kred.	26-06-2003; 57	300	-		
Verhoging krediet	10-11-2008; 78	350	-		
Verhoging krediet	23-09-2013;52	7.650	-		
Verhoging krediet	13-05-2014;53	850	-		
Aframing krediet	27-06-2016;35	-1.000	-		
x		8.150	-	6.676	-
x					
bermverharding, ged N241 M'meer	22-05-2012;52	950	-	950	-
N250-01 Doorstr. in Den Helder (korte termijn.)	09-03-2020;14	1.500	-	1.199	-
Herinrichting N417, gemeente Hilversum					
Herinrichting Utrechtseweg/rotonde Noodweg	22-06-2009;34	950	-	950	-
Aanvullend krediet	19-05-2015;62	2.750	200	844	-
x					
N417 Aanleg ecoduct (Zwaluwberg) te Hilversum	12-11-2012;90	5.200	-		
Aframing krediet	27-06-2016;35	-700	-		

x	jaarrekening 2018	0				
x		4.500	-	4.616	-	
	Bijdrage derden	-375				
x						
	Fietsoversteek N501- Redoute	voorschotkrediet 2021	359	52	73	-
x						
	Reconstr. Kruisp. N501-Keesomln/Westerwg	voorschotkrediet 2021	130	35	50	-
x						
	Trajectbenadering N502c, ged Callantsoog-Callantsogervaart	29-05-2018;39	350	-	314	-
x						
	Trajectbenadering N245a: ged. N504, ged N245-N242					
	Krediet	23-05-2017;46	3.565	-	3.565	-
x		08-01-2019;9	835	-	690	-
	Bijdrage derden		-442			
x						
	Reconstructie brug Oosthuizen					
	Krediet	25-04-2006; 32	2.400	-	2.400	-
	Aanvullend krediet	23-09-2013;52	800	-	800	-
	Verhoging krediet	23-05-2017;46	300	49	305	-
x			3.500	49	3.505	0
x						
	Trajectbenadering N509a, gemeente Beemster					
	Krediet	07-11-2017;76	500	-	500	-
x		08-01-2019;9	100	-	109	-
	Trajectbenadering groot onderhoud N510a, ged bebouwde kom Alkmaar- bebouwde kom Bergen	27-06-2016;35	292	-	242	-
x						
	Reconstructie Alkmaar- Egmond	13-11-2006; 98	4.750	-	4.750	-
	Verhoging krediet	22-05-2012;52	1.522	-	1.522	1
	Bijdrage derden		-700			

x					
Trajectbenadering groot onderhoud N516a gem Zaanstad en Oostzaan					
	03-11-2015;99	3.700	-	3.802	-
Bijdrage derden		-1.323			
x					
N516-04 (PMI)	08-11-2021;58	6.700	-	-	-
N516-04 (OPI)	08-11-2021;58	8.467	-	-	-
x					
Verl busbaan & aanl linksafstrook					
Krediet	23-05-2017;46	3.400	9-	3.257	-
	09-11-2020;53	225	-	-	-
Bijdrage derden		-1.835			
x					
Trajectbenadering N518a					
Krediet	02-11-2016;77	920	-	692	-
x					
Rec.krpt N520-Bennebroekerweg, gem Haarlemmermeer					
Krediet	7-11-2017;76	270	-	4	-
x					
N522 Vervanging/opwaardering brug Ouderkerk					
Vorbereidingskrediet	03-11-2015;99	3.750	-	3.750	-
Verhoging krediet	23-05-2017;46	23.250	1.335	22.385	-
	30-09-2019;69 en '09-11-2020;53	-485	-	-	-
	27-03-2022;17	2.475	-	-	-
Bijdrage derden		-7.370			
x					
Reconstructie aansl N525 op-/afritten A1 en Vredelaan					
Krediet	08-11-2010;66	5.100	-	5.760	-
	16-12-2019;91	200	-	164	-
Bijdrage derden		-5.180			

x					
	Trajectbenadering groot onderhoud N526a gem Blaricum	19-05-2015;62	500	-	500
x		16-12-2019;91	60	-	54
	Bijdrage derden		-130		
	OV-haltevoorziening Stroomlijnen	Statusrapport nr 272	2.256	-	2.253
x					
	R-net Fietsparkeren	Statusrapportnr 325	1.232	-	463
	Bijdrage derden		463-		
x					
	Verkeersveiligheid Abdijtunnel	19-11-2012;90	8.066	-	8.066
	Bijdrage derden		-4.786		
x					
	Verbeteren kwetsbaarheid vlotbruggen NH-kanaal	27-06-2016;35	1.500	-	863
x					
	Investeringspr. Flankerende maatregelen OV NHN	30-05-2005; 31	7.000	-	7.000
x		22-06-2009;34	3.800	-	3.800
x		3-11-2009;87	1.400	-	1.400
x		28-06-2010;35	1.600	-	156
	Bijdrage derden		-3.371		
x					
	Netwerkmanagement	10-11-2008;78	15.000		
	Verlaging krediet	1-4-2014;44	-1.400		
			13.600		
	Aanvullend krediet (alg-39)	23-09-2013;52	950		
	Verhoging krediet	19-05-2015;62	7.094		
	Verlaging krediet	27-6-2016;35	-675		
	Aframing krediet	23-05-2017;46	-1.144		

Aframing krediet	jaarrekening 2018	-188			
x		19.637	-	19.637	-
x					
Bijdrage derden	19-05-2015;62	-7.094			
Aframing bijdrage derden	23-05-2017;46	434			
x					
Verkeersmanagement: Blauwe Golf vervolg	27-06-2016;35	2.081	-	2.081	-
x	23-05-2017;46	220	-	52	-
Bijdrage derden		-2.085			
x					
Led-verlichting (energiebesparing)	14-09-2020;40	6.500	1.615	5.327	-
x	27-03-2022;17	-450	-	-	-
Netwerkbreed	1-4-2014;44	1.400			
Verhoging krediet	27-6-2016;35	675			
x		2.075	38	2.096	-
Verhoging krediet, uitrol intelligente VRI's	23-05-2017;46	710			
Verhoging krediet	12-11-2018; 62	4.515			
x		5.225	-	476	-
Bijdrage derden		-98			
x					
Nieuwbouw Wilhelminasluis					
Voorbereidingskrediet	28-06-2010;35	2.000	-	2.000	-
Uitvoeringskrediet	07-11-2011;78	35.872	-	35.872	-
x	08-01-2019;9	13.700	-	13.700	-
x	09-11-2020;53	2.402	232	334	-
	08-11-2021;58	326	-	-	-
Bijdrage derden		-37.078			
x					
Zaanbrug					

Vorbereidingskrediet	28-06-2010;35	18.078			
Uitvoeringskrediet	07-11-2011;78	4.578			
x	09-11-2020;53	423			
x	08-03-2021;12 en 17-05-2021;12	892			
x	08-11-2021;58	3.251			
x		27.222	-	4.137-	-
Bijdrage derden		-16.908			
x					
Algemeen Vorbereidingskrediet	PS 15-06-98;39	450	-	-	-
Verhoging voorbeidingskrediet	13-05-2002; 31	1.050	-	-	-
Verhoging voorbeidingskrediet	22-11-2004;79	6.000	-	-	-
Verhoging voorbeidingskrediet	22-06-2009;34	2.500	-	-	-
x					
Busbaan Wijckerpoort		0	587	3.687	-
x	09-03-2020;14	22.800	-	-	-
Bijdrage derden		-5.100			
Trajectstudie N239		5.750	4.412	6.613	-
Bijdrage derden		-260			
N240-16: Aanleg bermverharding	jaarrekening 2022	75	-	-	-
K06-10 - 14G28 Braaksluis (iMPI)	jaarrekening 2022	150	-	-	-
Trajectbenadering GO N247b		130	61	175	-
x	04-03-2020 vs-Kr	370	-	-	-
Trajectbenadering N506a	30-09-2019;69	1.270	14	1.107	-
Verbreden fietspaden gem. Alkmaar - Bergen		0	-	-	-
Krpt Westerheide-Oude Postweg	09-03-2020;14	1.312	655	1.312	-
x	17-05-2021;19	58	58	58	-
x	27-03-2022;17	637	152	152	-
Nog te verdelen kosten		7.520	-	880	-
x					

Totaal voorbereidingskrediet		34.712	5.939	13.984	0
x					
x					
Aankoop gronden					
Masterplan N201, 8 nadeelcomp dossiers	09-07-2018;39	1.800	-	141	-
Grondaankopen *	4e wijziging 1994	9.076	-	252	-
x	jaarrekening 2019	2.449	-	-	-
Verkoop gronden		0	-	3.889-	-
x					
Subtotaal (in het PMI voorkomende kredieten)		1.128.883	41.547	1.659.785	1
x					
Infrastructurele openbare vervoer projecten					
x					
HOV 't Gooi					
Krediet	17-12-2014;2	1.352	-	1.351	-
x	-	11.299	-	11.299	-
x	-	1.350	-	1.350	-
x	-	0	-	11-	-
Krediet	17-12-2014;2	96.949	23.134	90.651	-
Verhoging krediet	23-05-2017;46	400	-	-	-
Verhoging krediet	29-05-2018;39 en '28-08-2018;50	10.050	-	-	-
Verhoging krediet	09-03-2020;14	325	-	-	-
Verhoging krediet	17-05-2021;19	100	-	-	-
x	27-03-2022;17 en 19-09-2022;44A	16.259	-	-	-
Bijdrage derden		-19.425			
x					
HOV Velsen	05-07-2010;43	63.950			
x	27-06-2016;35	-13.950			

x		12-12-2016;77	-13.000			
x		jaarrekening 2019	-29.362			
x		08-01-2019;9	-4.500			
	Bijdrage derden		1.450			
x			4.588	-	4.362	-
x						
	HOV-05 HOV Fokkerweg-Schiphol Rijk					
	Vorbereidingskrediet	23-09-2013;52	2.000	-	2.000	-
	Krediet	01-11-2014;89	24.350	-	17.041	-
	Verhoging krediet	19-05-2015;62	405	-	405	-
	Verhoging krediet	23-05-2017;46	2.600	-	2.600	-
	Verhoging krediet	29-05-2018;39	18.700	99	4.496	-
x		30-09-2019;69	-4.500		4.500-	-
		2 mln € -/- 1,1 mln €	09-03-2020;14	2.000	-	-
x		09-03-2020;14	-1.110		-	-
x						
	Bijdrage derden		-36.431			
x			8.014	99	22.042	0
x						
	HOV Aalsmeer -knooppunt Schiphol Zuid (HOVASZ)					
	Gem Haarl'meer, Aalsmeer en Uithoorn					
	Krediet	27-06-2016;35	29.099	-	29.099	-
	Verhoging krediet	29-05-2018;39	6.507	-	6.507	-
	Verhoging krediet	08-03-2021;12	6.740	4.799	9.316	-
	Verhoging krediet	17-05-2021;19	80	-	-	-
	Bijdrage derden		-37.052			
x			5.374	4.799	44.922	0
x						
	halte Royal Flora Holland	09-11-2020;53	4.800	511	1.774	-

	08-11-2021;58 en 27-03-2022;17	4.056	-	-	-
Bijdrage derden		-6.782			
HOV-02 Toolenburg-Nieuw Venne	23-04-2020;voorschotkrediet	250	12	92	-
Uitrol productformule R-net	29-05-2018;39	2.914	36	1.785	-
Opdrachten Beleid	28-08-2018;50	4.800	31	1.080	-
x					
Subtotaal (infrastructurele openb.vervoer projecten)		146.673	28.622	180.697	0
x					
TOTAAL		1.275.556	70.169	1.840.482	1
Investeringen		2.183.684	70.169	1.840.482	
Bijdrage derden		908.128,00-	16.388,13-	812.198	
Totaal krediet/realisatie		1.275.556,00	53.780,87	1.028.283,81	

Specificatie kredieten PMO wegen

Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Besluit van provinciale staten resp. begrotings-wijziging	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2021	krediet mutaties 2022	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2022	Cumulatief besteed t/m 2021	rectificaties t/m 2021	Besteed in 2022	Cumulatief besteed t/m 2022	Restant krediet 2022
		x € 1.000		x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Kredieten 2011 t/m 2013:									
Totaal beschikbaar 2011 t/m 2013		60.038	0	60.038	-	-	-	-	60.038
Totaal prognose 2011 t/m 2013		62.379	0	62.379	-	-	-	-	62.379
					-				
tekort ruimte krediet 2011 t/m 2013	<i>rectificaties</i>	-2.341	0	-2.341	0	-	-	-	-2.341
Kredieten 2012:									
omschrijving									
N502b-01 GO 9,20-11,24 incl. N503		nvt*		nvt*	2.951	-	-	2.951	
N232b-01 GO km 23,33 - 25,4, en km 29,4 - 33,15		nvt*		nvt*	5.233	-	-	5.233	
N244b-01 GO km 12,3 - 20,3		nvt*		nvt*	4.666	-	-	4.666	
N248b-01 GO km 3,55-18,70		nvt*		nvt*	6.026	-	-	6.026	
N249a-01 GO km 0,00-12,6		nvt*		nvt*	5.080	-	-	5.080	
N517a-01 GO km 0,05-1,83		nvt*		nvt*	704	-	-	704	
N207a/b-02 vervangen duikers bijdrage PMI		nvt*		nvt*	2.204	-	-	2.204	
N235a-01 GO km 0,03-8,1 incl busbaan		nvt*		nvt*	4.160	-	-	4.160	
N240a-01 GO km 7,0-10,0		nvt*		nvt*	-	-	-	-	
N241b-02 vervanging kunstwerk bijdrage aan PMI		nvt*		nvt*	200	-	-	200	
N245b-01 GO km 29,3-35,9		nvt*		nvt*	790	-	-	790	
N417a-01 GO km 8,9-10,8		nvt*		nvt*	542	-	16	558	
N509a-01 GO km 2,0-7,3		nvt*		nvt*	2.447	-	-	2.447	
N235a-03 GO km 0,03-8,1 incl busbaan fase 2		nvt*		nvt*	1.874	-	-	1.874	
						-	-	-	
						-	-	-	

N207a-01		nvt*		nvt*	2.739	-	-	2.739		
N242b-02		nvt*		nvt*	8.319	-	-	8.319		
N245a-01		nvt*		nvt*	3.278	-	-	3.278		
Bouwrente vW		nvt*		nvt*	217	-	-	217		
						-	-	-		
betrekking op deel niet gespecificeerd										
Totaal kredieten 2012	<i>rectificaties</i>		19.815	0	19.815	51.430	-	16	51.446	-31.631

Kredieten 2013:

omschrijving

N520a-01 GO km 0,05-5,17		nvt*		nvt*	1.915	-	-	1.915		
N511a-01 GO km 0,05 - 2,50		nvt*		nvt*	2.261	-	-	2.261		
N201b-02 GO km 35,9-40,43		nvt*		nvt*	889	-	-	889		
N232c-01 overdracht aan Amstelveen		nvt*		nvt*	650	-	-	650		
N236a-01 vervanging verhardingen		nvt*		nvt*	2.133	-	-	2.133		
N241a-01 bijdrage PMI		nvt*		nvt*	-	-	-	-		
N248a-01 bijdrage PMI		nvt*		nvt*	1.893	-	-	1.893		
N512a-01		nvt*		nvt*	-	-	-	-		
N521a-01 GO km 0,00-2,43		nvt*		nvt*	1.261	-	-	1.261		
Totaal kredieten 2013	<i>rectificaties</i>		4.515	0	4.515	11.002	-	-	11.002	-6.487

Kredieten 2014:

omschrijving

N206a-01 GO km 36,09-37,00		0	0	-	767	-	-	767	-767
N239b-01 GO		1.650	0	1.650	1.309	-	-	1.309	341
N244c-02 Bijdrage aan PMI		6.000	0	6.000	6.000	-	-	6.000	-
N516a-02 vervangen KW 25b16		2.050	0	2.050	2.041	-	-	2.041	9
Totaal kredieten 2014		9.700	-	9.700	10.117	-	-	10.117	-417

Kredieten 2015:

omschrijving

N200a-02 vervangen verharding Zeeweg		0	0	-	2.990	-	-	2.990	-2.990
N203c-04 vervangen km 54,8-60,48		0	0	-	1.459	-	-	1.459	-1.459

N302a-03 vervanging wegconstructie km 39,3 - 48,73	4.680	0	4.680	3.339	-	-	3.339	1.341
Totaal kredieten 2015	- 4.680	-	4.680	7.788	-	-	7.788	-3.108

Kredieten 2016:

omschrijving

N205b-03	670	0	670	466	-	-	466	204
N242Ld-01	350	0	350	215	-	2	217	133
N243a-03	0	0	-	408	-	-	408	-408
N302a-01	0	0	-	1.081	-	-	1.081	-1.081
N506a-02	0	0	-	1.600	-	-	1.600	-1.600
N507a-02	0	0	-	2.000	-	-	2.000	-2.000
N236a-02	2.700	0	2.700	2.497	-	-	2.497	203
Totaal kredieten 2016	3.720	-	3.720	8.267	-	2	8.269	-4.549

Kredieten 2017:

omschrijving

N240b-01	5.200	0	5.200	3.046	1	737	3.784	1.416
N520b-02	1.000	0	1.000	14	-	-	14	986
Totaal kredieten 2017	6.200	-	6.200	3.060	1	737	3.798	2.402

Kredieten 2018:

omschrijving

N231b-01	4.296	0	4.296	2.946	-	44	2.990	1.306
N243a-04	8.700	0	8.700	596	-	263	859	7.841
N247a-06	2.000	0	2.000	307	-	456	763	1.237
N240c-01	750	0	750	738	-	6	744	6
N247b-02	3.600	0	3.600	613	1	306	920	2.680
Totaal kredieten 2018	19.346	-	19.346	5.200	1	1.075	6.276	13.070

Kredieten 2019:

N506a-03	3.700	0	3.700	2.765	-1	9	2.773	927
----------	-------	---	-------	-------	----	---	-------	-----

N197a-01	voorschotkrediet 13-08-2020 vanuit P.00176.1 naar P.00174.1 krediet niet aangevraagd bij PMO 2019-2026	60	0	60	23	-	30	53	7
N201c-03	PS 08-11-2021 58	1.430	726	2.156	26	1	40	67	2.089
N239a-03		2.200	0	2.200	582	-	390	972	1.228
N241b-03	PS 27-03-2022 17	10.850	6.750	17.600	5.390	-1	12.249	17.638	-38
N247a-03		1.600	0	1.600	275	-	365	640	960
N244a-01		480	0	480	84	-	403	487	-7
N243a-04		780	0	780	-	-	-	-	780
Totaal kredieten 2019		21.100	7.476	28.576	9.145	-1	13.486	22.630	5.946

Kredieten 2020:

N242a-05 Vervangen glazen onderpanelen geluidschermen N242 en N244/N508 (nieuw)		1.500	0	1.500	3	-	468	471	1.029
nbn		0	0	-	-	-	-	-	-
nbn		0	0	-	-	-	-	-	-

Totaal kredieten 2020		1.500	-	1.500	3	-	468	471	1.029
------------------------------	--	--------------	----------	--------------	----------	----------	------------	------------	--------------

90.576	7.476	98.052	106.012	1	15.784	121.797	-23.745
---------------	--------------	---------------	----------------	----------	---------------	----------------	----------------

* In de jaren tot 2014 werd een totaalkrediet aangevraagd dat verder niet werd opgedeeld naar onderliggende projecten.

Vanaf 2014 worden kredieten per project aangevraagd waardoor tevens de besteding per project inzichtelijk wordt.

Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Besluit van provinciale staten resp. begrotings-wijziging	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2021	krediet mutaties 2022	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2022	Cumulatief besteed t/m 2021	rectificaties t/m 2021	Besteed in 2022	Cumulatief besteed t/m 2022	Restant krediet 2022
--	---	--------------------------------------	-----------------------	--------------------------------------	-----------------------------	------------------------	-----------------	-----------------------------	----------------------

Kredieten 2014: kunstwerken

omschrijving									
N203 Brug Krommenie A-01 vervangen 19D03	8.763	0	8.763	9.237	-	1.280	10.517	-1.754	
N203 Brug Krommenie B-01 vervangen 19D04	8.763	0	8.763	400	-	806	1.206	7.557	
K20/10/09 Leeghwaterbrug A-02 vervanging	15.500	0	15.500	15.006	-1	32	15.037	463	
Totaal kredieten 2014	33.026	-	33.026	24.643	-1	2.118	26.760	6.266	
Kredieten 2015: kunstwerken									
omschrijving									
K19w Cruquiusbrug A verv best. En aanbru	12.250	0	12.250	2.196	-1	983	3.178	9.072	
Totaal kredieten 2015	12.250	-	12.250	2.196	-1	983	3.178	9.072	
Kredieten 2016: kunstwerken									
omschrijving									
K09 Beatrixbrug 19D19	9.555	0	9.555	8.710	-	4	8.714	841	
K17 Brug Ouderkerk	PS 27-03-2022 17	19.785	3.025	22.810	13.026	-1	4.199	17.224	5.586
Totaal kredieten 2016		29.340	3.025	32.365	21.736	-1	4.203	25.938	6.427
kredieten 2017: kunstwerken									
omschrijving									
K20m Kogerpolderbrug-03	7.700	0	7.700	7.620	-	2	7.622	78	
K20N Stolperbasculebrug	11.600	0	11.600	1.524	-	777	2.301	9.299	
Totaal kredieten 2017	19.300	-	19.300	9.144	-	779	9.923	9.377	
kredieten 2018 kunstwerken									
omschrijving									
N248b Waardbrug 14G11	0	-	-	-	-	-	-	-	
Totaal kredieten 2018	-	-	-	-	-	-	-	-	

kredieten 2019 kunstwerken

	PS 08-03-2021 12 ipv voorbereidingskrediet PMI								
N248b Schagerbrug A 14G14		1.500	0	1.500	14	-	-	14	1.486
K1 Zijperbrug 14D30		4.600	0	4.600	-	-	-	-	4.600
Totaal kredieten 2019		6.100	0	6.100	14	0	-	14	6.086
Totaal kredieten kunstwerken		100.016	3.025	103.041	57.733	-3	8.083	65.813	37.228
Totaal krediet wegen		190.592	10.501	201.093	163.745	-2	23.867	187.610	13.483

Specificatie kredieten PMO vaarwegen

Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2021	krediet mutaties 2022	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2022	Cumulatief besteed t/m 2021	rectificaties t/m 2021	Besteed in 2022	Cumulatief besteed t/m 2022	Restant krediet 2022
		x € 1.000		x € 1.000	x € 1.000		x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Kredieten 2011 t/m 2014 oevers									
Totaal beschikbaar 2011 t/m 2013	<i>rectificatie</i>	7.265	0	7.265	7.297	-	-	7.297	-32
K17a-02 [05.8680-1002]	<i>rectificatie</i>	0	0	-	36	-	-	36	-36
Ruimte krediet 2011 t/m 2014 oevers	<i>rectificatie</i>	7.265	-	7.265	7.333	-	-	7.333	-68
Kredieten 2015: oevers omschrijving									
K20N-c-01 NHK vervanging oevers Noord km 65,45-68,0		3.500	0	3.500	4.516	-	-	4.516	-1.016
K4/5/6-c vervanging vww 19		4.928	0	4.928	3.737	-1	10	3.746	1.182
K2/K3 vervangingen vww 15	<i>rectificatie</i>	11.700	0	11.700	8.481	-	-	8.481	3.219
Totaal kredieten 2015 oevers		20.128	-	20.128	16.734	-1	10	16.743	3.385
Kredieten 2016: oevers omschrijving									
K4/5/6c vaarwegvak 20		8.324	0	8.324	7.092	-	102	7.194	1.130
Totaal kredieten 2016 oevers		8.324	-	8.324	7.092	-	102	7.194	1.130
kredieten 2017 omschrijving									
K4/5/6a vaarwegvak 18		7.973	0	7.973	5.058	-1	308	5.365	2.608
K7/8 vaarwegvak 21		4.800	0	4.800	3.633	-	70	3.703	1.097
K20/10/09a-01 vaarwegvak 6		840	0	840	840	-	-	840	-

Totaal kredieten 2017		13.613	-	13.613	9.531	-1	378	9.908	3.705
kredieten 2018 oevers									
omschrijving									
K20a-01 vaarwegvak 5		3.400	0	3.400	688	1	1.223	1.912	1.488
K20/10/09b-01 vaarwegvak 7		2.800	0	2.800	523	-	1.034	1.557	1.243
Totaal kredieten 2018		6.200	-	6.200	1.211	1	2.257	3.469	2.731
kredieten 2019 oevers									
omschrijving									
K9-01 vaarwegvak 8		840	1.100	1.940	334	-	331	665	1.275
K20m-a-01 vaarwegvak 10		0	0	-	0	-	-	-	-
K20Na-01 vaarwegvak 4		1.635	0	1.635	234	-	621	855	780
K20Zb-01 vaarwegvak 11		0	0	-	0	-	-	-	-
K18a-01, vaarwegvak 16, Westfrieze Vaart; splitsing Waardkanaal		1.951	404	2.355	517	-	1.191	1.708	647
K18b-01, vaarwegvak 17, Westfrieze Vaart, zijslot bij km. 7,8 - Medemblik		4.600	1.054	5.654	1.453	-	4.504	5.957	-303
K20a-02, vaarwegvak 5, Noordhollandsch Kanaal: Omval - Alkmaar Noord		1.600	0	1.600	1.405	-	142	1.547	53
x									
Totaal kredieten 2019		10.626	2.558	13.184	3.943	-	6.789	10.732	2.452
kredieten 2020 oevers									
omschrijving									
K19o-a-01 Vaarwegvak 32 (nieuw)		1.600	0	1.600	-	-	-	-	1.600
K19o-b-01 Vaarwegvak 33 (nieuw)		1.690	0	1.690	-	-	-	-	1.690
Totaal kredieten 2020		3.290	-	3.290	-	-	-	-	3.290
kredieten 2022 oevers									

omschrijving									
K20z-b-01 vervanging Vaarwegvak 13 (nieuw)	voorschotkrediet	0	1.000	1.000		-	1.188	1.188	-188
K11-a-01, K11-b-01, K11-b-01, K18-a-02 aanschaf hergebruikte damwanden	PS 27-03-2022 17	0	1.340	1.340		-	-	-	1.340
Totaal kredieten 2020		-	2.340	2.340	-	-	1.188	1.188	1.152

Totaal kredieten oevers		69.446	4.898	74.344	45.844	-1	10.724	56.567	17.777
--------------------------------	--	---------------	--------------	---------------	---------------	-----------	---------------	---------------	---------------

Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2021	krediet mutaties 2022	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2022	Cumulatief besteed t/m 2021	rectificaties t/m 2021	Besteed in 2022	Cumulatief besteed t/m 2022	Restant krediet 2022
--	--	--------------------------------------	-----------------------	--------------------------------------	-----------------------------	------------------------	-----------------	-----------------------------	----------------------

kredieten 2017: kunstwerken
omschrijving

K20N KVVS Kolkwand		11.600	0	11.600	1.993	-	4.410	6.403	5.197
--------------------	--	--------	---	--------	-------	---	-------	-------	-------

Totaal kredieten kunstwerken		11.600	-	11.600	1.993	-	4.410	6.403	5.197
-------------------------------------	--	---------------	----------	---------------	--------------	----------	--------------	--------------	--------------

Totaal kredieten Vaarwegen		81.046	4.898	85.944	47.837	-1	15.134	62.970	22.974
-----------------------------------	--	---------------	--------------	---------------	---------------	-----------	---------------	---------------	---------------

Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar

Flottende Activa

Vorraden	31-12-2022	31-12-2021
Voorraad gronden	44	4.909

De mutatie van de voorraad gronden bestaat uit:

Vorraden per 01-01-2022	4.909	4.597
Overheveling vanuit Materiële vaste activa	181	2.925
Verkopen	-5.046	-2.613
Vorraden per 31-12-2022	44	4909

Toelichting

Afgelopen jaar is de grootste mutatie geweest bij de verkoop van strategische gronden een transformatiestation geweest aan een netbeheerder ad 4,736 mln.

Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar	31-12-2022	31-12-2021
	x € 1.000	x € 1.000
<i>Vorderingen op openbare lichamen</i>		
Te vorderen omzetbelasting	61.365	57.883
Te vorderen Vennootschapsbelasting	239	489
Motorrijtuigenbelasting	19.447	19.609
Nog te ontvangen Provincies	64	405
Nog te ontvangen Rijksoverheid	75	76
Nog te vorderen Gemeenten	5.984	758
Overige nog te ontvangen	653	327
	87.827	79.547
<i>Uitzettingen in 's-Rijkschatkist met een rentetypische looptijd korter dan een jaar</i>		
	35.367	144.086
<i>Rekening-courant verhouding met niet-financiële instellingen (Groenfonds)</i>		
	4.457	6.197
<i>Overige vorderingen</i>		
Debiteuren	1.597	1.615
Te vorderen rente per 31 december van de verstrekte langlopende geldleningen en beleggingen	5	5
Overige posten	253	52
	1.855	1.673
Totaal uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar	129.506	231.502

Toelichting

De afname van het bedrag aan vorderingen met circa € 102 mln. wordt verklaard door de afname van de uitzettingen in s-Rijkschatkist met € 108 mln.

Liquide middelen

De provincie NH heeft alle bankrekeningen van de huisbankier ABN AMRO en de BNG in het stelsel van het schatkistbankieren. Dat betekent dat dagelijks alle saldi worden afgeroomd of aangevuld naar € 0,00.

Het saldo bij de jaarrekening 2022 is € 0,456 mln. Dit bedrag bestaat uit de bankrekening van Huis van Hilde (€ 0,175 mln.) en de post kruisposten (€ 0,281 mln.)

Het drempelbedrag is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld buiten de schatkist mag worden gehouden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)

		Verslagjaar 2022			
(1)	Drempelbedrag	10.645			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	231	213	119	159
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	10.414	10.432	10.526	10.487
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag				

(1) Berekening drempelbedrag

		Verslagjaar
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	822.749
(4b)	Begrotingstotaal kleiner dan 500 miljoen; drempelbedrag 1 miljoen. Begrotingstotaal groter dan 500 miljoen; drempelbedrag 10 miljoen.	500.000
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	322.749
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €300.000	Drempelbedrag	10.645

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen

		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	20.800	19.428	10.970	14.619
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	231	213	119	159

Overlopende activa

Het saldo van de overlopende activa is toegenomen met ca. € 6,2 mln.

De toename komt met name door een toename in vooruitbetaalde bedragen (onder andere subsidies groter dan € 1,5 mln (€ 5,6 mln). Daarnaast is een toename in Nog te ontvangen bedragen (€ 2,4 mln.).

Nog te ontvangen voorschotbedragen op doelluitkeringen:

Nog te ontvangen voorschotbedragen voor doelluitkeringen	Saldo 31-12-2021	Correctie voorgaand jaar	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2022
	x €1.000	x €1.000	x €1.000	x €1.000	x €1.000
EU					
Rijk					
Bodem Overbuggingsjaar (E58)	-	-	1.400	-	1.400
Regionale MIT-regeling (F12)	-	-	1.209	-	1.209
Regionale MIT-regeling 2021 (F14)	405	-	-	5	400
Overige Nederlandse overheidsorganen					
Groenfonds	3.337	-	337	560	3.114
Totaal	3.742	-	2.946	565	6.123

Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen:

	31-12-2022	31-12-2021
	x € 1.000	x € 1.000
Overige voorschotten	0	0
Nog te ontvangen bedragen	33.325	35.118
Overige vooruitbetaalde bedragen	20.176	14.595
	<u>53.501</u>	<u>49.713</u>

Passiva

Eigen vermogen - Reserves

Staat van het verloop van de reserves (Bbv. artikel 54)

Naam van de reserve	Stand per 1-1-2022	Resultaat- bestemming 2021	Toevoegingen		Onttrekkingen			Stand per 31-12 2022
			Stortingen	Wegens overheveling van middelen	Bestedingen	Wegens overheveling van middelen	Vrijval ten gunste van rekening van lasten en baten	
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Algemene reserves								
Algemene reserve	185.996	17.887	5.715	-	43.341	-	-	166.258
Totaal algemene reserves (a)	185.996	17.887	5.715	-	43.341	-	-	166.258
Bestemmingsreserves								
<i>Programma 1 Openbaar Bestuur</i>								
Reserve Cofinanciering Europese projecten	1.878	-	2	-	262	-	-	1.618
<i>Programma 2 Klimaat en Milieu</i>								
Reserve Bodemsanering	27.430	-	319	-	2.025	-	-	25.724
Reserve Energietransitie	28.287	-	4.664	-	3.153	14.428	-	15.370
Reserve Circulaire economie	1.595	-	350	-	584	-	-	1.361
Reserve Verduurzaming Bestaande Woningvoorraad	553	-	-	-	-	553	-	0
Reserve Gezonde leefomgeving	5.751	-	3.420	-	1.856	-	-	7.315
Reserve Duurzame elektriciteit	-	-	3.929	5.272	3.524	-	-	5.677

Reserve Warmtetransitie	-	-	3.267	9.711	7.176	-	-	5.802
Reserve Subsidies.Warmtetransitie	-	-	2.630	-	311	-	-	2.319

Programma 3 Ruimte en Water

Reserve Meekoppelkansen bij Dijkverst. en Kustontw.	25.081	-	50	-	538	-	-	24.593
Reserve Waterrecreatie	3.392	-	1.562	-	1.497	-	-	3.457
Reserve OV-fonds, incl. OV-knooppunten	11.790	-	5.000	-	172	5.000	-	11.618
Reserve Ontwikkeling Havencomplexen	4.043	-	1.599	-	1.568	-	-	4.074
Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling	341	-	-	-	-	-	-	341
Reserve Woonbeleid	3.871	-	-	-	1.200	-	-	2.671
Reserve Woningbouw	10.838	-	1.200	-	2.301	4.869	-	4.868
Reserve Klimaatadaptatie	1.290	-	1.500	-	1.260	-	286	1.244
Reserve Impuls duurzame zeehavens	0	-	-	-	-	-	-	0
Reserve Waardevermindering grondaankopen Groen	12.152	-	-	4.541	-	-	-	16.693
Reserve subsidie Bloemendalerpolder	1.818	-	-	-	1.206	-	-	612
Reserve subsidie OV-fonds	5.500	-	-	5.000	2.405	-	-	8.095
Reserve verleende subsidies woningbouw subsidies	-	-	-	4.869	485	-	-	4.384

Programma 4 Bereikbaarheid

Reserve Mobiliteitsbeleid	3.116	-	-	405	628	100	-	2.793
Reserve Uitvoeren mobiliteit	102.482	-	14.207	10.554	51.327	6.895	25	68.996
Reserve Ontwikkeling prov infrastructuur	120.603	-	21.034	-	3.658	56.817	-	81.162
Reserve Groot onderhoud wegen	28.688	-	16.703	3.575	16.089	-	1.400	31.477
Reserve Investerings wegen	1	-	-	-	-	-	-	1
Reserve Groot onderhoud vaarwegen	6.969	-	7.356	-	3.376	3.575	1.251	6.123
Reserve Innovatieprojecten Mobiliteit	11.865	-	395	6.800	1.767	1.703	-	15.590
Reserve Openbaar Vervoer projecten	19.774	-	67	-	230	-	-	19.611
Reserve verleende subsidies OD 4.1.2	3.329	-	-	6.490	5.560	-	-	4.259

Programma 5 Groen

Reserve Groen	138.126	-	25.363	167	18.676	31.166	-	113.814
Reserve Groene Uitweg	18.740	-	107	261	3.434	872	-	14.802
Reserve Oostelijke Vechtplassen (OVP)	14.846	-	58	2.105	1.707	-	-	15.302
Reserve Cofinanciering Waddenzee	8.206	-	5.000	-	1.404	6.762	-	5.040
Reserve Landschap	1.183	-	3.500	-	1.040	750	-	2.893
Reserve Uittreding Goois Natuurreservaat	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve Laag Holland	3.605	-	-	750	52	-	-	4.303
Reserve subsidies > € 1,5 miljoen Groen, OD 5.1.1	1.279	-	-	23.735	3.989	-	-	21.025
Reserve Subsidies Cofinanciering Waddenzee	-	-	-	6.762	-	-	-	6.762
Reserve subsidies Laag Holland	-	-	-	-	-	-	-	-

Programma 6 Economie, Cultuur & Welzijn

Reserve Herstructurering bedrijventerreinen	2.040	-	2.500	-	1.479	-	-	3.061
Reserve MKB	11.659	-	5.672	-	5.077	-	-	12.254
Reserve Duurzame Landbouw	1.785	-	-	-	-	1.785	-	0
Reserve Europese proj. Landbouwsubsidies	6.770	-	-	1.785	4.189	-	-	4.366
Reserve monumenten (Mr.F.J.Kranenburgfonds)	3.500	-	5.051	-	5.292	-	-	3.259
Reserve SvA/NHW Werelderfgoed	7.159	-	-	1.350	26	261	-	8.222

Programma 7 Economisch herstel & duurzaamheid

Reserve Economisch herstel en duurzaamheid	96.786	-	-	-	11.776	-	-	85.010
--	--------	---	---	---	--------	---	---	--------

Programma 8 Financiën en Bedrijfsvoering

Reserve Bedrijfsvoering	13.454	-	3.440	-	3.175	-	-	13.719
Reserve GO-Gelden	2.263	-	-	-	2.163	-	-	100
Reserve Huisvesting	12.959	-	-	-	762	-	-	12.196

Reserves ter dekking van kapitaallasten

Reserve Dekking kap.lasten invest.Haven (Progr. 3)	140	-	-	-	140	-	-	-
Reserve Dekking Kapitaallasten Weginfras (Prog. 4)	14.507	-	-	15.806	132	-	-	30.181
Reserve Dekking Kapitaallasten OV-infras (Prog. 4)	50.786	-	-	23.756	-	-	-	74.542
Resv. Kapitaallasten invest.kunstwerken (Prog. 4)	0	-	-	-	-	-	-	0
Reserve Kapitaallasten Vaarwegen (Progr. 4)	0	-	-	-	-	-	-	0
Reserve Kapitaallasten innovatieprojecten (Progr. 4)	3.890	-	-	1.703	-	-	-	5.593
Reserve Kapitaallasten Groen (Progr. 5)	3.663	-	-	140	70	-	-	3.733
Totaal bestemmingsreserves	859.782	0	139.945	135.537	178.742	135.537	2.962	818.023
Totaal reserves(a + b)	1.045.779	17.887	145.660	135.537	222.083	135.537	2.962	984.281
Resultaat 2022								24.611
Totaal eigen vermogen								1.008.892

Algemene reserve

Doel:

De Algemene Reserve vormt een buffer voor financiële tegenvallers van een omvang die niet uit de algemene dekkingsmiddelen is op te vangen.

Vanuit de resultaatbestemming van 2021 is er € 17,8 mln gestort in de Algemene Reserve.

Stortingen:

In 2022 is € 5,7 mln gestort in de Algemene Reserve. Dit betreffen de volgende toevoegingen:

- * € 2,1 mln: vanuit de ruimte in de begroting 2022
- * € 1,6 mln: Betreft de onttrekking van de middelen ten behoeve van de uitgestelde intenties
- * € 1 mln: ten behoeve van de weerstandscapaciteit deelname ROM
- * € 1 mln: Omzetten van storting reserve investeringen kunstwerken naar algemene reserve ivm gewijzigde dekking onderliggende projecten

Onttrekkingen:

In 2022 is € 43 mln aan de algemene reserve onttrokken. Dit bedrag bestaat uit:

- * € 26 mln: onttrekking conform het coalitieakkoord
- * € 13,6 mln: betreft de onttrekking van de middelen ten behoeve van de uitgestelde intenties
- * € 1,5 mln: Betreffen onttrekkingen vanuit de decembercirculaire 2021. Het gaat hierbij om decentralisatie-uitkeringen die uit het resultaat van 2021 geoormerkt gestort zijn in de algemene reserve. Met deze onttrekking wordt het budget opgehoogd waarvoor de middelen in eerste instantie zijn uitgekeerd.
- * € 1,0 mln: ten behoeve van Tata Steel

Stand:

Conform het financieel beleid van Provincie Noord-Holland moet de omvang van de Algemene Reserve tenminste 25% van de structurele algemene dekkingsmiddelen bedragen, met een minimum bedrag gelijk aan het saldo van het netto risicobedrag dat berekend is voor het boekjaar waarop deze jaarrekening betrekking heeft.

De structurele algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de uitkering uit het provinciefonds (exclusief voormalig BDU middelen), de opcenten motorrijtuigenbelasting, het renteresultaat en de dividenduitkeringen.

De omvang van de structurele algemene dekkingsmiddelen per ultimo 2022 bedraagt € 410 miljoen. 25% hiervan is € 102,5 miljoen. Uit de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing blijkt dat de omvang van de berekende risico's €19,2 miljoen voor het komende jaar zijn en €34,9 miljoen voor 4 jaar.

Op basis hiervan kan afgeleid worden dat de minimale omvang van de Algemene reserve € 102,5 miljoen moet zijn. De algemene reserve voldoet hiermee aan de kaders zoals die hiervoor zijn opgesteld.

Toelichting bestemmingsreserves

Reserve Landschap	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Investeren in groene ruimte voor rust en ontspanning in onze dichtbevolkte provincie.
Instellingsbesluit	Begroting 2020
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.3.2
Toelichting stortingen	Conform de Begroting is er in 2022 € 3,5 miljoen in deze reserve gestort.
Toelichting onttrekkingen	Er is vanuit de reserve totaal ruim € 1 miljoen uitgegeven. De middelen zijn besteed aan de Uitvoeringsregeling Landschapsontwikkeling Westeinderscheg met een bedrag van € 724.000. Daarnaast is er een subsidie buiten UVR verstrekt voor € 70.000 en zijn er voor een bedrag van € 246.000 proceskosten gemaakt. Hiernaast is er € 750.000 overgeheveld naar de reserve Stelling van Amsterdam ten behoeve van de Liniedijken.
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2022 bedraagt € 2,9 miljoen. Dit zal volgens het bestedingsplan aan diverse Landschapsversterkingsprojecten uitgegeven worden.

Reserve Gezonde leefomgeving	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Om de ambities op het gebied van de leefbaarheid waar te kunnen maken, wordt een programma 'Gezonde Leefomgeving' opgezet. Hierbij wordt onder andere ingezet op meer structureel onderzoek naar gezondheid en het monitoren van de omgevingskwaliteit (o.a. lucht, geluid, geur). Ook onderwerpen als de sanering van asbestdaken en het terugdringen van geluidsoverlast door provinciale wegen vallen hieronder. Dit zal worden aangevuld met extra activiteiten op het vlak van toezicht en handhaving bij de majeure risicobedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is.
Instellingsbesluit	Begroting 2020
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.2.2
Toelichting stortingen	De stortingen betreffen € 3 miljoen en € 300.000 voor het Leefbaarheidsfonds en proceskosten (conform Coalitieakkoord) en € 120.000 voor het Actieprogramma Geluid (tweede begrotingswijziging 2022).
Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen hebben betrekking op Hollandse Luchten (€ 708.000), Capaciteitskosten (€ 351.000), Proceskosten (€ 377.000), Tata Steel (€ 289.000), Actieplan geluid (€ 54.000), Scherp Vergunnen (€ 42.000) en dagboekonderzoeken (€ 3.000).
Toelichting stand	De in de reserve resterende middelen (€ 7,3mln.) zullen worden ingezet voor de in het bestedingsplan opgenomen activiteiten (Gezondheidsonderzoeken, Monitoring omgevingskwaliteit, diverse uitvoeringsregelingen etc.).

Reserve Klimaatadaptie	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	-Vormgeven eigen klimaatadaptatiebeleid en eigen klimaatadaptatieprojecten, opstellen integraal waterplan, cofinancieren aanvullend klimaatonderzoek, verbinden met andere provinciale opgaven (bv.: biodiversiteit, KRW,OV-knooppunten, etc.), - Cofinanciering Deltaprogramma's. Conform afspraken die zijn vastgelegd in het landelijke bestuursakkoord Klimaatadaptatie (projecten wateroverlast, droogte, hittestress, overstromingen en meekoppelkansen), - Cofinanciering klimaatadaptatieprojecten van derden (o.a. waterschappen, gemeenten, belangenorganisaties, bedrijven). - Cofinanciering van digitaal beter beschikbaar maken klimaatgegevens voor inwoners en bedrijven (o.a. overstromings-wateroverlast gegevens).
Instellingsbesluit	Begroting 2020
Bestedingsplan	
Operationeel doel	3.4.3
Toelichting stortingen	In 2021 is conform het Coalitieakkoord € 1,5 miljoen in de reserve gestort.

Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen betreffen subsidieverleningen op grond van de uitvoeringsregelingen onderzoek en fysieke uitvoeringsprojecten klimaatadaptatie (resp. € 48.400 en € 880.000) en proceskosten (€ 225.000). Daarnaast is er aan capaciteitskosten € 107.000 onttrokken aan de reserve. Tenslotte is er een bedrag van € 286.000 vrijgevallen ter dekking van de kosten van 2 FTE voor intensivering van het VTH beleid. De kosten van deze 2 FTE moesten uit de eigen begroting gevonden worden.
---------------------------	---

Toelichting stand	De in de reserve resterende middelen zullen worden ingezet conform het bestedingsplan.
-------------------	--

Reserve Kapitaallasten Investerings Havencomplexen

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Deze reserve heeft als doel kapitaallasten van investeringen in havencomplexen binnen programma Ruimte te dekken. Per 1 januari 2017 is de wet- en regelgeving BBV gewijzigd, waardoor investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut niet meer in één keer ten laste van een reserve worden gebracht, maar geactiveerd moeten worden. Daartoe zijn diverse reserves ter dekking van de kapitaallasten ingesteld. In de notitie Materiële vaste activa (december 2017) van de commissie BBV is hierover opgenomen dat het saldo van de bestemmingsreserve kapitaallasten gelijk moet zijn aan de boekwaarde van de desbetreffende activa. Vanuit deze reserve worden jaarlijks de kapitaallasten van de investering gedekt.

Instellingsbesluit	Laatste Begrotingswijziging 2018
--------------------	----------------------------------

Bestedingsplan

Operationeel doel	3.2.3
-------------------	-------

Toelichting stortingen	Er zijn geen stortingen gedaan in 2022.
------------------------	---

Toelichting onttrekkingen	Er is in 2022 € 140.000 onttrokken aan de reserve
---------------------------	---

Toelichting stand	De stand van de reserve per 31-12-2022 is nihil.
-------------------	--

Reserve Oostelijke Vechtplassen

Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel de toekomstige uitgaven voortvloeiend uit het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen te kunnen dekken. In december 2017 wordt het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen getekend. Hierin participeren naast Provincie Noord-Holland ook andere overheden, ondernemers, watersportverbond, bewonersverenigingen, recreantenverenigingen en natuur- en milieuorganisaties. Het gebiedsakkoord geeft invulling aan verschillende beleidsopgaven: Natuur (Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Natura 2000), Waterkwaliteitsverbetering (Kaderrichtlijn Water (KRW)), Visie Waterrecreatie en Recreatieve verbindingen.

Instellingsbesluit	Begroting 2018
--------------------	----------------

Bestedingsplan

Operationeel doel	5.1.3
-------------------	-------

Toelichting stortingen	Er is € 2,2 miljoen in de reserve gestort, dit heeft voornamelijk betrekking op een overhevelingen vanuit de reserve Groen. Hiermee worden de middelen die vanuit de reserve Groen toegezegd zijn voor het Gebiedsprogramma OVP overgeboekt naar de reserve OVP.
------------------------	--

Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen van totaal € 1,8 miljoen hebben betrekking gehad op onder andere de volgende projecten: <ul style="list-style-type: none"> • Bureaunkosten € 214.000 • Herstel legakkers € 338.000 • Baggeren € 1,1 miljoen
---------------------------	---

Toelichting stand	De stand eind 2022 is € 15,3 miljoen. Het project Oostelijke Vechtplassen is in 2018 gestart met de uitvoering, de planning is om het project af te kunnen ronden in 2027. De voortgang van de projecten wordt opgenomen in het jaarlijks vast te stellen PNN.
-------------------	--

Reserve Bodemsanering	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige bodemsaneringskosten te dekken op basis van afspraken opgenomen in het landelijke bodemconvenant 2016-2020. Dit convenant beschrijft de bodemdoelen die de provincie Noord-Holland zal realiseren en de Decentralisatie Uitkering Bodem (DUB) die het Rijk hiervoor beschikbaar stelt.
Instellingsbesluit	Zomernota 2017
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.2.3
Toelichting stortingen	Ter dekking van capaciteitskosten is € 319.000 gestort in de reserve.
Toelichting onttrekkingen	Ter dekking van capaciteitskosten is € 455.000 onttrokken aan de reserve. Daarnaast is € 640.000 onttrokken t.b.v. bodemtaken van de Omgevingsdiensten. De overige € 930.000 is benut voor de uitvoering van en subsidieverlening voor bodemsaneringen.
Toelichting stand	De stand van de reserve per 31-12-2022 bedraagt € 25,7 mln. Deze middelen worden ingezet ter dekking van toekomstige bodemsaneringskosten.
Reserve Groen	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel het realiseren van het in het hoofdstuk 'Beschermen' vastgelegde beleid van de Agenda Groen (vastgesteld door Provinciale Staten d.d. 11 maart 2013) met betrekking tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN), Natura2000 en Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), verbindend groen, natuurcompensatie en recreatieve verbindingen. De uitvoering wordt geprogrammeerd in het jaarlijks door PS vast te stellen geactualiseerde Provinciaal Meerjarenprogramma Groen (PMG). De Reserve Groen is niet bedoeld voor het financieren van het beheer van groengebieden.
Instellingsbesluit	Zomernota 2013, vastgesteld door PS op 23 september 2013, punt 10 bij voordracht 44.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.1.1
Toelichting stortingen	De reserve Groen wordt jaarlijks gevoed door Rijksmiddelen voor natuur die, conform afspraken in het Natuurakkoord (2011) en het Natuurpact (2013), via het provinciefonds aan ons worden overgemaakt. Daarnaast zijn er opbrengsten uit verkoop van Strategische Gronden Groen (SGG) ook wel genoemd BBL&PASO gronden. Deze worden ontvangen via Programma 3, Ruimte en Water, en worden van daaruit in de reserve Groen gestort. Totaal is er in 2022 een bedrag van € 25,5 miljoen in de reserve gestort. Enkele stortingen in de reserve Groen op een rij: <ul style="list-style-type: none"> • € 8,8 miljoen Rijksmiddelen; • € 1,6 miljoen uit het budget Subsidies Natuur-en Landschapsbeheer (ter compensatie van eerdere onttrekkingen); • € 8,5 miljoen uit het Coalitieakkoord (KRW, Bodemdaling en Masterplan Biodiversiteit); • € 2 miljoen extra bijdrage realisatie NNN uit KB 2019; • € 307.000 opbrengsten uit grondverkoop van SGG gronden; • € 4,4 miljoen overige stortingen ten behoeve van de uitvoering van diverse projecten.
Toelichting onttrekkingen	De uitgaven uit de reserve Groen hebben naast de kosten voor diverse projecten o.a. betrekking gehad op: <ul style="list-style-type: none"> • € 2,1 miljoen voor SNL regelingen; • € 2 miljoen voor Functieverandering SKNL; • € 1,4 miljoen voor Natuurherstelmaatregelen; • € 1,5 miljoen voor kosten met betrekking tot grondaankopen NNN; • € 1,1 miljoen voor Masterplan Biodiversiteit; • € 798.000 proceskosten Regiebureau. Hiernaast is er € 4,5 miljoen overgeheveld naar de reserve Waardevermindering Grondaankopen Groen, € 23,7 miljoen naar de reserve verleende subsidies OD 5.1.1 (voor subsidies groter dan € 1,5 miljoen), € 2 miljoen naar de reserve OVP en € 750.000 naar de reserve Laag Holland.
Toelichting stand	Er wordt jaarlijks een PNN (Programma Natuurnetwerk) opgesteld met daarin een nadere analyse van de doelen en de voortgang van de projecten om deze te bereiken.

Reserve Openbaar Vervoer Projecten	
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Reserveren van provinciale middelen voor de uitvoering van Visie Openbaar Vervoer 2020 (Visie Openbaar Vervoer 2020, vastgesteld door PS op 6 februari 2012, punt 9 bij voordracht 03). Egalisatie van nog niet bestede middelen voor infrastructuur, aanleg en constructie.
Instellingsbesluit	Nota Reserves en Voorzieningen 2004 d.d. 14 juni 2004, nummer 48.Kaderbrief 2012, vastgesteld door PS op 27 juni 2011, punt 8 bij voordracht 50.
Bestedingsplan	Beschikbaar
Operationeel doel	4.2.1
Toelichting stortingen	Conform begroting is € 67.000 gestort in de Reserve Openbaar Vervoer Projecten
Toelichting onttrekkingen	Voor de lasten van een aantal kleinere projecten is € 230.000 onttrokken aan deze reserve in 2022.
Toelichting stand	Het restant van de reserve wordt met name ingezet voor de vervanging van buurtbussen, aanpassingen aan OV knooppunten en om uitgestelde projecten door corona te kunnen realiseren.

Reserve Huisvesting	
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve is bestemd voor het dekken van de kapitaallasten die volgen uit de recente investeringen in de huisvesting van de provincie.
Instellingsbesluit	Lentenota 2009, vastgesteld door PS op 22 juni 2009, punt 10
Bestedingsplan	
Operationeel doel	8.1.8
Toelichting stortingen	N.v.t.
Toelichting onttrekkingen	Jaarlijks wordt een gelijk bedrag van € 762.273 onttrokken aan de reserve. Deze onttrekking fungeert als gedeeltelijke dekking van de extra afschrijvingskosten die ontstonden door de verbouwing van het kantoorpand Houtplein 33 in Haarlem.
Toelichting stand	In de komende 16 jaar zal nog telkens een bedrag € 762.273 worden onttrokken als gedeeltelijke dekking van de afschrijvingslasten van de verbouwing van het pand Houtplein 33. Daarmee is de reserve over 16 jaar volledig besteed.

Reserve Groene Uitweg	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het uitvoeren van het programma De Groene Uitweg. Dit programma heeft tot doel om de landschappelijke kwaliteiten van de Vechtstreek te behouden en waar mogelijk te verbeteren. Het programma maakt onderdeel uit van het pakket van Groen Blauwe investeringen die zijn gekoppeld aan de uitvoering van het Stroomlijnalternatief Schiphol Amsterdam Almere (SAA). Diverse projecten vallen onder de zes thema's, zoals beschreven in de Noordvleugelbrief uit 2006. De thema's zijn: Natuurboulevard / Waterberging Horstermeer / Recreatieve vaarverbindingen / Fietspaden en -bruggen / Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie / Behoud weidelandschap.
Instellingsbesluit	Zomernota 2013, vastgesteld door PS op 23 september 2013, punt 10 bij voordracht 44.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.1.2
Toelichting stortingen	Voor capaciteitskosten is € 107.000 gestort, daarnaast is € 261.000 overgeheveld uit de reserve Stelling van Amsterdam (SvA).
Toelichting onttrekkingen	Voor het project 'Verder met de vesting' is € 600.000 overgeheveld naar de reserve SvA, daarnaast is € 272.000 overgeboekt naar reserves Groen en OVP i.v.m. faunapassages en wandelpaden OVP.
Toelichting stand	De stand per 31-12-2022 bedraagt € 14,8 mln. Deze middelen worden ingezet voor de uitvoering van het programma de Groene Uitweg.

Reserve Cofinanciering Waddenzee	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Provinciale cofinanciering realiseren van projecten in het kader van het Investeringskader Waddengebied 2016-2026 en Waddenfonds.
Instellingsbesluit	Zomernota 2011, vastgesteld door PS op 26 september 2011, punt 10 bij voordracht 70.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.3.3
Toelichting stortingen	Conform de begroting is er in 2022 € 5 miljoen gestort in de reserve.
Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen van in totaal € 1,4 miljoen betroffen vooral subsidies. In het kader van de uitvoeringsregeling cofinanciering Waddenfonds gaat het om 2 subsidies met een totaal bedrag van € 226.000. Buiten UvR zijn er 2 subsidies verleend met een totaal bedrag van € 999.000. Hiernaast is er € 6,8 miljoen overgeheveld naar de Reserve verleende Cofinanciering Waddenzee (voor subsidies groter dan € 1,5 miljoen).
Toelichting stand	De stand eind 2022 is € 5 miljoen. Dit is bedoeld voor de provinciale cofinanciering Waddenfondsprojecten en het Investeringskader Waddengebied, zie verder het bestedingsplan.

Reserve Herstructurering Bedrijventerreinen	
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Bij de Laatste begrotingswijziging 2010 is besloten om de bestemmingsreserve 'Herstructurering Bedrijventerreinen' opnieuw in te stellen. Dit in verband met het convenant bedrijventerreinen 2010-2020 en de decentralisatie hiervoor van de zogenaamde TOPPER-middelen. Het Rijk heeft de middelen beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van het Provinciaal Herstructureringsprogramma.
Instellingsbesluit	Laatste Begrotingswijziging 2010
Bestedingsplan	
Operationeel doel	6.1.1
Toelichting stortingen	Gedurende de coalitie periode wordt jaarlijks € 2,5 miljoen gestort in de reserve in kader "Duurzaam doorpakken"
Toelichting onttrekkingen	Er zijn onttrekkingen gedaan voor subsidie verleningen voor de HIRB plus regelingen totaal € 1,5 miljoen. Dit betrof subsidies voor: a. Fysieke herstructurering van bedrijventerreinen en havens met focus op duurzaamheid (€ 0,7 miljoen), b. Procesmaatregelen als onderzoek en visievorming & organiseren van beheer van bedrijventerreinen en havens (€ 225.000), c. Procesmaatregelen als onderzoek, visievorming en organiseren van beheer van winkelgebieden (€ 503.000). d. subsidie onder meer pilotprojecten, planvoorbereiding en experimenten voor transformatie van winkels naar woningen (€ 100.000). Hier tegenover zijn beschikkingen die zijn afgegeven in eerdere jaren (deels) niet doorgegaan. Hierdoor is geld (€ 44.000) teruggekomen in de reserve
Toelichting stand	De stand van de reserve per 31-12-2022 bedraagt € 3,1 miljoen. Deze middelen worden naast de jaarlijkse stortingen (€ 2,5 miljoen) ingezet ter dekking van toekomstige uitgaven aan de HIRB regelingen (3,4 miljoen), regelingen verblijfsrecreatie (€ 275.000), wonen en winkels (€ 25.000) en Transformatie en herstructurering terreinen langs de Ringvaart (€803.000).

Reserve Cofinanciering Europese projecten	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Ambitie: De provincie Noord-Holland benut 'met verstand' optimaal de Europese subsidiemogelijkheden voor het realiseren van haar eigen doelstellingen.
Instellingsbesluit	Nota Reserves en Voorzieningen 2004 d.d. 14 juni 2004, nummer 48.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	1.4.2
Toelichting stortingen	Conform begroting is een bedrag van € 2.000 gestort in de reserve.
Toelichting onttrekkingen	In 2022 is € 261.612 onttrokken als gevolg van verstrekte subsidies aan o.a. de gemeente Rotterdam.

Toelichting stand	De in de reserve resterende middelen zullen conform het bestedingsplan worden ingezet voor cofinanciering van Europese projecten en voor uitvoeringskosten van Europese subsidieverlening
-------------------	---

Reserve Europese projecten landbouwsubsidies

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Cofinanciering en uitvoeringskosten Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO-POP3) en Europees Fonds Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV). De programma's POP3 en EFMZV zijn gereed. Naast dat de middelen uit de reserve worden ingezet voor realiseren van provinciaal beleid voor met name landbouw en visserij, zijn ze ook bestemd voor de uitvoeringskosten van RVO die de functie vervult van beheersautoriteit en betaalorgaan om de Europese bijdrage aan de subsidie EU-conform uit te voeren.
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Bestedingsplan	
Operationeel doel	6.1.5
Toelichting stortingen	Op basis van de Eerste begrotingswijziging (EBW) is € 1,8 mln. overgeheveld vanuit de reserve Duurzame Landbouw (in het kader van de POP3 verplaatsingsregeling glastuinbouw).
Toelichting onttrekkingen	In 2022 is er €4,2 miljoen aan de reserve onttrokken voor POP3 subsidie regelingen. Deel hiervan had betrekking had op uitvoeringskosten RVO (€ 966.000). Verder is er sprake geweest van negatieve onttrekkingen voor Technische bijstand (€ 319.000) die retour is ontvangen voor uitvoeringskosten RVO.
Toelichting stand	De stand per 31-12-2022 bedraagt € 4,3 miljoen, deze middelen worden ingezet voor de POP3 regelingen en de uitvoeringskosten hiervan.

Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	a. verstrekken van onderhouds- en restauratiesubsidies ten behoeve van provinciale monumenten; b. verstrekken van een onderhoudssubsidie voor molens in Noord-Holland.
Instellingsbesluit	Instellingsbesluit van het fonds stamt van voor 1989.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	6.4.1
Toelichting stortingen	In 2022 is gestort in de reserve € 5,1 miljoen. Hiervan betrof € 3,3 miljoen Rijksmiddelen voor monumentenzorg.
Toelichting onttrekkingen	Totaal aan onttrekkingen was € 5,3 miljoen. Dit was ten behoeven van de volgende uitvoeringsregelingen: Restauratie Rijksmonumenten NH (€ 5 miljoen), Onderhoud Provinciale monumenten (€ 92.000) en Onderzoek duurzaam benutten monumenten (€ 103.000). Verder betrof dit Herbestemming Loods (€ 113.000) en opdrachten ten behoeven van rijks en provinciale monumenten (€ 11.000).
Toelichting stand	Per 31-12-2022 is in de reserve nog € 3,3 miljoen beschikbaar dat zal worden ingezet voor programma behoud en herbestemming monumenten

---

Reserve Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid door Derden

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor de uitvoering van Mobiliteitsbeleid waarmee de Provincie andere wegbeheerders (gemeenten en waterschappen) en organisaties (bv. op gebied verkeersveiligheid) in staat stelt om een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de verkeersveiligheid en bereikbaarheid. Onder dit doel valt de subsidieregeling kleine infrastructuur en gedragsbeïnvloeding, evenals de subsidieregeling voor fietsvoorzieningen en doorstroming openbaar vervoer. Verder valt hieronder de jaarlijkse storting die we ten behoeve van de verbetering van het openbaar vervoer in de ov terminal in de Zuidas en de stortingen die we voor de OLV Greenport doen.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	Beschikbaar
Operationeel doel	4.1.2

Toelichting stortingen	In 2022 is € 25 miljoen in de reserve gestort. Hiervan is € 10 miljoen overgeheveld uit de reserve OPI. De stortingen zijn gelijk aan de jaarlijks in de begroting opgenomen stortingen
Toelichting onttrekkingen	Totaal aan onttrekkingen voor 2022 is € 58 miljoen. Hiervan is € 6,5 miljoen overgeheveld naar de reserve verleende subsidies O.D. 4.1.2. De overige onttrekkingen bestaan uit diverse projecten die in 2022 zijn uitgevoerd. . Onder andere voor de ZuidAs Terminal (30 miljoen), de Zaanbrug (3 miljoen) en voor uitvoeringsregelingen in het kader van kleine infrastructurele werken.
Toelichting stand	Er staat nog een aantal projecten op stapel om uit deze reserve gedekt te worden. Onder andere voor de Boerenverdrietsluis, de HOV Huizen, de A9 bij Heiloo en meerdere kleinere projecten.

Reserve Ontwikkelen Provinciale Infrastructuur

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor het uitvoeren van studies voor het aanleggen en verbeteren infrastructuur en ter dekking van uitgaven met betrekking tot het jaarlijks door PS vastgestelde 4 jarig programma Mobiliteit of separate krediet besluiten.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	Beschikbaar
Operationeel doel	4.4.2
Toelichting stortingen	Conform begroting is € 21 miljoen in deze reserve gestort.
Toelichting onttrekkingen	Omdat er een tweetal grote projecten is afgerond is het bedrag dat daarvoor in deze reserve stond opgenomen overgeheveld naar de reserve kapitaallasten. Het gaat om de projecten investeringsprojecten HOV-03 't Gooi Huizen-Hilversum en Trajectbenadering N243a.
Toelichting stand	Uit het resterende saldo van deze reserve worden onder andere de volgende infrastructurele projecten gedekt: Haven Boekelmeer, ondertunneling Broek en Waterland, AVANT, HOV projecten en aanpassingen van N-wegen.

Reserve Mobiliteitsbeleid

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor de voorbereiding van het opstellen en uitvoeren van beleid. In het jaarlijkse door PS vast te stellen programma Mobiliteit maken we dit inzichtelijk. Het gaat hierbij om activiteiten voor onder andere fiets, het goederenvervoer, duurzame respectievelijk slimme mobiliteit, waaronder ook verkeersmanagementbeleid, het openbaar vervoer, verkeersveiligheid, en mobility-as-a-service en de samenwerkingsverbanden met Regio en Rijk.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	Beschikbaar
Operationeel doel	4.1.1
Toelichting stortingen	Er is conform begroting € 405.000 gestort in deze reserve in 2022.
Toelichting onttrekkingen	Voor de projecten 'bouwen aan bereikbaarheid slim & duurzaam', verkeersveiligheid en actieve mobiliteit en meerdere kleinere projecten is in 2022 € 728.000 onttrokken uit deze reserve.
Toelichting stand	Het saldo van deze reserve gaat ingezet worden voor verkeersveiligheid, voorlichting en actieve mobiliteit.

Reserve Kapitaallasten Vervangingsinvesteringen Kunstwerken (VIK)	
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	<p>Deze reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in kunstwerken binnen programma Bereikbaar te dekken.</p> <p>In 2016 is het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om investeringen in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen voor kunstwerken ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Vaarwegen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks).</p> <p>Conform het BBV worden kunstwerken echter als onderdeel beschouwd van het kapitaalgoed wegen en niet tot het kapitaalgoed vaarwegen</p>
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	4.4.4
Toelichting stortingen	Geen stortingen
Toelichting onttrekkingen	Geen onttrekkingen
Toelichting stand	Ultimo 2022 is de stand van deze reserve nihil.
Reserve Innovatieprojecten Mobiliteit	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Deze reserve heeft als doel uitgaven te dekken voor innovatieve projecten op het gebied van Mobiliteit, zoals Smart Mobility, Beter Benutten, Intelligente kruispunten, I-Centrales en SolaRoad.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	4.4.7
Toelichting stortingen	Storting van € 395.000 voor Circulaire provinciale infrastructuur o.g.v. Kaderbrief 2019. Daarnaast overheveling van € 6,8 mln. budget Smart Mobility vanuit de reserve OPI conform EBW 2022.
Toelichting onttrekkingen	Onttrekkingen t.b.v. uitgaven Focus Smart Mobility (€ 1.090.000) en andere innovatieprojecten als Beter benutten, I-centrale en transitie naar circulaire economie (totaal € 677.000). Daarnaast een overheveling naar de reserve Kapitaallasten Innovatieprojecten van € 1.703.000 ter dekking van de kapitaallasten van investeringen in LED-verlichting en zonnefietspad.
Toelichting stand	De stand van de reserve per 31-12-2022 bedraagt € 17,1 mln. Deze middelen worden ingezet ter dekking van toekomstige uitgaven aan de innovatieve projecten Mobiliteit
Reserve Energietransitie	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van activiteiten die bijdragen aan de opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990. Deze activiteiten geven invulling aan de rol van provincies zoals deze is afgesproken in het Energieakkoord voor duurzame groei (2013) en haar opvolger het Klimaat- en energieakkoord (2018).
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.1.3

Toelichting stortingen	In 2022 is € 4.664.000, gestort in de reserve Energietransitie. Dit is als volgt opgebouwd: <ul style="list-style-type: none"> • € 2.867.000 - Verdeling van de € 9.000.000 die is afgesproken in het klimaatakkoord • € 1.100.000, - Voor het klimaatneutraal maken van de eigen organisatie • € 697.000,- Uitvoeringskosten klimaatakkoord mei circulaire 2022.
Toelichting onttrekkingen	In 2022 is in totaal € 3.153.082 onttrokken uit de reserve Energietransitie, hiervan is € 1.118.000 naar Energietransitie algemeen gegaan voornamelijk aan een subsidie aan de IS IJmondgemeentes (circa 1 mln). € 570.000 is onttrokken voor het Energieneutraal maken van de eigen organisatie. € 300.000 is onttrokken voor het SBUR New Energy Coalition Lidmaatschap. € 569.268 voor Capaciteitskosten. De overige items zijn kleiner dan € 250.000 en bestaan voornamelijk uit proceskosten en kleinere subsidies. Daarnaast is conform begroting 2022 € 5,3 mln. overgeheveld naar reserve Duurzame Elektriciteit en € 9,2 naar reserve Warmtetransitie.
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2022 is € 15,4 mln. In 2022 is de reserve Energie transit-569.268 ie gesplitst in 3 reserves ; Resv. Energietransitie, Resv. Warmtetransitie, Resv. Duurzame Elektriciteit.

Reserve Circulaire Economie

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel uitvoering te geven aan de Uitvoeringsagenda Circulaire Economie, zoals vastgesteld in 2017, voor het uitvoeringsjaar 2019. De Uitvoeringsagenda geeft concrete invulling aan de Ontwikkelagenda circulaire economie "We maken het rond" uit 2017
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.1.4
Toelichting stortingen	In 2022 is € 350.000,- is in de reserve Circulaire Economie vanuit het coalitieakkoord 2019-2023.
Toelichting onttrekkingen	Aan de hand van de actieagenda circulaire economie is een kasraming opgenomen. Bij de LBW is er twee keer hier op afgeraamd. De totale onttrekking komt hierdoor uit op € 584.000,-
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2022 is € 1.362.000,- Het eindsaldo gaat ingezet worden voor uitvoering van de actieagenda 2021-2025.

Reserve Verduurzaming bestaande Woningvoorraad

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van activiteiten die bijdragen aan het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad. Deze activiteiten geven invulling aan de faciliterende rol van provincies zoals deze is afgesproken in het Energieakkoord voor duurzame groei (2013) en haar opvolger het Klimaat- en energieakkoord (juli 2018).
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.2.2
Toelichting stortingen	N.v.t.
Toelichting onttrekkingen	De onttrekking aan deze reserve bestaat uit de overheveling van € 554.000 naar de Reserve Warmte transitie.
Toelichting stand	Het saldo van de reserve is op balansdatum € 0,-.

Reserve OV-fonds inclusief OV-knooppunten	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van cofinanciering van projecten die een bijdrage leveren aan de verbetering van de OV bereikbaarheid, het optimaliseren van de ketenreis (deur-tot-deur reis), efficiënt ruimtegebruik door het clusteren van functies rondom OV-knooppunten en/of het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving in het (bus- of trein)stationsgebied. In het Bestedingsplan OV-fonds (PS-besluit 14 september 2020, nr. 141 3429/1413431) zijn hiervoor uitgangspunten en randvoorwaarden bepaald. Het betreft veelal langjarige integrale projecten met meerdere (co)financiers. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de aanvraag.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	Beschikbaar
Operationeel doel	3.2.1
Toelichting stortingen	Conform begroting is er 5 miljoen in deze reserve gestort in 2022.
Toelichting onttrekkingen	Voor het stationsgebied in de gemeente Haarlem is in 2022 een subsidie verstrekt van € 5 miljoen. Om deze reden is dat bedrag vanuit deze reserve overgeheveld naar de corresponderende subsidiereserve.
Toelichting stand	Het resterende saldo van deze reserve wordt onder andere ingezet voor de Poort van Hoorn, Alkmaar Noord en voor een OV knooppunt in de gemeente Hilversum.
Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor het uitvoeren van studies voor en bijdragen aan diverse ruimtelijke ontwikkelingen, zoals Bloemendalerpolder en De Kop Werkt.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	3.2.4
Toelichting stortingen	In 2022 hebben geen stortingen plaatsgevonden.
Toelichting onttrekkingen	In 2022 hebben geen stortingen plaatsgevonden.
Toelichting stand	De resterende onttrekking van € 341.000 is een vrijval vanwege geen bestedingsdoel.
Reserve Kapitaallasten Vaarwegen	
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in vaarwegen binnen programma Bereikbaarheid te dekken. In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Vaarwegen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) worden teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Zomernota 2017
Bestedingsplan	
Operationeel doel	4.4.6
Toelichting stortingen	Geen stortingen
Toelichting onttrekkingen	Geen onttrekkingen
Toelichting stand	Ultimo 2022 is de stand van deze reserve nihil.

Reserve Kapitaallasten Groen	
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	<p>De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in Groen binnen programma Groen te dekken.</p> <p>In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van betreffende reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan de reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Groen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) worden teruggeboekt.</p>
Instellingsbesluit	Zomernota 2017
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.1.1
Toelichting stortingen	Geen stortingen In 2022 is € 140.000 gestort in de reserve kapitaallasten Groen. Het betreft een overheveling van de investeringsuitgaven vanuit de reserve Groen.
Toelichting onttrekkingen	In 2022 is € 70.000 onttrokken ter dekking van de kapitaallasten.
Toelichting stand	Het saldo van deze reserve is gebaseerd op de werkelijke investeringsuitgaven die geactiveerd zijn met als dekkingsbron de reserve kapitaallasten groen. Vermindert met de reeds onttrokken kapitaallasten.

Reserve Kapitaallasten OV	
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	<p>De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in Openbaar Vervoer (OV) binnen programma Bereikbaarheid te dekken.</p> <p>In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten OV. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) worden teruggeboekt.</p>
Instellingsbesluit	Begroting 2018
Bestedingsplan	
Operationeel doel	4.4.4
Toelichting stortingen	De storting van € 23.756.000 miljoen is bedoeld voor de dekking van de kapitaallasten van het tot afronding gekomen investeringsproject HOV-03 't Gooi Huizen-Hilversum.
Toelichting onttrekkingen	N.v.t.
Toelichting stand	Per 31-12-2022 is er in de reserve nog € 74,5 miljoen beschikbaar voor de dekking van kapitaallasten van investeringen in het Openbaar Vervoer

Reserve Groot Onderhoud Wegen	
Functie	Egalisatiereserve
Doel	Reservering van middelen voor beheer en onderhoud van de provinciale wegen, waarvan de activiteiten zijn opgenomen in een door GS goedgekeurd (voortschrijdend) groot onderhoudsplan (PMO).
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2017

Bestedingsplan	
Operationeel doel	4.4.6
Toelichting stortingen	Reguliere storting van € 16.703.000 voor Groot onderhoud wegen. Daarnaast overheveling van € 3.575.000 uit de reserve GO Vaarwegen.
Toelichting onttrekkingen	Er is € 16.089.000 onttrekking ter dekking van uitgaven groot onderhoud aan de provinciale weginfrastructuur. Daarnaast een vrijval ten gunste van de exploitatie t.b.v. groot onderhoud aan de wegen met een omvang van € 1,4 mln.
Toelichting stand	Jaarlijks wordt bij de begroting berekend of de bestemmingsreserve toereikend is voor het variabel onderhoud wegen.
Reserve Groot Onderhoud Vaarwegen	
Functie	Egalisatiereserve
Doel	Reservering van middelen voor beheer en onderhoud van de provinciale vaarwegen, waarvan de activiteiten zijn opgenomen in een door GS goedgekeurd (voortschrijdend) groot onderhoudsplan (PMO).
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2017
Bestedingsplan	
Operationeel doel	4.4.6
Toelichting stortingen	Reguliere storting in de reserve Groot Onderhoud Vaarwegen van € 7.356.000.
Toelichting onttrekkingen	Onttrekking van € 3.575.000 wegens overheveling naar reserve GO Wegen, onttrekking van € 3.376.000 vanwege uitgevoerd groot onderhoud vaarwegen en vrijval van € 1.251.000 t.g.v. Vast onderhoud provinciale vaarwegen.
Toelichting stand	Jaarlijks wordt bij de begroting berekend of de bestemmingsreserve toereikend is voor het variabel onderhoud vaarwegen
Reserve Waterrecreatie	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van een visie op waterrecreatie en via cofinanciering middelen ter beschikking te stellen voor initiatieven die bijdragen aan de bevordering van waterrecreatie, rekening houdend met ruimtelijk beleid.
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Bestedingsplan	
Operationeel doel	3.5.3
Toelichting stortingen	Conform de Begroting is er € 1,6 miljoen gestort in de reserve Waterrecreatie.
Toelichting onttrekkingen	Er is vanuit de reserve totaal ca. € 1,5 miljoen uitgegeven aan waterrecreatie. De middelen zijn met name besteed aan de diverse Uitvoeringsregelingen, totaal een bedrag van € 800.000 waarvan voor de UVR Uitbreiding Vaarnetwerk Kleine Pleziervaart 2022 € 0,5 miljoen. Hiernaast is er ruim € 0,5 miljoen uitgegeven aan subsidies buiten UVR. De rest van de uitgaven hadden betrekking op proceskosten.
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2022 bedraagt € 3,5 miljoen. Besteding hiervan zal o.a. via het Uitvoeringsprogramma waterrecreatie 2021 - 2025 plaatsvinden.
Reserve Bedrijfsvoering	
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve is bestemd voor het egaliseren van de bedrijfsvoeringskosten en strategische ICT-investeringen (Impulsbudget).
Instellingsbesluit	Zomernota 2016
Bestedingsplan	
Operationeel doel	8.1.8
Toelichting stortingen	Naast de begrote storting van € 1.553.000 heeft een extra storting plaatsgevonden van € 1.887.065 in verband met niet-bestede middelen voor materiële overhead en centrale personele kosten in 2022.

Toelichting onttrekkingen	Uit de reserve betalen we de kosten van aanschaf van laptops, I-pads en smartphones. In 2022 is een deel van de in gebruik zijnde apparaten vervangen (€ 1.610.721). Voor de I-projecten zijn in de begroting structurele middelen gereserveerd. Wanneer de kosten in een jaar hoger zijn dan de structureel begrote middelen, wordt het meerdere aan kosten onttrokken uit de reserve. In 2022 ging het om een bedrag van € 1.364.773. In verband met het thuiswerken zijn aan de medewerkers passende faciliteiten geboden. Hiervoor was budget gereserveerd in de reserve bedrijfsvoering. In 2022 bedroegen de kosten € 109.793. Voor de publiekstribune bij het Huis van Hilde is € 80.000 besteed. Tenslotte is in het kader van organisatieveranderingen € 9.478 uitgegeven.
---------------------------	---

Toelichting stand	De reserve is bedoeld als egalisatiereserve. Binnen de stand van € 13,7 miljoen is voor projecten in het I-domein € 5,4 miljoen gereserveerd. Voor de vervanging van laptops, I-pads en smartphones is € 2,5 miljoen gereserveerd. Voor huisvestingsprojecten (onder andere ten behoeve van het hybride werken) is € 4,6 miljoen beschikbaar. Voor aanschaf van thuiswerkhulpmiddelen is nog € 0,6 miljoen gereserveerd. Tenslotte is € 0,6 miljoen beschikbaar voor overige bedrijfsvoeringsrisico's, zoals het eigen risicodragerschap voor de WIA.
-------------------	---

Reserve Ontwikkeling Havencomplexen

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
---------	-----------------------------------

Doel	Reserve voor versterken van de rol van havencomplexen in de Noord-Hollandse economie
------	--

Instellingsbesluit	Zomernota 2015
--------------------	----------------

Bestedingsplan	
----------------	--

Operationeel doel	3.2.3
-------------------	-------

Toelichting stortingen	In 2022 is er € 1.598.500,- gestort dit komt doordat op 1 januari de samenwerkingsovereenkomst voor de uitvoering van het programma De Kop Werkt! 2017-2020 beëindigd. Met het eindigen van de samenwerking overeenkomst valt een bedrag van € 5,4 miljoen vrij. Hiervan is € 1,6 mln. gestort in de Reserve Ontwikkeling Havencomplexen.
------------------------	---

Toelichting onttrekkingen	De totale onttrekking bedraagt € 1.567.552,-. Hiervan is € 1.000.000,- voor de LSBU Port of Den Helder, € 538.000 voor de Duurzame zeehavens en circa € 30.000,- voor het Opstellen MER en bestemmingsplan.
---------------------------	---

Toelichting stand	De stand per 31-12-2022 bedraagt € 4.074.000,-
-------------------	--

Reserve Meekoppelkansen bij Dijkversterkingen

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
---------	-----------------------------------

Doel	Bijdragen aan meekoppelkansen gekoppeld aan dijkversterkingsprojecten. Dijkversterkingen worden uitgevoerd door de waterbeheerders. Het zijn omvangrijke projecten waarbij voor de provincie en andere regionale partijen en ondernemers de mogelijkheid bestaat om recreatieve- en watersportvoorzieningen, extra natuur, landschapsvoorzieningen, etc. mee te koppelen met de dijkversterking of een aan de dijkversterking gerelateerd ruimtelijk kwaliteitsprogramma op te stellen. Dijkversterkingen en kustontwikkelingen worden uitgevoerd door de waterbeheerders en/of regionale overheden/partners. Het zijn omvangrijke projecten waarbij voor de provincie, regionale partners en ondernemers de mogelijkheid bestaat om recreatieve- en watersportvoorzieningen, extra natuur, landschapsvoorzieningen, etc. mee te koppelen met de dijkversterking of kustontwikkeling eventueel met een hieraan gerelateerd op te stellen ruimtelijk kwaliteitsprogramma.
------	--

Instellingsbesluit	Zomernota 2016
--------------------	----------------

Bestedingsplan	
----------------	--

Operationeel doel	3.4.2
-------------------	-------

Toelichting stortingen	In 2022 is conform het Coalitieakkoord € 50.000 in de reserve gestort.
------------------------	--

Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen betreffen: € 1.307.000 voor de Uvr subsidie APRK, proceskosten van € 76.000, bijdrage DNA van € 50.000 en een bijzondere opdracht Omgevingsdiensten (€ 157.000). Verder is een negatieve last verwerkt van € 992.000 als gevolg van een verplichting die in 2021 was opgenomen die niet is gerealiseerd. Tenslotte is nog een voordeel van € 61.000 verantwoord in verband met afrekening van subsidies.
---------------------------	---

Toelichting stand	De in de reserve resterende middelen zullen worden ingezet conform het bestedingsplan.
-------------------	--

Reserve Kapitaallasten Wegen	
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in weginfrastructuur (landwegen en fietspaden) binnen programma Bereikbaarheid te dekken. Nadere toelichting In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan de betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Wegen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Begroting 2017
Bestedingsplan	
Operationeel doel	4.4.4
Toelichting stortingen	De storting in de reserve was € 15,8 miljoen voor de dekking van de kapitaallasten van het investeringsproject Trajectbenadering N243a.
Toelichting onttrekkingen	Er is € 132.000 onttrokken ter dekking van kapitaallasten van investeringen in weginfrastructuur.
Toelichting stand	Per 31-12-2022 is er in de reserve nog € 30,2 miljoen beschikbaar voor de dekking kapitaallasten van Verbeter- en uitbreidingsprojecten IMPI.

Reserve Go-gelden	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve is bedoeld om uitvoering te geven aan de inzet van decentrale arbeidsvoorwaarden-gelden door het Georganiseerd Overleg.
Instellingsbesluit	Zomernota 2016
Bestedingsplan	
Operationeel doel	8.2.3
Toelichting stortingen	N.v.t.
Toelichting onttrekkingen	Medewerkers die op 1 juli 2017 in dienst waren van de provincie Noord-Holland hebben recht gekregen op een budget van € 4.000, te besteden aan opleidingen (het zogenaamde 'talentbudget'). Deze regeling had een beperkte looptijd. Aanvragen konden worden ingediend tot oktober 2022. De medewerkers die op dat moment geen gebruik hadden gemaakt van hun talentbudget, kregen het niet-bestede deel in november als salaris uitbetaald. De uitgaven worden gedekt uit de reserve GO-gelden.
Toelichting stand	Omdat er in 2022 opleidingen zijn aangevraagd die pas in 2023 worden gevolgd, resteert er budget in de reserve om de betreffende opleidingskosten in 2023 te dekken.

Reserve MKB innovatie-instrumenten	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel financiële dekking te bieden aan de MKB innovatie-instrumenten
Instellingsbesluit	
Bestedingsplan	
Operationeel doel	6.1.2
Toelichting stortingen	In 2022 is er € 4,9 miljoen in de reserve gestort voor de MIT regeling en € 750.000 voor het programma PIM en Versnellingsprogramma GO!-NH.

Toelichting onttrekkingen	In 2022 is er € 5,1 miljoen aan de reserve onttrokken waarvan € 3,4 miljoen aan de MIT regelingen. Verder is geld onttrokken voor het programma PIM (€ 667.000), voor het Versnellingsprogramma GO!-NH (€ 206.000), voor NHN incidentele subsidie ROM (€ 395.000), ten behoeven van beheerskosten innovatiefonds (€ 165.000), voor het innovatiefestival (€ 95.000) en voor European digital innovation hub (€ 150.000).
Toelichting stand	Per 31-12-2022 is er in de reserve nog € 12,3 miljoen beschikbaar. Een deel hiervan zal worden ingezet voor de MIT regeling 2022 R&D projecten, MIT regelingen 2023, uitvoeringskosten van de MIT regelingen, programma PIM, het Versnellingsprogramma GO!-NH, beheerskosten voor het Innovatiefonds, European digital innovation hub en het Innovatiefestival. En een deel is beschikbaar ter dekking van de risico's van de investeringen in het Innovatiefonds.

Reserve Duurzame Landbouw

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Modernisering en verduurzaming glastuinbouw NH. Besteding vindt plaats in de glasconcentratiegebieden, zoals duurzame fysieke investeringen in onder andere Greenport Aalsmeer. Een deel van deze reserve is bestemd voor de cofinanciering POP3 aangaande verplaatsingsregeling glastuinbouw.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	6.1.4
Toelichting stortingen	N.v.t.
Toelichting onttrekkingen	De middelen zijn ingezet voor de POP3 verplaatsingsregeling glastuinbouw (€ 1,8 miljoen).
Toelichting stand	De stand van de reserve per 31-12-2022 is nihil.

Reserve Woonbeleid

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om door middel van afstemming en regionale programmering bij te dragen aan voldoende woningen en passende kwaliteit en aan een aantrekkelijk woonmilieu.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	3.3.1
Toelichting stortingen	N.v.t.
Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen hebben betrekking op subsidieverlening op grond van de Uvr Woonakkoorden (€ 633.000) en de Uvr Woonvisie (€ 20.000), opdrachtverlening voor woonvisie (€ 422.000), opdrachten voor onderzoek naar huisvesting voor buitenlandse werknemers (€ 48.000) en overige opdrachten (€ 13.000). Aan Vereniging Dorpswerk NH toekomstplan is € 41.000 verleend en aan capaciteit is € 50.000 onttrokken.
Toelichting stand	De in de reserve resterende middelen zullen worden ingezet conform het bestedingsplan.

Reserve Woningbouw

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel door versnelling van de woningbouw en binnenstedelijk bouwen bij te dragen aan voldoende woningen en passende kwaliteit en aan een aantrekkelijk woonmilieu.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	3.3.2
Toelichting stortingen	Er is conform het Coalitieakkoord € 1,2 miljoen gestort.

Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen hebben betrekking op subsidieverlening op grond van de Uvr Versnelling woningbouw (€ 560.000), en opdrachtverlening (€ 31.000). Daarnaast zijn subsidies buiten uitvoeringsregeling verleend aan de gemeente Amsterdam: € 440.000 MRA, organisatiekosten, € 22.000 voor MRA flexibele schil en € 20.000 MRA ontwikkeling uniforme methodiek. Voor gebiedsontwikkeling is € 83.250 verstrekt en voor capaciteit is € 145.000 onttrokken.
Toelichting stand	Een bedrag van € 4.869.000 is naar de reserve Woningbouw subsidies overgeheveld. De in de reserve resterende middelen zullen worden ingezet conform het bestedingsplan.
Reserve SvA/NHW Werelderfgoed	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel het behoud van de Outstanding Universal Value (OUV) van het UNESCO werelderfgoed Stelling van Amsterdam, het uitdragen en breed bekend maken van deze waarde en de restauratie in combinatie met herontwikkeling van forten en andere geschikte gebouwen langs de Stelling.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	6.4.2
Toelichting stortingen	De verantwoorde stortingen betreffen de overhevelingen uit de Reserve Landschap (€ 750.000) en de Reserve Groene Uitleg (€ 600.000).
Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen bestaan uit een overheveling naar de Reserve Groene Uitleg (€ 261.000) en een onttrekking in verband met gemaakte kosten van € 26.151.
Toelichting stand	De eindstand per 31-12-2022 is € 8.221.711. De reserve is bestemd voor het uitvoeren van de uitvoeringsagenda 2023 t/m 2025.
Reserve Laag Holland	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het dekken van de kosten voor de provinciale doelen binnen het integrale gebiedsprogramma Laag Holland waarin onder provinciale regie en in samenwerking met alle relevante partners wordt gewerkt aan de integrale opgaven voor natuur, landbouw, water, bodemdaling, klimaat, recreatie en landschap en aan de daarbij behorende projecten.
Instellingsbesluit	Laatste Begrotingswijziging 2020
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.1.4
Toelichting stortingen	Er is bij de 2e Begrotingswijziging 2022 een bedrag van € 750.000 vanuit de reserve Groen in de reserve Laag Holland gestort. Dit is bestemd voor de proceskosten zoals een ecologische visie, een beheercheck, een gebiedsplan en een beheer- en inrichtingsplan.
Toelichting onttrekkingen	Totaal is er ca. € 500.000 uitgegeven, hiervan is € 250.000 aan capaciteitskosten, € 172.000 voor een subsidie buiten UVR en de rest aan proceskosten. Hiernaast is er een bedrag van € 447.000 teruggevloeid in de reserve, dit omdat we de desbetreffende subsidies die we in het jaar 2020 ten laste van de reserve Laag Holland geboekt hebben in 2022 alsnog ten laste van de SPUK regeling L7 voor Vitaal Platteland gebracht hebben.
Toelichting stand	De stand eind 2022 is € 4,3 miljoen en is vooral bedoeld voor subsidies buiten UVR aanvullend op de specifieke uitkering IBP-Vitaal Platteland (SPUK regeling L7 voor Vitaal Platteland).
Reserve Kapitaallasten Innovatieprojecten	
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	Deze reserve heeft als doel kapitaallasten van investeringen in de verduurzaming van de infrastructuur binnen het programma Bereikbaarheid te dekken.
Instellingsbesluit	Tweede Begrotingswijziging 2020
Bestedingsplan	
Operationeel doel	4.4.7
Toelichting stortingen	Overheveling vanuit de reserve Innovatieprojecten Mobiliteit van € 1.703.000 ter dekking van de kapitaallasten van investeringen in LED-verlichting en zonnepads.
Toelichting onttrekkingen	N.v.t.

Toelichting stand	De stand van de reserve kapitaallasten Innovatieprojecten is eind 2022 € 5,59 miljoen. Dit bedrag is bestemd ter dekking van de toekomstige kapitaallasten
-------------------	--

Reserve Waardevermindering Grondaankopen Groen

Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het reserveren van middelen voor de verwachte toekomstige afwaardering van aangekochte gronden voor het beleidsdoel Groen, die ontstaat doordat de gronden een hogere economische waarde hebben wanneer de provincie deze aankoopt dan wanneer de provincie deze verkoopt tegen de natuurwaarde. Door de instelling van deze reserve wordt dit soort verliezen gedekt, zodat de provincie geen onverwachte financiële tegenvallers krijgt in de toekomst.
Instellingsbesluit	Laatste Begrotingswijziging 2021
Bestedingsplan	
Operationeel doel	3.2.5
Toelichting stortingen	De stortingen bestaan uit de overheveling van een bedrag van € 4.541.000 uit de Reserve Groen.
Toelichting onttrekkingen	N.v.t.
Toelichting stand	In deze reserve worden middelen opgenomen voor de verwachte toekomstige afwaardering van aangekochte gronden voor het beleidsdoel Groen. Er is geld voor afwaardering nodig omdat de gronden een hogere economische waarde hebben bij aankoop van de provincie dan als de provincie deze gronden weer verkoopt tegen natuurwaarde. Daarom vindt er in het jaar na aankoop van de gronden een storting plaats uit de desbetreffende reserves waarvoor de gronden zijn aangekocht. Door de waarde in de reserve waardevermindering grondaankopen Groen krijgt de provincie geen onverwachte financiële tegenvallers bij verkoop in de toekomst.

Reserve Economisch Herstel en Duurzaamheid

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Via motie 42-2020 hebben PS de opdracht gegeven een Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds op te richten, waarmee de economische en maatschappelijke effecten in Noord-Holland van de uitbraak van het Coronavirus worden verzacht. Deze reserve is een invulling aan dit fonds en wordt ingezet voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving, de versterking van de culturele en maatschappelijke sector en de arbeidsmarkt.
Instellingsbesluit	Eerste Begrotingswijziging 2021
Bestedingsplan	
Operationeel doel	7.1.1
Toelichting stortingen	In 2022 zijn er geen nieuwe stortingen geweest in het Reserve Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds.
Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen in 2022 zijn in totaal € 11.776.000 deze onttrekkingen bestaan o.a. uit: Maatschappelijk vastgoed (€ 1.564.000) dit geld is besteed aan de verduurzaming van culturele instellingen, verduurzaming sportaccommodaties en het ontzorgingsprogramma sportbedrijven. Particuliere woningeigenaren (€ 200.000) Bedrijventerreinen (€ 3.422.000) dit geld is besteed aan UVR HIRB+ Duurzaamheid 2021, UVR oplossingen bij netcongestie en een onderzoeksopdracht Versterken maatschappelijke sector (€ 2.919.000) Proceskosten (€ 200.000) Arbeidsmarkt (€ 1.155.000) - diverse subsidies voor het ondersteunen van de arbeidsmarkt. Capaciteitskosten (€ 569.000)
Toelichting stand	De eindstand per 31-12-2022 is € 85 mln hiervan is 47 mln al bestemd. Binnen de reserve voor het EHDF is nog € 53 mln. niet bestemd.

Reserve investeringsimpuls duurzame zeehavens

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De versnelling van de verduurzaming van de zeehavens in Noord-Holland. De investeringsimpuls richt zich op drie thema's: Luchtkwaliteit verbeteren, Intensiveren ruimtegebruik en Circulaire economie stimuleren
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Bestedingsplan	

Operationeel doel	3.2.3
Toelichting stortingen	Er zijn geen stortingen gedaan in 2022.
Toelichting onttrekkingen	Er zijn geen onttrekkingen gedaan in 2022.
Toelichting stand	Hierdoor is er ook geen saldi in 2022.

Reserve Duurzame Elektriciteit

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van activiteiten op het gebied van het stimuleren van het gebruik van duurzame elektriciteit die bijdragen aan de opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990. Deze activiteiten geven invulling aan de rol van provincies zoals deze is afgesproken in het Energieakkoord voor duurzame groei (2013) en haar opvolger het Klimaat- en energieakkoord (2018).
Instellingsbesluit	Begroting 2022
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.1.1
Toelichting stortingen	In 2022 is in totaal € 3.928.667 gestort in de reserve Duurzame Elektriciteit. Dit geld bestaat uit de verdeling van de reserve Energietransitie € 2.866.667,- en het ontvangst van de mei circulaire 2022 Regionale Energie Strategieën. In de reserve Duurzame Elektriciteit is € 5.272.000 overgeheveld vanuit de Resv. Energietransitie.
Toelichting onttrekkingen	Er is in totaal € 3.524.000 onttrokken aan de reserve Duurzame Elektriciteit. Hiervan is € 1.589.500 besteed aan de RES middelen, € 430.000 aan de UVR Zonne-energieleverend parkeerterrein. De overige onttrekking zijn lager dan € 250.000 en bestaan uit proces kosten en kleinere subsidies.
Toelichting stand	Het eindsaldo 31-12-2022 is € 5.676.000,- . In 2022 is de totale reserve Energietransitie opgedeeld in drie reserves; Energietransitie, Warmte transitie en Duurzame Elektriciteit. Voor elke reserve is een bestedingsplan opgesteld voor de komende 2 jaar.

Reserve Warmte Transitie

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van activiteiten op het gebied van het stimuleren van de warmtetransitie die bijdragen aan de opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990. Deze activiteiten geven invulling aan de rol van provincies zoals deze is afgesproken in het Energieakkoord voor duurzame groei (2013) en haar opvolger het Klimaat- en energieakkoord (2018).
Instellingsbesluit	Begroting 2022
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.1.2
Toelichting stortingen	In 2022 is de reserve Energietransitie opgedeeld in 3 verschillende reserves, gekoppeld aan 3 verschillende operationele doelen. De stortingen in de reserves voor 2022 en verder worden verdeeld over deze 3 operationele doelen.
Toelichting onttrekkingen	Er is in 2022 € 7.176.000 onttrokken aan de reserve Warmte Transitie dit geld is voornamelijk besteed aan diverse subsidies. <ul style="list-style-type: none"> • Uvr dzhs initiatieven burgercollectieven (€ 395.334) • UVR warmtetransitie gebouwde omgeving NH (€ 199.193) • UVR SEB Noord-Holland 2021 (€ 4.086.499) • UVR Warmtetransitie gebouwde omg NH 2022 (€ 334.197) <p>Het overige geld is besteed aan:</p> <p>LSBU Greenport Almeer (€ 51.500) Servicepunt Duurzame Energie (€ 766.257) Intentieovereenkomst HAL (€ 2.285) Warmtetransitie proceskosten (€ 60.380) Geothermie (€ 1.422.369)</p>

Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2022 is € 5.801.000,- . In 2022 is de reserve opgedeeld in drie reserves, Reserve Energietransitie, Reserve Warmte transitie en Reserve Duurzame Elektriciteit. Voor elke reserve is een bestedingsplan opgesteld voor de komende 2 jaar.
-------------------	---

Reserve Subsidies Warmtetransitie

Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve dient als financiële dekking voor de verplichting die de provincie is aangegaan bij het verlenen van subsidies binnen dit operationeel doel.
Instellingsbesluit	Laatste begrotingswijziging 2022
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.1.2
Toelichting stortingen	Bij de UVR SEB Noord-Holland wordt 1 subsidie verleend aan de gemeente Amsterdam van € 2,63 miljoen, omdat dit hoger is dan €1,5 miljoen. Moet dit worden gestort in de subsidie reserve Warmtetransitie.
Toelichting onttrekkingen	Onttrekking uit subsidiereserve SEB voor lasten € 320.000 in 2022, onderdeel van de verstrekte subsidie aan de gemeente van € 2,63 miljoen
Toelichting stand	Er is maar 1 storting en 1 onttrekking geweest bij deze reserve. Dit verklaart de stand € 2.319.000,-.

Reserve subsidies OV fonds

Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve dient als financiële dekking voor de verplichting die de provincie is aangegaan bij het verlenen van subsidies binnen dit operationeel doel
Instellingsbesluit	Laatste begrotingswijziging 2021
Bestedingsplan	Niet gemaakt
Operationeel doel	3.4.1
Toelichting stortingen	Voor de meerjarige subsidie van boven € 1,5 miljoen aan de gemeente Hilversum voor de ontwikkeling van de stationsgebied is € 5 miljoen in de reserve subsidies gestort. Daarvan is € 2,4 miljoen in het lopende boekjaar weer onttrokken, omdat dat deel ziet op de activiteiten voor 2022.
Toelichting onttrekkingen	Voor de meerjarige subsidie van boven € 1,5 miljoen aan de gemeente Hilversum voor de ontwikkeling van de stationsgebied is € 5 miljoen in de reserve subsidies gestort. Daarvan is € 2,4 miljoen in het lopende boekjaar weer onttrokken, omdat dat deel zit op de activiteiten voor 2022.
Toelichting stand	De stand van de reserve bij het opmaken van de jaarrekening wordt gevormd door de meerjarige subsidies van boven € 1,5 miljoen, die volgens de regels voor het verantwoorden van de subsidies niet in een boekjaar mogen worden verantwoord. Bij deze subsidiereserve gaat het onder andere om de subsidie voor het stationsgebied Hilversum en de subsidies voor de Poort van Hoorn.

Reserve subsidies Bloemendalerpolder

Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve dient als financiële dekking voor de juridische verplichting die de provincie is aangegaan bij het verlenen van subsidies binnen dit operationeel doel.
Instellingsbesluit	Laatste begrotingswijziging 2021
Bestedingsplan	
Operationeel doel	3.4.4
Toelichting stortingen	N.v.t
Toelichting onttrekkingen	De hogere kosten hebben betrekking op de subsidieverlening GEM Bloemendalerpolder, die was begroot op € 750.000,- maar is uiteindelijk € 1,3 mln. geworden. Het is namelijk gelukt om meer uit te voeren in 2022.
Toelichting stand	De eindstand per 31 december 2021 is € 612.000. Dit zal ingezet worden ter dekking van de subsidie van de Bloemendalerpolder.

Reserve verleende subsidies OD 4.1.2

Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve dient als financiële dekking voor de juridische verplichting die de provincie is aangegaan bij het verlenen van subsidies binnen dit operationeel doel.
Instellingsbesluit	Laatste begrotingswijziging 2021

Bestedingsplan	Niet aanwezig, want dit betreft een technische subsidiereserve
Operationeel doel	4.1.2
Toelichting stortingen	Er is € 6.490.000 gestort vanuit de reserve uitvoeren Mobiliteitsbeleid voor de subsidieverleningen voor HOV Huizen.
Toelichting onttrekkingen	In 2022 is ruim € 5,5 miljoen onttrokken uit deze reserve voor de subsidies die op dit jaar betrekking hebben. Het gaat om subsidies voor HOV Huizen en de Uithoornlijn.
Toelichting stand	De stand van de reserve is bedoeld voor de subsidie-afwikkeling voor de projecten Uithoornlijn en HOV Huizen

Reserve verleende subsidies OD 5.1.1

Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve dient als financiële dekking voor de verplichting die de provincie is aangegaan bij het verlenen van subsidies binnen dit operationeel doel.
Instellingsbesluit	Laatste begrotingswijziging 2021
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.1.1
Toelichting stortingen	In 2022 is € 23,7 miljoen overgeheveld vanuit de reserve Groen ter dekking van de subsidies van meer dan € 1,5 miljoen uit de Uvr. Natuurherstelmaatregelen 2022.
Toelichting onttrekkingen	Er is in 2022 € 4 miljoen onttrokken voor de in deze reserve opgenomen subsidies.
Toelichting stand	De stand per 31 december 2022 is € 21 miljoen. Dit is bestemd voor de resterende uitbetalingen van de in deze reserve opgenomen subsidies.

Reserve subsidies Laag Holland

Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve dient als financiële dekking voor de verplichting die de provincie is aangegaan bij het verlenen van subsidies binnen dit operationeel doel.
Instellingsbesluit	Laatste begrotingswijziging 2022
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.1.4
Toelichting stortingen	Geen
Toelichting onttrekkingen	Geen
Toelichting stand	Geen, er zijn binnen het operationeel doel Gebiedsprogramma Laag Holland nog geen subsidies van meer dan € 1,5 miljoen verstrekt.

Reserve verleende subsidies woningbouw

Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	
Instellingsbesluit	Tweede begrotingswijziging 2022
Bestedingsplan	
Operationeel doel	
Toelichting stortingen	De storting van € 4.869.000 betreft de overheveling van dit bedrag uit de Reserve Woningbouw.
Toelichting onttrekkingen	Er is in 2022 € 485.000 onttrokken aan deze reserve. De onttrekkingen betreffen de daadwerkelijk uitbetaalde subsidies die uit deze reserve worden gefinancierd.
Toelichting stand	De stand per 31 december 2022 is € 4,4 miljoen.

Reserve verleende cofinanciering Waddenzee

Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve dient als financiële dekking voor de juridische verplichting die de provincie is aangegaan bij het verlenen van subsidies binnen dit operationeel doel.
Instellingsbesluit	Laatste begrotingswijziging 2022
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.3.3
Toelichting stortingen	In 2022 is € 6,8 miljoen overgeheveld vanuit de reserve Cofinanciering Waddenzee ter dekking van de subsidie voor Waddenbaai fase I.
Toelichting onttrekkingen	Geen

Toelichting stand

De stand per 31 december 2022 is € 6,8 miljoen. Dit is bestemt voor de subsidie Waddenbaai fase I.

Voorzieningen

Staat van het verloop van voorzieningen (artikel 55 BBV)

Naam van de voorziening	Boekwaarde 31-12-2021	Toevoeging	Onttrekkingen		Boekwaarde 31-12-2022
			Bestedingen	Vrijval ten gunste van rekening van lasten en baten	
	x €1.000	x €1.000	x €1.000	x €1.000	x €1.000
Voorzieningen					
Voorziening Financiële Risico's	2.860		185		2.675
Voorziening Kosten reorganisatie	25			25	0-
Voorziening Pensioenen leden GS	10.894		457	1.317	9.120
Voorziening Grondwaterheffing	2.761	511			3.272
Voorziening Bodembeheertaken	2.121	267	395	-	1.993
Voorziening sanering Parnassia	1.960	-	-	-	1.960
Voorziening Agriport	1.250	3.750			5.000
Voorziening bovenwettelijk verlof	-	4.819	-	-	4.819
Totaal voorzieningen	21.872	9.347	1.037	1.342	28.840

Toelichting voorzieningen

Voorziening Financiële Risico's

Doel De voorziening dient als buffer voor de opvang van concrete financiële risico's, waarvan de kans groot is dat deze binnen afzienbare tijd daadwerkelijk tot verplichting zullen leiden.

Instellingsbesluit Najaarsbericht 2005

Besluitvorming

Bestedingsplan

Programma 8 Overzicht Financiën en bedrijfsvoering

Looptijd Ingesteld op: November 2005
Eindigt op: Geen einddatum

Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2022
------------	---------------	-----------------

0	185.000	2.675.000
---	---------	-----------

Toelichting stortingen Geen stortingen in 2022.

Toelichting onttrekkingen Het bedrag voor het risico Tata/Harsco ad € 185.000 is in 2022 afgewikkeld (terugbetaald).

Toelichting stand In deze voorziening zitten de risico voor de volgende onderdelen:
- Planschade de Ronde Hoep
- Dwangsommen Tata/Harsco (incl. wettelijke rente)
Voor het bedrag van het risico van de Ronde Hoep hebben in 2022 geen mutatie plaatsgevonden.
Het bedrag voor het risico Tata/Harsco is in 2022 afgewikkeld en het restant van € 222 is vrijgefallen.

Voorziening Kosten Reorganisatie

Doel	De voorziening is ingesteld om daarmee de kosten te dekken die gepaard gaan met de reorganisatie van het ambtelijk apparaat.
Instellingsbesluit	De voorziening is ingesteld bij de Nota reserves en voorzieningen 2004 (voordracht 48), besluit PS van 11 juni 2004.
Besluitvorming	
Bestedingsplan	
Programma	8 Overzicht Financiën en bedrijfsvoering
Looptijd	Ingesteld op: 11 juni 2004 Eindigt op: 31 december 2021 Door de geleidelijke verschuiving van de AOW-gerechtigde leeftijd van 65 naar 67 jaar is de einddatum van de voorziening opgeschoven van 31 december 2019 naar 31 december 2021.

Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2022
0	25.000	0
Toelichting stortingen	N.v.t.	
Toelichting onttrekkingen	In 2022 is het resterende deel van de voorziening vrij gevallen.	
Toelichting stand	De voorziening is conform de eerdere besluitvorming in 2022 opgeheven.	

Voorziening Pensioenen Leden GS

Doel	Het zeker stellen van de opgebouwde pensioenrechten van (ex)gedeputeerden.
Instellingsbesluit	Volgens het BBV (artikel 44) dient een voorziening te worden ingesteld voor verplichtingen waarvan de omvang redelijkerwijs is vast te stellen. Daarom is besloten een voorziening in te stellen voor de pensioenen van (oud) leden van GS.
Besluitvorming	
Bestedingsplan	
Programma	1 Openbaar Bestuur
Looptijd	Ingesteld op: 1 juni 2005 Eindigt op: Geen einddatum

Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2022
0	1.317.000	9.120.000
Toelichting stortingen	In 2022 heeft geen storting plaatsgevonden.	
Toelichting onttrekkingen	Aan ouderdoms- en nabestaandenpensioenen is aan (partners van) oud-GS-leden een bedrag uitbetaald van € 456.785,81. Omdat de voorziening hoger was dan benodigd volgens de berekening van APG is er in 2022 sprake geweest van een vrijval van € 1.317.000.	
Toelichting stand	Jaarlijks wordt door APG bepaald wat de stand van de voorziening moet zijn. Op basis van de benodigde stand van de voorziening wordt vastgesteld hoeveel er gestort moet worden of vrij kan vallen.	

Voorziening Grondwaterheffing

Doel	Het voorkomen van continue aanpassing van de grondwaterheffing. Bij hogere c.q. lagere ontvangsten dan geraamd, kan dit verschil verrekend worden met de gevormde voorziening.
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2004 op grond van invoering BBV per 1 januari 2004.
Besluitvorming	
Bestedingsplan	

Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	Ingesteld op: Juni 2005 Eindigt op: Geen einddatum

Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2022
511.000	0	3.272.000
Toelichting stortingen	De storting is het verschil tussen de ontvangen grondwaterheffing en de gemaakte kosten in 2022.	
Toelichting onttrekkingen	N.v.t.	
Toelichting stand	<p>Op grond van de Waterwet, artikel 7.7 mag de Grondwaterheffing uitsluitend worden ingezet voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - maatregelen, direct verband houdende met het voorkomen en tegengaan van nadelige gevolgen van het onttrekken van grondwater en het infiltreren van water; - voor het grondwaterbeleid noodzakelijke onderzoeken; - het houden van een register ter zake van het onttrekken van grondwater en het infiltreren van water; - onderzoek naar en de vergoeding van schade. <p>Afgelopen jaren is de omvang van de voorziening geleidelijk gestegen. Als gevolg van een vergroting van het takenpakket van de provincies bij in werking treden van de Omgevingswet zal de voorziening de komende jaren naar verwachting geleidelijk afnemen. Daarnaast is een buffer vanwege vergoeding van onvoorziene schade gewenst. Bij onvoorziene schade of bij het compenseren van negatieve gevolgen kan het gaan om grote bedragen.</p>	

Voorziening Bodembeheertaken

Doel	Uitvoering van bodembeheertaken. Hiermee geeft de provincie uitvoering aan de afspraken uit het landelijk bodemconvenant 2010-2015 tussen Rijk, gemeente, provincies en waterschappen.
Instellingsbesluit	Bodemsaneringsstrategie en uitvoeringsprogramma bodemsanering 2010-2014 (GS dd. 26 januari 2010)
Besluitvorming	
Bestedingsplan	
Programma	2 Klimaat en Milieu
Looptijd	Ingesteld op: 26 januari 2010 Eindigt op: Geen einddatum

Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2022
267.000	395.000	1.993.000
Toelichting stortingen	De storting van € 266.500,00 betreft een bijdrage van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) met betrekking tot de Laarder Wasmeren.	
Toelichting onttrekkingen	De onttrekking van € 394.675,00 betreft uitgaven t.b.v. het gebiedsgericht grondwaterbeheer 't Gooi.	
Toelichting stand	De stand van de voorziening per ultimo 2022 bedraagt € 1.993.000. Dit betreft toekomstige uitgaven voor het gebiedsgericht grondwaterbeheer 't Gooi.	

Voorziening Bodemsanering Parnassia

Doel	Uitvoering van bodemsanering van de verontreinigde grond behorend bij het voormalig provinciaal Ziekenhuis (De provincie is verantwoordelijk voor het saneren van deze grond).
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2019
Besluitvorming	
Bestedingsplan	
Programma	2 Klimaat en Milieu
Looptijd	Eindigt op: wanneer bodemsanering Parnassia gereed is.

Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2022
0	0	1.960.000
Toelichting stortingen	Geen storting	
Toelichting onttrekkingen	Geen onttrekking	
Toelichting stand	De stand van de voorziening is gebaseerd op de nog verwachte uitgaven om de bodemsanering Parnassia af te kunnen ronden.	

Voorziening Agriport

Doel	Herinrichten van een kruispunt A7 met de N239. Provincie Noord-Holland ontvangt hiervoor gelden van derden, welke besteed moeten worden voor dit specifieke doel.	
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2021. Op basis van het BBV (artikel 44 lid 2) moet een voorziening worden ingesteld voor van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	4 Bereikbaarheid	
Looptijd	Ingesteld op: Juni 2021 Eindigt op: Geen einddatum (bij besteding middelen)	

Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2022
3.750.000	0	5.000.000
Toelichting stortingen	De storting ad € 3.750.000 betreffen de van derden ontvangen gelden over 2022.	
Toelichting onttrekkingen	Geen onttrekking	
Toelichting stand	Het saldo ad € 5.000.000 bestaat uit gelden die van derden zijn verkregen en (cf. de vaststellingsovereenkomst) besteed moeten worden voor herinrichten van een kruispunt A7 met de N239. Het project zou naar verwachting in 2022 starten echter door vertraging wordt deze doorgeschoven naar 2026/2027.	

Voorziening Bovenwettelijk verlof

Doel	Voorziening is gevormd ter dekking van de toekomstige opname van (gespaard) bovenwettelijk verlof.	
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2022. Op basis van uitspraken van de commissie BBV, in aanvulling op de Notitie-Arbeidsgerelateerde verplichtingen 2013, moet een voorziening worden gevormd voor bovenwettelijk verlof die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen.	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	8 Overzicht Financiën en bedrijfsvoering	
Looptijd	Ingesteld op: December 2022 Eindigt op: Geen einddatum	

Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2022
4.819.000	0	4.819.000
Toelichting stortingen	In 2022 is het saldo dat per 31-12-2022 aan gespaard verlof per medewerker openstaat aan de voorziening toegevoegd. Het saldo is opgebouwd op basis van uren maal tarief.	
Toelichting onttrekkingen	Geen onttrekking	
Toelichting stand	Het saldo ad € 4.819.000 bestaat uit gespaard bovenwettelijk verlof. Dit saldo loopt af wanneer dit verlof in toekomstige jaren wordt opgenomen.	

Netto vlottende schulden

Netto-vlottende schulden	31-12-2022	31-12-2021
	x € 1.000	x € 1.000
<i>Rekening-courant verhouding met niet-financiële instellingen (Nazorgfonds)</i>	2.810	12.835
<i>Overige schulden</i>		
Crediteuren	169	430
Nog af te dragen loonheffing	4.697	4.492
Nog af te dragen omzetbelasting	2119	585
Nog af te dragen pensioenpremies	1.614	1.466
Nog te betalen Rijk	7.152	7.459
Overige nog te betalen	167	178
	<u>15.918</u>	<u>14.610</u>
Totaal netto-vlottende schulden	<u>18.728</u>	<u>27.446</u>

De netto-vlottende schulden zijn gedaald t.o.v. 2021. Deze worden veroorzaakt door het saldo Nazorgfonds.

Overlopende passiva

Overlopende passiva	31-12-2022	31-12-2021
	x € 1.000	x € 1.000
<i>Nog te betalen subsidieverplichtingen</i>	219.108	184.036
<i>Nog te betalen verplichtingen</i>	69.777	73.202
<i>Vooruitontvangen bedragen</i>		
<i>Nog te besteden voorschotbedragen voor doeluitkeringen</i>		
Europese overheidsorganen	18	52
het Rijk	103.411	80.568
Overige Nederlandse overheidsorganen	10.920	11.740
Overig	241	87
	<u>114.590</u>	<u>92.447</u>
Totaal overlopende passiva	<u>403.475</u>	<u>349.685</u>

Het saldo van de overlopende passiva is gestegen met € 53,8 mln. Deze stijging wordt veroorzaakt door een toename van € 22,1 mln aan nog te besteden voorschotbedragen op doeluitkeringen (zie onderstaand overzicht). Dit betreffen voornamelijk ontvangen gelden voor specifieke doeluitkeringen van het rijk. De subsidie en nog te betalen verplichtingen zijn daarnaast toegenomen met € 25,9 mln.

De subsidieverplichtingen zijn inclusief subsidieverplichtingen voor ANLB-subsidies. In 2022 bedragen deze subsidieverplichtingen € 1,3 mln. Voor 2021 was een bedrag (in de jaarrekening) opgenomen van € 2,0 mln. De werkelijke facturatie over 2021 (binnengekomen in 2022) was echter € 3,8 mln. Provincie Noord-Holland moet op basis van deze facturatie voor een hoger percentage van de totaal uitgekeerde subsidielasten bijdragen dan waarvan in de jaarrekening 2021 was uitgegaan. Daardoor was de verplichting over 2021 € 1,8 mln. te laag en het resultaat over 2021 met € 1,8 mln.

te hoog in de jaarrekening 2021 verantwoord. Deze hogere lasten zijn in 2022 alsnog begroot en gerealiseerd binnen operationeel doel 5.2.1 NNN en Agrarisch natuur beheersen. De vergelijkende cijfers zijn niet aangepast.

De lasten en verplichtingen t.a.v. de begrotingspost 'Natuur- en Landschapsbeheer' zijn voor wat betreft de kosten die middels facturen door RVO aan provincie Noord-Holland worden doorbelast, conform de van de Auditdienst Rijk ontvangen 'Controle verklaring RVO voor jaarrekening doeleinden Noord-Holland' voor het desbetreffende boekjaar, inclusief de stukken waarop de controle verklaring is gebaseerd. Desondanks kan het vóórkomen dat t.a.v. deze kosten in IPO-verband besluiten worden genomen die van invloed zijn op de lasten en verplichtingen zoals opgenomen in reeds afgesloten boekjaren en die achteraf dienen te worden gecorrigeerd.

Nog te besteden voorschotbedragen voor doeluitkeringen	Saldo 31-12-2021	Correctie voorgaand jaar	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terugbetalingen	Saldo 31-12-2022
	x €1.000	x €1.000	x €1.000	x €1.000	x €1.000
<i>EU</i>					
Grass2Grit	34	-	-	34	-
Norths Sea	18	-	-	-	18
<i>Totaal Europese overheidsorganen</i>	<i>52</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>34</i>	<i>18</i>
<i>Rijk</i>					
SHIP	87	-	-	31	56
Vaart in de Zaan	1.304	-	-	1.304	-
Bermmaatregelen (E12)	1.453	-	85	123	1.415
Diemerweg	-	-	-	-	-
Regionale Samenwerking en Data Top 15	77	-	-	-	77
IBP-Vitaal Platteland (L7)	4.628	-	-	723	3.905
Culturele voorzieningen Provincies	342	-	-	61	281
Gebiedsplan Impuls Veenweiden (L10)	17.639	-	-	2.262	15.377
C59 Novi-gebieden (C59)	227	-	91	227	91
i-Diensten Mobiliteit (E34)	580	-	-	101	479
Flexibele inzet woningbouw (C41)	3.400	-	-	270	3.130
Energiehaven IJmond (E43)	27.638	-	-	-	27.638
Ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed (C13)	1.691	-	-	669	1.022
Snelfietsroutes (E10)	1.119	-	-	-	1.119
Stim. Verkeersveiligheidsmaatregelen (E20)	1.250	-	-	24	1.226
Regionale MIT-regeling (F14)	321	-	1.339	1.660	-
Aankoop Veehouderijen bij nat.g	6.864	-	-	-	6.864
Programma Natuur (L16)	9.941	-	14.862	7.593	17.210
Doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur (E38)	300	-	-	-	300
Bodem overbruggingsjaar 2021 (E58)	593	-	144	335	402
Bodem overbruggingsjaar 2021 CINDU (E58)	1.114	-	5.886	83	6.917
Bodem overbruggingsjaar 2022 (E83)	-	-	2.678	234	2.444
Woondeals (C81)	-	-	540	34	506
Beschikbaarheidsvergoeding regionale OV-concessies (E52)	-	-	1.428	-	1.428

Regionale MIT-regeling (F25)	-	-	2.182	1.664	518
Flexibele inzet ondersteuning woningbouw (C210)	-	-	6.644	-	6.644
Ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed	-	-	2.317	-	2.317
Schone Lucht Akkoord (E53)	-	-	51	33	18
Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen	-	-	485	-	485
Programma Aanpak Stikstof (PAS)-melders (L24)	-	-	1.165	-	1.165
Versn.voorst. trans. Landelijk Gebied (L25)	-	-	377	-	377
<i>Totaal Rijk</i>	<i>80.568</i>	<i>0</i>	<i>40.274</i>	<i>17.431</i>	<i>103.411</i>
					-
<i>Overige Nederlandse overheidsorganen</i>					-
Duinpolderweg	380	-	-	-	380
MRA-e 2021	472	-	-	177	296
SHIP	259	-	-	35	225
N515	250	-	-	-	250
Kennisontwikkeling bodem	166	12	-	-	178
Bodemsanering het Gooi	1.965	-	-	-	1.965
Geothermie	844	-	-	-	844
Groenfonds	6.376	222	651	5.948	
Collectieve Energie Provincies	180	-	-	-	180
Regionale Samenwerking en Data Top 15	279	45	111	214	
HOV A9:	-	-	-	-	-
Bereikbaarheid Kust Zandvoort	430	-	231	199	
Wierdijk	-	-	-	-	-
Koopstromen onderzoek	140	-	102	38	
MRA Landschap	-	230	25	205	
					-
<i>Totaal Overige Nederlandse overheidsorganen</i>	<i>11.740</i>	<i>-</i>	<i>509</i>	<i>1.330</i>	<i>10.920</i>
	Totaal	92.360	0	40.783	18. 114.348

Verstreckte borg- en garantstellingen

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstreckte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Staat van gewaarborgde leningen ultimo 2022

Door wie de geldlening is aangegaan	Doel van de geldlening	Oorspronkelijk bedrag (x € 1.000)	% of deel gewaarborgd provincie	Boekwaarde 31-12-2022 Totaal (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021 Totaal (x € 1.000)
Viva ! Zorggroep	Bouw verpleeghuis Heemswijk	3.403	100	0	113
		3.403		-	113

Bij alle bovenstaande borgstellingen is ten behoeve van de provincie zekerheid gevestigd op het onderpand.

Staat van andere garantieverplichtingen ultimo 2022

Naam rechtspersoon	Inhoud garantieverplichting	Garantiebedrag per 31-12-2022 (x € 1.000)	
Het Nationaal Groenfonds	Uitvoering van het natuurbeleid (convenantleningen)	986	1)
BNG Bank	(Her-) financiering van PolanenPark BV (besluit GS 7-06-2016, nr.747558/817011)	8.000	2)
Totaal		8.986	

1) Rente en aflossing komen t.l.v. van de van het rijk te ontvangen zgn. convenantsgelden.

2) Op deze garantie loopt een afgegeven contragarantie van 20% van de Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude, 20% van de Schiphol Air Development Company (SADC) en 20% van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Noordzeekanaalgebied (RON NV).

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Bedrijfsvoering

Betreft de waarde van de volgende lopende contracten/verplichtingen: **x € 1.000**

Eurest multiservice (outsourcing)	5.975
Leaseplan (lease van het wagenpark)	1.839
Strukton (maincontract onderhoud kantoren)	440
Canon (printers)	2.150
Fujitsu (outsourcing ICT)	14.443
Gispen (thuiswerkhulpmiddelen)	720
Maas (koffiemachines)	571

Niet uit de balans blijvende rechten

Huuropbrengsten Elan wonen 592

Beleid en Beheer

Betreft de waarde van de volgende lopende contracten/verplichtingen: **x € 1.000**

Gebiedscontracten groot onderhoud wegen en vaarwegen: 118.313

SKNL-functiewijziging:

SKNL-functiewijziging ad. € 21,6 miljoen voor verplichtingen met een dertigjarige looptijd die van 2002 t/m 2013 zijn aangegaan voor functiewijziging van agrarische grond naar natuurgrond en waarvoor de financiële afhandeling met de decentralisatie van natuurbeleid naar de provincies is gekomen. Hiernaast staan er voor de SKNL aanvragen uit 2014 en 2015 nog verplichtingen open van totaal € 13,8 miljoen. De helft hiervan bestaat uit rentekosten, de helft is aflossing. De kosten van deze aflossing van € 6,9 miljoen hebben we in het jaar 2014 al als Last genomen.

SVNL-agrarische natuur vanaf 2023:

Per 2023 gaat het GLB-NSP (Gemeenschappelijk Landbouwbeleid - Nationaal Strategisch Plan) van start. Agrariërs binnen het NNN krijgen met ingang van beheerjaar 2023 nog eenmaal de mogelijkheid om een ANLb-contract (Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer) af te sluiten voor een periode van maximaal zes jaar. De lopende beschikkingen voor ANLb worden gecontinueerd met nieuwe beschikkingen tegen actuele tarieven met een looptijd van 6 jaar. Deze nieuwe beschikkingen zullen in 2023 aangegaan worden. De Europese Unie draagt vanaf 2023 65% bij aan het ANLb. De waterschappen dragen voor 35% bij aan het onderdeel water.

De uitbetaling aan RVO in 2023 is al vastgelegd in 2022 omdat het beheer in 2022 uitgevoerd is (uitbetaling het jaar NA het beheer).

Gebeurtenissen na balansdatum

Alle relevante gebeurtenissen na balansdatum zijn verwerkt in de jaarrekening.

5.3 Gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Taakvelden x € 1.000	Actuele Begroting 2022		Rekening 2022	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0.1 Uitkering provinciefonds	0	-257.510	0	-257.194
0.2 Opbrengst Provinciale belastingen	0	-229.100	0	-229.806
0.3 Geldleningen en uitzettingen	0	-1.844	82	-1.879
0.4 Deelnemingen	0	-12.514	0	-13.795
0.5 Algemene dekkingsmiddelen, overige b	5.395	-4.432	575	-2.209
0.6 Overhead	76.023	-109	75.650	-162
0.7 Vennootschapsbelasting	338	0	350	0
0.8 Mutaties reserves	245.105	-349.390	281.195	-360.580
1.1 Provinciale Staten	5.173	0	5.009	-15
1.2 Gedeputeerde Staten	3.043	0	846	-5
1.3 Kabinetszaken	2.629	-43	2.374	-38
1.4 Bestuurlijke organisatie	7.838	0	7.840	-4
1.5 Interbestuurlijk toezicht op de regi	22	0	3	0
1.6 Openbare orde en veiligheid	1.384	-119	1.263	-89
1.9 Bestuur, overige baten en lasten	4.047	-10	3.988	0
2.1 Landwegen	149.623	-18.293	143.133	-16.610
2.2 Waterwegen	18.873	-1.263	16.564	1.257
2.3 Openbaar vervoer	96.621	-75	98.817	-4.621
2.9 Verkeer en vervoer, overige baten en	1.831	0	1.590	0
3.1 Waterkeringen	3.991	0	3.861	0
3.2 Kwantiteit oppervlaktewater	1.424	-826	1.160	-669
3.3 Kwantiteit grondwater	2.117	-1.120	2.367	-1.112
3.4 Kwaliteit oppervlaktewater	1.088	0	1.332	0
3.5 Kwaliteit grondwater	602	-64	537	-18
4.1 Bodembescherming	7.607	-643	2.421	-854
4.2 Luchtverontreiniging	33	0	189	0
4.3 Geluidhinder	186	0	173	0
4.4 Vergunningverlening en handhaving	20.993	-1.925	20.854	-2.734
4.5 Ontgroningen	0	-75	0	-43
4.6 Duurzaamheid	27.917	-4.160	26.105	-1.190
4.9 Milieu, overige baten en lasten	2.920	0	3.060	-71
5.1 Natuurontwikkeling	53.768	-8.204	45.610	-7.856
5.2 Beheer natuurgebieden	43.337	-485	43.101	-427
5.3 Beheer flora en fauna	17.041	-370	18.625	-447
5.9 Natuur, overige baten en lasten	1.086	0	1.030	0
6.1 Agrarische aangelegenheden	8.401	-276	7.195	-642
6.2 Logistiek	8.859	-216	6.720	-159
6.3 Kennis en innovatie	15.071	-4.787	14.204	-4.527
6.4 Recreatie en toerisme	10.960	-100	10.774	-455
6.9 Regionale economie, overige baten en	-2.620	0	-534	0
7.1 Cultuur	18.586	-124	17.261	-195
7.2 Maatschappij	6.541	0	6.854	0
8.1 Ruimtelijke ordening	13.815	-13.005	15.363	-12.662
8.2 Volkshuisvesting	7.738	-2.826	5.317	-337
8.3 Stedelijke vernieuwing	2.843	0	2.679	0
Resultaat (taakveld 0.9)	892.248	-913.909	895.535	-920.146

5.4 Overzicht van specifieke uitkeringen (art. 58)

5.4.1 Inleiding

Voor de specifieke uitkeringen van het Rijk aan de provincies is het principe van single information en single audit (SISA) ingevoerd. Het Rijk vraagt bij SISA voor de verantwoording van de provincie naar het Rijk naar informatie die zo veel mogelijk aansluit bij de informatiebehoefte en verantwoordingsmomenten van de provincies zelf. Dat betekent dat het Rijk in principe voldoende heeft aan het jaarverslag inclusief de jaarrekening. De gegevens met betrekking tot de SISA verantwoording worden conform de regelgeving, jaarlijks toegezonden aan het CBS.

Toelichting E52: Regeling specifieke uitkering beschikbaarheidsvergoeding regionale OV-concessies 2021.

Om concurrentiegevoelige redenen kan er een aanleiding zijn om concessiegegevens niet te vermelden in het provinciale jaarverslag. Hieronder wordt uitgelegd wat de werkwijze is.

1. De medeoverheid neemt in haar jaarverslag op dat zij om concurrentiegevoelige redenen accepteert dat de SISA gegevens voor de regeling specifieke uitkering beschikbaarheidsvergoeding regionale OV-concessies 2022 niet per concessie worden vermeld maar getotaliseerd; als er slechts sprake is van 1 concessie blijven de sisa indicatoren in de SiSa-bijlage in het jaarverslag leeg.
2. De medeoverheid levert deze gegevens op concessie niveau via het CBS in het excelbestand aan IenW zodat IenW de specifieke uitkering kan vaststellen;
3. De medeoverheid levert de volgende tekst in de aanbestedingsbrief behorend bij de sisa-bijlage aan:

“IenW stemt er mee in dat de medeoverheid om concurrentiegevoelige redenen de SISA concessiegegevens voor de regeling specifieke uitkering beschikbaarheidsvergoeding regionale OV-concessies 2022 niet of per concessie vermeld in haar jaarverslag, maar wel via het CBS in het Excel bestand aan IenW aanlevert zodat IenW de specifieke uitkering kan vaststellen”.

5.4.2 SiSa-tabel

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 30-1-2023								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
BZK	C13	Regeling specifieke uitkering ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed Provincies	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (inclusief uitvoering door derden)	Aantal kleine maatschappelijk vastgoedeigenaren waarmee een ontzorgingstraject is gestart	Aantal kleine maatschappelijk vastgoedeigenaren waarmee een ontzorgingstraject is doorlopen tot aan het moment van aanbesteding van maatregelen om vastgoed te verduurzamen	Aantal gebouwde onroerende zaken dat hiermee wordt bereikt door het provinciaal ontzorgingsprogramma	Is binnen het provinciaal ontzorgingsprogramma uitvoering gegeven aan het stimuleren van vraagbundeling bij kleine maatschappelijk vastgoedeigenaren bij de verduurzaming van hun maatschappelijk vastgoed? (Ja/Nee/Nvt)
			<i>Aard controle R Indicator: C13/01</i>	<i>Aard controle n.v.t Indicator: C13/02</i>	<i>Aard controle n.v.t Indicator: C13/03</i>	<i>Aard controle n.v.t Indicator: C13/04</i>	<i>Aard controle n.v.t Indicator: C13/05</i>	<i>Aard controle n.v.t Indicator: C13/06</i>
			€ 669.060	€ 926.029	140	7	7	Nee
			Is de opgedane regionale kennis en ervaring gedeeld met het Kennis- en innovatieplatform verduurzaming maatschappelijk vastgoed? (Ja/Nee/Nvt)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Correctie besteding (jaar T-1) ten laste van Rijksmiddelen ivm SiSa tussen medeoverheden (alleen van toepassing bij SiSa tussen medeoverheden)			
		<i>Aard controle n.v.t Indicator: C13/07</i>	<i>Aard controle n.v.t Indicator: C13/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: C13/09</i>				
		Ja	Nee					
BZK	C26	Culturele voorzieningen provincies Tranche 1 en 2 Provincies	Projectnaam/nummer	Besteding (jaar T-1) ten laste van Rijksmiddelen	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t Indicator: C26/01</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: C26/02</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: C26/03</i>	<i>Aard controle n.v.t Indicator: C26/04</i>	<i>Aard controle n.v.t Indicator: C26/05</i>	
			1 Culturele voorziening provincies tranche 1	€ 107.303	€ 0	€ 107.303	Ja	
	2 Culturele voorziening provincies tranche 2	€ 0	€ 61.166	€ 61.166	Ja			

BZK	C41	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw Provincies	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise Aard controle R Indicator: C41/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise Vanaf SiSa 2021 inclusief uitvoering door derden Aard controle R Indicator: C41/02	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: C41/03	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen Aard controle n.v.t. Indicator: C41/04	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen Aard controle n.v.t. Indicator: C41/05	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: C41/06	
			€ 0	€ 0	€ 1.053.558	5	11	1.389	
			Volledige zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C41/07	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C41/08					
		Nee	Nee						
BZK	C59	Kwalitatief hoogwaardige en duurzame woon- en leefomgeving in NOV/NOVEX-gebieden	Besteding over het totale project (jaar T-1) Aard controle R Indicator: C59/01	Besteding over het totale project (jaar T) Aard controle R Indicator: C59/02	Cumulatieve besteding over het totale project (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C59/03	Zelfstandige uitvoering? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C59/04	Correctie indicator bestedingen (jaar T-1) Aard controle R Indicator: C59/05	Activiteiten die zijn omschreven in het interbestuurlijk vastgestelde plan van aanpak/ontwikkelperspectief (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C59/06	
			€ 0	€ 227.273	€ 227.273	Ja	€ 0	Ja	
			Eindverantwoording? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C59/07						
		Nee							
BZK	C81	Specifieke uitkering aan provincies ten behoeve van de financiering van (tijdelijke) capaciteit of externe expertise voor het opstellen en uitvoeren van de woondeals	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: C81/01	Aantal woondeals dat is tot stand gekomen met hulp van deze middelen Aard controle n.v.t. Indicator: C81/02	Zelfstandige uitvoering: Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicator: C81/03	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C81/04			
		€ 33.600	0	Ja	Nee				
BZK	C86	Specifieke uitkering ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed tweede tranche Provincies	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Aard controle R Indicator: C86/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Aard controle n.v.t. Indicator: C86/02	Aantal kleine maatschappelijk vastgoedeigenaren waarmee een ontzorgingstraject is gestart Aard controle n.v.t. Indicator: C86/03	Aantal kleine maatschappelijk vastgoedeigenaren waarmee een ontzorgingstraject is doorlopen tot aan het moment van aanbesteding van maatregelen om vastgoed te verduurzamen Aard controle n.v.t. Indicator: C86/04	Aantal gebouwde onroerende zaken dat hiermee wordt bereikt door het provinciaal ontzorgingsprogramma Aard controle n.v.t. Indicator: C86/05	Is de opgedane regionale kennis en ervaring gedeeld met het Kennis- en innovatieplatform verduurzaming maatschappelijk vastgoed? (Ja/Nee/Nvt) Aard controle n.v.t. Indicator: C86/06	
			€ 0	€ 0	0	0	0	nvt	
			Worden kleine maatschappelijk vastgoedeigenaren begeleid bij het opstellen van portefeuilleroutekaarten die richting geven aan het realiseren van de klimaatdoelstellingen in 2030 en 2050 (Ja/Nee/Nvt) Aard controle n.v.t. Indicator: C86/07	Worden kleine maatschappelijk vastgoedeigenaren begeleid bij het aanvragen van subsidies voor verduurzamingsmaatregelen en het opstellen van relevante (advies-)documenten om te voldoen aan de voorwaarden voor subsidieverlening (Ja/Nee/Nvt) Aard controle n.v.t. Indicator: C86/08	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C86/09	Eventuele toelichting Aard controle n.v.t. Indicator: C86/10			
		nvt	nvt	Nee	De eerste werkzaamheden zijn pas gepland voor 2023 (conform de SPUK aanvraag)				

BZK	C210	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Volledige zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Provincies	Aard controle R Indicator: C210/01	Aard controle R Indicator: C210/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C210/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C210/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C210/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C210/06
			€ 0	€ 0	0	0	Ja	Nee
lenW	E10	Regeling specifieke uitkering sneeftsroutes	Projectnaam/nummer	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee)	Toelichting op niet-afgeronde projecten
		Provincies	Aard controle n.v.t. Indicator: E10/01	Aard controle R Indicator: E10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E10/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E10/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E10/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E10/06
			1 Subsidie Velsen 2	€ 0	€ 0	Nee	Nee	I.v.m. corona is er vertraging opgetreden in de uitvoering van dit traject
			2 Subsidie Haarlem	€ 0	€ 0	Nee	Nee	I.v.m. corona is er vertraging opgetreden in de uitvoering van dit traject. De aanvraag is in 2023 ontvangen.
			3 Provincie NH ontbrekende schakel N208	€ 0	€ 0	Nee	Nee	I.v.m. corona is er vertraging opgetreden in de uitvoering van dit traject. Dit project zit nu in de studiefase, de verwachting is dat de uitvoeringsfase in 2024 start
			Kopie projectnaam/nummer	Grote scope wijzigingen? (Ja/Nee)	Ernstige vertragingen? (Ja/Nee)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie besteding (jaar T-1) per project ivm aan andere medeoverheden overgeboekte middelen	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E10/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E10/08	Aard controle D1 Indicator: E10/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E10/10	Aard controle R Indicator: E10/11	
			1 Subsidie Velsen 2	Nee	Ja	Ja		
			2 Subsidie Haarlem	Nee	Ja	Ja		
			3 Provincie NH ontbrekende schakel N208	Nee	Ja	Ja		
			100					
lenW	E12	Regeling specifieke uitkeringen N-wegen	Totale besteding (jaar T)	Totale cumulatieve besteding (t/m jaar T (inclusief 2018))	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T (inclusief 2018))	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
		Provincies	Aard controle R Indicator: E12/01	Aard controle R Indicator: E12/02	Aard controle R Indicator: E12/03	Aard controle R Indicator: E12/04		
			€ 529.026	€ 1.463.608	€ 318.641	Nee		
			Projectnaam/nummer	Project wijkt meer dan 10% af (Ja/Nee)	Totale omvang per type maatregel	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E12/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E12/06	Aard controle D1 Indicator: E12/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E12/08		
			1 N239 (17,3 - 21,3)	Ja	8000	Ja		
			2 N243 (0,6 - 14,4)	Nee	27.600/13.800	Nee		
			3 N243 (14,8 - 15,7)	Nee	1800	Nee		
			4 N202 (1,4-7,3)	Nee	11800	Nee		
			5 N240 (10,7-20,9)	Nee	10200	Nee		
			6 N417 (8,4-10,4)	Nee	2000	Nee		
			7 N510 (10,1-12,2)	Nee	8400	Nee		
			8 N240 (1,4-6,9)	Nee	5000	Nee		
			9 N245 (20,0-25,1)	Nee	5100	Nee		
			10 N245 (25,1-20,0)	Nee	5100	Nee		
			11 N246 (21,5-24,3)	Nee	11200	Nee		
			12 N247 (45,2-52,2)	Nee	7000	Nee		
			13 N205 (17,4-17,5)	Nee	100	Nee		
			14 N205 (21,0-22,8)	Nee	1800	Nee		
			15 N205 (22,8-21,3)	Nee	1500	Nee		
			16 N205 (13,8-16,0)	Nee	2200	Nee		
			17 N232 (23,6-27,3)	Nee	3700	Nee		
			18 N201	Nee	0	Nee		
			19 N203	Nee	0	Nee		

lenW	E15	Regeling Specifieke uitkering Regionale Aanpak Laadinfrastructuur 2020-2023 Provincies en gemeenten	Projectnaam/nummer	Regionaal Plan van Aanpak Laadinfrastructuur conform Samenwerkingsovereenkomst (Ja/Nee)	Cofinanciering ten behoeve van het regionaal Plan van Aanpak Laadinfrastructuur (jaar T)	Cumulatieve cofinanciering ten behoeve van regionaal Plan van Aanpak Laadinfrastructuur (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Correctie cofinanciering besteding (jaar T-1) ivm aan andere medeoverheden overgeboekte middelen	
				Aard controle n.v.t. Indicator: E15/01	Aard controle D1 Indicator: E15/02	Aard controle R Indicator: E15/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E15/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E15/05	Aard controle R Indicator: E15/06
			1 Regionale aanpak laadinfrastructuur Volledige zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Ja	€ 0	€ 2.414.913	Ja		
		Aard controle n.v.t. Indicator: E15/07							
		Ja							
lenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)			
				Aard controle R Indicator: E20/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02	Aard controle R Indicator: E20/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04		
			€ 47.672	€ 47.672	€ 23.836	Nee			
		Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk				
		Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08				
		1 201 Aanbrengen van kant- en asmarkering op fietspaden	Ja	3.650					
lenW	E34	Incidentele specifieke uitkering iDiensten Mobiliteit Provincie Noord-Holland	Besteding (jaar T) aan projectkosten voor het project	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan projectkosten voor het project	Eindverantwoording totale project (Ja/Nee)				
				Aard controle R Indicator: E34/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E34/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E34/03			
			€ 101.200	€ 141.625	Nee				
		Projectnaam/nummer	Contractbedrag						
		Aard controle n.v.t. Indicator: E34/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E34/05						
		1 Inzet experts	€ 194.885						
		2 Inzet t.b.v. medeoverheden	€ 0						
lenW	E37	Regeling Wilhelminasluis Besluit infrastructuur Provincie Noord-Holland	Beginsaldo (jaar T)	Ontvangen bijdrage Rijk (jaar T)	Ontvangen bijdrage andere bestuursorganen (jaar T)	Besteding (jaar T)	Eindsaldo (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
				Aard controle R Indicator: E37/01	Aard controle R Indicator: E37/02	Aard controle R Indicator: E37/03	Aard controle R Indicator: E37/04	Aard controle R Indicator: E37/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E37/06
		-€ 11.773.136	€ 0	€ 0	€ 146.769	-€ 11.919.905	Nee		

lenW	E38	Tijdelijke stimuleringsregeling veilig, doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur 2020	Besteding (jaar T) aan projectkosten voor het totale project Zelfstandige uitvoering <i>Aard controle R Indicator: E38/01</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan projectkosten voor het totale project Inclusief uitvoering door derden <i>Aard controle R Indicator: E38/02</i>	Volledige zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E38/03</i>	Eindverantwoording totale project (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E38/04</i>		
			€ 0	€ 280.992	Ja	Ja		
			Projectnaam/nummer per project <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E38/05</i>	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per project <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E38/06</i>				
		1 Digitalisering Mobiliteitsdata		Nee				
lenW	E43	Energiehaven IJmond	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E43/01</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E43/02</i>	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E43/03</i>	Toelichting <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E43/04</i>		
			€ 0	€ 0	Nee	Project is nog niet van start gegaan		
lenW	E52	Regeling specifieke uitkering beschikbaarheidsvergoeding regionale OV-concessies 2021	Naam per concessie zoals gedefinieerd in artikel 1 en benoemd in bijlage 1 van de regeling <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E52/01</i>	Naam concessiehouder zoals gedefinieerd in artikel 1 en benoemd in bijlage 1 van de regeling <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E52/02</i>	Besteding (jaar T-2 (2019)) <i>Aard controle R Indicator: E52/03</i>	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E52/04</i>	Specifieke kosten van de concessiehouder in de periode van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2021 ter voorkoming van verdere verspreiding van het virus dat COVID-19 veroorzaakt <i>Aard controle R Indicator: E52/05</i>	Totaal bedrag verstrekte subsidies concessieoverlener conform concessie (jaar 2021) - zoals in de bijlage 3 van de regeling is opgenomen verleend <i>Aard controle R Indicator: E52/06</i>
			1 Haarlem-IJmond	Connexxion Openbaar Vervoer N.V.				
			2 Gooi en Vechtstreek	Connexxion Openbaar Vervoer N.V.				
			3 Noord Holland Noord	Connexxion Openbaar Vervoer N.V.				
			Kopie naam concessie <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E52/07</i>	Totale opbrengstenconform bijlage 3 (5A OCW-contract studentenkaart) van de regeling <i>Aard controle R Indicator: E52/08</i>	Totale opbrengstenconform bijlage 3 (5B opbrengsten van reizigers) van de regeling <i>Aard controle R Indicator: E52/09</i>	Totale Opbrengsten conform bijlage 3 (5C Andere opbrengsten) van de regeling <i>Aard controle R Indicator: E52/10</i>	Komt de concessiehouder voor deze concessie in aanmerking voor de 2% extra vergoeding (Ja/Nee) <i>Aard controle R Indicator: E52/11</i>	
			1 Haarlem-IJmond					
2 Gooi en Vechtstreek								
3 Noord Holland Noord								

lenW	E53	Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord	Beschikkingnummer / naam	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Daadwerkelijke startdatum van het project (dd/mm/jj)	Daadwerkelijke einddatum van het project (dd/mm/jj)	Ervaringen binnen 3 maanden na afronding project gedeeld (ja/nee)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E53/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: E53/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E53/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E53/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E53/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E53/06</i>
			1 SPUKSLA-22-03318341	€ 31.845	€ 31.845	2-5-2022	1-5-2023	Nee
			2 SPUKSLA-22-03202938	€ 0	€ 0	Aanvraag ingetrokken d.d. 08-12-2022	Aanvraag ingetrokken d.d. 08-12-2022	Nee
			3 SPUKSLA-22-03203456	€ 0	€ 0	Aanvraag afgewezen d.d. 25-11-2022	Aanvraag afgewezen d.d. 25-11-2022	Nee
			Kopie beschikkingnummer /naam	Jaar waarin het project is opgenomen in een decentraal uitvoeringsplan				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E53/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E53/08</i>				
			1 SPUKSLA-22-03318341	2022				
			2 SPUKSLA-22-03202938	Aanvraag ingetrokken d.d. 08-12-2022				
			3 SPUKSLA-22-03203456	Aanvraag afgewezen d.d. 25-11-2022				
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E53/09</i>					
			Nee					
lenW	E58	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem overbruggingsjaar 2021	Projectnaam / nummer	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie besteding (jaar T-1)	Project afgerond (Ja/Nee)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E58/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: E58/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E58/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E58/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: E58/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E58/06</i>
			1 Diffuus verspreid lood: sanering	€ 7.415	€ 380.724	Ja	€ 0	Nee
			2 PFAS: onderzoek aandachtslocaties en grondwater, sanering Crailo en plagsel in kuststrook	€ 288.908	€ 296.783	Ja	€ 0	Nee
			3 Sanering: aandachtslocaties PFAS en nieuwe spoedlocaties	€ 21.195	€ 21.195	Ja	€ 0	Nee
			4 Aanvullende sanering van de landbodem van de voormalige locatie Cindu	€ 82.810	€ 82.810	Ja	€ 0	Nee
			5 Aanvullende sanering van de aangelegen waterbodem in de Amstel	€ 0	€ 0	Nee	€ 0	Nee
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E58/07</i>					
			Nee					

lenW	E83	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2022	Projectnaam / nummer	Besteding (jaar T) per project	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie Jaar T-1 per project i/m SiSa tussen medeoverheden (Jaar T-1)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E83/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: E83/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E83/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: E83/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E83/05</i>
			1 Gehonoreerde projecten/locaties per element van de historische spoedopgaven: Cluster 1 (Prinseneiland c.a. te Amsterdam)	€ 0	Nee	€ 0	€ 0
			2 Gehonoreerde projecten per element van de buitenproportionele opgaven: Element diffuus verspreid lood; Bodemsanering kinderspeelplaatsen diffuus lood Noord-Holland	€ 174.150	Ja	€ 0	€ 174.150
			3 Gehonoreerde projecten per element van de buitenproportionele opgaven: Element diffuus verspreid lood; Bodemonderzoek schooltuinen diffuus lood Noord-Holland	€ 60.000	Ja	€ 0	€ 60.000
			4 Gehonoreerde projecten per element van de buitenproportionele opgaven: Element PFAS; Bodemsanering terrein voormalig AWZI Rijsenhout	€ 0	Ja	€ 0	€ 0
			Kopie projectnaam / nummer	Uitvoering is volgens aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee), zo nee geef in indicator 08 de reden aan.	Optionele toelichting. Verplicht als bij 07 nee is ingevuld	Project afgerond (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E83/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E83/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E83/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E83/09</i>	
			1 Gehonoreerde projecten/locaties per element van de historische spoedopgaven: Cluster 1 (Prinseneiland c.a. te Amsterdam)	Ja		Nee	
			2 Gehonoreerde projecten per element van de buitenproportionele opgaven: Element diffuus verspreid lood; Bodemsanering kinderspeelplaatsen diffuus lood Noord-Holland	Ja		Nee	
			3 Gehonoreerde projecten per element van de buitenproportionele opgaven: Element diffuus verspreid lood; Bodemonderzoek schooltuinen diffuus lood Noord-Holland	Ja		Nee	
			4 Gehonoreerde projecten per element van de buitenproportionele opgaven: Element PFAS; Bodemsanering terrein voormalig AWZI Rijsenhout	Ja		Nee	
			Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E83/10</i>				
			Nee				

lenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle R Indicator: E84/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E84/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04</i>		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08</i>		
		1 344	Nee	0				
		2 360	Nee	0				
		3 361	Nee	0				
		4 380	Nee	0				
lenW	E94	Incidentele specifieke uitkering (water)bodemsanering 2022	Projectnaam / nummer	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project	Uitvoering is volgens aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee) Zo nee, geef bij 05 verplicht de reden aan	Toelichting Verplicht als bij 04 'Nee' is ingevuld	Project afgerond in (jaar T) (Ja/Nee)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E94/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: E94/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E94/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E94/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E94/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E94/06</i>
			1 IENW/BSK-2022/307565	€ 0	€ 0	Nee	Projecten zijn nog niet gestart	Nee
		Eindverantwoording (Ja/Nee)						
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E94/07</i>						
		Nee						
EZK	F12	Enmalige specifieke uitkering voor de uitvoering van regionale MIT-regeling 2018-2023	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Eventuele toelichting		
			<i>Aard controle R Indicator: F12/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: F12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F12/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F12/04</i>		
		-€ 5.969	€ 8.494.021	Nee				
EZK	F14	Regeling specifieke uitkering MIT 2021	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Eventuele toelichting		
			<i>Aard controle R Indicator: F14/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F14/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F14/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F14/04</i>		
			€ 2.868.812	€ 4.332.511	Nee			

EZK	F25	Regeling specifieke uitkering MIT	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Eventuele toelichting	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F25/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: F25/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F25/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F25/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F25/05</i>	
			1 1300033152	€ 1.366.057	€ 1.366.057	Nee		
LNV	L7	Regeling specifieke uitkering IBP-Vitaal Platteland	Gebiedsnaam/nummer	Totale besteding (jaar T)	Totale Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L7/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: L7/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: L7/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L7/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L7/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L7/06</i>
			1 Grid Laag Holland 1509752/1538581	€ 0	€ 114.162	Nee	Nee	
			2 Alkmaarder-Uitgeestermeer 1509653/1537766	€ 0	€ 112.090	Nee	Nee	
			3 Waterland-Oost 1671242/1714828	€ 0	€ 500.000	Ja	Nee	
			4 Burkmeer 1722115/1741940	€ 0	€ 0	Nee	Nee	Bestedingen worden deels door provincie gedragen
			5 Ijperveld 1559639/1621839	€ 0	€ 272.500	Ja	Nee	
			6 Kennis & Inzicht 1709087/1749162	€ 0	€ 133.000	Ja	Nee	Bestedingen worden deels door provincie gedragen
			7 Vereniging agrarisch natuurbeheer Water, Land en Dijken 1598575/1634001	€ 17.000	€ 17.000	Ja	Nee	
			8 Vereniging agrarisch natuurbeheer Water, Land en Dijken 1893757/1936390	€ 276.000	€ 276.000	Ja	Nee	
LNV	L10	Regeling specifieke uitkering Impuls Veenweiden	Gebiedsnaam/nummer	Totale besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L10/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: L10/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: L10/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L10/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L10/05</i>	
			1 Ronde Hoep 1721527/1744229	€ 100	€ 266.300	Nee		
			2 Bijdrage Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen 1200014933	€ 10.000	€ 10.000	Nee		
			3 Inhuur adviseur Regionale Veeuweide Strategie	€ 0	€ 84.907	Nee		
			4 Loket Veenweideboeren 1904839/1904842	€ 300.000	€ 300.000	Nee		
			5 Proces Reg Veenweide Strat 1200013366	€ 29.835	€ 29.835	Nee		
			6 Aankoop gronden veenweiden	€ 1.912.431	€ 1.912.431	Nee		
			7 Bijdrage Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling (NKB) 1200012284	€ 10.000	€ 20.000	Nee		

LNV	L16	Enmalige specifieke uitkering Provinciaal Uitvoeringsprogramma Natuur	Naam Uitvoeringsprogramma	Besteding (jaar T) per uitvoeringsprogramma - exclusief uitvoering door derden	Cumulatieve besteding (t/m jaar T). Vanaf SiSa 2022 inclusief uitvoering door derden	Cumulatieve besteding apparaatkosten (t/m jaar T) per uitvoeringsprogramma	Uitvoeringsprogramma volgens uitvoeringsplan uitgevoerd (Ja/Nee)	Uitvoeringsprogramma afgerond (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: L16/01	Aard controle R Indicator: L16/02	Aard controle R Indicator: L16/03	Aard controle n.v.t. Indicator: L16/04	Aard controle n.v.t. Indicator: L16/05	Aard controle n.v.t. Indicator: L16/06
			1 PN01. 'Versnelling binnenduintrand kansen'	€ 3.215.588	€ 4.725.588	€ 0	Ja	Nee
			2 PN03. Hydrologische verbetering Middenduin Kennemerland	€ 6.382	€ 6.382	€ 0	Ja	Nee
			3 PN04. Vernatten natuur duinen Texel	€ 21.277	€ 21.277	€ 0	Ja	Nee
			4 PN06. Zanderij castricum (extra kwelnaatuur)	€ 17.192	€ 17.192	€ 0	Ja	Nee
			5 PN07. Impuls dynamisering zeereep Castricum	€ 10.188	€ 10.188	€ 0	Ja	Nee
			6 PN08. Bos-/omvorming inrichting Kennemerduinen/Kraansvlak & Bergen	€ 24.620	€ 24.620	€ 0	Ja	Nee
			7 PN09. Revitalisering bos Leyduin	€ 250.000	€ 250.000	€ 0	Ja	Nee
			8 PN10. Verwijderen Japanse Duizendknoop in bossen Gooi	€ 425.000	€ 425.000	€ 0	Ja	Nee
			9 PN11. Herstel mineralenbalans oude bossen	€ 232.500	€ 232.500	€ 0	Ja	Nee
			10 PN12. mineralengift heide	€ 742.500	€ 742.500	€ 0	Ja	Nee
			11 PN14. Wormer en Jisperveld (oeverbeschoeiing)	€ 82.194	€ 82.194	€ 0	Ja	Nee
			12 PN16. Habitatherstel Eilandspolder; verbeteren veenmosrietlanden	€ 8.511	€ 8.511	€ 0	Ja	Nee
			13 PN17. hydrologische maatregelen Varkensland; tbv botanisch hooiland, plas-dras en moeras	€ 42.553	€ 42.553	€ 0	Ja	Nee
			14 PN18. hydrologische maatregelen IVOT en Westzaan	€ 97.872	€ 97.872	€ 0	Ja	Nee
			15 PN19. Emissie verlaging overgangszone incl pilots	€ 34.183	€ 0	€ 34.183	Ja	Nee
			16 PN20. Natuurimpuls IJperveld en Eilandspolder	€ 700.000	€ 700.000	€ 0	Ja	Nee
			17 PN22. Broedvogeleilanden Kustvogels Texel	€ 7.472	€ 7.472	€ 0	Ja	Nee
			18 PN23. revitaliseren bossen; Robbenoord, Diemberbos, Waarderhout, Grootte Vliet/De Weelen, Noorderbos en Schoorlse Duinen	€ 12.766	€ 12.766	€ 0	Ja	Nee
			19 PN24. Spaarmoude e.a. revitalisering bos en recreatieve zonerings	€ 549.292	€ 549.292	€ 0	Ja	Nee
			20 PN25. verlandingsreeks Oostelijke Vechtplassen	€ 82.645	€ 82.645	€ 0	Ja	Nee
			21 PN27. hydrologische verkenning Gooi	€ 45.000	€ 45.000	€ 0	Ja	Nee
			22 PN33. Kennemerland openmaken; struweel verwijderen	€ 22.417	€ 22.417	€ 0	Ja	Nee
			23 PN39. Exotenbestrijding Kennemerland Zuid - Middenduin	€ 2.128	€ 2.128	€ 0	Ja	Nee
			24 PN40. Exotenbestrijding Schoorlse Duinen - Amerikaanse Vogelkers	€ 8.511	€ 8.511	€ 0	Ja	Nee
			25 PN49. Extra inzet invasieve exoten, watercrassula Texel	€ 913.266	€ 913.266	€ 0	Ja	Nee
			26 Bossenstrategie / boscompensatie	€ 24.587	€ 24.587	€ 0	Ja	Nee

	Kopie Uitvoeringsprogramma	Toelichting	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
	Aard controle n.v.t. Indicator: L16/07	Aard controle n.v.t. Indicator: L16/08	Aard controle n.v.t. Indicator: L16/09
1	PN01. 'Versnelling binnenduinrand kansen'		Ja
2	PN03. Hydrologische verbetering Middenduin Kennemerland		Ja
3	PN04. Vernatten natuur duinen Texel		Ja
4	PN06. Zanderij castricum (extra kwelnaatuur)		Ja
5	PN07. Impuls dynamisering zeereep Castricum		Ja
6	PN08. Bos-/omvorming inrichting Kennemerduinen/Kraansvlak & Bergen		Ja
7	PN09. Revitalisering bos Leyduin		Ja
8	PN10. Verwijderen Japanse Duizendknoop in bossen Gooi		Ja
9	PN11. Herstel mineralenbalans oude bossen		Ja
10	PN12. mineralengift heide		Ja
11	PN14. Wormer en Jisperveld (oeverbeschoeiing)		Ja
12	PN16. Habitatherstel Eilandspolder; verbeteren veenmosrietlanden		Ja
13	PN17. hydrologische maatregelen Varkensland; tbv botanisch hooiland, plas-dras en moeras		Ja
14	PN18. hydrologische maatregelen IVOT en Westzaan		Ja
15	PN19. Emissie verlaging overgangszone incl pilots		Ja
16	PN20. Natuurimpuls Ilperveld en Eilandspolder		Ja
17	PN22. Broedvogeleilanden Kustvogels Texel		Ja
18	PN23. revitaliseren bossen; Robbenoord, Diemberbos, Waarderhout, Grootte Vliet/De Weelen, Noorderbos en Schoorlse Duinen		Ja
19	PN24. Spaarnwoude e.a. revitalisering bos en recreatieve zonerings		Ja
20	PN25. verlandingsreeks Oostelijke Vechtplassen		Ja
21	PN27. hydrologische verkenning Gooi		Ja
22	PN33. Kennemerland openmaken; struweel verwijderen		Ja
23	PN39. Exotenbestrijding Kennemerland Zuid - Middenduin		Ja
24	PN40. Exotenbestrijding Schoorlse Duinen - Amerikaanse Vogelkiers		Ja
25	PN49. Extra inzet invasieve exoten, watercrassula Texel		Ja
50			

LNV	L24	Regeling specifieke uitkering voorbereidingskosten landelijk gebied, versnellingsvoorstellen en PAS-melders	Besteding (jaar T)	Totale cumulatieve bestedingen (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)?		
			<i>Aard controle R Indicator: L24/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L24/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L24/03</i>		
			€ 0	€ 0	Nee		
LNV	L25	Regeling specifieke uitkering provinciale versnellingsvoorstellen transitie landelijk gebied	Naam versnellingsvoorstel	Besteding (jaar T)	Totale cumulatieve bestedingen (t/m jaar T)	Baten (jaar T) vermogensvorming	Totale cumulatieve baten vermogensvorming (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L25/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: L25/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L25/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: L25/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L25/05</i>
			1 Integrale aanpak stikstofreductie Rondehoep	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee)?				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L25/06</i>				
			Nee				

---

6. Bijlagen

6.1 Bestuur en Directie

Provinciale Staten

Zetelverdeling Provinciale Staten	Aantal zetels
GroenLinks	9
VVD	7
D66	6
PvdA	6
JA21	6
CDA	4
Forum voor Democratie	3
Partij voor de Dieren	3
PVV	3
SP	3
ChristenUnie	1
50Plus/Partij voor de Ouderen	1
DENK	1
Fractie Baljeu	1
Liberaal Noord-Holland	1

Provinciale Staten leden

Voor informatie over de leden van Provinciale Staten van de provincie Noord-Holland kunt u zich wenden tot de provinciale website: [klik hier](#).

Gedeputeerde Staten

Voor informatie over de leden van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland kunt u zich wenden tot de provinciale website: [klik hier](#).

De directie

Renée Bergkamp   Algemeen directeur/ Provinciesecretaris

Hans van der Stelt   Directeur Concernzaken

Herman Schartman   Directeur Beleid

Lindy Molenkamp   Directeur Beheer en Uitvoering

6.2 Noord-Holland in feiten en cijfers

Voor informatie over Noord-Holland in feiten en cijfers kunt u zich wenden tot de provinciale website: [klik hier](#). Hier kunt u zelf tabellen, grafieken en kaarten samenstellen.

6.3 Waar zijn we te bereiken

Bezoekadres

Provinciaal Bestuur van Noord-Holland

Dreef 3, 2012 HR Haarlem

Ambtelijke organisatie van Noord-Holland

Houtplein 33, 2012 DE Haarlem

Postadres

Postbus 3007, 2001 DA Haarlem

Algemene telefoonnummer

023-5143143

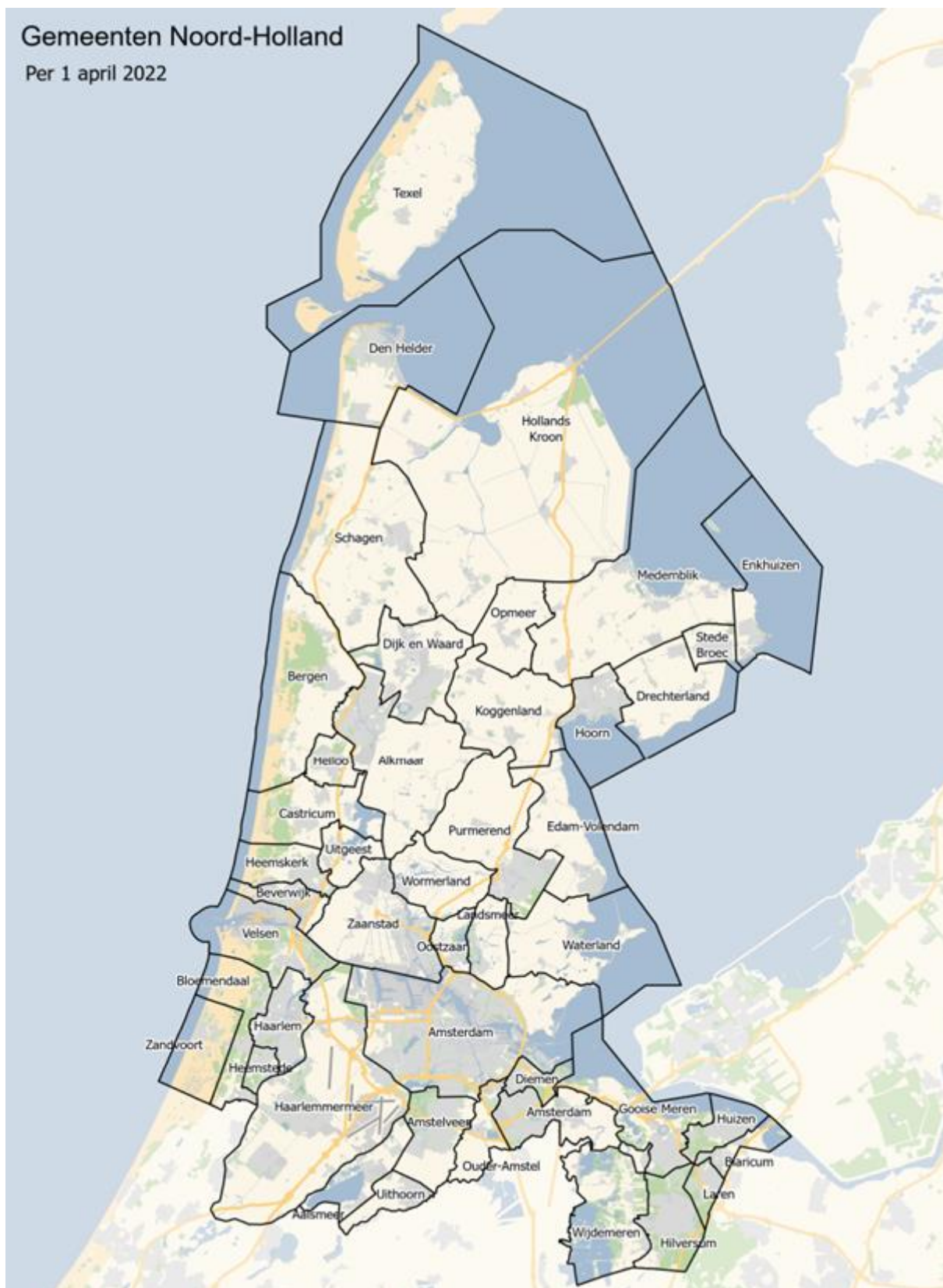
Website

www.noord-holland.nl

Algemene e-mail

post@noord-holland.nl

6.4 Lijst van Gemeenten

A

Aalsmeer

Alkmaar

K

Koggenland

L

Amstelveen	Landsmeer
Amsterdam	Laren
B	M
Bergen (NH.)	Medemblik
Beverwijk	O
Blaricum	Oostzaan
Bloemendaal	Opmeer
C	Ouder-Amstel
Castricum	P
D	Purmerend
Den Helder	S
Diemen	Schagen
Dijk en Waard	Stede Broec
Drechterland	T
E	Texel
Edam-Volendam	U
Enkhuizen	Uitgeest
G	Uithoorn
Gooise Meren	V
H	Velsen
Haarlem	W
Haarlemmermeer	Waterland
Heemskerk	Wijdmeren
Heemstede	Wormerland
Heiloo	Z
Hilversum	Zaanstad
Hollands Kroon	Zandvoort
Hoorn	
Huizen	
